

अथ द्वादशकोशानां संग्रहः

तत्रादौ दिनी १००००	तत एकाक्षरी २००००
द्वौ द्विरूपे ४०००००	ततस्त्रिकाण्डशेषः ५
अनेकार्थनिमंजरी ६	हारावली ७००००
धनञ्जय ८००००	वररुचिकोशः ९००००
नाममालाकेश १००००	मातृकाकोशः ११०००

अव्ययकोशः

१२

॥ वाराणसी प्रसादस्य नियोगेन तु यत्नतः ॥ का
शी संस्कृतमुद्रायामङ्कितोऽयं विचक्षणैः ॥ १ ॥

श्रीकाशीजीमे

॥ ज्ञानवापीके पूर्वफाटकपर श्रीविश्वनाथजी
के पास श्री ३ सुत महाराज शिवलाल दुबेजीके
मकानमें छपी

॥ जिसको लेना होय उन्होने इस छापेखानेके कार्य
गम्पादक बानू वाराणसी प्रसाद या कचौरीगली
में भारद्वाज प्रताप सिंहजीके दुकानपर मिलेगी

संवत् १९२८

॥ अथ मेदिनीकोशः प्रारम्भः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः वृषांकाय नमस्तस्मै यस्य मौलिविलविनी
जरावेष्टनजांशोभाविभावयति जान्हवी १ पूर्वाचार्यकृतीर्वा
स्य शब्दशास्त्रं निरूप्य च नानार्थशब्दकोशो यत्लिङ्गभेदेन क
थ्यते २ प्रायशोरूपभेदेन विशेषणवशात्कचित् स्त्रीपुंनपुं
सकज्ञेयं विशेषोक्तेः कुत्रचित् ३ त्रिलिङ्ग्यात्रिष्विति पदं मिथु
नेऽह्वयोरिति निषिद्धलिङ्गशेषार्थत्वं तायादिनपूर्वभाक् ४ रूपा
द्यक्तलिङ्गसुक्तं लिपिभ्रातिहिरेक्षचित् विशेष्यनिघ्नेऽनुक्तेऽ
पि विज्ञेयावाच्यलिङ्गता ५ गुणेशुक्तादिकद्वाद्याः पुंसि स्युस्त
इति त्रिषु तीष्णाद्याश्च गुणे क्लीबं गुणिलिङ्गास्तु तद्वति ६ क्लीब
पुंसोरपि स्त्रीत्वं काप्यल्पत्वविवक्षया जातिवाचकशब्दानामपि
तत्स्त्रीविवक्षया ७ उद्भिदः प्रसवे क्लीबे हरीतक्यादयः स्त्रियां
पुष्पे जातीप्रभृतयः स्वलिङ्गाव्रीहयः फले ८ प्राज्ञानार्थान्न त
ल्लिङ्गं हयोर्द्वेनैकता शब्दावृतिर्न लिङ्गैक्ये सप्तमीनविशेष
णे ९ क्लीबेन पुंसके पुंसि स्त्रियां योषिति च द्वयोः त्रिषु चेत्यादि
यद्रूपं ताल्लिङ्गरस्यैव वाचकम् १० नानार्थः प्रथमातोऽत्र सर्वत्रा
दैर्प्रदर्शितः सप्तम्यन्ताभिधेयेषु वर्तमानो विनिश्चितः ११ एक
हि त्रिचतुः पञ्चषड्गुणानुक्रमात्कृतः स्वरकाव्यादिकाद्यां तवर्गे

नानार्थसंग्रहः १२ नानार्थकोशपुस्तकभारार्जनदुःखहानये
 कृतिनः मेदिनिकरकृतकोशोविशुद्धलिंगोऽभिलिख्यतामेकः १
 १३ कैकंमूकोब्रह्मणिसमीरात्मयमदक्षेपुभास्करेकामग्रंथो
 चक्रिणिचपतत्रिपार्थिवेतथा १४ मयूरेऽग्नौनपुंसिस्यात्सुख
 शीर्षजलेषुकम् ॥ कटिः अर्कोऽर्कपर्णस्फटिकेरवौतामे
 दिवस्पतौ १५ अंकोरूपकभेदाऽगचिन्हरेखाजिभूषणे रूपका
 शांतिकोत्संगस्थानेऽर्कपापदुःखयोः १६ एकेसंख्यांतरेऽप्रेष्ठे
 केवलेतरयोस्त्रिषु कर्कः कर्केनिलेवन्दौशुक्लाश्वेदपर्णेघटे ॥
 १७ कंक् श्चद्वा द्विजेख्यातो लोहपृष्ठकृतांतयोः कल्कोऽ
 स्त्रीघृततैलादिशेषेदंभेविभीतके १८ विद्विद्वयोश्चपापेचत्रिपु
 पापाशयेपुनः काक्ः स्यादायसेरुसप्रभेदेपीतसर्पिणि १९
 शिरोऽवक्षालनेमानप्रभेदहीपभेदयोः काका स्यात्काकनासायां
 काकोलीकाकजंघयोः २० रक्तिकायांमलप्लांचकाकमाच्याच
 योषिति काक् सुरतबंधेस्यात्काकानामपिसंहतौ २१ कि
 ष्कु द्वयोर्वितस्तौचप्रकोष्ठेऽपिकरेऽपिच कोक् श्वन्नेरुकेज्य
 ष्यांखर्चरीद्रुमदर्दरे २२ छेको गृहाश्रितमृगपक्षिणोर्नागरेत्रि
 षु टंको नीलकपित्थेचखनित्रेटंकनेस्त्रियां २३ जंघायांस्त्री
 पुमान्कोपेकोशासिग्रावदारणे तर्कः कांक्षाविनकीहहेलुशास्त्रे
 धुकथ्यते २४ त्रिका कूपस्यनेमौस्या त्रिर्कं पृष्ठाधरेत्रये
 तौर्कं पुत्रेसुतायांचद्विकः स्यात्काककौकयोः न्यंक् सुनौसु
 गेपुंसि नाकस्तुत्रिविंबरे २५ नाक् सुन्यंतरेपृथ्वीधरव
 ल्मीकयोः पुमान् निष्क् मस्त्रीसाष्टहेमशतैदीनारकर्षयोः २६
 वक्षोलेकरणेहेमपान्नेहेमपलेऽपिच २७ पंको स्त्रीक
 र्दमेपापेपाकः परिणतौ शिशौ केशस्यजरसाशौक्ये स्यात्त्यादौ
 पचनेपिच २८ वक् स्तुवकपुष्पे स्यात्कह्वरीदेचरससि
 भूकं छिद्रेचकालेच भेको मंडुकमेघयोः २९ मुष्को

मोक्षकवृक्षेऽस्यात्संहते वृषणेऽपि च मूकः स्त्ववाचिनादैत्यरेकः
 वृषणमंदयोः ३० राका तद्यतरेकच्छ्रानवजातरजः स्त्रियासु
 संपूर्णेदुतिथौ रेकः शंका नीचविरेचने ३१ रोकः स्तुक्रय
 मिहीत्यो रोकं नाविचलेबिले लंका रसः पुरीशाखाशाकि
 नीकुलरासुच ३२ लोको जनेपि भुवने वल्कं वल्कलश
 ल्कयोः वंक्ः पर्याणभागेनानदीपात्रे च भंगुरे ३३ शल्कं
 तुशकले वल्के शको जात्यंतरे नृपे शंकुः संख्याऽस्त्रयादेः
 भित्तीलांशकलुषेषु ना ३४ शंका त्रासे वितर्के च शाको ही
 पांतरेऽपि च शक्तौ द्रुमविशेषे च पुमान् हरितकेऽस्त्रियां ३५ शु
 को व्याससूते कीरे रावणस्य च मत्रिणि शिरीषपादपे पुंसि ग्रंथि
 पर्णेन पुमकम् ३६ शुल्कं घट्टादिदेशे स्याद्दूरार्थग्रहे स्त्रिया
 शूका स्त्रीशुगदल्यो श्लोकः पद्येयशस्यपि ३७ शौकः शु
 कगणे स्त्रीणां करणे सूक् इत्यपि बाणवातोत्पले स्तोक् स्त्रि
 ष्वल्पे चातके पुमान् ३८ कत्रिः अशोकः स्त्रिषु निःशोके
 पुसिकं केलिपादपे स्त्रिया तु कटुराहिण्यां पारदे स्यान् पुंसकम्
 ३९ अलका कुबेरपुर्यामस्त्रियां चूर्णकुंतले अभीकः
 कामुके कूरे निर्भये त्रिषु नाकवौ ४० अनीको स्त्रीरणे सैन्ये
 व्यणुको निषुणाः ल्योः अलीक मप्रियेऽपि स्याद्दिव्यसत्वेन
 पुसकं ४१ अनूकं तु कुलेशीलं पुंसि स्याद्गतजन्मनि अशुकं
 शलदणवस्त्रे स्याद्दस्त्रमात्रोत्तरीययोः ४२ अंतिकं निकटे
 वाच्यलिंगं स्त्रीशातलौषधौ चुल्याज्येष्ठभगिन्यां च नाट्योत्तया
 कथ्यतेऽतिका ४३ अलको धवलाः के स्याद्योगान्मादितकु
 कुटे अंबिका पार्वती मानोर्धृतराष्ट्रस्य मातरि ४४ अंधिका
 द्यूतभेदे च रजन्यामपि योषिति अस्त्रिका तित्तिडी चाम्लोद्धार
 चांगेरिका सुच ४५ अर्भकः कथितो चाले मूर्खेऽपि च कशेऽपि च
 आनकः पट्टे भेयो मृदंगे घ्वनदंबुदे ४६ आढकी तु तुवर्या

स्त्रीपरिमाणाः तरेत्रिषु आलोकस्तु पुमान्योतेदर्शनेवदिभाष
 णे ४७ आन्धिकं दिननिर्वर्त्येत्रिलिंगमथनद्वयोः नित्यक्रिया
 भोजनयोर्वेदेप्रकरणस्यच ४८ आलंको रोगसंतापशंकासु
 सुरजध्वनौ इस्वाकुः कटुतुल्या स्त्रीसूर्यवंशनृपेपुमान् ४९
 उत्तूकः पुंसिकाकाराविंद्रेभारतयोधिनि उद्वर्क एष्यत्काली
 नफलेमदनकंदके ५० उष्मकस्तुनिदधेस्यादातुरेक्षिप्रकारिणि
 उष्ट्रिका मृत्तिकाभांडभेदेपिकरभस्त्रियाम् ५१ उर्मिकाचांगुलीये
 स्याद्वस्त्रभंगतरंगयोः कनकहेमिपुंसिस्यात्किंशुकैनागकेसरे ५२
 धत्तूरेकांचनारैचकालीयेचंपकेऽपिचकारकस्तुपुमान्पक्षिवि
 शेषेदाडिमेपिच ५३ द्वयोर्मैघोपलेनस्त्रीकरेकेचकमंडलौ क्र
 मुकस्तुपुमान्भद्रमुस्तकेब्रह्मदारुणि ५४ फलेकार्पासिकाया
 श्वपट्टिकालोध्रपूगयोः कटकोस्त्रीनितंबोद्रेदंतिनादंतमंडने
 ५५ सामुद्रलवणेराजधानीवल्लययोरपि कटुकाकटुरेहिण्या
 स्त्रियांज्योषेनपुंसकं ५६ कंटकोनस्त्रियांसुद्रशत्रौमत्स्यादि
 कीदृसे नैयोगिकादिदोषोक्तौ स्याद्रोमांचद्रुमांगयोः ५७ करं
 लोमस्तकेऽशस्यनालिकेरफलास्थनि कलंकौऽकेऽपवादेच
 कालायसमलेऽपिच ५८ कर्णिकाकरिहस्ताग्रेकरमध्यांगुलावपि
 क्रमुकादिच्छदांशेज्ज्वरादेकणभूषणे ५९ कणिकाकथ्यतेऽत्यं
 तसूक्ष्मवस्त्वग्निमंथयोः कचाकुस्तुदुराधर्षदुःशीलेचविले
 शये ६० कंचुको वारबाणेस्यान्निर्मोकेकरभेपिच वर्धा
 पकगृहीतांगस्थितवस्त्रेचचोलके ६१ कंचुक्यौषधिभेदेऽथ
 कारिका नटयोपिति कृतौविवरणश्लोके शिल्पयातनयो
 रपि ६२ नपुंसकंतुकर्मदौकारकंकर्तरीत्रिषु कामुकः कम
 नेऽशोकपादपेचाऽतिमुक्तके ६३ कामुकं धनुषिस्यान्नावे
 णौकर्मक्षमेऽन्यवत् काचूकः कृकवाको स्यात्पीनमस्तक
 कोकयोः ६४ क्षारकः पक्षिमत्स्यादिपिटकेजालकेऽपिच ॥

कविः

कालिकाचडिकाभेदेकात्स्न्यवृश्चिकपत्रयोः ६५ क्रमदे
यवस्तुमूल्येधूसरीनवमेघयोः पटोलशारवारोमालीमोसीका
काशिवासच ६६ मेघावलौचकिंपाकोमहाकालफलाज्ञ
योः कीचकोदृत्यभिहृतहतसस्वनवंशयोः ६७ कीटक
कृमिजातौनानिष्ठुरेपुनरन्यवत् कुलकं तु पटोले स्यात्सवद्ध
श्लोकसंहतौ ६८ पुंसिवल्मीककाकंदुकुलश्रेष्ठेषुकथ्यते ।
सुल्लवस्त्रिपुनीचः लेकुशिको मुनिसर्जयोः ६९ कुषा
कुः कपिवन्धुर्केनापरोत्तापिनित्रिषु कुलिको नागभेदे स्यादु
भेदे कुलसत्तमे ७० क्षुरकः को किलाक्षे स्याद्दोक्षुरेतिलक
द्रुमे कूपको गुणवृक्षे स्यात्तैलपात्रे ककंदुरे ७१ उदपाने
ऽच्युतायां तु कूपिकाः भोगतोपले कूलकं न स्त्रियां स्तूपे
पुंसि स्यात्कृमिपर्वते ७२ कूर्चिका सूचिकायां च तूलिकायां
च कुड्मले कपाटां कुडके क्षीरे विरुतावपियोषिति ७३ कृष
कः पुंसि फाले स्यात्कर्षके त्वभिधेयवत् कोरकोऽस्त्री कुड्म
ले स्यात्कूलकमृणालयोः ७४ कौतुकं त्वभिलाषे स्यादु
त्सवे नर्महर्षयोः तथा परंपराया तमंगले च कुतूहले ७५ वि
वाहसूत्रगीतादिभोगयोरपि न द्वयोः कौशिको न कुले व्याल
ग्राहे गुणुलुपुत्रयो ७६ कोषज्ञो लूकयोश्च स्याद्विष्वाभिन्न
मुनावपि कौषिकी चंडिकायां च नदीभेदे च योषिति ७७ ख
नको नोदुरौ संधिचोरे त्रिष्ववदारके खड्गिको महिषीक्षीरफे
न शौनिकयोरपि ७८ स्यात्त्वो लकस्तुपाकेशिरस्त्रवल्मीक
पूगकोशेषु गणिका यूथी वैश्ये भीतकरीषु नातु देवज्ञे ७९ ग्रं
थिकं पिपलीमूले गुणुलुग्रथिपर्णयोः करीरपुंसि देवज्ञे सह
देवारव्यपांडवे ८० गंडकः पुंसि खड्गे स्यात्संख्याविद्याप्रभेद
योः अवच्छेदेऽतराये च गंडुकी सरिदंतरे ८१ ग्राहको पा
तिविहगे धान्यानां च गृहीतरि गांधिको लेखकेऽपि स्यात्सुगं

धिव्यवहारिणि ८२ गुंडकोमलनेधूलौकलितस्नेहपात्र
योः गृह्यकोनिघ्नकेछेकेगौरिकंथातुरुक्मयोः ८३ गोल
कोविधवापुत्रेजारात्स्यान्मलिकेगुडे गोरंकुःस्यात्पुमा
न्यसिभेदलग्नकबंदिनोः ८४ चषकोःस्त्रीसुरापानेमधु
मद्यप्रभेदयोः चुलकः प्रसृतौभांडभेदेचुलुकवत्पुमान् ८
८५ चतुष्कीमसकहर्षोपुष्करिण्यंतरेपिच चारकःपा
लकेऽश्वादेः स्यात्संचालकबंधयोः ८६ चित्रकंतिलके
नातुव्याघ्रभिच्चंचुपाविषु चुंवकश्चुंबनपरेधूर्तायस्कोतयो
रपि ८७ बहुग्रंथैकदेशद्वेधटस्योर्द्धावलंबने चुल्लकी
शिष्टुमारोऽपिकुंडीभेदेकुलांतरे ८८ चुलिकानाटकस्यां
गेकर्णमूलेचहस्तिनां चूतकःकूपकेष्याम्रजनकःपितृभू
भुजोः ८९ जेबूकःफेरवेनीचेपश्चिमाशापतावपि जतु
काजिनपत्रायांजतुकंहिंगुलाक्षयोः ९० जाहकोघो
घमाजरिवद्रांकारुंडिकासूच जालकं कोरकेदंभेकुला
यानाययोरपि ९१ नपुंसिमोचकफलेस्त्रियांतुवसनांतरे गि
रिसारजलौकायामपिस्याद्विधवास्त्रियां ९२ भटानामश्म
रचितांऽगरक्षिण्यांचजालिका जालिकोवाच्यवज्रामजा
लिजालोपजीविनोः ९३ जीवकःप्राणकेपीतशालकूप
णयोरपि कूर्चशैर्षेपिपुंसिस्यादाजीवेजीविकामता ९४
त्रिषुसेविनिवृद्ध्याशिजीविनोराहितुंडिके झल्लिकोद्वर्तनपटे
स्त्रियांद्योतेचझिल्लिका ९५ आतपस्यरुचौझिड्यांटुटुकः
शोणकाल्पयोः डिंबिकाजलबिंबेस्यान्मोणकेकामुकस्त्रि
यां ९६ तंडकःखंजनेफेनेसमासप्रायवाचिच गृहदा
रुतरुस्कंधमायाबहुलकेष्वपि ९७ तक्षकस्तुपुमान्नाग
राजभेदेचवर्द्धको तारकोदैत्यभित्कर्णधारयोर्नहयोर्दृशि
९८ कनीनिकायामृक्षेचनपुमांस्त्रातरित्रिषु तिलकोद्रु

मरोगाश्चभेदेचतिलकालके ९९ क्लीबंसौवर्चलकूम्भोर्नखि
यांतुविशेषके त्रिशंकुर्नाराजभेदेशलभेदृषदंशके १०० १
तुरुष्कःसिल्हकेम्लेच्छेजातौदेशांतरेऽपिच तूलिकाकू
र्चिकायांचशय्योपकरणेऽपिच १०१ दर्शकःस्यात्वतीहार
दर्शयितृप्रवीणयोः दारकोवालकेऽपिस्याद्भेदकेत्वभिधेय
वत् १०२ द्रावकोशावभेदेस्याद्विदग्धेमोषकेऽपिच दीप
कंवागलंकारेवाच्यवदीप्तिकारके ३ दीप्यकश्चाऽजमौ
दायांयवान्नीवर्हिचूडयोः दुच्छर्कोगंधकुट्यांस्याद्विहा
राद्यवकाशके ४ दूषिकृतूलिकायांचमलेस्याल्लोचन
स्यच धनिकासाधुनार्यानाधान्याकेत्रिसाधुधनिनोश्च ५
स्याद्धेनुकाकरिण्यांधेनावपिनातुदानवविशेषे धेनुकंक
रणेस्त्रीणांधेनूनामपिसंहतौ ६ नर्तकःकेवलेपोटगलचा
रणयोर्नटे नर्तकीलासिकायांचकरेण्वामपियोषिति ७ न
म्रिकापिकुमार्यास्यात्पुमान्क्षपणवंदिनोः नरकःपुंसिनि
रयदेवारातिप्रभेदयोः ८ नन्दकोहरिखड्गेचहर्षकेकुलपा
लके नालीकःशरशल्योंगेष्वज्जरखंडेनपुंसकं ९ नायः
कोनेतरिश्रेष्ठहारमध्यमणावपि निर्मोकोमोचनेव्योम्निस
न्नाहेसर्पकंचुके १० नीलिकानीलिनीसुद्रारोगशेफालि
कासुच पराकस्तुव्रतेखड्गेप्रसेकःसेचनेश्रुतौ ११ प्र
तीकोऽवयवेऽपिस्यात्प्रतिकूलविलोमयोः ॥ पद्मकंस्या
त्पद्मकाष्ठविदुजालकयोरपि १२ पक्षकस्तुपुमान्पार्श्वहा
रेचपार्श्वमात्रके पल्यंकोमंचपर्यंकेरुषीपर्यंस्तिवास्तुच
१३ पताकावैजयंत्यांचसौभाग्यनाटकागयोः पातुकः
पतयालौस्यात्पपातजलहस्तिनोः १४ प्राणकःसत्वजा
तीयेजीवकद्रुमचोलयोः पाटकःस्यान्महाकिष्कीकटकां
तरवाद्ययोः १५ अक्षादिचोलनेमूलद्रव्यापचयरोधसोः ॥

पालंकरः शल्लकीशाकभेदयोः प्राजिपक्षिणि १६ पावर्का
 ऽग्नौ सदाचारे वन्दिमं ये च चित्रके भल्लातके विडुगेऽथ प्रिय
 कः पीतशालके १७ नीपे चित्रमृगे चालौ प्रियंगौ कुंकुमैः पि
 च पिण्याको रूतिलकल्के हिंशु बाल्हीकसिल्लके १८
 पिनाकोऽरूत रुद्रचापे पांशुवर्षत्रिशूलयोः पितृकस्त्रिषु
 विस्फोटे मंजूषायां पुनः पुमान् १९ पिष्टको घृतपूपादौ नेत्र
 रोगांतरेऽपि च पुलकः कृमिप्रभेदे प्रस्तरभेदे च मणिदोषे २०
 रामां चे हरिताले गजान्त्रपिंडे च गंधर्वे पुलाकस्तुच्छधान्ये
 स्यात्संक्षेपे भक्तसिक्तके २१ पुष्पकं रीतिपुष्पे च विमाने ध
 नदस्य च नेत्ररोगे तथा रत्नकंकणे च रसांजने २२ लोहकां
 स्य मृदंगारशकट्यां च नपुंसकं स्यात्पुत्रिका पुत्तलिका
 दुहित्रोर्यावत्तूलके २३ नापुत्रे सरभे धूर्तेशैलवृक्षप्रभेदयोः
 पूर्णकः स्वर्णचूडे स्यान्नासास्त्रिन्यां तु पूर्णिका २४ पृदाकु
 र्वृश्चिके व्याघ्रे सर्पचित्रकयोः पुमान् पृथुकः पुंसि चिपिटेशि
 शो स्यादभिधेयवत् २५ पेचको गजलांगूलमूलोपांते च
 कौशिके पेटकं पुस्तकादीनां मंजूषायां कदंबके २६ वल्मी
 को रोगभेदे च नाको च पुनः पुंसकम् बंधूकं बंधुजीवे स्या
 दंधूकः पीतशालके २७ बंधकः स्याद्विनिमये पुंश्चल्यां
 स्याच्च बंधकी बाहुलः कर्कटे चाऽर्कदात्यूहे जलखातके
 २८ वराकः शंकरे पुंसि शोचनीयेऽभिधेयवत् बालकस्तु
 शिशवश्च बालधौ हयहस्तिनोः २९ अंगुलीयकद्वीवे रवलये
 पुंसि बालिका बालायां बालुका पत्रका हलाकर्णभूषणे ३०
 वारकोऽश्वगतौ पुंसि वाच्यवत्स्यान्निषेधके बालुका सि
 कता स्याद्गालकं त्वे लबालुके ३१ भर्मकं रोगभेदे स्या
 द्विडं ककलधौतयोः आमको जंबुके धूर्तसूयावर्त्ताऽश्मभे
 दयोः ३२ भालोकः करपत्रे स्याच्छाकभेदे च रोहिते महा

लक्षणसपन्नपुरुषेकच्छपेहरे ३३ भूमिकारचनायां स्याद्दे
 शांतरपरिग्रहे भूतीकमपिभूनिवेदीप्यकर्षरकेतुणे ३४
 मधुकाममधुपण्यस्यान्मधुकं क्लीतकेखगे वल्यंतरोनाम
 शकोरोगकीटप्रभेदयोः ३५ मंडुकः-शोणकेमुन्यंतरेस्याद्दूढ
 वर्चसि मडुकपण्योमंडुकीमल्लिकोहसभिद्यपि ३६ मल्लि
 कातृणशून्येपिमीनमृत्योत्रभेदयोः मामकंस्यान्मदीयार्थे
 त्रिषुपुसितुमातुले ३७ मातृकाधातुकामात्रोर्देवीभिर्दूर्णमा
 लयोः मालिकाससलापुत्रीग्रीवालंकरणेषुच ३८ पुष्पमा
 ल्येनदीभेदेपक्षिभेदेतुमालिकः मेचकस्तुमयूरस्यचंद्रके
 श्यामलेपुमान् ३९ तद्युक्तेवाच्यवत्क्लीबंस्त्रोतोजनांधकार
 योः मोचकः-कदलेशिशुनिर्मोचकविरागिषु ४० मोदकः
 स्वाद्यभेदेःस्त्रीहर्षकेषुनरन्यवत् यमकंयमजेशब्दालंका
 रेपुंसिसंयमे ४१ याजकस्तुगजेराज्ञोयाज्ञिकेप्यथयाज्ञि
 कः याजकेचक्रशेचाथयुतकंसंशयेषुगे ४२ मारीवस्त्रांच
 लेयुक्तेचलनायेऽपियौतके यूथिकाग्लानकेपुष्पविशेषे
 पिचयोषिति ४३ रसिकास्त्रीरसालेसुरसयोःसरसेत्रिषु
 रक्तकोःग्लानबंधूकरक्तवस्त्रातुरागिषु ४४ राजिका
 पिचकेदारेराजसर्षपरेखयो. रात्रकंपंचरात्रेनावेश्यावेष्मा
 ब्दवासिनि ४५ रुचकोबीजपूरेचनिष्केदंतकपोतयो. न
 हयोःसर्जिकाक्षारेप्यम्बाभरणमाल्ययोः ४६ सौवर्चलेपि
 मांगल्यद्रव्येचाप्युत्कतेपिच रुंडिकाद्वारपिंड्यांचदूतिका
 मारणस्तितौ ४७ रूपकंनाटकेमूर्तेकाव्यालंकरणेष्वपिच
 रणुकापिहरेणौचजामदग्न्यस्यमातरि ४८ रोदकः-मेतमे
 देनारोदरिनिषुविश्रुतः लंपाकोलंपटेदेशेलासकालास्य
 कारिणि ४९ मयूरेलसकेचायलूनकोभेदितेपशौ लो
 चकोमांसपिंडेक्षितारकाभांचकज्जले ५० ललाटाभर

णेस्त्रीणांकदलीनीलवस्त्रयोः निर्बुद्धौ कर्णपूरेचमूर्ज्याभू
 श्लथचर्मणि ५१ वस्त्रकर्करोमकेपुंसिशिवमल्पकपर्णयोः
 वर्णकश्चरणेस्त्रीतुचंदनेचविलेपने ५२ द्वयोर्नील्यादिषु
 स्त्रीस्यादुत्कर्षकश्चनस्यच वर्तकस्तुरखुरेऽथ स्यविहगे
 वर्तकीद्वयोः ५३ वंचकस्तुरखलेधूर्तगृहबभ्रौचजंबुके
 व्यलीकमप्रियाः कार्यवैलस्येष्वपिपीडने ५४ नानागरे
 ऽथवाल्हीकं बाल्हीकं धीरहिं गुनोः द्वावेतौ पुंसिदेशस्य
 प्रभेदेतुरगोतरै ५५ वार्द्धकं वृद्धसंघाते वृद्धस्य भावकर्मणोः
 वार्षिकं त्रायमाणायां क्लीबंवर्षाभवे त्रिषु ५६ बालकोः
 स्त्रीपारित्वाथे त्रिषु स्यादंगुरीयके वितर्कस्तुपुमानूद्देशे
 येचनिगद्यते ५७ विपाकः पचने स्वादे कर्मणो वि सदक्फ
 ले विवेकः स्याज्जलद्रोण्यां पृथग्भावविचारयोः ५८ वृ
 श्चिकश्चद्रुणेशौशूककीटौ षधीभिदोः वृषांकः शंकरेसा
 धोभल्लातकमहत्त्वयोः ५९ वैजिकं शिशुतैले स्याद्देतौ स
 द्योः कुरेतुना शलाका शल्यमदनशारिका शल्लकीषु च ६०
 क्षत्रादिकाष्टीशरयोः शल्लकी पशुवृक्षयोः शंबूको गज
 कुभांतेघोंगेचशूद्रतापसे ६१ जलजंतुविशेषेचशुंबूकानन
 पुंसकं शुंबूका वलयेकं वा वस्त्रीपुंसिशिरोरुजि ६२ शार्क
 कः स्यादुग्धफेनशर्करापिंडयोः पुमान् शिशुकः शिशुमा
 रे स्याद्दालकौलूपिनोरपि ६३ शीतकः शीतकालेचस्रस्थि
 तेदीर्घसूत्रिणि शूलकः प्रावटेपि स्याद्रसेपि परिकीर्तितः
 ६४ सस्यको मणिभेदेऽसौ संपर्कमेलकरतौ संपाक
 स्तर्ककेष्टे त्रिषु नाचतुरंगुले ६५ स्यमीकानीलिकायां
 स्त्रीस्यमीको नाकुवृक्षयोः स्वस्तिको मंगलद्रव्येचतु
 ष्कगृहभेदयोः ६६ सरकोऽस्त्रीसीधुपानेशीधुपात्रेषु
 सीधुनोः अष्ठिनाऽध्वगपंचौचसायकः शरखड्गयोः ६७

स्थासकः पुंसि चार्चिक्ये जलादेरपि बुहुदे सूचकः सी
वनद्रव्ये बोधके पिशुने शुनि ६८ ओतौका के सूतकोऽस्थी
पारदेन ह्योर्जनौ सू दाकुर नानिले वज्रे ज्वलने प्रति सूर्यके
६९ सेवकस्तु प्रसेवे नावाच्यलिंगोऽनुजीविनी सेचकः
स्थातुमान्मेघे वाच्यलिंगस्तु सेत्तरि ७० सैनिकः सैन्यरक्षे
चस्थात्सेनासमवेतके द्वारकः कितवेचौरे गद्यविज्ञानभेद
योः ७१ दुहुवृको वाद्यभेदे च मत्तदात्पूहपक्षिणि हेरुको
बुहूभेदे स्यान्महाकालगणे पिच ७२ कचतुः भवेदलिम
कोभेकेपिकेऽलौपद्यकेसरे मधूकेऽप्यशालिपको भृंगको
किलकुक्कुरे ७३ अंगारकः कुजेऽपि स्यादुन्मूकांशे कुरुं
टके भवेदंगारिका चेक्षुकांडे किंशुककोरके ७४ स्याद
श्मंतकमुद्गाने मल्लिकाच्छदने पिच आकल्पकस्तमोमो
हग्रंथावुत्कलिकासुदोः ७५ आक्षेपकोऽनिलव्याधौ व्या
धेनिंदाकरे पिच भवेदाश्वनिकश्चौरे शूकरे मूषके पिच ७६
कथितोत्कलि कोत्कंवाहेलासलिलवीचिषु एडमूकोऽ
न्यलिगः स्याच्छते वाक्श्रुतिवर्जिते ७७ कठिल्लकस्तुप
र्णशेवर्षाभूकारविल्लयोः कपर्दको वराटे स्याज्जटाजूटे
चधू जटे ७८ कर्कोटकः स्यान्मालूरकाद्रवेयप्रभे द
योः कलविंकः पुमान्ग्रामचटकेपिकलिंगके ७९ कनी
निकातारकोऽणः स्यात्कनिष्ठांगुलावपि कापटिकोऽन्यमर्ष
शेष्ठात्रे पुंसि शठे त्रिषु ८० काकरुको नग्नदभस्त्रीजितो लू
कभीरुषु निंबे कुरुवकः शोणाऽम्लानक्षिंटी प्रभेदयो ८१
कुरंटकः पीतपुष्पाम्लानक्षिंटीकयोः पुमान् रुक्वाकुर्म
पूरेपिसरटे चरणा युधे ८२ कौशातकः कठे पुंसि पटोल्या घोष
के स्त्रियां अथ कौकुटिकोऽदूरपेरिताक्षे च दांभिके ८३ कौ
लेयकः सारमेये कुलीनेऽथ खरालिकः ग्रामणी भंडिनारा

कचतुः

चेप्युपधानेचपुंस्ययं ८४ भवेद्गुणनिकानृत्यशून्यांकेपाठ
निश्चितौ गोकंटको गोक्षुरकेस्यपुटेचगवांखुरे ८५ गोमेद
कं पीतमणौकाकोलेपत्रकेऽपिच स्याद्गोकुलिकोवलिरेपंक
स्थगव्युपक्षके ८६ अथद्यर्घ्यरिकासुद्रधंदावादित्रदंडयोः ८७
चर्चरीको महाकालेकेशविन्यासशाकयोः ८८ चंडालिका
किंनरायामुमायामोषधीभिदि अथचातुरकश्चक्रगंडौपुंस्य
भिधेयवत् ८९ गोचरेलोचनस्यापिचातुकारेनियंतरी जर्ज
रीकंबहुच्छिद्रेजरातुरेपिवाच्यवत् ९० जीवंतिकागुड
च्याचजीवारव्यशाकवंदयोः जैवातृकः पुमान्सोमेदीर्घायुः
कृशयोस्त्रिषु ९१ तर्तरीकं बहित्रेस्यान्नद्वयोः पारगेत्रिषु
तिक्तशाकस्तुरवदिरेवरुणेपत्रसुंदरे ९२ विचर्णकंगो
क्षुरकेत्रिफलायांकटुत्रिके हल्लाहकः स्वयंयाततिलेष्टश्या
चगैरिके ९३ फेनखातकयौर्नौगकेसरेचमहत्तरे दंदशूक
स्तुपुल्लिंगोराक्षसेचसरीसृपे ९४ दासेरकस्तुकरभेदासीपु
त्रेचधीवरे नियामकः कर्णधारेपोतवाहेनियंतरी ९५ नि
श्चारकः पुरीषस्यक्षयेस्वैरेसमीरणे निर्ग्रथकः स्यात्स
पणेनिष्फलेप्यपरिहृदे ९६ प्रचलाकः शराघातेशिखंडेच
भुजंगमे प्रकीर्णकंचामरेस्याद्विस्तारेनातुरंगमे ९७ पं
चालिकास्त्रियांवस्त्रपुत्रिकागीतिभेदयोः स्यात्पिप्पल
कं वक्षोजवृंतेसीवनसूत्रके ९८ पिंडीतकः स्यात्तगरेमद
नारव्यमहीरुहे अथपुष्कल्लको गंधमृगेक्षपणकीलयोः
९९ पुंडरीकं सितं भोजेसितच्छत्रेचभेषजे पुंसिव्याघ्रेऽपि
दिङ्नागेकोशकारांतरेपिच १०० भवेत्पूर्णानकंवर्द्धापने
चपटहेपिच फर्फरीकश्चपटेस्यात्फर्फरीकेतुमार्दवे
२०० बलाहको गिरौमेघदैत्यनागविशेषयोः वराटकः
पद्मबीजकोशरज्जौकपर्दके १ बकेरुका बलाकाभिद्वा

तावर्जितशाखयोः वरुणकस्तुमातगवेद्यां यौवनकंटके २
वर्तुलेः योवाणिजकोवाडवाग्नौवणिज्यपि वृंदारकः सुरे
पुंसिमनोदश्रेष्ठयोरिन्द्रपु ३ अथभ्रमरकोभृगेगिरिकेचाल
कांतरे भट्टारकोनृपेनाल्यवाचादेवेतपोधने ४ भयानकः
स्मृतोव्याघ्रैरसेराहौभयंकरे भार्यादिकः पुमान्भार्यानिर्जि
तेहरिणांतरे ५ भवेन्मरुवकः पुष्पविशेषमदनद्रुमे मं
डोदकं चित्तरागेक्लीबमातर्पणेपिच ६ भवेन्मंडलकं विंदे
कुष्ठभेदेचदर्पणे अथमर्कटकः सस्यभेदेवानरलहृतयोः ७
मयूरकोप्यपामार्गेक्लीवतुत्याजनेपुनः माणवकोहारमे
देवालैकुपुरुषेपिच ८ मृष्टेरुकोवदान्येपिमिष्टाशिन्यतिथि
द्विषि रतर्द्धिकं स्याद्विवसंसुखस्थानेष्टसंगले ९ राधुरेकः
पुमान्सीरेसीरकेचघनोपले लालाटिकः प्रभोर्भाविदर्शिन्या
श्लेषणांतरे १० कार्याक्षमेलेखनिकः कथितोलेखहारके
लेखेषु परहस्तेन — स्वहस्तस्यचलेखके ११ वर्तुरु
कोनदीभेदेकाकनीडेजलावटे विनायकस्तुहेरंवेताद्व्यवि
घ्नेजिनेशुरौ १२ वितुन्नकस्तुधान्याकेद्राटामल मयूरके
विशेषकोः स्त्रीतिलकेविशेषयितरिषु १३ विदूषक
श्चादुबटौपरनिंदाकरेऽपिच वैनाशिकः स्यात्सर्णिकेपर
तंत्रोर्णनाभयोः १४ वैदेहकोवाणिजकेषूद्राह्येस्यासृतेपि
च वैतालिकः पुमान्वेदितालेबोधकरेत्रिषु १५ शतानीक
स्तुवृंदेस्यान्मणिराजप्रभेदयोः शालाटुकः शृगालेस्यात्सारमे
येवलीमुखे १६ शिलाटुकः पुमान्वेदिलेपेपरिकीर्तित शृगा
लिकाशिवायांस्यान्नासादपिपलायने १७ शृगाटुकं भवेद्वा
रिकंटकेचचतुष्पथैः संतानिकापि क्षीरादिसारे मर्कटजालके
१८ संदेशिकापिसुचुटीलोदयंत्रविशेषयोः संचारिकात
सुगलेकुट्टनीघ्राणयोरपि १९ संघाटिकास्त्रियांसुग्मेकु

द्विन्यांजलकंटके सुप्रतीकः शोभनांगं भवेदीशानदिग्गजे २०
 अथसैकतिकं मात्रयात्रासंगलसूत्रके नासन्यस्तेक्षपणके
 त्रिषुसंदेहजीविनि २१ सोमबल्कस्तुधवलखदिरंकदफले
 पिच सौगंधिकंतुकल्हारेपद्मरागपिकत्तणे २२ सुलिंगोगंध
 पाषाणेसुगंधव्यवहारिणि ॥ कपंच ॥ अनेडमूकमुद्दिष्टः
 शठेवाक्यश्रुतिवर्जिते २३ स्यादाक्षुरित कंहासनखराघातभे
 दयोः उपकारिकोपकञ्चपिष्टभेदेनृपालये २४ कक्ष्यावे
 क्षकदत्येषशुद्धोत्तानपालयोः रङ्गाजीवेकणेखंगेहाः स्थेः
 थकटरवादकः २५ खादकेकाचकलशेचलिपुष्टेचजंतुके
 कृमिकंटकंतुचित्रांगविडंगोदुंबरेषुच २६ गोजागरिकंमं
 गलेपुंसिस्यात्कंटकारके चिलमीलिकातुकंठीभेदेखद्यौत
 विद्युतोः २७ अथोजलक रंकः स्यान्नालिकेरफलेऽबुजे
 शंखेजललतायांचवारिवाहेचकीर्णितः २८ जलतापिकदल्ली
 सकाकेचीत्ररषयोश्चपुंसिस्यात् नवफलीकास्त्रीनव्येनव
 जातरजोः गनायांच २९ नागवारिकउद्दिष्टेराजकुंजरहस्ति
 पेराणस्थराजगरुडेचित्रमेखलकेपिच ३० स्याद्दीहिराजिकः
 कंगुधान्यचीनकधान्ययोः व्यवहारिकास्याल्लोकयात्रासं
 मार्जनीगुदे ३१ शतपर्विकातुर्दूर्वायांचचायामपिथोषिति
 शीतचंपकदत्येषस्यादातर्पणदीपयोः ३२ सुवसंतकउ
 दिष्टेवासंत्यामदनोत्सवे स्याद्धेमपुष्पिकासूच्यांचंपकेहेम
 पुष्पकः ३३ ॥ कषट् ॥ ग्राममदुरिका ग्रामयुद्धेष्टंगीक्षपे
 स्त्रियां मदनशलाकाकामोदीपकेभैषज्यसारिकयोः ३४
 मातुलपुत्रकदत्यपिमामकतनयेफलेचधूर्तस्य वर्णवि
 लोडकएषल्लोकस्तेनेचसंधिचोरेच ३५ सिंदूर तिलक
 उक्तोमतंगजेरत्रीतुकामिन्यां ॥ ॥ इतिकोतवर्गः रैवैकंस्वमिद्विषे
 पुंस्त्वैवैशून्येविंदौघिहायसि संवेदनेदेवलोकेकर्मण्यपिनपुंस

कं १ खहिः॥ नखीस्त्रीक्रीबयो. शुक्तीनखरेपुंनपुंसकं १
 न्युखः सम्यङ्मनोद्वेचसाम्नः षट्प्रणवेवुच २ प्रेरवापर्यट
 नेप्यम्भगतौ संवेशनांतरे सुखं निःसरणे च प्रारंभोपाययो
 रपि ३ संध्यंतरे नाटकादेः शब्दे पिचनपुंसके लेखोलेख्ये सु
 रेलेखालिपिराजिकयोर्मता ४ रिखाभ्यगतिभेदे पिभूकशिं
 व्यांचनर्तने शंखः केबौनयोषिन्नाभालास्थिनिधिभिन्नखे ५
 शाखापक्षांतरे बाहौ वेदभागद्रुमांगयोः शिखाशाखावर्हिचू
 डालांगलिक्यग्र मात्रके ६ चूडामात्रे शिखायांचज्वालायां प्र
 पदे पिच सरवामित्रे सहायेनावयस्यायां सरवीमता ७ सुखं
 शर्मणि नाके च सरवापुर्गोप्रचेतसः॥ खत्रि ॥ गोसुखं
 कुटिलागारे वाद्यभांडे च लेपने ८ पुंसि मातलिपुत्रे च महादेव
 गणांतरे त्रिशिखोराक्षसे क्रीबं त्रिशूले मंडलांतरे ९ दुसु
 खः कपिभिन्नागभिदोर्नामुखरे त्रिषु प्रमुखः प्रथमे श्रेष्ठे स
 यूखः किरणे पिच १० ज्वालायामपिशोभायां विशिखस्तो
 मरेशरे विशिखातुखनिज्यांचरथ्यानलिक्योरपि ११ वि
 शाखस्तर्कके स्कंदे स्त्रिया मृक्षे कटिलुके चैशाखोमासभे
 देऽपि मंथाने च प्रकीर्तितः १२ सुमुखस्तादृश्यं तनये शाखना
 गप्रभेदयोः ॥ खचतुः॥ भवेदग्निमुखो देवे विप्रेभ्यः त
 के स्त्रियां १३ अथाऽग्निशिखमुद्दिष्टं कुसुं वेकुंकुमे पिच ॥
 लांगलिक्याख्यौ षधौ च विशिल्यायांच यौ पिति १४ दूदुले
 रवाः मृतासोमलताशशिकलासूच अथ बद्धशिखाख्यौ
 स्यादुच्चदायां शिशो त्रिषु १५ महाशंखो मानुषास्थि संख्या
 भेदा लिकेषु च भवेद्वाघ्रनखं कंदगंधद्रव्यविशेषयोः १६
 नखस्ततांतरे क्रीबं शिलीमुखोऽलिकांडयोः शशिलेखा
 कलाभागेशुद्धचीवृत्तभेदयोः १७ भवेत्स्वस्तिमुखो लेखे
 ब्राह्मणे वंदिनि त्रिषु ॥ खपंच ॥ मलिनमुखः ग्नौ गो

लांगूलेपुंसि त्रिषु तूरे १८ शीतमयूरवश्वंद्रेयनसारेचापि
 पुल्लिंगः सर्वतोमुखउग्रैचक्षेत्रज्ञब्रह्मणोः पुमान् १९ नपुं
 सकेतुपानीयेसुरवर्त्मन्यपि स्मृतम् ॥ इति रवांतवर्गः ॥
 ॥ गैकं ॥ गौः स्वर्गे च बलीवर्दे रश्मौ च कुलिशे पुमान् ॥
 स्त्री सौरमेयीदृग्वाणदिग्वाग्भूष्वप्सु भूम्नि च ३ ॥ गहिः ॥
 अगः स्यान्नगवत्पृथ्वीधरपादपयोः पुमान् अंगंगात्रे प्रती
 कोपाययोः पुंभूम्नि नो वृत्ति २ क्री बैकत्वे त्वप्रधाने त्रिष्वंग
 वति चांतिके दृगः स्याद्दुते ज्ञाने जंगमे गितयोरपि ३ ख
 गः सूर्ये ग्रहे देवे मार्गणे च विदंगमे खड्गो गंडकश्चंगा सिंख
 द्भेदेषु गंडके ४ गोगस्तु गंगा संभूते त्रिषु भीष्मेषु देषु मा
 न् चंगस्तु शोभने दक्षे दंगो रस्त्री स्यात्त्वनित्रके ५ खड्ग
 भेदे च जंघायां त्यागे दाने च वर्जने तुंगी निशावर्चवयोः पुन्ना
 गनगयोः पुमान् ६ उन्नते त्रिषु दुर्गो मानी ल्योः स्त्री दुर्गमे त्रि
 षु नागं नपुंसकं रंगे सीसके करणांतरे ७ नागः पन्नग
 मातंगकूराचारिषु तोयदे नागके सरपुन्नागनागदंतकमुः
 स्तके ८ देहानिलप्रभेदे च श्रेष्ठे स्यादुत्तरस्थितः पिंगा
 गोरोचनादिषु नालिकाचंडिकासु च ९ पिंगी शम्यापिशंगे
 नाबालके तु नपुंसकं पूगस्तु क्रमुके वृंदे फलसारेऽभिधेयव
 त् १० नदीभेदे मलप्वां स्त्री भंगो जयविपर्यये भेदरे गतरंगे
 पुभंगा सस्यांतरे स्त्रियां ११ भंगश्रीयो निवीर्येच्छाज्ञानवैराग्य
 कीर्तिषु माहात्म्यैश्चर्ययत्नेषु धर्ममोक्षे च नारवौ १२ भागो
 रूपार्द्धके भाग्यैकदेशयोर्भृगुः पुमान् सुनौ हरेत तेषु क्रेभृंगो
 धूम्याटपिंगयोः १३ मधुव्रते भृंगराजे पुंसि भृंगी गुडत्वचि ॥
 भोगः सुखे धने चादेः शरीरफणयोरपि १४ पालने व्यवहारे
 च योषिदादिभृतावपि भागो मृगमदे मासप्रभेदेऽन्वेषणाध्व
 नोः १५ मृगः पशौ कुरंगे च करि नक्षत्रभेदयोः अन्वेषणे

चपाज्वायांमृगीतुवनितातरे १६ युगोरयहलाद्यगेनद्वयोस्तु
 कृतादिषु युग्मेदस्तचतुष्केपिरुद्धिनामौषधेःपिच १७ योगोऽपू
 र्वाश्रंसंप्राप्तौसंगतिध्यानयुक्तिषु वपुःस्थैर्येप्रयोगेचविष्कंभादिषु
 भेषजे १८ विश्रब्धघातकेद्रव्योपायसन्नहनेष्वपि'कर्मणेपिचरं
 गोनाशगेनृत्येरणसितो १९ अस्त्रीत्रपुणिरागस्तुमात्सर्येलोहि
 तादिषु क्लेशादावतुरागेचगांधारादौनृपेपिच २० रोगकुष्ठौषधे
 व्याधौलंगस्तुसंगविद्भयो. लिंगं चिन्देऽनुमानेचसांख्योक्तप्रकृ
 तावपि २१ शिवमूर्तिविशेषेपिमेदनेपिनपुंसक व्यंगोभेके
 चहीनांगेवंगंसीसकरंगयोः २२ वार्त्तिकेपिचकार्पासेपुंभूमि
 नीवृदंतरे वल्गुःस्याच्छगलेपुंसिसुंदरेचाभिधेयवत् २३ वेगो
 जवेप्रवाहेचमहाकालफलेपिच शार्ङ्गःकार्मुकमान्नेपिविष्णोर
 पिशरासने २४ शृंगो वटाःस्नातकयोःपर्कट्यामपिचास्त्रियाम्
 शृंगं प्रभुत्वेशिखरेचिन्देकीडांबुयंत्रके २५ विषाणोत्कर्षयो
 श्चाथशृंगःस्यात्कूर्चशीर्षके स्त्रीविषायांस्वर्णमीनभेदयोर्ऋ
 षभौषधौ २६ सर्गस्तुनिश्चयाध्यायमोहोत्साहात्मसृष्टिषु ॥ ॥
 ॥ गत्रिः ॥ अयोगोविधुरेकूटेविश्लेषेकठिनोद्यमे २७ अनेगे
 मदनेनंगमाकाशमनसोरपि अपांगस्त्वंगहीनेस्यान्नेत्रोतेतिल
 केपिच २८ आभोगोचरुणच्छन्नेपूर्णतायत्नयोरपि आयोगो
 व्यापृतौगंधमाल्योपहारबोधयोः २९ आशुगोमारुतेबाणे
 पुद्गेगत्रमुकीफले उद्गेगो प्युद्गदुलकोद्गेजनोद्गमनेषुच ३०
 उत्सर्गःपुंसिसामान्येन्यायेचत्थागदानयोः कलिंगपूतिकरजे
 धूम्यादेभूमिनीवृति ३१ नह्योःकौटजफलेमहिलायांलुयोवि
 ति कालिंगो भूमिकर्कारौदंतावलभुजंगयो. ३२ कालिंगी
 राजकर्कट्यांचक्रांगो मानसौकसि चक्रांगी कटुरोहिण्यांजि
 ह्वगोःहौचमंदगे ३३ तडागोःस्त्रीजलाधारविशेषेयंत्रकू
 टके तातगुःसुद्रतातेनाजनकस्यहितेत्रिषु ३४ त्रिवर्गोऽथ

र्मकामार्थेस्त्रिफलायांकटुत्रिके वृद्धिस्थानस्येसत्वरजस्त
 मसिचेष्यते ३५ तुरगी चाश्वगंधायांतुरगश्चित्तवाजिनोः
 धारांगोऽसौचतीर्थेचनरांगस्तुवरंडके ३६ मेहनेनद्वयोश्चा
 यनारंगःपिप्पलीरसे यमजप्राणिनिविटेनागरंगद्रुमेऽपिच
 ३७ निषंगःसंगतेतूणेनिसर्गारूपसर्गयोः नीलगुःस्यात्क
 मौपुंसिभस्मराल्यांतुयोषिति ३८ पत्रांग नद्वयोर्भूर्जपद्मकेरक्त
 चंदने पद्मगश्चौषधीभेदेतथैवपवनाशने ३९ प्लवगो वानरेभे
 केसारथोचोष्णादीधितेः परागःसुमनोरेणौधूलिस्तानीपयोरपि ४०
 गिरिप्रभेदेविरज्यातातुपरागेचचंदने प्रयागस्तीर्थभेदेस्याद्यद्देश
 तमखाश्वयोः ४१ प्रयोगःकर्मणेऽपि स्यात्प्रयुक्तौचनिदर्शने पतं
 गःशलभेशालिप्रभेदेपक्षिसूर्ययोः ४२ क्लीवंसुतेप्रियंगुःस्त्रीरा
 जिकृष्णयोरपि फलिण्यांकंगुसस्येचपुन्नागस्तुसितोत्पले ४३
 जातीफलेनरश्रेष्ठेपांडुनागेद्रुमं चरे वरांगं योनिमातंगमस्तकेषु
 गुडत्वचि ४४ भुजंगोहौचपिगोचमातंगःश्वपचेगजे मृदेगः
 पटहोषेरेक्तंगस्तुमहीसुते ४५ कंपिलेस्त्रीतुजीवंत्यांक्रीवं
 विद्रुमधीरयोः रथाङ्गंनद्वयोश्चक्रेनाच कांगविहंगमे ४६
 वातिगःपुंसिभंटाक्योधातुवादिनिचान्यवत् विहंगस्त्रिष्व
 भिद्वेस्यात्कृमिघ्नेपुन्यपुंसकं ४७ विसर्गस्तुपुमान्दानेत्पा
 गेचमलनिर्गमे विसर्जनीयेष्ययनभेदेपिचविभावसोः ४८
 विहंगस्तुत्रिलिंगःस्यादाशुगेचविहंगमे सर्वगंसलिलेक्री
 वंसर्वगःशंकरेविभौ ४९ संभोगस्तुपुमान्भोगेसुरते
 जिनशासने सारंगःपुंसिहरिणेचातकेचमतंगजे ५०
 शबलेत्रिषुहोमांगो गरुडेपरमेष्ठिनि ॥ ॥ गचतुः ॥ ॥
 ॥ स्यादपवर्गस्त्यागेमोक्षकार्यावसानसाफल्ये ५१ ॥
 ॥ अभिषंगोनपुलिंगः पराभवान्कोशशपथेषु ईहामृग
 स्तुपुंसि स्यात्कोकरूपकभेदयोः ५२ ॥ ॥ ॥

५२ उपशगस्तुपुंसि स्याद्राहुग्रस्ताः कंचंद्रयोः दुर्नयेग्रहक
ल्लोलेव्यसनेपि निगद्यते ५३ उपसर्गः पुमान्नोगभेदोपप्ल
वयोरपि कटभंगस्तुशस्यानाहस्तछेदेनृपात्यते ५४ च
त्रभंगोऽपि वैधव्ये स्वातंत्र्यनृपनाशयोः दीर्घाध्यगः पुमान्
प्रेलेख्यहारे तु भेद्यवत् ५५ मल्लनागोऽभ्रमातंगे वा तस्या
धनमुनावपि समायोगस्तु संयोगे समवाये प्रयोजने ५६
संप्रयोगो रतेपि स्यादन्वितौ कर्मणेपि च ॥ गपेच ॥ ॥ क
थाप्रसंगो वा तूले विषवैद्ये च वाच्यवत् ५७ नाडीतरंगः
काकोले हिंडके रत हिंडके इति गंतवर्गः ॥ धैकं ॥ घोघं
तायां घर्घरेनास्त्रियातु कांचिघातयोः ॥ घट्टिः ॥ अघंतु
व्यसने दुःखे दुरिते च न पुंसकं १ अर्घः पूजाविधौ मूल्येषु
द्वः स्याद्देहजानिले अगौ हस्तपुटेशस्तेष्वोघो वेगे जलस्य च
२ वंदे परंपरायां च द्रुतं नृत्योपदेशयोः मघामघी च नक्षत्रे
धान्यभेदे यथाक्रमं ३ मघो ह्रीपांतरे मेघो मुस्ता जलदयोः पु
मान् मोघा स्त्रीपादलायां स्याद्धीननिष्कलयोस्त्रिषु ४ ल
घुरगुरौ च मनोहरे निःसारे वाच्यवत् क्लीवं शीघ्रे च कृष्णागुरुणि
पृक्कानामौषधौ तु स्त्री ५ श्लाघा स्त्रियां प्रशंसायां परिचर्या
भिलाषयोः ॥ घत्रिः अनघो निर्मला पापमनोहोष्यभिधेयवत्
६ असोघं सफले वाच्यवत् स्त्री पश्या विडंगयोः उल्लाघो
पि शुचौ कृष्णे दक्षनी रोगयोस्त्रिषु ७ काचिघः कांचनेपि स्यात्
ज्जेमंडे मूषकेपि च निदाघो ग्रीष्मकाले स्यादुष्णस्वेदांबुनो
रपि ८ पलिघः काचकलशे घटे प्राकारगोपुरे परिघो योग
भेदेऽस्त्रविशेषे र्गलघातयोः ९ प्रतिघः प्रतिघाते स्यात्क्रोधे
पि परिकीर्तितः महार्घं स्तुमहामूल्ये त्रिषु स्याल्लावके पुमा
न् १० सर्वाघो गुरुभेदे च सर्वसन्नहने पुमान् ॥ इति घां
तवर्गः ॥ डैकं ॥ डः पुमान्विषयेख्यातस्पृहाया विषय

स्य च दूतिद्वयवर्गः ॥ चैवं ॥ चश्चंदेशे पुमानुक्तः कच्छ
 पेचंद्रचौरयोः चह्निः अर्चा पूजाप्रतिमयोः कचः केशे गुरोः
 सुते १ बंधेषुष्कत्रणे पुंसि करिण्यां तु कचा स्त्रियां काचः
 शिष्ये मणौ नेत्रे रोगभेदे मृदंतरे २ कांची स्यान्मेखलादाप्ति
 प्रभेदे नगरस्य च कूर्च मस्त्री भुवोर्मध्ये कठिनम्भशु कैतवे
 ३ कौंचो द्वीपविशेषे स्यात्पक्षिपर्वतभेदयोः चर्चा चिंता स्या
 सकयोश्चर्चिकायां तु योषिति ४ चंचा तु नलनिर्माणे तृणनि
 र्मितपूरुषे चंचू स्त्रोठ्यां स्त्रियां पुंसि गोनाडीके व्यडंबके ५
 ल्वकूस्त्री चर्मणि वल्के च गुडत्वचि विशेषतः न्यङ्गी च निम्न
 योनी चः पामरे वामने पिच ६ प्राच्छब्दो दिशि देशे च काले च
 वाच्यलिंगकः पिचुर्न कुष्ठभेदे च कर्षे तूले सुरांतरे ७ मोचः
 शोभाजने पुंसि मोचा शात्मलिरंभयोः रुचिः स्त्री दीप्तौ शोभाया
 यभिष्वंगाभिलाषयोः ८ रुक्स्त्री शोभाद्युतीक्षा सुवचः कीरे च
 चौषधी शारीकायां च वाग्वाच भारत्यां च चने स्त्रियो ९ वीचिः
 स्वल्पतरंगे स्यादवकाशे मुखे द्वयोः शचींद्राण्यां शतावर्षांत
 र्थास्त्री करणांतरे १० शुचिर्ग्रीष्माग्निशृंगारेष्वाषाढेषु ह्रस्वमंत्रि
 णि ज्येष्ठे च पुंसि धवले शुद्धे नुपहते त्रिषु ११ सूची तु सीवनद्र
 ज्येष्ठ्यां शिकाभिनयांतरे ॥ चत्रि ॥ ॥ उद्भिद्देशकाले
 पुवाच्यवन्नितयेऽव्ययं १२ कृणीची पुष्पितलता गुंजयोः शक
 टे स्त्रियां कचचो गदर्भांडे च सन्नाहे पटहे पिच १३ कचः
 करपत्रेऽस्त्री ग्रंथिलाख्यतरी पुमान् नमुचिस्तु पुमान्दैत्यभेदे
 कुसुमकासुके १४ नाराच्येषणिकायां नालोहवाणां बुहस्ति
 नोः प्रपंचः संचयैपि स्याद्दिस्तारे च प्रतारणे १५ प्रत्यग्दिदे
 शकाले पुवाच्यवन्नितयेऽव्ययं मरीचिर्मुनिभेदे नागभस्तावन
 पुंसकंम् १६ मारीचो रससोभेदे कक्कोले याजकहिजे मारीची
 देवताभेदे विपंची केलि वीणयोः १७ विकचः क्षपणे केतोनाः के

शेसुदितेऽन्यवत् विरिचिर्नाविरिचश्चैकुंठेपरमेष्ठिनि १८
संकोचोमीनभेदेस्यात्त्वयेक्कीबंतुकुंठुमे सम्यक्स्याद्वाच्य
लिंगंतुमनोद्वेसंगतोपिच १९ ॥ चचतुः ॥ जलसृचिःकंक
त्रोटिमत्स्यशृंगाटयोरपि शिशुमारेचपुल्लिंगोजलोकायांतुयो
षिति २० मलिम्लुचोमासभेदेचौरज्वलनयोःपुमान् ॥ चपं
च ॥ रतनारीचोनारीयांसीत्कारेचशुनिस्मरे २१ इतिचोत
वर्गः ॥ ॥ छेकं ॥ छाछादनेस्त्रियांख्यातानिर्मलेन्यवदिष्यते ॥
॥ ॥ छट्टिः ॥ अछःस्फटिकभल्लूकमिर्मलेष्वछमन्ययम्
१ आभिमुख्येऽथकछःस्यादनूपेतुन्नेकद्रुमे नौकांगेपुंसिवारा
ह्यांचीरिकायांचयोषिति २ स्याद्दुछःस्तवकेस्तनेहारभेदक
लापयोः पिच्छापूगछटाकोशमोचाशात्मलिवेष्टके ३ भक्त
सभूतमंडेचपंक्तावश्चपदामये स्त्रियांपुंसितुलांगूलेनद्वयोर्बह
चूडयोः ४ पुछःपश्चात्प्रदेशेस्याल्लांगूलेपुछमिष्यते क्लेशः
पामरभेदेचपापरक्तेऽपभाषणे ५ ॥ ॥ छचतुः ॥ महाकछ
स्तुपुंसिस्यात्समुद्रेचप्रचेतसि ॥ इतिछोतवर्गः ॥ जैकं जोना
मृत्युजयेजन्यांतातमात्रेजनार्दने जूस्त्वरगमनेप्रोक्तासामा
न्यगमनेस्त्रियाम् १ जूराकाशसरस्वत्यांपिशाच्याजवने
स्त्रियाम् ॥ ॥ जट्टिः ॥ अजश्चागेहरिब्रह्मविधुस्मरन्पेदरे
अब्जोस्त्रीशंखेनानिचुलेधन्वन्तरोचहिमकिरणे क्लीवपद्मेः
याजि-स्त्रीसमभूमौचसंग्रामे ३ ऊर्जस्तुकार्तिकोत्साहबले
पुप्राणनेपिच कैजःकेशेविरिंचेव्रकजं पीयूषपद्मयोः ४
कुजाकात्यायनीदेव्यांकुजो नरकभौमयोः कुब्जोवृक्षप्रभे
देनान्युब्जेस्याद्वाच्यलिंगकः ५ कुंजोःस्त्रियांनिकुंजेपिहनौ
दंतेपिहस्तिना रक्तेजाछंदःप्रभेदेस्त्रीकुटिलांघ्रौतुवाच्यवत् ६
खजांमयेप्रहस्तेऽथखर्जुःकीटांतरेस्मृताखर्जूरीपादपेकंडांग
जोमानेमतंगजे ७ वास्तुनस्थानभेदेपिगंजाखनौसुराग्रहे

गंजः स्यात्पुंसिरीढायांभांडागारेतुनस्त्रियां ८ गुंजा तुका
 कचिंचायांपरहेचकलध्वनौ द्विजः स्याद्वाह्यणसत्रवैश्यदेतां
 उजेषुना ९ द्विजा भार्याहरेणोचध्वजः स्याच्छैंडिकेपुमान्
 नस्त्रियांतुपताकायांखट्वांगेमेद्विचिन्द्रयोः १० निजंस्वीयेचनि
 त्येचन्युब्जोदर्भमयस्त्रुचि कर्मरंगफलेक्रीवंकुब्जाधोमुखः
 योस्त्रिषु ११ प्रजालोकेचसंतानेपिंजातूलहरिद्रयोः बलेक्री
 वंवधेपुंसिव्याकुलेत्रिष्वथोभुजा १२ द्वयोर्बाहौकरेमर्जःस्त्री
 शुद्धोभावकेपिच रजोरणोपरागेस्यादार्तवेचगुणांतरे १३
 रज्जुर्बेण्यांगुणेयोषिद्राजिःस्त्रीपत्तिलेखयोः रुजारोगेचभं
 गेशलाजः स्यादार्द्रतंडुले १४ नपुंसकमुशीरेशस्त्रियांपुंभूम्नि
 चाक्षते ब्रजो गोष्ठाध्वजं देषु ब्राजोनिःस्वनयस्योः १५ वेगे
 पुमानथ क्रीबेघृतयज्ञान्भवारिषु व्याजः शाक्यैः पदेशैः श्वबी
 जमंकुरकारणे १६ हेतुतत्त्वाधानशुक्लेसर्जुर्वणिजिबिद्युति
 स्त्रियांस्वजोविधौरुद्रेस्वजः प्रस्वेदपुत्रयोः १७ क्रीवंरक्तैः
 शसेजः स्यात्सन्नद्धेसंभृतेत्रिषु॥ जत्रि॥ अंडजामृगना
 भौस्यात्सरटेः हौखगेद्वये १८ अंगजंरुधिरेनंगकेशपुत्र
 गदेषुना अंबुजोनिचुलेपुंसिकमलेतुनपुंसकम् १९ अ
 सूक् स्याद्योगभेदेनारक्तपिस्थान्पुंसकम् कंबोजोहस्तिभे
 देपिशंखदेशविशेषयोः २० करजस्याह्याघ्नखेकरंजनख
 योः पुमान् कारुजः शिल्पिनांचित्रेवामलूरेगजार्भके २१ कां
 बोजोः श्रोत्रेसोमबलेपुन्नागपादपे कांबोजीमाषपण्यां
 चबलशस्त्रिरेः स्त्रियां २२ कुटजोवृक्षभेदेस्यादगस्त्यद्रोण
 योरपि गिरिजंत्वभ्रकेऽपिस्थाच्छिलाजतुनिशैलजे २३ लोहे
 पिगिरिजागौरीभानुलुंग्योश्चयोषिति जलजंकमलेशंखे
 नीरजंकुष्ठपद्मयोः २४ परंजस्तैलयंत्रेस्याच्छुरिकाफलफे
 नयोः बलजंगोपुर्क्षेत्रेशस्यंसंगरयोरपि २५ बलजाव

योपायांयूय्यामथवणिकृस्त्रियांवणिज्यायांपुमान्वाणिज्यके
 चकरणोतरे २६ बाहुजःसत्रियेकीरेस्वयजाततिलेपिच भू
 मिजोनरकेंगारेसीतादेव्यांतुभूमिजा २७ वनजासुद्वप
 ण्यानामुस्तकेक्रीबमंबुजे सहजस्तुनिसर्गेनासहोत्थेपुनर
 न्यवत् २८ समजःपशुचंदेनाविधिनेतुनपुंसकं सामज
 स्तुगजेपुंसिसामोत्थेपुनरन्यवत् २९ हिमजातुशचीगौर्योः
 पुंसिमेनाकपर्वते ॥ जचतुः ॥ अहिभुगूबर्हिणेतास्येपुंसि
 काश्रीरजंपुन ३० कुष्टकुंकुमयोःक्रीवेतिविषायांतुयोषिति
 क्षीराब्धिजंतुसामुद्रलवणेमौक्तिकेपिच ३१ पुमांस्तुषारकि
 रणेकमलायांतुयोषिति अहराजोरवौचंद्रेजघन्यजःकनी य
 सि ३२ वृषलेहिजराजस्तुचंद्रेऽनंतेगरुत्मति धर्मराजोयमे
 बुद्धेपुधिष्ठिरनृपेपुमान् ३३ भरद्वाजोशुरोःपुत्रेव्याघ्रादारव्य
 विहंगमे भारद्वाजावनकार्पास्यानाद्रोणऋषिभेदयोः ३४ अ
 थभृंगराजउक्तःपक्षिविशेषंचमार्कलेभ्रमरे यस्मराटपुंसि
 धनदेमस्त्वानारंगचत्वरे ३५ राजराजःकुबेरेपिसार्वभौमे
 सुधाकरे ॥ ॥ जपंच ॥ ॥ ऋषभध्वजएषोपिशंकरेचार्ह
 दंतरे ३६ मुनिभेषजमागस्त्यहरीतक्याचलंघने ॥ इतिजो
 तवर्णः ॥ जैकं ॥ झोझं टीशेसुरशुरौदैत्यराजेध्वनावपि ॥
 झहि ॥ झंझावातेतारवायौनष्टेपिकीर्त्यतेबुधैः झंझाध्वनि
 विशेषेचस्यादंबुकणवर्षणे ॥ इतिझांतवर्णः ॥ जैकं ॥
 जःपुमान्त्स्याहलीवर्देशुकेचाममतावपि झोबल्लबुधविहू
 लुस्यादजोजडमूर्खयोः १ प्रज्ञस्तुपडितेवाच्यलिंगोबुधौच
 योषिति राज्ञोराजप्रियायांचभार्यायांभास्करस्यच २ ॥ संज्ञा
 नामनिगायत्र्यांचेतनारवियोषितोः अर्थस्यसूचनायांचहस्ता
 द्यौरपियोषिति ३ ॥ जन्त्रि ॥ कृतज्ञःकुक्कुरेपुंसिमर्यादि
 न्यभिधेयवत् क्षेत्रज्ञआत्मनिष्ठेकेदैवज्ञोगणकेपुमान् ४

देवज्ञेक्षणिकायां स्त्री सर्वज्ञः शिवबुद्धयोः ॥ इति ज्ञातवर्गः
 ॥ ॥ टैकं ॥ टः पुमान्वा मने पादे निःस्वने पिक्वचिन्मतः ॥ ॥
 टट्टि ॥ ॥ अट्टं भक्ते च शुष्के नास्ते मेऽत्यर्थे गृहंतरे १ इष्टमा
 शंसिते पि स्यात्पूजिते प्रेयसि निषु सप्ततौ पुमान् क्लीबे संस्का
 रे कृतु कर्मणि २ इष्टिर्मताः भिलाषेऽपि संग्रहः श्लोकयागयोः
 कटः श्रोणोद्भयोः पुंसि किलिंजेऽतिशये शिरे ३ समये गजगंडे
 च पिप्पल्यांतु कटीमता कटुस्त्री कटुरोहिण्यां लताराजिक
 योरपि ४ नपुंसकमकार्ये स्यात्पुल्लिं गेर समात्रके त्रिषु तट्ट
 त्सु गंध्योश्च मत्सरेऽपि खरेऽपि च ५ कटुंतु गहने क्लृप्ते कुटुं रोद
 नरावयोः कुटः कोटे पुमान् स्त्री घटे स्त्री पुंसयोर्गृहे ६ कु
 टी स्यात्कुंभदास्यां च मुरायां चित्रगुच्छके कूटोऽस्त्री निश्चले
 राशौ लोहमुद्गरदंभयोः ७ मायाद्रिशृंगयोस्तुच्छे सीरा च यव
 येत्रयोः अनृते चाथ कट्टि स्यादाकर्षे स्त्री बुधे पुमान् ८ कोटिः
 स्त्री धनुषोऽग्रेऽश्रौ संख्याभेदप्रकर्षयोः रक्षटो धूपकफयोः प्र
 हारांतरदंभयोः ९ रक्षाटिस्त्वसद्गृहेऽपि स्यात्किणेशवरथे स्त्रियं
 खेटः कफे ग्रामभेदे चर्मण्यख्यवर्ति त्रिषु १० अथ गृष्टिः सकृ
 त्सूतगवीवदरयोस्त्रियाम् घटः समाधिभेदे भशिरः कूटकुटेषु च
 ११ घट्टा घटनगोष्ठी भघटना सुचयोऽपि च घृष्टिः स्त्री घर्षणस्य
 जूविष्णुक्रांता सुनाकिरौ १२ घोट्टा तु वदरी पूगवृक्षयोरपि यो
 धिति चटुश्चाटौ पि चिंटे च व्रतिना मासने पुमान् १३ जटाल
 ग्नकचे मूले मांस्यां प्लक्षे पुनर्जटी जुष्टं तु क्लीबमुच्छिष्टे सेवि
 ते चान्यलिंगकं १४ झाटो निकुंजे कांतारे व्रणादीनां च मार्ज
 ने तटं नपुंसकं स्त्री प्रतीरे तु तटी त्रिषु १५ त्वष्टा पुमान् देव
 शिल्पितृष्वोरादित्यभिद्यपि त्रुटिः स्त्री संशये स्वल्पे सूक्ष्मे
 लाकालमानयोः १६ त्रोटिः स्त्री कटफलैश्च च्वां खगे मीनां
 तरेऽपि च द्विष्टं देवे पुमान् काले दिष्टिर्मुत्यरिमाणयोः १७

स्त्रियां हृष्टिस्त्रियां ब्रह्मलोचने दर्शनेऽपि च धटो दिव्यतुलायाः
 दुटी चीरे च वाससः १८ नटी नल्यौषधे स्त्री स्यात् शैलूषाशो
 कयोः पुमान् पटश्चित्रपटे वस्त्रेः स्त्री प्रिया लड्डु मे पुमान् १९ प
 टुर्दंष्ट्रे च नीरोगे चतुरेऽप्यभिधेयवत् पटो लेतु पुमान् क्लीबे च नाल
 वणयोः अपि २० पट्टः पेषणपाषाणे व्रणादीनां च बधने चतुर्थे
 च राजादिशासनांतरपीठयोः २१ पटिः स्त्री पटभेदे स्याद्वा गुलौ
 कुंभिकादु मे पुष्टिः स्त्री पोषणे वृद्धौ फटा तु फणदंतयोः २२ व
 टी त्रिषु गुणेषु सि स्यान्व्यग्रोधकपदयोः भटः स्यात्पुंसि वीरे च वि
 शेषे पामरस्य च २३ भृष्टिः स्याद्भर्जनेऽन्यवाटिकायां च योषि
 ति स्त्रिष्टं त्रिष्वव्यक्तवाचि म्लाने सुष्टिर्द्वयोः फले २४ बद्ध
 पाणोत्सरो यष्टिः पुंसि स्याद्बुजदंडके द्वयोर्हार्तरता भार्ग्योर्मधु
 काशस्त्रभेदयोः २५ रिष्टं क्षेमाशुभाभावे पुंसि खड्गे च फेनि
 ले रिष्टिः खड्गे नाशुभे स्त्री लाटो देशातरेऽशुके २६ वाटो मा
 र्गवृत्तिस्थाने स्यात्कुटी वास्तुनोः स्त्रियां विटोः द्वौ लवणेऽपि द्वे मू
 षिके रवदिरेऽपि च २७ विष्टिः स्त्रिषु कर्मकरेऽस्याज्ज्वेतनकर्मसु
 व्युष्टिः फले समृद्धौ स्त्री व्युष्टं कल्पे त्रिषूपिते २८ सटा जराके
 सरयोः सुटो व्यक्तप्रफुल्लयोः व्याप्ते त्रिषु सुटि र्योऽपि स्याद् स्तोटा
 मयेऽपि च २९ निर्भिन्नकर्कटी शस्येऽपि स्यात्सृष्टं तु निर्मिते सु
 क्तमिच्छितयोः प्राज्ये त्रिषु सृष्टिस्तु निर्मितौ ३० स्वभावे चापि क
 थिता हृष्टो रोमांचितेऽपि च जातहर्षे प्रहसिते विस्मितेऽप्यभिधेयव
 त् ३१ दत्रि ॥ अवटः स्यात्खिले मर्ते कूपे कुहकजीविनि अरिष्टो
 त्तमुने निंबे फेनिले काककंकयोः ३२ अरिष्टमशुभे तत्रेऽसूतिका
 गारभासवे शुभे मरणचिह्ने चादिष्टमादेशिते त्रिषु ३३ आशतो
 च्छिष्टयोः क्लीबमुत्कटस्तीव्रमतयोः उद्धटः कच्छपेऽन्यैर्कर्कटी
 चिह्नगांतरे ३४ राशिभेदे कुलीरे च बालूक्यां शाल्मली फले क
 र्टः करहाटे स्यात्पंकपंकारयोः अपि ३५ करटो गजगडे स्या

कुसुंभेनिचजीवने एकादशाहादिश्राद्धेदुर्दुरुद्वेपिवायसे ३६
 कुरटोवाद्यभेदेषकार्पटोजंतुकार्षिणोः कीकटः कृपणेनिः
 स्वेत्रिषुपुंभूम्निनिरुति ३७ कुरटोदारुदुःश्यानाद्विंटीम्लानप्रभे
 दयोः कुकुट्यनृतचर्यायांपुंसिस्त्र्याच्चरणायुधे ३८ निषादशू
 द्रयोः पुत्रेत्तपोल्कायांचकुक्कुभे कुनटीमनःशिलायांनैपाल्या
 मपियोषिति ३९ कुरपीटमुदरेतोयेवेशटोहर्यजोत्कटे चर्पटः
 स्फारविषुलेचपेटेपर्वटेपिच ४० चक्राटोविषवैद्येपिधूर्तदीनारयो
 रपि चिपिटः स्वाद्यभेदेनान्निषुपिटितविस्तृते ४१ चिरिंटीतुसु
 वासिन्यांस्याद्वितीयवयःस्त्रियां जकुटं वार्त्ताकुपुषेजकुटोमल
 येशुनि ४२ अंकटं शिष्यभेदेपिधौतांजन्यांचनद्रयोः त्रिकूटे
 सिंधुलवणे त्रिकूटः पर्वतांतरे ४३ त्रिपुटामल्लिकायांचसूक्ष्मे
 लान्निवृत्तोः स्त्रियां सतीनकेचतीरेचत्रिपुटः समुदाहृतः ४४ द्रो
 हाटः कश्चित्तोगाथाप्रभेदेमृगलुब्धके वैडालव्रतिकेचाऽश्वधाराट
 श्वातकाश्वयोः ४५ निर्दटस्तुदयाशून्येकश्चितोनिष्प्रयोजने प
 रापत्नादरक्तेचवाच्यलिंगोयमिष्यते ४६ निष्कुटस्तुगृहोद्याने
 स्यात्केदारकपाटयोः ॥ पर्वटी नूतनफलेपूगादेः पूष्पादये ४७
 परीष्टिः परिचर्यायांप्राकाम्येऽन्येषोरिस्त्रियां पर्पटंपिष्टभेदेस्या
 त्पर्पटोभेषजांतरे ४८ पात्रटः कर्परेपुंसिदेशेस्यादभिधेयव
 त् पिच्चटोनेत्ररोगेस्यात्कूबंसीसकरंगयोः ४९ वरटाद्वयो
 र्वरट्यांस्त्रीहंस्यांचतत्पतौपुमान् बर्बटीपण्यपोषायांब्रीहि
 भेदेचयोषिति ५० वैकटः स्याद्वैकटिके मत्स्यभेदेचयूनिच
 भावाटोभावकेसाधुनिवेशेकामुकेनटे ५१ भाकूटः शैल
 द्राघयोभेदेस्यादशमर्कटी करंजमिच्छूकशिल्योः पुंसिवान
 रलूतयोः ५२ मोचाटः कृष्णजीरेचरंभास्त्रिमलयोद्भवे मो
 रटंतुभवेदिक्षुमूलांकोठप्रसूनयोः ५३ सप्तरात्रात्परस्तीरेमू
 र्त्तिकायांतुमोरटा वर्णाटोगायनेचित्रकरेस्त्रीकृतजीवने ५४

विकटावज्रवाराह्यानिपूरुषिकरालयो. शाकटंशकटस्येदमि
त्यर्थतस्यबोद्धरि ५५ शैलादोदेवलोसिंहेशुकुकाचकिरातयो.
संसृष्टंविषुसंसर्गसंशुद्धेवसनादिना ५६ दचतुः॥ ॥उचिं
गठस्तृणगडमत्स्येकोपनपूरुषे करहाटःशिफाकदेपद्मस्यम
दनद्रुमे ५७ स्यात्कार्येपुटःकृपणोन्मत्तानर्थकरेषुच काम
कूटस्तुवेश्यायाप्रियविभ्रमयोःपुमान् ५८ कुटन्मटंतुकेव
तौ मुस्तकेपुंसिशोणके कुंडकीटस्तुचार्वाकवचनाःभिन्नपू
रुषे ५९ पतितब्राह्मणीपुत्रदासीकामुकयोरपि खड्गारीटस्तु
फलकासिधाराव्रतधारिणोः ६० गाढसुष्टिःकृपणनाकृपणे
त्वभिधेयवत् चक्रवाटःक्रियारोहेपथ्यंतेचशिखातरो ६१
चतुःषष्टिःकलासंख्याभेदयोर्वह्वचिस्त्रिंशं नारकीटोऽश्व
कीटस्यात्स्वदत्ताशाविहंतारि ६२ परपुष्टःपरभृतेवारनार्योतु
योषिति प्रतिवृष्टंमतंशुह्येद्विराट्स्याचकर्षिते ६३ प्रतिसृष्टः
प्रेषितेस्यात्प्रत्यारव्यानेचवाच्यवत् वर्कशटोकटाक्षेस्यात्तरुणादि
त्यरोचिषि ६४ नारीपयोधरोत्संगकांतदंतनखक्षते शिपिवि
ष्टस्तुखलतौशिवेदुश्चर्मणिस्मृतः ६५ अथश्रुतिकटःप्राचल्लो
हेःहोपापशोधने ॥टपेच॥ दशनोच्छिष्टःपुंसिस्थानि
श्वासाधरचुवयो ६६ ॥इतिटोतवर्गः॥ठैकं॥ ठोमंडले
चंद्रचिंवेशून्येचलोकगोचरे ॥ठट्टि॥ कठोसुनौतदारव्यातवे
दाध्येतृज्ञयोःस्वरे १ कंठोगलेसन्निधानेध्वनौमदनपादये का
ष्ठारुहरिद्रायांकालमानप्रकर्षयो २ स्थानमात्रेदिशिचस्त्री
दारुणिस्थान्नपुंसकं कुष्ठंरोगेपुष्करेऽस्त्रीकुंडोकर्मण्यमूर्खयो
३ कोष्ठःकुसूलेचात्मीयेमध्येकुक्षौगृहस्यच गोष्ठंगोस्थानके
गोष्ठीसभासंलापयो.स्त्रियां ४ ज्येष्ठःश्रेष्ठःतिवृद्धेचविषुमासां
तरेपुमान् ज्येष्ठातुगृहगोधारव्यजतुनक्षत्रभेदयोः ५ निष्ठा
निष्पत्तिनाशांतयाज्यानिबर्हणेषुच प्रष्टुस्त्रिषयगेश्रेष्ठेपुंसि

चांडालिकौषधौ ६ पाठश्च पठनेन्याते विद्वत्पण्यं तु योषिति ॥
 पृष्ठं चरममात्रेपि देहस्यावयवांतरे ७ वंठः स्यादक्षतोद्गद्गद्देखर्व
 कुंताः शुधेपि च शठो मध्यस्थपुरुषे धूर्तधूर्तूरयोरपि ८ श्रेष्ठो
 वरेकुबरेचशोठो मूर्खः लसेपि च षष्ठी कात्यायनीति श्रियोस्त्रिषु
 षण्णां च पूरणे ९ हठः स्यात्प्रसभेयुष्माद्देठो बाधाविहेठयोः ॥
 ॥ ठत्रि ॥ ॥ अयष्टुपुंसिकाले च वामे स्यादन्यलिंगकः १०
 अंबष्ठो देशभेदेपि विप्राहृष्ट्या सुतेपि च अंबष्ठु चाम्ललोण्यां स्या
 साठायुधिक्यो रपि ११ कमठः कछपेपुंसि भांडुभेदेन पुंसकम् ॥
 कनिष्ठोऽति युवात्यल्पानुजेस्त्री दुर्बलांगुली १२ जरठः कर्कशेषां
 डौकठिणेण्यभिधेयवत् नर्मठ श्रिबुकेषिङ्गे प्रतिष्ठागौरवेक्षितौ
 १३ स्थाने च यागनिष्पत्तिचतुरक्षरपद्ययोः प्रकोष्ठो मणिबंधस्य कू
 परस्यांतरेपि च १४ भूपकस्यांतरेपि स्याद्दूरिष्ठं मरिचेपि च ॥
 ताम्रेक्की बंति तिरौ नावरोरुत्तमयोस्त्रिषु १५ मकुष्ठो ब्रीहिभेदे
 नामंथरे पुनरन्यवत् लघिष्ठोऽत्यल्पके भेले वैकुंठः कृष्णशक्र
 योः १६ श्रीकंठो देशभिद्युग्रे साधिष्ठोऽतिदृढार्ययोः ॥ ठचतुः
 ॥ कलकंठः कलध्वाने हंसे पारावतेपि के १७ कालकंठश्च
 दात्यूहैकलविंके च खंजने मयूरे पीतशाले च स्यात्खंडपरशौ पुमान्
 कालपृष्ठं कर्णचापेपुंसिकं कविहंगमे स्याद्दंतशठो जंबीरे कपि
 त्येकर्मरंगके १९ नागरंगेपि च पुमान् स्याच्चोमेयं तु योषिति पू
 तिकाष्ठं च सरलदेवदारुमहीरुहोः २० सूत्रकंठः पुमान्विप्रे
 खंजरीटकपोतयोः हारिकंठः पिकेपुंसि हारान्वितगले त्रिषु २१
 ॥ ॥ इति चांतवर्गः ॥ ॥ डैकं ॥ डः पुमान्वाडवाग्नौ स्या
 डुकिन्यां स्त्रीनिगद्यते ॥ डहि अंडं सुषेचपे श्यां स्यादिडातु
 बुधयोषिति १ सौरभेय्यां च वचने वसुमत्यामपि स्त्रियाम् कांडुः
 स्तंबेतरुस्कंधे बाणोऽवसरनीरयोः २ कुत्सिते वृक्षे भिन्नाडौ वंदे
 रदसिनस्त्रियाम् कीडाकेलि प्रकारे स्यात्खलवज्ञानयोरपि ३

कुंडमग्न्यालयेमानभेदेदेवजलाशये कुंडीकमंडलौजारान्प
तिवत्नीसुतेपुमान् ४ पिठरेतुननास्वेडोऽध्वनौकर्णामयेविषे
स्वेडा वंशशलाकायांसिंहनादेचयोषिति ५ लोहितार्कपर्णफ
लेघोषपुष्पेनपुंसकम् दुरासदेचकुटिलेवाच्यलिंगः प्रकीर्तितः द
क्रोडः शनौसूकरेनानपुमानंकरस्ससो स्वेडोऽस्त्रीशकलेनेसुवि
कारमणिदोषयोः ७ स्वेडः पानांतरेभेदेगंडः स्यात्पुंसिखड्गिनी
ग्रहयोगप्रभेदेचवीथ्यगेपिटकेपिच चिन्हवीरकपोलेषुहयभूष
णबुद्धे गडुः पृष्ठगुडेकुब्जेगडोमीनांतराययोः ९ गुडः स्या
ज्ञोलकैहस्तिसेनादेसुविकारयोः गुडा स्नुह्यांचकथितागुडिका
यांचयोषिति १० गोंडः पामरजातौचवृद्धनाभौचतहति चंडो
नातित्तिडीरक्षेयमकिंकरदेत्ययो ११ चंडाधनहरीशखपुष्पे
त्रिष्वतिकोपने चंडीकात्प्रायनीदेव्यांहिंस्रकोपनयोषितोः १२
तीव्रेपिचूडावडभौशिरकायांबाहुभूषणे चोडः प्रावरणेभूम्निदेश
भेदेजडास्त्रियां १३ शूकशिंव्यांहिमग्रस्तमूकाप्रज्ञेषुतुत्रिषु ता
डस्तुताडनेघोषेमुष्टिमेयतृणादिषु १४ ताडोयत्रद्रुमेचाथहं
डोः स्त्रीलगुडेपुमान् व्यूहभेदेप्रकांटेऽश्वेकोणमथानयोरपि १५
सैन्येकालेमानभेदेचंडाशोः पारिपार्थिके दमेयमेऽभिमानेच ना
डीनालेत्रणांतरे १६ शिरायांगंडदूर्वायांचर्षायांकुहनस्यच त
थाषट्क्षणकालेपिनीडंस्थानकुलाययोः १७ पंडुः पंडेधियि
स्त्रीस्मस्यां दुर्नानृपतौसिते पिंडोवोलेबलेसांद्रेदेहागारेकदे
शयो १८ देहमात्रेनिवापेचगोलसिल्हकयोरपि ओडुपुष्पेच
पुंसिस्पात्कीबमाजीवनायसोः १९ पिंडीतुपिडीतगरेऽलावु
खर्जूरभेदयोः पीडाकृपाशिरामालाऽपमर्दसरलद्रुषु २० ओडं
पात्रेवणिङ्मूलधनेभूषाऽश्वभूषयोः मंडः पंचांगुलेशाकभेदे
क्रीबतुमस्तुनि २१ आमलक्यास्त्रियांमंडाऽथाऽस्त्रियांसा
रपिच्छयोः मुंडोदैत्यांतरेराहुग्रहेनामुंडितेतिषु २२ मुंडा

मुंडीरिकायां स्थातिन्नयामस्त्री तु मूर्ध्नि रंडा मूषिकपण्ण्यां च
 विधवायां च योषिति २३ रौद्रः क्षोदे भवेत्सुसितृसे तु वाच्यलिं
 गकः रंडा तु पांसुलायां स्त्री त्रिषु हस्तादिवर्जिते २४ व्याडो
 हिंस्रपशौ सर्पे शुंडा पानगृहे मता अप्यंबुहस्तिनी वेश्या हस्ति
 हस्तसुरासुच २५ शौंडो मते च विख्यातः पिपल्यां च भवेत्त्रि
 यां घेडं पद्मादिसंघातेन स्त्री स्याद्गोपतौ पुमान् २६ ॥ इति
 ॥ करंडो मधुकांशासि कारंडेषु दलाढके कूष्मांड्यु मायां स्त्री
 पुंसिकर्कारौ च गणांतरे २७ भ्रूणांतरेऽथ कोदेडं चापेनानी वृदं
 तरे भुव्यशोगरुडं स्वेडमंत्रे मरकतेऽपि च २८ तरंडो वडि
 सीसूत्रबद्धकाष्ठादिकेऽप्युवे नौकायामपि स्त्री स्यात्ति ति डी डि
 बर्चिचयोः २९ द्राविडो देशभिज्जाते संख्याभिद्वेदमुख्ययोः
 निर्गुंडी नीलशोफाल्यां सिंधुवारदुमेऽपि च ३० प्रचंडो दुर्वहे
 श्वेतकरवीरे प्रतापिनि अकोडो नस्त्री विटपे मूलशारवांतरे तरो
 ॥ ३१ शस्तेऽपि च्छेड उदरे पशोरवयवे पुमान् पूत्यंडो गंधकीटेऽपि
 तथा जंतुंतरे पुमान् ३२ वरंडो प्यंतरे वेदी समूहमुख्यरोगयोः
 वारुंडो द्वारपिंड्यां स्त्री फणीनां राजकंपुमान् ३३ नस्त्रियां से
 क्कपाने च मलेष्णः श्रवणस्य च भेरुंडा देवताभेदयक्षिण्यंतरयोः
 स्त्रियां ३४ भयानके वाच्यवत्स्यान्मात्तंडः क्रोडसूर्ययोः मा
 रुंडोऽडे भुजंगीनां मार्गे गोमयमंडले ३५ वरंडा सारिकावर्ति
 शास्त्रभेदे च योषिति वितंडा वादभेदे स्यात्कच्ची शाके शिलाव्यू
 ३६ करवीर्यामपि स्त्री स्याच्छिरं वडो वर्धचूडयोः शरंडस्तु पुमान्
 तैशरठे भूषणांतरे ३७ ॥ इत्यतः ॥ अपोगंडस्तु बलिभेवि
 कलांगे शिशावपि अतिगंडो योगभेदे बहुजंडे तु वाच्यवत् ३८
 चक्रवाडोऽग्निभेदे स्याच्चक्रवाडं तु मंडले जलरुंडो जलाव
 र्त्तपयोरेणो भुजंगमे ३९ देवताडुः संहिके ये जीमूते च हुताशने
 अथ वा तद्गुडा वात्या राजशोणितयोरपि ४० पच्छिस्तस्फोटि

कायाचवामायामपियोषिति ॥ ॥ इति ङांतवर्गः ॥ ५९ ॥ ढेकं ॥
ढोढकायांपुमानुक्तः शुनितस्य चलांगुले ॥ ॥ ढट्टि ॥ गूढं रद
सिगुह्ये च नदयोः संवृते त्रिषु १ दृढं स्थूले नितान्ते च प्रगाढे बलव
त्यपि माढिः स्त्रीपत्रपेक्तौ च दैन्यस्यापि प्रकाशने २ मूढं स्तु
तं त्रिते बाले राढा स्त्रीशुद्धशोभयोः रूढं जाते प्रसिद्धे च बाढं द
ढप्रतिज्ञयोः ३ व्यूढः संहतविन्यस्तपृथुलेष्वभिधेयवत् वो
ढानाभारिके सूते शूढः स्यात्पुंसि गोपतो ४ आकृष्टो देवर्षचरे
तृतीयाप्रकृतावपि षोढा तितिष्ठा संसृक्ते शक्ते चाप्यभिधेयवत् ५
॥ ढट्टि ॥ अध्यूढा कृतसापत्यनार्यामध्यूढ ईश्वरे आषाढो
व्रतिनां दंडे मासे मलयपर्वते ६ स्त्री पूर्णिमाया मासीढं पादन्या
से शिते त्रिषु उदूढं उढे स्थूले स्यादुपोढो निकटोढयोः ७
प्रगाढः कृच्छ्रदृढयोः प्रमीढो मूत्रिते घने प्ररूढो जठरे बद्धसूते
वारूढ इत्ययं ८ वस्त्रांचले कपाटेऽग्नौ पंजरे शंबलेऽपि च वि
रूढो कुरिते जाते विगूढो गर्हितेऽपि च ९ गुप्तेऽपि त्रिषु संरूढो भो
दे चांकुरिते त्रिषु समूढः पुंजिते भुग्ने सद्योजातेऽनुपप्लुते १० ॥ ॥
ढचतुः ॥ अध्यारूढं समारूढेऽभ्यधिके चाभिधेयवत् खट्वा
रूढः श्रिते खट्वा मविनीते च वाच्यवत् ११ प्रत्यालीढं तु चर
णन्यासभेदे शिते त्रिषु ॥ इति ङांतवर्गः ॥ णैकम् ॥ णः पु
मान्निदुदेवे स्याद्भूषणे गुणवर्जिते पानीयनिलये पीतके चिदू
चुर्विपश्चितः १ ॥ णट्टि ॥ अणुर्ब्राह्मि विशेषे स्यात्पुंसि स्त्र्यस्यै
भिधेयवत् अणिराणि बद्धसाग्रकीलाश्रिती मसुद्धयोः २ उ
षोऽपीषो पुमान्दसाशीतयोरन्यलिंगकः ऊर्णो मेघादिलोमि
स्यादंतरावर्तके भ्रूजोः ३ कर्णः पृष्ठाज्येष्ठसुते सुवर्णलो श्रुता
वपि क्षणः पर्वोत्तमव्यापारेऽपुमानेऽप्यनेह सः ४ कण्ठाजीरक
कुभीरमक्षिकापिप्पलीषु च कणोः तिस्रस्त्र्येधान्यं शेषाणां का
कैकचसुषोः ५ कीर्णं दत्ते च विक्षिप्ते हि सितेऽप्यभिधेयवत् ॥

कुणि स्तुन्नकवृक्षेनाकुकरेत्वभिधेयवत् ६ कृष्णसत्यवतीपु
 त्रेवायसेकेशवेऽर्जुने कृष्णास्याद्वौपदीनीलीकणाद्रासासुयोषि
 ति ७ मेचकेवाच्यलिंगस्यातक्लीबेमरिचलोहयोः कोणोवाच
 प्रभेदेस्याद्वौपदीनांचवादने ८ एकदेशेगृहादीनामश्रौचल
 गुडेपिच गणः प्रथमसंख्यौघेचंडासैन्यप्रभेदयोः ९ गुणो
 मोर्व्यामप्रधानेरूपादौसूतदंद्रिये त्यागशौर्योदिसत्वादिसंध्याद्यारुति
 रज्जुषु १० शुक्लादावपिवत्स्यांचजेष्णुर्नागायनेनटे घ्राणं
 क्लीबं नासिकायां घ्रातेस्याद्वाच्यलिंगकं ११ घृणा जुगुप्सा रूप
 योरथचूर्णीकपर्दके चूर्णो धूलोक्षारभेदेचूर्णानिवासयुक्तिषु १२
 जर्णुश्चंद्रेचवृक्षेचजिष्णुर्नावासवेर्जुने जित्वरेवाच्यवज्जीर्णं
 परिपक्वपुराणयोः १३ रुणिः क्रमुकभेदेपिदुष्टदैवश्रुतौस्त्रियां
 त्राणं तुत्रायमाणायां रक्षणे रक्षिते त्रिषु १४ तीक्ष्णं सामुद्रल
 वणे विषलोहानिमुष्कके क्लीबं जवाग्रजेपुंसितिग्मात्मत्यागिने
 त्रिषु १५ तूणी नील्यानिषंगेनातूष्णा स्यात्तर्षलिप्तयोः दी
 र्घं विदारितेभीतेद्रुणं चापेः लिनिद्रुणः १६ द्रुण्यं बुद्रोणीक
 च्छप्योर्देष्युर्दातरिदुर्गमे द्रोणोऽस्त्रियामाढकेस्यादाढवाप
 चतुष्टये १७ पुमान्कृपीपतौदग्धकाकेस्त्रीनीवृद्धतरे तथाका
 षांबुवाहिन्यांगवादीनामपीष्यते १८ पणो वराटमानेस्या
 न्मूल्येकार्षापणेग्रहे कैश्यशाकाटिकाद्युतव्यवहारेभृतौधने
 १९ पर्णे पत्रे किंशुकेनापास्मिंस्यादुन्मदस्त्रियां स्त्रियांद्वयोः से
 न्यपृष्ठेपादग्रंथधरेपिच २० प्राणो हन्मारुतेवालेकाव्यजीवेऽ
 निलैः बले पुल्लिंगः पूरितेवाच्यलिंगः पुंभूम्निचासुषु २१ पूर्ण
 शक्तेः समयेनापूरितेत्वभिधेयवत् फाणिर्गुडेकरंवेचस्त्रियां वा
 णीतुयोषिति २२ व्यूतावपिसरस्वत्यां भ्रूणाः स्त्रीगर्भडिंभयोः
 मणिः स्त्रीपुंसयोरश्मजातोमुक्तादिकेपिच २३ कंठदेशेस्त
 नेजायाल्लिंगायेऽलिंजरेपिच मोणः शुष्कफलेनक्रमक्षिकाः हि

करंदयो. २४ रणःकोणेकणेपुंसिसमरेपुंसक रेणुःस्त्रीपुं
सयोर्धूलोपुल्लिंगमर्पटेपुनः २५ वर्णो द्विजादिषु क्लादियशो गुण
कथासुच स्तुतौनानस्त्रियांभेदरूपाक्षरविलेपने २६ बाणःस्या
ज्ञोस्तनेदैत्यभेदेकेवलकांडयोः बाणातुबाणमूलेस्त्रीनीलदिशि
ट्यापुनर्हयो. २७ वीणाविद्युतिवल्लक्यांष्टृष्णिप्रांडवचंद्रयोः
त्रिषुनायादवेमेषेवेणीकेशस्यबंधने २८ नद्यादेरतरेदेवता
लेवेणुर्नृपांतरे त्वक्सारेपिचपुंसिस्थाच्छाणोमासचनुष्टये
२९ लोहादीनाचनिषकेशाणो प्रावरणांतरे श्राणंपक्षेयवाग्वा
स्त्रीशीर्णं तनुविशीर्णयोः ३० श्रेणिःस्त्रीपुंसयोः पंक्तौसमान
शिल्पिसंहतौ शोणकृशानौश्रयोनाकेलोहिताश्वेनदेषुमान् ३१
त्रिषुकोकनदछायेस्छाणुःकीलेहरेपुमान् अस्त्रीध्रुवेऽथस्यूणा
स्यात्कूर्म्यास्तंभेगृहस्यच ३२ ॥ णान्ति ॥ अरुणोऽव्यक्तरागे
ऽर्कसंध्यारागेऽर्कसारथौ निःशब्देकपिलेकृष्टभेदेनागुणिनि
त्रिषु ३३ अरुणाऽतिविषाश्यामामंजिष्टान्तिवृतासुच अर
णिर्वन्दिमंशेनादृयोनिर्मथ्यदारुणि ३४ अभीष्टांतुभृशेनि
त्यतद्युक्तक्रिययोस्त्रिषु दूद्राणीकरणंस्त्रीणांपौलोमासिंधुवारयोः
३५ ईरिणंतूषरेशून्येपीक्ष्णं दर्शनेदृशि ऊषणंमरिचेक्लीबं
कणायामूषणास्त्रियाम् ३६ एषणीत्रणमार्गानुसारिण्यांच
तुलाभिदि करुणस्तुरसेवृक्षेकृपायांकरुणामता ३७ क
त्तृणात्तृणमित्पृश्यो. करणंहेतुकर्मणो वणिजादौहृताल्लेपे
नृत्पगीतप्रभेदयोः ३८ क्रियाभेदेद्रियक्षेत्रकायसंवेशनेषुच का
यस्येसाधनेक्लीवपुसिशूद्राविशोःसुते ३९ कल्याणमक्षयस्व
र्गमंगलेपिनपुसकं कंकणंकरभूषायांसूत्रमंडनचोरपि ४०
करेणुर्गजयोषायांस्त्रियांपुंसिमतंगजे कार्मणंमंत्रतंत्रादि
योजनेकर्मठेपिच ४१ काकिणीपणतुर्यांशेमानदडेचदृश्यते
कृष्णलैकवराठ्यो. स्यादुन्मानस्यांशकेपिच ४२ कारणंकर

णेहेतुवधयोश्चनपुंसकं स्त्रीपातनायां कुर्वाणो भृत्यकार
 कयोस्त्रिषु ४३ कृपायाः खड्गेच्छुरिकाकर्तयोरपियोषिति कृ
 पया स्तुक्रमोपुंसिमंदकुत्तितयोस्त्रिषु ४४ क्षेपणं प्रेरणेनैक
 देहजालभिदोः स्त्रियां ग्रहणं स्वीकारादं करोपरागोपलब्धि
 वेदिषु ४५ स्याद्ग्रामणीः प्रधानेऽधिपतौ त्रिषु नापितेपुंसि
 ग्रामीणा नीलिकायां स्त्रीग्रामोद्भूतेऽभिधेयवत् ४६ गोकर्णो
 ऽश्वतरे सर्पसारंगे च गणांतरे अंगुष्ठानामिकोत्माने गोकर्णी मू
 र्त्तिकोषधौ ४७ चरणोऽस्त्री बह्वचादौ मूले गोत्रेऽपि च अ
 मणौ भक्षणो चापि न पुंसक उदाहृतः ४८ जरणो जीरकेऽजा
 जीहिंशुसौवर्चलेऽपि च तरुणां कुब्जपुष्पे नारुषु कैयूनि तु त्रिषु
 ४९ तरणिं च्युमणोपुंसिकुमारी लौकयोः स्त्रियां दक्षिणो दक्षि
 णोद्भूतसरलच्छंदवर्त्तिषु ५० आशयै त्रिषु यद्वा द्विविधिताने दिशि
 स्त्रियाम् द्रविणं नद्वयोर्वित्तेकांचने च पराक्रमे ५१ दारुणो
 रसभेदेना त्रिषु तु स्याद्भयावहे द्रुघणो मुद्गरेऽपि स्यात्द्रुहिणे च प
 रम्रधे ५२ दुर्बर्णं त्रिष्वसद्वर्णं क्लीबमैलेयरूप्ययोः दौर्बर्णं
 मृष्टपणं स्याद्दुर्बायां स्वरसेऽपि च ५३ धर्मणस्तु पुमान्मृष्टभेदस
 र्पप्रभेदयोः धरणं मानभेदेऽपि धारणे धरणी भुवि ५४ ध
 र्वां स्यात्परिभवे रतेऽस्यां तु धर्षिणी धरुणः सम्यक्तेनैरेस्व
 र्त्तुं के परमेष्ठिनि ५५ धारणी नाडिकायां स्याद्बुद्धोक्तमंत्रमि
 द्यपि धारणां गेच योगस्य न पुंसि स्याद्दिधारणे ५६ धिषण
 स्त्रिदशाचार्ये धिषणा धिययोषिति निःश्रेणि रधिरोहिण्यां ख
 र्जरीणादपे स्त्रियाम् ५७ निर्व्याणं वारणापांगदेशे मोक्षे ध्वनिर्गमे
 निर्माणं निर्मितौ सारे समं जसेन पुंसकं ५८ निर्व्याणं मस्तंगज
 ने निर्वृत्तौ गजमज्जने संगमेऽप्यपवर्गे च प्रवर्णो नाचतुष्यथे ५९
 क्रमनिम्नमहीभागोदरप्रव्हेषु च त्रिषु प्रघ्नणास्ताम्रकुंभे स्याद
 लिंदेलोहमुद्गरे ६० प्रमाणं निसमर्यादाशास्त्रेषु सत्यवादिनि

इयत्तायांचदेतौचक्रीबैकत्वेप्रमातरि ६१ पत्रोर्णधौतकौशे
 येक्रीबंस्याच्छोणकेपुमान् पक्षिणो पूर्णिमायांस्याद्विहंग्यांश
 किनीभिदि ६२ आगामीवर्तमानादर्युक्तरात्रावपिस्त्रिया प्र
 वेणिःस्त्रीकुशावेण्योःपुराणंपंचलक्षणं ६३ पणेपुंसिस्त्रिषु
 प्रलेपूरणःपूरकेत्रिषु क्रीबंपिंडप्रभेदेचपूरणीशात्मलिङ्गमे
 ६४ पदरंभकसूत्रेषुप्रोक्षणंसेचनेवधे वरुणस्तरुभेदेऽपु
 पश्चिमाशापतावपि ६५ वरुणस्तुपुमान्तित्तशकप्राकारयो
 रपि क्रीबकन्यादिवरणेवेष्टनेस्त्रीनदीभिदि ६६ वारणंप्र
 तिषेधेस्याद्वारणस्तुमतंगजे ब्राह्मणं ब्रह्मसंघातेवेदभागेन
 पुंसकं ६७ भूमिदेवेतुपुल्लिंगःसुंजिकापृक्कपोःस्त्रियाम् वा
 रुणीगंडदूर्वायाप्रतीचीसुरयोरपि ६८ अरणीघोषकेत्ररक्षे
 भरुणंवेतनेभृतो अमणीकारुंडिकायांक्रीडाद्यायामधीशितु
 ६९ भीषणोरसेसल्लक्यांनागाढेदारुणेस्त्रिषु मसृणोऽक
 र्त्तशेस्त्रिगधेत्रिषूमायांतुयोविति ७० मत्स्युणोनिर्विघाणेभेनिः
 श्मश्रुपुरुषेपिच उद्देशेनालिकेरेचमार्गणोयाचकेशरे ७१
 यान्त्वान्वेषणयोःक्रीबयंत्रणंरक्षणेस्मृत वधनेस्यान्नियमने
 रवणःशब्दनेखरे ७२ रमणंपटोलमूलेनायंस्त्रीनाधवेस्म
 रे रोषणःपारदेहेमघर्वणोपलयोःपुमान् ७३ क्रोधनेवाच्यलिं
 गःस्याद्रोहिणीकंठरुभिदि तडित्कटुंभरासोमवल्केषुलो
 हितागवोः ७४ लवणंसैधवादौनासिंधुरसोभिदोरसे तद्यु
 क्तेवाच्यलिंगःस्यान्नदीभेदद्विषोःस्त्रियाम् ७५ लक्षणंनान्नि
 चिन्हेचसारस्यांलक्षणाकचित् लक्ष्मणात्वौषधीभेदेसारस्या
 मपियोषिति ७६ रामभ्रातरिपुंसिस्यात्सश्रीकेचाभिधेयवत्
 विषाणीक्षीरकाकोल्यांअजशृंग्यांचयोषिति ७७ कुष्ठनामौ
 षधेक्रीबंपशुशृंगेभदंतयोः विषणिःपण्यवीश्यांचभवेदाप
 णपण्ययो ७८ शरणंगृहरक्षित्रोर्वधरक्षणयोरपि श्री

वणं च शुलोकैर्न सत्रेन न पुंसकं ७९ अमणोयति भेदेनानिघ
 जीविनितुत्रिषु स्त्रियां सुदर्शनामोस्योर्मुडीरीशबरीभिदोः ८०
 आचणोमासिपाषंडे दध्याल्यां आचणास्त्रियां शिंघाणंका
 चपात्रे च लोहनासिकयोर्गले ८१ श्रीपर्णी काश्वरीकुम्भयोः
 क्लीबं पद्माग्निमंथयोः संकीर्णं निचितेपि स्यादमुद्धेचापि भे
 दवत् ८२ सरणिः पक्षौ मार्गे च सारणो राक्षसांतरे रुग्णे
 देनाप्रसारण्यां स्वल्पनद्यां च सारणी ८३ सुषेणः करमर्दे
 स्याद्विष्णुसुग्रीववैद्ययोः सुवर्णो नास्वर्णकर्षे सुवर्णालुम
 खांतरे ८४ श्रीकृष्णागुरुणि क्लीबे कोचने हरिचंदने सुपर्णः
 स्वर्णचूडे च गरुडे कृतमालके ८५ सुपर्णा कमलिन्यां च वेन
 तेयस्यमातरी हरेणुर्नासितीले स्त्रीरेणुका कुलपोषितोः ८६
 हरणं यौतकादीनां द्रव्ये भुजे हतावपि हरिणः पुंसि सारंगे
 विषदे त्वभिधेयवत् ८७ हरिणी हरितायां च नारीभिदुत्त
 भेद्योः सुवर्णप्रतिमायां च हर्षणोऽक्षिरुगंतरे ८८ हर्षके
 योगभेदे च आहुदे वेपि च क्वचित् हिरण्यं रेतसि स्वर्णे वराटे च न पुं
 सकम् ८९ ॥ णचतुः ॥ अंगारिणी हसंत्यां च भास्वरस्य
 कृदिष्यपि अश्वर्षणिर्नाऽश्वर्षजब्राह्मणे च पुरोधसि ९०
 अतर्पणं प्रीणये स्यान्मंगलालेपनेपि च आशो हृणं स्यात्सो
 पाने समाशो ह्यप्रशो हणे ९१ उत्सेपणं तु न्यजने धान्यमर्दनव
 स्तुनि स्यादुद्वरणमुद्धारवांतान्नोन्मूषलेष्वपि ९२ कार्षा
 पयोऽस्त्रीकोर्विकेपणषोडशकेपि च अथ कामगुणो राने
 विषयाभोगयोरपि ९३ चीर्णपर्णं तु निंबेपि खजूरीभूरुहेषु
 मान् चूडामणिः शिरोरत्ने काकचिञ्चाफले पुमान् ९४
 जुहुवाणोऽपि चाध्वर्यावपि स्याज्जातवेदसि तंडुवीणः कीट
 मात्रे च वर्धरे तंडुलोदके ९५ त्रायमाणा वार्षिके स्त्रीरस्यमाणे
 ऽभिधेयवत् तैलपर्णी मलयजे श्रीवासे सिल्लकेपि च ९६

दासायणीत्वपर्णाभ्यामश्विन्याद्युडुपुस्त्रिया अथदेवमणि
 भर्गोऽश्वावर्तकोस्तुभेपिच ९७ नारायणोच्युतेभीरुगोयोर्ना
 रायणीमता अथोनिगर्णं क्लीबंभोजनेस्याङ्गलेपुमान् ९८
 अथनिःसरणं मृत्युपायमोक्षेषुनिर्गमे स्यान्निस्तरणमुपाये
 निस्तारेतरणेपिच ९९ निरूपणं स्यादालोकेविचारेचनिदर्शने
 पर्वशीणश्चपर्वस्पर्शिरायांच्युतकंबले १०० पर्वचूर्णरसेपिस्या
 त्पर्वशीणंतुपर्वणि प्रचारणंनिषेधेस्यात्काम्यदानेचनद्वयोः
 १ परीरणः स्यात्कमठेदंडेचपट्टशाटके पशयणमभीष्टेस्या
 तत्पराश्रययोरपि २ पर्वाणिः पुमान्धर्माध्यक्षवत्सरयोरपि
 पशयणं समासंगकात्कर्त्तव्यपारगतावपि ३ पीलुपर्णीविंविका
 यांमूर्वायामोषधीभिदि अथपुष्करिणीचेभ्यांसराजिन्यांजला
 शये ४ मधुपर्णीतुगंभार्या नीलिसंज्ञौषधावपि मीनीश्रीण
 स्तुपुल्लिगोदुर्दुराम्रेचखंजने १०५ रक्तरंणु म्नुसिंदूरपलाशको
 रकेपुमान् रागचूर्णं पुमान्दंतधावनेमकरध्वजे ६ रेरिहाण
 स्तुपुंसिस्यान्महादेवेबरेपिच लंबकर्णः स्मृतोकोठपादपेष्ठगले
 पिच ७ विदारणंविटुंबेचभेदक्लीबंरणेद्वयोः अथवैतरणी
 नद्यांप्रेतानांयातुमातरि ८ शरवाणिशरमुखेपापिष्टेशरजीवि
 नि पुमानथोशिरवर्णिरीरसालावृत्तभेदयोः ९ नारीरत्नेमहि
 कापारोमाचल्यामपिस्त्रियां अथसंमरणं क्लीबमसंबाधच
 मृगतौ १० घंटापथेचसंसाररणारंभेचकुत्रचित् समीरणः
 स्यात्पवनेपथिकेचफणिज्जके ११ हस्तिकर्णश्चोरुवूकेपलाश
 गणभेदयोः ॥ णपंच ॥ अवग्रहणमित्येतत्प्रतिरोधेयना
 दरे १२ अवतारणं भूतादिग्रहेवस्त्रांचलेर्चने प्रविदारण
 माख्यातंसंपरायेऽवदारणे १३ परिभाषायांसनिंदोपालंभनेनि
 यमेपिच उक्तोमत्तवारणस्तुप्रक्लिन्नकटकजरे १४ क्लीवं
 प्रासादवीथीनांकुंडवृक्षवृत्तावपि मंडुकपर्णीयंजिष्ठाज्राह्य

ण्योर्नातुशोणके १५ रोमहर्षणं रोमांचेनासूतेचविभीतके वा
 तरायणउन्मत्तेनिष्प्रयोजनपूरुषे १६ कांडेचपरपत्रेचकूटेच
 परसंक्रमे ॥ पाषट् ॥ दोहदलक्षणमुक्तं वयःसंधौचगर्भे
 च १७ यौवनलक्षणमव्याख्यातं लावण्यकुचयोश्च ॥ ॥
 ॥ इति णोतवर्गः ॥ तैकं ॥ तश्चौरामृतपुच्छेषु क्रोडे म्लेच्छे च कु
 चचित् अपुमांस्तरणे पुण्ये कथितः शब्दवेदिभिः १ ॥ तद्धि ॥
 अस्तं क्षिप्तेष्ववसिते त्रिषु नापश्चिमाचले अंतं स्वरूपेनाशेना
 नस्त्रीशेषेऽतिके त्रिषु २ आर्त्तिः पीडाधनुष्कोट्योः स्त्र्याप्ते लब्धे
 स्वसत्तयोः आसिः स्त्रीयोगसंप्राप्त्योरितं स्मृते गते त्रिषु ३ इति
 दिंबे प्रवासेति चष्ट्यादिषट्सु च स्त्रियाम् उक्तं मेकाक्षरछंदस्य
 त्तं स्याद्भाषिते त्रिषु ४ कृतिः स्त्रीरक्षणे स्यूता वृत्तिः कल्याणव
 र्त्मनोः जुगुप्सास्पृष्टे स्त्री स्यादृतमुच्छशिले जले ५ सत्ये दीप्ते पू
 जिते स्यादृतुर्वर्षादिषट्सु च आर्त्तवेभासि च पुमानेतः कर्तुरा
 गते ६ क्षत्ता शूद्राश्च त्रियजे प्रतीदारे च सारथौ भुजि स्यात न
 पेपि स्यान्नि युक्तवेधसोः पुमान् ७ कर्त्ता तु कारके वाच्यलिङ्गो नाप
 रमेष्टिनि क्रतुर्यज्ञे मुनौ पुंसि कोतिः शोभेच्छयोः स्त्रियाम् ८ का
 तानार्योऽप्यंगो रस्त्री शोभने त्रिषु नाधवे लोहे च चंद्रसूर्यायः पया
 यांतः शिलासु च ९ क्षितिर्निवासे मेदिन्यां कालभेदे क्षये स्त्रिया
 म् कीर्त्तिप्रसादयशसो र्योषितकुंतो गवेधिकायां स्यात् १०
 प्रासायुधे च कुंती गुग्गुलुपृथयोश्च शालुक्या कृतं युगेऽलम
 र्थे स्याद्दिहिते हिंसिते त्रिषु ११ कृतं तु वेष्टिते छिन्ने कृतिः कारण
 हिंसयोः कृतिश्चर्मत्वचोर्भूर्जे कृत्तिकायां दूयं स्त्रियाम् केतुर्नरि
 कूपताकाऽविग्रहो त्याते पुलक्ष्मणि गर्तं स्त्रिगर्तभेदे स्यादवटे
 च कुकुंदरे १२ ग्रस्तं ग्रासी कृते पि स्याल्लुप्तवर्णपदेपि च गतिः
 स्त्रीमार्गदशयोद्गाने यात्राभ्युपाययोः १४ नाडीव्रणसरण्यां
 च गतं विज्ञानयातयोः गातुर्नाको किलेभृंगे गंधर्वे त्रिषु शेषणे

१५ गीतिश्चंदसिगानेस्त्रीगीतं शब्दितगानयोः गुप्ति रूपव
करस्थानेकारागारेचरक्षणे १६ गुप्तं स्याद्रक्षितेगूढेघात
कांडप्रहारयोः द्युतमाज्येजलेक्लीबंप्रदीप्तेत्वभिधेयवत् १७
चित्तं छन्नेत्रिषुचिताचित्यायांसंहतौस्त्रियाम् चिति श्रित्या
चंदयोःस्त्रीजातं व्यक्तौघजन्मसु १८ क्लीबत्रिलिंगमुत्पन्नेजा
तिःस्त्रीगोत्रजन्मनो. अश्र्मंतिकामलक्येअसामान्यछंदसोरपि
१९ जातीफलेचमालत्यां जातिस्तातसगोत्रयोः पुमानथतत्तं
व्याप्तेविस्तृतेचत्रिलिंगक २० क्लीबं व्रीणादिवाद्येस्यात्पुल्लिंग
स्तुसमीरणे तातोनुकंप्येजनकेतित्तोरससुगंधयोः २१ तिल्ल
तुकदुरोहिण्यांपर्पटेतुनपुंसकम् तूस्तं रेणोचविरव्यातंजटायां
चनपुंसक २२ त्रेतायुगेऽग्नित्रितयेदत्तं विश्राणितेऽर्चिते दं
तोऽद्रिकटकेकुंजेदशनेऽथौषधौस्त्रियाम् २३ दांतस्तुदमि
तेपिस्यात्तपक्लेशसहेत्रिषु दितिर्दैत्यजनन्यांचखडनेपिचयो
षिति २४ दीप्तं निर्भासितेदग्धेज्वलितेऽथद्रुतं त्रिषु शीघ्रे
विलीनेविद्राणेद्युतिःस्त्रीरश्मिशोभयो २५ दृतिश्चर्मपुटे
मत्स्येनाधातुर्नेद्रियेषुच शब्दयोनिमहाभूततद्गुणेषुरसादि
षु २६ मनःशिलादौश्लेष्मादौविशेषाद्देरिकेस्थिच धाताहिर
ण्यगर्भेनापालकेत्रिष्वथोधुतं २७ त्यक्तेविधूतेधूतं तुकंपितेभ
र्त्सितेत्रिषु धूर्त्तंतुग्वंडलवणेधुस्तूरेनाविटेत्रिषु २८ धृतिर्नेष्टोस्त्रि
यांतुष्टेयोगभिह्यैर्यधारणे नतंतगरपात्यांस्यात्क्लीबंकुटिलनम्र
यो २९ त्रिषुनीतिर्नयेपिस्यात्प्रापणेपिचयोषिति पंक्तिः
स्त्रीगौरवेपाकेपत्तिर्नापदगेस्त्रियां ३० गताचेकरथैकेभन्य
श्चपंचपदातिके पंक्तिर्दशाक्षरंछंदोदशसंख्यालिषुस्त्रियाम्
३१ पतिर्धवेनाविष्वीशेप्राप्तं लब्धेसमंजसे पातोनिपातने
त्रातेत्रिषुप्राप्तिर्महोदये ३२ लाभेपिचस्त्रियांप्राप्तिःपूर्तिप्रा
देशयोःस्त्रियाम् पीतिर्नाऽश्वेस्त्रि यांपानेप्रीतंहृपिननर्मणे ३३

पीतं पाने हरिद्रायां स्त्रियां गौरेः भिधेयवत् प्रीतिर्येगांतरे प्रे
 स्मिस्मरपत्नीसुदोः स्त्रियाम् ३४ पुस्तं क्लीबे पुस्तके च लेप्या
 दिशिल्पकर्मणि पुस्तं तुरंगमगतौ क्लीबं पुंसि त्रिमात्रके ३५
 पूतं त्रिषु पवित्रे च शटिते बहुलीकृते पूतं त्रिषु पूरिते स्यात् क्ली
 बं खातादिकर्मणि ३६ प्रीतं नपुंसकं वस्त्रे खचिते वा च्यलि
 गकं जेतो भूतांतरे पुंसि मृते स्याद्वा च्यलिंगकः ३७ पोतः
 शिशौ बहिर्नेत्रे च गृहस्थाने च वाससि वृत्तिस्तु वरणेऽपि स्याद्दे
 हनेऽपि च योषिति ३८ भर्ता स्वामिनि पुंसि स्यात्त्रिषु धातरि योष्ट
 रि भक्तिर्विभागे सेवायां स्त्रियां आतिस्तु योषिति ३९ मिथ्या
 मितौ च भ्रमणे भित्ति कुड्यप्रदेशयोः भीतिर्भयोः स्त्रियां भीतं
 भयेऽश्रभीयुते त्रिषु ४० भूतिर्भस्मनि संपत्तौ हस्तिशृंगारयोः
 स्त्रियाम् भूतं क्षमादौ पिशाचादौ जंतौ क्लीबं त्रिषु चिते ४१ प्रा
 ते वित्ते समे सत्ये देवयोऽन्यंतरे तु ना कुमारेऽपि भूतिः स्त्री स्यान्मृत्यु
 पिभरणेऽपि च ४२ मृतंतु सन्मते ज्ञाते मत्तिः स्त्री छादियोऽस्मृ
 तौ मंतुः पुंस्यपराधेऽपि मनुष्येऽपि प्रजापतौ ४३ माता गौर्या
 दिजननी गोज्ञाण्यादिभूमिषु माति मतिरप्यवच्छेदे मुक्तिर्मा
 क्षेचमोक्षणे ४४ मात्रादयः स्त्रियां मुक्तः प्राप्तमोक्षे च मोचिते
 त्रिषु स्त्रीमौक्तिके मूर्तिः कायकाठिन्ययोः स्त्रियाम् ४५ मूर्त्तं
 स्यात्त्रिषु मूर्च्छालोकठिने मूर्त्तिमत्यपि मृतंतुयाचिते मृत्योः क्लीबं मृ
 त्युमति त्रिषु ४६ यतिः स्त्रीपादविच्छेदे निकारयति नोः पुमान्
 यंता मेढे च सूतेना युक्तिः स्त्रीन्याययोगयोः ४७ युतो युक्तो
 पृथग्भूते क्लीबं हस्ते च तुष्टये रक्तो नुस्ते नील्यादिरंजिते लोहिते
 त्रिषु ४८ क्लीबंतुकुंकुमेताम्रे प्राचीना मलके सृजि रतिः स्त्री
 स्मरदारे पुरागे सुरतगुह्ययोः ४९ रत्नं वर्त्मनि नद्यां स्त्रीरतं
 सुरतगुह्ययोः रिक्तं शून्ये वने शक्तिः स्त्रियां स्पंदप्रचारयोः ५०
 पित्तले लोहकिंद्रे च लताप्रियंगुशाकयोः पृक्काज्योतिष्प्रतीवल्ली

लत्ताकरसूरिकासुच ५१ माधवीदूर्वयोर्लिप्तं विलिप्तविष
दिग्धयोः भुक्ते लूतातूर्णनामपिपीलिकागदोतरे ५२ बसा
तुजनकेपुंसिचापकेप्यभिधेयवत् वक्तातुपंडितेपिस्याद्वाग्भिन्न
प्यन्यलिंगकः ५३ व्यस्तंतुव्याकुलेव्याप्तेव्यक्तः स्फुटमनीषि
णो- वस्तिर्द्वयोर्निरूहेनाभ्यधोभूमिदशासुच ५४ चर्त्ति भे
षजनिर्माणेनयनांजनलेखयो गात्राः तुलेयनीदीपदशादीपे
धुयोधिति ५५ चात्तातुवर्त्तनेवातिगणेकृष्णाद्युदंतयोः नि
सारारोग्ययोः क्लीबंवृत्तिर्मल्लीरुजोः स्त्रियां ५६ व्याप्तंख्याते
समाक्रांतेव्याप्तिरप्यपनरेभयोः स्त्रियां वित्तिर्विचारेचला
भसंभावयोः स्त्रिया ५७ वित्तंक्लीबंधनेवाच्यलिंगंख्या
तेविचारिते वीतमसारगजेस्यादं कुशकर्मण्यसारतुरगेपि :
वीतिर्गतौचदीप्तौप्रजनाशनधा वनेपुस्त्री ५८ वृत्तिर्वि
रणाजीवकैशिक्यादिप्रवर्तने ५९ स्त्रीवृत्तं प्रसवबंधेघ
टीधाराकुचाग्रयो- वृत्तौऽधीतेप्यतीतेतिवर्तुलेपिरुतेमृते ६०
दृढेऽन्यलिंगंवाक्लीबच्छंदश्चारित्रवृत्तिषु शक्तिरस्त्रांतरेगौर्या
मुत्साहादौबलेस्त्रिया ६१ शास्तंसेमेप्रशस्तेचशोति स्त्री
मंगलेशमे शास्तासमेतभद्रेनाशासनेपुनरन्यवत् ६२ शो
तोऽभियुक्तरसयो- पुसित्रिपुशमान्विते अव्ययंवारणेशोतं
शोतंशितंचदुर्बले ६३ निशितेचशि तिभूर्जेनासितासित
योस्त्रिषु शीत हिमगुणेक्लीवशीतलालसयोस्त्रिषु ६४ वा
नीरेबहुवारेनाशुक्तं पूतासू निष्ठुरे श्रुति-श्रोत्रेचतत्कर्म
ण्याम्नायवातयो स्त्रियाम् ६५ शुक्ति-कपालशकलेशखेशं
खनखेपिच नख्यश्चावर्तदुर्नाममुक्तास्फोटेपुचस्त्रियां ६६
शुच माकर्णितेशास्त्रे श्वेतो हीपाद्रिभेदयो श्वेतावराटि
काकाष्ठपाटलाशंखिनीपुच ६७ क्लीबंरूप्येऽन्यवच्छुक्लेस
त्साधौधीरशक्तयो- मान्येसत्येविरमानेत्रिपुसाध्यमयोस्त्रियां ६८

सातिर्दानेः वसानेस्त्रीस्वोसं चेतसिगच्छरे स्थितं प्रतिज्ञात
 वतिचोर्ध्वनिश्वलयोस्त्रिषु ६९ स्थितिः स्त्रियामवस्थानेमर्षादा
 यांचसीमनि सित मवसितेचबद्धेधवलेत्रिषुधवलायांस्त्री ७०
 स्त्रीता लंगलपद्धतिवैदेहीस्वर्गगंगासु सुत स्तुपार्थिवेषुत्र
 स्त्र्यपत्येत्तुसुता स्मृता ७१ सुप्तिः स्पर्शाद्गतानिद्राविश्रंभेश य
 नेस्त्रियाम् स्तूत स्तुसारथ्योतस्त्रिषुस्त्रियाद्वाहणीसुते ७२ वंदि
 पारदयोः पुंसिप्रसूतेप्रेरितेत्रिषु स्तूतिः सीवनसंतत्योस्त्रियांस्तू
 तः प्रसेवके ७३ नात्रिषूतेस्मृतिर्धर्मशास्त्रस्मरणयोः स्त्रियां
 स्तूतिः स्त्रीगमनेमार्गसेतुर्नाः लोकोत्तमरके ७४ हस्तः करेकरि
 करेसप्रकोष्ठकरेपिच अरु स्वेकेशात्परोब्राते हितं पथ्येगतेधृते
 ७५ हेतिः स्यादायुधज्वालासूर्यतेजःसुयोषिति ॥ तन्नि ॥
 अमृतं यद्गुणेषु स्यात्पीयूषेसलिलेधृते ७६ अयाचितेचमोक्षे
 चनाधन्वंतरिदेवयोः अमृतामागधीपश्यागुडूच्यामलकीषुच
 ७७ अनृतं कृषावसत्येप्यजितोनाहरौत्रिषु अनिर्जितेचाच्युत
 स्तुहरोपुंसित्रिषुस्थिरे ७८ अर्दितं याचितेपिस्याद्वातव्याधौच
 हिंसिते अमृतं नद्वयोः पंडेलाजेषुत्रिष्वहिंसिते ७९ यवेपि
 क्वचिद्व्यक्तौहरोत्तरहरेपुमान् परमात्ममहदाद्योः क्लीबं
 स्यात्स्फुटेत्रिषु ८० अनंतः केशवेशेषेषुमाननवधौत्रिषु
 अनंताचविशल्यायांशारि वादूर्वयोरपि ८१ कणादुराल
 भापश्यापार्वल्यामलकीषुच विश्वभरागुडूच्याः स्यादनेतंसु
 रवर्त्मानि ८२ अश्रुतमश्रुभेत्तुल्यांमरणैः नवधावपि स्म
 त्रेष्यथाऽयतिः पुंसिहिमदीधितिकालयोः ८३ अर्हस्तु स
 पणेबुद्धेपुंसिमान्यैः न्यलिंगकः अर्हंतश्चापिसुगतेसपयोपिच
 दृश्यते ८४ अगस्तिः कुंभयोनीचवंकसेनतरौपुमान् अर्च
 तीकुंभदास्यांचवदुवायांचयोषिति ८५ अंगतिः पुंस्यग्निहो
 तृब्रह्मवन्निष्वयादितिः भूदेवमात्रोरर्हतिस्त्यागेरोगेषुमे

स्त्रियो ८६ आयातः पुंसि पतने तदा स्वे च प्रकीर्तितः आध्या
तं शिंघिते क्रांते प्यारख्या तं भाषिते तिङि ८७ आध्यातः श
ब्दिते दग्धे वातरुग्भेदसंयुते आलुतः स्नातके स्नातेऽप्याह व
सादरे चिते ८८ आचितः शकटोन्मेषे पलानामयुतद्वये पुलि
गः संगृहीते पिल्लने पिस्यान्त्रिलिङ्गकः ८९ आहृतं गुणिते चा
पितादिते च मृषार्थके स्यात्पुरातनवस्त्रेऽपि नववस्त्रे च नाऽनके
९० आनर्तो देशभेदे पितृत्यस्थाने जलेरणे आवर्तश्चितने वा
रिभ्रमे चावर्तने पुमान् ९१ आस्फोटं तु पुमानर्के ण्ये स्यात्को
विदारके आस्फोता गिरिकर्ण्यं च वनमल्यां च योषिति ९२
आयस्तस्तेजिते क्षिते कुक्षिते कुपिते हते आयति स्तुस्त्रियां दे
र्घ्यप्रभावा गामिकालयोः ९३ आयत्ति स्तुस्त्रियां स्तेहे वशित्वे
वासवे बले आहूति स्तुस्त्रियां रूपे सामान्यवपुषोरपि ९४
आसत्तिः संगमेलामे स्त्रियामापत्तिरापदि प्रापणेऽपि च योषि
त्स्यादुदंतः साधुवार्तयोः ९५ उषितं न्युषिते दग्धे प्युदात्त
स्तुस्वरं तरे दयात्यागादिसंपन्ने काव्यालंकारकृत्ययोः ९६ उ
त्तं शुष्कमांसेऽथ त्रिषु तप्ते परिपुते उचितं तु भवेन्यस्तेमिते जा
ते समंजसे ९७ उद्धृतं स्यान्निषूक्षिते परिशुक्तेऽज्झितेऽपि च उ
त्थितं स्यान्निषूक्ष्यने प्रोचते रक्षितमपि ९८ उद्धातं तु पुमा
न्यादस्रवलने समुपक्रमे यवनाभ्यासयोगस्य कालभेदे च कीर्ति
तः ९९ उत्तुंगे मुद्गरेऽपि स्यादुदितं तूक्तं आगते उद्धृतं त्रिषु सं
जाते समुन्नद्धप्रवृद्धयोः १०० उन्मत्त उन्मादवति धूर्त्तरमुचुकुं
दयोः उह्यंतो निर्मदगजे पुमानुद्धमिते त्रिषु १ एधतुः पुरुषेः
श्रीना कलितं विदिताप्तयोः कपोतः स्याच्चित्रकंठपारावतवि
हगयो २ अथ क्रंदितं माह्वानेरुदितेऽपि न पुंसकं स्मारितः
स्त्राविते क्षारे अभिशस्तेऽपि च त्रिषु ३ कापोता रुचके क्लीवे क
पोतो घंजनांतरे किरातो मूच्छभेदे स्याद्भूनिंबेऽल्पतनावपि ४

स्त्रियां चामरधारिण्यां कुट्टिनी दुर्गयोरपि कृतांतो यमसिद्धो तदे
वाकुशलकर्मसु ५ गर्जितं वारिवाहादिध्वनौ नाम तत्कुंजरे
ग्रंथितं गुंफिते कांते हिंसिते च त्रिलिंगकम् ६ गभस्ति किरणे
सूर्येनास्वाहायां तु योषिति गम्युत् स्त्रीस्वर्णलतयोर्गोपतिः शि
वषट्ठयोः ७ नृपभास्करयोः पुंसि चेष्टितं गतिचेष्टयोः जगत्
स्यात्पिष्टपेक्षी बंवा योना अंगमे त्रिषु ८ जगती भुवनेष्मायां
लंदोभेदे जनेपि च जयंतो वृक्षभिर्द्वौ योरिंद्रपुत्री पताकयोः ९
पुमानैंद्रो हरे भीमे ज्वलितं दग्ध उज्वले जामाता दुहितुः पत्यौ
सूर्यावर्ते धवे पुमान् १० जीमुतोः द्रौधृति करे देवता डे पयोधरे
जीवा तु रस्त्रियां भक्ते जीविते जीव नो षधे ११ जीवन्ती जीवनी
शम्योर्गुडूची चंदयोरपि जृम्भितं करणे स्त्रीणामीहा स्फोटितयो
रपि १२ त्वरितं प्रजवेशीघ्रे त्रिगर्तो गणितांतरे देशेपि नापु
धुरिका कासुकांगनयोः स्त्रियां १३ तृणता धनुषितृणत्वे दं
शित मपि जानदंसितेपि स्यात् कवचाचिते हिजाति विप्रांडज
योश्च पुल्लिंगः १४ दुर्जातं व्यसने क्लीबे सम्यग्जातेः न्यलिंगकं
दुर्गति न करे नैख्ये स्त्री दृष्टांत उदाहृतौ १५ शास्त्रे च मरणे
धीमान् पंडिते च बृहस्पतौ निर्ऋतिः स्यादलक्ष्म्यां स्त्री दिशां पा
लांतरे पुमान् १६ निवृत्तं विप्रलंभे स्यान्नीचे विप्रकृतेपि च
निर्मुक्तस्त्यक्तसंगे स्यान्मुक्तकंचुकभोगिनी १७ निरस्त त्रिषु
निष्ठ्यूते प्रेषिते षोड्रितो दिते संत्यक्ते च प्रतिहते निमित्तहेतुलक्ष्मणोः १८ नि
वातौ दृढसन्नाहे वातशून्येपि चाश्रये निशांत त्रिषु शांते स्यात्क्लीबं
तु भवनो षसोः १९ निवृत्तिर्भर्त्सने ह्येषे शठेशाब्ध्येपि च स्त्रियां निवृ
त्तिः सुस्थिता वस्तंगमने च सुखे स्त्रियां २० नियतिर्नियमे देवे स्त्री
पतनूपा तु गेखगे प्रहृतं वितते सुण्णे पर्यस्तः पतिते हते २१ प्र
भूतमुद्धतै प्राज्ये षंडितः सिल्हके कवौ पलितं शैलजे तापे
केशपाके च कर्दमे २२ प्रसृतः सुप्रसार स्याद्दिनी ते वेगिते त्रिषु अर्द्धजले

लुपल्लिंगोजंघायां प्रसूता मता २३ प्रसूतं कुसुमेकीबन्नि
 पुसजातसूतयोः प्रणीतः संस्कृताग्नौ नायज्ञपात्रांतरे स्त्रियां
 २४ त्रिषु क्षिप्तोपसंपन्नविहितेषु प्रवेशिते प्रतीतः सादरे द्वाते
 हृष्टप्रख्यातयोस्त्रिषु २५ प्रमीलं वाच्यलिंगं स्यात्प्रोक्षितेपि
 मृतेपि च परेतो वाच्यलिंगः स्यान्मृतेभूतांतरे पुमान् २६ प
 र्वतः पादपेपुंसि शाकमत्स्यप्रभेदयोः देवमुन्यतरे शैले प्रपा
 तो निर्झरे तदे २७ पर्याप्तं तु यथेष्टे स्यात्तृप्तौ शक्ते निवारणे पंचता
 पंचभावे स्यान्मरणेपि च योषिति २८ पक्ष्यतिश्रमभवेत्यक्षमूले
 च प्रतिपत्तिथौ प्रसूतिरुद्भवेपि स्यात्तनये दुहितर्यपि २९ प्रत
 ति विस्त्रुतौ बल्यां पद्धतिः पंक्तिवर्त्मनोः प्रवृत्तिस्तु प्रवाहे स्या
 दुदंते च प्रवर्त्तने ३० आवत्यादौ च पर्याप्तिः प्रकामप्राप्तिरक्षणे
 प्रवृत्तिर्गुणसाम्ये स्याद्मात्यादिस्वभावयोः ३१ योनौ लिंगे
 पौरवर्गेऽमी पक्षस्यादयः स्त्रियां पार्वती सल्लकी दुर्गा गोपालपु
 त्रिकासु च ३२ प्रार्थितं याचिते शत्रुसंरुद्धेभिहिते त्रिषु पि
 त्सन्निहंगमे पुंसि पतने चैष न स्त्रिषु ३३ पिशितं मांसे मांस्या
 स्त्रीपिंडितं गुणिते घने पीडितं करणे स्त्रीणां यत्रिते बाधिते
 पि च ३४ पुदितं स्यादहिपुटे पादितं सूतयोरपि पृषन्मृगे पु
 मान्बिंदौ न ह्यो पृषतोपि ना ३५ अनयोश्च त्रिषु श्वेतविंदुयु
 तेषु भाविमौ प्रोक्षितं निहते सित्के बृहती वसनांतरे ३६ छं
 दोभित्सु द्रवार्ताकी वारिधानीषु वाचि च कंदकारी महत्योश्च
 भवद्युष्मत्सतोस्त्रिषु ३७ स्त्रीबाणभेदे भरतो नाट्यशास्त्र
 मुनौ तदे रामानुजे च दोष्यंतौ भास्वान्भास्वरसूर्ययो ३८
 भारतं ग्रंथभेदे स्याद्दूर्पभेदेऽग्रभारती वचने च सरस्वत्यां प
 क्षिचृत्तिप्रभेदयो ३९ भासंतः सुंदराकारे त्रिषु नाभासपक्षि
 णि भावितं वासिते प्राप्ते भूभृन्नाट्रौ महीपतौ ४० महती
 बल्लकी भेदे राज्ञे स्यात्तु न पुंसकं तत्त्वभेदे पुमान् बृह्दे वाच्य व

न्मथितं पुनः ४१ क्लीबं निजलघोले स्यान्निष्वालोडितपृष्ठयोः
 मरुदेवे समीरे नाग्रं थिपर्णे न पुंसकम् ४२ सुषितं हतरं वडि
 तयोर्मूर्ध्नि तमपि सोच्छ्रये च मूढे च रजतं त्रिषु शुक्ले स्यात्क्ली
 बंहारे च दुर्वर्णे ४३ रमतिर्नायके नाके पुंसि स्याद्रसितं पुनः
 रुतस्तनितयोः क्लीबं स्वर्णादि रवचिते त्रिषु ४४ रेवती हलिप
 ल्यां स्यात्ताराभिन्मातृभेदयोः रेवतस्तु सुवर्णालौ शैलभेदे च
 शंकरे ४५ रोहितं कुंकुमे रक्ते च रजुशक्रशरासने पुंसि स्या
 न्मीनमृगयोर्भेदे रोहितकदुमे ४६ रोहिन्मृग्यां लताभेदे स्त्री
 नार्के ललितं त्रिषु ललिते च शितेपि स्याद्भारभेदे तु न द्वयोः ४७
 लोहितं रक्तगोशीर्षे कुंकुमे रक्तचंदने पुमान्मदांतरे भौमे वर्णे च
 त्रिषु तद्वति ४८ वर्द्धितं प्रसिते छिन्ने पूरिते वहतिर्गवि सचिवे पुं
 सि वहतुः पथिके वृषभे पुमान् ४९ वनिता जातरागस्त्री स्त्रि
 योस्त्रिषु च याचिते सेविते वा पितं बीजाकृतमुंडितयोस्त्रिषु ५०
 वसतिः स्यात्त्रिषु वासे यामिन्यां च निकेतने व्यायतं व्यापृते
 दीर्घे दृढेऽन्तांति शयेऽन्यवत् ५१ व्याघातो योगभेदे स्यादंतरायप्र
 हारयोः वासिता करणी नार्योर्वासितं भाविते रुते ५२ वासे ती
 माधवी पूष्योरुष्ट्रे नावहिते त्रिषु विविक्तं त्रिष्वसंपृक्ते रहः पू
 तविवेकिषु ५३ वसुनंदे नाविहस्तः पंडिते व्याकुले त्रिषु विनीतः
 सुवहाश्वे स्याद्दृणिज्यपि पुमांस्त्रिषु ५४ जितेन्द्रियेऽपनीते च नि
 भृते विनयान्विते विश्वस्तो जातविश्वासे विश्वस्ता विधवस्त्रिया
 म् ५५ विद्युत्तडितिसंध्यायां स्त्रियां त्रिषु तु निष्प्रभे विवृता
 सुद्रुग्भेदे विस्तृते त्वभिधेयवत् ५६ विनेताऽदेशके राज्ञे ना
 विधाता तु वेधसि स्मरे ना विनता तास्य जनन्यां पटकाभिदि
 ५७ विनतः प्रणते भुग्ने शिषिते चाभिधेयवत् विवृतं त्रिषु
 वीभत्सरागिते संस्कृतेपि च ५८ विच्छित्तिरंगरागे विच्छेदे हार
 भेदे स्त्री विदितं बुद्धितार्थितयोर्विपत्तिरपि यातनापदोयोषित्

५९ वृत्तांतः प्रक्रियायां स्यात्कात्स्न्येवात्तोप्रभेदयोः प्रस्तावेवेष्टि
तं रुद्धेलासकेकरणांतरे ६० वेल्लितंगमनेक्लीबंकुटिलेविधु
तेत्रिषु विवर्तः ससुदायेस्यादपवर्तननृत्ययोः ६१ शकुंत-
कीठभेदेस्याद्वासपक्षिविहंगयोः श्रीमौ स्तिलकवृक्षेनामनोद्गं
तानकत्रिषु ६२ श्रीपतिः पुंसि पृथिवीनाथेचमधुसूदने शु
द्धांतोतः पुरेस्माभृत्तूरहः कक्षांतरेपिच ६३ स्ववंती तुतरंगि
ण्यांगुल्मस्थानौषधीभिदोः संवर्तः प्रलयेमुन्यंतरे कर्षफलेपिच
६४ सुवलितंचलितेभ्रेषेसंहृतं संगतैर्दृढे संस्फुट-कृत्रिमे
शस्तेभूषितेप्यन्यलिंगक ६५ क्लीबंतुलक्षणोपेतेस्यपतिः कं
चुकिन्यपि जीवेष्टियाजकेशाल्पिभेदेनासत्तमेत्रिषु ६६ संघा
तः पुंसिघातेचसंहृतौनरकांतरे संवित्तिप्रतिपत्तौ स्यादविवादेज
नस्यच ६७ संततिः स्यात्संतौगोत्रेपारपर्येपुत्रपौत्राणाम् संग
तिः संगमेद्वानेसन्नतिः प्रणतौ ध्वनौ ६८ समितिः संपराये
स्यात्सभायांसंगमेपिच समाप्तिरवसाने स्यात्समर्थनेऽथसंसतिः
६९ अभिलाषेप्यनुज्ञायांसंवित्याद्यास्तुयोषिनि स्थापितं नि
श्चितेन्यस्तेस्तिमितोऽचंचलार्द्रयोः ७० सिकतास्त्रीसिकतिले
वालुकायातुभूमनि सुरतंस्यान्निधुवनेदेवत्वेसुरतास्मृता ७१
सुहृतं तुमुभेपुण्येक्लीबसुविहितेत्रिषु सुव्रतासुखसंदोह्याशो
भनव्रतयोरेपि ७२ सुनीतिः शोभननयेधुवमातरियोषिति सूनु
तंसंगलेपिस्यात्त्रियसत्येवचस्यपि ७३ हरिहि शिस्त्रियांपुंसि
हृषवर्णविशेषयोः अस्त्रियास्यातृणेचाथहर्मितं क्षिप्तदग्धयोः
७४ हरितास्त्रीचदूर्वायांहरिहर्णयुतेऽन्यवत् हसंत्यंगारधा
न्यांचमल्लिकाशकिनीभिदोः ७५ ह्रीतः पक्षिभेदेस्यान्मुनिभे
देचकैतवे हृषितं विस्मितेप्रीतेप्रहतेहृष्टलोमनि ७६ ॥ तचतु
॥ अवसितमृद्धेज्ञातेप्यवसानगतेचवाच्यलिंगस्यात् अर्थपति
पुल्लिंगोधनादिनाथेचनरनाथे ७७ अवदातः सितेगोरेविमुद्धे

व्यन्यलिंगकः अवगीतं तु निर्वादे त्वष्टृगर्हितयोरपि ७८ अंत
 र्गतिं विस्मृते स्यान्मध्यप्राप्ते च वाच्यवत् अंगारितं तु दग्धे स्यात्प
 लाशकालिकोद्गमे ७९ हसंस्यांचलतामात्रेण दीभेदे च योषितिः
 अपावृतस्तुपिहिते स्वतंत्रेऽपि च वाच्यवत् ८० अत्याहितं
 महाभीतौ जीवन्पेक्षकर्मणि अभिनीतं त्रिषु न्याय्ये संस्कृता
 मर्षिणोरपि ८१ अभिजातकुलीने स्यात्तन् न्याय्यपंडितयोस्त्रिषु
 अभियुक्तः परैरुद्धेतत्परैरप्यभिधेयवत् ८२ अतिमुक्तस्तु निः
 संगे वा संत्योति निशेषि च अवध्यस्तपरित्यक्ते निंदितेऽप्यवचूर्णिते
 ८३ अधिसिद्धप्रणिहिते कुत्सिते भर्त्सिते त्रिषु अंशुमान् भा
 स्करेशालपण्यामंशुमती स्मृता ८४ भवेदपचितिः पूजा
 व्यग्रनिष्कृतिहानिषु अथानुमति रूढैर्दुष्पूर्णमानुजयोरपि
 ८५ अभिशस्तिः प्रार्थनापवादयोश्च नयं स्त्रियां आयुष्मान्यो
 गभेदे नावाच्यवच्चिरजीविनि ८६ उपाहितोऽनलोत्पातेषु
 मानारोपिते त्रिषु उपाकृतोऽध्वरहतपशौ नोपद्रुते त्रिषु ८७ उ
 दास्थितप्रतीहारे प्रव्रज्यावसिते चरे स्यादुल्लिखितमुत्कीर्णत
 नूकते च वाच्यवत् ८८ उद्गाहितमुदीर्णं स्याद्दूषाहितयोः
 स्त्रिषु भवेदुपचितं दग्धे समृद्धे वाच्यलिंगकं ८९ उज्जुंभि
 तं त्रिषूत्कुले चेषायां तु नपुंसकं उपरक्तो व्यसनार्ते रादुग्रसे
 दुसूर्ययोः ९० उपसत्तिः संगमात्रे सेवायामपि योषिति ऋष्यप्रो
 क्ता शतावर्षतिबलाशूकशिंषु ९१ ऐरावतोऽभ्रमातंगेना
 रंगेलकुचद्रुमे नागभेदे च पुंसि स्याद्विद्युत्तद्भेदयोः स्त्रियां ९२
 नपुंसकं महेंद्रस्य ऋजुदीर्घशरासने कलंधौतं सुवर्णं स्याद्र
 जते च नपुंसकं ९३ भवेत्कुहरितं क्लीबं पिकालापेरतध्व
 नौ कुमुहान् कुमुदप्रायदेशे स्याद्वाच्यलिंगकः ९४ कुमुद
 ती कुमुदिन्यां कुशपल्यांच योषिति कृष्णवृंता पाटलायां माप
 पण्यांच योषिति ९५ अथगोधवती पृथ्वीपुरीभिद्यासमा

नृषु सुरायांचगरुत्मांश्चपक्षिमात्रेखगाधिपे ९६ भवेद्गृह
 पतिः पुंसि गृहस्थेऽपि चर्मत्रिणि चंद्रकांतस्तुपुंसि स्यान्मणि-
 भेदे चकैतवे ९७ चर्मण्वती नदी भेदे कदली पादपे स्त्रियाम्
 चित्रगुप्तस्तुपुंसि स्याद्यमेतस्य चलेखके ९८ दिवांभीतकुं-
 भिले स्यादुल्लूके कुमुदाकरे दिवा कीर्तिस्तुपुंसि स्यान्नापितांता च
 सायिनो ९९ द्वीपवान्त्सिधुनदयोर्द्वीपवत्यापगाभुवो दृष
 दृती नदी भेदे कात्यायन्यामपि स्त्रियां २०० स्याद्धूमकेतु-
 रुत्पातभेदे वैश्वानरे पुमान् नद्या वर्तपुमान्वेश्मप्रभेदे भगवद्भुमे
 १ नदीकांतसमुद्रे स्यादिज्जले सिंदुवारके नदीकांता स्त्रियां
 जघांकाकजंघौषधावपि २ नागदंतो द्विपरदे गृहान्निर्गतदा-
 रुणि नागदती तु कुंभायां श्रीहस्तिन्यामपि स्त्रियाम् ३ निष्का-
 शितो निर्गमितेऽप्याहितेऽधिकृतेऽपि च अथ निस्तुषितं त्यक्ते
 त्वग्निहीने लघूकृते ४ निराकृतिरनाकारेऽस्वाध्याये वारणे त्रि-
 षु परिगतं त्रिषु प्राप्ते विस्मृतज्ञानचेष्टिते २०५ अथ प्राणिहितं
 न्यस्ते प्राप्तेऽपि च समाहिते अथ पल्लुवितं लासारक्ते सपल्लवे तते
 र्द भवेत्प्राणिहितं द्विष्टे प्रतिस्वलितबहुये प्रतिस्तिप्तं वारिते
 स्यात्त्रेपिते पंचकं त्रिषु ७ परिवर्तो विनियमे कूर्मराजे प्रवर्तने
 परिस्तुता स्त्री वारुण्यां स्यन्ने स्यादभिधेयवत् ८ प्रधूपि-
 ता कुशिताया सूर्यगंतव्यदिश्यपि पंचगुप्तस्तुचार्वाकदर्शने
 कमठे पुमान् ९ प्रजापतिश्च दक्षादौ महीपाले विधातृरिति प्रति-
 पत्तिः प्रवृत्तौ च प्रागल्भ्ये गौरवेऽपि च १० संप्राप्ते च प्रबोधे च पद-
 प्राप्ते च योऽपि अथ प्रव्रजिता मांसी मुडीरीतापसीषु च ११
 प्रतिकृति रश्मार्चायां प्रतिनिधि प्रतीकारयोश्च स्त्री याशुपतो
 बकपुष्पे स्यात्पशुपत्यधिदैवते च तद्भक्ते १२ पारिजातः सुर-
 तरो पारिभद्रतरावपि पारावती गोपगीते नदी भिल्लवलीकले
 १३ पारावतः कलरवे तथा मर्कटतिंदुके पुष्पदंतस्तुदिद्भागभे

देविद्याधरांतरे १४ पुरस्कृतोऽभिशस्तारिग्रस्ताग्रेकृतपूजिते भ
गवन्नाजिनेगोयीस्त्रियांपूज्येतुवाच्यवत् १५ अथभोगवती
नागपुरीनद्योरहौपुमान् रगमातातुकुट्टिन्यांवृक्षरोगांतरेस्त्रि
यां १६ लक्ष्मीपतिःपुमान्वासुदेवेनरपतावपि व्यतीपातोम
होत्पातेयोगभेदापयोनयोः १७ वनस्पतिर्नाद्रुमात्रेविनापु
ष्पफलद्रुमे विनिपातोनिपातेस्याद्देवादिन्यसनेपुमान् १८ वि
जृम्भितंतुचेष्टायांक्लीबंनिषुविकस्वरे विवस्वान्विबुधेस्तूर्येत
न्नगयांविवस्वती १९ वैजयंतोगृहेशक्रध्वजप्रासादयोःपु
मान् वैजयंतीपताकायांजयं तीपादपेपुमान् २० भवेच्छत
पृतिपुंसिशक्नेचपरमेष्ठिनि शुभ्रदंतीसुदंत्यांस्यात्पुष्पदंतेभ
योषिति २१ समुद्रतंसमुत्कीर्णेष्यपनीतेचवाच्यवत् सदा
गतिर्नाकजातनिर्वाणेषुसदीश्वरे २२ सरस्वांश्वनदेचाब्धौ
नान्यवद्रसिकेस्त्रियां वाणीस्त्रीरत्नवाग्देवीगोनदीषुनदीभिदि
२३ मनुपत्न्यामपिसत्यवतीव्यासस्यमातरि नारदचीकयो
पत्न्यांस्त्रियांपुंसिनृपांतरे २४ समुद्रांतातुकार्पासीपृक्कादुरा
लभासुच समाहितःसमाधिस्थेष्युक्तसिद्धांतआहिते २५
निर्विवादीकृतेऽपिस्यात्प्रतिज्ञातेचवाच्यवत् समाचातोवधेयुद्धे
संख्यावान्यंडितेपुमान् २६ संख्यायुक्तेऽन्यलिंगोऽथसुधाभृ
तिःपुमान्मखे चंद्रेषुभाषितोबुद्धेपुमान्कूत्तेनपुंसकं २७ सू
र्यभक्तस्तुबंधूकेपुंसिनिष्वर्कपूजके सेनापतिःकार्तिकेयेष्य
नीकाधिपतौपुमान् २८ हिमारातिपुमानीतिहोत्रेकिरणमालि
नि हैमवत्यभयास्वर्णक्षीर्योःश्वेतवचौमयोः २२९ ॥ तपंच
॥ अवलोकितोनालोकनाथेनिषुनिरीक्षिते अपराजितर्दृशा
जेष्ठ्यंतरेनाजितेत्रिषु ३० गिरिकर्णजयादुर्गाशनपर्णीषुयो
षिति उपधूपितआसन्नमरणेपरिधूपिते ३१ स्याद्गुणाधिपतिः
पुंसिशक्नेपिजानने भवेत्पिपतिषन् पित्तोत्रिषुपुंसिविदंग

मे ३२ पृथिवीपतिस्तुभूपा लेत्रस्वभारव्योषधौ पुमान् मूर्धाभि
 विक्तो भूपा लेमन्निणि क्षत्रियेपि च ३३ यादृसां पतिरंभोधौ प
 श्चिमाशापतावपि वसंतदूतश्चैत्रे स्यात्पिकपंचमरागयो ॥
 ३४ वसंतदूती पातल्यामभिपुक्ते च योषिति ॥ तषट् ॥ अर्धपा
 रावतश्चित्रकैठेति तिरिपक्षिणि ३५ ॥ तसप्त ॥ ससुद्रनव
 नीतं स्यात्क्रीवपीयूषचंद्रयोः ॥ इति तांतवर्गः ॥ थैकं ॥ य
 रसणे मंगले च साध्वसे च न पुसकं शिलोचये पुमानेव क्वचित्तु भ
 यरसके ३ ॥ यट् ॥ अर्थो विषयार्थनयोर्धनकारणवस्तुषु
 अभिधेये च शब्दानां निवृत्तौ च प्रयोजने २ आस्था त्वालंजना
 स्थानयत्नापेक्षासु योषिति कंथा मृन्मयमित्तौ च तथा प्राचरणां
 तरे ३ कथः स्यादतिदुःखेपि निष्पाकेपि दुःखस्य च कुशः स्त्री
 पुंसयोर्वर्णकं बले पुंसि बर्हिषि ४ कोथो नानेत्ररोगस्य भेदे च
 शठिते त्रिषु ग्रंथो ग्रथनाधनयोः स्याच्छास्त्राक्षरसंख्ययोः
 ५ ग्रंथिस्तु ग्रंथिपर्णेनाब्रंधेरुग्भेदपर्वणोः शाश्वतश्लोके सं
 स्मृतान्यभाषायां नेयवृत्तयोः ६ तीर्थं शास्त्राध्वरक्षेत्रोपाय
 नारीरजःसुचं अवतारविजुष्टाबुपात्रोपाध्यायमंत्रिषु ७ तु
 ल्यमंजनभेदे स्यान्नीलसूक्ष्मैलयोस्त्रियाम् दुःस्थः स्यादुर्ग
 ते मूर्खे दुःखेन तिष्ठति त्रिषु ८ प्रस्थो स्त्रियां मानभेदे सानाबुद्धि
 तवस्तुनि पार्थोः कः म्नेजले क्रीवंपृथु स्यान्मरुति त्रिषु ९
 त्वकूपण्याक्षस्मजीरेः स्त्रीपुमान्मनौ नृपांतरे प्रोथोः स्त्रीहय
 घोणायां नाककट्यामध्यगो त्रिषु १० मंथः स्यात्पुंसि मंथाने सा
 क्ते च दिवाकरे यूथंतिर्यक्समूहेः स्त्रीपुष्पभेदे च योषिति ११
 रथः पुमानवयवे स्येदने वेतसेपि च वीथी पत्तौ गृहांगे च रूपका
 तरवर्त्तनोः १२ संस्थश्चरेः वस्यिते स्त्रीस्थितौ सादृश्यनाशयोः
 सार्थो वणिक्समूहे स्यादपि संचातमात्रके १३ सिक्थो भक्त
 पुलाकेनामधूळिष्टेन पुंसकं ॥ यत्रिः ॥ अतिथिः कुशपु

त्रेस्यात्पुमानागंतुकं त्रिषु १४ अश्वत्थः पिपलद्रौ स्यादश्वत्था
 पूर्णिमा तिथौ अव्यथो निर्व्यथे सर्पे चारटी पश्य योः स्त्रियां १५
 उन्माथः कूटपत्रे स्यान्मारणे घातके पुमान् उपस्थः शेषशिक्रे
 डेतथामदनमंदिरे १६ उद्रथो रथकीले स्यात्ताम्रचूडारव्य
 पक्षिणि स्मवशुर्नासुतेकासेकायस्थः परमात्मनि १७ नर
 जातिविशेषेनाहरीतक्यांतुयोषिति कापथः कुत्सितपथे उशी
 रे क्लृबमिष्यते १८ गोश्रंथिर्नाकरीषे स्याद्गोष्ठगोजिह्विकोष
 थौ दमथः स्तुपुमान्दंडे रामे च परिकीर्तितः १९ निशीथः स्तु
 पुमानर्धरात्रे स्याद्वात्रिमात्रके निर्ग्रथो नग्नकेपि स्यान्निःस्वबा
 लिशयोरपि २० प्रमथा स्याद्दूरीतक्योद्गरपारिषदे पुमान्
 वरूथो रथगुप्तौ स्यात्वरूथं चर्मवेषानोः २१ मन्मथः
 कामचिंतायां कपिशे कुसुमायुधे वयस्थ्या तु स्त्रियां ब्राह्मीगु
 ढुच्यमलकीषुचं २२ सूक्ष्मैलायां च काकोल्यां पश्यालीतरु
 णेत्रिषु वमथुः पुंसि वमने गजस्य करशीकरे २३ विदथो
 योगिकृतिनोः शमथः शान्तिमंत्रिणोः षड्ग्रंथा तु वचायां
 स्त्री स्यात्करंजांतरे पुमान् २४ समर्थः स्तुहितेशक्ते संबद्धे
 प्यन्यलिंगकः सिद्धार्थः स्तुपुमान् शक्ये सिद्धे च सितसर्पये २५
 ॥ थचतुः ॥ अनीकस्थोरणगते हस्तिशिखाविचक्षणो रा
 जरक्षिणि चिह्ने च वीरमर्दनकेपि च २६ भवेदितिकथा पार्थ
 वाच्यश्च द्वेग्रनष्टयोः चतुष्पथं चतुर्भार्गुसंगमे ब्राह्मणेपि ना
 २७ अथ चित्ररथः सूर्यगंधर्वांतरयोः पुमान् दशमीस्थो
 नष्टवीर्यस्थ विरेप्यन्यलिंगकः २८ प्राणानाथो यमेना स्यान्निष्ठ
 प्राणाधिपे मतः वानप्रस्थो मधूकेपि स्यात्तीयाश्रये पुमान् २९
 भवेदुदरथिः पुंसि समुद्रे च विपन्नगौ ॥ इति श्रान्तवर्गः ॥
 ॥९१४॥ ॥ दैवं ॥ दः पुमान् चले दत्ते स्त्रियां शोधनदानयोः छे
 दोपतापरसासुपुमांस्तुदातरि स्मृतः १ दहिः ॥ अब्दः संवत्स

रेवारिवाहमुस्तकयोः पुमान् कंदोरुग्रीस्तरणेशस्यमूलेजलधरेपुमा
 न् २ अंदूः स्त्रियांस्यान्निगडेप्रभेदेभूषणस्यच कुंदोमाघ्येः स्त्री
 मुकुंदभ्रमिनिद्यांतरेषुना ३ सोदः स्यात्सिरजसिपेषणेचप्रकी
 र्तिः गदो भ्रातरिविष्णोः स्यादामयेनायुधेगदा ॥ ४ ॥ छदः प
 लाशेगरुतिग्रंथिपर्णतमालयोः छंदोवशेष्यभिप्रायेधीदापुत्रीमनी
 षयोः ५ नंदि द्यूतांगआनंदेः स्त्रीनंदिकेश्वरेपुमान् नदीसरि
 ति शौणादौनानंदा स्यादलिंजरे ६ गौर्यातिथिविशेषेस्त्रीनि
 धिराजभिदोः पुमान् निंदा स्यादपवादेपिकुत्सायामपियोषिति ७
 पदं शब्देचवाक्येचज्यवसायप्रदेशयोः पादतच्चिह्नयो स्यान्नत्रा
 णयोरंकवस्तुनोः ८ श्लोकपादेपिचक्लीबंपुल्लिंगः किरणेपुनः पा
 दोबुधेतुरीयाशेशेलप्रत्यतपर्वते ९ चरणेचमयूखेचचंदालतां
 तरेस्मृता भिषुक्यामपिवंदांचविंदुर्दंतक्षतांतरे १० भ्रुवोर्मध्ये
 रूपकार्यप्रकृतौपृषतेपुमान् वेदितर्यन्यस्त्रिगः स्यात्भद्रं च स्या
 णशर्मणोः ११ भेदो द्वेधेविशेषेस्यात्उपनापेविदारणे मंदोरेत
 सिकस्तूर्यागर्वहर्षेभदानयोः १२ मंदोः तीक्ष्णेचमूर्खेचस्वैरेचा
 भाग्यरोगिणोः अल्पेचत्रिषुपुसिस्याद्धृस्तिजात्यंतरेशनौ १३ मृ
 दुः स्यात्कोमलेः तीक्ष्णेरदो दतेविलेखने विदाज्ञानेचनिर्दिष्टासमी
 षायांचयोषिति १४ वेदः श्रुतौचरुतेचवेदिः स्यात्पंडितेपुमान्
 स्त्रियामंगुलिमुद्रायांस्यात्परिष्कृतभूतले १५ शादः स्यात्कर्दमे
 ष्येस्वादुर्मिष्ठमनोसयोः सूद स्तुकथितसूपकारेचज्वंजनोत
 रे १६ स्वेदस्तुस्वेदनेपमे हृत् क्लीबंबुक्चित्तयोः ॥ दत्रिः ॥ अं
 गदः कपिभेदेनाकेयूरेतुनपुंसकं ७ अंगदायाम्यदिदंतिहस्ति
 न्यामपियोषिति अर्द्धदुरर्द्धचंद्रेस्यादलहस्तनखांकयोः १८ अ
 र्द्धदुः स्यादतिप्रोढस्त्रीयोन्यंगुलियोजने अर्द्धदोमासकीलेस्या
 तुर्द्धदशकोटिषु १९ महीधरविशेषेनाः यास्पदपदकृत्ययोः
 असंदोवासुदेवेस्यस्सदाभेदेचयोषिति २० आक्रंदः क्रंदनेनहा

नेमिन्द्राकणयुद्धयोः भ्रातर्यपिचपुंसि स्यादामोदो गंधर्बयोः २०
 २१ ककुद्स्त्रीककुदोप्यस्त्रीवृषांकेराडध्वनेवरे क्षणदोगणवेरा
 त्रौक्षणदाक्षणदंजले २२ कपर्दखंडपरशौजटाजूटेवराटके क
 पोदुरुत्सिक्तिकायांकर्णपाल्यामपिस्त्रियां २३ कव्याद्रक्षसिपुंसि
 स्यान्मांसाशिन्यन्यलिंगकः कामदाकामधेनौस्त्रीकामदातरिवाच्य
 त् २४ कुमुदत्रिषु स्यात्कृपणेकौरवेतुनपुंसकं कुमुदं कैरवेरक्तप
 दोस्त्रीकुंभिकौषधौ २५ गंभायंपुंसिदिङ्गगनागशाखामृगांतरे
 कुसीदंजीवनेवृद्धाक्लीबंत्रिषुकुसीदके २६ कौमुदः स्यात्कार्तिकि
 केचंद्रिकायांतुकौमुदी गोष्यदंगोपदम्भेगवांचगतिगोचरे २७ गो
 विंदो वासुदेवे स्याद्वाध्यक्षेष्टहस्यतौ गोनर्दमपिकैवर्तीमुस्तके
 पुंसिसारसे २८ जलदो मुस्तके मेघे जीवदो वैद्यविद्विषोः तर
 द्स्त्रियां पुंवेपि स्यात्कारंदेचविहंगमे २९ तोयदो मुस्तके मेघे पुमा
 नाज्येनपुंसकं दरद् स्त्रियां प्रपातोपि स्यात्कारंदेचविहंगमे ३०
 दारदो विषभेदे स्यात्पारदेदिंगुलेपुमान् दायदस्तुभवेत्पुंसिसपि
 देतनयेपिच ३१ दृषद् निषेधेणशिलापट्टप्रस्तरयोः पुमान् ध
 नदस्तुकुबेरे स्यात्पुलिंगोदातरि त्रिषु ३२ नलदं स्यात्पुष्परसोशी
 रमांसीषु नद्वयोः नर्मदः केलिसचिवेनर्मदासरिदंतरे ३३ निर्वा
 दः स्याल्लोकवादेपरिनिष्ठितवादयोः निषादः स्वरभेदे स्याच्चंडालेपीव
 रांतरे ३४ प्रमदः समदेमतेस्त्रियामुत्तमयोपिति प्रसादोऽनुग्र
 हेकान्यगुणस्वास्थ्यप्रसन्तिषु ३५ प्रणादस्तुपुमांस्ताराशब्देचश्रव
 णामये प्रसादो देवनृपयोर्गृहेऽथवरदा स्त्रियां ३६ कन्यायांचाच्य
 लिंगस्तुप्रसन्नेचसमर्द्धके भसदस्त्रीभास्वरेयो नौमर्यादासीम
 निस्थितौ ३७ माकदः सहकारेऽस्त्रीधात्रीमगरभेदयोः मुकुंदो
 निधिभिद्विस्मुरत्नभेदेचकुंदुरौ ३८ मेनादस्तुपुमान्केकिमाजरि
 छगलेषुच विशादः पांडवेरक्ते शरदस्त्रीवत्सरेषुतौ ३९ शारदो
 ऽब्देस्त्रियांतोयपिप्लीसप्तपर्णयोः सस्वेक्लीबंशरज्जातनूतनाप्र

तिभेदेषु ४० षड्विंदुस्यात्कीटभेदपुंडरीकाक्षयोऽपमानं संपत्
 भूतौगुणोत्कर्षहारभेदेपिचस्त्रिया ४१ संविदस्त्रियां प्रतिशायामा
 चारज्ञानसंगरे संभाषणेक्रियाकारेसकेतोनाम्नितोषणे ४२ संभे
 दःस्फुटनेसंगेसुनेदारोचनोमयो ॥ दचतुः ॥ अभिष्यंदोतिच
 ङीस्यादास्त्रावेक्षिगदेपिच ४३ अष्टापदोऽस्त्रीकनकेशारिणां
 फलकेपिच अष्टापदीचंद्रमल्ल्यांशरेभेमर्कटेपुमान् ४४ अच
 वादस्तुनिदायामाज्ञाविश्रंभयोरपि अंभिर्मर्दस्तुपुंसिस्थाद्वम
 र्दसंपरायेच ४५ एकपदं तत्कालेनपुसकवर्त्मानिस्त्रीस्यात् क
 टुकदःपुमान्शिग्रींशृगबैरससोनयोः ४६ कुरुविंदरत्नभेदे
 मुस्ताकुल्लाषयोऽपमान् अथकोकनदंरक्तकुमुदेरक्तपंकजे ४७
 चतुष्पदीतुपद्येनापशौचकरणातरे भवेज्जनपदोजानपदोपि
 जनदेशयोः ४८ तमोनुदग्नीहर्केनाप्रतिपदस्त्रीतिथौमतौ
 परिवोदोपवादेस्याङीणावादनवस्तुनि ४९ प्रियंवदःखेचरेना
 प्रियवाचितुवाच्यवत् पीठमर्दोऽतिधृष्टस्यान्नापकस्यप्रियेपिच
 ५० पुटभेदोनदीवक्त्रेपत्तनात्तोद्ययोरपि महानादःकुंजरेस्याङ्
 षुक्कब्देमहास्वने ५१ मुचुकुटोवृक्षभेदेमोधातृतनयेपिच मे
 घनादस्तुवरुणेतनयेरावणस्यच ५२ विशारदःपंडितेचधृष्टे
 विष्णुपदं लुखे स्त्रीरोदेचस्त्रियांगंगारविसंक्रांतिभेदयोः ५३ श
 शविंदुःपुमान्वासुदेवेराजांतरेपिच शतानंदोमुनेभेदेदेवकीने
 दनेपिच ५४ शतद्रुदास्त्रियांवज्रसौदामिन्यांचकीर्तिता सम
 यादःसमीपेनामर्यादासहितेत्रिषु ५५ ॥ दपंच ॥ भवेदुपनिव
 द्भवेदंतविजनेस्त्रियां सहस्रपादःकारुण्डेमान्देयत्नपूरुषे
 ५६ ॥ दूतिदातवर्गः ॥ धैकः ॥ धोनाधर्मेकुबेरेचकुंबंतुवसुनि
 स्मृतं धोधाचब्रह्मणिरन्यातोधातुःस्याद्धारकेपिच धीर्ज्ञानेशा
 नभेदेपिधूःस्मृताधूननेस्त्रियां ॥ धडिः ॥ अर्द्धसमासेखेडेना
 ऽब्धिर्नासरसिवारिधौ २ अर्धःस्यात्तिमिरेकुंबंचसुहृत्ने

मिथेयवत् आधिः पुमांश्चित्तपीडाप्रत्याशाबन्धकेषु च ३ व्यसने
 चाप्यधिष्ठाने विद्ध मातपदी सयोः अरुद्धं संपन्नधान्ये च सुसमृद्धे च
 वाच्यवत् ४ अरुद्धि स्तुल्योषधीभेदे समृद्धावपियोपिति गंधः
 प्रतिवेश्यामोदलेशसंबन्धगंधके ५ गंधः स्नाने च लिप्तायां गोधात
 लनिहाकयोः दधि क्षीरोत्तरावस्थाभावे स्त्रीवाससर्जयोः ६ दग्धं
 पुष्टेः न्यलिंगस्यास्थितार्कदिशि च स्त्रियां दिग्धो विषाक्तबाणे स्या
 त्सुमिलितेः न्यलिंगकः ७ दुग्धं प्रपूरिते क्षीरे दुग्धी क्षीराविकौषधी
 दोग्धार्योपजीविकवौक्ता गोपालयोः पुमान् ८ धस्यो बद्धेतथा हते
 बंध आधौ च बंधने बंधु स्यात्सुसिबन्धूके मित्रे भ्रातरि बांधवे ९ बा
 धादुःस्वे निषेधे च ब्रुधः सौम्ये च पंडिते बुद्धोजिने लब्धपर्णे पुंसि स्या
 द्बुधितेः न्यवत् १० बोधिः पुंसि समाधेः प्रभेदे पिप्पलपादपे मधुप
 चरसे क्षौद्रे मद्ये नातु मधुद्रुमे ११ वसंतदैत्यभिचैत्रे स्याज्जीवंत्यातु
 योपिति सिद्धं चित्ताभिसंक्षेपे क्लीबमालस्यवित्तयोः १२ सुग्ध स्तुसुं
 दरे मूढे ने धाबुद्धौ कृते पुमान् राधो मासांतरे राधा चित्रभेदे च धनि
 नां १३ गोपीविशाखामलकीविष्णुकांता सुविद्युति लुब्ध आकांक्षि
 णिव्याधे बधूः स्त्रीशारिवौषधी १४ स्नुषाशठिनवोढा सुभार्या पृक्कां
 नासु च व्याधिक्षुष्टे च रोगे नाव्याधौ मृगयुदुष्टयोः १५ तारामये खेच
 विधुर्नाकर्पूरैरुद्धारिषु विद्धं स्याद्देधिते सिते सदृशे बाधिते त्रिषु १६
 विधिर्नानियतौ काले विधाने परमेष्ठिनि विधा गजासने रुद्धौ प्रकारे
 वेतने विधौ १७ वृद्धो जीर्णप्रवृद्धे त्रेत्रिषु क्लीबंतु शैलजे वृद्धिस्तु व
 र्द्धने योगे प्यष्टवर्गोषधांतरे १८ कालांतरे चाभ्युदये समृद्धावपियोपि
 ति अरुद्धाः दरे च कांक्षायां श्राद्धं अह्वान्विते त्रिषु १९ हव्यकव्यवि
 धौ क्लीबं शुद्धं स्यान्निषु केवले निर्दोषे च पवित्रे च संधा स्थिति प्रति
 द्वायोः २० स्पृष्टा संवर्षणेपि स्यात्ताम्ये क्रमसमुन्नतौ संधिः पुमा
 नसु रंगायां भगे संघट्टने पितृ २१ रूपकानां मुखायंगे सावकाशेपि
 कीर्तितः स्केधः स्यान्नृपतावंसे संपराय समूहयोः २२ कायेतरूप

कांठेचभद्रादौछंदसोभिदि साधुर्वाधुर्धुषिकेचारेसज्जनेचाभिधेयव
 त् २३ सिद्धोनाम्यासादौभेदेयोगस्थदेवयोनेश्च त्रिषुनिष्पन्नेस्त्रिगु
 स्नेहयुतेचक्षणेपि स्यात् २४ सिंधुर्वमशुदेशाब्धिनदेनासरितिस्त्रि
 या सिद्धिस्त्रीयोगनिष्पत्तिपादुकांतर्द्धिद्विषु २५ सुधास्त्रीलेपने
 मूर्च्यास्तुहीगंगेष्टकामृते ॥ धन्विः ॥ अवधिस्त्ववधाने स्यात्स्त्रीस्त्रिका
 लेबिलेपुमान् २६ अगाधमतलस्पर्शे त्रिषुश्वभ्रेनपुंसक अनज्जं
 मुरजादौचक्कीवंस्यात्सदिते त्रिषु २७ आविष्टोवाच्यलिंगस्यात्कु
 टिलेचपराहत आबद्धोदृढबंधे स्यात्लेमालंकारयोद्वयो २८ उत्से
 धस्तूच्छ्रयेनस्त्रीक्लीबसन्नहनेपिच उपाधिधर्मचिंतायाकुटुंबव्या
 पृतेच्छले २९ विशेषणेपुंस्युपधि पुंसिन्याजरथांगयो कबंधोःस्त्री
 क्रियायुक्तव्यपमूर्धकलेवरे ३० क्लीबजलेपुंस्युदरेबाहुरसोविशेष
 यो दुर्विधोवाच्यलिंगः स्याद्दुर्गतेपिरवलेपिच ३१ न्यग्रोधस्तुपुमा
 न्यामवटयोश्चशमीतरौ न्यग्रोधीतूपचित्रायांनिरोधोनाशरोधयो
 ३२ निषधःकठिनेदेशेतद्राजेपर्वतातरे परिधिर्नायज्ञियदुशारवा
 यामुपसूर्यके ३३ प्रसिद्धोभूषितेरव्यातेप्रणिधिर्नाऽनुचरेचरे मा
 गधी स्त्रीकणायूष्योर्वाच्यवन्मगधोद्भवे ३४ पुसिवैश्यात्सत्रिया
 जेशुक्लजीरकवंदिनो विवधोवीवधश्चापिपर्याहारेऽध्वभावयो ३५
 विश्रब्धोऽनुद्धटेपि स्याद्गाढविश्रस्तयोस्त्रिषु विबुधोद्देशुरेवीरुल
 लाविटपयो स्त्रिया ३६ सन्नद्धोवर्मितेन्यूढेसंबाधः संकटेभगे
 सन्निधिसन्निधानेपिपुमानिंद्रियगोचरे ३७ संसिद्धिप्रकृतौसिद्धौ
 मदेद्यायामपिस्त्रिया संबोधोबोधनोक्षेपेसमाधिर्नासमर्थने ३८
 ध्याननीवाकनियमेकाव्यस्यचगुणातरे ॥ धचतुः ॥ अवरोधस्ति
 रोधानेराजदारेषुतद्गृहे ३९ अवच्छब्धोविदूरेस्यादाक्रांतेचापलंवि
 ते अनुबंधस्तुबंधेस्याद्दोषोत्पादेविनश्वरे ४० मुख्यानुयायिबाले
 चप्रकृतस्यानिवर्तने अनुबंधीतुहिक्कायातृष्णायामपियोपिति
 ४१ अनिरुद्धंउषानाशेपुंसिचाऽबंधनेऽन्यवत् आशाबंधःसमा

श्वासेपुंसिमर्कटजालके ४२ दुष्टगंधः सुगंधोऽस्यात्त्रिषुक्लीबंतुवालु
 के दुष्टगंधाकोकिलासेकोष्ठ्यांकाशेचगोसुरे ४३ उपलब्धिर्मितौ
 प्राप्तावपिज्ञानेचयोषिति उग्रगंधाजमोदायांबचायोचिक्रिकोषधो ४४ का
 लस्कंधस्तमालेस्यात्तिंतुकेजीवकद्रुमे तीक्ष्णगंधावचाराजिकयोः
 शोभांजनेपुमान् ४५ तृणगोधाचित्रकोलेककलासेपियोषिति पा
 रिव्याधस्तुपुंसिस्याद्देतसेचद्रुमोत्पले ४६ ब्रह्मबंधुरधिसिसेनि
 देशेब्राह्मणस्यना महौषधंतुशुंठ्यास्याद्विषायांलशुनेपिच ४७
 समुन्नद्धः समुद्रूतेपंडितंमन्यगर्विते ॥ धपंच ॥ योजनगंधाकस्त
 र्थासितायां व्यासमातरि ४८ ॥ इतिधांतवर्गः ॥ नैकस् ॥ नःपु
 मान्सुगतेबंधेद्विरंदेप्रस्तुतेपिच ॥ नद्विः ॥ अग्निर्वैश्वानरेपिस्याच्चि
 त्रकारव्यौषधौपुमान् १ अन्नंभक्तेचभुक्तेस्यादिनःपत्यौनृपार्कयोः
 उन्नंक्लिन्नेचसुरतेकृत्स्नंसर्वांबुकुक्षिषु २ घनंस्यात्कांस्यताला
 दिवाद्यमध्यमनृत्ययोः नामुस्ताव्यौषदाहर्षेषुविस्तारेलोहमुद्गरे ॥
 ३ त्रिषुसोद्रेदृढेचाथचिह्नं लक्ष्मपताकयोः चीनेदेशांशुक्रीहि
 भेदेतंतौमृगांतरे ४ कुन्तंतुरहसिक्रीबंछादितेवाच्यलिंगवत् ॥
 छिन्नंकृत्तेत्रिलिंगंस्यादुडूच्यामपियोषिति ५ जन्तोलोकेमहर्लो
 कात्परलोकेचपामरे जनीसीमंतिनीबध्नोरुत्पत्तावौषधीभिदि
 द् जन्तुः स्यात्पुंसिराजर्षिभेदेचमधुसूदने ज्यानिजीर्णेचहानौच
 तदिन्यामपियोषिति ७ जिनोर्दृतिचबुद्धेचपुंसिस्याज्जित्वेत्रिषु
 ज्योत्स्नाचंद्रातपेपिस्याज्योत्स्नायुक्तनिशिस्मृता ८ ज्योत्स्नीपठो
 लिकायांस्याज्योत्स्नायुक्तनिशिस्त्रियां तनुःकायेत्वचिस्त्रीस्यात्रि
 व्यल्पेविरलेवृशे ९ दानं गजमदेत्यागेपालनछेदशुद्धिषु दानुर्दा
 तरिविकांतेदीनास्त्रीमूषिकेस्त्रियां १० वाच्यवदुर्गतेभीतेद्युम्नं
 वित्तेबलेपिच धनुःपुमान्पियालद्रौराशिभेदेशरासने ११ धनंतु
 गोधनेवित्ते धानाभृष्टयवेपिच धान्याकेभिनवोद्विन्ने धेनीनद्या
 नंदेपुमान् १२ नव्नो वंदिक्षपणयोः पुंसित्रिषुविवाससि न्यूनंग

ह्योनयो पानं पीति भाजनरक्षणे १३ भालुर्नाकिरणे सूर्ये भिन्नः
स्यान्निषुदारिते संगतेऽन्यत्र फुल्ले च मानश्चित्तोन्मत्तौ ग्रहे १४
क्लीबं प्रमाणे प्रस्थादौ मीनो राश्यन्तरे द्वावे मुनिः पुंसि वसिष्ठादौ वं क
सेनतरो जिने १५ मृत्स्ना मत्सा तु वयो स्त्री यानं स्याद्वाहने गतौ ॥
योनिः स्त्री पुंसयोश्च स्यादाकरे स्मरमंदिरे १६ रत्नं स्वजातिश्रेष्ठे
पि मणावपि न पुंसकं रास्ना च स्याद्भुजंगाद्यां एलापण्यामपि रित्रि
याम् १७ लग्नं राश्युदये क्लीवसक्तलज्जितयोस्त्रिषु वस्त्रस्त्व
विक्रये पुसि वेतने स्यान्न पुंसकं १८ वनं न पुंसकं नीरे निवासाल
यकानने वन्दि वैश्वानरेऽपि स्याच्चित्रकारव्योषधौ पुमान् १९ वा
नशुष्कफले शुष्कस्यूतिकर्मकटे गतौ विन्नं विचारिते लब्धे बुधो
नामूलरुद्रयोः २० श्वा पुमान् कुक्कुरे रव्यातः स्थानभेदे च वास्तुन ॥
शीनो मूर्खे चागजरे श्येन पक्षिणि पांडुरे २१ स्वप्नः स्वापे प्रसुप्तः
स्य विज्ञाने दर्शने पुमान् सानुरस्त्री च ने प्रस्थे वात्या मार्गाग्रकोवि
दे २२ स्थानं सादृश्येऽवकाशे स्थितौ वृद्धिस्तयेतरे स्थानं स्निग्धे प्र
तिध्वाने धनत्वालस्य योरपि २३ स्नानं स्नानीयेऽभिषवे सूतं प्र
सवपुष्पयो स्तूना पुन्यां वधस्थाने गलशुंडिकयो स्त्रियां २४
सूनुः पुत्रे नुजैर्केनास्तु किरणसूर्ययोः हनुर्हृद्विलासिन्यां
स्तूनावज्रे गदे स्त्रियां २५ द्वयोः कपालावयवे ह्रीर्न गह्वीनयो स्त्रि
षु ॥ नन्निः ॥ अंजनं कज्जले चाक्तौ सौवीरे च रसांजने २६ पुंसि
ज्येष्ठादिगजयोरजनावानरीभिदि अंजनीलेप्यनार्यान्चावने श्री
तौ चरक्षणे २७ अयनं पथि भानोरप्युदग्दक्षिणतोगतौ अपानं
तु शुदे क्लीबं पुंसि स्यात्तस्य मारुते २८ असनं क्षेपणे क्लीबं पुंसि स्या
ज्जीवकद्रुमे अगनं प्रांगते याने कामिन्यामंगनामता २९ अर्जुनः
ककुभे पार्श्वे कार्तवीर्यमयूरयोः मातुरे कसुते पि स्यात्पुल्लिंगो धव
लेऽन्यवत् ३० न पुंसकं तृणे नेत्रगदे चाप्यर्जुनी गवी उघाया वा
हुदानद्यां कुट्टिन्यामपि वक्त्रचित् ३१ अस्मानो महासहायानान्य

लिंगस्तुनिर्मले अशोघ्री तालमूल्यां स्यादशोघ्रः सूर्योपिच ३२
 असिक्नी स्याददृष्टांतः पुरप्रेष्या नदीभिदोः अशनिः स्त्रीपुंसयोः
 स्याच्चंचलायां पवावपि ३३ अरत्निर्नासप्रकोष्ठततांगुलिकरेपिच
 कफोणावप्यशाली स्यादृष्विकेभ्रमरेपुमान् ३४ अधी पुमान्याच
 के स्यात्सेवकेच विवादिनि अध्वानापथिसंस्थाने स्यादवस्कंदकाल
 योः ३५ अर्वातुरंगमेपुंसिकुत्सिते वाच्यलिंगकः आसनं द्विरद
 स्कंधेपीठयात्रानिवर्तने ३६ आसनी विपणौ स्थित्या मासनो नातु
 जीरके आदानं ग्रहणेपि स्यादलंकारेच वाजिनाम् ३७ आपन्नः
 सविपत्तौ च प्राप्ते वाच्यवदीरितः आत्मापुंसि स्वभावेपि प्रयत्नमनसो
 रपि ३८ धृतावपि मनीषायां शरीरब्रह्मणोरपि आत्मानं करिणां बंध
 धस्तंभेरज्जौचनस्त्रियां ३९ देशानं ज्योतिषिकी वंपुल्लिंगः स्यान्नि
 लोचने उत्तानमगभीरे स्यादूर्ध्वास्यशयिते त्रिषु ४० उत्थानमुद्य
 मेतंत्रेपौरुषेपुस्तकेरणे प्रांगणोद्गमहर्षेषु मलरोगेपि नद्वयोः ४१
 उद्यानं स्यान्निःसरणेवनभेदे प्रयोजने उद्यानोप्युदरावर्ते वायुभेदे
 भुजंगमे ४२ उद्धानमुद्गते वाच्यलिंगं गुल्यां नपुंसकम् ॥ ओदनं न
 स्त्रियां भक्तै बलायामोदनी स्त्रियां ४३ कमनः कामुके कामेऽभि
 रूपेऽशोकपादपे कंषणं नद्वयोः कंषेकंप्रे स्यादभिधेयवत् ४४ क
 ठिनमपि निष्ठुरे स्यात्स्तब्धेपि त्रिषु नपुंसकं स्यात्पुं कठिनी खटि
 कायामपि कठिना गुडशर्करायांच ४५ कंदनं रोदनेपि स्यादा
 ज्ञानेप्यथ कल्पना करिणः सज्जनायां स्त्रीक्रीवलुप्तौ च कल्पने ४६
 कर्तनं नद्वयोच्छेदेनारीणां सूत्रनिर्मितौ कर्मास्त्री व्याप्यक्रिययोः
 कदनं मर्दपापयोः ४७ कांचनः कांचनारे स्याच्चंपकेनागकेसरे उ
 तुंबरेच धत्तूरे हरिद्रायांच कांचनी ४८ क्रीबेककेसरे हेमनिका मि
 नीभीरुवद्वयोः कामीतु कामुकेचक्रवाकेपारावतेपिच ४९ कानी
 नः कन्यकाजाततनये व्यासकर्णयोः काकिनी पणपादेपि मानपा
 दवराटके ५० काननं विपिनेगे हेपरमेष्ठिमुखेपिच कुहनं मृत्तिका

भांडविशेषेकाचभाजने ५१ कुहनादंभचर्यायामीर्ष्यालोकुहनंत्रि
 षु कृतीस्यासंडितेयोग्येकेतनंतुनिमंत्रणे ५२ गृहेकेतौचकृत्ये
 थकेशीकेशवतित्रिषु दैत्येनाचौरपुण्यांस्त्रीकौलीनगुह्यजन्य
 योः ५३ कुकर्मणिकुलीनत्वेषुद्वेषश्चहिपक्षिणा कौपीनंस्याद्
 कार्येचचीरगुह्यप्रदेशयोः ५४ खलिनीखलचंदेस्यात्तालपण्या
 मपिस्त्रियां खंजनंखजरीटेस्त्रीसर्वप्यारखंजनंगतौ ५५ खड्गी
 नागडकेमंजुघोषेखड्गधरेत्रिषु गर्जनं निनदेकोपेगहनं कलिले
 त्रिषु ५६ नपुंसकंगव्हरेस्यादुःखकाननयोरपि गंधनमुत्साहे
 स्यात्प्रकाशनेसूचनेपिहिंसाया ५७ ग्रामीनशुनिःकाकेपुंसित्रिषु
 सभृतेग्रामैः यावातुप्रस्तरेपृथ्वीधरेपुंस्यथगृजनम् ५८ विषद
 गधपशोमंसिकुंबपुंसिरसोनके गोस्तनोहारभेदेनाद्राक्षायागो
 स्तनीस्त्रियाम् ५९ गोमीशृगालपुंसिस्तान्निपुगांमत्स्यपासके॥
 चटनाचलनावृत्योश्चंदनीतुनदीभिदि ६० चंदनोःस्त्रीमल
 यजेभद्रकाल्यांनपुंसकं चलनंभ्रमणेकस्येकंप्रेतुवाच्यलिंगक
 म् ६१ चलनीवस्त्रयोधिन्यांवारिभेदेपिचक्रचित् चक्रीजालि
 कभित्कोककुलालाजाहिसूचके ६२ चर्मीफलकपाणोस्याद्भूर्जे
 भृंगरिटावपि चर्मकृतौचफलके चेतनासंविदिस्त्रियाम् ६३ वा
 च्यवत्पाणयुक्तेऽथ कृद्म व्याजापदंशयोः कृदनं वमनेकुंबं
 निंबालंबुषयोःपुमान् ६४ कृदनं कृदनेपक्षेपिधाने कृदनं भि
 दि कर्तनेजगनुःपुंसिजंतौवैश्वानरेपिच ६५ जवनंतुस्यदेवे
 गिहयेनावेगिनित्रिषु जननीतुदयामात्रोजननंवंशजन्मनो
 ६६ जयनंस्यात्तुरंगादिसन्नाहेविजयेऽपिच जंघनंचस्त्रियाः
 श्रोणिपुरोभागेकटावपि ६७ क्षानीस्यात्पुंसिदैवज्ञेज्ञानयुक्ते
 न्यलिंगकः जीवनंवर्त्तनेनीरप्राणधारणयोरपि ६८ जीवनी
 जीवनाचापिजीवंतीभेदयोःक्रमात् तपनोरुकरेपिस्याद्वा
 स्करेनिरयंतरे ६९ तलूनःपवनेयूनिसुवत्यांतलुनीस्मृता ॥

तल्लिने विरले स्तोके स्वच्छेपि वाच्यलिंगकं ७० तमो घ्नः सूर्यवन्ही
दुबुद्धशंकरविष्णुषु त्यागी दातरिशूरेः शते च न के लिकानने ७१
क्रीडायां ते मनं त्वार्द्रिकरणे व्यंजने पिच ॥ ते जनः पुंसिवंशे स्या
ते जनीतृणपूलके ७२ तोदनं व्यथने तोत्रे दंशनं दंशवर्मणो
॥ दर्शनं नयनस्वप्रबुद्धिधर्मोपलब्धिषु ७३ शास्त्रदर्पणयोश्चा
थ दमनः पुष्पधीरयोः दशनः शिखरे दंते कवचे तु नपुंसकं ७४
दहनश्चित्रके भल्लातकेऽग्नौ दुष्टचेष्टिते दशानं ज्योतिषिक्लीबं
पुल्लिंगः स्याद्दिरोचने ७५ देवनं व्यवहारे स्याज्जिगीषाक्रीड
योरपि देवनोऽक्षेषु पुंसि स्याध्वजीतु पृथिवीधरे ७६ रथब्रा
ह्मणयोश्चापि भुजंगमतुरंगयोः धन्वी धनुर्धरे पि स्यादहणे
ककुभद्रुमे ७७ धन्वा तु मरुदेशे नाक्लीबं चापे स्थले पिच धम
नोऽज्ञानलेभस्त्राऽध्यापकः क्रूरयोस्त्रिषु ७८ धमनी तु शिरा
हृद्विलासिन्योश्च योषिति धावनं गमने शुद्धौ पृश्निपर्ण्या तु
धावनी ७९ धाम देहे गृहे रश्मौ स्थाने जन्मप्रभावयोः नंदनं
वासवोद्याने नंदनो हर्षके सुते ८० नंदी हरप्रतीहारे गर्दभा
देवनद्रुमे नदिन्यु मायांगंगायां ननो दधे नुभेदयोः १ नलि
नी पद्मिनी ज्योमनि मन्नागा कमलाकरे नपुंसकं नीलिकायां नपुं
सिसरसीरुहे ८२ निदानं कारणे वत्सलामादिकारणक्षये
निधनं स्यात्कुले नाशे प्रथमं नंदारणेरणे ८३ पवनं कुंभका
रस्य पाकस्थाने नपुंसकं निष्पावमारुतोऽपुंसि प्रज्ञाने बुद्धि
चिन्हयोः ८४ प्रधानं स्यान्महामात्रे प्रकृतौ परमात्मनि प्र
ज्ञायामपि चक्लीबमेकत्वे नूतमे सदा ८५ पद्मिनी पद्मसंधा
ते स्त्रीविशेषे सरीरुहे प्रसन्ना स्त्री सुरायां स्यात्स्वच्छसंतुष्ट
योस्त्रिषु ८६ प्रसूनो वाच्यवज्जाते क्लीबं तु फलपुष्पयोः प
त्री श्येने पत्ररथे कोटदूरशिका द्विषु ८७ पर्वक्लीबं महेश्वरयो
प्रस्तावे लक्षणोत्तरे दर्शप्रतिपदोऽसंधौ विषुवत्समभूतिष्वपि ८८

सूक्ष्मसूत्रादिसूक्ष्मांशे किञ्जल्केनेत्रलोमनि पाठिनोभीनभेदे
 स्यात्पाठकेगुगुलद्रुमे ८९ पावनं तुजलेकलेनाप्यासेपावके
 पिच पावनं दशमूल्यादौ प्रायश्चित्ते च नानले ९० वाच्यवत्या
 चयितरिहरीतक्यांतुयोषिति पाशी व्याधेचवरुणेपिशुनं कुंकुमे
 पिच ९१ कपिवक्त्रेचकालेनासूचकक्रूरयोस्त्रिषु पृक्कायांपिशुना
 स्त्रीस्यात्पीतनं पीतदारुणि ९२ कुंकुमेहरितालेचपुमानाम्रातके
 मतः पूतनातुहरीतक्यादानवीरोगभेदयोः ९३ पृतना तुस्त्रियां
 सेनामात्रसेनाविशेषयोः प्रेतानावासवेवातेप्रेमा स्त्रीस्नेहकर्षयो
 ९४ फलि न्यग्निशिखायांस्त्रीफलिन्याफलितेनत्रिषु फाल्गुनस्तुगु
 ङां केशेनदीजार्जुनभूरुहे ९५ तपस्यसेज्ञेमासेतत्पूर्णिमायांतु
 फाल्गुनी ब्रह्म तत्त्वतपोवेदेनहूयोः पुंसिवेधसि ९६ अस्तिग्भ्यो
 गभिदोर्विप्रेब्धेनं वधबंधयोः ब्रह्मनीनतिजीवातुकटीमाचल
 कर्मसु ९७ बाहिनी स्यात्तरंगिण्यां सेनासेन्यप्रभेदयोः वाणिनी
 नर्तकीमत्ताविदग्ध वनितासुच ९८ बुधानस्तुगुरौविज्ञेबोध
 नंगंधदीपने बोधिनीबोधिपिप्यल्योर्भर्मस्यात्कांचनेभृतौ ९९
 भंतुनंकवचेयुद्धेखलीकारेपिनहूयोः भट्टिनीहिजभार्यायांनाट्ये
 त्त्यांराजयोषिति १०० भवनं स्याद्गृहेभावेभाजनमयोग्यपात्रयो
 ॥ भावना तुननाध्यानेपर्यालोचेधिवासने १ भुवनं पिष्टपेपिस्था
 त्सलिलेगगनेजले भोगीभुजंगमेपिस्थाहामपात्रेनृपेपुमान् २ वि
 हायमहिषीमन्यराजयोषितिभोगिनी मदनःस्मरवसंतद्रुभिहूस्त
 रसिकृषके ३ मलनःपटवासेनामर्दनंतुनपुंसकं मलिनंदूषितेह
 षोत्रस्तुमल्यांतुयोषिति ४ मंडुनंभूषणेक्रीबंस्यान्निष्वलंकरिष्णु
 नि मार्जनंनहूयोर्माष्टौपुंसिस्थात्रोधशाखिनि ५ मालिनीमातृ
 कावृत्तभिदोर्मालिकयोषिति गोरीचंपानगर्येश्चमंदकिन्यानदीभि
 दि ६ मानिनी तुस्त्रियांफल्पांमानीमानवतित्रिषु मिथुनंतुह
 योऽश्विभेदेस्त्रीपुंसिपुग्मके ७ मुंडनं वपनेत्राणामेहनं मूत्रशि

श्रयोः मेषुनं सुरतेपि स्यात्संगतेपिनपुंसकं ८ यमनं बंधने चोप
 रतौ क्लीबं यमे पुमान् यवनो देशभेदेनावेगिवेगाधिकाश्च योः ९ या
 वान्योषधिभेदे स्त्रीवाच्यवद्वेगिनि स्मृता यापनं वर्तने कालक्षेपे
 निरसनेपि च १० युवास्यात्तरुणेश्चेनिसर्गबलशालिनि युजानः
 सरथौ विप्रे योजनं परमात्मनि ११ चतुःकोश्यां च योगेऽथ रसनं
 स्वदने ध्वनौ जिह्वायां तु नपुंसि स्याद्रास्त्रायां रसना स्त्रियाम् १२
 रंजनो रागजनने रंजनं रक्तचेदने शुङ्गारोचनिकानीलीमंजिष्ठासु
 चरंजनी १३ रजनी नीलिनी रात्रिहरिद्राजतुकासु च राधनं साध
 ने प्राप्तौ राधनाभाषणे स्त्रियाम् १४ राजा प्रभोचनपतौ क्षत्रिये र
 जनी पतौ यक्षेश्चैव नपुंसि स्याद्रागी रक्तेपिका मुके १५ रेचनी त्रि
 वृतादं त्यो रोचनी कर्कशे स्त्रियाम् रोचना रक्तकल्हारे गोपित्तवरयो
 पितोः १६ रोचनः कूटशाल्मल्यां नपुंसि स्याद्रोचके त्रिषु रोदनं क्रंद
 नैस्त्रेपि दुरालभौषधौ स्त्रियाम् १७ रोही रोहितकेऽथ त्यवटपादप
 योः पुमान् लंघनं तूपवासे स्यात्क्रमणे पूवनेऽपि च १८ ललना
 कामिनी नारीभेदजिह्वासु योषिति लक्ष्मचिन्हे प्रधाने च ललांछनं
 मानचिन्हयोः १९ खेलनं छर्दने भूर्जेलिपिन्यासेऽथ वर्जनम् हिं
 सात्यागयोर्वपनं बीजाधाने च मुंडने २० वसनं छादने वस्त्रे व
 मनं छर्दनेऽर्दने वर्द्धनं वृद्धिर्बर्द्धिष्मुच्छेदे घट्यां तु वर्द्धिनी २१ व्यं
 जनं ते मने चिन्हेऽथ शुण्यवयवे हनि व्यसनं त्वशुभे सक्तौ पानस्त्री
 मृगयादिषु २२ दैवानिष्टफले पापेषु पतौ निष्फलोद्यमे वर्तनो वाम
 ने क्लीबं वृत्तौ स्त्रीप्रेषणा ध्वनोः २३ नपुंसि तूलनालायां नर्कुपीठे च जी
 वने वर्तिष्णो त्रिषु वज्री तु बुद्धे देवाधिपे पुमान् २४ वचकु स्तुप
 मान्विप्रे वा वदकेऽभिधेयवत् वर्णी स्यात्लेखके चित्रकरेपि ब्रह्मचा
 रिणि २५ वर्षादेहप्रमाणाति सुंदराकृतिषु स्मृतम् वर्त्मने च छदे
 मार्गे वा जीवाणां पक्षिषु २६ वामनोप्यतिवर्षे च त्रिषु नपुंसि तु दि
 गजे हरा वंकोटवृक्षेऽथ वासनं धूपनेपि च २७ वारिधान्यो च वस्त्रे

चप्रत्याशाज्ञानयोस्त्रियाम् वाग्मीपटौसुराचार्यविद्वानंज्ञानक
र्मणो. २८ वितुन्नं सुनिघण्णे चशैवालेचनपुंसकं विमानोव्यो
मयानेचसार्वभौमगृहेपिच २९ घोटकेयानपानेचपुंनपुंसकयोर्म
तः वितानोपज्ञउल्लोचेविस्तारेपुन्नपुसक ३० क्लीबंरुतविशेषस्या
त्रिलिंगोमत्ततुच्छयोः विक्रिन्नेजरसाजीर्णेशीर्णैर्चाद्रैचवाच्यवत्
३१ विपन्नं विपदाक्रांतेत्रिषुपुंसिभुजंगमे विच्छिन्नं चसमालब्धे
विभक्तेष्वभिधेयवत् ३२ विलग्नं नस्त्रियांमध्येत्रिषुस्याल्लग्न
मात्रके विषघ्नस्तुशिरीषेनागुडूचीस्त्रिरतोःस्त्रियां ३३ व्युत्था
नं स्वातंत्र्यकृत्येविरोधाचरणेपिच वृजिनं कल्मषेक्लीबंकेशेनाकु
टिलेत्रिषु ३४ वृषाकर्णेमहेंद्रेनावेदनाज्ञानदुःखयोः वेष्टनं
कर्णशङ्कुल्यासुहृमीषेमुकुटेवृतौ ३५ व्योमवारिणिचाकाशेभा
स्करस्यार्चनाश्रये शकुनः पुंसिविहगेसौबलेकरणांतरे ३६ श
यनं सुरतेनिद्राशय्ययोश्चनपुंसकं शमनं शातिवधयो शमनः
श्राद्धदैवते ३७ श्वसनं स्वसितेपुंसिमार्कतेमदनद्रुमे ॥ शकुन
स्तुपुमान्पक्षिमात्रपक्षिविशेषयो ३८ शुभशसिनिमित्तेचशकु
नंस्यान्नपुंसकं शंकिनीश्वेतचुक्रायांचौरपुष्प्यांवधूभिदि ३९
शंखी हरोसमुद्रेनाशंखवत्यभिधेयवत् शतघ्नी शस्त्रभेदेस्या
तृष्टश्रिवकाल्याकरंजके ४० शासनं राजदंतोव्यालेखाज्ञाशा
स्त्रशांतिषु शाखीस्यात्पादपेवेदेतुरुष्कारव्यजनेपुमान् ४१
शिरवीवन्होबलीवर्देशरेकेतुग्रहेद्रुमे मयूरेकुक्कुटेपुसिशिरवा
वत्यन्यलिंगकः ४२ शिल्पीतुवाच्यवत्कारौस्त्रियाकोलदलो
पधो शृंगी शृंगयुतेनागेष्टपर्वतयोरपि ४३ श्लेषघ्नीमसि
कायांचज्योतिषात्पांचयोधिति शोभनोयोगभेदेनासुंदरेवाच्यलि
गक ४४ सघनं त्वध्वरेस्नानेसोमनिर्दलेपिच स्तननं ध्वनि
मात्रेस्यान्नेपशब्देचकुंथिते ४५ समानं सत्समेकेषुत्रिषुना
माभिमारुते संस्तान. संततौगोत्रेस्यादपत्येसुरद्रुमे ४६ स्प

श्नोमारुतेपुंसिदानेस्पर्शेनपुंसकम् संस्थानमाकृतौमृत्यौसन्नि
 वेशेचतुष्पथे ४७ स्येदनंतुलुतौनीरेतिनिशेनारथेऽस्त्रियाम् ॥
 सज्जनंतुभवेत्कीबमुपरक्षणघट्टयोः ४८ वाच्यलिंगंकुलीनेस्या
 त्कल्पनायांतुयोषिति संधानंस्यादभिषवेतथासंघट्टनेपिच ४९
 संपन्नंसाधितेपिस्थात्संपत्तिसहितैन्यवत् संधिनीवृषभाक्रांता
 कालदुग्धोश्चयोऽस्त्रियाम् ५० सद्भास्यान्मंदिरेनीरेसं व्यानंछा
 दनंशुके सदनंमंदिरेतोयेस्वामीप्रभुविशाखयोः ५१ सादीतु
 रंगमातंगरथारोहेषुदृश्यते स्थापनंरोपणेपुंसिवनेपाठोषधौस्त्रि
 यां ५२ सावनोयज्ञकर्मतेयजमानप्रचेतसोऽसाधनं मृतसंस्कारे
 सेन्येसिद्धौषधौगतौ ५३ निर्वर्तनोपायमेद्रेदापनेऽनुगमेधनेस्म
 मकीबमुपायस्यभेदेवेदांतरेपिच ५४ सीमाघातस्थितिषोत्रे
 ष्वंडकोषेऽपिचस्त्रियां सूचना ष्यधनेदुष्टेगंधनेऽभिमयेपिच ५५
 सेवनंरक्षणसेकेनोक्तायाःसेकभाजने सेनानीःस्यात्पुमान्कार्ति
 केयसेनापतावपि ५६ सेवनंसीवनोपास्योर्हलीरामेचकर्षके
 हस्तिनीगजयोषायांजातिभेदेचयोषितः ५७ हसनंनह्योर्ह
 सेऽगारधान्यांतुयोषिति ह्यायनोनस्त्रियांवर्षेपुंस्यर्चिर्ब्रह्मभेदयोः
 ५८ द्वादिनीवज्रतडितोर्द्विडनंभ्रमणेरते ॥ नचतुः॥ अवल
 ग्नोऽस्त्रीयामध्येत्रिषुस्याल्लग्नमात्रके ५९ अनूचानोविनीते
 स्यात्सांगवेदविचक्षणो अवाचीनमवागंधेविपर्यस्तेचवाच्य
 वत् ६० अभिपन्नोऽपराधेभिग्रस्तेचापद्गतेत्रिषु अवदानं
 खंडनेस्यादतिवृतेचकर्मणि ६१ अभिमानोऽथादिदर्पेऽज्ञाने
 प्रणयहिंसयोः अनीकिनीस्त्रियांसेनामात्रसेनाविशेषयोः ६२
 अधिष्ठानंपुरेचक्रेप्रभावेऽध्यासनेपिच अन्वासनंस्नेहवस्ता
 वुपास्तावनुशोचने ६३ अर्यमातुपुमान्सूर्येपितृदेवांतरेपि
 च अथर्वाब्राह्मणेपुंसिवेदेतुस्यान्नपुंसकम् ६४ भवेदभि
 जनःख्यातौजन्मभूम्यांकुलध्वजे कुलेपिचपुमानायोधनेपु

देवधेपिच ६५ स्यादाकलनमाकाक्षापरिसंख्यानबंधने ॥
 आतंचनंप्रतीवापपवनाप्यायनेषुच ६६ आराधनेचपचनेप्रा
 सौसंतोषणेपिच आच्छादनंसंपिधानेचस्त्रेऽपवृत्तिमात्रके ६७
 आस्कंदनंतिरस्कारेरणेंसंशोषणेपिच आवेशनं शिल्पिशाले
 भूतावेशप्रवेशयोः ६८ आत्मयोनिपुमान्कामदेवेचपरमेष्ठिनि
 ॥ उपधानंविषेगेंडौप्रणयेपिनपुंसक ६९ उत्सादनंसमल्लेखोद्वा
 हनोद्धर्तनेषुच स्यादुत्पतनमुत्पत्तौतथोर्ध्वगमनेपिच ७०
 उद्धर्तनमुत्पतनेविलेपनेघर्षणेक्लीबं उदयनमुदयेक्लीब
 वत्सेशागस्त्ययोःपुंसि ७१ उद्धाहनं प्रणीतेस्याद्रज्वासुद्धा
 हनीमता उपासनंशराभ्यासेप्युपास्तावासनेपिच ७२ कपी
 तेनोगर्दभांडशिरीषाभ्रातकेषुच अश्वत्येचकलापीतुल्लक्ष
 बर्हिणयोःपुमान् ७३ कलध्वनिपुमान्पाराचतेपिकमयूरयोः
 कंचुक्यंतःपुंराध्यक्षेपिद्धेऽहौजोगकद्रुमे ७४ कात्यायनोव
 ररुचौविशेषेचमुनेःपुमान् काषायंस्त्रेविधवार्षजस्त्वमयोः
 स्त्रियांम् ७५ कुंभयोनिरागस्त्येस्याद्वसिष्ठद्रोणयोःपुमान् ॥
 कुचंदनं चपत्रांगेद्रुभेदेरक्तचंदने ७६ कुंडलीवरुणेकैकिभो
 गिनोश्चसकुंडले केसरीतुरगेसिंहेपुन्नागेनागकेसरे ७७ क्रौं
 चांदनं तुघेचुल्याचिंचोटकमृणालयो रवद्धधेनुःस्त्रियांखड्ग
 पुत्रिकागंडकरित्रीयोः ७८ गवादनीं द्वारुण्यांगवांघास्तादना
 प्रये गंदयितुःपुमान्कामेजल्पाकेकामुकेपिच ७९ घनाघनो
 वर्षकाब्देमत्तघातुककुंजरे चक्रेचघोषयितुस्तुविप्रकोकि
 लयोःपुमान् ८० चित्रभानुःपुमान्वैश्वानरेचाहस्करेपिच ॥
 चालकीतुकरारेस्यान्नारंगेविष्णुपर्वणि ८१ जलाटनीलोह
 पृष्ठेजलोकायांजलाटनी तपस्वीतापसेचानुकप्येविष्वथयो
 षिति ८२ मांसिकाकटुरोहिण्योस्तरस्वी शूरवेगिनो तपोध
 नस्तापसेस्यान्मुडिर्योतुतपोधना ८३ द्विजन्मा दशनेविप्रे

दुर्नामक्रीबमर्शसि स्याद्दीर्घकोषिकायांस्त्रीदेवसेना तुवज्जि
 णः ८४ सुतायामपिसेनायां देवतानां च योषिति नागोजनेभ
 सुंदर्यानागयष्टौ च योषिति ८५ भवेन्निधुवनं कं पेसुरते च न पुं
 सकं निर्वासनं हिंसने स्यान्नगरादेर्बहिष्कृतौ ८६ निर्भर्त्स
 ने खलीकारेः लक्तकेपिनपुंसकं निर्यातनं वैरशुद्धौ दानेन्यासा
 र्पणेपिच ८७ निशामनं दर्शने स्यादालोचने च न हूयोः निशम
 नमुक्तं दृष्टौ श्रुतौ निरसनं वधे प्रतिक्षेपे ८८ निष्ठीवने प्रजन
 नं योनौ जन्मन्यपि क्रीबं प्रसहनमपि भंगे स्यात्क्षेपे पंचाननः
 शिवे सिद्धे ८९ प्रहसनमपि प्रहासे रूपकभेदे च परिहासे प्रणि
 धानं प्रयत्ने स्यात्समाधौ च प्रवेशने ९० प्रयोजनं कार्यहेत्वोः
 पलाशी वृक्षरक्षसोः अथ प्रवचनं वेदे प्रकृष्टवचनेऽपिच ९१ प्र
 तिपन्नोऽन्यलिङ्गः स्याद्दिज्ञाते गी कृतेपिच प्रस्फोटनं तु शूर्यस्या
 ताडने च विकाशने ९२ प्रतिमानं प्रतिष्ठाया गजकुंभोतरालयोः
 प्रतियत्नस्तु संस्कारलिप्सोपग्रहणेषुच ९३ प्रत्यर्थी वाच्यलिं
 गः स्याच्छत्रौ च प्रतिवादिनि परिज्वा तु पुमानिंदो याज्ञिके परिचा
 रके ९४ प्रसाधनी तु कंकल्यां सिद्धौ वेशे प्रसाधनं पयस्विनी न
 दीधेन्वोर्विभावयो च योषिति ९५ अथ पुण्यजनो यक्षराक्षसे स
 ज्जनेपिच पृथग्जनस्तु पुलिङ्गः कथितो नीचमूर्खयोः ९६ फ
 लकी मत्स्यभेदे नावाच्यवत्फलकान्विते वारकी शत्रुचित्राश्वप
 र्णी जीवपयोधिषु ९७ भूतात्मा पुंसि निर्दिष्टो देवे च परमेष्ठिनि म
 हाधनं महामूल्ये सुवर्णसिल्हकेपिच ९८ महासेनः कार्तिके
 ये महासेन्यपतावपि मदयितुर्मदयुते पुमान्मद्येन पुंसकं ९९
 महा मुनिरगस्त्येनाकुस्तुंबुरुणि न हूयोः मातुलानी कलाले स्याद्भ
 गायां मातुलस्त्रियाम् ३०० मालुधानो मातुलाहो मालुधानी लतां
 तरे मेधावीनाशुके ब्राह्म्यास्त्रियां मेधान्विते त्रिषु ३०१ रसायनं
 विषेपि स्याज्जराव्याधिजिदौषधे पुलिङ्गः पक्षिराजे च विडंगारव्योषधे

पिच ३०२ राजादनं क्षीरिकायां पियाले किंशुके पिच लल्लामस्या
 त्मभावे चलांलुन ध्वजवाजिषु ३०३ शृंगे प्रधाने भूषायामपि वालधि
 पुडयोः लो गंली नालिकेरे द्वौ रेवती मरणे पुमान् ४ वनश्वा गंधमा
 जरिवंच कज्या प्रयोः पुमान् वर्धमानः प्रश्नभेदेशरावैरंद विष्णुषु
 ५ विस्मापन स्यात्कुहके गंधर्वनगरे स्मरे विसर्जनं परित्यागेदा
 ने संप्रेषणे पिच ६ विरोचनः प्रल्हादस्य तनयेऽर्केऽग्निचंद्रयोः
 विद्वेठनं तु हिंसायां मर्दने च विदुवने ७ भवेद्विहननं विघ्नहिंसयोः
 स्तूलपिंजने विषयी विषयासक्ते वाच्यवत्क्लीबमिंद्रिये ८ पुंसि स्या
 न्नृपतौ कामदेवैषधिके पिच विष्वक्से नापलिंग्यां स्याद्विष्वक्से
 नोजनार्दने ९ विलेपनी सुवेषस्त्री यथा ग्वोरपियोषिति विलासी
 भोगिनि व्याले विष्वक्सेनेऽग्निचंद्रयोः १० वृक्षादनश्चलदले मधुष्ठ
 त्रकुठारयोः वृक्षादनी तु बंदाया विदारी कटके पिच ११ वैरोचनि
 स्तुसुगते बलिदैत्यार्कपुत्रयोः शिखरी स्यादपामार्गशैलपादपयो
 पुमान् १२ शिखरिणी युशिकायां गुंजायामपियोषिति शिखंडी
 नाकलापे स्याद्गोयारिमयूरयोः १३ शृंगारी पूगगजयोः सशृं
 गारसुवेशयोः अथ श्लेषघनामस्यां केतव्यामपियोषिति १४ सं
 मूर्च्छन मभिज्यासां बुच्छाय मोहयोरपि समुत्थानं समुद्योगे व्याधी
 नानिर्णये पिच १५ सदादानो भ्रमांतगे हेरं वेगं धहस्तिनि स्यात्सं
 वदनं मालोचनं वशीकारेण पुंसकम् १६ समादानं समीचीनग्रह
 णे सौगतान्दिके संवाहनं वाहने स्याद्भारादेरंगमर्दने १७ समापनं
 परिच्छेदे समाप्तिवधयोरपि सनातनः शाश्वतेऽजे पितृतिथ्यतरे हरे
 १८ स्तनयित्तुः पुमान् वारिधरे पिस्तनिने पिच सरोजनी तु कमला
 करे पद्मे च योषिति १९ समापन्नं समाप्ते स्यात्प्राप्ते क्लृप्ते वधे पिच
 संव्राधने ह्यसदने शृलाग्रहारपालयो २० संयमनीयमपुयं सं
 यमने बंधने व्रतेऽपि स्यात् सारसनमप्युरस्त्रे तनुत्रीणां मेखलाया
 च २१ समिधेनी तु धाप्यायां समिध्य पिच योषिति समयोनि सु

सामोत्यैब्रह्मकुंजरयोरपि २२ सुदर्शनो हरेश्चक्रमेरुजंबुदुमेषु
मान् नद्वयोः शक्रनगरे आजौषधिभिदोः स्त्रियाम् २३ सुयामुनो
वत्सराजे प्रासादे भ्रांतरे ज्युते सुकर्मा तु पुमान्योगभेदे स्याद्देवशि
ल्लिनि २४ सुधन्वा प्रौढधानुष्के त्रिषु नाविश्वकर्मणि सुपर्वा ना
शरेवंशेषर्वधूमसुरेपि च २५ सुदामा तु पुमान्वारिधरपर्वतभेद
योः सौदामन्यसरोभेदे तदित्तद्भेदयोः स्त्रियाम् २६ दुर्धयितुः
पुमान्पुत्रेकांचने तु नपुंसकं ॥ नपंच ॥ अथातिसर्जनदाने वेधे
पिच नपुंसकं २७ अपवर्जनं तु दाने निर्वाणत्यागयोरपि अपसर्जन
माम्नातेपरिवर्जनदानयोः २८ अग्रजन्मा द्विजे ज्येष्ठभ्रातरि ब्राह्म
णि स्मृतः अथानुवासनं स्नेहवस्तिधूपनयोरपि २९ अभिनिष्ठा
नोप्यक्षरमात्रेपि स्याद्विसर्जनीये च अंते वासी शिष्ये स्याच्चांडा
ले प्रांतरेपि च ३० स्यादुपस्पर्शनं स्पर्शस्नानाचमनयोरपि उप
संपन्नमुद्दिष्टं निहते च सुसंस्कृतं ३१ कारंधमीकां स्य कारेधातु
वा द्रतेपि च कामचारी कासुके स्यात्स्वच्छंदकलविंकयोः ३२ कि
ष्कुपर्वा पुमानि क्षौवेणौपोदगलेपि च कृष्णावर्त्मा पुमानग्नौ दुराचा
रे विधुंतुदे ३३ स्याद्गंधमादनो भृंगे गन्धके वानरांतरे स्त्रीसुरायां
नगेन स्त्रीचिरजीवी द्विकाजयोः ३४ तिक्तपर्वा हिलमोची गुडूची
यष्टिषु स्त्रियां दंतधावनः खदिरे दंतशुद्धौ नपुंसकं ३५ स्याद्धूम
केतनः पुंसिकेतुग्रहहृताशयोः स्यान्नंदिवर्धनो गर्भपक्षांतने
येपि च ३६ प्रतिपादनं तु दाने प्रतिपत्तौ च बोधने स्यात्पृष्ठहा
यनो धान्यविशेषे च मतंगजे ३७ प्रचलाकीमयूरे स्याद्भुजंगे चा
पि दृश्यते स्यात्पद्मलोच्छनो लोकेश्वरे ब्रह्मणि भास्करे ३८ धन
दे च स्त्रियां तारालक्ष्मीवाग्देवतासु च पीतचंदनमुद्दिष्टं कालीय
कहरिद्रयोः ३९ पृष्ठभृङ्गो पुमान्दंशभीरौ षण्डे वृकोदरे वरचंदन
माख्यातं कालीये देवदारुणि ४० वरवर्णिनी तुलाक्षा हरिद्रा रो
चनासु च फलिन्यामुत्तमानारी साधीयस्यामपि स्त्रियाम् ४१

मधुसूदनस्तुपुंसिभ्रमरेवनमालिनी महारजनमुद्दिष्टे
तकुम्भकुसुम्भयोः ४२ स्यान्मृत्युवेचनः शंभौ श्रीफलद्रोण
काकयो वनमालीतुगोविंदेवाराह्यावनमालिनी ४३ विषया
यी पुमान्राज्ञिवैषयिकजनेपिच इन्द्रियेकामदेवेचविषयासक्त
पुरुषे ४४ विश्वकर्मा सहस्रांशौमुनिभित्देवशिल्पिनो विघ्न
काशेस्मृतोघोरदर्शनेपिविधातिनि ४५ चृषपर्वपुमान्दैत्य
भेदेप्यन्धकस्तूदने ज्योमचारीतुनिर्दिष्टोदेवतायाविहङ्गमे ४६
शकुलादनी स्त्रियां कृष्णभेदीकटुकशाकयोः शालंकायनज
द्दिष्टोमुनिभेदेच नंदिनि ४७ शिवकीर्तनस्तुपुंसिभृंगरीदेसुरदि
षि श्वेतवाहनदूत्येषसुधाधाम्निधनेजये ४८ श्वेतधामापुमा
निदौघनसाराब्धिफेनयोः स्यात्सृष्टीहायनोधान्यविशेषेकुंजरेपु
मान् ४९ संप्रयोगीकलाकेलौकासुकेसप्रयोजने हरिचंदन
मस्त्रीस्यान्निदृशानांमहीरुहे ५० नपुंसकंतुगोशीर्षज्योत्स्ना
कुंकुमयोरपि हरिवाहनस्तुपुंसिशचीपतिविवस्वतोः ५१ ॥ न
षट् ॥ अंतावसायीश्वपचेमुनिभेदेचनापिते कलानुनादीरो
लंबेकलविकेकपिंजले ५२ जायानुजीवीपुसिस्यान्नटेचब
कपक्षिणि सहस्रवेधिक्रीबंस्याद्रामठेनाम्लवेतसे ५३ ॥ इति
नांतवर्गः ॥ पैकम् ॥ पोनावातांडपूतेषुपापातरिचकीर्तितः ॥
स्त्रियालुरक्षणोपानेपूतेपूरितकेचस १ पट्टिः ॥ कल्पः शास्त्रे
विधौन्यायेसंवर्तैब्रह्मणोदिने कपिर्नासिल्हकेशारवामृगेच
मधुसूदने २ कूपः कूपकमृन्मानेगतांधुगुणवृक्षके वृषोद्रो
णशालकेस्याद्रोणपत्न्यांरूपीस्मृता ३ कृपा दयायांसेपस्तु
निदाविसेपलेपने गर्वप्रेरणयोश्चाथरवष्यः क्रोधेबलात्कृतौ ४
गोपो गोपालकेगोष्ठाध्यक्षेपृथिवीपतावपि ग्रामस्याधिकृतेपुं
सिशारिवारज्योषधौस्त्रियां ५ क्षुपः क्षुपः स्पर्शनयोस्त्रपुसीस
करंगयोः तस्य महेकलत्रेचशयनीयेचनद्वयोः ६ त्रिपालज्जा

कुलटयोस्तापः संतापकृच्छयोः तापी नद्यंतरेदर्पः कस्तूर्यामप्य
हं हतौ ७ नीपः कदेबबधूकनीलाशोकद्रुमेषु च दीपः प्रदीपो
तरीये स्याल्लतायांचमस्तके ८ पुष्पं विकाशिकुसुमस्त्रीरजः सु
नपुंसकं रूपं स्वभावसौंदर्येनालोकपशुवृंदयोः ९ ग्रंथावृत्तौ ना
टकादावाकारश्लोकयोरपि रेपः स्यान्निंदितेनूरेरोपोरोपणवा
णयोः १० लेपः प्रलेपने जग्धौ वपाविवरमेदसोः बाष्प उष्णिलो
हेशशष्पं बालतूणे स्मृतं ११ पुंसि स्यात्प्रतिभाहानौ शाप आक्रो
शदिव्ययोः १२ शिल्पं स्त्रुवे क्रियायोग्ये स्वापः शयननिद्रयोः १३ स्पर्शा
ज्ञतायामज्ञाने सूपो व्यंजनसूदयोः ॥ पत्रि ॥ अनूपामहिषेनां
बुप्रायदेशे तु वाच्यवत् १४ अस्त्रपातुजलौकायां डाकिन्यां राक्ष
से तु ना आवापो भानुवपने परिक्षेपालबालयोः १५ आक्षेपो भ
र्त्सनाः कृष्टिका व्यालं कृतिषु स्मृतः आकल्पः कल्पनेवेशेष्युद्रुपं
तुल्यवेस्त्रियाम् १६ चंद्रे पुंस्युलपो न स्त्रीशुल्मिन्यां नातूणांतरे
कच्छपी वल्लुकी भेदे तु लौघुद्रगदांतरे १७ पुंसि निध्यंतरे कूर्मे म
ल्लबंधांतरेऽपि च कलापः संहतौ बर्हकां च्याभूषणतूणयोः १८ चं
द्रे विदग्धे व्याकरणभेदेऽपि कथ्यते बुधैः कशिपु भक्ताच्छादनयो
रेकोक्त्या पृथक्तयोः पुंसि १९ काश्यप उक्ते मुनिमृगयोर्भेदे च काश्यपी
स्मायां कुतपो स्त्रियां दोहित्रे वाद्ये छागलकंबले कुशे दिनस्याष्ट
मेशेनासूर्ये कुणपी पुनः विटसारिकायां कुणपः पूतिगंधोशवेऽपि
च जिह्वापः शुनिमार्जारे प्रतापस्तापतेजसोः २० पादपः पादपीठा
दौ पादुकायां तु पादपा रक्तपास्याज्जलौकायां डाकिन्यां नातुरा
से २१ विटपो न स्त्रियां स्तंबशाखाविस्तारपल्लवे विदाधिपेना
विकल्पः पुंसि भ्रांतौ च कल्पने २२ ॥ पंचतुः ॥ अभिरूपो बुधे
रभ्येऽपलापः प्रेम्ण्यपन्हने अवलेपस्तु गर्वे स्याल्लेपने भूषणेऽपि च
२३ उपतापस्त्वरयां स्यादुत्तापगदयोरपि जलकूपी कूपगर्ते पुष्क
रिण्यांच योषिति २४ नागपुष्पस्तु पुन्नागनागकेसरपंचके परि

वापस्तुपर्युप्तौ जलस्थानेपरिष्ठिते २५ परितापस्तुपुंसि स्यादुःखे च
नरकातरे परिकल्प्यो भये कपे प्राप्त रूपो जरम्ययो २६ पिंडपुष्प
मशोके च जवायां च कुशेशये बहु रूपः शिवे विष्णौ धूनके सरठे स्म
रे २७ मेघपुष्पं तु पिंडां भांबुना देये हरे हये विप्रलापो विरोधोक्ता व
पार्थव च नेपि च २८ बीजपुष्पं मरुबके तथा मदनके पिच ॥ चकधू
पस्तु सरलद्रवजनिमधूपयो २९ वृषा कपिः पुमान् रुष्यो शंकरे जा
तवेदसि हेमपुष्पमशोके च जवापुष्पे न पुंसकं ३० ॥ पपंच ॥ भवे
चामरपुष्पं तु पूगे काशाप्रकेतके ३१ ॥ दूतिपांतवर्गः ॥ १३० २ ॥
॥ फेकम् ॥ फोयक्षसाधने स्फाते द्वां द्वावाते पिपुंस्यवं फं रुक्षोक्तौ
पूत्कृतौ च तथानि फलभाषणे १ ॥ फट्टिः ॥ गुंफस्तु गुंफने बाहो
रत्नकारे च कीर्त्यते रेफो रवर्णे पुंसि स्यात्कुत्सिते पुनरन्यवत् २ श
फं मूले तरुण्यां स्याद्गवादीनां खुरे पिच शिफा जटायु सरिति मोसि
कायां च मातरि ३ ॥ दूतिफांतवर्गः ॥ १३० २ ॥ बैकं ॥ बः पुमा
न्वरुणे सिंधौ भरो तोये गते तुवा गंधने तंतु संताने पुंस्येव वपने स्म
तः १ ॥ चट्टिः ॥ कंबुः शंखे स्त्रियां पुंसि शंबू केवलये गजे कंबीरं
शे च वंशस्य खजाकायां स्त्रियामपि २ कूबं स्यात्पंडके न स्त्री वा
च्यलिंगस्त्वविक्रमे ॥ रचर्च संख्यां तरे कूबं नीचे वामनके त्रिषु ३
गर्वा अभिमाने वलेपे जंबुः स्यात्पादपांतरे तथा सुमेरु सरिति द्वी
पमे देपि च स्त्रियां ४ डिम्बो भयध्वना बडे फुफ्फुसप्लीहवे श्वे द
र्धी स्त्रियां खजाकायां फणायां सुरगस्य च ५ पूर्वं तु पूर्वजे पि स्या
त्पूर्वः प्रागाद्यो स्त्रिषु लंबा पद्मालयां गौयो स्तिक्ततु व्यामपि स्त्रि
याम् ६ विम्बं तु प्रतिबिंबे पि मंडले पुन पुंसकं विविंकायां फले कू
बं कलासे पुन पुमान् ७ शंबं स्यात्सुसलग्रंथलो हर्मंडलके प
थौ शुभान्विते त्रिषु स्तंबो प्रकांडद्रुमगुच्छयो ८ ॥ वत्रिः ॥ कदं
बं निकुरं स्यात्कीपसिद्धार्थयो पुमान् किलंबी शाकमेदे स्या
त्कडंबशरयो पुमान् ९ कादंबः स्यात्पुमान्पक्षिविशेषे सापके

पिच गजाङ्गाकरिपिपल्यांगजाङ्गहस्तिनापुरे १० गंधर्वः पशुभेदे
स्यात्सुस्कोकिलतुरंगयोः अंतराभवसत्त्वेन गायनेरेचरेपिच ११ गो
दुंबः शीर्णवृत्तेन गवादन्यांतुयोषिति द्विजिह्वस्तुखलेसर्पेनितेव
स्फंधरोधसौः १२ स्त्रियाः पश्चात्कटितदेकटकेकटिमात्रके प्रलेबो
दैत्यभेदेस्यान्त्रपुषेपिपयोधरे १३ तालांकुरेपिशालायांहारभेदेम
लंबने भूजम्बूरपिगोधूमेविकंकतफलेस्त्रियाम् १४ देरंबो वि
घ्नराजेस्यामहिषेशौर्यगविते ॥ वचतुः ॥ राजजम्बूस्तुजंबूभि
त्पिंडखर्जूरयोस्त्रियां १५ ललज्जिह्वोः न्यवह्निस्त्रैकमेलकशु
नोः पुमान् शतपर्वाचदूर्वायांवचाभार्गवयोषितोः १६ ॥ वपञ्च
॥ धूलोकदंबोनीपेस्यात्तिनिशेवरुणद्रुमे शृगालजंबूगोडि
वेतथाघोटाफलेस्त्रियां १७ ॥ इति जातवर्गः ॥ १३२२ ॥ भैकं ॥
भनसन्नेगभस्तौस्त्रीपुंसि स्याद्गुनंदने भूस्थानमात्रेकथिताध
रण्यामपि योषिति १८ ॥ भट्टिः ॥ कुंभोगशयंतरेहस्तिमूर्धोश्चोरा
क्षसांतरे कार्मुकैवारनार्याचघटेकूबंतुगुग्गुलो २ स्त्रियासुखा
कदल्योः पृश्निकायांचपाटलो गर्भो भ्रूणेभकैकुसौसंधोपन
सकंटके ३ जंभो दैत्यविशेषेदंतेजंबीरभक्षणयोः जंभावि
काशज्जंभणयोस्त्रीषु टिंभोपिबालिशेबाले ४ दंमस्तुके
तवेकल्ले दृग्भूः स्त्रीसर्पवज्रयोः नाभिर्मुख्यनृपेचक्रमध्यस
त्रिययोः पुमान् ५ द्रयोः प्राणिप्रतीकेस्यात्स्त्रियांकस्तूरिकामदे
निभस्तुकथितोव्याजेपुल्लिंगः सदृशे त्रिषु ६ रंभाकदल्पप्रसो
र्नावेणोवारणोतरे विभुः प्रभौसर्वगतेशंकरब्रह्मणेस्तुना ७
शंभुः पुंसिमहादेवपरमेष्ठिनिचाहति शुभो योगेशुभंक्षेमेवाच्य
वत्क्षेमशालिनि ८ खसंचारिपुरेस्त्रीतु शोभाकां तीक्ष्णयोर्म
तासभा सामाजिकेगोष्ठ्याद्युतमंदिरयोरपि ९ स्वर्भूनात्र
ह्यपिहरौस्तंभः स्थूणाजडत्वयोः ॥ भत्रिः ॥ आरंभस्तुत्व
रायांस्यादुद्यमेवधर्पयोः १० आत्मभूर्नाविधौकामेष्ट्युपम

स्त्वोषधांतरे स्वरभिहृषयोः कर्णरंभ्रकुंभीरपुच्छयोः ११ उत्तर
 स्म-स्मृतश्रेष्ठस्त्रीनराकारयोधिति श्रुकशिख्यांशिरालायां वि
 धवायां कचिन्मता १२ ककुपुस्त्रि यां प्रवेणीदिक्शोभासुचं
 पकस्त्रजि ककुभो रागभेदेपिवीणांगोऽर्जुनपादपे १३ कटभी
 वृक्षभेदेपिज्योतिष्मत्यामपिस्त्रियासू-करभो मणिवधादि
 कनिष्ठांतोष्टतत्सुते-१४ कुसुंभेहेमनिमहारजकेनाकमंड
 लौ गर्भदंश्चेतकुसुदेगर्भभोगंधभिद्यपि १५ रासभेगर्दभीषु
 द्रजतुरोगविशेषयोः दुर्लभ स्त्रिषुदुष्प्रापेकलुरेदंदुभिः पुमा
 न् १६ वरुणेदैत्यभेयोश्चव्यस्रबिंदुत्रिकहये निकुभः कुंभ
 कर्णस्यतनयेदंतिकौपधौ १७ वल्लभो दयितेऽध्यसेसहस्र
 णतुरंगमे वर्षाभूः स्त्रीचशोथघ्नाभूलतापुवयो पुमान् १८
 विष्केभोयोगभेदेस्याह्निस्तारप्रतिविवयोः रूपकोगप्रभेदेचबंध
 भेदेचयोगिना १९ विश्रंभः केलिकलहेविश्वासेप्रणयेपिच वि
 ष्टभः प्रतिबंधेस्यात्प्रभेदेचामयस्यच २० वृषभः श्रेष्ठवृषयो
 वैदर्भीरीतिभिद्यपि वैदर्भं वाक्यवैकल्येशरभ स्तुपशोभिदि
 २१ करभेवानरभिदिसनाभिज्ञातितुल्ययोः सुरभिः शल्लकी
 मातृभिन्मुरागोषुयोधिति २२ चपकेचवसंतैचतथ्यानातीफ
 लंपुमान् स्वर्णगंधोत्पलेक्ष्मीबंसुगंधिकांतयोस्त्रिषु २३ वि
 ख्यातेसचिवेधीरेचैत्रेपिचपुमानयं ॥ भचतुः ॥ अनुष्टुप्स्या
 त्तरस्वत्यांछंदोभेदेचयोधिति २४ अवष्टभः सुवर्णेचस्तंभप्रारं
 भयोरपि शातकुंभं सुवर्णेस्यात्शातकुंभो अमारके २५ ॥ ॥
 ॥ इति भांतवर्गः ॥ मैकम् ॥ मोयमेसमयेपि स्याद्विषेचमधुस्त
 दने मास्त्रीपद्यालयायां स्यात्पुल्लिंगश्चद्रुशस्त्रे ३ महिः ॥
 आभोस्तुद्रिदोऽपुंसि स्यादपक्वेऽन्यलिंगकः उमाऽतसीहेस
 वनीहरिद्राकीर्तिकानिषु २ उर्मिः स्त्रीपुंसयोर्वीच्यां प्रकाशेवे
 गमंगयोः वस्त्रसंकोचरेखायावेदनापीडयोरपि ३ नमश्वा

लुक्रमेशक्तौकंपेचाक्रमणेपिच क्षमा भूमौतितिक्षायांस्त्रि
 यांसुक्तेनपुंसकं ४ वाच्यवच्छक्तहितयोः काम स्मरेच्छ
 योःपुमान् रेतस्यपिनिकामेचकाम्येपिस्यान्नपुंसकं ५ कामि
 नाकासुकेरत्यांस्त्रीकिंसेपवितर्कयोः निंदायांचपरिप्रश्नेवा
 च्यलिंगमुदाहृतं ६ क्रिमि नाकमिवत्कीटेलाक्षायांकुमिले
 खरे किर्मीपलाशेशाखायांहेमपुत्र्यांचयोषिति ७ क्षुमाःत
 सीनीलिकयोःक्षेमो स्त्रीलुब्धरक्षणे चंडायां नाशुभेनस्त्री
 कात्यायन्यांतुयोषिति ८ क्षौममदेदुकूलेःस्त्रीक्षौमेवत्कल
 जांशुके शशजेःतसिजेखर्मेपौरुषेकोषजांशुके ९ गमोनाः
 सविवर्त्तस्यादपर्यालोचनेःध्वनि ग्रामः स्वरेसंवसथेग्रीष्म
 उष्मर्तुभेदयोः १० गुल्मः सेनाघट्टभिदोःसैन्यरक्षणरुग्भि
 दोः स्तंबेस्त्रियामामलक्येलवलीवस्त्रवेशयोः ११ घर्मः स्या
 दातपेग्रीष्मेपुष्पास्वेदांबुनोरपि चमूः सेनाविशेषेचसेनामा
 त्रेचयोषिति १२ जाल्मः स्यात्पामरेचूरेपुंस्यसमीक्ष्यकारिणि
 जिह्वा स्तुकुटिलेमंदेक्रीबंतगरपादपे १३ तोक्मं कर्णमलेपुं
 सिहरितेचहयेस्वरे दमस्तु दमथेदंडेकर्दमेदमनेपुमान् १४
 दस्म स्तुयजमानेस्यादपिचौरैरुताशने द्रुमो महीरुहेपारि
 जातेकिंपुरुषेस्वरे १५ धर्मो स्त्रीपुण्यआचारेस्वभावोपमयोः
 क्रतौ अहिंसोपनिषन्यायेनाधनुर्चमसोममे १६ ध्यामेदम
 नकेगंधातृणेशश्यामलेत्रिषु नेमिर्नातिनिशेकूपविकाचक्रां
 तयोःस्त्रियां १७ नेमः कालौबधोरखंडेप्राकारेकैतवेपिच पद्मो
 स्त्रीपद्मकेचूहनिधिसंख्यांतरेबुजे १८ नानागेस्त्रीफेजिका
 श्रीचारटीपन्नगेषुच ब्रह्मी तुफंजिकायांस्याच्छाकमत्स्यप्र
 भेदयोः १९ ब्राह्मी तुभारतीसोमवल्लरीब्रह्मशक्तिषु भ्रमोंबु
 निर्गमेभ्रांतौकुंदभ्रमणयोरपि २० भामः क्रोधेरवोदीप्तोभी
 ष्मोगांगेयभीमयोः भीमो म्लवेतसेखोरेशंभीमध्यमपांडवे २१

भूमिर्वसुधरायां स्यात्स्थानमात्रेपि च स्त्रियां भौमः कुजे च नरके पुंसि भूमि
भवे त्रिषु २२ यमोन्यलिंगो यमजेनाकाकेशमनेशनौ शरीरसाधनापेक्ष
नित्यकर्मणि संयमे २३ यामस्तु पुंसि प्रहरे संयमेपि प्रकीर्तित ॥ यामिः कु
लस्त्री स्वस्त्री स्त्री युध्मो धनुषि संयुगे २४ रश्मिः पुमान् दीधि
तौ च पक्षप्रग्रहयोरपि रमा लक्ष्म्यारमः कांतैरक्ताशोकद्रुमे स्वरे
२५ रा मा योषा हिं गुणद्यौ क्लीवं वास्तुककुष्ठयोः नाराधवे च वरुणे
रेणुके च हलायुधे २६ हये च पशुभेदे च त्रिषु चारौ सितेऽसिते रु
मा सुग्रीवदारेषु विशिष्टलवणाकरे २७ रुक्मं च कांचने लोहे ल
क्ष्मीः संपत्तिशोभयोः अर्धौ षधे च पद्माया

वृद्धिर्नामो षधेपि च २८ स्त्रीफलिन्या वमि वतौ स्त्रियां पुंसि
हुताशने वामं धने हरे पुंसि कामदेवे पयोधरे २९ वलु प्रतीप
सन्धे पुत्रिषु नार्थं स्त्रियामथ वामी शृगाली वडवारा स भीकर भी
षु च ३० शमी सक्तु पलायां च शिं बिकायां च वा गुजौ श्या मो वटे प्र
यागस्य वारिदे वृद्धदारके ३१ पिके च कृष्णहरितोऽपुंसि स्यात्तद्वृत्ति
त्रिषु मरिचे सिंधुल वपो क्लीबस्त्री शारिवो षधौ ३२ अप्रसूतांगना
यां च प्रियंगा वपि वा गुजौ यमुनाया त्रियामायां कृष्णान्निवृत्तिको षधौ
३३ नीलिकायामथ श्रामो मासे मंडपकालयोः शुष्मे तेजसि स्त
र्येनासमा संवत्सरे स्त्रियां ३४ सर्वसाधुसमानेषु समं स्याद्भि
धेयवत् सीमा घाटस्थितेक्षेत्रे ष्वडकोषेऽपि च स्त्रियाम् ३५ स्त
स्मं स्यात्कैतवे ध्यात्मे पुंस्यणौ त्रिषु चाल्पके स्तूस्मं क्षीरे च नभसि
सोमस्तु हिमदीधितौ ३६ वानरे च कुवेरे च पितृदेवे समीरणे व
सुप्रभेदे कर्पूरे नीरे सोमलतौ षधौ ३७ हिमं तुषारमलयोद्भवयो
स्यान्नपुंसकं शीतले चाच्यलिंगोऽथ होमिर्नापावके घृते ३८
॥ मन्त्रिः ॥ अधमः स्याद्गर्हाहीनेऽप्यागमः शास्त्रागमे आश्र
मो ब्रह्मचर्यादौ वानप्रस्थे वने मठे ३९ अस्त्रियामुत्तमा दुग्धिका
यां त्रिषु च भद्रके उद्दामो वधरहिते स्वतन्त्रे च प्रचेतसि ४० कल

मः पुंसिलेखन्यांशालौपाटच्चरेपिच कुसुमं स्त्रीरजोनेत्ररोगयोः
फलपुष्पयोः ४१ कृत्रिमं लवणभेदेनासिल्हकेरचिते त्रिषु गो
लौमी श्वेतदूर्वायां स्याद्वाभूतकेशयोः ४२ गोधूमो नागरंगो
स्यादोषधित्रीहिभेदयोः गौतमो नासुनौ बुद्धेरोचनीदुर्गयोः स्त्रि
यां ४३ तलिमं कुट्टिमेतल्ये चंद्रहासे वित्तानके दाडिमस्तुत्रि
लिंगस्यादेलायां करके त्रिषु ४४ निष्क्रमो बुद्धिसंपत्तौ निर्गमे दुष्कु
लेपिच निगमो वाणिजे पुर्यां कटे वेदे वणिक्पथे ४५ नियमो मंत्र
णायां च प्रतिज्ञानिश्चये व्रते नैगमं स्यादुपनिषद्वाणिजो नागरेपि
च ४६ परमं स्यादनुज्ञायामव्यग्रं परमः परे प्रमथस्तु भवेदा
दौ प्रधानेपि च वाच्यवत् ४७ प्रतिमा गजदंतस्य बंधे चानुक
तावपि पंचमो रागभेदे स्यात्स्वरभेदे च पंचमी ४८ पांडवानां
च पत्न्यां स्त्री पंचानां पूरणे त्रिषु प्रक्रमः क्रमेव सरे मध्यमो मध्य
जेन्यवत् ४९ पुमान्स्वरे मध्यदेशे प्यवलग्नस्तु न स्त्रियाम् स्त्रि
यां दृष्टरजो नार्यां कर्णिकांगुलिभेदयोः ५० व्यक्षरं छंदसितथा
ललामेलां छने ध्वजे शृंगे च प्रधाने भूषायां रम्ये वाल धिपुंड्रयोः
५१ तुरंगे च प्रभावेशव्यायामपौरुषेऽश्रमे विषमे दुर्गसंचारे विश्रा
मो भ्रांतिहावयोः ५२ विद्रुमो रत्नवृक्षेपि प्रचालेपि पुमानयम् वि
लोमस्तु प्रतीपे स्याद्भुजंगे वरुणेषु नि ५३ आमलक्यां विलोमी
च विलोमं चारुपट्टने विक्रमस्तु पुमान्कांतिमान्ने स्याच्छक्तिं संप
दि ५४ संक्रमः क्रमणे पुंसि न स्त्री स्याद्दुर्गसंचारे संभ्रमः साध
सेपि स्यात्संवेगादरयोरपि ५५ सत्तमः स्यात्पूज्यतमे साधीयस्य
तमे त्रिषु सरमा कुक्कुरीदेवशून्योः स्याद्वाक्षसीभिदि ५६ सुष
मानंतशोभायां स्त्री चारौ च समे त्रिषु सुषीमः शीतले चारौ त्रिषु ना
पन्नगोतरे ५७ ॥ मचतुः ॥ भवेदनुपमा सुप्रतीकिन्या स्त्री त्रि
षूत्तमे अभ्यागमो विरोधाभिघाताभ्युद्गमनांतिके ५८ उप
क्रमस्तूपधायां तात्वारं भविचक्रमे चिकित्सायां मुपगमः ५९

स्वीकारेति कसर्पणे ५९ जलगुल्मोजलावर्त्ते कच्छपे जलचत्व
रे दंडायामस्तु कीनाशे दिवसे कुंभसंभवे ६० पुर्वगमस्तु मं
डके तथा शाखा मृगेऽपि च पराक्रमो विक्रमे स्यात्सामर्थ्योद्योग
योरपि ६१ महापद्मपुमान्नागनिधिसंख्यातरेषु च यातया मो
न्यवज्जीर्णे परिभुक्तो ज्झितेषु च ६२ सार्वभौमस्तु दिडुनागे
सर्वपृथ्वीपतावपि ॥ मयञ्च ॥ अभ्युपगमस्तु पुंसि स्वीकारेति
कसमागमे च ६३ नक्षत्रनेमिरुक्ता रेवत्यां नाध्रुवे चंद्रे ॥ इति
मातवर्गः ॥ यैकं ॥ यो नावा यौ यमने या यात्रा सिधूमितत्यागेषु
॥ वारणयोगसमज्ञायानेषु पुमांस्तु गंत रित्यातः १ ज्या मातरि
वसुधायां मो व्याधुक्ती बमन्दिगमने च नाज्वालने द्यौस्त्रिदशा
लयत्रिदशवर्त्मनो योषिति २ अर्घ्यं शिलाजलुन्यर्घ्यो ब्रुधेन्या
प्ये च वाच्यवत् ॥ अंत्यस्तु पुंसि मुस्तायामंतो द्रूते धमे त्रिषु ३ अ
र्घ्यमर्घस्य योग्ये स्यादर्घ्यार्थेऽपि च वाच्यवत् ॥ अन्यो सदृशेतरयो
र्घ्यः स्यात्स्वामिवेश्ययोः ४ आस्यं मुखे च तन्मध्ये तद्भवे च स्त्रि
पांस्थितौ इज्यादानेऽध्वरेऽर्वायांसंगमे स्त्रीगुरौ त्रिषु ५ इभ्या
करेणुशल्लव्योः स्त्रियामाद्ये च वाच्यवत् कश्यपे त्रिषु कशाह्ने स्या
त्कीर्बमद्याश्च मध्ययोः ६ कन्याकुमारिकानार्यो रोषधीराशि
भेदयो ह्ययो रोगांतरे वैश्वकल्यांता पचयेषु च ७ कल्पं प्रभा
ते क्लीबं स्यात्कल्पो वा कृश्रुतिवर्जिते सय्यो नीरोगदृष्टेषु कल्या
णवचनेऽपि च ८ उपायवचनेऽपि स्यात्त्रिषु मद्येतु योषिति कस्य
बृहत्तिकायां स्यात्कांच्यां मध्ये भवंधने ९ हर्म्यदीनां प्रकोष्ठे च
कार्यहेतौ प्रयोजने काव्यं ग्रंथेषु मान्शुक्ने काव्या स्यात्तूतना
धियो १० कांस्यं वाद्यांतरे पानपात्रे स्यात्तैजसांतरे ॥ कायक
दैवते मूर्तौ स घेलस्य स्वभावयोः ११ मनुष्यतीर्थे कार्यं स्यात्
क्रियात्पायचेष्टयोः आरंभे निष्कृतौ पूजासंप्रधारणकर्मसु
१२ शिक्षाचिकित्साकरणे कुकुंभित्तौ विलेपने कुल्यं स्यात्की

शिखावर्तनीषुचयोषिति रथवोढरिपुल्लिङ्गोरूप्यः स्यात्सुन्दरे
 त्रिषु ५० आहतस्वर्णरजतेरजतेचनपुंसकं लयोविनाशेसंभवे
 साम्ये तौर्यत्रिकस्यच ५१ लक्ष्यं स्यादपदेशेपिशरव्येपिनपुं
 सकं लभ्यं युक्तेचलव्यव्येलास्यं तौर्यत्रिकेमतम् ५२ नृ
 त्येचत्रज्याप्रस्थानेवर्गेपर्यटनेपिच वन्यं त्रिषुवनेद्भूतेस्त्रीव
 नांलुसमूहयोः ५३ वाच्यं तुकुत्सितेहीनेवचनार्हेचवाच्यवत्
 ॥ विंध्यास्त्रियांलवल्यांस्यात्पुंसिव्याधादिभेदयोः ५४ वीक्ष्यं
 तुविस्मयेदृश्येपुंसिलासकवाजिनोः वश्यं वेश्यागृहेक्रीबंग
 णिकायांतुयोषिति ५५ शाल्यं तुनस्त्रियांशकौक्रीबंस्वेडेपु
 तोमरे मदनद्रुश्चाविधोर्नाशयः शय्याहिपाणिषु ५६ शय्या
 स्याच्छयनीयेचगुंफनेपिचयोषिति शून्यं स्यान्निर्जनेवाच्यं
 लिंगमल्यांतुयोषिति ५७ शौर्यं मारभदीक्षाक्तयोः सह्यः शौ
 लांतरेपुमान् सोढव्येवाच्यलिंगः स्यादारोग्येतुनपुंसकं ५८
 संख्यं समितिसंख्यास्यादेकव्यादिविचारयोः संध्यापितृप्रसून
 द्यंतरयोर्गुगसंधिषु ५९ सत्यं कृतेचशपथेतथ्येत्रिषुतुतद्व
 ति सव्यं वामेप्रतीपेचस्मर्योनाऽद्भुतगर्वयोः ६० सायःकां
 देदिनांतेचसाध्योयोगांतरेस्मरे गणदेवविशेषेचसाधनीयेतु
 वाच्यवत् ६१ सूर्योर्कपर्णेतपनेस्त्रीतद्वायैवधीभिदोः स्थे
 यो विवादपक्षस्यनिर्णेतारिपुरोहिते ६२ सेव्यं क्रीवमुशीरे
 स्यात्सेवार्हेपुनरन्यवत् सैन्यं क्रीबबलेसेनासमवेतेतुवा
 च्यवत् ६३ सौम्यो जेनात्रिष्वनुग्रेमनोऽसौमदैवते हार्यो
 विभीतकलरोहर्तव्येपुनरन्यवत् ६४ जरणोऽथत्रिषुहृद्यं हृज्ज
 हृदितहृदिये वशकृद्देदमंत्रेनारुद्धिनामोषधौस्त्रियां ६५ ॥
 ॥ यन्त्रिः ॥ अनयस्तुविपद्देवाशुभयोव्यसनेषुच अत्ययोऽतिक्र
 मेदेदेविनाशदोषकृच्छ्रयोः ६६ अश्वीयं मश्वसंघातेक्रीबमश्व
 हितेन्यवत् अधृष्यातटिनीभेदेप्रगल्भेवाच्यलिंगकं ६७ ॥

अवध्यमवधाहस्यादनर्थकचस्यपि॥अन्ययोःस्त्रीशब्दभे
 देनाविष्णोनिर्व्ययेत्रिषु॥६८॥अहल्यात्वसरोभेदेभार्थायांगो
 तमस्यच॥अहार्यःपर्वतेनास्यादहर्तव्येतुवाच्यवत्॥६९॥अ
 भिरुयात्वभिधानेस्याच्छेभायांचयशस्यपि॥अभयास्त्री
 हरीतक्यामुशीरेचनपुंसकं॥७०॥निर्भयेवाच्यलिंगःस्यादप
 त्यं पुत्रयोर्मतं॥अगस्त्यकुंभयोर्नोस्यादंगसेनतरावपि॥७१॥
 आशयःस्यादभिप्रायेपनसाधारयोरपि॥स्यादतिथ्यमतिथ्य
 र्थत्रिलिंगमतिथ्योपुमान्॥७२॥आत्रेयीपुष्पवत्यास्यानदीभेदे
 चनामुनौ॥आदित्योभास्करेदेवेण्यास्नायो निगमेपिच॥७३॥
 उपदेशेपीन्द्रियतुहवीकेरेतस्मिन्मृत॥उदयस्तुपुमान्पूर्वप
 र्वतेचसमुन्नतौ॥७४॥उपायःसमभेदादौतथैवोपगतौपुमान्
 ॥ऊर्षासुर्नाक्षत्रभंगेमेषकंबलमेषयोः॥७५॥औचित्यमुचित
 त्वेस्यात्सत्येपिचनपुंसकं॥कषायोरसभेदेचनिर्यासेचविले
 पने॥७६॥अंगरागेचनस्त्रीस्यात्सुरभौलोहितेत्रिषु॥कालेयो
 देत्यभेदेस्यात्कालखडेनपुंसकम्॥७७॥क्षिपण्युस्तुपुमान्दे
 हेसुरभौवाच्यलिंगक॥कुलायस्तुपुमान्स्थानेमात्रेस्यात्प
 क्षिवासके॥७८॥क्षेत्रियक्षेत्रजतृणेपरदेहचिकित्सयोः॥पर
 दारतासाध्यरोगयोःक्षेत्रियःपुमान्॥७९॥कौकृत्यमनुतापे
 स्यादसुक्तकरणेपिच॥गोगेयःस्यात्पुमान्भीष्मोक्तीवंस्वर्णकशेरु
 णोः॥८०॥चक्षुष्यकेतकेपुंडरीकसंज्ञकपादपे॥कुलत्थिकासु
 भगयोःस्त्रियामसिहितेन्यवत्॥८१॥चांपेयश्चंपकस्वर्णेकिं
 जल्केनागकेसरे॥जघन्यहेमलेकूचंचरमेगर्हितेःन्यवत्॥
 ॥८२॥जटायुःपुंसिसंपातेःकनीयसिचगुगुली॥जरायुरपि
 तस्यसिराजेगर्भाशयेपुमान्॥८३॥तपस्याव्रतचर्यायोतपस्यः
 फाल्गुनेपुमान्॥द्वितीयातिथिभित्पत्न्यो - पूरणेतूभयेत्रिषु॥
 ॥८४॥देवपुर्वाच्यलिंगस्तुधार्मिकेलोकयात्रिके॥नादेयीना

गरंगेस्याज्जयायामंबुवेतसे ॥ ८५ ॥ भूमिजेज्वाजवायांचव्यंगुष्ठे
 पिचयोविति ॥ निकायस्तुपुमांल्लक्ष्येसधर्मिप्राणिसंहतौ ॥ ८६ ॥ स
 मुच्चयेसंहतानानिलयेपरमात्मनि ॥ नेपथ्यः स्यादलंकारेरंगज्या
 योनपुंसकं ॥ ८७ ॥ प्रणयः प्रसवेप्रेम्पियाज्वाविश्रंभयोरपि ॥ नि
 र्वाण्यथपर्यायः प्रकारेऽवमरेक्रमे ॥ ८८ ॥ प्रलयो मृत्युकल्पांत
 मूर्च्छापायेषुपुंस्ययम् ॥ प्रत्ययः प्रश्रितत्वेचसनादिज्ञानयोरपि ॥
 ८९ ॥ आचारेशपथेरंध्रेविष्वासाधीनहेतुषु ॥ पर्जन्यो मेघशब्देपि
 ध्वनदंबुदशक्रयोः ॥ ९० ॥ प्रसव्यं वाच्यलिंगं स्यात्प्रतिकूलानु
 कूलयोः ॥ प्रकीर्यः पूतिकरजेविनिकार्येतुवाच्यवत् ॥ ९१ ॥ प्राणा
 य्यो संमतेपि स्यादभिलाषविवर्जिते ॥ पयस्यं तुपयो जातहितयो
 र्वाच्यलिंगकं ॥ ९२ ॥ दुग्धिकाक्षीरकाकोल्योस्वर्णक्षीर्यामपिस्त्रि
 यां ॥ पारुष्यं परुषत्वेचतुर्वाक्येपुंसिगीष्यतौ ॥ ९३ ॥ पानीर्येतुजले
 क्लीबं पातव्येवाच्यलिंगकं ॥ पौलस्त्यस्तुकुबेरे स्याद्दशग्रीवेपिपुं
 स्ययं ॥ ९४ ॥ बलयः कंठरोगेनाकंकणेपुंन्मपुंसकं ॥ ब्रह्मण्यो ब्र
 ह्मसाधौ स्याद्ब्रह्मदारुशनैश्वरे ॥ ९५ ॥ बाले योगर्दभेपुंसिमृतौ
 बालहिते त्रिषु ॥ ब्राह्मण्यं ब्राह्मणत्वेचसमूहेचद्विजन्मनां ॥ ९६ ॥
 भुवन्युस्तुपुमान्भानौज्वलनेशशलाघने ॥ भुजिष्यस्तुस्वतंत्रे स्या
 द्भुस्तसूत्रकदासयोः ॥ ९७ ॥ स्त्रियोदासीगणिकयोर्मलयः पर्वतां
 तरे ॥ शैलंगेदेशभारमेत्रिवृतायांतुयोविति ॥ ९८ ॥ मंगल्यः स्या
 त्रायमाणाऽश्वत्थबिल्वमसूकरे ॥ स्त्रियोशम्यामधःपुष्पीमिसि
 शुक्लवचासुच ॥ ९९ ॥ रोचनायामथोदधिक्लीबं शिवकरे त्रिषु ॥ मृ
 गयुः पुंसिगोमाथौन्याधेचपरमेष्ठिनि ॥ १०० ॥ रहस्यास्त्रीनदी
 भेदेगोपनीयेभिधेयवत् ॥ लौहित्यं लोहितत्वे स्यात्क्लीबं पुंसिनदां
 तरे ॥ १०१ ॥ वदान्यो दानशौडे स्याच्चासुवादिनिवाच्यवत् ॥ व्यबायः
 सुरतेतर्धौपुंसिक्लीबंतुतेजसि ॥ १०२ ॥ वक्तव्यं कुत्सितेहीनेवचनाहं
 चवाच्यवत् ॥ विजयः स्याज्जयेपार्थस्त्रियांतिथ्यंतरेस्मृता ॥ १०३ ॥

उमासरज्यावि स्मयस्यादाश्चर्यगर्व योपुमान्॥ विनयातुकला
 यांस्त्रीशिक्षायाप्रणतौ पुमान्॥४॥ विशल्यानिशिखादतीगुडू
 चीत्रिपुटासुच॥ विषयोगेचरेदेशेतयाजनपदेपि॥५॥ प्रबंधाद्य
 स्य योजातस्तत्ररूपादिकंपुमान्॥ अशुभो देवेश्यालेशोदित्यः
 वकांतरे॥६॥ मुनिभेदेचमालूरेशालेयः स्यान्मिसौपुमान्॥ त्रिपुशा
 ल्युद्धवेक्षेत्रे स्याच्छीर्षण्यंतुशीर्षके॥७॥ सुकेशेपुंसिशैलेयंता
 लपण्यंचसंधवे॥ शैलजेनांतुमधुपेशिलातुल्येऽन्यलिंगकं॥८॥
 संस्त्यायः सन्निवेशेचसंस्थानेविस्तृतावपि॥ सन्नयः समवा
 येपिपृष्ठःस्थायिबलेपुमान्॥९॥ शमयः शपथाचारसिद्धांतेषु
 तथापि॥ क्रियाकारेचनिर्देशेसंकेतेकालभाषयो॥१०॥ सरि
 ण्युस्तुपुमान्चारिवादेस्यान्मातरिष्वनि॥ सामर्थ्ययोग्यताया
 स्याच्छक्तावपिनपुंसकं॥११॥ सौरभ्यंतुमनोज्ञत्वेसौगंध्येगु
 णगौरवे॥ सौभाग्यंसुभगत्वेस्याद्योगभेदेनपुंसकं॥१२॥ हिर
 ण्यरेतसिद्रव्येशातकुंभवराटयो॥ अक्षयेमानभेदेस्यादुलुप्ये
 चनपुंसकं॥१३॥ हृदयमानसेलुक्कोरसोरपिनपुंसकं॥ अचतुः
 भवेदनुशयोद्वेषपश्चात्तापानुबधयो॥१४॥ अथावसायःशे
 वेस्यात्समाप्तौनिश्चयेपिच॥ अवश्यायस्तुनीहारेव्यभिधानेपि
 पुंस्ययं॥१५॥ अपसव्यंत्रिलिंगंतुदक्षिणप्रतिकूलयो॥ अंतश
 य्यामृतौभूमिशय्यायांपितृकानने॥१६॥ उपकार्याराजसद्व्य
 न्युपकारोचितेऽन्यवत्॥ जलाशयोजलाधारेस्यादुशीरेनपुं
 सकं॥१७॥ तंदुलीयः शाकभेदेविडंगतरुताप्ययोः॥ तृणशून्यंमल्लि
 कायांत्रिपुस्यात्केतकीफले॥१८॥ दाक्षिणात्योनारिकेरेत्रिपुदक्षिण
 दिग्भवं॥ धनेजयोर्जनेवन्दिनागदिग्देहमारुते॥१९॥ निरामयस्तु
 पुंसिस्थादिडिक्केत्रिपुनीरुजि॥ परिधायोजनस्थानेपरिछेदनितं
 वयो॥२०॥ प्रतिश्रयः सभायाञ्चाशयेप्रतिभयंभये॥ घोरेपिपंच
 जन्यस्तुक्कृष्णशंखेहताशने॥२१॥ प्राचृषेययः पुमान्नीपेप्राचृद्

कालभवे त्रिषु ॥ पौरुषेयः कृते पुंसां विकारे पुरुषस्य च ॥ २२ ॥ त्रिषु
नासंग बुधयोः पुरुषस्य पदांतरे ॥ फलोदयः पुमांश्चाभे त्रिदिवेशा
लयेऽपि च ॥ २३ ॥ भागधेयं मतं भाग्ये भागप्रत्यापयोः पुमान् ॥ म
हालयो विहारे स्यात्तीर्थे च परमात्मनि ॥ २४ ॥ महोदयः कान्य
कुब्जे च धिपत्यापवर्गयोः ॥ महामूल्यः पदारागेनामहार्धेन्यसि
गकः ॥ २५ ॥ मार्जारीयः स्मृतः शूद्रे विडाले कायशोधने ॥ रौहिणे
योन्यवद्वत्सेना बुधे च हलायुधे ॥ २६ ॥ विलेशयस्तु पुल्लिंगो मूषि
के च भुजंगमे ॥ वै न तेषां स्तु गरुडे स्यात्प्रभाकरसारथौ ॥ २७ ॥ संप
रायः समीके स्यादापदुत्तरकालयोः ॥ समावृत्यस्तु पशुभिः ख
गैर्द्यूते च संगरे ॥ २८ ॥ भवेत्समुदयः संघे संपुगे च समुद्रमे ॥ समु
दायः समूहे स्याद्युद्धे समुच्छ्रयः पुमान् ॥ २९ ॥ विरोधोत्सेधयोः
स्थूलोच्चयोगंडोपलेऽपि च ॥ गजानां मध्यमगतेष्वसाकल्पवरंडयोः
॥ ३० ॥ हिरण्यमयः सुसूत्रे षेनामुवर्णमये त्रिषु ॥ यपे च ॥ काला
नुसार्यै शैले ये कालीये शिंशपाद्रुमे ॥ दुग्धतालीयमित्येतद्दुग्धा
म्रक्षीरफेनयोः ॥ अथ प्रवचनीयं च स्यात्प्रवक्तृप्रवाच्ययोः ॥ ३१
॥ वृषा कपायी श्रीगौरीवरी जीवंतिकासु च ॥ यषट् ॥ प्रत्युद्गम
नीयमुपस्थे ये धौतांशुकद्वये ॥ ३२ ॥ विष्वक्सेनप्रिया लक्ष्म्या वा
राह्यामपि यो विति ॥ इतियांतवर्गः ॥ १५४४ ॥ रैकं ॥ रुः स्मृतः
पावके तीक्ष्णैराः पुंसि स्वर्णवित्तयोः ॥ श्रीवैशरचनाशोभाभार
ती सरलद्रुमे ॥ १ ॥ लक्ष्म्यां त्रिवर्गसंपत्तिविधौ पकरणेषु च विभू
तौ च मत्तौ च स्त्रीस्तुः स्त्रियां निर्द्वारे स्त्रवे ॥ २ ॥ रहिः ॥ अरंशीघ्रे च
चक्रांगेशीघ्रगे पुनरन्यवत् ॥ अग्रं पुरस्तादुपरि परिमाणे पलस्य
च ॥ ३ ॥ आलंबने समूहे च प्रांते च स्यान्नपुंसकम् ॥ अधिके च प्रधाने
च प्रथमे चाभिधेयवत् ॥ ४ ॥ अस्त्रः कोणे कने च पुंसि क्लीबमश्रुणि
शोणिते ॥ अस्त्रं प्रहरणे चापे करवालैर्न पुंसकं ॥ ५ ॥ अभ्रं मेघे च
गगने धातुभेदे च कांचने ॥ अद्रिः शैलद्रुमार्कनाथो घ्निर्नापादमूल

योः॥६॥ आराचर्मप्रभेदिन्यापुंसिभोमशनेश्वरे॥ आर्द्रा नक्षत्रभे
 देस्यास्त्रियां किञ्चिन्नेभिधेयवत्॥७॥ आरुः पुंसितरोर्भेदितया कर्क
 रंष्ट्रिणोः॥८॥ इन्द्रः शक्रादित्यभेदयोगभेदांतरात्मसु॥९॥ इन्द्राफणि
 ज्झकेस्त्रीस्यादिश भूवाकसुराबुधु॥ उग्रः शूद्रासुतेक्षत्राद्रुद्रपुंसि
 त्रिषूक्तोः॥१०॥ स्त्रीवचासतयोरुष्ट्रीकर्कश्याकरभेपुमान्॥ उस्त्रो
 वषेचकिरणेषुस्त्राऽर्जन्युपचित्रयोः॥११॥ ऐन्द्रिः काकेजयतेना
 थोड्वापुंभूमिनीवृत्ति॥ ओडुः ख्यातो जवापुषेक्षरं नीरेक्षोर्बुदे
 ॥१२॥ करोवर्षोपलेरश्मोपाणोप्रत्यायशुद्धयोः॥ कद्रुस्त्रिषुस्वर्ण
 पिगेनागानांमातरिस्त्रियां॥१३॥ कारोवधेनिश्वयेचबलौयत्नेय
 तावपि॥ तुषारशैलेपिपुमान्स्त्रियादूत्यां प्रसेवके॥१४॥ सुवर्णका
 रिकायाचबधनागारबंधयोः॥ क्षारोरसांतरेधूर्तलवणेकाचभ
 स्मनोः॥१५॥ कारिस्त्रियां क्रियायां स्याद्वाच्यलिंगस्तुशिल्पिनि
 ॥ कारुर्विश्वकर्मणिनां त्रिषुकारकशिल्पिनोः॥१६॥ क्षीरंदुग्धेजले
 कीरः शुकेपुंभूमिनीवृत्ति॥ कूरुर्नृपांतरेभक्तेपुमान्पुंभूमिनीवृत्ति
 ॥१७॥ सुद्रः स्यादधमेकूरुपणालेषुवाच्यवत्॥ सुद्राव्यंगा
 नदीकंदकारिकासरघासुच॥१८॥ चांगेरीवेश्ययोर्हिस्त्रामसिका
 मान्नकेषुच॥ सुरः स्याच्छेदनद्रव्येकोकिलासेचगोसुरे॥१९॥ कू
 रस्तुकठिनेघोरेनृशंसेष्यभिधेयवत्॥ कृच्छ्रुमारख्यातमाभीलेया
 पसेतापनादिनो॥२०॥ क्षेन्नं शरीरेकंदारेसिद्धस्यानकलत्रयोः॥
 क्रोष्टीशृगालिकाकृष्णाविदारीलांगलीषुच॥२१॥ क्षौद्रं मधुनिपा
 नीयेस्वरः स्यात्तीक्ष्णधर्मयोः॥ गर्दभेऽस्त्रीदेवताडेरवरुर्दुर्पहरे
 हये॥२२॥ दंतेपुंसित्रिषुश्वेतेखुरं कोलदलेशफे॥ गरीखरायां
 करणेकीबन्नोपविधेविधे॥२३॥ गान्नं गजाग्रजंघादौकीबमंगेक
 लेवरे॥ गीः स्त्रीभाषासरस्वत्योर्गिरि ननिन्नरुग्भिदि॥२४॥ अद्रो
 गिरियकेयोविद्वाणेपूज्येपुनस्त्रिषु॥ गुंद्रं स्तेजनकेस्त्रीतुप्रियं
 गौभद्रमुस्तके॥२५॥ गुरुस्त्रिलिङ्गां महतिर्दुर्जरालघुनोरपि॥

पुमान्निषेकादिकारेपित्रादौसुरसंविणि॥२५॥ गृध्रः खगोतरेषुसि
 वाचलिंगोऽलुब्धके॥ गोत्राभूगव्ययोगोऽत्रः शैलेगोत्रंकुलारव्ययोः
 ॥२६॥ संभावनीयबोधेचकाननक्षेत्रवर्त्मसु॥ गौरः पीतेऽरुणेऽप्ये
 तेविशुद्धेचाभिधेयवत्॥२७॥ नाश्वेतसर्षपेचंद्रेनद्वयोः पद्मकेसरे॥
 गोरीत्वसेजातरजःकन्याशंकरभार्ययोः॥२८॥ रोचनीरजनीपिंगा
 प्रियंगुवसुधासुच॥ आपगायाविशेषेपियादसांपतिचोषिति॥२९॥
 घस्त्रस्तुदिवसेहिंस्त्रेघोरेभीमेहरेपिच॥ चरोऽसद्युतभेदेचभौमे
 चारेत्रसेचले॥३०॥ चंद्रः कर्पूरकांपिलसुधांशुस्वर्णवारिषु॥ च
 क्रः कोकेपुमान्क्लीबं व्रजेसैन्यरथांगयोः॥३१॥ राष्ट्रेदंभांतरेकुंभका
 रोपकरणास्त्रयोः॥ जलावर्तेऽप्यथचरुः पुमान्द्वयान्नभाण्डयोः
 ॥३२॥ चारः पियालवृक्षेस्याद्गतौबंधापसर्पयोः॥ चारु बृहस्प
 तौपुंसिशोभनेऽप्यभिधेयवत्॥३३॥ चित्राखुपणीगोडुंबासुभ
 द्रादेतिकासुच॥ मायायांसर्पनक्षत्रेनदीभेदेषुचस्त्रियां॥३४॥ ति
 लकालेख्ययोः क्लीबंकर्बुरादुतयोरपि॥ तद्युक्तयोस्त्वन्यलिंगं
 चीरीद्विल्यांनपुंसकं॥३५॥ गोस्तनेवस्त्रभेदेचरेखाखेलनभे
 दयोः॥ चुक्रं वृक्षामूचांगेऽस्त्रीपुंस्यम्लेऽम्लवेतसे॥३६॥ चैत्रंमृ
 तेदेवकुलेनाभूभृन्मासभेदयोः॥ चौरः पादचरेपिस्थाचौरपुष्पो
 षधावपि॥३७॥ छत्राभिसावत्छिन्नेकुस्तुंबुरुशिलींध्रयोः॥ नपुंस
 कंचातपत्रेच्छिद्रंदूषणरंध्रयोः॥३८॥ जारी स्यादोषधीभेदेस्त्रिया
 मुपपत्तौपुमान्॥ जीरस्तुजरणेखड्गेटारीरंगतुरंगयोः॥३९॥ तर
 स्तुतरणेपुंसिदशालौपेटकेतरी॥ तंत्रंकुटंबकृत्येस्यात्सिद्धांतेचौ
 षधोत्तमे॥४०॥ प्रधानेतंतुवायेचशास्त्रभेदेपरिच्छदे॥ श्रुतिशा
 खांतरेहेतावुभयार्थप्रयोजके॥४१॥ इतिकर्तव्यतायांचतंत्रीवी
 णागुणेमता॥ अमृतादेर्हृदययोस्तंद्रीनिद्राप्रमीलयोः॥४२॥ ता
 रोवानरभिन्मुक्ताविशुद्धयोः शुद्धमौक्तिके॥ नानक्षत्रेक्षिमध्येचन
 नारूप्येनपुंसकं॥४३॥ स्त्रीबुद्धदेवताभेदेवालिगीष्पतिभार्ययोः

त्रिलिगोत्पुञ्जशब्देचताम्रं शुल्बेऽरुणेपि च ॥ ४४ ॥ तीव्रा तु कंदु-
रोहिण्यां राजिका गंदुर्वयोः ॥ त्रिष्वत्युष्णे नितांते च कटौ तीरे तु रो-
धसि ॥ ४५ ॥ पुसि त्रपुणितोत्रं तु प्रजने वैष्णुकेपि च ॥ द्रोस्त्री सा ध्वसे
गते कंदरे तु दरी स्मृता ॥ ४६ ॥ द्रा व्ययं मना गये दस्त्रः खरे श्विनी
सुते ॥ दारु स्यात्पित्तैकाष्टे देवदारौ न पुंसकं ॥ ४७ ॥ द्वारं निर्गम-
नेपि स्याद्भ्युपाये धरो गिरौ ॥ कार्पासं तूलके कूर्मराजे च स्वंतरेपि-
च ॥ ४८ ॥ धरा विश्वं भरायां च स्त्री गभशियमेदसोः ॥ धात्री जनेन्या-
मलकी वसुमत्युपमा तेषु ॥ ४९ ॥ धारा सैन्याग्निमस्कंधेतुरगर्गति-
पंचके ॥ घटादिच्छिद्रं संतर्प्य प्रपाते स्याद्द्रवस्य च ॥ पूगारवद्भादे नि-
शितमुखे धारो ग्रावांतरेऽप्युणो ॥ धीरा धैर्या न्विते स्वेरे धीरस्या-
न्निष्पंदिते ॥ ५१ ॥ स्वच्छंदे धैर्यं पुक्ते च कुंकुमे तु न पुंसकं ॥ स्त्रिया-
श्रवणे तुल्यायां धौम्रं धूम्रं त्वद्विरितं ॥ ५२ ॥ तिथा वास्तुस्थानं भेदे न
रो जे मनुजेऽर्जुने क्लीबं तु रामकपूरे न त्रं स्यादग्रदा रुणि ॥ ५३ ॥ ना-
सायां पुंसि कुंभीरे नारस्तर्णकनीरयोः ॥ नीत्रं नेमौ बलीके द्वौ रेव-
तीभे पिकानने ॥ ५४ ॥ नेत्रं मंथगुणे वस्त्रभेदे मूले द्रुमस्य च ॥ रथे-
च सुषि नद्यां तु नेत्री नेतीरिवाच्यं वत् ॥ ५५ ॥ परः श्रेष्ठारिदूरान्योत्त-
रे क्लीबं तु केवले ॥ पत्रं तु बाहने पर्णे स्यात्पक्षे शरपक्षिणौ ॥ ५६ ॥
पारं परतटे प्रांते न स्त्री पारानदीभिदि ॥ पारी पूरे च कर्कशं पादर-
जौ च दतिनः ॥ ५७ ॥ पात्र तु भोजने योग्ये स्नुवा दौ राजमंत्रिणि ॥ ती-
रद्वयांतरे चाथ पुरुः प्राज्येऽभिधेयं वत् ॥ ५८ ॥ पुंसि स्याद्देवलोके-
च नृपभेदपरां गयोः ॥ पुरं न पुंसकं गेहे देहपाटलिपुत्रयोः ॥ ५९ ॥ पु-
ष्पादीनां दलावृत्तौ नागुगुलो न नापुरि ॥ पुंड्रा दैत्यविशेषे सुभेदये-
रसि मुक्तके ॥ ६० ॥ चित्रं द्रुमौ पुंडरीके पुंभूमिनी वृद्धंतरे ॥ पूरो जल-
समूहे स्याद्द्रुणसमुद्दिखाद्ययोः ॥ ६१ ॥ पौत्रं वस्त्रे मुखेऽथ च शूक-
रस्य द्रुलस्य च ॥ पौरं त्रिषु पुरोद्धूते करणे तु न पुंसकं ॥ ६२ ॥ वरो जा-
मातरि श्वेतो देवता देव भीमि ते ॥ पिंडे पुंसि त्रिषु श्रेष्ठे कुंकुमे तु न पुंस-

कं॥६३॥बरी प्रोक्ताशतावर्यावरा चस्यात्फलत्रिके॥मनागिष्टव
 रंक्लीबेकेचिदाहुस्तद्व्ययं॥६४॥बभ्रुर्वैश्वानरेशूलपाणौचगरु
 दुध्वजे॥विशालेनकुलेपुंसिपिंगलेत्वभिधेयवत्॥६५॥वक्रः शने
 श्वरेपुंसिपुटभेदेनपुंसकं॥त्रिषुचूरेचकुटिलेवारःसूर्यादिवासे॥६६
 हारेहरेकुञ्जवृक्षेवृंदावसरयोःक्षणे॥बारी स्याद्गजबंधन्यांकल
 श्यामपियोषिति॥६७॥वारिर्बागजबंधन्योःस्त्रीक्लीबेबुनिबालके
 वीरोरसविशेषेस्यादुत्तरेसुभटेत्रिषु॥६८॥स्त्रीमुराक्षीरकको
 लीतामलक्येलवालुके॥पतिपुत्रवतीरंभाविदारीदुग्धिकासुच६९
 मलपूःक्षीरविदार्योक्लीबंशृंग्यांनलेपिच॥भरुःस्वर्णेहरेपुंसिभ
 रोतिशयभारयोः॥७०॥भद्रःशिवेखंजरीटेवृषभेतुकदंबके॥करि
 जातिविशेषेनाक्लीबंमंगलमुस्तयोः॥७१॥कांचनेचस्त्रिपांरास्त्राक
 ष्णाव्योमनसीषुच॥तिथिभेदेप्रसारिण्यांकटफलानंतयोरपि॥७२॥
 त्रिषुश्रेष्ठेचसाधौचनपुंसिकरणांतरे॥भारःस्याद्विवधेकृष्णौपला
 नांहिसहस्रके॥७३॥भीरुरात्तैत्रिलिंगस्याहूरयोषितियोषिति॥भू
 रिर्नवासुदेवेचहरेचपरमेष्ठिनि॥७४॥नपुंसकंसुवर्णेचप्राज्येस्या
 द्वाच्यलिंगकः॥मंत्रोवेदविशेषेस्याद्देवादीनांचसाधने॥७५॥गुह्य
 वादेपिचपुमान्मरुर्नागिरिधन्वनोः॥मात्राकर्णविभूषायांवित्ते
 मानेपरिच्छेदे॥७६॥अक्षरावयवेस्वल्पेक्लीबंकात्स्न्येवधारणे॥मा
 रोमृतौस्मरेविप्रेमारीचंड्यांजनस्यये॥७७॥मारिस्त्रीमारणेवर्षेमि
 त्रेसुहृदिनहयोः॥सूर्येपुंसिपुरागंधद्रव्येदैत्यांतरेपुमान्॥७८॥
 यात्रातुयापनेपिस्याद्गमनोत्सवयोःस्त्रियां॥रंध्रं तुदूषणेछिद्रे
 राष्ट्रंस्यादुपवर्तने॥७९॥उपद्रवेक्लीबपुंसोरुर्नासिमदैत्ययोः॥वे
 त्रंवेमनिपीपुषेपटवासेपिसूत्रके॥८०॥शोधोनागालवेक्लीबमपरा
 धेचक्लिषे॥रौद्रधर्मेरसेचंड्यांस्त्रीतिव्रेभीषणेत्रिषु॥८१॥व
 ज्रंस्याद्बालकेधान्यांक्लीबंयोगांतरेपुमान्॥वज्रास्तुत्यांगुडूच्या
 चवज्रीस्तुत्यांतरेस्मृता॥८२॥दंभोलौहीरकेष्यस्त्रीवर्द्धेक्षुवर

त्रयोः वप्रस्ताते पुमान् स्त्रीरेणु संज्ञे च ये तटे ॥ ५३ ॥ वक्रं मुखे
 वस्त्रमेदेव्यग्रो व्यासक्त आकुलि ॥ वस्त्रो नादिवसे क्लीबं मरिरे च
 चतुष्पद ॥ ५४ ॥ व्याघ्रस्यात्पुंसि शार्दूलैरक्तैरंडकरंडयो ॥ ५५ ॥
 नराद्युत्तरस्थः कंठकायां तु योषिति ॥ ५६ ॥ वृत्रो रिपौ घने ध्वांते
 शैलभेदे च दानवे ॥ वेरः कुले बरे क्लीबवार्ता कौकुं कुमेपि च ॥ ५७ ॥
 वोद्री स्त्रीर्षणपादे नागो न साहो द्रुषांतरे ॥ शिरस्ते जनके बाणे
 दध्यग्रे नाशरंजले ॥ ५८ ॥ शस्त्रं लोहाश्रयो क्लीबचुरिकायां तु
 योषिति ॥ शक्रः पुमान् देवराजे कुरुर्जार्जुनभूरुहो ॥ ५९ ॥ श
 दिर्नाभोधरे जिष्णो शरुर्नाकोपि वज्रयोः ॥ शारिर्नाक्षोपकरणे
 स्त्रियां शकुनिर्कांतरे ॥ ६० ॥ सुहार्थगजपर्याणे व्यवहारांतरेपि
 च ॥ शारुः स्याच्छाबले वाच्यलिङ्ग पुंसि समीरणे ॥ ६१ ॥ अक्षो
 पकरणे शास्त्रे न द्वयोरगिर्माज्ञयोः ॥ शिग्युर्नाशकमात्रे च शो
 भान्नमहीरुहो ॥ ६२ ॥ शिरो नापि प्लीमूले स्याद्धमन्यां च योषि
 ति ॥ शीघ्रं नलदे चक्रागे क्लीबं दुर्तगतौ त्रिषु ॥ ६३ ॥ शुभ्रं स्याद्भ्रके
 क्लीबमुदी सशुक्योस्त्रिषु ॥ शुक्रः स्याद्भ्रगवे ज्येष्ठमासे वैश्वान
 रे पुमान् ॥ ६४ ॥ रेतोस्तिरुग्निदो क्लीबं पूरः स्यादादवे भटे ॥ स्व
 रुः पुमान् न्यूपरखंडे भितुरेऽप्यध्वरे शरे ॥ ६५ ॥ सन्नयज्ञे सदा दानां च
 दनारण्यकैतवे ॥ सरो दध्यग्रगत्योर्नास्वरो नासा समीरणे ॥ ६६ ॥
 उदात्तादावकारादौ षड्जादौ च ध्वनौ पुमान् ॥ सारो बले स्थिराशे
 च मज्जिपुंसि जले धने ॥ ६७ ॥ न्याये क्लीबत्रिषु च रेसाद्रेव ते घटे
 मृदौ ॥ स्फारस्यात्पुंसि विकटं कर्नकादेऽश्वबुद्धौ ॥ ६८ ॥ सिप्रो नि
 दापसंलिले सिप्रा तु संसिद्धतरे ॥ स्थिराभूशालपण्योर्नाशिनौ भो
 क्षे बलेऽत्रिषु ॥ ६९ ॥ सीरो कर्कशयोः पुंसि सुराचं षकं मययोऽपु
 लिङ्गस्त्रिदिवेशे स्यात्सूत्रं तंतुव्यवस्थयोः ॥ ७० ॥ शार्द्रादिस्तूच
 नाशयेऽस्वेरः स्वच्छं दमंदयोः ॥ हरिश्चंद्रार्कवाताश्च शुक्रभेकय
 म्महिषु ॥ ७१ ॥ कपोसि हेहरे जंशौ शक्रे लोकांतरे पुमान् ॥ वाच्य

वलिंगहरिवोहरीमुक्तावल्लोपुधि॥१॥ हरिः पथिकसंपातादूतादिभंग
 योः स्त्रियां॥ हिंसात्वेलावलीमांस्योस्त्रियां स्याद्वातुकेन्यवत् २ हीराते
 लांबुलस्योः पुंसि शंकरवज्रयोः॥ हीरात्पुंस्त्रियोरपि स्यात्तुर्देस्वात्स्त्र्यभिदोर
 पि॥३॥ रत्रिः॥ अमरस्त्रिदशेष्यस्त्रीसंहारेकुलिशद्रुमे॥ स्त्री
 गुडुच्यमरावत्योः स्पृणादूर्वाजरापुपु॥४॥ अपरंगजपञ्चादूर्
 स्याज्जरायौतुयोपिति॥ इतरस्मिन्नपितथाः वर्वाचीनेः प्यन्यलिं
 गकं॥५॥ अधरस्तुपुमानोष्ठेहीनेः नूर्ध्वेचवाज्यवत्॥ अध्वरसा
 वधानेस्याद्वसुभेदेक्रतौपुमान्॥६॥ अंतरमवकाशावधिपरिधा
 नांतर्हिभेदतादृश्ये॥ छिद्रात्मीयविनाबहिरवसरमध्यात्मस
 दृशेषु॥७॥ अवरंगजांत्यजंघादिदेशेषिचरमेत्रिषु॥ अवरेनद्व
 योर्व्योम्नि सुगंध्यंतरवस्त्रयोः॥८॥ अंगारसुल्मुकेनस्त्रीपुंलिं
 गस्तुमहीसुते॥ अंकुरोरुधिरेलोम्निपानीयेभिनवोद्भिदि॥९॥
 अजिरंप्रागणेवातेविषयेददुरेतनौ॥ स्त्रीचंड्यामक्षरं ब्रह्म
 वर्णयोः पुंसिशंकरे॥१०॥ अशिरोवीतिहोत्रेस्याद्राक्षसेभास्क
 रेपुमान्॥ अंडीरः पुरुषेशक्तेः ररंछद्रकपाटयोः॥११॥ अवीरा
 पतिपुत्रायांस्त्रीसत्वरहितेत्रिषु॥ अगुरुक्लीबंजोककशिंशपयो
 र्वाच्यवल्लुघुनि॥१२॥ असुरारजनीराश्यांरसुरोदेवारिभास्कर
 योः॥ आकरोनिवहोत्पत्तिस्थानश्रेष्ठेषुकथ्यते॥१३॥ आधार
 श्राधिकरणेप्यालवात्लांबुधारणे॥ आसारस्यात्यसरणेवेगवृ
 ष्टौसुहृद्वले॥१४॥ आहारः स्यादाहरणेभोजनेचपुमानयं॥ आ
 शरस्तुपुमान्वैश्वानरेचरजनीचरे॥१५॥ आकास्दंगिताकृत्यो
 रितरोः न्यत्रपामरे॥ इत्वर्यसत्यां पथिकेत्तूरकर्मणिचत्रिषु॥१६॥
 दृश्यरोमन्मये शंभोनाट्येस्वामितिचान्यवत्॥ दृश्यरीचेश्चरोमाया
 मुदरंजठरेपुधि॥१७॥ उदरोदादमहत्तेर्दक्षिणेप्यभिधेयव
 त् उर्वरासर्वसस्याढ्यभूमौस्याद्वूमिमान्नके॥१८॥ उत्तरादि
 विशेषेचस्त्रुषाणामर्जुनस्यच॥ विरोदस्यसुतेनास्यादूर्ध्वोदी

ज्योत्तमे त्रिषु ॥ १९ ॥ नपुंसकं प्रतिवाक्येऽथोद्धारश्चोद्धारणे ॥
 अरक्षरं वारिधारायामृक्षरश्च त्विजिस्मृतः ॥ २० ॥ एकाग्रमन्यलि
 गं स्यादेकता नेप्यनाकुले ॥ औशीरं शयनासनचामरदंष्ट्रेषु शी
 रजे प्रोक्तं ॥ २१ ॥ अकरः करीरवृक्षे दीने क्रकचे च पक्षिभेदे च ॥ क
 दरः श्वेतरवदिरे क्रकचे व्याधिभेदयोः ॥ २२ ॥ कर्बुरं सलिले हे
 म्नि कर्बुरः पापरक्षसोः ॥ कर्बुरा कृष्णा च तायां शब्दले पुनरन्यवत
 ॥ २३ ॥ कर्पूरः स्यात्कपाले च शस्त्रभेदकटाहयोः ॥ कंधरो वारिवा
 हे स्याद्दीवायां कंधरामता ॥ २४ ॥ कर्बुरः कश्चित्तो व्याघ्रे शिवाया
 मपि कर्बुरी ॥ कंजारे जठरे स्तूर्ये विरिंचौ वारणे मुनौ ॥ २५ ॥ करी
 रो वंशो कुरेः स्त्री वृक्षभेदयोः पुमान् ॥ करीरी वीचिकायां च
 दंतमूले च दंतिनां ॥ २६ ॥ कटिन्नं रसनायां च वर्मणो कटिचास
 सि ॥ कछूरा शूकशिन्यां च शटीदुःस्पर्शयोरपि ॥ २७ ॥ कछुरः पुं
 श्वले वाच्यलिंगः स्यात्पारमेपि च ॥ कबूरं लवणे म्लेस्त्री पृथ्वी
 तुंगी कंचांतरे ॥ २८ ॥ कबुर्युमायां नारक्षया पयोर्भेषजांतरे ॥
 कर्मारो जातिभेदे च त्वचिसारे च पुंस्यय ॥ २९ ॥ करेणुः कर्णिका
 रे च करिणी वेश्ययोः स्त्रियां ॥ कच्चरं कुत्सिते वाच्यलिंगत क्रे
 नपुंसकं ॥ ३० ॥ कर्करी भांडभेदे नादप्यणो कठिने त्रिषु ॥ कडारः पि
 गले दासे कलत्रं शोणिभार्ययोः ॥ ३१ ॥ दुर्गस्थाने नृपादीनां क
 टं पुः पुंसिराक्षसे ॥ विद्याधरे महादेवे तथा स्यादक्षदेवने ॥ ३२ ॥
 कंदरस्त्वं कुशे पुंसि गृहायां नपुंसकं ॥ कर्चूरः स्यात्पुमांश्छु
 क्त्वा सुवर्णैस्तु नपुंसकं ॥ ३३ ॥ काश्मीरे कुंकुमेऽपि स्याद्वृक्षपुष्कर
 मूलयोः ॥ कावेरी स्यात्सरिद्वेदे पण्यनारी हरिद्रयोः ॥ ३४ ॥ कां
 तारो स्त्री महारण्ये विले दुर्गमवर्त्मनि ॥ पुंसि स्यादिषु भेदश्च
 किशोरोऽश्वस्य शावके ॥ ३५ ॥ तैलपण्येऽपि धौ च स्यात्तरुणा व
 स्थसूर्ययोः ॥ किमीरो नागरंगे च कर्बुरे राक्षसांतरे ॥ ३६ ॥ किंशा
 कं नीसस्य शूके विशिखे कंकपक्षिणि ॥ कुहरं गन्धरे छिद्रे क्ली

बं नागांतरे पुमान् ॥ ३७ ॥ कुङ्कुरः सारमेये नाग्रं धिपर्णेन पुंसकं
 ॥ कूर्परः स्यात्कफो णोच जातु देशे च पुंस्ययं ॥ ३८ ॥ कुंजरोऽने
 कपे केशे स्त्री धातव्यो च पाटलो ॥ कुमारः स्याच्छ्रुके स्कंधे युव
 राजेऽश्ववारके ॥ ३९ ॥ बालके च रुपाद्रौ नानद्वयौ जात्यकांचने ॥
 कुमारी शैलतनया नवमाल्योर्नदीभिदि ॥ ४० ॥ सहापराजिता
 कन्या जंबूद्वीपेषु च स्त्रियां ॥ कुठारुर्नाद्रुमे केशे कुट्टारं केचले
 तरे ॥ ४१ ॥ कुबेरः स्यात्पुंसिनदी वृक्षे पुण्यजने श्वरे ॥ कुचरः
 स्त्रियुचारौ नाकुब्जकेऽस्त्रीयुगंधरे ॥ ४२ ॥ केसरं हिंशुनिं क्ली
 बं किंजल्केन स्त्रियां पुमान् ॥ सिंहलदायां पुन्मागे बकुले नाग
 केसरे ॥ ४३ ॥ केदारो द्रौ शिवे क्षेत्रे भूमिभेदा लवालयोः ॥ केनारः
 पुंसिनरकेशिरः कपोलसंधिषु ॥ ४४ ॥ कोटिरः पुंसिनकुलेशः
 ऋगोपकशक्रयोः ॥ कोट्टारो नागरे कूपेषुष्करिण्याश्च पाटके ॥
 ४५ ॥ खपुरः क्रसुके भद्रमुस्तकेऽलसकेपि च ॥ खर्परः स्तस्त
 रे धूर्त्तभिस्साभोडकपालयोः ॥ ४६ ॥ खर्जूरं स्तूप्यखल्योर्वृश्चि
 केनाद्रुमे द्वयोः ॥ खदिरी शाकभेदे स्त्रीनाचंद्रे दंतधावने ॥ ४७
 खंडाभ्रमभ्रलेशे स्यात्तथा दंतसतांतरे ॥ खिंखिरस्तु शिवाभे
 दे खदांगे वारिधानके ॥ ४८ ॥ गणौरुः कर्णिकारद्वौ करिणीवे
 श्ययोः स्त्रियां ॥ गर्गरोमीनभेदे स्त्रीमंथन्यामथ गन्धरः ॥ ४९ ॥
 गुहागहनदंभेषु नि कुंजैस्तु पुमानयं ॥ गोधारः पुंसि सिंदूररागदे
 शप्रभेदयोः ॥ ५० ॥ गायत्री त्रिपदा देवी लुंदो भित्त्वदिरेषु च ॥
 गोपुरं द्वारिपूर्वार्धे केवर्ती मुस्तकेपि च ॥ ५१ ॥ घर्घरो नाचल
 द्वारिद्वारोलूकनदांतरे ॥ स्त्री सुद्रघंठ्यां वीणायाभेदे स्वरांतरे
 पि च ॥ ५२ ॥ चमरं चामरे स्त्रीतुं मजरी मृगभेदयोः ॥ चंदिरोऽने
 कपे चंद्रे च त्वरं स्थंडिले गने ॥ ५३ ॥ चंकरः स्यंदने वृक्षे चातुरो
 नेत्रगोचरे ॥ चादुकारि नियंत्रोश्च त्रिषु दाह्ये तु चातुरी ॥ ५४
 चक्रगंडौ च पुंसि स्याच्चा मरं चामरापि च ॥ दंडे च बालव्यजने

चिकुरस्तरलागयोः ॥५५॥ पक्षिवृक्षभिदोः केशे गृहवभ्रौसरीसूपे
 ॥ छिदिरः पावके रज्जौ करवाले परश्वधे ॥५६॥ छिदुरश्चेदनद्रव्ये धू
 तैर्वैरिणिचत्रिषु ॥ जठरोनस्त्रियांकुक्षौ वृद्धकर्मटयोस्त्रिषु ॥५७॥ ज
 ररंशैबलेशक्रध्वजे त्रिषु जरातुरे ॥ जंबीरः प्रस्थवृष्टे स्यात्पुंसि देत
 शठद्रुमे ॥५८॥ जलेद्रुः पुंसिवरूपे जभले च महोदधौ ॥ झझरः
 स्यात्कलियुगे वाद्यभांडेन दांतरे ॥५९॥ झल्लरी झल्लरी च द्वे हलुके
 बालकुंतले ॥ टट्टरी स्यान्मृषावादे लंपापटहवाद्ययोः ६०॥ टंकारो
 विस्मये पुंसि प्रसिद्धौ सिंजिनी ध्वनौ ॥ टगरष्टंकणक्षारे हेला विभ्र
 मगोचरे ॥६१॥ नान्यवत्केकरासे स्यात्तुडिंगरोडंगरे पिच ॥ क्षेपे त
 मिस्त्रंतिमिरेकोपे स्त्रीतु तमस्ततौ ॥६२॥ कृष्णपक्षनिशायांचत्व
 व्यत्रंतु वरांगके ॥ स्त्रीकारव्यांचतिमिरंध्वांतेनेत्रामयांतरे ॥६३
 तीवरोनांबुधौ व्याधेतुंबरी कुक्कुरस्त्रिया ॥ धन्याकेपितुषारस्तु
 शीकरेशीतले हिमे ॥६४॥ तुवरस्तुकपाये स्यात्काक्ष्याढक्योस्तु
 चर्यपि ॥ नूवरोऽश्वशुपुरुषे प्रोढाशृगारके पिच ॥६५॥ पुरुषव्यंज
 नस्यक्ते स्यात्कषायरसे पिच ॥ दहरो मूयिकायांच स्वल्पे भ्रांतरे
 बालके ॥६६॥ दंतुरस्तून्नतरदेतथोन्नतनते त्रिषु ॥ दर्दरः पर्वते
 पुंसि त्रिष्वीषद्वग्नभाजने ॥६७॥ दर्दुरस्तोयदेभेके वाद्यभाडाद्रि
 भेदयोः ॥ दर्दुरांचडिकायां स्याद्भ्रामजालेन पुंसकं ॥६८॥ दंडा
 रो वहले मत्तवारणेशरयंत्रके ॥ कुंभकारस्य चक्रे च द्वापरः संश
 ये पुगे ॥६९॥ दासेरो दासिकापत्ये त्रिषु पुंसिक्रमे लुके ॥ दुर्धरः
 पुंसिनरकांतरे स्यादृषभौषधौ ॥७०॥ दैत्यारिः पुंसिसामान्यदे
 वचगरुडध्वजे ॥ धूसरी किन्नरी भेदे नारवरे त्रिषु पांडुरे ॥७१॥
 नरेन्द्रस्तु महीपाले विषवैद्ये च पुंस्ययं ॥ नर्मरा तु दरीभस्त्रासर
 लानि फलासु च ॥७२॥ नागरं मुस्तकेषु क्वां विदग्धेन गरोद्भवे ॥
 निर्झरो निवहे सारे न्यायदेयवने निधौ ॥७३॥ निफरस्तु सह
 स्नांशुतुरंगे तुषपावके ॥ निर्जरः स्यात्पुमान्देवे जरात्यक्ते च वाच्य

वत् ॥ ७४ ॥ निर्जरा तुगुडुच्याचतालपण्यामपि रित्रियां ॥ निकारः
 स्यात्परिभवेधान्यस्योत्सेपणेपिच ॥ ७५ ॥ निर्द्वं निर्भरेसारः ॥
 न्यवत्तुकठिनेऽत्रये ॥ स्यान्नीवरोवणिजकेवास्तज्येचपुमानयं
 ॥ ७६ ॥ प्रवरः संततौगोत्रेक्लीबंश्रेष्ठे तुषान्यवत् ॥ प्रवरः हय
 सन्नाहेकुक्कुरेऽश्वतरेऽपिच ॥ ७७ ॥ पुंसि त्रिष्वत्यंतरवरेपवित्रं च
 र्षणेकुशे ॥ ताम्रेपयसिचक्लीबंमध्ये स्यादभिधेयवत् ॥ ७८ ॥ प्र-
 दरो रोगभेदे स्याद्विदारे शरभंगयोः ॥ प्रकरः स्यात्पुमान्त्सेधे
 विकीर्णकुसुमादिषु ॥ ७९ ॥ नपुंसकंजोंगकेस्त्रीनाढ्यांगेचत्व
 रावलौ ॥ पंकारः शैवलेसेतौसोपानेजलकुब्जके ॥ ८० ॥ प्रस्त
 रो ग्रावणिमणौप्रकारस्तुल्यभेदयोः ॥ पदारः पादधूलौ स्यात्पा
 दालिंदेपिपुंस्ययं ॥ ८१ ॥ प्रसरः प्रयणेवेगे स्यात्पाटी रस्तुमूल
 के ॥ केदारेवेणुसारेचवारिदेतितउन्यपि ॥ ८२ ॥ स्याद्रंगेवातिके
 पुंसिपामरःखलनीचयोः ॥ पादुरं स्यान्मरुबकेचर्णेनातद्वति
 त्रिषु ॥ ८३ ॥ पार्षरी भक्तसिक्थे स्यात्कीनाशेराजयश्मणि ॥ ज
 राटेपिकटेबस्यकेसरेचगदांतरे ॥ ८४ ॥ प्रांतरं विपिनेदरशून्य
 चर्त्मनिकोदरे ॥ पिठरः स्थाल्यानाक्लीबंमुस्तामंधानदेडयोः
 ॥ ८५ ॥ पिंजरो श्वांतरेक्लीबंस्वर्णेपीतेचवाच्यवत् ॥ पिंडारः स्ने
 पणेगोपेमहिषीरक्षकेद्रुमे ॥ ८६ ॥ पीवरः कच्छपेस्थूलेपुष्करं
 खंबुपद्मयोः ॥ नृष्वचक्रैरवड्गफलेहस्तिहस्ताग्रकांडयोः ॥ ८७
 कुष्ठौषधेद्वीपतीर्थभेदयोश्चनपुंसकं ॥ नारोगनागविहगनृप
 भेदेषुवारुणे ॥ ८८ ॥ बंठरः स्थगिकारज्जौलांगूलेकुक्कुरस्यच
 ॥ करीरकोशेतालस्यपल्लवेचपयोधरे ॥ ८९ ॥ बंधुरं मुकुटेपुंसि
 स्त्रीचंगतैलकल्कयोः ॥ बंधूकेवधिरेहंसेत्रिषु स्याद्रम्यनम्रयोः ९०
 बंधुरापण्ययोषायांस्त्रियांभूम्निचसक्तुषु ॥ बंधुरः शोभनेनमे
 वरत्रारज्जुकस्ययोः ॥ ९१ ॥ भ्रमरः कामुकेभृंगेभ्रामरं मधुनिस्मृ
 तं ॥ पुंसिप्रस्तरभेदः श्वास्करोऽग्नौप्रभाकरे ॥ ९२ ॥ भार्यारुः

शैलभेदेस्यान्मृगभेदेचतत्रच॥ क्रीडयापरभार्यायांपुत्रोयेनोपपादि
 त॥ १३॥ भृंगारीद्विल्लिकायांस्यात्कनकालोपुनःपुमान्॥ मत्सरा
 मक्षिकायास्यान्मात्सर्यक्रोधयोःपुमान्॥ १४॥ असह्यपरसंपत्तौ
 कृपणेचाभिधेयवत्॥ मधुराशतपुष्पायांमिश्रेयानगरीभिदो॥
 १५॥ मधुकर्कटिकामेदामधूलिशृष्टिकासुच॥ क्लीबंविषेपुंसिरसे
 तद्वत्स्वादुप्रियेऽन्यवत्॥ १६॥ मंदरस्तुपुमान्मंथशैलेमंदारपादपे
 ॥ वाच्यवद्वहलेमंदेमंदारःस्यात्सुरद्रुमे॥ १७॥ पारिभट्टेर्कपर्णेचमं
 दारोद्वस्तिधूर्तयोः॥ मंदिरंनगरेऽगारेक्लीबंनामकरालये॥ १८॥
 मंथरःकोशफलयोर्बाधमंथानयोःपुमान्॥ कुसुंभ्यांनद्वयोर्भेदे
 पृथौवक्त्रेभिधेयवत्॥ १९॥ मकरोयादसोभेदेनिधिराशिप्रभेदयोः
 ॥ मयूरोबर्हिचूडायामपामार्गेशिखंडिनि॥ २०॥ महेन्द्रःपर्वतेश
 क्रैमधुद्रोऽलौचकामुके॥ मंदरावाजिशालायांशयनीयार्थवस्तु
 नि॥ २१॥ मसूरासुरावानावेशयोऽब्रीहिप्रभेदयोः॥ मसूरीपापरो
 गेस्यादुपधानेपुनःपुमान्॥ २२॥ मर्मरोवस्त्रभेदेचशुष्कपर्णध्वनो
 तथा॥ पुंसिस्त्रियांपुनःप्रोक्तामर्मरीपीतदारुणि॥ २३॥ मंजरीति
 लकटूरुमुक्तयोर्वल्लरोद्वयोः॥ मकुरस्यान्मुकुरवद्वर्पणंबकुलद्रुमे
 ॥ २४॥ कुलात्तदंडेमाठरोव्यासेऽर्कपारिपार्थिवे॥ माजरिओत्तोरव
 द्वाशेमिहिरःसूर्यवृद्धयोः॥ २५॥ मुद्गरंमल्लिकाभेदेपुंसिलोष्टादि
 भेदेनो॥ मुदिरःकामुकेमेघेमुहिरःकाममूर्खयोः॥ २६॥ मुर्मु
 रस्तुषवन्द्येस्यान्ममथेरविवाजिनि॥ मृगारिःस्यात्पुंसिकंठीरव
 शार्दूलयोःपि॥ २७॥ रुधिरांगारकेपुंसिक्लीबंतुकुक्कुमासृजोः॥ ब
 द्रागृष्टिकार्पास्योरेखापण्योस्त्रियांपुमान्॥ २८॥ कार्पासस्या
 श्रिवद्रीकोलौक्लीबंतुतत्फले॥ वचरःकुक्कुटेपुंसिशठेचवशि
 रःपुमान्॥ २९॥ कणिहीद्वस्तिपिपल्योःक्लीबेऽब्धिलवणेस्मृतः॥
 बर्बरःषामरेकेशेचक्रलेनीष्टदंतरे॥ ३०॥ फंजिकायांपुमान्शा
 कभेदपुष्पभिदोस्त्रियां॥ वर्करःपरिहासेस्याच्छागेयवपशाव

पि॥११॥ वल्लुरंशाद्वल्लसेत्रेगहनौषधयोरपि॥ वल्लूरात्रिषुसंशुष्क
 मांसशूकरमांसयोः॥१२॥ वार्दरं कृष्णालाबीजदक्षिणावर्तशोखयोः
 ॥ वीरेचकाकचिंचायांभारत्यांचनपुंसकं॥१३॥ वागरस्तुगतातंके
 मुमुक्षौवातवेषके॥ विशारदेपिशोणेपिनिर्नयेवारकेपिच॥१४॥
 वासरस्तुपुमान्नागप्रभेददिनयोरपि॥ वासुरावासितायांस्याद्वा
 सतेयशुविस्त्रियां॥१५॥ विष्टरःकुशमुष्टौस्यादासनेपिमहीरुहे
 विस्तरोवाक्प्रपंचेस्याद्विस्तारेप्रणयेपिच॥१६॥ विदुरो नामरेधी
 रेकौरवाणांचमंत्रिणि॥ विधुरं स्यात्परिश्लेषेनदूयोर्विकलेत्रिषु
 ॥१७॥ रसालायांस्त्रीविदारोज्वलोच्छ्वासजिदारणे॥ विदारीशाल
 पर्ण्यांचरोगभेदेऽसुगंधयोः॥१८॥ विवरं दूषणेगर्तेविसरःप्रसरे
 ब्रजे॥ विस्तारेविस्ततौस्तंबेविकारोविहृतौरुजि॥१९॥ विहारो
 भ्रमणेस्कंधेलीलायांसुगतालये॥ शबरोमुच्छभेदेचपानीयेशंक
 रेपिच॥२०॥ शबरं सलिलेपुंसिमृगदैत्यविशेषयोः॥ शोबरी
 चाखुपर्ण्यास्याच्छर्वरीयामिनीस्त्रियोः॥२१॥ शर्कराखंडवि
 कृतावुपलाकर्पुरांशयोः॥ शर्करान्वितदेशेपिरुग्भेदेशकलेपिच
 ॥२२॥ शक्करीकुंदसोभेदेनदीमेखलयोरपि॥ शोणीरंशोणमध्य
 स्थेषुलिनेदर्शितटे॥२३॥ श्वशुरःपूज्येस्त्रीब्राह्म्यांशारीरंदे
 दजेवृषे॥ शार्करःस्याद्गुग्गुलेनेशर्करान्वितदेशयोः॥२४॥ शा
 करस्तुबलीवर्देच्छंदोभेदेनपुंसकं॥ शार्वरंत्वंधतमसेघातुकेभे
 द्यलिंगकं॥२५॥ शालारंस्याद्वस्तिनखेसोपानेपक्षिपंजरे॥ शा
 वरीशूकशिब्यास्यात्पुंसिपापापराधयोः॥२६॥ रोध्रेचशोकरिः
 पुंसिकार्तिकेयेगणाधिपे॥ शिरवरोऽस्त्रीद्रुमाग्रादिशृंगेषुलक
 कस्ययोः॥२७॥ पक्वदाडिमबीजाभमाणिक्यशकलाग्रयोः॥ शि
 शिरोनाहिमेनस्त्रीरितुभेदेजडेत्रिषु॥२८॥ शिलिंध्रंकदलीपु
 ष्येकवरेनादूषांतरे॥ द्रुमेदेस्त्रीतुविहगीभेदगंडूयदीमृदोः॥२९॥
 शीकरं शरलेवातस्तुतांबुकणयोःपुमान्॥ शुषिरं वंशादिवाद्ये

विवरपिनपुंसकं॥३०॥मूषिकेनास्त्रियांगर्तवन्द्योरंध्रान्वितेत्रिषु॥
 शृंगारसुरतेनाट्यरसेचगजमंडने॥३१॥नपुंसकंलवंगेपिनागसं
 भवचूर्णयोः॥संवरोदैत्यहरिणमत्स्यशैलजिनांतरे॥३२॥नपुंसकं
 तुसलिलबौद्धव्रतविशेषयोः॥संकरोःग्निचटत्कारेसंमार्जन्यव
 पुंजिते॥३३॥नवदूषितकन्यायांसंकरीपुनरुच्यते॥संस्कारःप्रति
 यत्नेतुभवेमानसकर्मणि॥३४॥संस्तरःप्रस्तरेयज्ञेसंगरोयुधिष्ठा
 पदि॥क्रियाकारेविषेचांगीकारेकुवशमीफले॥३५॥संभारसंभृ
 तौसंधेसामुद्रंदेहलक्षणे॥समुद्रजेऽन्यलिंगोऽथसावित्रःशंकरे
 वसो॥३६॥सावित्रीसत्यवत्यत्यांज्रहपत्न्युमयोरपि॥सिंदूरस्तरु
 भेदेस्यात्सिंदूररक्तचूर्णके॥३७॥सिंदूरीशेचनीरक्तचेलिकाघात
 कीषुच॥सुनीरस्तुशुनीस्तन्येसपांडुकैलविकयोः॥३८॥सुंदरीत
 नुभिन्नारीभिदोःस्त्रीरुचिरेऽन्यवत्॥सैरंध्रीपरवेश्मस्थशिल्पक
 त्स्यवशस्त्रियां॥३९॥वर्णसंकरसंभूतस्त्रीमहल्लिकयोरपि॥सौ
 वीरंकांजिकेस्रोतोर्जनेचवदरीफले॥४०॥नातुनीवृतिहारिद्रं
 हरिद्रारंजिनेत्रिषु॥नानीपवृक्षेहिंडीरफेनवार्ताकुपूरुषे॥४१॥
 रचतुः॥अरुष्करोत्रणकृतित्रिषुभलावकेपुमान्॥भवेदभिम
 रोयुद्धेवधेस्त्वबलसाधने॥४२॥अनुत्तरंत्रिषुश्रेष्ठंप्रतिजल्पविव
 र्जिते॥अलंकारस्तुहाशद्वुपमादावलंकृतौ॥४३॥अवहारः
 पुमांश्चौरैद्युतपुद्गादिविश्रमे॥निमंत्रणोपनेतव्यद्रव्येग्राहारव्य
 यादसि॥४४॥अवतारोऽवतरणेपुष्करिण्यादितीर्थयोः॥अवस्क
 रोपिवर्चस्केगुह्येऽथावसरपुमान्॥४५॥प्रस्तावेमंत्रभेदेचवर्ष
 णेचापिकीर्तित॥उपलादावकूपारकूर्मरानेमहोदधौ॥४६॥
 असिपत्रःखड्गकेशेपुमानिहोचनारके॥भवेदध्वतरोनागांतरे
 वेगसरेपिच॥४७॥अभिहारोऽभियोगेचचौर्येसन्नहनेपिच॥
 अग्निहोत्राग्निहविषोरर्धचंद्रोनखसते॥४८॥गलहस्तेकाण
 भेदेकृष्णविवृतितुस्त्रियां॥आडंबरस्तूर्यपद्मसंरंभेगजगर्जिते

॥४९॥ आत्मवीरः प्राणवति श्यालके च विदूषके ॥ दंटीवरं कुबलपे
 शतायुष्यं तु योषिति ॥ ५० ॥ उदुंबरस्तु देहल्यां वृक्षभेदे च पंडके ॥
 कुष्ठभेदेऽपि च पुमांस्तस्मात् पुंसकं ॥ ५१ ॥ उपहृत्समीपे
 स्यादेकांतेऽपि न पुंसकं ॥ उदुंतुरस्त्रिभूतुंगे करालोत्कटदंतयोः
 ॥ ५२ ॥ उपकारश्चोपहृतौ विकीर्णकुसुमादिषु ॥ औदुंबरः प्रा
 णदेवे रोगभेदे न पुंसकं ॥ ५३ ॥ अथ कर्मकरो भृत्ये चेतनाजीवि
 नित्रिषु ॥ कीनाशे पुंसि मूर्च्छायां बिंबिकायामपि स्त्रियाम् ॥ ५४ ॥
 कलिकारस्तु धूम्यादेकरं जेपीतमस्तके ॥ कर्णिकारः पुमानार
 वधद्रौ च द्रुमोत्पले ॥ ५५ ॥ कर्णपूरः शिरीषे स्यान्नीलोत्पलवसंत
 योः ॥ करवीरः कृपाणे स्याद्देह्यभेदाश्च मारयोः ॥ ५६ ॥ करवीर्य
 दिति श्रेष्ठगंवी पुत्रवतीषु च ॥ कटंभराप्रसारण्यां रोहिण्यांगजयो
 षिति ॥ ५७ ॥ कलंबिकायां गोलायां वर्षाभूमूर्वयोरपि ॥ कादंबर
 स्तु दध्यग्रे मद्यभेदे न पुंसकं ॥ ५८ ॥ स्त्रीवारुणी परभृता भारती
 शारिका सुच ॥ कालंजरो योगिचक्रमेलके भैरवे गिरौ ॥ ५९ ॥ कुं
 भकारी कुलश्यां च पुल्लिंगो घटकारके ॥ कृष्णसारशिंशपायां
 पुंसि स्तुत्यां मृगांतरे ॥ ६० ॥ गिरिसारः पुमांस्तु हेरंगेमलयपर्वते ॥
 घनसारस्तु कर्पूरे दक्षिणावर्तपारदे ॥ ६१ ॥ चराचरं वाच्यलिंग
 मिंगे जगति न द्वयोः ॥ चर्मकारः पादुकातिस्त्रियां चर्मकषौषधीश्च
 अथ चक्रधरो जेहौना त्रिषु ग्रामजालिनि ॥ चित्रादीरो विधौ भा
 लमेकितं येन तत्र च ॥ ६३ ॥ घटां कर्णोपहारा यद्वत्छागास्त्रविंदु
 षु ॥ तालपत्रं तु तादं केरंडायां तालपत्र्यपि ॥ ६४ ॥ तुंगभद्रानदी
 भेदे स्त्रियां पुंसि न दोत्कटे ॥ तुंडिकेरी तु कार्पास्यां बिंबिकायाम
 पि स्त्रियां ॥ ६५ ॥ तुलाधरस्तु लाराशौ पुंसि वाणिजके त्रिषु ॥ अथ तो
 यधरो मुस्तासु निषण्णोषधीघने ॥ ६६ ॥ दंडयात्रादिजिज्येसं
 पानवरयात्रयोः ॥ अथोद्देशपुरंदेशे पूरेऽपि स्यान् न पुंसकं ॥ ६७ ॥ दं
 दुधारः पुमान्पृथ्वीनाथे प्रेताधिपेऽपि च ॥ दिगंबरः स्यात्सपणेन

नेतमसिशेकरे ॥ ६८ ॥ दुरोदरं द्यूतभेदे द्यूतकृत्यणयोः पुमान् ॥
 देहयात्रायमपुरीगमने भोजने पिच ॥ ६९ ॥ द्वैमातुरो जरासंधवा
 रणाननयोः पुमान् धराधरो हरौ शैले धाराधरो सिमेघयोः ॥ ७० ॥ धा
 रांकुरस्तु नाशीरेशीकरे पिघनोपले ॥ धातेराष्ट्रोऽसितास्योऽग्रिहं
 सेकौरवसर्पयोः ॥ ७१ ॥ धुंधुमारः शक्रगोपे गृहधूमे पदालिके ॥ ७२ ॥
 धुरंधरो धवद्रौ नावाच्यलिंगस्तु धूर्वहे ॥ ७३ ॥ धृतराष्ट्रः सरा
 द्विः स्यान्नागक्षत्रियभेदयोः ॥ धृतराष्ट्रीहंसपत्न्यां नभश्चरो
 विहंगमे ॥ ७४ ॥ विद्याधरे घनेवाते निशाचरस्तुरस्यसि ॥ फेरुपे
 चकसर्पेषु पांशुलाया निशाचरी ॥ ७५ ॥ निषहूरस्तु जबाले नि
 शायां तु निषहूरा ॥ नीलांबरः प्रलेखघ्ने कोणपेचं शनैश्चरे ॥ ७६ ॥
 भवेत्परिकरः संघे पर्यंकपरिवारयोः ॥ ७७ ॥ प्रगाढगात्रिका वधे
 समाचारविवेकयोः ॥ ७८ ॥ अश्वपक्षचरश्चंद्रे पृथक्चारिगजे
 पिच ॥ भवेत्प्रतिसरोमंत्रभेदे माल्ये चकंकणे ॥ ७९ ॥ त्रणशुद्धौ च
 मृष्टे पुंसि न स्त्री तु मंडने ॥ आरसे करस्तूत्रे च निबोज्ये त्वन्यलिंग
 कः ॥ ८० ॥ भवेत्परिसरोमृत्यौ विधावपि च पुस्ययं ॥ परंपरो मृ
 गभेदे प्रपौत्रे तनयस्य च ॥ ८१ ॥ परंपरा परिपाठ्यां हिंसा सतान
 योरपि ॥ पयोधरः कोषकारेनालिकेरेस्तने पिच ॥ ८२ ॥ कशेरु
 मेघयोः पुंसि प्रभाकरोऽग्निस्तूर्ययोः ॥ प्रतीहारो द्वारिहा स्थे
 हाः स्थितायां तु योपिति ॥ ८३ ॥ परिवारः परिजने खड्गकोषे परि
 छदे ॥ पारावारः समुद्रेनातटहृयेन पुंसकं ॥ ८४ ॥ पात्रे टीरस्तु पु
 ल्लिंगो मुक्तव्यापारमंत्रिणि ॥ लोहकांस्थरजत्पात्रे सिंघाणे पावके
 पिच ॥ ८५ ॥ पारिभद्रस्तु मंदारे निंबद्रौ देवदारुणि ॥ पीतांबरस्तु
 शैलूषे पुंसि कैटभस्तूदने ॥ ८६ ॥ पीतसारो मलयजे गोमेदकम
 णावपि ॥ पूर्णपात्रं वस्तु पूर्णपात्रे वर्धापके पिच ॥ ८७ ॥ बलभद्रा
 त्रायमाणा कुमार्योः पुंसि सीरिणि ॥ ब्रह्मपुत्रः क्षेत्रभेदे नदभेदे
 च पुस्ययं ॥ ८८ ॥ वक्रनक्रस्तु पिशुने तथैव शुकपक्षिणि ॥ वा

शेषाभिदोःस्तु ह्यांगुलास्मृता॥गोला गोदावरीसरव्योःकुनटीदुर्ग
 योःस्त्रियां॥१४॥पत्रांजनेमंदुलेचालिंजरेवालखेलने॥चलाल
 स्म्यां पुमान्कंपेकंपनेत्वभिधेयवत्॥१५॥चिल्लः पुमान्कुन्मने
 त्रेकुन्नासेष्यभिधेयवत्॥आततायिनितस्योक्तश्चिल्ली स्यात्सु
 द्रवास्तुके॥१६॥चुल्ली चितायामुद्धानेचोलःकूर्यासकेपुमान्॥न
 पुंसकेतुवसनेकुलं स्वलितशाठ्ययोः॥१७॥छल्ली वीरुधसं
 तानेवल्ललेकुसुमांतरे॥जलं गोकलनेनीरेहीबेरेष्यन्यवज्जडे
 ॥१८॥जालं गवाक्षआनायेक्षारकेदंभदंदयोः॥जालो नीपट्ट मे
 जाली पटोलिकौषधौस्त्रियाम्॥१९॥झला स्यादातपस्योमौदु
 हितर्यपिचस्त्रियां॥झिल्ली वीर्यातप रुचोर्वर्त्यामुहूर्तनांशुके॥
 ॥२०॥तलं स्वरूपेनूर्ध्वोस्त्रीक्रीबंज्याघातवारणे॥काननेकार्य
 बीजेचपुंसितालमहीरुहे॥२१॥चपेटेचत्सरोतंत्रीघातेसव्येन
 पाणिना॥तल्ली तरुण्यांतल्लु स्तुजलाधारांतरेपुमान्॥२२॥तालः
 करतलंगुष्ठमध्यमाभ्यांचसेमिते॥गीतकालक्रियामानेकरास्फा
 लेद्रुमांतरे॥२३॥वाद्यभांडेचकांसस्यत्सरोतालीजटौषधौ॥क्री
 बंतुहरितालेस्यात्तुलासादृश्यमानयोः॥२४॥गृहाणांदारुवेधाय
 पीठिकायामपीष्यते॥राशौपलशतेभांडेतुलंस्याद्दृष्ट्यदारुणि
 ॥२५॥आकाशेथपिचोनस्त्रीदल मुत्सेधखंडयोःशस्त्रीछदेष्य
 चद्रव्येपत्रेष्यथदुलिःस्त्रियां॥२६॥कमळ्यां नामुनौदोला नील्यां
 यानांतरेपिच॥नल्लःपोटगलेराक्षिपितृदेवेकपीश्वरे॥२७॥कमले
 पिकुनट्यांचक्रमेणक्रीबयोषितोः॥नाला ननापद्मदंडेनाली
 शाककडेबके॥२८॥नीलं तुनीलीरक्तेनानिध्यद्विवानरांतरे
 ॥नीलीरुग्भेदनीलिन्योःपलमुन्मानमांसयोः॥२९॥पल्ल्यल्प
 ग्रामकुट्टिन्योःपल्लुः स्थूलकुसूलके॥पालिःकर्णलतायेऽश्रौ
 पंक्तावंकप्रभेदयोः॥३०॥छात्रादिदेयेस्त्रीपालीपूकासश्रुयेषि
 तोः॥पिल्लः पुमान्कुन्मनेत्रेकुन्नासेपुनरन्यवत्॥३१॥पीलुः

पुमान्प्रसूने स्यात्परमाणोमतंगजे ॥ अस्थिरखंडे च तालस्य कांड
 पादपभेदयो ॥ ३२ ॥ पुलः स्यात्पुलके पुंसि विपुलेऽप्यन्यलिंगकः
 ॥ फलं जाती फले सस्ये हेतूत्येव्युष्टि लाभयोः ॥ ३३ ॥ त्रिफलायां
 च कक्कोले प्रियंगौ तु फली स्मृता ॥ फालः पुंसि महादेवे कालिंदी भे
 दनेऽपि च ॥ ३४ ॥ कृबसी रोपकरणे त्रिषु कार्पास वाससि ॥ बलिदै
 त्यप्रभेदे च करचामरदंडयोः ॥ ३५ ॥ उपहारे पुमान्स्त्री तु जरयाश्च
 यचर्मणि ॥ गृह्णारूपप्रभेदे च जठरावयवेऽपि च ॥ ३६ ॥ बलं गंधर
 सेरूपे स्थामनि स्थौल्यसैन्ययोः ॥ पुमान् हलायुधे दैत्ये प्रभेदे वा
 यसेऽपि च ॥ ३७ ॥ बलयुक्तेऽन्यलिंगः स्याद्वाट्यालके तु योऽपि ति ॥
 बली स्यादजमोदायां व्रतत्यामपि योऽपि ति ॥ ३८ ॥ बालो नाकुंत
 लेशस्य कौरणश्चापि बालधौ ॥ नालिकेरे हरिद्रायां मल्लिकाभि
 यपि स्त्रिया ॥ ३९ ॥ वाच्यलिंगोऽर्भके मूर्खे द्वीनेरपुंनपुंसकं ॥ अ
 लंकारांतरे मध्ये बाली बालात्रुटि स्त्रियोः ॥ ४० ॥ वेला काले च
 सीमायामव्येः कूलविकारयोः ॥ अक्षिष्टमरणे रागेर्द्वेषरस्य च
 भोजने ॥ ४१ ॥ भलः स्यात्पुंसि भल्लूकेशास्त्रभेदे तु नटयोः ॥ भल्ला
 तवर्ग्यास्त्रियां भल्ली भालं तेजोललाटयोः ॥ ४२ ॥ भेलः पूवे मुनौ
 पुंसि भीरावसे च वाच्यवत् ॥ मलोऽस्त्री पापविट्किट्टे कृपणे च
 भिधेयवत् ॥ ४३ ॥ मल्लः पात्रे कपोले च मत्स्ये भेदे बलीयसि ॥ मा
 लः क्षेत्रे स्त्रियां पृक्कास्त्रजोर्जात्यंतरे पुमान् ॥ ४४ ॥ मालुः पत्रल
 तानार्योः स्त्रियां मूलं शिफाद्ययोः ॥ मूलवित्तेति केवानामेला
 स्यान्मूलके मसौ ॥ ४५ ॥ मौलिः किरीटे धम्मिल्ले चूडायामनपुंस
 क ॥ नाशोकद्रौ स्त्रियां भूमौ लीला केलिविलासयोः ॥ ४६ ॥ शृंगा
 रभावचेष्टायां लोल स्याद्वाच्यलिंगकः ॥ सत्तृष्णे चंचले लोला
 जिब्हाकमलयोः स्त्रियां ॥ ४७ ॥ व्याली दुष्टगजे सर्पेऽपि देनाऽ
 न्यवत्सवले ॥ विलं छिद्रे गुहायां च पुमानुच्चैः प्रबोद्धये ॥ ४८ ॥ श
 लस्तु शस्त्रे पुंसि भृंगिसे च भिदोर्विधौ ॥ शालुः कषायद्रव्ये स्या

चौरकारव्योषधौ पुमान् ॥ ४९ ॥ शालिस्तुकलमादौ च गंधमार्ज
 रके पुमान् ॥ शालाद्रुस्कंधशरवायां गृहगेहैकदेशयोः ॥ ५० ॥ ना
 द्रुपेशीलं मुच्छे स्याद्द्रुपचां शिलीमता ॥ स्तंभशीर्षे शिलाशिल्यौ
 शिला तु प्रस्तरे मता ॥ ५१ ॥ तथा मनःशिलायां च द्वा राधस्थितदा
 रुणि ॥ शीलं स्वभावे सदृत्ते शुक्लो योगांतरे सिते ॥ ५२ ॥ नपुंसकं
 तुरजतेशूलोः स्त्रीरोग आयुधे ॥ मृत्युकेतनयोगेषु शूला स्यात्प
 ण्ययोषिति ॥ ५३ ॥ शूलो भूमृतिशैलंतु शैले ये तादृश्यं शैलके ॥ सा
 लः पादपमात्रे स्यात्प्राकारे सर्जपादपे ॥ ५४ ॥ स्यालं भाजनभेदेऽपि
 स्थाली स्यात्पादलेखयोः ॥ स्थूलं कूटः यनिप्रज्ञे पीवरेष्वन्यलिङ्ग
 कः ॥ ५५ ॥ दालो दले पुमान् दालामदिरायां च योषिति ॥ देला स्त्रिया
 मवज्ञाया विलासे वरयोषितां ॥ ५६ ॥ लत्रिः ॥ अनलो वसुभेदे
 ग्नावनिलो वसुवातयोः ॥ अर्गला त्रिषुकल्लोलैर्दंडैः तरकपाद
 योः ॥ ५७ ॥ अरालः कुटिले सर्जरसे समददंतिनि ॥ अंगुलीकर
 शरवायां कर्णिकायां गजस्य च ॥ ५८ ॥ अचला वसुधायां स्यादच
 लः शैलकीलयोः ॥ अमलं त्वभ्रके क्लीबं लक्ष्म्यां स्त्रीनिर्मले त्रिषु
 ॥ ५९ ॥ अंजलीस्तु पुमान् हस्तसंपुटे कुडवे पिच ॥ अवे लस्त्वपलापे
 स्यादवेला पूगचर्चिते ॥ ६० ॥ आभीलं नहयोः कृच्छे वाच्यलिङ्गं भ
 यानके ॥ इल्वला तारक्तभेदे नाभेदे दैत्यमतस्य योः ॥ ६१ ॥ उत्पली
 तुषचर्पट्यां क्लीबं कुष्ठप्रसूनयोः ॥ उपलः प्रस्तरे रत्ने शर्करायां तु
 योषिति ॥ ६२ ॥ उज्वलो दीप्तशृंगारविशदेषु विकाशिनि ॥ उत्फुल्लं
 करणे स्त्रीणामुत्तालेपिविकस्वरे ॥ ६३ ॥ उत्ताल उत्कटेश्चेष्टे विक
 राले पूवंगमे ॥ कमलं सलिले ताम्रे जलजे कौम्भिभेषजे ॥ ६४ ॥ मृ
 गभेदे तु कमलः कमला श्रीवरस्त्रियोः ॥ कपिलारेणुकायां च शि
 शपागोविशेषयोः ॥ ६५ ॥ पुंडरीककरिण्यां स्त्रीवर्गभेदे त्रिलिङ्गकं
 ॥ नानलेषा सुदेवे च मुनिभेदे च कुक्कुरे ॥ ६६ ॥ कंबलो नागरामे
 स्यात्सास्त्राप्रधारयोऽपि ॥ कृमावप्युत्तरासंगे सलिलेतु नपुंसकं ॥ ६७

करालौदंतुरेतुंगेभीषणेचाभिधेयवत्॥ससर्जरसतैलेनाक्रीबंठ
 षाकुठेरके॥६८॥कदलंविषुकपालेष्युपरागेनवांकरे॥कलध्व
 नीकंदलीतुमृगगुल्मप्रभेदयोः॥६९॥कदलाकदलौपृश्न्याक
 दलीकदलौपुनः॥रंभावृक्षेऽथकदलीपताकामृगभेदयोः॥७०॥
 कदलाटिंबिकायांचशाल्मलीभूरुहेपिच॥कपालोऽस्त्रीशिरो
 स्थिस्याद्वटादेःशकलेत्रजे॥७१॥कंठीलातुह्योद्रोणीप्रभेदेना
 क्रमेलके॥कल्लोलःपुंसिहर्षस्यादुल्लोलवैरिणोरपि॥७२॥काम
 लारोगभेदेवानानामरुवसंतयो॥कामुकेवाच्यलिंगोथकालो
 लंनरकांतरे॥७३॥नाकुलालेद्रोणकाकेविषभेदेतुनस्त्रियाम्॥
 काहलावाद्यभांडस्यभेदेचाप्सरसांभिदि॥७४॥काहलीतुव
 रुण्यास्यात्काहलश्चरणायुधे॥शब्दमात्रेपिपुल्लिगास्त्रिषुभु
 ष्केभृशेखले॥७५॥किट्टालःपुंसिताम्रस्यकलशेलोहगूथके
 ॥कीलालंरुधिरतोयेकुशलःशिक्षितेत्रिषु॥७६॥क्षेमेचसुक
 तेचापिपर्याप्तौचनपुंसकं॥कुवलंचोत्पलेमुक्ताफलेपिबदरी
 फले॥७७॥कुडमलोमुकुलेपुंसिनह्योनरकांतरे॥कुटिला
 तंगरपाद्यांस्त्रीभुग्नेवाच्यलिंगक॥७८॥कुंतलंश्चषकेजा
 लेजवेपुंभूमिनीवृत्ति॥कुलालःकुक्कुभेकुंभकारेस्त्रीत्वंजनो
 तरे॥७९॥कुंभिलःशालमीनेचचोरेऽलोकार्थचौरयोः॥कुंदा
 लःस्यात्पुमान्भूमिदारणेयुगपत्रके॥८०॥कुंचेलाविदूषण्या
 स्त्रीवाच्यवत्तुकुवाससि॥कुलूलंशंकुसंकीर्णश्चभ्रेनातुतुषान
 ले॥८१॥कुंडलंकर्णभूषायापाशेपिविलयेपिच॥कांचनद्रुगुड
 च्योऽस्त्रीकेवलःकुहनेपुमान्॥८२॥नपुंसकतुनिर्णीतेवाच्य
 वचैवकृतयोः॥केवलोज्ञानभेदेथकोमलंमृदुलेजले
 कीहलोवाद्यभेदेस्यान्नाद्यशस्त्रप्रवृत्तरि॥ग्रंथिलस्तुक
 शीरशैबिककततरोपुमान्॥८४॥सग्रंथौत्रिषुगंधोलीभद्रशा
 द्योश्चयेपिति॥गरलंतृणपूलेचविषेमानेनपुंसकं॥८५॥गो

पालोनृपगोपेशोगोकुलेमुसलेहले॥ गोरिलस्तुपुमान्लोहचूर्णे
 स्याद्गौरसर्षपे॥ चपलः पारदेमीनेचोरकेप्रस्तरांतरे॥ चपला
 कमलाविद्युत्सुंश्र्वलीपिप्पलीषुच॥ ८७॥ नपुंसकंतुशीघ्रेस्याह
 च्यवत्तरलेचले॥ चत्वालोहोमकुंडेस्यात्सुंसिदर्भेपिदृश्यते८८
 चंद्रिलः पुंसिवास्तूकश्लेकेभर्गेचनापिते॥ चंचलातुतडिल्लस्ये
 श्र्वश्र्वलः कामुकेनिले॥ ८९॥ चूडालातूच्चटायांस्त्रीचूडावति
 चवाच्यवत्॥ कृगलं नीलवस्त्रेनाहागेस्त्रीकृद्धदारके॥ ९०॥ जं
 बालः शैबलेपंकेजगलोमदनद्रुमे॥ भेदकेपिष्टमद्येचपुंसिधू
 र्त्तः भिधेयवत्॥ ९१॥ जटिलापिप्पलीमांस्योर्जटापुक्तेतुवाच्य
 वत्॥ जंगलं निर्जनस्थानेत्रिलिंग्यापिशितेस्त्रियां॥ ९२॥ जंभ
 लः पुंसिजंबीरेबुद्धदेवांतरेपिच॥ जंबूलस्तुपुमान्जंबूवित
 पेन्नकचल्लदे॥ ९३॥ जांगलीविषविद्यायांजांगलंजालिनीफ
 ले॥ जांगलीशूकशिब्यांस्त्रीजांगलोनाकपिंजले॥ ९४॥ तर
 लंचंचलेषिङ्गेभास्करेपित्रिलिंगकं॥ हारमध्यमणौपुंसियवागू
 सुरयोःस्त्रियाम्॥ ९५॥ तंडुलः स्याद्विडंगेचधान्यादिनिकरेपु
 मान्॥ तमालस्तिलकेखड्गेतापिष्ठेवरुणद्रुमे॥ ९६॥ तांबूली
 नागवल्यांस्त्रीक्रमुकेतुनपुंसकं॥ तातलो रुजिपाकेचलोहकू
 टेमनोजवे॥ ९७॥ तुमुलः कलिरक्षेनाक्लीबंतुरणसंकुले॥ तैति
 लो गंडुकेपुंसिक्लीबंतुकरणांतरे॥ ९८॥ दुकूलं श्लक्ष्णवस्त्रे
 स्यात्सौमेचधवलागवि॥ वृषश्रेष्ठेपुमान्वाच्यलिंगः शुक्लेचसुंद
 रे॥ ९९॥ नकुलीकुक्कुटीमांस्योःपशुपांडवयोःपुमान्॥ नाकुली
 कुक्कुटाकंदेरास्त्रायांचविकेस्त्रियां॥ १००॥ नाभीलंबंक्षणना
 र्पाः कृच्छ्रगर्भादियोरपि॥ निचूलस्तुनिचोलेस्यादिज्जलारव्यम
 हीरुहे॥ १०१॥ निर्मलं स्यात्तुनिर्माल्येचाभ्रकेचनपुंसकं॥ मलही
 नेऽन्यलिंगंचनिस्तलंबर्तुलेचले॥ १०२॥ निष्कलंतुकलाशून्येन
 पृथीर्येचवाच्यवत्॥ नैपालीतुनवमालीकुनटीसुवहासुच॥ ३॥

पल्लवतिलचूर्णे च पंके मांसे न पुंसकं ॥ नारायणसेः शपटलं पित
 केवपरिच्छेदे ॥ ४॥ छदिर्द्वयो गतिलके क्लीबत्रजे पुनर्नवा ॥ प्रतलं
 पातालभेदे ततांगुलिकरे पुमान् ॥ ५॥ पटोलं वस्त्रभेदे नौषधौ
 ज्योत्स्न्यां तु योषिति ॥ प्रवालोः स्त्री किसलये वीणादंडे च विद्रुमे
 ॥ ६॥ पचाली पुत्रिका गीतोः स्त्रियां पुंभूम्नि नीरुति ॥ पांशुलः पुं
 श्वत्से मंभोः खट्वांगे स्त्र्यसती भुवोः ॥ ७॥ पाकलं कुष्ठभेषज्ये पुंसि
 स्यात्कुंजरज्वरे ॥ पाचालं पाचने नाग्नौ वा धनद्रव्यवातयोः
 पाटला पाटलो स्त्री स्यादस्य पुष्पे पुनर्नवा ॥ आशुधान्ये पुमान् त्र्यं
 तरक्तवर्णे पिवाच्यवत् ॥ ८॥ पातालं नागलोके स्याद्विवरे वड-
 वानले ॥ पातिली वागुरायां स्यान्नारी पात्रप्रभेदयोः ॥ ९०॥ पि-
 पली सलिले वस्त्रच्छेदभेदे च नातरौ ॥ निरंशुके पक्षिभेदे कणाया
 पिपली स्मृता ॥ ९१॥ पिचुलो द्रुवके पिस्यादिज्जले जलवायसे
 ॥ पिंगलो नागभिद्रुचंडाशुपारिपार्श्विके ॥ ९२॥ निधिभेदे कपा-
 वग्नौ पुंसि स्यात्कपिलेऽन्यवत् ॥ स्त्रियां चेश्या विशेषे च करिण्या
 कुसुदस्य च ॥ ९३॥ पित्तला तोयपिपल्यां स्त्र्यन्यवत्पित्तसंयुते
 क्लीबंतु तैजसद्रव्ये पिच्छलो विज्जिनेऽन्यवत् ॥ स्त्रीपोतिका शि-
 शपयोः शाल्मली सिंधुभेदयोः ॥ पुद्गलः सुंदराकारे त्रिषु पुंस्या-
 त्प्रभेदयोः ॥ ९५॥ पेशलो रुचिरे दक्षे फेनिलोऽरुष्टपादपे ॥ नास-
 फेने त्रिषु क्लीबं कोली मदनयोः फले ॥ ९६॥ बहुला नीलिकायां
 स्यादेलायां गवियोषिति ॥ कृत्तिका सुस्त्रियां भूम्नि विहाय सिनपु-
 संकं ॥ ९७॥ पुंस्यग्नौ कृष्णपक्षे च वाच्यवत्प्राज्य कृष्णयोः ॥ ब-
 रल्य बारला चापि गंधोली हंसकांतयोः ॥ ९८॥ बार्दलं दुर्दिने मे-
 लानं दायं बार्दलः स्मृतः ॥ मंगला सितद्वार्यां उमायां पुंसि
 भूमिजे ॥ ९९॥ नपुंसकं तु कल्पागे सर्वाश्वरसेणे पित्त ॥ मंडलं
 परिधीकोठे देशादशराजसु ॥ १००॥ क्लीबेऽथ निवहे बिंबे त्रिषु
 पुंसितुकुकरे ॥ मंजुलं त्रिषु मंजौ नाजस्तरं को न पुंसकं ॥ १०१॥

जलांचलेनिकुंजेच महिलाफलिनीस्त्रियोः॥मातुलोव्रीहिभिन्ना
तृभ्रात्रोश्चमदनद्रुमे॥२२॥धुस्तूरेमाचलोवन्दिचौरेचयादुरोगयोः
॥मुसलं स्यादयोऽग्रेतुपुनपुंसकयोःस्त्रियाम्॥२३॥तालमूल्यामा
खुपर्णीग्रहगोधिकयोरपि॥मृणालं नलदेक्षीवस्त्रीनपुंसकयोर्वि
से॥२४॥मेखलाखड्गबंधेस्यात्कांचीशैलनितंबयोः॥यमलं युग
लेक्षीबेयमलीचोटिकाद्वये॥२५॥रसालारसनादूर्वाविदारीमार्जि
तासुच॥रसालं सिल्लकेबोलेरसालश्चेष्टुचूतयोः॥२६॥रामि
लोरमणेकामेलोगुलंपुच्छशेफसोः॥लांगलीतोयपिप्पल्यांक्षीबंतु
कुसुमांतरे॥२७॥गोदारणेत्तणराजगृहदारुविशेषयोः॥लोहलः
शृंगलाचार्यः व्यक्तवाजिनिचत्रिषु॥२८॥वज्रुलः पुंसितिनिशेवेत
साशोकयोरपि॥बंठालोयुद्धभेदेचनौकायांचरनित्रके॥२९॥वा
तूलः पुंसिवास्यायांचवन्मास्तासहे॥वामिलोदांभिकेवामेत्रि
षुस्याद्विमलास्त्रियां॥३०॥शातलायांभुवोभेदेनिर्मलेत्वभिधेय
वत्॥विपुलः पृथुलेगाधेमेरुपश्चिमभूधरे॥३१॥विदुलस्तुपुमा
नंबुवेतसेवेतसेपिच॥विडालोनेत्रपिंडेस्यादृषदंशककेपुमान्
॥३२॥विशालात्विंद्वारुण्यामुज्जयिन्यांतुयोषिति॥मृगपक्षिभि
देः पुंसिपृथुलेत्वभिधेयवत्॥३३॥वृषलोगंजनेशूद्रेचंद्रगुप्तेचराज
नि शकलंत्वचिखंडेस्याद्रागवस्तुनिवल्कले॥३४॥शंबलोः स्त्री
संबलवत्कुलपाथेयमत्सरे॥शयालुः स्यादजगरेनिद्राशीलेचकुक्कुरे
॥३५॥श्रद्धालुर्दोहदिन्यांस्त्रीश्रद्धापुक्तेतुवाच्यवत्श्यामलः पि
प्लेक्ष्णोशार्दलोराससांतरे॥३६॥व्याघ्रेचपशुभेदेचसत्तमेत्त
रस्थितः शाल्मलिस्तरुभेदेस्याद्वीपभेदेपिचद्वयोः॥३७॥श्रीफ
लः पुंसिमातूरेधात्रीनीलिकयोःस्त्रियाम्॥शीवलं स्याच्चशैवाले
शैलेयेचनपुंसकं॥३८॥शीतलंपुष्पकाशीशैशैलजेमलयोद्भवे॥
पुमानासनपण्यांस्याच्छिशिरेवाच्यलिंगकं॥३९॥शृंगालोवंच
कैदेत्यभेदेनाहुमरेस्त्रियां॥शृंगलापुंस्कटीवस्त्वबंधेचनिगडेनि

पु॥४०॥ शैबलं पद्मकाष्ठे स्याच्छेवाल्लेपि पुमानय॥ शैबलः शु-
 क्रमांसस्य पणके पिशित्वा शिनि॥४१॥ बंडाली तैलमाने च सरसी-
 का मुकस्त्रियो॥ सरलः पद्मकाष्ठेनाऽथोदारा वक्रयोऽस्त्रिषु॥४२॥
 संकुलं त्रिषु विस्पृष्टवाचिव्यासेऽथ सप्तला॥ नवमाली चर्मकपा-
 गुंजा सुपाटली स्त्रिया॥४३॥ संधिल्लतुसुरुगायां नदीमंदिरयोः-
 स्त्रिया॥ सिधाल्लामत्स्यविकृतौ वाच्यवतु किला सिनि॥४४॥ सु-
 वेलः प्रणतेशांते त्रिषु नापर्वतांतरे॥ सुतलो द्वालिका बंधना गलो-
 कप्रभेदयोः॥४५॥ हिंगुलो वर्णकद्रव्येनाभंटा कर्षांतु हिंगुली हे-
 मलः स्वर्णकारे स्यात्कल्लसेशिलोतरे॥४६॥ लचतुः॥ अक्ष-
 मालाः ससूत्रे स्यादरुधत्यामपि स्त्रियाम्॥ अंकपाली परीरंभे-
 धात्री वेदिकयोः स्त्रियां॥४७॥ अथातिबलः प्रबले त्रिषु स्त्रीत्वी-
 षधीभिदि॥ उदूरवल्लगुगुलो स्यादुलूरवलेपिन द्वयोः॥४८॥ ए-
 कांठीला वनतिक्ति कौषधोपुंसिव कपुष्ये॥ कल्लकल्लवक्त-को-
 ल्लहले तथा सर्जनिर्यासे॥४९॥ अथ कर्मफलं कर्मरंगकर्मविपा-
 कयो॥ कंदराल-पुमाना र्भेदे पुंसतरावपि॥५०॥ कमंडलुः स्यात्कर्मके न-
 स्त्रीनापुंसपादपे॥ कुतूहलकौतुके स्यात्प्रशस्तेपि च दृश्यते॥५१॥ खतमा-
 लस्तुपुल्लिगो धूमेपि च बलाहके॥ गंडशैलोललाटे स्याच्छूतस्थूलोपलेगि-
 रे॥५२॥ मंधफल्यपि गुंद्रायां चंपकस्य च कोरके॥ चक्रवालो द्विभेदे स्या-
 च्चक्रवालं तु मेडले॥५३॥ जलांघलं स्वतो वारिनिर्गमेशे बले-
 पिच॥ दल्लामलं मरुबकैर्दमनेपि नपुंसक॥५४॥ ध्वनिनाली-
 तु वीणायां वेणुकाहल्योरपि॥ स्यात्परिमलोऽतिमर्दातिमनो-
 हरगंधयोश्चापि॥५५॥ सुरसोपमर्दविकसच्छरीररागादिसोरभे-
 पुंसि॥ अथ पोटगल्ल-पुंसिनले च काशमत्स्ययोः॥५६॥ भवेद्दु-
 हफल्लो नीपेमाऽमलक्यांतु योचिति॥ भस्मतूलं ग्रामकूटपांशु-
 वधे हि मेपिच॥५७॥ भद्रकाली तु गंधोल्या कात्यायन्यामपि स्त्रि-
 यां॥ महाकाली महादेवो किंपाके प्रथमांतरे॥५८॥ भवेन्मदक-

लोमतेभेमदाव्यक्तवाचिनोः॥ महाबलंसीसकेति वलायां स्त्री
बलोत्कटे॥५९॥ त्रिलिंगं मणिमाला तु हारे दंत सतंतरे॥ महा
नीलो भृंगराजे मणिनाग विशेषयोः॥६०॥ मुक्ताफलं तु कर्पूरे
मौक्तिके लवलीफले॥ स्यान्मृत्सु फला कदल्यां महाकालफले पु
मान्॥६१॥ भवेद्यवफले वेणो मांसी कुटजयोरपि॥ रजस्वला
पुष्पवत्यां स्त्रियां स्यात्सौरभे पुमान्॥६२॥ वातकेलिः कलाला
पेषद्भटंतसते पुमान्॥ अथ वायुफलं शक्रकामुं केकरकेपिच॥
६३॥ भवेद्विचकिलो मल्लीप्रभेदे मदने पुमान्॥ बृहन्नला गुडा के
शे महापोटगले पुमान्॥६४॥ सदाफलः स्कंधफले नारिकेलेप्यु
दुंबरे॥ सिनीवाली तु दृष्टे दुकलामा दुर्गयो स्त्रियां॥६५॥ अथ
सौवर्चलं सर्जसारे चलवणांतरे॥ हस्तिमल्लोः भ्रमातंगेशं ख
नागे विनायके॥६६॥ हरितालं धातुभेदे स्त्री दूर्वाकाशरे खयोः
॥ हलाहलो ब्रह्मसर्पे भोजनायां विषे स्त्रियां॥६७॥ लपंच॥ ॥
आसुती बल आख्यातः कन्यापालक यज्वनोः॥ उदंडपालः
पुंसि स्यात्सर्वमत्स्यप्रभेदयोः॥६८॥ एककुंडल आख्यातो बल
भद्रे धनाधिपे॥ कृपीटपाल उद्दिष्टः केलिता वसमुद्रयोः॥६९॥
स्यात्पांडुकं बलः श्वेतप्रावारयावभेदयोः॥ भवेत्सुरतताली
तुदूतिकायां शिरःस्त्रिजि॥७०॥ द्रुतिलांतवर्गः॥२०२३॥ वैकं
॥ वः सौत्तने च वाते च वरुणे च निगद्यते॥ वं प्रचेतसि जा नीया
दिवा शैचतदव्ययं॥१॥ स्वः स्यात्पुं स्यात्पुं निजा तौ विष्वात्मी ये
धने स्त्रियां॥ वह्निः॥ अविनाशे रवौ भेषे शैले मूषिके कंबले॥
२॥ अश्वः पुंजातिभेदे चतुरगे च पुमानयं॥ ऊर्ध्वं स्यादुच्छ्रिते
तुंगे चोपरिष्ठादपि स्मृतं॥३॥ सवः सुते राजिकायां कवि र्वा
त्मी किशुकयोः॥ सूरौ काव्यकरे पुंसि खलीने स्यात्तु योषिति॥४॥
कण्वं पापे मुनौ पुंसि किण्वं बीजे च शीधुनः॥ पापे क्लीबं न पुंसके
शंदेः न्यवद विक्रमे॥५॥ स्यात्तु ग्रीवा कंधरायां तच्छिरसां च

योषिति॥ चार्वा तुशोभनाबुध्योर्न्यात्स्नाधनदभार्ययोः॥६॥
 उविः शोभारुचोर्योषिज्जवो वेगवतित्रिषु॥ पुल्लिङ्गस्तुभवे द्वेगेचो
 दुपुष्पेजवा स्मृता॥७॥ जीवः प्राणितिवृत्तौ च वृक्षभेदे वृहस्पतौ
 ॥ जीवा जीवन्तिका मोर्वी वचा शिञ्जितभूमिषु॥८॥ नस्त्री तु जी
 वितेतत्त्वं स्वरूपे परमात्मनि॥ स्याद्विलम्बितनृत्ये च द्रवः प्राद्रव
 नर्मणोः॥९॥ रसेपि द्रवदावौ तुवनवन्तौ वनेषु भौ॥ द्वंद्वं रहस्य
 कलहे तथा मिथुनसुग्मयोः॥१०॥ दार्वा दारु हरिद्रायां तथा गो
 जिह्विकोषधौ॥ द्यौः स्त्री स्वर्गे च गगने दिवं क्लीबं तयोः स्मृतं
 ११॥ देवामेघे सुरेराशि स्यान्नपुंसकमिंद्रिये॥ देवी कृताभिषेका
 यां तेजनी पृक्कयोरपि॥१२॥ ध्रुवः पुमान्धवे धूर्ते पत्यौ वृक्षांतरे
 पिच॥ ध्रुवः शंकौ हरे विष्णौ च देवोत्तानपादजे॥१३॥ वसुयोग
 भिदोऽपुंसि क्लीबं निश्चिततर्कयोः॥ स्त्री मूल्याढ्यो शालपण्यो गी
 तिस्रुग्भेदयोस्त्रिषु॥१४॥ संततेशाश्रुते चाथ नवनव्ये पुमान्
 स्तुतौ॥ नीवी परिपणे स्त्रीणां कटी वसनबंधने॥१५॥ पक्वं प
 रिणतेपि स्याद्विनाशाः भिमुखेत्रिषु॥ पूवः स्यात्पुवनमेलेभेके
 ऽवौश्च पचेपयो॥१६॥ जलकाके च कुलके प्रवणे पर्वटीद्रुमे॥
 कारुंडवारव्यविहगेशब्दे प्रतिगतौ पुमान्॥१७॥ कैवर्त्तिमुस्तके
 गधतृणेपि स्यान्नपुंसकं॥ पार्श्वं कक्षातरे च क्रोपांते पशुगणौ
 पिच॥१८॥ प्राध्वं तु प्रणते चातिदूरवर्त्मनि बंधने॥ पृथ्वी भूमौ
 महत्यां च त्वक्पत्र्यां क्षणाजीरके॥१९॥ भवः क्षेमेश संसारे स
 तायां प्राप्तिजन्मनोः॥ भावः सत्तास्वभावाभिप्रायचेष्टात्मज
 न्मसु॥२०॥ क्रिया लीलापदार्थेषु विभूतिबुधजंतुषु॥ रत्यादौ र
 चाधरेषा स्यान्नील्यां रत्यां नदीभिदि॥२१॥ लघो लेशे विनाशे च
 छेदने रामनेदने॥ लह्या करंजभेदे स्यात्फलवाद्ये खगोलतरे २२
 लघ्वी लाघवसुक्तायां प्रभेदे स्यंदनस्य च॥ विश्वा त्वतिविषायां
 स्त्री जगति स्यान्नपुंसकं॥२३॥ ननामुंठ्यां पुंसि देवप्रभेदे च

रिवलेत्रिषु॥ बिल्वं फले श्रीफलेनाशवः स्यात्कुणपेपुमान्॥२४॥
 नपुंसकं तु पानीये शिवभूर्जेनृपेपुमान्॥ शिवो मोक्षे महादेवकी
 लकग्रहयोगयोः॥२५॥ वालुके गुग्गुलो वेदे पुंडरीकद्रुमे पुमान्॥
 सुखक्षेमजले क्लीबं शिवा द्वातामलौषधौ॥२६॥ अभयामलकी
 गौरीफेरुसकृत्फला सुच॥ शिवस्तु भूर्जपत्रे स्यात्तथोदारमही
 पत्तौ॥२७॥ शुल्वं साम्रेयज्ञकर्मण्याचारे जलसन्निधौ॥ सत्त्वे गु
 णे पिशाचादौ बलेद्रव्यस्वभावयोः॥२८॥ आत्मत्वे व्यवसाया सु
 चित्तैश्च स्त्रीतु जंतुषु॥ सवो यज्ञे च संधाने सांत्वं दाक्षिण्यसामनोः
 ॥२९॥ स्त्रुवा ह्योर्हमपात्रेशलकी मूर्वयोः स्त्रियाम्॥ हव आज्ञा
 धराब्जाने ह्रस्वो न्यक्रवर्चयोः स्त्रिषु॥३०॥ वत्रि॥ अक्षी वं वशिरे
 शिग्रौ नामत्ते पुनरन्यवत्॥ अभावो मरणे सत्त्वे आहवो युद्धय
 न्योः॥३१॥ आर्तवं स्त्रीरजे पुष्पे क्लीबं स्यात्तु जे त्रिषु॥ आश्रवो
 गीह तौ क्लेशेनान्यवद्वचनस्थिते॥३२॥ उद्धवो यादवभिदिमहे
 चक्रतुपावके॥ उत्सवो महउत्सेके इच्छाप्रसवकोपयोः॥३३॥ का
 रवी मधुरादीप्यत्वक्पत्री कृष्णजीरके॥ कितवस्तु पुमान्मते वं
 चके कनकाक्षये॥३४॥ केशवोऽजे च पुन्नागे पुंसि केशवति त्रिषु
 केतवं तुल्ले द्यूते कैरवः कितवे रिपौ॥३५॥ नपुंसकं च कुमुदे चंदि
 कायां तु कैरवी॥ गांढीवो गांढिवश्वाः स्त्रीकामुकेऽर्जुनकामु
 के॥३६॥ गालवस्तु मुनी लोभे तांडवोऽस्त्रीतृणांतरे॥ भवेदुद्ध
 तनृत्ये च त्रिदिवासरिदंतरे॥३७॥ पुंसि स्वर्गे दीदिविर्नाधिषणेऽन्ने
 तदस्त्रियां॥ निष्पावः शूर्पपवने राजमेषे कडंगके॥३८॥ पवने शिं
 बिकायां नातिर्विकल्पेऽन्यलिंगकः॥ निन्दवः पुंसि निहताववि
 श्वासापलापयोः॥३९॥ पल्लवोऽस्त्रीकिसलये विटपे विस्तरे वने॥
 शृंगारेऽलुक्तरागे स्त्री प्रभावः शांतितेजसोः॥४०॥ पंचत्वं पंचा
 नां भावे प्राणानामत्यये पिच॥ प्रभवो जन्म मूले स्याज्जन्महेतो
 पराक्रमे॥४१॥ ज्ञानस्य चादिमस्थाने प्रसवो गर्भमोचने॥ उत्पा

देस्यादपत्येपि फलेपि कुसुमेपि च ॥४२॥ प्रसेवः पुंसि वीणांगे स्तू
 ते च पार्थिवो नृपे ॥ पार्थिवी तु सितायां स्त्री पृथिव्या विकृतौ त्रिषु ॥
 ॥४३॥ पुंगवः स्याद्बली चर्दं प्रभेदे प्यौषधस्य च ॥ उत्तरस्थः पुनः श्रे
 ष्ठे फेरे वा जंबुके स्त्रिये ॥४४॥ बल्लवः रूपकारे स्यात्भीमसेने च
 गोदुहि ॥ बाधवो बंधुसुहृदो भार्गवो गजधन्विनोः ॥४५॥ शुक्रेप
 रशुरामे च भार्गवी पार्वती श्रियोः ॥ दुर्वायां भैरवः पुंसि शंकरे
 भीषणे त्रिषु ॥४६॥ माधवो जेमधो राधेया देवता स्त्रियां मिसौ ॥
 मधुशर्करा वासंति कुट्टनी मंदिरासु च ॥४७॥ गोमहिषादि संपत्तौ
 यादवः पुंसि केशवे ॥ राजीवन्तलिने तातु भेदे हरिणमीनयोः ॥४८॥
 राघवो ब्रह्महामीन भेदे च रघुवंशजे ॥ रौरवो नरके घोरे बडवा
 द्विजयो विति ॥४९॥ अश्वयां कुम्भदा स्यां च नारी जात्यंतरे पि च ॥
 बाहुवकरणे स्त्रीणां चोदकौ धेनुं पुंसकं ॥५०॥ पाताले न स्त्रियां
 पुंसि ब्राह्मणे वडवानले ॥ विभवो रैमोक्षे श्वर्ये विद्रुवो विद्रुतौ
 धियि ॥५१॥ विभावः स्यात्परिचये रसस्योद्दीपनादिषु ॥ शान्त्र
 च भावसहस्यो शत्रूणां शान्त्रो द्विविधः ॥५२॥ घातुवोगानरसयोः
 सचिवो मंत्रिचेतयोः ॥ सहाये संभवो हेतावुत्पत्तौ मेलके पि च ॥
 ॥५३॥ आधारानतिरिक्तत्वे प्याधेयस्य निगद्यते ॥ सुग्रीवो वासुदे
 वस्य हयेशाखामृगेश्वरे ॥५४॥ सुषवी कारवेल्ले स्यात्कृष्णजी
 रकजीरयोः ॥ सैधवोः स्त्री माणि मंथेनाश्वे सिंधुभवे त्रिषु ॥५५॥
 वचतुः ॥ अनुभावः प्रभावे स्यान्निश्वये भावबोधके ॥ भवेद्
 भिषवः स्नाने मद्यसंधानयज्ञयोः ॥५६॥ अपन्हवस्तु पुल्लिंगः
 स्मृतस्नेहापलापयोः ॥ आदीनवः पुमान्दोषे परिक्रिष्टदुरंतयोः
 ॥५७॥ उपलवः संहिके ये विप्रवोत्पातयोरपि ॥ कुशीलवस्तु वा
 ल्मीकीनटयाचक्रयोरपि ॥५८॥ जलबिल्वः कर्कटे स्यात्पंचांगे
 जलचत्वरे ॥ जीवजीवश्च कोरे स्याद्दुर्मभेदे पि पुंस्ययं ॥५९॥ धा
 मार्गवस्तु पुंसि स्यात्पामार्गचघोषके ॥ पारिप्लवश्चा कुले

स्याच्चंचलेचपराभवः॥६०॥तिरस्कारेविनाशेचपुंसिपारशवः
 पुमान्॥परस्त्रीतनयेशस्त्रेहिजाच्छूद्रासुतेपिच॥६१॥पुटग्री
 वस्तुपुल्लिंगोर्गरीताश्रकुंभयोः॥बलदेवोबलेवातेत्रायमाणौष
 धौस्त्रियां॥६२॥रंतिदेवस्तुनृपतेर्भेदेचगरुडध्वजे॥रोहिताश्व
 श्वित्रभानोहरिश्चंद्रनृपात्मजे॥६३॥अथशीतशिवंकीबंशैले
 यमाणिमंशयोः॥पुंसिसक्तुफलावृक्षेतथामधुरिकौषधौ॥६४॥
 सहदेवावलादंडोत्पलयोःशारिवौषधौ॥सहदेवीतुसर्पास्यं
 पुंसिस्यात्पाडवेपुनः॥६५॥वपंच॥आशितंभवमन्नाद्येतत्ता
 वप्याशितंभवा॥द्वुतिवांतवर्गः॥शद्विः॥अंशुःप्रभाकिर
 णयोर्नाशातृष्णादिशोस्त्रियाम्॥आशु धीन्यांतरेशीघ्रेपीशा
 लांगलदंडके॥१॥दृशःप्रभौमहादेवेकाशीवाराणसीपुरे॥न
 स्त्रियांतृणभेदेस्यात्कीशोदिगंबरेकपौ॥२॥कुशीफालेकु
 शा रज्ज्वांनिषुपापिष्टमत्तयोः॥योन्करामसुतद्वीपेतादर्भेःस्त्री
 कुशंजले॥३॥केशःस्यात्पुंसिवरुणोद्वीवेरेकुंतलेपिच॥कु
 शोदुःखेपिकोपेपिव्यवसायेपिदृश्यते॥४॥कोशोस्त्रीकुड्न
 लेपात्रेदिव्येखड्गपिधानके॥जातिकोशेऽर्थसंघातेपेश्यांशब्दा
 दिसंग्रहे॥५॥दर्शस्तुस्यादमावास्यायागभेदावलोकने॥दं
 शःकीटविशेषेचवर्मदंशनयोःपुमान्॥६॥दशावस्थादीपव
 र्योर्वस्त्रांतेभूमिन्योषिति॥दृक्स्त्रियांदर्शनेनेत्रेबुद्धौचत्रिषु
 बीक्षके॥७॥नाशःपलायनेपिस्थानिधनानुपलंभयोः॥निशा
 दारुहरिद्रायांस्यान्त्रियामाहरिद्रयोः॥८॥पशुर्मृगादिदेवाजे
 नाऽव्ययंपशुदर्शने॥पाशःकेशादिपूर्वस्यात्तत्संधेकर्णपूर्वकः
 ॥९॥सुकर्णेचस्वसामर्थ्यान्मृगपश्यादिवंधने॥पांशुधूलौच
 सस्यार्थचिरसंचितगोमये॥१०॥पेशीसुपक्वकलिकेमांस्यांख
 ड्गपिधानके॥मांसपिंड्यामंडभेदेराशेर्मेषादिपुंजयोः॥११॥पुं
 सिवंशःकुलेवणोपृष्ठावयववर्गयोः॥वशाबंध्यासुतायोषा

स्त्रीगवीकरणीषु च ॥१२॥ त्रिष्वप्यते क्रीवमापत्तत्वे चेच्छापमुत्त्व
यो ॥ विट्पुं सिमन्नुजे वैश्ये वेशे वेश्या गृहे गृहे ॥१३॥ नेपथ्ये च
शशीवालै लोघेनृपशुभेदयोः ॥ स्पर्शो रुजायां दाने च स्पर्शने स्प
र्शवेपि च ॥ स्पर्शः स्यात्संपराये च प्रणिधावपि पुंस्यय ॥ शत्रिः ॥
आदर्शो दर्पणे टीका प्रतिपुस्तकयोरपि ॥१५॥ उडूशो ग्रंथभेदे
स्यादुडूश श्रुद्रिकापतौ ॥ उपांशु जपभेदे स्यादुपांशु विजने
ऽव्यय ॥१६॥ कपिश स्त्रिषु श्यावे स्त्रीमाधन्यांसि ल्हके पुमान्
॥ कर्कशः काशमर्दे सुकां पिल्लेष्वप्यसौ पुमान् ॥१७॥ त्रिषु साह
सिके क्रूरे दढामसृण निर्दये ॥ कीनाशः कर्षकसुद्रोपांशु घातिषु
वाच्यवत् ॥१८॥ यमेनाकुलिशो नस्त्रीदभोलो नाद्रुषांतरे ॥ गि
रीशोऽद्रिपतो वाचस्पतिशंकरयोः पुमान् ॥१९॥ तुंगीश स्तु
पुमानोरीवल्लभे हिमदीधितौ ॥ दुस्पर्शो धन्वयासेनाकंदका
र्यास्त्रिया त्रिषु ॥२०॥ खरस्पर्शेयनिस्त्रिंशः खड्गेनानिर्दये त्रिषु
॥ निर्वेश स्तुपुमान्भोगे वेतने मूर्च्छने पिच ॥२१॥ निवेशः पुंसि
विन्यासे शिविरीहाहयोरपि ॥ निर्देशः शासने पि स्यात्कथनो
पांतयोरपि ॥२२॥ नीकाशो निश्चये तुल्ये पलाशं छदने मतं ॥ श
टी किंशुकरस्य पुंसि स्याद्दूरिते त्रिषु ॥२३॥ प्रकाश स्तु स्फुटे
ख्यातः प्रहासात्तयोरपि ॥ प्रदेशो देशमात्रे स्यात्तर्जन्यं कुष्ठ
समिते ॥२४॥ भित्तावपि च पिंगाशीलीलिकायां नपुसकं ॥ जा
त्यस्वर्गे पुमान्पल्लीपतौ मत्स्यांतरे पिच ॥२५॥ वालिश श्व
शिशो मूर्खे भूकेशः शैबलेवटे ॥ भूकेश्य वल्लुजे पि स्यात्लोम
शो मुनिमेषयोः ॥२६॥ लोमान्विते स्त्रियां काकजं घामांसीव
चासुच ॥ शूकशिं चिमहामेदाकाशीशेशा किनीभिदि ॥२७॥ वि
वशस्त्रिष्ववस्थात्मारिष्टदृष्टधियोरपि ॥ विकाशः पुंसि विज
ने प्रकाशे सदृश समे ॥२८॥ उचिते चाऽथ संवेशः स्वापस्त्री
स्तबंधयोः ॥ सुखाशे च रुणे राजतिनिशे सुखभोजने ॥२९॥

हृताशो निर्दये चाशारहिते पिशुने पिच ॥ शचतुः ॥ अपदेशः पुमा
 लुप्त्ये निमित्तव्याजयोरपि ॥ ३० ॥ अपभ्रंशस्तु पतने भाषाभेदापश
 ब्दयोः ॥ आश्रयाशः पुमान्वन्तौ त्रिषु वा श्रयनाशके ॥ ३१ ॥ उप
 स्पर्शः स्पर्शमात्रे स्नानाच्च मनयोरपि ॥ उपदंशो विदेशे च नेद्रो
 गांतरे पिच ॥ ३२ ॥ क्रूरहृक् पिशुने वाच्यलिङ्गः पुंसि शनैश्चरे ॥ खं
 डपशुः पशुरामेशंकरे चूर्णलेपिनि ॥ ३३ ॥ खंडामलकभैषज्ये सिद्धि
 कातनये पिना ॥ जीविते शोयमे पुंसि त्रिषु स्याज्जीवितेश्वरे ॥ ३४ ॥
 नागपाशः पुमान् स्त्रीणां करणे च रुणा युधे ॥ पंचदशी त्वमावा
 स्या यौर्णमास्योश्च योषिति ॥ ३५ ॥ प्रतिष्कशः सहाये स्याद्वा
 र्ताहरपुरोगयोः ॥ परिवेशो वेष्टने स्यात्परिधाने पिपुंस्ययं ॥ ३६ ॥
 पादपाशी खड्गकायां शृङ्खलायामपि स्त्रियां ॥ पुरोडाशो हविर्भे
 दे च मस्यां पिष्टकस्य च ॥ ३७ ॥ हृतशेषे च भूमिस्पृक् पुंसि मानववे
 श्ययोः ॥ दूतिशांतवर्गः ॥ वैकम् ॥ षः कचे पुंसि विज्ञे च श्रेष्ठे
 स्यादभिधेयवत् ॥ क्षः संवर्ते राक्षसे च नरसिंहे च विद्युति ॥ १ ॥
 क्षेत्रे नाशे क्षेत्रपाले हि निवासे गतौ क्षये ॥ षट्तिः ॥ असौ जाता
 र्थशकटव्यवहारेषु पाशके ॥ २ ॥ रुद्राक्षेन्द्राक्षयोः सर्पे विभीतक
 तरावपि ॥ चक्रे कर्षे पुमान् क्लीबंतूत्ये सौवर्चलेन्द्रिये ॥ ३ ॥ उषा
 बाणसुताराभ्योरुषः कामिनिगुग्गुलौ ॥ रात्रिशेषे उषायां तु के
 चिदाहुस्तदव्ययं ॥ ४ ॥ ऊषः सारमृदि प्रोक्तं प्रभाते पिपुमानयम्
 तत्संध्यायां च रंध्रे च चंदनाद्रौ श्रवो विले ॥ ५ ॥ कर्षिर्वदेव सिष्टादौ
 दीधितौ च पुमानयं ॥ त्रस्सः पर्वतभेदे स्याद्द्रुल्लूके शोणके पुमान् ॥ ६ ॥
 कृतवेधनेऽन्यलिङ्गे नक्षत्रे पुन्यपुंसकं ॥ कक्षा स्यादंतरीयस्य पश्चा
 दंचलपल्लवे ॥ ७ ॥ स्यर्धापदे नादोर्मूले कच्छवीरुत्तरेषु च ॥ कर्षो
 नाकर्षणो मानप्रभेदे पुन्यपुंसकं ॥ ८ ॥ कर्षूः पुमान् करीषा र्नोस्त्रि
 यां कुल्येष्टिखातयोः ॥ काष्ठी तु वरिकायां च सौराष्ट्रमृदपि स्त्रियां
 ॥ ९ ॥ कोषोऽस्त्रीकुड्मले पात्रे दिव्ये खड्गपिधानके ॥ जातिकोशे

॥ अर्थसंघातेपेश्यांशब्दादिसंगृहे ॥ १० ॥ घोष आभीरपत्न्यास्याद्गो
 पालध्वनिघोषके ॥ कांस्येचांबुदनादेनाघोषामधुरिकोषधौ ॥
 ११ ॥ चोक्षो गीतेषु चौदक्षेतथाऽभीक्ष्णमनोज्ञयोः ॥ द्वाषा नाग
 बलायां स्त्रीतापमत्स्याटवीषुना ॥ १२ ॥ तर्षो लिप्पोदन्ययोस्ति
 ट्कांतौवाचिरुचौस्त्रिया ॥ तुषो धान्यत्वंगस्रद्धोस्त्वृषालिप्सा
 तृषोस्त्रियां ॥ १३ ॥ तृट् लिप्सायामुदन्यायां स्मरपुत्र्यामपिस्त्रिया
 ॥ दक्षस्त्रिषुपटौपुंसिताम्रचूडेप्रजापतौ ॥ १४ ॥ मुनिभेदेहरवृषेदु
 मभेदेस्त्रियांभुवि ॥ दोषः स्यादृषणेपापेदोषारत्रौभुजेपिच ॥ १५
 ध्वोक्षोमत्स्यात्वगोकाकेतकीटैर्मिष्टुकेपिच ॥ ध्वोक्षीककोलिका
 यास्यान्नुक्षकैर्त्तर्क्ये तृणेपिच ॥ १६ ॥ क्लीबेऽथपुंसिमहिषेनिकृष्टे
 पुनरन्यवत् ॥ पूक्षोजटीगर्दभांडुहीपभिलुंजराशने ॥ १७ ॥ य
 क्षो मांसार्द्धकेपार्श्वगृहेसाध्यविरोधयोः ॥ केशादे परतो वृंदेबले
 सखिसहाययोः ॥ १८ ॥ चुल्लीरंध्रेपतत्रेचराजकुंजरपार्श्वयोः ॥
 प्रेक्षा नृत्येक्षणेषुबुद्धौ प्रेषः क्लेशेचमर्दने ॥ १९ ॥ उन्माने प्रेषणेपौषो
 मासेतत्पूर्णिमातिथौ ॥ स्त्रियांभक्षाभृतौयान्त्र्यासेवाभिसितवस्तु
 षु ॥ २० ॥ माषो व्रीह्यंतरेमूर्खेमानत्वग्दोषभेदयोः ॥ मिषं व्याजे
 स्पृष्टनेनामेषो राश्यांतरेस्तभे ॥ २१ ॥ भैषज्यभिदिमोक्षस्तुमुक्ति
 पाटलिमोचने ॥ यक्षो गुह्यकमानेचगुह्यकाधीश्वरेपिच ॥ २२ ॥ र
 क्षानंतरक्षणयोरुक्षस्त्वप्रेमयचिक्रणे ॥ लक्ष्यानपुंसिसंख्या
 याक्लीबं व्याजशरव्ययोः ॥ २३ ॥ वर्षोऽस्त्रीभारतादौचजंबूद्वीपा
 ब्रह्मरूपिषु ॥ प्रावृट्कालेस्त्रियांभूमिबिहृस्त्रीव्यापनविष्टयोः २४
 विषंतुमरलेतोये ॥ त्रिविषायांचयोषिति ॥ वृषोधमेबलीचर्दंष्ट्रं ग्यांपुरा
 शिभेदयोः ॥ २५ ॥ प्रेषे स्यादुत्तरस्यश्रव्यासमूषिकशुक्रले ॥ तथाजास्तु
 स्थानभेदेषुमानेपप्रकीर्तित ॥ २६ ॥ वृषामूषिकपण्योचयतीनामासने
 वृषी ॥ व्यापं स्यान्निकटद्रव्येकरिभेदेषुमानयां ॥ २७ ॥ शुषिः शेषेबिस्त्री
 स्याच्छेषः संकर्षणेवधे ॥ अनतेनाप्रसादेनस्वनिर्मल्यार्पणेस्त्रियां ॥ २८

उपयुक्तेतरेनस्त्रीशोषोयस्मणिशोषणे ॥ षन्त्रिः ॥ अध्यस्योः
 धिहृतेपुंसि स्यात्प्रत्यस्येऽभिधेयवत् ॥ २९ ॥ अभीषुः प्रग्रहेरश्वौ
 नाकर्षोद्युतद्वन्द्विये ॥ पाशकेशारिफलकेकोट्टाभ्यासवस्तुनि ॥
 ॥ ३० ॥ आकर्षणेपिपुंसि स्यादामिषं पुंमपुंसकं ॥ भोग्यवस्तु
 निसंभोगेप्युत्कोचेपललेपिच ॥ ३१ ॥ उष्मीषंतुशिरोवेष्टेकिरीटे
 लक्षणांतरे ॥ उत्प्रेक्षा नवधानेपिकाव्यालंकारणोतरे ॥ ३२ ॥ क
 ल्मषं किल्बिषेक्लीबं पुंसि स्यान्नरकांतरे ॥ कल्माषोयातुधानेच
 कृष्णापांडवकृष्णयोः ॥ ३३ ॥ कलुषं त्वाविषेपापे किल्बिषं पा
 परोगयोः ॥ अपराधेपिकुल्माषं कांजिकेयावकेपुमान् ॥ ३४ ॥ गं
 डषो मुखपूर्तीभपुष्करप्रस्तुतोन्मिते ॥ गवाक्षी शक्रवारुण्यां
 गवाक्षोजालकेकपौ ॥ ३५ ॥ गोरक्षो नागरंगे स्याद्गवांचपरि
 रक्षके ॥ जिगीषाजेतुमिच्छायां व्यवसायप्रकर्षयोः ॥ ३६ ॥ तवी
 षी शक्रकन्यायां पुंसि स्वर्गमहोदधौ ॥ तावीषी चंद्रकन्यायां
 नास्वर्गबुधिकांचने ॥ ३७ ॥ नहुषो नागभेदे स्यात्सोमवंशनृ
 पेपिच ॥ निकषः श्राणफलके निकषायातुमातरि ॥ ३८ ॥ निमि
 षनिमिषौ कालप्रभेदेऽस्मिन्निमीलने ॥ परुषं कर्बुरे रूक्षे निष्ठु
 रौक्तौ च वाच्यवत् ॥ ३९ ॥ प्रदोषः समये दोषे प्रत्यूषो हर्मुखे वसौ ॥
 पीयूषं सप्तदिवसावधि क्षीरंतथाऽमृते ॥ ४० ॥ पुरुषः पुरुषेसां
 रव्यक्षेत्रे च पुन्नागपादपे ॥ पौरुषं पुरुषस्य स्याद्भावे कर्मणि तेजसि
 ॥ ४१ ॥ ऊर्ध्वविस्तृतदोः पाणिनृमाने त्वभिधेयवत् ॥ महिषी रुता
 भिवेकासैरिभ्यो रोषधीभिदि ॥ ४२ ॥ मारीषः शाकभिर्यार्थेना
 द्योक्त्या पुंसि योषिति ॥ दक्षांबायां मृगाक्षी तु विशालामृगानेत्र
 योः ॥ ४३ ॥ रक्ताक्षः कासरे नृरे पारावतचकोरयोः ॥ रौहिषं क
 ल्मषेक्लीबं पुंसि स्याद्दुरिणांतरे ॥ ४४ ॥ विश्लेषो विधुरे योगेशु श्रू
 षा स्यादुपासने ॥ कथनेपोतुमिच्छायां शैलूषो नटविल्वयोः ॥
 ॥ ४५ ॥ संघर्षस्तुपुमान्घृष्टोऽस्यर्थायांचप्रभंजने ॥ समीक्षा तु

स्त्रियां तत्त्वबुद्धावपि निभालने ॥ ४६ ॥ षचतुः ॥ अनुकर
 षोरथाधःस्थदारुण्यप्यवकर्षणे ॥ अं वरीषं रणे भ्राष्ट्रे क्लीबं पुं
 सि नृपांतरे ॥ ४७ ॥ नरकस्य प्रभेदे च किशोरे भास्करे पि च ॥ आम्ना
 तकेऽनुतापे चानिमिषो मत्स्यदेवयोः ॥ ४८ ॥ अनुतर्षः सुरापा
 नपात्रे तृष्णाऽभिलाषयोः ॥ अहि द्विद्वरुडेशके मयूरे लकुले पु
 मान् ॥ ४९ ॥ अलंबुष प्रहस्ते च छर्दने राक्षसांतरे ॥ अलंबुषा तु
 मुंडीर्योऽस्वर्गवारांगनांतरे ॥ ५० ॥ अथ किंपुरुषो लोकभेदकिं
 न्नरयोऽपुमान् ॥ देववृक्षः सप्तपर्णे मंदारादिषु गुगुलौ ॥ ५१ ॥
 नंदिघोषोर्जुनस्थे घोषे वंदिजनस्य च ॥ परिवेषस्तु पुलिङ्गपरिधौ
 रिवेषणे ॥ ५२ ॥ परिघोषो निनादे स्याद्वाच्ये जलदध्वनौ ॥ प
 लंकषा गोसुरके रास्नागुगुलुकिंशुके ॥ ५३ ॥ मुंडीरीलाशयो
 श्वस्त्रीराक्षसे तु पलंकषः ॥ वीरवृक्षस्तु भल्लातककुभद्रुमयोः
 पुमान् ॥ ५४ ॥ भूतवृक्षस्तु शाखो टड्रुमेशो नाकपादये ॥ महः
 घोषा तु कर्कटशृङ्गापुंस्यतिघोषणे ॥ ५५ ॥ क्लीबं हृद्देराजवृक्ष
 सुवर्णालिपियालयोः ॥ वातरूषस्तु वातूलोत्कटयोः शक्रकार्मु
 के ॥ ५६ ॥ विशालाक्षो हरेताक्ष्ये नासुनेत्रेऽभिधेयवत् ॥ सक
 टाक्षो वराक्षो नाकटाक्षसहिते त्रिषु ॥ ५७ ॥ इति षांतवर्गः ॥
 सहिः ॥ कंसो स्त्रीतैजसद्रव्ये कांस्ये माने सुरेतुना ॥ कास्तुर्वि
 कलवाचि स्यात्तथा शक्त्या युधे स्त्रियाम् ॥ १ ॥ शुलः स्यात्तत्र
 के स्तंबे हारभिद्रुंश्चिपर्णयोः ॥ गोसो बोलोषसोश्वास दधुपक्षि
 भिदोऽपुमान् ॥ २ ॥ आसो भये मणेर्दोषे दासी वाणाभुजिष्ययो
 ॥ दासो भृत्ये च शूद्रे च ज्ञातात्मनि च धीवरे ॥ ३ ॥ नासा तु नासि
 कापांचहारोर्ध्वदारुणि स्त्रियाम् ॥ प्ररू रश्वाजनन्योश्च कद
 लीषीरुधोऽस्त्रिया ॥ ४ ॥ वस्क नादेव भेदा मिभायोऽक्रचकरा
 जसु ॥ क्लीबे च ह्योषधेऽश्वे च रैरत्नमधुरे त्रिषु ॥ ५ ॥ भास पु
 सि प्रभाषा स्याद्विशेषे विहगस्य च ॥ भा. प्रभा वे मयूरे स्त्रीमा

श्रृंगमासयोः पुमान् ॥ ६ ॥ मांसं स्यादामिषे क्लीबं कक्कोली जटयोः
 स्त्रियाम् ॥ मिमिः स्त्री मधुरा मांस्योः शतपुष्पाज मोदयोः ॥ ७
 ॥ मृत्सा कास्यांश्रेष्ठ मृदिरसौ गंधरसे जले ॥ शृंगारादौ विषे वीर्ये
 तिक्तादौ द्रवरागयोः ॥ ८ ॥ देहधातुप्रभेदे च पारदस्वादयोः पुमान्
 ॥ स्त्रियां तुरसनापाठाशल्लकीकंगुभूमिषु ॥ ९ ॥ रासः कोलप्रह
 ले ध्वाने भाषा शृंगखलुकेऽपि च ॥ क्रीडाभेदे च गोपानां वत्सः पुत्रा
 दिवर्षयोः ॥ १० ॥ तर्णकेनोरसि क्लीबं व्यासो नाविस्तृते मुनौ ॥
 शंसावचसि वांछायां हंसस्यान्मानसौ कसि ॥ ११ ॥ निर्लोभनृप
 विष्वक् परमात्मनि मत्सरे ॥ योगिभेदे मंत्रभेदे शरीरमरुदंत
 रे ॥ १२ ॥ तुरंगमप्रभेदेऽपि हिंसाचौर्यादिघातयोः ॥ सन्निः ॥ अल्मसा
 ॥ हंसपक्षाणां पादरोगद्रुभेदयोः ॥ १३ ॥ क्रियामंदे त्रिष्वथाऽर्चिर्म
 यूखशिखयोर्नना ॥ अदः परस्मिन्नत्र स्यादभ्यासोऽभ्यसनेति
 के ॥ १४ ॥ आगोऽपराधे पापे स्यादाश्वासः पुंसि निर्वृतौ ॥ आख्या
 यिका परिच्छेदे चाशीर्दं ते मरुद्भुजा ॥ १५ ॥ हितस्याशंसने स्त्री
 स्यादिष्वासः कार्मुके पुमान् ॥ त्रिषु स्यात्क्षेपके चेषोरुच्छासः प्र
 णनेऽपि च ॥ १६ ॥ आख्यायिका परिच्छेदेऽप्याश्वासेऽपि पुमानयम्
 ॥ उत्तंसः कर्णपूरेऽपि शिखिरेऽपि च न स्त्रियाम् ॥ १७ ॥ उषः प्रसू
 षसि क्लीबं पितृप्रस्वांच योऽपि ति ॥ उरो वक्षसि च श्रेष्ठेऽप्येनः पा
 पपराधयोः ॥ १८ ॥ ओजो दीप्ताववष्टंभे प्रकाशबलयोरपि ॥
 ओक आश्रयमात्रे च मंदिरे च न पुंसकं ॥ १९ ॥ कीकसः कृमिजा
 तौ स्यात्पुंसि कुल्येन पुंसकं ॥ चमसो यद्वा पात्रस्य भेदे स्त्रीपि
 श्लेकेऽपि च ॥ २० ॥ छंदः पद्ये च वेदे च स्वैराचारभिलाषयोः ॥ ज्या
 यो वृद्धेऽतिप्रशस्ते ज्योतिरग्नौ दिवाकरे ॥ २१ ॥ पुमान्न पुंसकं
 दृष्टौ स्यान्नष्टप्रकाशयोः ॥ तरो बले च रोगे च तपो लोकांतरेऽ
 पि च ॥ २२ ॥ चांद्रायणादौ धर्मे च पुमान् शिशिरमाघयोः ॥ तमो
 ध्यांते गुणेशो के क्लीबं बालाविधुं तु दे ॥ २३ ॥ तामसी निशि दु

गायातामसोभुजगेखले॥तेजो दीप्तौप्रभावेचस्यात्पराक्रमरेत
 सो॥२४॥धनुः पियालेनातस्त्रीराशिभेदेशरासने॥धनुर्धरेत्रिषु
 नभः क्लीबज्योन्निपुमान्वने॥२५॥घाणप्रावणवर्षासुविसतंतौप
 तद्रुहे॥पनसः कटकिफलेकंटकेवानरांतरे॥२६॥स्त्रियंरोग
 प्रमेदेस्यात्पयः स्यात्सीरनीरयोः॥पायसस्तुक्लीबपुंसोः श्रीवा
 संपरमान्नयोः॥२७॥पुक्कसी कलिकानील्योः पुक्कसः श्वपचे
 ऽधमे॥वीभत्सो नार्जुनेनूरघृणात्मविरुतोत्रिषु॥२८॥भूयां
 स्त्रिषुबहुतरेपुनरर्थत्वदोऽव्ययं॥मनश्चित्तमनीषायांमह
 उत्सवंतेजसोः॥२९॥मानसंसरसिस्वांतरभसोहर्षवेगयोः॥
 रहस्तत्वेरतेगुह्ये रजः क्लीबंगुणांतरे॥३०॥आतर्वचपरमेच
 रेणुमात्रेचदृश्यते॥राक्षसोयातुधानेस्याच्चंडायांराक्षसीस्मृता
 ॥३१॥रेपाः स्यादधमेनूरेकपणेष्यभिधेयवत्॥रेतः शुक्लेपार
 देचरोदश्वरोदसीतिच॥३२॥दिविभूमौपृथक्कस्यात्सहोत्तया
 प्येतयोस्तथा॥लालसौत्सुक्यतृष्णातिरेकयाज्वासुचद्वयोः॥
 ॥३३॥वयः पक्षिणिबाल्यादौयौवनेचनपुंसकं॥वचो नपुंसकं
 रूपेविष्ठांयामपितेजसि॥३४॥पुंसिचंद्रस्यतनयेबर्हिःपुंसिहता
 शने॥नस्त्रीकृशवपुः क्लीबंतनोशस्ताकृतावपि॥३५॥वतंस
 स्तुपुमान्कर्णपूरशेखरयोरपि॥बाहसोजलनिर्याणेशयालोसुनि
 षण्णके॥३६॥वायसोशुरुक्षेचश्रीवासध्यांसयोःपुमान्॥का
 कोदुंबरीकायांचकाकमाच्यांचवायसी॥३७॥विद्वानात्मविदि
 प्राज्ञेपंडितेचाभिधेयवत्॥विलासोहावभेदेस्याल्लीलायामपिपुं
 स्ययं॥३८॥वितंसो बंधनोपायेमृगाणांपक्षिणामपि॥तेषाम
 पिचविष्वासहेतोः प्रावरणेपिच॥३९॥वेधाः पुंसिहृषीकेशेबुधे
 चपरमेष्ठिनि॥शिरः प्रधानेसेनाग्रेशिरवरेमस्तकेपिच॥४०॥श्री
 वासोवृकधूपेपिपंकजेमधुसूदने॥श्रेयो मुक्तौशुभेधर्मतिप्र
 शस्तेचवाच्यवत्॥४१॥श्रेयसीकरिपिप्यल्यामभयापाठयेरपि

सहो वलेज्योतिषिचपुंसिहेमेनमार्गयोः॥४२॥ सरसी विष्णुका
 सारसरो नीरतडागयोः॥ स्यात्समासः सुपुल्लिङ्गः संक्षेपेन सम
 र्थने॥४३॥ सारसः पक्षिभेदे होः क्रीबंतुगमसीरुदे॥ माह संतुच
 लात्काररुतकार्येदमेपिच॥४४॥ सुरसः स्तुतिपुस्तोपणां
 तुनपुंसकं॥ स्त्रीरास्नानागमात्रोश्च श्रोतः शुबेगद्वंद्विये॥४५॥ ह
 विहोतव्यमात्रेचमर्षिष्यपिनपुंसकं॥ सचतुः॥ अधिनामोनि
 वासे स्यात्संस्कारधृगनादिभिः॥४६॥ अवभृमः सः परित्यागं निदने
 ष्ववचूर्णने॥ अवतंसो नस्त्रियां स्यात्कर्णपुंश्च शेरवरे॥४७॥ अ
 गोकाः पुंसि शरभे पक्षिपंचास्य योरपि॥ उद्गिरुत्सभं वाच्यनिग
 पुंसि हताशने॥४८॥ कलहं मस्तुकादं वेराजहंसे नृपेतमे॥ कनी
 यानतिपूनि स्यादत्यल्लानुजे योस्त्रिषु॥४९॥ कुंभी नमः चूरस
 र्पेस्त्रियां लवणमातरि॥ भवेद्भुनरसः सांटे निर्यामे मोरदंबुनि॥
 ॥५०॥ कर्पूरेपीलुपण्यांच सम्यक् सिद्धरसेपिच॥ चंद्रदासोरश
 ग्रीवकरवालैः सिमानकैः॥५१॥ जटायुः पुंसि संपातेः कनीयसि
 चगुगुलौ॥ अथ ता मरसं पद्येताम्रकांचनयोरपि॥५२॥ त्रिस्तो
 ताजल्लुकन्यायां श्रोतस्वत्यं नरेस्त्रियां॥ दिवोकाश्च दिवोकाश्च
 पुंसि देवचचातके॥५३॥ दीर्घा युः शाल्मली वृषबायसे जीवकद्रु
 मे॥ मार्कंडेये च पुंसि स्याच्चिरजीवि निवाच्यवत्॥५४॥ नगौ का
 पुंसि शरभे पक्षिपंचास्य योरपि॥ निःश्रेयसंतु कल्याणमोक्षयोः
 शंकरे पुमान्॥५५॥ नीलांजसाशरो भेदे सरिद्धे च विद्युति॥ प्र
 चेताः पाणिनिमुनौ नाप्रकृष्टद्विनिषु॥५६॥ पुनर्वसुर्नामुनिभि
 द्यजेद्विलेत्तुभांतरे॥ पौर्णमासः पुमान्यजे भेदे स्त्री पूर्णिमातियौ
 ॥५७॥ महारसः स्यात्त्वर्जुरेकोशकारकशेरुयोः॥ मलीयसस्तु
 मलिने पुष्पकाशीसलोहयोः॥५८॥ भवेन्मधुरसाद्राष्टामूर्षिका
 दुग्धिकासुच॥ यमस्वसातु दुर्गायां यमुनायामपि स्त्रियां॥५९॥
 यवीयाननुजेपि स्यादतिपूनि च वाच्यवत्॥ रासेरसस्तु गोष्ठ्या

स्याद्रसमृगारयोरपि ॥ ६० ॥ रससिद्धिरसावासषष्ठीजगत्केपि
 च ॥ राजहंसस्तुकादंबेकलहंसेनृपोत्तमे ॥ ६१ ॥ वरीयान्योग
 भिच्छेष्टवरिष्ठेष्वतिथूनिच ॥ विहायाः शकुनेपुंसिगगनेपुनपुं
 सकं ॥ ६२ ॥ विभावसुः पुमान्तर्यैहारभेदेचपावके ॥ अचः श्रेय
 संचकल्याणपरमात्मनिशर्मणि ॥ ६३ ॥ अथसर्जरसोवाद्यभा
 उभेदेचधूणके ॥ सप्तार्चिः पावकेपुंसिकूरचक्षुषिचत्रिषु ॥ ६४
 साधीयानतिवाढेस्यादतिसाधौचवाच्यवत् ॥ सिद्धरसेरसेपुं
 सिधातुप्रभृतिषुत्रिषु ॥ ६५ ॥ सुमनाः पुष्पमालत्योः स्त्रियां नाधी
 रदेवयो ॥ सुमेधास्तुस्त्रियां ज्योतिष्यत्यां त्रिषु सुबुद्धिनि ॥ ६६ ॥ सपे
 च ॥ दिव्यचक्षुः सुगंधस्य भेदेनांधे सुलोचने ॥ स्यान्नभश्चमसश्च
 द्वेचित्रापूर्वेद्रजालयोः ॥ ६७ ॥ हिंगुनिर्यासद्वयेषनिंबे हिंगुरसेपिच
 ॥ सषट् ॥ हिरण्यरेता पुंसि स्याद्दिवाकरहविर्भुजोः ॥ ६८ ॥ इति
 सांतवर्गः ॥ द्वैकम् ॥ हः शिवेसलिले शून्येधारणे मंगलेपिच ॥
 गगनेनकुलीशे चरत्तेनाकेचवर्ण्यते ॥ १ ॥ हृद्दिः ॥ अहिर्वृत्रासुरेस
 र्पिपुंसीहोद्यमवाञ्छयो ॥ कुहूः स्त्रीकोकिलालापेनष्टेन्दुकलदर्शयोः
 ॥ २ ॥ ग्रहोऽनुग्रहनिर्बंधग्रहणेषुरणोद्यमे ॥ सूर्योदौ पूतनादौ च सैहिकेयोपरा
 गयोः ॥ ३ ॥ ग्राहो ग्रहेऽवहारेच गुहः पाप्मातुरे गुहा ॥ सिंहपुच्छा
 चगर्तेचपर्वतादेश्वगब्दरे ॥ ४ ॥ गृहं गृहाश्चपुंभूमिकलत्रेपिचस
 द्यनि ॥ नाहस्तुबंधनेकूटेषोहो गजोऽग्निपर्वणोः ५ ॥ वाच्यवनि
 पुणे तर्के च हर्षे पिच्छेदले स्त्रिया ॥ बहूः स्यात्त्र्यादिसंख्यासु विषु
 लेष्यभिधेयवत् ॥ ६ ॥ महीतद्यंतरे भूमौ महत्सवतेजसोः ॥ अ
 थमोहोऽन्यलिंगस्यादविद्यायांचमूर्छने ॥ ७ ॥ लोहोऽस्त्रीशस्त्र
 केलौ हेजोगके सर्वतैजसे ॥ बहूः स्याद्दृषमस्कंधे वा हे गध न हरेपिच
 ८ ॥ वाहो भुजे पुमान्मानभेदाश्च वृषवायुषु ॥ व्रीहिः सामान्यधा
 न्यस्यादासुधान्येतुपुंस्ययं ॥ ९ ॥ व्यूहः स्याद्बलविन्यासे निर्मा
 णे वृंदतर्कयोः ॥ स हो बलेन स्त्रिया स्यात्स्त्रियांतुत्तरवभेधे १०

दंडोत्पलामुद्गपणीकुमारीपृथिवीषुच॥सिंहःकंठीरवेराशौसत्त
 मेचोत्तरस्थितः॥११॥सिंहीतुकंतकार्यास्याद्वार्ताकोवासकेपि
 च॥स्नेहःस्यात्पुंसितैलादिरसद्रव्येचसौहृदे॥१२॥हृत्रिः॥अ
 त्यूहोनीलिकायांस्त्रीकालकंठरवगेपुमान्॥आग्रहोनुग्रहा
 सत्तयोरत्रक्रमेणहणेपिच॥१३॥आरोहस्त्ववरोहेचवरारोहा
 कटावपि॥आरोहणेगजारोहेदीर्घत्वेचसमुच्छ्रये॥१४॥उत्सा
 हस्तूयमेसूत्रेकटाहःकूर्मकर्परे॥हीपस्यचप्रभेदेस्यात्तैलादे
 षाकभाजने॥१५॥जायमानविषाणाग्रमहिषीशावकेपिच॥क
 लहंसुद्धकालेनारवङ्गकोशेचमंडने॥१६॥दात्यूहेस्तुपुमान्
 कालकंठचातकपक्षिणोः॥निग्रहोभर्त्सनेपिस्यान्मर्यादायां
 चबंधने॥१७॥निर्व्यूहःशिरवरेद्वारेनिर्यासेनागदंतिके॥निरू
 होवस्तिभेदेस्यादूहशून्येचनिश्चिते॥१८॥प्रग्राहस्तुतुल्यसू
 त्रेवृषादिप्रग्रहेपिच॥पटहोनासमारंभेआनकेषुनृपुंसकं
 ॥१९॥प्रवहस्तुबहिर्यात्रामातारिष्वप्रभेदयोः॥प्रग्रहस्तु
 तुल्यसूत्रेबंधानियमनेभुजे॥२०॥हयादिरश्मोरश्मौचसुवर्णा
 लुमहीरुहे॥प्रवाहस्तुप्रवृत्तौस्यादपिस्त्रोतसिवारिणः॥२१॥व
 राहःसूकरेविष्णोमानभेदेऽद्रिमुस्तयोः॥वागहीमातृभेदेस्याद्वि
 ष्वक्सेनप्रियौषधौ॥२२॥राजाहंजोगकेकूबंराजयोभ्येऽभिधे
 यवत्॥विग्रहःकार्यविस्तारेविभागेतारणैस्त्रियां॥२३॥विदे
 हःकायशून्येस्याज्जनकान्वयभूमिपोर्वेदेहीरोचनासीतावपि
 कूस्त्रीपिप्पलीषुच॥२४॥संग्रहोबृहद्गुद्रंगोग्रहसंक्षेपयोरपि॥
 सुवहाशल्लकेयलापणीगोधापदीषुषीणायाम्॥२५॥रास्ना
 शेफालिकयोःस्त्रीसुखबाहोन्यलिंगस्यात्॥हचतुः॥अव
 ग्रहोवृष्टिरोधेप्रतिबंधेगजालिके॥२६॥अभिग्रहोऽभिग्रहणे
 ऽभियोगेपिचगौरवे॥अवरोहोवतरणेप्यारोहेचलतोद्गमे॥
 २७॥अभ्यारोहाऽभ्यगंधायांस्त्रियांविष्वम्बवाहके॥उपनाहो

ब्रणालेपपिंडेवीणानि बंधने ॥ २८ ॥ उपग्रह पुमान्बन्धामुप
 योगेनुकूलने ॥ स्याद्गंधवाहनासायां पुल्लिंगो मातरि श्वनि ॥
 ॥ २९ ॥ तनूरुहं तुलोमि स्यात्पतत्रे च न पुंसकं ॥ तमोपह सह
 स्त्रांशुमृगांकाजिनवन्दिषु ॥ ३० ॥ प्रतिग्रह स्वीकरणे सैन्यपृ
 षेपतद्रुहे ॥ द्विजेभ्यो विधिवदेतद्रुहे च ग्रहांतरे ॥ ३१ ॥ परिग्र
 हः परिजने पत्न्या स्वीकारमूलयोः ॥ शापे परिवर्द्धो राजयोग्य
 द्रव्यपरिच्छदे ॥ ३२ ॥ परीवाहो जलोच्छ्वासे महीभृद्योग्यवस्तु
 नि ॥ पितामहो विरिंचौ स्यात्तातस्य जनके पिच ॥ ३३ ॥ महासहा
 माषपण्यामम्लानेऽपि च योषिति ॥ द्रुपंच ॥ प्रपितामह इत्येवं
 वेधोपि तृपितामहे ॥ ३४ ॥ दूतिदांतवर्गः ॥ अथाऽन्यथानिच
 ष्यंते व्यक्तं पूर्वोदितैः क्रमैः ॥ अकाराद्यंतताचास्मिंस्तस्मादप्य
 तिरिच्यते ॥ १ ॥ अशब्दः स्याद्भावे पिस्वल्पार्थप्रतिषेधयोः ॥ अ
 नुकंपायांच तथा वासुदेवे त्वनव्ययः ॥ २ ॥ आः प्रगृह्यं स्मृतौ वा
 क्येऽनुकंपायांसमुच्चये ॥ दूभेदे च रुषोक्तौ चापाकरणानुकंपयोः
 ॥ ३ ॥ दूविषादेऽनुकंपायां लक्ष्म्यां पुनरनव्ययं ॥ असंबोधनरोषोक्तयो
 रनुकंपानियोगयोः ॥ ४ ॥ पदपूरणे च पादपूरणेऽपि च दृश्यते ॥ ऊ
 वाक्यारंभरक्षाऽनुकंपास्वपि च दृश्यते ॥ ५ ॥ ऋशब्दो गार्हणे वा
 क्ये देवां वायां त्वनव्ययं ॥ ईरवाक्यारंभरक्षायां च क्षस्मृत्यो
 रनव्ययं ॥ ६ ॥ देवां वायां दनौ चापि भैरवे दनुजे गतौ ॥ लृकारो दे
 वमातायां भुविकुप्रे च कीर्तितः ॥ ७ ॥ लृकारो देव नार्यो स्यान्नार्य
 त्मन्यपि मातरि ॥ एस्मृतावप्यसूयानुकंपामंत्रिणदूतिषु ॥ ८ ॥
 ऐशब्दो दृश्यते दूतौ स्मृत्या मंत्रणयोरपि ॥ ओसंबोधनेन आब्हा
 ने स्मरणे चानुकंपने ॥ ९ ॥ औशब्दः कथितो दूतौ तथा संबोधने
 पिच ॥ स्त्रीतु विश्वं भरायां स्यात्पुमांस्तु निस्वने स्मृत ॥ १० ॥ कैकं
 ॥ कुपापे चेषदर्थे च कुत्सायां च निवारणे ॥ कद्विः ॥ धिग्भर्त्स
 ने च निदायां ॥ कत्रिः ॥ मनाभाष्यल मंदयोः ॥ ११ ॥ हिरुकृश

ब्धे विनार्थे च मध्यार्थे विचक्ष्यते ॥ गहिः ॥ अङ्गुः संबोधने हर्षे सं
 गमास्तूययोरपि ॥ १२ ॥ डहिः ॥ आङ्गुः सीमायामभिख्यासौ क्रिया
 योगे षट्थयोः ॥ चैकं ॥ चान्वाचये समाहारे प्यन्योन्यार्थे समुच्च
 ये ॥ १३ ॥ पक्षोत्तरे तथा पादपूरणे व्यवधारणे ॥ चहिः ॥ किंचारं
 भेदसाकल्ये प्राक्पूर्वस्मिन्नवांतरे ॥ १४ ॥ अग्रे प्रभाते तीते च देशे
 दिक्कालयोरपि ॥ चत्रिः ॥ तिर्यक्कृतिरर्थे वक्त्रे च विहंगादौ त्व
 गव्ययं ॥ १५ ॥ ननु च प्रश्नदुष्टोक्तयोः सम्यक्कृदुष्टप्रशंसयोः ॥ अ
 हिः ॥ ननु भावे निषेधे च स्वरूपार्थे व्यतिक्रमे ॥ १६ ॥ ईषदर्थे च सा
 दृश्ये तद्विरुद्धतदन्ययोः ॥ ठहिः ॥ सुष्ठु प्रशंसनेऽपि स्यादत्यर्थं
 च निगद्यते ॥ १७ ॥ ठत्रिः ॥ अपष्टु निरवद्ये च शोभनार्थे च दृश्यते
 ॥ णचतुः ॥ अंतरेण षट् विद्याहिना मध्यार्थयोरपि ॥ १८ ॥ तैकं
 तु पादपूरणे भेदे समुच्चये व्यवधारणे ॥ पक्षोत्तरे नियोगे च प्रशंसायां
 विनिर्ग्रहे ॥ १९ ॥ तहिः ॥ अतिशब्दः प्रशंसायां प्रकर्षे लंघनेऽपि
 च ॥ नितोता संप्रतिक्षेपवाचकोऽप्येष दृष्टिः ॥ २० ॥ अस्तु स्या
 दभ्यनुज्ञानेऽप्यसूयापीडयोरपि ॥ प्रतिक्षेपे प्रशंसायां प्रकर्षे ल
 क्षणेऽपि च ॥ २१ ॥ असंप्रत्यर्थ उद्दिष्टमिति हेतोः प्रकाशने ॥ निदर्श
 ने प्रकारे स्यात्परकृत्य तु कर्षयोः ॥ २२ ॥ समासौ च प्रकरणेऽप्युता
 त्यर्थं विकल्पयोः ॥ समुच्चये वितर्के च प्रश्ने च पदपूरणे ॥ २३ ॥
 उत्स्यात्प्रश्ने वितर्के च चेत्कुत्सितप्रशंसयोः ॥ पक्षोत्तरेऽप्यसाक
 ल्ये जातु शब्दे विगर्हणे ॥ २४ ॥ कदाचिदर्थे पितृणां न्ये विक
 ल्पनिषेधयोः ॥ प्रतिप्रतिनिधावित्यंभूतारब्धानां भिमुख्ययोः
 ॥ २५ ॥ मात्रार्थभागवीप्सासु लक्षणप्रतिदानयोः ॥ वतामंत्रण
 संतोषखेदानुक्रोशविस्मये ॥ २६ ॥ स्वस्ति स्यान्मंगले पुण्येऽप्य
 शंसायामपि क्वचित् ॥ स्वित्प्रश्ने च वितर्के च तथैव पदपूरणे ॥ २७ ॥
 हंतवाक्यारंभखेदविषादहर्षसंभ्रमे ॥ तत्रिः ॥ आरोहरे समी
 पे च कञ्चित्कामप्रवेदने ॥ २८ ॥ प्रश्ने हर्षे मंगले च किमुत्प्रश्ने वि

तर्कयोः॥ विकल्पेति शेषेऽपि स्यात्तावन्मानेवधारणे॥ २८॥ संभ्र
मेचपरिच्छेदे तथा कात्कर्त्तव्यधिकारयोः॥ पश्यतस्यात्प्रशंसायां वि
स्मये च निगद्यते॥ ३०॥ पश्चात्प्रतीच्यां परमेष्ठ्यधिकारेऽपि दृश्य
ते॥ यद्वत्प्रश्ने वितर्के च यावत्कात्कर्त्तव्येवधारणे॥ ३१॥ प्रशंसा
यां परिच्छेदे मानाधिकारसंभ्रमे॥ पक्षांतरे च शब्द तस्यादात्मप्रश्ने च
मगले ३२ पुरा कल्पे सहा र्थे च पुनरर्थे च दृश्यते॥ स ह्यतस्सहैकवारे स्या
त्साक्षात्प्रत्यक्षतुल्ययोः॥ ३३॥ तच्चतुः॥ अहोवतातु कं पाया
स्वेदे संबोधनेऽपि च॥ पुरस्तात्प्रथमे प्राच्या मग्रतो र्यपुरार्थयोः
॥ ३४॥ श्रद्धिः॥ अथाथो संशये स्यातामधिकारे च मंगले॥ वि
कल्पानंतरं प्रश्नकात्कर्त्तव्यारभसमुच्चये॥ ३५॥ तथाभ्युपगमे पृष्ठ
प्रतिवाक्ये समुच्चये॥ सदृशे निश्चयेऽपि स्याद्यथा तुल्यार्थमान
योः॥ ३६॥ प्रशंसायां वृथा बंधे निष्कारणे॥ श्रुतिः॥ न्यथा पुनः
वितर्के चापरा र्थे च सर्वथा हेतुबाहयो॥ ३७॥ दृष्टिः॥ उत्तरका
शे विभागे च प्राबल्याः स्वास्थ्यशक्तिषु॥ प्राधान्ये बंधने भविमो
क्षे लाभोर्द्धु कर्मणोः॥ ३८॥ यत्तु गर्हा हेतुवधृत्यो र्यदि गर्हा वि
कल्पयोः॥ धृष्टिः॥ अधिस्यादधिकारे चापीश्वरे च निगद्यते
॥ ३९॥ नैकम्॥ न स्यान्निषेधोपमयोर्निनिवेशभृशार्थयो
नित्यार्थे संशयक्षेपकोशलोपरमे सुच॥ ४०॥ सामीप्याश्रयदा
नेषु मोक्षांतर्भावबंधने॥ राश्ययो भावविन्यासेऽनुवितर्कापमा
नयोः॥ ४१॥ विकल्पानुनयातीते प्रश्ने हेत्वपदेशयोः॥ नहि॥
अनुहीने सहा र्थे च पश्चात्सादृश्ययोरपि॥ ४२॥ लक्षणेऽप्यभूता
ख्या नभागवीप्सास्त्वनुक्रमे॥ आया मे च समीपे च किलु प्रश्न
वितर्कयोः॥ ४३॥ चनविस्मये सा कल्पेन नुशब्दो विनिग्रहे॥ अ
नुप्रश्ने परकृतावधिकारे च संभ्रमे॥ ४४॥ आमंत्रणेऽप्यनुनये प्र
श्नानुशाबधारणे॥ नानाशब्दो विनार्थे पितथानेको भयार्थयोः॥
॥ ४५॥ स्थानेऽनुकरणार्थे स्याद्युक्तसादृश्ययोरपि॥ यद्विः॥ अप

स्यादप कृष्टार्थवर्जनार्थवियोगयोः ॥ ४६ ॥ विपर्यये च विकृतौ चो
 र्थे निर्देशदुर्षयोः ॥ ४७ ॥ अपि संभावनाप्रशंकागर्हासमुच्चये ॥ ४८ ॥
 तथा युक्तपदार्थेपिकामकारक्रियासुच ॥ उपस्यादधिकार्थे च
 हीनार्थो सन्नयोरपि ॥ ४९ ॥ भट्टिः ॥ अभीष्टं भूतकथने चाभि
 मुख्याभिलाषयोः ॥ मैकं ॥ साधारणे विकल्पे च स्मातीते पादपूर
 णे ॥ ४९ ॥ स्यान्मंगले परकृता ॥ भट्टिः ॥ वसोति कसहार्थयोः ॥
 आमृजाननिश्चये स्मृत्यो रुमूरोधेः गीकृतावपि ५० ॥ प्रश्नेपि स्या
 दुमरूपोक्तौ पृच्छाया मोमुपक्रमे ॥ प्रणवे चाप्युपगमे चापाकृतौ
 च मंगले ॥ ५१ ॥ कम्पादपूरणे तोये मस्तके च सुरवेः पिच ॥ किम्
 कुत्सायां वितर्के च निषेधप्रश्नयोरपि ॥ ५२ ॥ किमु संभावनायां
 स्यात्त्विमर्शे चापि दृश्यते ॥ नामकोपेभ्युपगमे विस्मये स्मरणे
 पिच ॥ ५३ ॥ संभाव्यकुत्साप्राकाशयविकल्पे पिच दृश्यते ॥ शम्
 कल्याणे सुरवे स्मृतुशोभनार्थसमर्थयोः ॥ ५४ ॥ संगार्थे च प्र
 हृष्टार्थे सामिनिदार्थयोर्मतं ॥ हम् रूपोक्तावनुनये हम् स्मृता
 वप्यपाकृतौ ॥ ५५ ॥ अर्थप्रश्नेऽभ्यनुज्ञायां हम् स्यात्प्रश्नवि
 तर्कयोः ॥ भट्टिः ॥ अलम्भूषणपर्याप्तिवारणेषु निरर्थके ॥ ५६ ॥
 शक्तावेवम्प्रकारे स्यादंगीकारे वधारणे ॥ अर्थप्रश्ने परकृतावु
 पमापृच्छयोरपि ॥ ५७ ॥ कथमहर्षे च गर्हायो प्रकारार्थे च संभ्र
 मे ॥ प्रश्ने संभावनायां च काममूचानुमतौ स्मृतं ॥ ५८ ॥ प्रकाशे
 चाप्यसूयायां तथा नुगमने पिच ॥ जोषमसुरवे प्रशंसायां तूष्णीं
 लंघनयोरपि ॥ ५९ ॥ नूनमृतुनिश्चिते तर्के स्मरणे वाक्यपूरणे ॥
 परम्नियोगेऽपे च प्राध्वमूनमनुकूलयोः ॥ ६० ॥ सत्यम् प्र
 श्नेऽभ्युपगमे ॥ मचतुः ॥ ६१ ॥ वश्यमनित्यप्रयत्नयोः ॥ अभी
 ष्टाम् मुदुरश्रां तेशीघ्रप्रकर्षयोरपि ॥ ६२ ॥ इदानीम् वाक्यभू
 षायां संप्रत्यर्थे च दृश्यते ॥ तद्दिनम् दिनमध्ये स्यात्तथैव प्रतिवा
 सरे ॥ ६३ ॥ सांप्रतं चाधुनार्थे स्यादुचितार्थे च दृश्यते ॥ यद्विः ॥ अ

यिप्रश्नानुनय योस्तथासंबोधनेपिच॥६३॥अये क्रोधविषा
 देचसंभ्रमेस्मरणेपिच॥दिष्ट्याहर्षेमंगलेचपश्यशब्दस्तुविस्म
 ये॥६४॥प्रशंसायामपितथा॥यत्रिः॥समयांतिकमध्ययोः॥
 रेकम्॥प्रप्रकर्षेगताद्यर्थे॥रद्विः॥प्यरेप्राकृत्यसूययोः॥६५
 उर्युरीचाप्युभौशब्दोविस्तारेगीकृतावपि॥दुर्निषेधेचदुष्टेचनि
 र्निर्णयनिषेधयोः॥६६॥परिस्थात्सर्वतोभावैवर्जनेव्याधिशेष
 योः॥दुत्थंभूतारव्यानभागवीप्सालिंगनलक्षणे॥६७॥दोषारव्या
 नेनिरसनेपूजाव्याप्त्यश्वभूषणे॥पराविमोक्षप्राधान्यप्रातिलोभ्य
 सुधर्षणे॥६८॥आभिसुख्यभृशार्थेचविक्रमेचगतौषधे॥पुरापु
 राणेनिकटेप्रबन्धातीतभाविषु॥६९॥स्वःप्रेत्यव्योम्निनाकेचा॥र
 त्रिः॥प्यंतःस्वीकारमध्ययोः॥अंतरापिविनार्थेस्यान्मध्यार्थ
 निकटार्थयोः॥७०॥उर्युर्युर्यूररीचविस्तारेगीकृतौत्रयं॥न
 किर्निषेधोपमयोःप्रादुःप्राकाशपद्व्यते॥७१॥संभाव्येचप्रवृत्तौ
 चपुनरप्रथमेमतम्॥अधिकारेचभेदेचतथापक्षांतरेपिच॥७२॥
 लद्विः॥किलशब्दस्तुवार्तायासभाव्यानुशयार्थयोः॥खलु
 स्याद्वाक्यभूषायांजिज्ञासायाचसांत्वने॥७३॥वीप्सामाननिषे
 धेषुपूरणेपदवाक्ययोः॥वैकम्॥वास्याद्विकल्पोपमयोर्वित
 र्केपादपूरणे॥७४॥समुच्चयेचविश्रंभेनानार्थातीतयोरपि॥वि
 निग्रहेनियोगेचतथैवपदपूरणे॥७५॥निश्चयेसहनेहेतावव्याप्ति
 विनियोगयोः॥द्वयदर्थेपरिभवेभ्युद्धाचलंचनेपिच॥७६॥विज्ञाने
 वद्विः॥थैवचोपम्येनियोगेवाक्यपूरणे॥अवधारणेचचारनि
 योगेचविनिग्रहे॥७७॥षद्विः॥उषारत्रौतदंतेचदोषारत्रौच
 तन्मुखे॥मंसुशीघ्रेभृशार्थेच॥षत्रिः॥निकषांतिकमध्ययोः॥
 ७८॥सैकम्॥सपूजायांभृशार्थानुमतिक्लृप्तसमृद्धिषु॥सद्विः
 आस्मरणेपाकरणेकोपसेतापयोरपि॥७९॥ईदुःखभावनेको
 पेनिर्निबधेचनिश्चये॥साकल्यातीतयोर्भोस्तुसंबोधनविषादयोः

॥८०॥ सन्निः॥ अंजसाशब्दआख्यातस्तत्त्वतूर्णार्थयोरपि॥
 तिरोः तद्वैतिर्यगर्थे नीचैः स्वेराल्पयोर्मतं॥८१॥ पुरोः प्रेप्रथ
 मेभूयोः धिकारेच पुनः पुनः॥ मिथोः न्योन्ये रद्वैत्ये च शनैः स्वेरेश
 नैश्चरे॥८२॥ सचतुः॥ अभितः शीघ्रसाकल्पसंमुखोभयतोः
 तिके॥ अग्रतः प्रथमेचाग्रे पुरतः प्रथमाग्रयोः॥८३॥ पूर्वैद्युः प्रा
 तः काले स्यात्तथैवगतवासरे॥ हैकम्॥ हस्यात्संबोधने पादपू
 र्योचविनिग्रहे ८४ नियोगेच क्षिपायां स्यात्कुत्सायामपि दृश्यते
 हाविषादेच शोकेच कुत्सादुःखार्थयोरपि॥८५॥ हिपादपूरणे हे
 तौ विशेषेत्ववधारणे॥ प्रश्नहेत्वपदेशेच संभ्रमास्तूपयोरपि॥८६
 ही दुःखहेतावारव्याताविषादेविस्मयेपिच॥ हे संबोधनआह्वाने
 प्यसूयादौचदृश्यते॥८७॥ हैसंबोधनआह्वाने द्वौ द्वौ शब्दौतथै
 तयोः॥ हृद्विः॥ अहप्रशंसाक्षिपयोर्नियोगेचविनिग्रहे॥८८॥ अहो
 धिगर्थेशोकेचकरणार्थविषादयोः॥ संबोधनेप्रशंसायांविस्मयेप
 दपूरणे॥८९॥ असूयायांवितर्केस्यादाहक्षेपनियोगयोः॥ आहोप्र
 श्नेविचारेचसहसाकल्पदृश्यते॥९०॥ विद्यमानेचसादृश्येयौगपद्यसमृ
 द्धिषु॥ संबधेचतथाहीहीशब्दोविस्मयहास्ययोः ९१ हैसंबोधनेद्वौ
 तौहोहौशब्दस्तथैतयोः॥ हृन्निः॥ अहहेत्यद्भुतेरेवेपरिक्रेशप्रकर्षयोः
 ९२॥ संबोधनेऽपिचोताहोपरिप्रश्नविचारयोः॥ इतिव्ययानेकार्थवर्क
 ॥ उत्पलिनीशब्दार्णवसंसारावर्तनाममालारव्यान्॥ भागुरिक्वरुचिशाम्भ
 तवोपालितरंतिदेवद्वरकोषान् १ अमरशुभांकहलापुधगोवर्धनरभस
 पालकृतकोषान्॥ रुद्रामरदत्ताजयगंगाधरधरणिकोषाश्च २ हासवत्य
 भिधानं त्रिकांडशेषंचरत्नमालांच॥ अपिबहुदोषंविश्वप्रकाशकोषंच
 सुविचार्य ३ वाग्भटमाधववाचस्पतिधर्मव्याडितारपांलारव्यान्॥ अपि
 विश्वरूपविक्त्रमादित्यनामलिंगानिसुविचार्य॥४॥ कात्यायनवामनचं
 दोगोमिरचितानिलिंगशास्त्राणि पाणिनिपदानुशासनपुराणकाव्या
 दिकंचसुनिरूप्य ५ षट्शतगाथाकोशप्रणयनविरव्यातकोशलेनायं मे
 दिनिकरेणकोशः प्राणकरसूनुनारचितः ६ इतिमेदिनीहृतानेकार्थकोशः स॥

एकाक्षरीकोश १

श्रीगणेशायनमः॥अथएकाक्षरकोशप्रारभ्यते॥अकारोवासु
 देवस्यादाकारस्तुपितामहः॥पूजायामपिमांगल्येआकारपरि
 कीर्तितः॥१॥इकारउच्यतेकामोलस्मीरीकारउच्यते॥उकारशं
 करःप्रोक्तउकारश्चापिलक्षणे॥२॥रक्षणेचापिउकारउकारोब्र
 ह्मणिस्मृतः॥ऋकारोदेवमातास्यात्ऋकारोदनुजप्रसूः॥३॥
 लृकारोदेवजातीनामातासद्भिःप्रकीर्तिता॥लृकारःस्मर्यतेपूर्वज
 ननीशब्दकोविदैः॥४॥एकारउच्यतेविष्णुरैकारःस्यान्महेश्व
 रः॥ओकारस्तुभवेद्ब्रह्माओकारोऽनंतउच्यते॥५॥अंस्याच्चप
 रं ब्रह्मअस्याच्चैवमहेश्वरः॥कःप्रजापतिरुद्दिष्टोकोर्कवाय्वन
 लेपुच॥६॥कश्चात्मनिमयूरचकःप्रकाशउदाहृतः॥कंशिरोज
 लमारख्यातंकसुरं च प्रकीर्तितं॥७॥पृथिव्यांकुसमारख्यातः
 कुःशब्देपिप्रकीर्तितः॥खमिंद्रियेखमाकाशेखःस्वर्गेपिप्रकीर्ति
 तः॥८॥सामान्येचतथाशून्येखशब्दःपरिकीर्तितः॥गोगणेशः
 समुद्दिष्टो गंधर्वो गः प्रकीर्तितः॥९॥गंगीतंगाचगाथास्यात् गौ
 चधेनुःसरस्वती॥घाघंटाथसमारख्याताघोघनश्च प्रकीर्तितः॥
 ॥१०॥घंटीशेहननेघर्मेघुर्घोणाघूर्ध्वनावपि॥॥ङकारोभैरवः
 रख्यातोङकारोविषयस्पृहा॥११॥चश्चंद्रमाःसमारख्यातोभास्व
 रेतस्करमतः॥निर्मलंलंसमारख्यातंतरलेष्ठःप्रकीर्तितः॥१२॥छे
 दकेच्छसमारख्यातोविहृद्भिःशब्दकोविदैः॥जकारोगायनेप्रोक्तो
 जयनेजःप्रकीर्तितः॥१३॥जेताजश्चप्रकथितःसूरिभिःशब्द
 शासने॥रवौझकारकथितोनष्टेझश्चोच्यतेबुधे॥१४॥झकारश्च
 तथावायोनेपथ्येसमुदाहृतः॥ञकारोगायनेप्रोक्तोञकारोझर्ष
 रध्वनौ॥१५॥टो धरित्र्यांचकरकेटो ध्वनौच प्रकीर्तितः॥ठकारो
 जनतायांस्यात्ठो ध्वनौच शठेपिच॥१६॥ठोमहेशःसमारख्यातो
 ठश्च शून्ये प्रकीर्तितः॥ट्टध्वनौचठःप्रोक्तस्तथाचट्टस्पमंडले॥
 १७॥डकारःशंकरेवासेध्वनौभीमेनिश्च्यते॥ढकारःकीर्तिता

ढक्कानिर्गुणेनिर्धनेमतः॥१८॥णकारःस्त्रुकरेजानेनिश्चयेनिर्णयेपिच॥
 तकारःकीर्तितश्चोरेकोडपुच्छेप्रकीर्तितः॥१९॥शिलोच्चयेथकारस्याय्य
 कारेनयरक्षणे॥दकारोभ्रे कलत्रेचछेदेदानेचदातरि॥२०॥धंधनेसधमे
 धस्यात्तद्धिधातरिमनावपि॥धिषणाधीःसमारख्याताधूश्चैवभारवित्तयोः
 २१॥नेतानश्चसमारख्यातस्तरणौनःप्रकीर्तितः॥नकारःसौगतेबुद्धौस्तुतो
 वृक्षेप्रकीर्तितः॥२२॥नशब्दःस्वागतेवंधौवृक्षेसूर्येचकीर्तितः॥पःकुचेरःस
 मारख्यातःपश्चिमेचप्रकीर्तितः॥२३॥पवनेपःसमारख्यातःपस्यात्पानेच
 तरि॥कफेवातेफकारःस्यात्तथाःद्धानेप्रकीर्तितः॥२४॥फूत्कारेपिचफः
 प्रोक्तस्तथानिष्फलभाषणे॥वकारेश्वरुणःप्रोक्तःकलशेवःफलेपिच२५
 चक्षस्थलेचवःप्रोक्तोगदायांसमुदाहृतः॥नक्षत्रेभंबुधाःप्राहुर्भवनेभः
 प्रकीर्तितः॥२६॥दीप्तिर्भास्याच्चभूर्भूमिर्भीर्भयंकथितंबुधैः॥मःशिवश्च
 द्रमावेधामालस्मीचप्रकीर्तिता॥२७॥माचमातरिमानेचबंधनेमःप्रकी
 र्तितः॥यशोयःकथितःप्राज्ञैर्मेवायुरितिशब्दितः॥२८॥यानेयातरिय
 स्त्यागेकथितःशब्देवेदिभिः॥रश्मिरामेःनिलेवन्द्येभूमावपिधनेपिच॥
 २९॥इंद्रियेधनरोधेचरुर्भयेचप्रकीर्तितः॥लोदीप्तौद्यालश्चभूयोभ
 येचाल्हादनेपिच॥३०॥लोवातेलवणेचस्याल्लोदानेचप्रकीर्तितः॥
 लःश्लेष्टेचाशयेचैवप्रलयेसाधनेपिल॥३१॥मानसेचरुणेचैवल
 कारःसात्वनेपिच॥विश्वपक्षीनिगदितोगगनंप्रतिकीर्तितं॥३२॥शं
 सुखंशंकरःश्रेयःशश्वसीन्निगद्यते॥शयनेशःसमारख्यातोहिंसा
 यांशोनिगद्यते॥३३॥षःकीर्तितोबुधैश्चेष्टेवश्वगंभीरलोचने॥उपसर्गे
 परोक्षेचषकारःपरिकीर्तितः॥३४॥सःकोपेचरणेसःस्वत्तथाशूलिनीकी
 र्तितः॥साचलस्मीबुधैःप्रोक्तागौरीसाचसर्दश्वरः॥३५॥हःकोपेकारणेह
 श्वत्तथाशूलीप्रकीर्तितः॥हिःपद्यावरणेप्रोक्तोहिःस्याद्धेत्वधारणे॥३६॥ह्रः
 क्षेत्रेवससिप्रोक्तोबुधैः॥क्षिःशब्दशासने॥क्षिःक्षेत्रेक्षत्ररक्षेचनृसिंहेच
 प्रकीर्तितः॥३७॥आगमेभ्योभिधानेभ्योधातुभ्यःशब्दशासनात्॥
 एवमेकाक्षरनामाभिधानंक्रियतेमया॥३८॥ ॥इत्येकाक्षरकोशःसमा

श्रीगणेशायनमः॥ प्रबोधमाधातुमशाब्दिकानां कृपासुपेत्यापि
सतंकवीनाम्॥ कृतो मया रूपमवाप्य शब्दभेदप्रकाशोऽखिल
वाङ्मन्यार्थः॥ १॥ विद्यादगारमागारमपगामापंगामपि॥ अराति
मारातिमथोभमआमः प्रकीर्तित॥ २॥ भवेदमर्षआमर्षाअंकुरो
ऽकुरएवच॥ अंतरिहमंतरिहमगस्त्योऽगस्तिरेवच॥ ३॥ अटरूप
श्चाटरूपोऽवशयोऽपश्यायएवच॥ पतिश्यायः प्रतिश्यायोभल्लू
कोभल्लुकोऽपिच॥ ४॥ उल्मूकमुल्मुकंप्राहुः शंबूकमपिशंबुकम्
॥ जतु कास्याज्जतूकापिमसूरोमसुरोमतः॥ ५॥ वास्तुकंचापि
वास्तूकेदेवकीदेवकीतिच॥ ज्योतिषंज्यौतिषं चपिष्ठे
वनंष्टीवनतथा॥ ६॥ सूत्रामापिचसूत्रामाहनुमान्नुमानपि॥
उषणंस्यादूषणंचभवेदुषरमूषरम्॥ ७॥ बंधूरबंधुरंचस्यादूरी
कृतमुरीकृतम्॥ वाल्हिकंचापिबाल्हीकंगंडीवगाण्डिवंतथा॥
॥ ८॥ उषापूषाननन्दाचननान्दाचप्रकीर्तिता॥ चडालोऽपिचंच
डालोवादान्योऽपिबदान्यवत्॥ ९॥ हालाहलंहालहलंवदन्त्य
पिहलाहलम्॥ प्रचहालंहहालंचहाहलंचापिचक्षते॥ १०॥ प्र
क्काणप्रक्काणश्चापिश्यामाकाश्यामकेपिच॥ सहचरः सहचरः
स्फाटिकंस्फटिकंतथा॥ ११॥ गन्धर्वोऽपिचगाधर्वश्चमरश्चाम
रस्तथा॥ चोरश्चोरश्चदुश्चाटूश्चोलश्चेलश्चमुश्चमू॥ १२॥ चंचु
श्चञ्चुस्तलस्तालः श्यामलः शवलस्तथा॥ धान्याकमपिधन्या
कंपुतकंपोतकंतथा॥ १३॥ कवाटंचकपाटंचकविलंकपिलंत
था॥ करबालः करपालोवनीपकवनीपको॥ १४॥ पारावतः पा
रापतोजरास्याज्जरयासह॥ जटायुपंजटायुंचविद्यादायुतथायु
पा॥ १५॥ सायंसायोभवेत्कोशः कोशश्चूण्डंचशुंडवत्॥ भावुकं
भयिकंचापिमूसलंसुषलंतथा॥ १६॥ वेशोवेषश्चकथितोबुसो
ऽपिस्यादुषस्तथा॥ स्याधनुर्धनुषासार्द्धजरसाचनरांविदुः १७
स्तूकरः शूकरोपिऽस्यात्सृगालश्चसृगालवत्॥ सूरः शूरश्चक

शितः कलशः कलशोऽपि च ॥ १८ ॥ सुनासीरः सुनासीरो नाराय
 ण नारायणो ॥ यातुधानो जातुधानो लक्ष्मणो लक्ष्मणोऽपि च १९ ॥ श्वसु
 रो स्वसुरोऽपि स्याच्चारिन्पंचरितंतथा ॥ पारदं पारतं वासावासकं
 कृमिणा क्रिमि ॥ २० ॥ त्रिफला त्रिपला चापि कुशराकिशरापि च ॥
 ॥ भवेद्दृष्टिस्तथा विष्टिः प्रियालः स्यात्प्रियालवत् ॥ २१ ॥ कलाटी
 नः कराटी नो वलिशो वडिशोऽपि च ॥ संकरः शंकरोऽपि स्यान्मङ्गलो
 मुङ्गलोऽपि च ॥ २२ ॥ मङ्गरो मुद्गरश्चापि मकुटो मुकुटित्विह ॥ मुकुतं
 सुकुतं चापि चुलुकं चूलुकं तथा ॥ २३ ॥ करञ्जः करजोऽपि स्यात्परेतः
 प्रेत उच्यते ॥ कर्मीरोऽपि च कीर्मीरो हायनं हयनं स्मृतम् ॥ २४ ॥ शौ
 टी र्थमपि शौण्डी र्ज्येष्ठे ज्येष्ठेऽपि दृश्यते ॥ सौदाम्नी च सुदाम्नी
 च सौदामन्यपि दृश्यते ॥ २५ ॥ जठरो जठरोऽपि स्यान्निमेषोऽनिमेषोऽपि च
 ॥ बुकोलं कम्बुकुसुमे मदनो मलयो द्रुमे ॥ २६ ॥ आरग्वधा भ्रग्वधो
 चरुवर्जसुरकावपि ॥ प्रक्षिः प्रक्षिश्च सरः सरसुश्च निगद्यते ॥ २७ ॥
 नीलंगुरपि नीलांगुरीश्वरी चेश्वरापि च ॥ तपिंचमपितां पिंचत्रपु
 षं त्रिपुषंतथा ॥ २८ ॥ हिडिरोऽपि च हिंडीरः परशुं पशुना सह ॥ वालु
 कावालिका चापि दोर्दोषोऽपि भुजाभुजः ॥ २९ ॥ बाहुर्बाहातृषातृ
 षासंध्यास्यात्संधिना सह ॥ भगिनी मपि भग्नी च दलरींक्षि ली
 रींक्षिदुः ॥ ३० ॥ वेत्रं च वेतसा सार्द्धमेधमाहुस्तथैन्धसा ॥ सम्वलनं
 सक्वरणं तलुनीतरुणीति च ॥ ३१ ॥ प्रमदावचनं प्रमदवचनं परि
 कीर्तितं ॥ स्वहलिका सुरलीका वशंवज्ञोऽशनिस्तथा ॥ ३२ ॥ शिलं
 मुचशिलींचं च भवेन्मुचं शिलंतथा ॥ वासुदेवोऽपि वासुः स्याद्
 सुदेवोऽपि वासवः ॥ ३३ ॥ आशी आश्याऽहिदंष्ट्रायां लक्ष्मिर्लक्ष्मी
 हरेः प्रिया ॥ रुचकौ रुचुको प्रोक्तौ पुरुचूकश्च तादृशः ॥ ३४ ॥ कु
 मुदं कुमुदश्चापि योषिता योषिदित्यपि ॥ शरद्वेच्छरदया प्रावृ
 द्प्रावृषया सह ॥ ३५ ॥ नगस्तु नगसा सार्द्धं तपश्च तपसा सह ॥ स
 हस्तु सहसा सार्द्धं महस्तु महसा सह ॥ ३६ ॥ तमस्तु तमसा प्रोक्तार

जसापिरजःसमं॥गार्गिर्वैस्तुजलोकाभि कथितोअंजलौकसं॥३७
 दिवंचापिदिवाप्रोक्तपर्वस्या त्वर्षदासह॥वर्षा-स्युर्वरिषाभिस्तुह
 विषेहविषस्तथा॥३८॥सर्वप स्यात्सरिषपःकर्ष स्यात्करिषेण
 च॥मारिषोमार्षद्वत्युक्त-परशःपर्शएवच॥३९॥एवमन्येऽपिचार्हा
 द्यकर्ह्यावर्णा-प्रयोगतः॥दक्षिणास्यामवाच्येवप्रायत्वनशनेविदु-
 ॥४०॥छंदावभिप्रायवशौकज्जलस्यात्कवातवत्॥ह्रस्वादिकर्ति पी
 डायांधनुःकोट्यामपीष्यते॥४१॥एतौमध्यतवर्गीयौवैदुष्यमणि
 शादुलौ॥तालव्यमध्योविशदउर्ध्वशब्दोरकारवान्॥४२॥यैवानीष्य
 द्वेमध्येऽप्रावणेमासिमध्यत॥शफेसुरचवर्गीयसुवारश्चसुरप्रके
 ४३॥नापितस्योपकरणेकषसंयोगदृश्यते॥अव्यधानव्ययंरात्रौदो
 षाशब्दंप्रचक्षते॥४४॥प्रायोभवेद्य प्रचुरप्रयोग-प्रमाणिकोदाहर
 णेप्रतीतः॥रूपादिभेदेषुविचारणेषुविचक्षणोनिश्चयतामुपैति
 ॥४५॥क्वचिन्मात्राकृतोभेद-क्वचिद्वर्णकृतोऽत्रच॥क्वचिदर्थान्तरो
 ल्लेखच्छब्दानांरुद्धित क्वचित्॥४६॥जागर्तियस्यैषमनःसरो
 जेसएवशब्दार्थविवर्तनेशः॥निजप्रयोगार्पितकामचार-पाठप्रयो
 गाप्रण शर्गलश्च॥४७॥हारितोहरितोपिस्यान्मुनिपक्षिविशेषयोः
 तुवरस्तूवरोऽपिस्यात्कुवरःकूवरस्तथा॥४८॥उत्तमोनुतमो
 पिस्यादाहतस्यादनाहतम्॥उदारेऽवानुदारःस्यादुदग्रेचानुद-
 ग्रवत्॥४९॥महिलायांमहेलापिमहलास्यान्महेलिका॥छेकद-
 छेकछेकालोविदग्धेछेकिलोपिच॥५०॥गुगुलौगुगुलोपिस्याद्विगुले
 चापिहिंगुलम्॥मंदिरेमदिरापिस्याद्वीर्येवीर्यापिकथ्यते॥५१॥शु
 ष्केष्यकालेचाबालमुदकेस्याद्वकंतथा॥दुष्टभेदेशतरुषीशतादृश्च
 निगद्यते ५२द्रेकंदेकाणाद्वयणाभवन्त्यपिटकाणवत्॥पत्रगमपिपत्रा
 द्वैकुदालश्चकुदालवत्॥५३॥मारुषंमारिषंशाकेप्रीहाप्रीहागंदेपि
 च॥फिणाफेणिस्तथौद्विलकरिण्याकारिणीतिच॥५४॥धमित्रीश्च
 तरिषोचतरिषातारिषीतथा॥कन्याकुञ्जंकान्यकुञ्जंकोशलोतर
 कोशला॥५५॥धाराणसीत्यपिप्रोक्ताबाणारसीतिचतथा॥ताम
 लितादामलितालुगोऽप्योत्तुगद्वत्यपि ५६ अन्तस्थीयवकारस्तु

पवनस्य तु कथ्यते ॥ तत्र वायस्य वाये पितन्त्रादित्वं च दृश्यते ॥ ५७ ॥
इति पुरुषोत्तमदेवकृतः शब्दभेदः प्रकाशः सम्पूर्णः ॥ शुभमस्तु ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथापरो द्विरूपकोशः प्रारभ्यते

भवेदाषाढासाढो विषुवं विशुवं तथा ॥ मातुस्त्वसामातृष्वसा कषायां क
थिता कशा १ शबलं सवलं प्रोक्तं कुशलं कुसलं तथा ॥ वाशरो वासरो पि
स्याद्वशिष्ठोऽपि वशिष्ठकः ॥ २ ॥ मुषलो मुसलः प्रोक्तः सूकरोऽपि च मू
करः ॥ शृगालोऽपि मृगालस्तस्याच्छावः सावोऽपि कीर्तितः ॥ ३ ॥ कोषः
कोशीः शृगदितमस्तु चापि सताम्मतम् ॥ शण्डुः षण्डुस्तथारव्यात
स्तापेदोऽपि त्रिविधो मतः ॥ ४ ॥ शूरः स्तूरेऽपि चानित्ये विष्वा विष्वास्मृ
ता बुधैः ॥ किशलयं किसलयं चूलुकं चूलुकं तथा ॥ ५ ॥ अली स्या
दलिरप्येवं बाल्ही को बाल्ही को मतः ॥ गण्डी वंगाण्डिवं चैव पाण्डु
रं पाण्डुरस्तथा ॥ ६ ॥ पारावतः पारवतः कवादं च कपाटकम् ॥ अन्त्य
श्वान्तस्सुरवं सौषमं नखं च नखरं तथा ॥ ७ ॥ ब्राह्मी को ब्राह्मिकश्चैव
बालुका बालिका तथा ॥ मथुरा मधुरा प्रोक्ता कफोऽपि कफणिस्त
था ॥ ८ ॥ हार्हारमपि च प्रोक्तं सर्षपोऽपि च सर्षपः ॥ धूस्तूरो धूस्तुरश्चै
व मन्ती कापितथान्तिका ॥ ९ ॥ जमदग्निर्जामदग्निः कीलिंजश्च कि
लिञ्जकः प्रतिकारः प्रतीकारो विहारो देर्द्विरूपता ॥ १० ॥ रजन्यवनि
भूम्या देर्द्विरूप्यमपि दृश्यते ॥ अयोगण्डुस्तु योगण्डोऽप्यपि धानं पि
धानकम् ॥ ११ ॥ अवतंसो वतंसोऽप्यवहितं वहितं तथा ॥ आप्यं अर्ज्यं
स्तथा प्रोक्तः खुरग्नश्च सुरग्रकः ॥ १२ ॥ यामाताऽपि च जामाता या
या जायाऽपि कीर्तिता ॥ योषा जोषा तथा रव्याता स्ववासन्यां स्ववासि
नी ॥ १३ ॥ कङ्कुः कङ्कूर्यवागुश्च द्यागुश्चिष्टैरुदाहृता ॥ सुत्रामापि

चरुत्रामाकीलिनीकीलिणीतथा॥१४॥यातीफलंजातिफलंयष्टीमधु
मंतंतथा॥तनुस्तनूर्धनुश्चैवपरीषत्परिषत्तथा॥१५॥अभ्रमभ्रमपि
ख्यातंधवित्रंस्याद्भूपित्रकम्॥धान्याकमपिधन्याकंखड्गखड्गश्च
संमतः॥१६॥विरंचिश्चविरंचोपिपरशुःपरशूरपि॥पृषदश्यःपृषद
श्चोवेष्यावेश्यापिकीर्तिता॥१७॥सुरापाणंसुरापानंभुजङ्गोभुजगोम
तः॥तुरङ्गस्तुरगश्चैवकवन्धचकवन्धकम्॥१८॥अग्रमग्रमपि
ख्यातंशारसारोपिकथ्यते॥वन्धुकंवन्धुरंचापिककुटुककुटुप्यथ
१९॥लुद्यानंचपुरुद्यानंपुरीपुरमपिस्मृतम्॥जम्बीरोऽपिचजम्बीरो
चरुणोचरुणोमतः॥२०॥रात्रिंचरोरात्रिचरस्संततंसतततथा॥जि
ह्वाजिह्वश्चकथितोजिह्वलोयेनगीयते॥२१॥उक्यमुक्यमपिप्रो
क्तमीष्टंमिष्टमपिस्मृतम्॥विश्रामोविश्रमोवापिपुरुषपूरुषस्तथा॥
॥२२॥उदकमुदकप्रोक्तकटिकटकटीरकौ॥लज्जालज्यापुनःप्रो
क्ताप्रततिर्ब्रततिस्तथा॥२३॥नृत्यंनृतचकथितंशय्यायांकथ्यते
शयः॥फलितंफालितंचैवविद्वद्भिःपरिकीर्तितम्॥२४॥गभीरचा
पिगभीरंप्रकाणःप्रक्वणस्तथा॥प्रादेशोपिप्रदेशस्यात्करजोपि
करञ्जक॥२५॥लकुचोलिकुचोवापिहज्जलोहिज्जलोमतः॥अग
स्तिस्स्यादगस्त्योऽपियमदोयमजोमतः॥२६॥वातिलोवातुलोऽपि
स्याद्वातूलप्रमतस्तथा॥अमिषास्यादमीषापितेमस्तेमइतिस्मृ
तः॥२७॥चेटीचेटीलक्षणतोरजःख्यातंरजेमतः॥महःख्यातंमहा
माहुश्चिन्तनंचिन्तनीतथा॥२८॥मासिज्यैष्ठस्तथाजेष्ठःपौषःपुष्ये
पिसंमतः॥अस्तिवानाऽस्तिवानेवंवाग्वाचादिदिशादयः॥२९॥ना
रिकेलादिषुद्वैधंमाहकेलादिवर्जनात्॥दिम्भोदिम्बश्चविरख्यातःकु
वरःकूवरस्तथा॥३०॥अर्द्रमार्द्रधुतंधौतंकटकंकनकंतथा॥नारकं
नरकचापिकुटीरंकुटिरंतथा॥३१॥ननन्दाचननान्दाचजटीलोजटि
लस्तथा॥निशीतनिशितंचापिविद्वद्भिःपरिकीर्तितम्॥३२॥घ्राणं
घ्रातपुनःप्रोक्तगूढशुभंमतंतथा॥कीतंकीणंचकथितयुष्टंचयु
षितंतथा॥३३॥दान्तंचदमितंप्रोक्तशान्तशमितमेवच॥पूर्णचपू

रितं चैव क्लिष्टं च क्लितं तथा ॥ ३४ ॥ पिष्टं च पिष्टितं चैव विद्विः परिकी
र्तितम् ॥ पुष्कं च शुषितं चैव भिन्नं च भेदितं तथा ॥ ३५ ॥ तसंचतपितं चैव
धूपितं च तथा मतम् ॥ धूपायितं मार्गितं च मृगितं चोच्यते पुनः ॥ ३६ ॥
त्रातं त्राणमतिख्यातं गुसंगोपायितं तथा ॥ बुद्धं च बुधितं प्रोक्तं पणितं
च तथा मतम् ॥ ३७ ॥ पणायितं च पनितं यणायितं मपि स्मृतम् ॥ कृन्नं
च द्वादितं चैव पुष्टं पुष्टमपि स्मृतम् ॥ ३८ ॥ अपतीर्थं पतीर्थं च पर्वः
स्यात्पर्वणी तथा ॥ गुग्गुलुर्गुग्गुलश्चैव किकिदीविः किकीदिविः ॥ ३९
जीवं जीवो जीवजी वस्तडागस्तदुगस्तथा ॥ ४० ॥ अपूपश्चैव पूष
श्च अचमर्षो घमर्षणम् ॥ अपमानोः वमानश्च बिम्बोष्ठादेर्द्विरूपता
॥ ४१ ॥ हलीषा च हलेशा च लंगलेशा तथा मता ॥ काव्येषु गीयते हर्षे
हरीर्षोः पिचगीयते ॥ ४२ ॥ निमेष निमिषो चैव भीरुस्स्याद्भीलुकः पु
मान् ॥ मेधिर्मिधी शरव्यं च लसंलस्यं तथा मतम् ॥ ४३ ॥ संख्या ल
स्यं च लसाचकरभोपिकरम्भकः ॥ मृदुर्मृही गुरुगुर्वीरजतं रजनं त
था ॥ सेवनं सीवनं तन्त्री तन्द्रा च मार्जनं मृजा ॥ संध्या संध्या प्रतिज्ञायां भ
रता भारती नदी ॥ ४४ ॥ स्मृतौ दासेन दास्यो पिटकः पेटकस्तथा ॥ परी
सृता परिसृता स्यादालस्यो लसोपि च ॥ ४५ ॥ कमलं कमलोवापि गृ
धुर्गर्जनदुत्यपि ॥ भूस्सुर्भविष्णुर्विकलविक्रानो च नवन्नवा ॥ ४६ ॥ मृ
दुले मृदुलिं प्राहुर्वदुले वहलं वदु ॥ पृथलं पृथुचेत्येवं मञ्जुलं मञ्जुचे
ष्यते ॥ ४७ ॥ नटनं नाटनं चैव भ्रुकुटिर्भ्रुकुटिस्तथा ॥ वनिश्यो वविशो
भिजो धृष्टो धृष्टुर्विशणकः ॥ ४८ ॥ विषाणो वाहवाहो चो ररीकृतमरी
कृतम् ॥ वंगापि पठ्यते कौ श्रितथा वंदेऽपि चेष्यते ॥ ४९ ॥ स्फुरणं स्फू
रणं ख्यातं स्तम्भः स्तम्भघनोपि च ॥ कालनेमिः कालनेमादैत्य
नाम द्विधामतम् ॥ ५० ॥ तुल्ये मङ्गल्यमाङ्गल्ये विविधो वीविधो
मतः ॥ भृङ्गराजो भृङ्गरजो मुकुटं मुकुटं तथा ॥ ५१ ॥ मुकुरो मुकु
रोपि स्यात्फलं च फलितं मतम् ॥ मृष्टं म्लिष्टं नसाना साकर्षकः
कृषिकोपि च ॥ ५२ ॥ खलिनं च खलीनं च गतं गतं पिचेष्यते ॥ अ
हो आहो तथा प्रायः प्रायस्यानु तथा मतम् ॥ ५३ ॥ मणावपि मणी
चैव रोधसी रोधसिस्तथा दम्पती जंपती चैव प्रगाहः प्रगहस्मृतः
॥ ५४ ॥ अरे आरे दुतिख्यातं द्विरूपं च तथा मतम् ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥

॥ इति द्विरूपकोशः समाप्तः ॥

श्रीगणेशायनमः॥ अथत्रिकांडशेषकोशःप्रारभ्यते॥ जयंतिसंत
कुशलप्रजानानमोमुनीन्द्रायसुराःस्मृताःस्थः॥ स्तुतासिवाग्देविदय
स्वमातर्विधेदिविघ्नाधिपमंगलानि॥१॥ अलौकिकत्वादमर-स्वको
शेनयानिनामानिसमुल्लिलेख॥ विलोक्यतैरप्यधुनाप्रचारमयंप्रय
त्नपुरुषोत्तमस्य॥२॥ वर्गक्रमस्तथानामलिंगयोस्तूपदेशता॥ परिभा
षादिकसर्वमत्राप्यमरकोशवत्॥३॥ स्वर्लोकोदेवलोकस्याद्वरोह
फलोदय॥ मंदरःसैरिभःशक्रभवनरवंदिवंनभः॥४॥ स्वाहाभुजस्त
वकुलापूजिताश्चचिरायुषः॥ शौभानिलिपाद्युषदस्वर्गिणश्चनभ
सदः॥५॥ क्रनामात्वद्वितीर्देवमातास्यादथपूर्वजाः॥ पितरश्चंद्रगोलस्था
न्यस्तशस्त्राःस्वधाभुजः॥६॥ कव्यबालादप्यस्तेचदैत्यास्तुप्रघसाःख
राः॥ क्रतुद्विषश्चेष्टिर्मुषोदैत्यमातादितिर्देवैः॥७॥ बुद्धेकनिष्ठगमहासु
निधर्मचक्ररागाशनित्रिशरणाःखसमोदशार्दः॥ तापीगुणाकरमहा
सुरवज्रिणश्चमैत्रीवलासमजितारिसंमंतभद्राः॥८॥ महाबोधिधर्म
धालुश्चेतकेतुर्जिनश्चजित्॥ त्रिमूर्तिर्दशभूमीशःपंचज्ञानोबहुक्षमः
॥ संबुद्धःकरुणोऽकूर्चःसर्वदर्शीमहाबलः॥ विश्वबोधोधर्मकायसंगु
प्तोऽहंनुनिश्चितः॥९॥ ज्योत्स्नाभोद्गादशाख्यश्चवीतरागसुभाषितः
॥ सर्वार्थसिद्धस्तुमहाश्रमणकुलिशासनः॥१०॥ गोपेशश्चाथास्यय
शोधरेयोबाहुल्यमुतः॥ देवदेताःनुजोयस्युःश्रावकाःशिष्यसंज्ञिनः११
प्रत्येकबुद्धारवद्भास्युःसुदांताश्चैकचारिणः॥ स्वयंभुवोयमारीचीत्रि
सुरवावज्रकालिका॥१३॥ विकटावन्त्रवाराहीगौरीपोत्रिरथाचसा॥ लोक
नाथस्तुलोकेशःसरोजीगुणसागरः॥१४॥ लोकेश्वरःकृपाह्वेतसुधावर्षीह
लाहलः॥ सुखावतीश्वरकन्यारामोऽसिताभ्रशेखरः॥१५॥ चितामणिःप

स्वर्लोकादिदशस्वर्गस्य स्वाहाभुगादिनवदेवानां ५ क्रनामादित्रीणि अदित्या पूर्वजादि
पंचपितॄणां ६ कव्यबालेतेकपितृभेदस्य दैत्यादिपंचदैत्यमातादित्रीणि ७ बुद्धादिसप्तत्रि
शत् ८ ९ १० सर्वार्थसिद्धाचत्वारिंशाक्यमुने ११ य शोधरेयादिद्वेशाक्यमुतस्य एकं श
न्यभ्रातु शिष्याणामेक १२ ॥ मारीचादिसप्तमायादेव्या १३ ॥ लोकनामादित्रयोविंशतिर्बु

द्वपाणिर्बहु रूपः खसर्पणः ॥ अनीचदशीकारंडव्यूहः पोतलकप्रियः ॥ १६ ॥
जटाधरो महावीर्यो वज्रसूर्योः वलोकितः ॥ तारामहाश्रीरोकारस्वाहा
श्रीश्वसनोरमा ॥ १७ ॥ तारिणी च जयाः नंता शिवा लोके श्वरात्मजा ॥ खद
रवासिनी भद्रा वैश्यानी लसस्वती ॥ १८ ॥ शंखिनी च महासारा वसुधारा
धनेहदा ॥ निलोचनलोचनास्यान्मणिभद्रस्तुजंभलः ॥ १९ ॥ पूर्वयक्षोज
लेद्वौ यमं जु श्रीर्दानदर्पणः ॥ मंजु भद्रो मंजुघोषः कुमारो धारचक्रवान् ॥
॥ २० ॥ स्मिरचक्रो वज्रधरः प्रज्ञाकायश्च वाहिराट् ॥ नीलोत्पली महारा
जो नीलः शार्दूलवाहनः ॥ २१ ॥ धिगां पतिः पूर्वजिनः खड्गद्वंद्वी विभूषणः
बालप्रतः पंचवीरः सिंहकैलिः शिखाधरः ॥ २२ ॥ वागीश्वरो यद्देवो
हेरुकश्चक्रसंवरः ॥ देवो वज्रकपाली च निर्गोभो शशिधरः ॥ २३ ॥
वज्रटीकोऽयमेवैषो युवराजो जितशस्त्रैः ॥ चीवरीश्च यो भिषुर्वैत्य
श्वैर्त्रो यचे लुक्तः ॥ २४ ॥ आरपोरः प्रज्जलितो महापासकगोमिनौ ॥ अ
थ हंसरथो ब्रह्मा विदिचो वश्याः सनत् ॥ २५ ॥ कंजः प्राणश्च वेदीशदे
वगर्भपुराणगाः ॥ अञ्जो विश्वरेताश्च कमलः प्रपितामहः ॥ २६ ॥
नाभिजन्मा शतधृतिर्बाह्वी तु ब्रह्मा कन्यका ॥ वाग्देवी शारदा शुक्लाम
हाश्वेता सरस्वती ॥ २७ ॥ अथ हरिश्चतुर्विंदुश्रीकरश्रीवराहा जितपर
पुरुषश्रीगर्भविंदुनंताः ॥ नरकप्रवृत्तधामा केशवो जन्मकीलः
ऋतुपुरुषचतुर्विंदुश्चन्द्रश्च देवाः ॥ २८ ॥ कोकः पुगणपुरुषो
नखिनेशश्च वासुदेवा यणपुनर्वसुविभूतः ॥ अः श्रीनिवासधरणी
धरवामनैकमृगश्च वृष्णिदृषश्चतुर्दशावताराः ॥ २९ ॥ सोमगर्भादिदे
वा दिवराहस्यर्षविंदवः ॥ गदाग्रजो मुंजकेशी सदा योगी सनातनः ॥ ३० ॥
रंति देवशिवकीर्तनो निपात्सोमसिंधुरपिरदुर्भूमिभू ॥ कालनेमिचव

दुर्भेदस्य १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ तागादीन्येकविंशतिः १७ ॥ १८ ॥ मणिभद्रादिचत्वारि पूर्वयक्षस्य ॥
१९ ॥ मंजुश्रीत्यादिपंचविंशतिः पूर्वजिनस्य २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ हेरं वाद्यहो वज्रटीकस्य २३ ॥ मे
त्रेयादित्रीणि भाविबुद्धस्य चीवरीदिपंचवुद्धिः शुक्रस्य चेलुकादिपंचभिषुः शिष्यस्य २४ ॥
हेसरयादिसप्तदशब्रह्मणः २५ ॥ २६ ॥ ब्राह्म्यादिसप्तसरस्वत्याः २७ ॥ हर्मादीनि षट्षष्टि

नारिपादवाभीलसिंधुदृषकृष्णकेशिनः॥३१॥हेमशंखःशलावतीम
नुसात्वतवारिशाः॥वर्धमानःशतानंदोजगन्नाथसुयामुनः॥३२॥पू
तनाधेनुकारिष्टकेशिचाणूरसूदनैः॥भूकश्यपस्त्वस्यपितादुंदुसि
त्यदितिःप्रसूः॥३३॥स्यंदनस्तशतानंदेसारथिश्चास्यद्वारुकैः॥तु
रंगाशैव्यस्तग्रीवमेघपुष्पबलाहकाः॥३४॥ध्वजोभुजंगह्रामंत्रीपव
नव्याधिरुद्धवैः॥शैनेयस्तशिनेनसायुधानश्वसात्यकिः॥३५॥बल
भद्रस्तहालस्यात्सैनंदीहलतालभृत्॥संवर्तकेशुसचरोरुक्मिदार्धक
कुंडलः॥३६॥मधुप्रिथीथप्रद्युम्नोजराभीरुश्शमातकःप्रसूनासमपंचे
षुकंजनोमधुसारथिः॥३७॥रागरज्जुकलाकेलिमधुदीपरवीषवः॥३८॥
कंतुर्मकरांकःसंकल्पभवांगजश्चरुपाश्वरः॥रणरणकोरतिरमण
संसारगुरुर्मनोजन्मा॥३९॥कौत्सिर्नश्चास्यप्रियारागलताकेलिकल्प
वती॥सेःकेनतीचास्यबाणामोहनोन्मादनैस्तथा॥४०॥संतापनशो
षण्मृनिश्चेष्टाकरणोऽपिच॥सुतोऽनिरुद्धस्याद्विष्टुवकेतुप्रीतितृप
सुतः॥४१॥श्रीचलस्मीचलासामारमाजलधिजेंदिरा॥मणिःस्यमतं
कोहस्तेविष्णोरुरसिकोस्तुभः॥४२॥तादर्थ्यशिलौकाःकामायुररुणाव
रजश्चिरात्॥पक्षिसिंहउन्नतीशोवज्रतुंडसुधाहरः॥४३॥स्वर्णपक्ष
सुमुखसूःशाल्मलीभुजगांशनः॥शंभुर्भगालीकपिशोजनश्चहीरः
कटशुर्भरुरेरिहाणो॥पुरारिपंचाननभैरवादृहासप्रहासाश्चखकुंतल
श्च॥४४॥कंठेकालजयंतगुह्यगुरवोजोदिंगगोपालकोपिगाक्षकठमर्द
रैवतजटातंकाव्ययाकूटकृत्॥चंद्रापीडमहानटौचशमिरोहशैल
धन्वाजटाचीरोऽथर्वणनदिवर्द्धनगुडाकेशोग्रकालंजरा॥४५॥मिर
हिराणोजगद्योनिष्टंकटीकोऽब्जबाहनः॥कृष्णरोवरवृद्धश्चसुप्र
सादोद्भुतश्चनः॥४६॥उस्थाणुशिपिविष्टश्चमःकिलोधर्मवाहनः॥

हेविष्णो पितृ एकविष्णो मातु ३३ रथस्येकसारधरेकशैव्यादिचत्वारिरथतुरगाणाष्ट
थगेकैकस्य ३४ ध्वजस्यैकपवनव्याध्यादिहेमत्रिण शैनेयादिचत्वारिसात्यके ३५ बलभ
द्रादिदशबलदेवस्य ३६ प्रद्युम्नाद्येकविंशति कामदेवस्य ३७ रागलतादिचत्वारिरते
मोहनादिपंचकामचाणानाष्टथगेकैकस्य एकैक ३८ अनिरुद्धादित्रीणिकामसुतस्य श्याघ
लस्य ४० विष्णो हस्तमणेरेकउरोमणेरेक ४१ तादर्थ्यादिचतुर्दश ४२ ४३ शम्बादिचतुष्टयि शि
वस्य ४४ ४५ शिवतद्भागस्यैक ४६ देशिवधनुष वृषादिद्वेशिववृषभस्य भृगरीटादीनिषट्भृ
गिण ४७ महाकालादीनिचत्वारिनद्यादिचत्वारि ४८ शिवहारम्यस्य आर्यादीनिसप्तत्रिंशत्पार्व

विरूपविषमज्यक्षः संध्यानाटीवृषांचनः ४६ एकपादोति को भद्रो ध्वरेतः
पांसुचन्दनाः ॥ अस्थिमाली शिवश्चास्यखट्वांगस्तु सुरवे पुणः ४७ अजी
गवोः जगावैश्वरुषो भृंगी रितित्वसौ ॥ भृंगरीतः शलो भृंगी नाटी देहो स्थि
विग्रहः ४८ मही कालो महाभीमो महाकायो वृषाणकः ॥ द्वाः स्थस्तु नेदी शालं
कायनस्तांडवता लिकः ॥ ४९ ॥ स्यान्नंदिकेश्वरोऽथार्या हिं डी शि
खरवासिनी ॥ शक्तिः सिंह रथा गोला सिनी वाली वृषद्वती ॥ ५० ॥
सोः वृषा पिंगला तंबा शैलेयी गणनायिका ॥ वारालिकैकांनं शा
चशिवद्वतीयमस्वसा ॥ ५१ ॥ कोट्वी बाभ्रवी कैटभी केटभायादवी
कर्बुरी चेश्वरी चेश्वरा ॥ भ्रामरी दक्षकन्या चवर्द्धि ध्वजी नंदपुत्री
चमारी चकालंजरी ॥ ५३ ॥ गौतमीतामसी षष्ठी जयंती मूलधृक्
सती ॥ सिंहस्तस्यामनःस्तालः सरव्यो च विजयोजये ॥ ५४ ॥ ब्रज
तुंडः करिमुखः पृथ्विशृंगो गणाग्रणीः ॥ त्रिधातुरेकदंतश्च द्विदेहो
भूषिकांचनः ॥ ५५ ॥ विघ्नहोरी कुमारस्तु स्वामी द्वादशलोचनः ॥ बा
लचर्यः सिंहसेनः कृकवाकुध्वजश्च सः ॥ ५६ ॥ देवराजस्तुलः
कौशिको सन्महाबाहुदंते यदाल्मी वराणो द्विभित् ॥ ब्रजपाणि
र्महेंद्रः सुरग्रामणी र्यामने मिर्वषाना कनाथो हरिः ॥ ५७ ॥ प्राची
नवर्द्धिः खदिरः कपिलाश्वो वरकृतुः ॥ प्राचीपतिस्तपःस्तं कः पुलो
मारिश्च माहिरः ॥ ५८ ॥ पृतनाषो ट्रिप्राया त्वस्य चारुधारा शताव
री ॥ शची सुता देवसेना मातलिस्तु हयंकषः ॥ ५९ ॥ उच्चैः श्रवाः
श्वेतहयो वृषणाश्वो मेरावती ॥ वृषभासा सुरपरी वनमैट्रं वृषण्व
सु ॥ ६० ॥ नंदनं कंदसारस्यान्मिश्नकावणमित्यपि ॥ हस्तिमल्ल

पार्वती सिंहस्यैकं पार्वती सरव्योः पृथक् देविजयादीनि ५४ ब्रजतुंडादीनि
नवगणेशस्य ५५ कुमारादीनि षट्कार्तिकेयस्य ॥ ५६ ॥ देवराजादीनि षट् वि
शतिरिंद्रस्य ५७ ॥ ५८ ॥ चारुधरादि त्रीणि द्वादशस्त्रियाः एकंकन्यायाः सार
थैरेकं ५९ ॥ उच्चैः श्रवसादि त्रीण्यश्वस्य अमरावत्यादि त्रीणि पुर्याः वृषण्वस्वादि च

श्रुतुर्देतोभद्रेणुर्मदांवरः॥६१॥ श्वेतद्वीपः सुदामायवज्रोः स्त्री
गिरिकंदकः॥ वज्राशनिभिर्दुर्भिद्रोजंभारिस्त्रिदशायुधम्॥६२॥ श
तधारंशतारंचाभ्रोत्थभिदिरमंबुजंम॥ मार्जारकर्णाचासुंडाक
र्णमोदिस्रचर्चिकौ॥६३॥ विद्याधरः कामरूपीखेचरस्थिरयौवनः
॥ स्पर्शनंदारतिमदांशरसः सुमदात्मजा॥ देवोद्यानानिवैभ्राजः
मिश्रकंसिधकारणम्॥ चैत्ररश्मिचनासिकयौयुजौदस्त्रौगदांग
दौ॥६४॥ शुभ्रघासिमधयोचतिर्जुहूबाणद्विषिरतुषग्रहाशिरा
॥ छागवाहनसूदाकुबर्हिषः स्वर्णसप्तघृतमंत्रदीधितिः॥६५॥
पर्यशीकदसनीमणिपीथाः सप्तजिह्वसमिधावसितार्चिः॥ ना
चिकेतभुजिभारतविश्वप्ताः शुचिपचिसमंतभुजौच॥६६॥ व
डुवाग्नौतुसलिलेधनः स्याद्दुडुवामुखम्॥ काकध्वजोवाणि
जश्चस्कंधाग्निस्तृणकाष्ठधृक्॥६७॥ छागणस्तुकरीषाग्नि
स्तृणाग्निः स्यात्तुवत्सलः॥ तुषानलः कुकूलः स्योन्मुसुरोथाग्नि
कुकुरे॥६८॥ संकिलोदहनोल्कास्यादगारेको किलाद्द्वलैः॥
धूममंभमरुद्वाहस्वतमालशिखिध्वजाः॥६९॥ अग्निवाहस्तरीः
स्वाहात्वग्नापीदहनप्रियो॥ जीवितेशोमय शीर्णपादश्चमहिष
ध्वजः॥७०॥ मंदोस्यकांताधूमोर्णाचित्रगुप्तस्तुलेखकः॥ भृत्यो
चंदुमहाचंडौकालीचीतुविचारभूः॥७१॥ पंजिकात्वग्रसंधाजी
नृचक्षास्तुखसात्मज॥ कीलालपाः पलाशीचक्षपादोनरविष्वण॥७२॥

तारिवनस्य ६० हस्तिमल्लादिषट्गजस्य ६१ वज्रादिद्वादश ६२ मार्जारकर्ण्य
दिचत्वारिचासुंडाया ६३ विद्याधरादिचत्वारिस्पर्शनदादिचत्वारिः शरस ६४
वैभ्राजेतिचत्वारिदेवोद्यानानामेकैकनासिक्यादिचत्वारिस्वर्वैद्ययो ६५ शुभ्रा
दिपंचविशतिरमे ६६ ६७ वडुवाग्न्याद्यष्टौ ६८ छागणादिद्वेकरीषाग्ने तृणा
ग्न्यादिद्वे तृषानलग्न्यादिद्वे अग्निकुकुरादित्रीण्यग्निकणाया ६९ अंगारादित्री
णिधूमादिसप्त ७० स्वाहादित्रीण्याग्निस्त्रिय जीवितेशादिपंचयमस्य ७१

संध्यावल्लोरात्रिमदोदहृषः शमनीषदः॥ पलाशो विरुरः शंकुः कापिशे
यस्तु पिंडकः॥७४॥ पिशाचो मेघनादस्तवरुणो वः परंजयः॥ दैत्यदेवश्च
वातस्तनभः प्राणोजगद्गुलः॥७५॥ भोगिं कांतः कंपलस्मापश्च धाराव
निश्चसः॥ खषवासाक्षिपणुधूलिध्वजः सरयुरंकर्तिः॥७६॥ वातुलोवा
तगुल्मः स्याच्चरवायुर्निदाघजः॥ द्वाद्वानिलः प्रावृषिजो वासंतो मलया
निलः॥७७॥ श्रीदधनकेलिमनुराट् श्वेतोदररत्नगर्भनिधिनाथाः॥ कु
तनुकुहेच्छावसवः पिशाचकीसल्यसंगरस्त्रिशिराः॥७८॥ अस्त्रीप
द्मो महापद्मः शंखो मकरकच्छपौ मुकुंदकुंदनीलाश्च चर्चास्फुर्निधयो
नव॥७९॥ स्तुतोस्य मायुराजः स्पातथावर्णकविर्निधौ॥ आसंगिनी
चवाताली स्याद्वात्यावातमंडली॥८०॥ ॥ इति स्वर्गवर्गः॥ ॥ कुना
भिः स्पाद्विहायस्तखं मरुन्मेघवर्त्मच॥ अक्षरं चाथ पाथोदः खतमा
लोगदांवरः॥८१॥ मदपितुर्वापुदा रुर्व्योमधूमोनभोगजः॥ गाहवः कं
धरो वातरथो वारिमसिस्त्रियाम्॥८२॥ करका स्याद्वनकको बीजो
दकभिराचरम्॥ मेघास्थिवर्षणं तु स्याद्गोघृतं च परामृतम्॥८३॥ सौ
दाम्नीत्वशनिर्विद्युदणुभावाचिरक्षुर्तिः॥८४॥ तिथिप्रणीदर्शविप
निशामणिस्त्रिनेत्रचूडामणिरत्रिनेत्रभूः॥ स्रधांगमौ द्वौ मृगपिपु
पक्षजौ दशाश्वसिप्रप्रेहणे मिचंदिराः॥८५॥ छाया मृगधरो राजा
माः परिद्धा बलदशगुः॥ द्विजदासायणी तुंगीरोहिणीयज्वनापतिः॥
उदुपः पर्वधिः कुदुर्जयंतस्तपसो हरिः॥८६॥ तारापीडः खचमसो वि
कसः सिंधुनंदनः॥ चंद्रिका चंद्रशालो स्यान्नीलारखनिशाजलम्॥८७॥ शी
तंतुशीतलैपत्रहिमंतुहिन दुर्दितम्॥ कुञ्जटिर्धूममहिषीरतांघ्रीचकुहे

एकं यमपत्न्याः एकं यमलेखकस्य यमभृत्ययोः प्रत्येकं द्वे विचारभुव एकं ७२
पंजिकादिद्वे वृक्षादित्रयो दशयमदूतस्य॥७३॥ कापिशेयादित्रीणि पिशाच
स्य॥७४॥ मेघनादादिपंचवरुणस्य वातादीनि त्रयो दशवायोः॥७५॥ ७६॥
वातुलादिद्वे वातगुल्मस्य निदाघवायोरेकं॥७७॥ श्रीदादिद्वादशकुबेरस्य॥७८॥
पद्मादिनवप्रत्येकमेकैकं निधीनां॥७९॥ मायुराजादित्रीणिकुबेरस्तनोः आसं
गिन्यादिचत्वारिवातभ्रमेः॥८०॥ कुनाभ्यादिषडाकाशस्य पाथोदाद्येकाद
शमेघस्य॥८१॥ ८२॥ करकादिसप्त॥८३॥ सौदाम्यादिषट् विद्युतः ८३ तिथिप्र
णपादिचतुस्त्रिंशच्चंद्रस्य ८४ ८५ ८६ चंद्रिकादिद्वे नीहारादिद्वे ८७ शीतादिद्वे पत्रहिमादिद्वे हि

लिका॥८८॥धूमिकाचनभोरेणुरथागस्त्याग्निमारु ती॥सत्या
 ग्निर्वारुणिर्विध्यकृतोवातापिसूदनः॥८९॥दीप्ताग्निरोर्वशेषश्चस
 मुद्रचुलकोस्येतु॥त्रियाकौषीतकीलोपामुद्राख्याचविदर्भजौ॥९०॥
 प्राक्फाल्गुनेयस्तुतथ्यानुज-पारुष्यगोरथौ॥दिदिविहोदशकर
 श्रद्धाःसुरगुरुगुरुः॥९१॥शुक्रोभःशतपर्वशोमघाभूर्भृशुरास्तु
 जित्॥षोडशाचिर्नवार्चिस्तुमंगलःखोत्मुकःकुंजः॥९२॥बुधोद्दे
 माराजपुत्रएकदेह-प्रहर्षण॥स्यात्यंचार्चिःअविष्टाजःश्यामांगै
 कांधरोधना॥९३॥शैवश्चरोनीलवासामंदह्यात्मज शनिः॥
 राहुस्तुग्रहकल्लोलोभ्रपिशाचौप्यथाहिक॥९४॥केतुर्ज्योतीरथ
 स्तुस्याद्ब्रह्माधारोध्रुवश्चसः॥तत्क्षणंसूर्यमुक्तादिशुधैरुंगारि
 णीस्मृता॥९५॥आसन्नास्तमयाधीरैरुच्यतेचोपधूपिता॥सुनी
 तिध्रुवमातास्यान्मातादक्षस्यमारिषा॥९६॥छायापथोदेवप
 थ-सोमधारानभ-सरित्॥दिनप्रणीस्त्वव्यधिषोभानेनिरवरज
 तः॥९७॥गभस्तिहस्तोऽशुधरःस्वरांशुभरिविभगः॥वेदाद्य-प्र
 तिदिषामातु पितुस्तमोपहः॥९८॥दिनमणिहरिहेलिब्रध्माकोवभाभृ
 दरश्चिखगपतंगेनाद्रयःसप्तसप्ति॥मिहूरुमणिरपीया-कालकृत्यद्य
 पाणिनरवमणिररुणशूरावंशुमानशुमाली॥९९॥छायास्यातपतीमंदजन
 नीभूमपीवरी॥संज्ञातुयमकालिदीरेवतमनुदस्नस्तु१०००असरेणुमेहा
 वीर्योस्त्रातिसूर्योसुवर्चला॥स्वरेणुर्धुमेदीत्वाष्ट्रीप्रियेचेतेविवस्वत१अश्मनोरम
 णोनूरुर्जटासुस्त्वरुणात्मज॥इतिदिग्वर्गः॥कालस्त्वपृष्टर्जहकोभसंतो
 भसदिस्पपि॥२॥पीथ-पीयुस्तिथश्चाथवास्त्रोव्युष्टांशकेदिनम्॥उषा

मदुर्दिनस्पकुञ्जकल्पादिषट्कुहेलिकाया-८८अगस्त्यादिनव८९कौशीतक्यादित्री
 ण्यगस्तिपत्न्या ९०प्राक्फाल्गुनेयादिनव९१शुक्रादिसप्तनवार्चिरादिचत्वा
 रिमंगलस्य९२बुधादिदश९३शतैश्चरादिपंचराब्दादित्रीणिअहिकादिद्वेहेतो९४जे
 तीरथादित्रीणिध्रुवस्यसूर्यत्यक्तदिशएक९५निकटसूर्योस्तदिशएकरकंध्रुवमातु-एक
 रसमातु९६छायापथादिचत्वारिदशपथस्यादिनमण्याद्यष्टत्रिंशद्भवे९७९८९९१००॥छाया
 दिपचशनिमातु सत्तादिचतुर्दशयममातु-१अश्मनादित्रीण्यरुणस्यजटाव्यादि

प्रभातं गोसर्गः सा योस्तव विकालकैः ॥३॥ रात्रीरक्षोजननीशत्यरी
 वक्रभेदिनी घोरा ॥ श्यामा याम्या दोषा तुंगी भौती शतासी च ॥४॥
 यास्तवोषा निशाख्या च वासते यीतमानिशौ ॥ यस्यां मत्तानिशि
 वानः श्वनिशोऽधनिशा च सा ॥५॥ निःसंपातो धर्मरात्रः स्यात्सर्ववैस
 द्यपि ॥ उच्चं त्वा पररात्रौ द्वौ देशौ मामावसी च सा ॥६॥ भूतः कृष्ण
 चतुर्दश्यां यौर्णम्यां धर्मवासरः ॥ शक्रोत्सवो ध्वजोत्थानं शा
 रदीयूतपूर्णिमा ॥७॥ कोजागरः शरत्पर्वः कौमुदी चामरस्त्रियाम्
 यक्षरात्रिस्तु दीपोली चैत्रावल्यां मधूत्सवः ॥८॥ सुवसेतः कामम
 होवासंती कर्दमी स्त्रियौ ॥ आमस्तु मासो वर्षा शो वत्सरस्तु युगांश
 कः ॥९॥ अतुवृतिर्मासमानः स्यात्कालग्रंथिरुर्वर्तः ॥ कालप्रभातं
 शरदौ प्रावृषा तु जलार्णवः ॥१०॥ कौमुदः कार्तिको मासः फाल्गुना
 लस्तु फाल्गुनैः ॥ ज्येष्ठा मूलीर्यमिच्छंति मासमाषाढपूर्वजम् ॥११॥
 कृतं सत्ययुगं त्रेताग्न्यायी ह्यपरयज्ञियौ ॥ कलिर्द्वाद्द्वारकः कर्मयुगं
 पापं तु पातकम् ॥१२॥ शल्यं तूस्तं च कल्कोऽथ भद्रं मल्लं शिवं तथा
 ॥ शं शुभं चान्यथेष्टौ त्माजीवः पुरुषमुद्गलौ ॥१३॥ अंतर्यामीश्वर
 श्वातः करणं तु मनो निगुः ॥ ॥ इति कालवर्गः ॥ ॥ बुद्धिः पंडावि
 राचौर्वी विचारे तर्कनिर्णयो ॥१४॥ गुंजा चर्चार्थसिद्धांतोत्तरप
 क्षसमाधयः ॥ कृतोत्तः पूर्वपक्षस्तु चोद्यंगीर्भणितिर्गिरा ॥१५॥

हे कालाद्यष्ट ॥२॥ वाख्यादिचत्वारिंशी नस्य उषादिहे प्रभातस्य गोसर्गादि
 त्रीणि विकालस्य ॥३॥ रात्र्यादिसप्तदश ४ श्वनिशादिहे ५ निःसंपातादित्री
 ण्यधरात्रस्य उच्चैर्वादिहे ६ पक्षरात्रस्य दर्शादित्रीणि द्वैकं कृष्णचतुर्दश्याः यौर्ण
 म्यादिहे ७ शक्रोत्सवादिहे शारद्यादिपंचकोजागरायाः ८ यक्षरात्र्यादिहे
 दीपावल्याः चैत्रावल्यादिषट् ॥९॥ आमदित्रीणि मासस्य वत्सरादिष
 डवर्षस्य हे कालप्रभातादिहे शरदृतोः प्रावृषादिहे वर्षर्तोः १० कौमुदादि
 द्वौ कार्तिकस्य फाल्गुनादिद्वौ फाल्गुनस्य जेष्ठस्यैकं ११ कृतादिहे त्रेतादिहे द्वा
 परादिहे कल्यादित्रीणि पापादिपंच ॥१२॥ भद्रादिपंच शुभस्य आत्मादिषट्
 १३ अंतःकरणादित्रीणि मनसः बुद्ध्यादिचत्वारि विचारादिपंच ॥१४॥ ॥

चांछांछंदस्तुनिगमैः साम्बूकुशंस्वरपत्तनम् ॥ ब्रह्माक्षरस्यादौ
कारः प्रश्नदूतीप्रहेलिको ॥ १६ ॥ संज्ञाधिवचनंसद्यः कृतलक्षण
नामनी ॥ व्यपदेशः प्रसिद्धिस्तुटंकारोथैनवस्तवः ॥ १७ ॥ शब्दाभि
लापौत्वभिधाभिधानंवाचकोध्वनिः ॥ द्वासः कुहरितंचाथमन्मनोग
द्गदध्वनौ ॥ १८ ॥ तूरंतुतूर्यस्यात्ताडयमानास्तुपटहादयः ॥ कर
धिःकरतालीस्याध्वनिनादातुकाहला ॥ १९ ॥ मडुकोमर्दनोमेंद्रौ
ढक्काविजयमर्दल ॥ द्रगडःप्रतिपत्तूर्यडमरुःसूत्रकोणकः ॥ २० ॥
नालीघटीयामनालीदंडढक्कायमेरुका ॥ यामघोषोथेताम्रीस्यान्
मानरध्राविकालिको ॥ २१ ॥ भवरुत्सेतपटहोमृत्युभंगुरकेश्वसः ॥
रणतूर्यंतुसंग्रामपटहोभयडिडिमैः ॥ २२ ॥ भक्ततूर्यंनृपाभौरमल्ल
तूर्यमहास्वनैः ॥ मुखवाद्यंवक्रनौलंवेणोविवरनालिको ॥ २३ ॥
चारवाणिप्रणेतास्याः कथकैकनटौसमौ ॥ सर्ववेशील्यारंभः
स्यात्तालावचरोनटः ॥ २४ ॥ लयपुत्रीनटीनटुःखड्गधारादिनट
कौ ॥ पुवककेलकश्चाथभंडश्चातुवटुःसमौ ॥ २५ ॥ गायनेगायक
स्त्रीणांहलीषंसहनर्तनं ॥ वात्सल्यशोतौतुरसौशृंगारकौशिक
स्मृतः ॥ २६ ॥ सभोगौविप्रलेभश्चतुद्वेदौवर्णिकामसी ॥ मसिर्ना
व्यामनंतुस्याद्यामोवज्ञातुपासनं ॥ २७ ॥ डमरुस्तुचमत्कारः
प्रौढस्तुकिपदेहिको ॥ स्वेदप्रश्नवर्णस्विप्रोहयोत्रीडोनटाधिको २८

सिद्धांतादिचत्वारिपूर्वपक्षादिद्वेप्रश्नस्यगीरादिचत्वारिवचसः १५ छंदसा
दिद्वेनिगमस्यसामादित्रीणिब्रह्माक्षरादिद्वेओकारस्यद्वौप्रहेलिकाया
१६ संज्ञादिषट्नाम्नप्रसिद्धादिद्वेनवादिद्वेस्तवस्या ॥ १७ ॥ शब्दाद्यष्टध्व
नेमन्मनादिद्वेगद्गदध्वने ॥ १८ ॥ तूरादिद्वेनाडितपटहादेकरध्यादिद्वे
करताल्याध्वनिनालादिद्वेकाहलाया १९ मडुकादित्रीणिमृदगस्यढक्कादि
द्वेविजयढक्कायाद्रगडादिद्वेडमर्वादिद्वे २० नाल्यादिषट्दंडढक्कायाता
म्रीत्यादित्रीणिमानरध्राया २१ भवरुदादित्रीणिप्रेतपटहस्यरणत्तूर्य

भामःक्रोधोनिःसमस्तुशोकेवीर्यशुटीरता॥ल्ललंमिषंचवैदग्धी
भंगिश्चेभनिमीलिकौ॥२९॥स्याच्चिंताचिंतयौथोद्वाहनंरणरणंच
तत्॥परिहासःकेलिसुखैःकेलिर्देवननर्मणी॥३०॥रामोद्भेदस्तुपु
लकस्त्वक्पुष्पंचत्वंगंकुरैः॥स्वदोषगूहनंम्रहोरागसंगौतुगृधु
ता॥३१॥काप्यकारःसयच्चितेपापमाधायसंशनं॥कौकृत्यंविप्रती
सारोविवाधातुविहेदनमै॥३२॥दुःखेलोकोभवश्चैवसंसारःकष्ट
कारकैः॥निर्वाणमस्तुकोमोक्षःसीतीभावःशमोमृतमै॥३३॥इति
नाट्यवर्गः॥अथोऽन्येयस्यात्यातालेविरोकंश्वभ्रमस्त्रियो॥तम
संतुनिशाचर्मनीलपंकंरजोबलम्॥३४॥दिनांतकोवियद्भूतिःखलु
गृन्थोश्चनागभृत्॥हुंडैःस्त्रीस्यादलूताजगरोवथदलादलः३५
ब्रह्मसर्पोश्वलौलाचद्विमुखादिरहीरणिःराजोदिरलगद्गस्तुकाल
सर्पोभद्राविषैः॥३६॥भांडपुष्पस्तुभुजगोभवेत्कोक्कुटिकंदलः॥गो
नासगोनसौहालादलंहालदलंविषं॥३७॥अथाव्यसोद्विरसनः
समकोलश्चभेकभुक्॥कुंभीनसोमंडेलीचगरलंजंगमंविषं॥३८॥

यीद्वित्रीणि२२भक्ततूर्यादिद्वेमल्लतूर्यादिद्वेमुखवाद्यादिद्वेवेणवादिद्वे२३वंशीवा
दकस्यैकंकथकादिद्वेसर्ववैश्यादिचत्वारिनटस्य॥२४॥लयपुन्यादित्रीणिन
ट्याःपुवकादिद्वेनर्तकस्येदस्यभांडादिद्वे२५गायनादिद्वेहलीषादिद्वेस्त्रीसह
नर्तनस्यवात्सल्यादिद्वेरसभेदयोःपृथगेकैकस्यशृंगारादिद्वे२६संभोगादिद्वे
शृंगारभेदयोरेकैकंवर्णिकादित्रीणिमस्याःव्यामनादिद्वेभवतादिद्वे२७भट्टमर्ष
दिद्वेचमत्कारस्यप्रौढ्यादिद्वेस्वेदादित्रीणित्रीडादिद्वेलज्जायाः२८भामादिद्वेक्रो
धस्यनिःशमादिद्वेशोकस्यवीर्यादिद्वेहलादिद्वेवैदग्ध्यादित्रीणिभंग्याः॥२९॥
चिंतादिद्वेउद्वाहनादिद्वेविवाहस्यपरिहासादिद्वेकेल्यादित्रीणि३०रोमोद्भेदादि
चत्वारिपुलकस्यस्वदोषगूहनादिद्वेरागादित्रीणिगृधुतायाः३१सपापकथन
स्यैकंकोकृत्यादिद्वेकुकृत्यस्यविवाधादिद्वे॥३२॥दुःखलोकादिचत्वारिसंसा
रस्यनिर्वाणादिषट्मोक्षस्य३३अधसादिद्वेपातालस्यविरोकादिद्वेश्वभ्रस्यतम

अनंतोवासुकिः पद्मो महापद्मो पितृहृकः ॥ कर्कोटः कुलिफः शंखः
 इत्यष्टौ नागनायकाः ॥ ३९ ॥ पुरीभोगवती चैषां भोगिन्यो नागकन्य
 काः ॥ इति पातालभोगिवर्गः ॥ अकंदुःखमघचैट्री त्वलक्ष्मी काल
 कर्णिका ॥ ४० ॥ इति नरकवर्गः ॥ पाथोधि सिंधुमकरालयवारिरा
 शी गंगाधरेन्दुजनकास्तिमिरुर्मिमाली ॥ वार्धिर्मितद्रुतिमिकोषम
 हाशयाश्रुक्लीबंचशैलशिविरधरणीपुवश्च ॥ ४१ ॥ पुमान्कचंग
 लोचांकः कूलंकषपरांगवौ ॥ तरंतोदारदये रुर्मही प्राचीरमहयो
 ॥ ४२ ॥ नदीनश्राथकमलं नीरं नाराः स्त्रियामिरा ॥ कंदकंजलम
 स्थापमगाधेयांभसोभ्रमः ॥ ४३ ॥ तानुरोवायुगुल्मश्चकणलाभ
 कुलंकुरः ॥ पुरोदिः पत्रझंकारेवहालः कूलहंडक ॥ ४४ ॥ चुलुकोष
 नजंबालेदलाद्वेपककर्बटः ॥ तरणोभेलकेवारिरथोनौस्तरिकः पु
 वः ॥ ४५ ॥ होडुस्तरांघुर्वहैनं वहिन्नं वार्वटैः पुमान् ॥ पादारकः स्यात्स्यो
 लिंदैः पत्रबालेतुलाधटः ॥ ४६ ॥ समुद्रकफडिंडीरजलहासास्तु
 फेनकैः ॥ कैवर्तजालिकः छोटीकुपिनी स्यादथ पुवः ॥ ४७ ॥ पलवपं
 जराखेटैः करंडीतुजलेशयः ॥ आत्माशीशंवरोमूकोनिमेषोवल्कवानपि ॥

साह्यार्थीधकारस्य ॥ ३४ ॥ नागभृदादिहेतुलूतादिहेतुजगरस्पहलाहलादित्री
 निजस्यसर्पस्य ॥ ३५ ॥ दिमुखोह्यादित्रीणि भलार्थादित्रीणिकालसर्पस्यो ॥ ३६ ॥
 भंडपुष्पादिहेतुलाहलादित्रीणि विषयस्य ॥ ३७ ॥ अक्षहादिषट्सर्पस्यजा
 गलविषस्येक ॥ ३८ ॥ अनंताद्यष्टनागराजानापृथगेकैकस्य एकैकं ॥ ३९ ॥ नाग
 पुर्या एकभोगिन्यादिहेतुनागकन्यानां ॥ अकादित्रीणिदुःखस्यसद्यानिभी
 णिअलक्ष्म्या ॥ ४० ॥ पाथोध्याद्येकविंशतिः समुद्रस्य ॥ ४१ ॥ ४२ कमलादिसप्तज
 लस्यअस्याप्रादिहेतुअगाधस्यअंभसाभ्रमादि ॥ ४३ ॥ ४४ चुलुकादिहेतुपनज
 बालस्यदलाद्वेपककर्बटस्यतरणादिहेतुभेलकस्यवारिरथादिचस्वा
 रिनीकायाः ॥ ४५ ॥ होडादित्रीणि वहिन्नादिहेतुपादरकादिहेतुपत्रबालादि
 हेतुसमुद्रकफादिचत्वारिसमुद्रकेनस्यकैवर्तादिचत्वारिपुवादित्रीणिपंजराखेट

॥४८॥ मीनेवदालः पाठीनो मत्स्यराजस्तुरोहितः ॥ भालो वश्या
यकुलिशंकटं काष्ठीलद्वयपि ॥४९॥ फलकी स्याच्चित्रफली राज
श्रीवोमदामदः ॥ कवची न कचपृष्ठीकं कत्रोटोजलव्यधेः ॥५०॥
शफरः श्वेतकोलैः स्यात्तव शेटस्तुरक्लेशयैः ॥ इल्लिशे वास्किर्ष
रगांगेयशफराधिपाः ॥५१॥ जलतालौप्यश्चलत्पूर्णिमाचंद्रचंच
लौ ॥ जलवृश्चिकदं चाके गंगा देयोगलानिलैः ॥५२॥ शालः शकु
लमंडैः स्यादंधाहिः कूचिकोदयोः ॥ ब्राह्मी तु पंकगडकोलघुगर्ग
स्त्रिकंटकैः ॥५३॥ तिर्यग्यानः कुलीरः स्यान्मुखास्यो हरिलोचनः
वह्निः कुटीचरैः पोताधानं तु स्याज्जलंडकं ॥५४॥ जलरूपस्तु मक
रोमरोलिरसिदंष्ट्रकः ॥ मीनरस्तु तु नागस्तु नक्रवाडवदारकः ॥५५॥
नक्रस्तु वार्भटस्यां दंष्ट्रकिरादौ बुकंटकैः ॥ जलशूकरमायादंष्ट्रपा
शनद्रदग्रहाः ॥५६॥ जलकूर्मस्त्वं बुकीशो वसाह्वयः शिशुकैश्च
सः ॥ उद्रस्तु जलमार्जारजलारुनकुलप्लवाः ॥५७॥ मृत्किराघुर्घु
रैवारिकुमिस्तु जलमक्षिकौ ॥५८॥ पटालुका जलौकां बुसर्पिणो
वेणिवेधिनी ॥ व्यंगस्तु नंदकोभे कोशूढवर्चाः कृतालयः ॥ रेकोजि

करंड्यादिपंचजलेशस्य अनिमेषादित्रीणि मत्स्यस्य ४८ वदादिद्वे मत्स्यरा
जादित्रीणि रोहितस्य कुलिशादिद्वे ॥४९॥ फलक्यादिद्वे राजश्रीवादिद्वे मत्स्य
भेदस्य कवच्यादिद्वे कंकत्रोटादिद्वे मत्स्यविशेषस्य ॥५०॥ शफरादिद्वे श्वेत
कादिद्वे खलेशस्य इल्लिशादिपंच ॥५१॥ चलत्पूर्णिमादिद्वे मत्स्यभेदस्य
जलवृश्चिकादिद्वे दं चाकस्य गंगा देयादिद्वे ५२ शालादिद्वे अंधात्स्यादिद्वे
ब्राह्म्यादिद्वे पंकगंडस्य लघुगर्गादिद्वे त्रिकंटकस्य ५३ तिर्यग्यानादिपंच
कुलीरस्य पोताधानादिद्वे जलंडकस्य ॥५४॥ जलरूपादिपंच मकरस्य तं
नागादित्रीणि ग्राहस्य ५५ नक्रादिचत्वारि जलशूकरादिचत्वारि ॥५६॥ जल
कूर्मादिचत्वारि शिशुमारस्य उद्रादिपंच ५७ मृत्किरादिद्वे घुर्घुर्याः वारिकृ
म्यादिद्वे पटालुकादिचत्वारि जलोकायाः ॥५८॥ व्यंगादिसप्तभेकस्य पं
चांगुतादित्रीणि कश्यपस्य ॥५९॥

ज्योत्षपंचांगगुप्तेकोडांघ्रिकच्छपौ ॥५९॥ गडु-किचुलुकोः श्यांधु
 विकिरश्चूडकश्चसः ॥ चुंटाचुंटीचचूडांश्यांधूकूपः कर्करांधुकैः ॥६०॥
 पल्लवलंदीर्घिकावापीयष्टिकामीनगोधिका ॥ अवघट्टावटौतुल्यौ
 तल्लुविल्लंतलंचतत् ॥६१॥ द्विजप्रपालबालं स्यात्केदारः पांशुमर्द
 नः नदीनिर्झरिणीरोधोवक्रासागरगामिनी ॥६२॥ तलोदाचां पि
 लासिंधुर्त्रयिकुल्यावहाचसा ॥ अध्वगागंधिनीगंगाहैमवत्यु
 ग्रशेखराधर्मद्वीसिद्धसिंधुस्तापीतुयमुनाचमी ॥ रेवातुपूर्वगं
 गास्यान्मुरलातुमुरदला ॥६४॥ स्यादर्धगंगाकावेरीवा सिंहीगौ
 तमीसमौ ॥ अथगोदावरीगोलाकुवलंतूत्पलंकुर्वे ॥६५॥ कैरवं
 गंधसोमं स्यात्केदोदश्चनिशाहसः ॥ श्रीकरं कृष्णकदंचरक्तोत्प
 लमलिप्रियं ॥६६॥ लक्ष्मीगृहकुमुद्याथशालूक-यंकस्तूरणैः ॥ प्र
 श्रीतुकुभिकावारिमूलोपप्येखमूलिका ॥६७॥ स्याद्वारिचत्तरो
 श्यांबुतालः सलिलकुंतलः ॥ शैबलोहठपर्णीस्त्रीकावारचारि
 चामरम् ॥६८॥ पद्मोक्वारंपंकैजं विसनाभिस्तुपद्मिनी ॥ पुटकि
 न्येवमेवान्याः कुंदिन्यम्लानिनीमुखाः ॥६९॥ विसंतुतंतुलविंस
 शृंगादोवारिकुब्जकैः ॥७०॥ ॥ इतिवारिवर्गः ॥ इतित्रिकांडशे
 ष प्रथम-कांडः समाप्तः ॥ भूर्भूतधात्रीगिरिकर्णिकाब्धिहीपासमु

गडवादिहे किचुलुकस्य अंध्वादिपट्कूपस्य अधकूपादिहे ६० पल्लला
 दिपंचवाप्या अवघट्टादिहे गर्तस्य तल्लादिपंचालवालस्य ॥६१॥ केदा रा
 दिहेक्षेत्रस्य नद्यादिनवा ॥६२॥ अध्वगादिसप्तगंगायाः ॥६३॥ ताप्यादित्री
 णियमुनायाः रेवादिहे मुरलादिहे नदीभेदस्य ॥६४॥ अर्धगंगादिहे कावेर्या
 वासिष्ठ्यादिहे गोमत्या गोदावर्यादिहे कुवलादिश्रीण्युत्पलस्य ६५ कैरवा
 दिपट्कुमुदस्य रक्तोत्पलादिचत्वारि ॥६६॥ शालूकादिहे पृश्न्यादिपट्कुभि
 काया ॥६७॥ अंबुतालादिचत्वारि शैबलस्य ६८ पद्मादित्रीणि विमनाभ्या
 दित्रीणि पुटकिन्या कुंदिन्यादिहे पुटकिनीभेदयो पृथगेकैकस्य ॥६९॥

द्रां बरमेखलाकूः॥ समाद्रिकीलाचजगद्वाचपुंसिस्थितो मध्य
मलोकमर्त्यो॥१॥ महाकांतागंधवतीरत्नगर्भाचमेदिनी॥ स्वस्तनी
भारतारव्यंतुवर्षदैमवतं विदुः॥२॥ भारतं नूरभूः किंपूरुषं हरिवर्षं
तैतः॥ भद्राश्वमुत्तरकुर्कैर्हिरण्यमयमिलावृतं॥३॥ केतुमालममू
निस्पुर्भुवो वर्षाणि वै नव॥ जंबुद्वीपैर्कुशैर्कोचशकैश्चाल्मलिपुष्पै
रैः॥४॥ द्वीपाः सुसाथसप्तैव समुद्रा अपि कीर्तिताः॥ लवणेषु सुरासं
पिर्दधिदुग्धजलांतकाः॥५॥ ऊषरंतूषषानूषो ब्रह्मावर्तस्तपोवटः
॥ कुरुक्षेत्रं प्रयागं च हिमाद्रिं विंध्यमंतरा॥६॥ मध्यदेशोऽथ पुडुः
स्युर्वरे द्वीगोडुनीवृत्तिः॥ प्रभासः सोमतीर्थं स्यादंतर्वेदीकुशस्थली
॥७॥ प्राञ्ज्योतिषः कामरूपेतीरभुक्तिस्तु निच्छविः॥ विदेहोऽथाथ
काश्मीरेकीराः स्युः शास्त्रशिल्पिनः॥८॥ तुरुष्काः खशस्यस्थकाः
बाल्हीकाश्च विगर्तकाः॥ दाशेरकामरुभुवो मालवाः स्युरवंतयः॥
॥९॥ डाहलाश्चेदयश्चैद्याः कारुषास्तु वृहद्गुहाः॥ यद्वस्तु दशार्हाः
स्युः सात्वताः कुकुराश्च ते॥१०॥ ओड्रा उत्कलनामानौ मगधाः की
कटामताः॥ वेलाकूलंतामलिसंतामलिप्तीतमालिका॥११॥ एकच
क्रं हरिगृहं शुभपुर्यथैवर्तनिः॥ पूर्वदेशोऽथ साकेतमयोध्योत्तरको
शला॥१२॥ कुशस्थलं कान्यकुब्जं नागाब्धं हस्तिनापुरं॥ गजाब्धं ह
स्तिनं चाथ आवंती धर्मपत्तनम्॥१३॥ कुरुक्षेत्रं विनशेनं कौशांबीव
त्सपत्तनं॥ प्राजापत्यः प्रयागः स्यात्तद्द्वारकाचनमालिनी॥१४॥

विसादित्रीणि शृंगाटकादीनि द्वे ७०॥ द्वितीवारिवर्गः॥ षोडशपृथिव्याः॥१॥
द्वे हिमवत्खंडस्य॥२॥ नवभुवो नववर्षाणां ३ सप्तसप्तद्वीपानां ४ सप्तसमुद्रा
णां॥५॥ त्रीण्यूपसरस्य द्वे ब्रह्मावर्तस्य मध्यदेशस्यैकं ६ त्रीणि गोडुदेशस्य
द्वे प्रभासस्य द्वे तर्वेद्याः॥७॥ द्वे कामरूपस्य त्रीणि तीरभुक्तेः त्रीणि काश्मीरस्य॥८॥
नवदेशभेदानामेकैकं॥९॥ त्रीणि चैद्यदेशस्य द्वे कारुषस्य च त्वारिदशार्ह
स्य॥१०॥ द्वे ओडुस्य द्वे मगधस्य च त्वारितामलिसंस्थे॥११॥ शुभपुर्यस्त्री

हारवत्यब्धिनगरीविदेहामिथिलेशमे॥ मथुरालुमधूपध्वंजित्व
रीतुतपस्थली॥१५॥ वाराणसीतीर्थराज्ञीविशालोज्जापिनीसमे
॥ चंपालुमालिनीपुष्पाः पुरं पाटलिपुत्रकै॥१६॥ देवीकोठोबाणपुरं
कोटीवर्षमुषावनम्॥ स्याच्छोणितपुरं चाथयोजनं मार्गधेनुके
म्॥१७॥ त्रिमिशैलस्तुवल्मीकशक्रमूर्धायसंचरः॥ धरणपिंडि
लः सेतुः पंथास्तुखुलमोवहः॥१८॥ वाटः पथश्च मार्गश्चैव पुरंतू
र्ध्वगपुरम्॥ हरिश्चंद्रपुरं शोभे सुद्रंगः प्रतिमार्गकः॥१९॥ त्रंगात्रं
गोनिर्मुदस्तुपण्याजीवकचंगलै॥ पुंसिहृदक्रपारो हौजन्यं ग्राम
मुखे चतत्॥२०॥ इति भूमिवर्गः॥ स्यादभिस्यंदिस्मणं शापाने
गरमित्यपि॥ शासनं धर्मकीलं स्यान्म कुतिः शूद्रशासनम्॥
॥२१॥ पट्टोलिकाकूतकीलोपाशुकूलं न कस्यचित्॥ षड्भिर्यवैः
स्यादंगुष्ठैस्तैर्द्वाद्दशभिर्भवेत्॥२२॥ वितस्तिः स्यादतो ह्यभ्यां ह
स्तः स्यात्तच्चतुष्टयम्॥ दंडो धन्वन्तरं तस्य सहस्रद्वितयेन तु॥२३॥
त्रैशस्ताभ्यां तु गन्पूतिस्तद्वयं योजनं मतं॥ चतुरष्टशतग्रामांतर्द्रो
णं मुखकर्षितौ॥२४॥ गर्भागारापवरकैवास्तस्याद्दृहपोतकै॥ ओ
को गृहपितृचालो वेदभीचंद्रशालिका॥२५॥ कूटागारचायकपिशो
र्षखोडकशीर्षकं॥ क्रमशीर्षचाथरवरकुटीनापितशालिका॥२६॥

णिहै पूर्वदेशस्य श्रीण्ययोध्यायाः॥१२॥ हेकान्यकुञ्जस्य चत्वारिहस्त
नापुरस्य हेधर्मपुर्या॥१३॥ हेकुरुक्षेत्रस्य हेकौशांब्या-हेप्रयागस्य चत्वा
रिहारकाया॥१४॥ हेमिथिलाराजधान्या-हेमथुराया चत्वारिकाश्या-१५॥
हेउज्जयिन्या-त्रीणिकर्णपुर्या-हेपाटलिपुत्रस्य १६ पंचशोणितपुरस्य हेयो
जनस्य-त्रीणिवल्मीकस्य चत्वारिसेतो यट्मार्गस्य॥१८॥ ऊर्ध्वगपुरस्ये
कहेशोभपुरस्य चत्वारिप्रतिमार्गस्य॥१९॥ त्रीणिपण्याजीवस्य चत्वारि
हृदस्य॥२०॥ हेशारवानगरस्य हेराजशासनस्य हे शूद्रशासनस्य॥२१॥
हेव्यवस्थापत्रस्य अनामपट्टोलिकाया एकअंगुष्ठस्येकपितस्तेरेक॥२२॥

कुलायिकापक्षिशालोकारावेशम लधांगकं ॥ कायमानंतृणकु
टीर्धर्भटंनिभृतगृहं ॥ २७ ॥ कुट्टंकोट्टापिठराट्टंकोषस्तुमंचकैः
॥ वासागारंभोगगृहं कल्यापल्याटनिष्कुटाः ॥ २८ ॥ शिवस्यचषमं
उप्यांबुधैर्गोपुलिकंस्मृतं ॥ वातायनंगृहाह्यः स्याद्दधूटशयनंतै
श्चा ॥ २९ ॥ उपशाल्योपकंठेहेकपाटोद्वारकंटकः ॥ कवाटश्चारं
कंथावाटः प्राकारइत्यपि ॥ ३० ॥ इतिपुरवर्गः ॥ शैलस्थावरधा
तुभृद्धरकुकीलोब्धंगकः सानुमान्जीमूतः पृथुशेखरश्चकटकी
दंतीनगोनिर्झरी ॥ कुट्टारोः यहिमालयोनगपतिर्मेनार्धवोमागुरु
कैलासोगणपर्वतश्चरजतप्रस्थः कुवेराचलः ॥ ३१ ॥ हिरण्यनाभ
मेनाकसुनाभाहिमवत्सुते ॥ शैलाग्रेशिखरंशृंगदंतः प्राकृभा
रइत्यपि ॥ ३२ ॥ पूर्वादिर्दिनमूर्द्धास्यादस्ताद्रिश्चरमाचलः ॥ चंदना
द्रिस्तुमलयैः कौंचः कौंचश्चमाल्यवान् ॥ ३३ ॥ सहेंद्रोमलयैः सह्यै
शक्तिमान्गंधमादनैः ॥ विंध्यश्च पारियात्रश्चसप्तैतेचकुलाच
लाः ॥ ३४ ॥ अश्मापवारुकः काठः पारटीटश्चमृन्मरुः ॥ घर्षणालः
शिलापुत्रोगृहाश्मागृहकलपः ॥ ३५ ॥ गैरिकंतुवनालक्तंरक्तधा
तुगवेरुकम् ॥ प्रत्यश्मागिरिमृच्छाश्चशिलाधातुः सितोपलः ॥ ३६ ॥

हस्तस्यैकं द्वेहस्तचतुष्टयस्य त्र्योशस्यैकं ॥ ३७ ॥ गव्यूतेरेकं योजनस्यैकं
ग्रामभेदयोरेकैकं ॥ ३८ ॥ द्वेगर्भगृहस्य द्वेवास्तुन द्वेगृहस्य द्वेचालस्य त्रीणि
चतुर्भ्याः ॥ ३९ ॥ त्रीणिकपिशीर्षस्य द्वेनापितगृहस्य ॥ ४० ॥ द्वेपक्षिशाला
याः द्वेकारागृहस्य द्वे तृणलुन्नगृहस्य निभृतगृहस्यैकं ॥ गृहभेदस्य त्रीणि
द्वेमंचस्य पंचवासागृहस्य ॥ ४१ ॥ एकं शिवचषगृहस्य त्रीणि गवाक्षस्य २९
द्वेग्रामांतस्य चत्वारिकवाटस्य द्वेप्रावरणस्य ॥ ४२ ॥ चतुर्दशशैलस्य चत्वारि
हिमालयस्य चत्वारि कैलासस्य ॥ ४३ ॥ त्रीणि मेनाकस्य पंचशिखरस्य ॥ ४४
द्वेउदयाद्रेः द्वेअस्ताद्रेः द्वेमलयस्य त्रीणि माल्यवतः ३३ सप्तकुलाचलानामे
कैकं ३४ षडाश्मनः द्वेशिलापुत्रस्य द्वेशिलापट्टस्य ३५ ॥ षट्गैरिकस्य त्रीणि

मकोलीवर्णलेखाचकटिनीककूरवटीरवटी॥३७॥ इतिशैलवर्गः ॥
 वार्ध्ववनंतलंतलंकंगुहिनंसमजंत्रसं॥ लीलोद्यानंदेवनस्या द्विजो-
 लीपंक्तिरावली॥३७॥ वृक्षकारस्करोगक्षपलाशीविष्टरस्थिरः॥
 चैत्योदेवतरुर्देवावासेकरिभकुंजरौ॥३८॥ छायातरुस्थिरछाया
 वदाकाकरुहास्मृतौ॥ वनस्पतिर्निर्मुटः स्यात्फुल्लोनिवृविकस्व-
 रा॥३९॥ स्मितोन्मुद्रौकिलिंजस्तुस्तूक्ष्मदार्वथपल्लवः॥ किसलंकिस
 लं चाथोत्कलिकागारितेसमे॥४०॥ गुच्छोगुलुच्छक्षेपः स्याच्चमरी
 मंजरंनना॥ मंजिश्चकंटकेपत्रस्तूचिदुनखवंकिलाः॥४१॥ पिप्प-
 लावादरंगः स्याच्चैत्यदुःकेशवाल्यः॥ यक्षोत्तुंबरकंत्वस्यफलेष्य
 ग्रहनाशनः॥४२॥ देववृक्षोदलेगंधिः सप्तपर्णः शिरोरुजा॥ दंतद-
 र्पणजंजीरौकतकोंबुप्रसादनै॥४३॥ वरुणस्त्वश्मरीघ्नोश्चाध्वग
 भोग्योमधुद्रुमः॥ कपिचूतोऽभ्रातकोऽस्यफलेपशुहरीतकी॥४४॥
 पिकबंधुस्तूतः स्यात्तन्त्रीप्रियः पटपदातिथिः॥ मधुद्रुतोवसंत
 दुर्महाकालोरुकालकौ॥४५॥ शोभांजनस्तूतन्त्रीचित्तहारीविद्र-
 धिनाशनः॥ प्रभांजनोश्चाचीनपनसांगोदरीतकी॥४६॥ महाक-
 पित्थोबिल्वश्चकोलिर्गृध्रनखीस्मृता॥ स्यात्पिच्छलदलास्वादु
 फलाः शोनागरंगके॥४७॥ चक्राधिवासीनारंगः किमीरत्वंकुसु-
 गधकः॥ स्याद्दूर्मणः पिच्छिलत्वकूधवस्तुमधुरत्वचः॥४८॥ ॥ ॥

चत्वारिखटिकायाः३७॥ सप्तवनस्यद्वेलीलोद्यानस्य त्रीणिपंक्ते ॥३७॥ प-
 टवृक्षस्य पञ्चचैत्यस्य॥३८॥ द्वेच्छायातरो द्वेवदाया द्वेअपुष्यवृक्षस्यपंच
 फुल्लस्य॥३९॥ द्वेस्तूक्ष्मदारो त्रीणिपल्लवस्यद्वेउत्कलिकायाः॥४०॥ त्रीणि
 गुच्छस्यत्रीणिमंजर्यांचत्वारिकटकस्य॥४१॥ पंचपिप्पलस्यतत्फल
 स्येकंपंचसप्तपर्णस्य॥४२॥ चत्वारिजंजीरस्य॥४३॥ द्वेवरुणस्यचत्वार्य
 भ्रातकस्यद्वेतत्पुरुषस्य॥४४॥ षडाम्रस्यद्वेमहाकालस्य४५॥ चत्वारिशोभां
 जनस्यचत्वारिबिल्वस्य४६॥ चत्वारिवर्द्यासप्तनागरंगस्य४७॥ चत्वारिधयस्य४८॥

पिशाचद्रुः पीतफलः शाकोटः कर्कशच्छदः ॥ अर्शोहितस्तुरक्षो घ्नो
 भल्लातक्यं यशाल्मली ॥ ४९ ॥ दुरारोहास्मृतापिंडीतगरः कफवर्ध
 नः ॥ काकचिंचीतुलाबीजं खदिरो बालपत्रकः ॥ ५० ॥ यूषद्रुः कुष्ठ
 हतुचायकरं जोघृतपूर्णकः ॥ रसायनफलापय्याशक्रसृष्टासुधो
 द्ववा ॥ ५१ ॥ सरलोधूपवृक्षः स्यात्तृशोणकोन्यंकुमूरुहः ॥ चंपको
 ल्यस्तु सुरजफलः स्यात्पनसश्चसः ॥ ५२ ॥ डहुः सुद्रां वृषपनसौ नि
 तुलोरक्तमंजरः ॥ निंबोर्कपादपः पुष्पगंधस्तुकुसुमाधिराट् ॥ ५३ ॥
 चयको वरलब्धश्चैव कुलः सिंदूरकेशरः ॥ शीधुगंधो यकैकेलिर्नटः
 कोतांघ्रिदोहदः ॥ ५४ ॥ अशोकः पिंडपुष्पस्तुदाडिमः फलशाडवः ॥
 ॥ दाडिंबः पर्वरुद्रचस्यात्स्वाहूमलः शुकवल्लभः ॥ ५५ ॥ पिंडीरोथसु
 पर्णेभनागारव्योनागकेशरः स्यात्पुष्परोचनश्चापि चूर्णतस्थहरि
 द्रवः ॥ ५६ ॥ निशिपुष्पा तुशेफालीकुरजः पांडुरद्रुमः ॥ लताशंकु
 तरुः सालोनी पौधाराकटंबकः ॥ ५७ ॥ कटंकटेरी हरिद्रौ शिंशपा
 गुरुपत्रिका ॥ पटोलं स्याद्राजफलं तस्य मूले तुरम्यकं ॥ ५८ ॥
 स्तत्रपुष्पस्तु कार्पासैर्जीर्णपर्णैकटंबकम् ॥ प्रहसंतानि यूथी स्या
 दूमनः पुष्पचामरः ॥ ५९ ॥ मालतीपुष्पकलिकां सोमनस्यायनी वि
 दुः ॥ कुंदे स्याद्दोरतः पुंसि ग्रैष्ठी तु नवमालिका ॥ रक्तपिंडस्त्वोड्गुष्पं
 स्यादम्लानः कुरंतकः ॥ ६० ॥ कंदलुशिलींधपुष्पैश्चैव घ्रात्रिपुरम
 ल्लिको प्रोक्ता ॥ एरंडहस्तिकर्षो प्राचीनामलकवारिबदरे द्वौ ॥ ६१

हे शाकोटस्य त्रीणि भल्लातक्याः हे शाल्मल्याः ४९ हे पिंडीतगरस्य हे का
 कचिन्व्याः चत्वारि खदिरस्य ५० हे करंजस्य चत्वारि हरीतक्याः ५१ हे सरल
 स्य हे शोणकस्य त्रीणि पनसस्य ५२ हे लकुचस्य चत्वारि निंबस्य चत्वारि चंप
 कस्य ५३ त्रीणि बकुलस्य चत्वार्यशोकस्य ५४ अष्टदाडिमस्य ५५ पंचनागके
 सरस्य तच्चूर्णस्यैकं ५६ हे शेफाल्याः हे कुरजस्य हे सालस्य हे धाराकटंबस्य
 ५७ हे हरिद्रायाः हे शिंशपायाः हे पटोलस्य तन्मूलस्यैकं ५८ हे कार्पासस्य हे क

वृहत्पाटलिधूस्तूरौकदलीत्वायतच्छरा॥६२॥ स्यात्तेतुविग्रहामंजि
फलाचारणवल्लभा॥ वातिगणस्तुवाताकुर्वाताक-शाकबिंदक॥
६३॥ क्लीबेवंगंचवार्ताकीस्यान्महावृहतीत्यपि॥ कुष्ठगदाब्दयंमूलं
त्वस्मपुष्करमूलकम्॥६४॥ वंकसेनःस्त्वगस्तिद्रु-शुकनासोमुनि
द्रुमः॥ अनलि-कुनलीपुत्रंजीवस्तुम्लीपदापहो॥६५॥ छत्रकोमल्लि
पत्रस्याकुञ्जकोवारिकंटकः॥ वास्तूकष्टकदेशीयःशाकवीरोघ
नामल॥६६॥ शोथजिह्वरहाकालशाकोप्यथमहोषधी॥ महीविष
घ्नीचक्रांगीमत्स्यासीदिलमोचिका॥६७॥ जलब्रह्मीचशालिंचेपत्तू
रोलोहमारकं॥ केचुकंपेचुलीपेचुर्नाडीचोविश्वरोचनः॥६८॥ केश
राजोनागमारःवपरुर्भृगसोदरः॥ सुनिषण्णंचुचुःपुंसिछत्रपत्रंतमा
लकम्॥६९॥ स्थलपद्ममंथोदेवपलीमध्वालुकंविदुः॥ फलपुच्छो
वरंडालुःस्याद्रुंगेष्टालुकंतुयत्॥७०॥ श्रीमस्तकःस्वरितकःस्याद्राहू
छिष्टोरसोनकं॥ कुष्मांडस्तुघृणावासस्तिमिषोग्राम्यकर्कटी॥७१॥
वालुकीकर्कटीर्वाकर्मूत्रलारोमशाचसा॥ स्याच्चेलालश्चित्रफल
सुरवाशोराजतेमिषः॥७२॥ लतापनसनाटाम्रोसेदुस्त्वर्ध्वासितस्त
यः॥ पवारुःकारवेल्लोसौगोदुंबाराजचिर्भटो॥७३॥ मृत्युबीजस्तु
वंशःस्यात्केतकःत्रकचछंदःरुककटोवहुमूलःस्यात्करीरेवेषु

द्वस्यद्वेयूथ्याद्वेदमनस्य५९मालतीकलिकायाएकद्वेकुंदस्यद्वेनवमालि
कायाद्वेओडुपुष्यस्यद्वेकुरंटकस्य॥६०॥ द्वेशिलींध्रपुष्यस्यद्वेत्रिपुरमल्लिका
याद्वेएरंडस्यद्वेप्राचीनामलकस्य६१॥ द्वेधूस्तूरस्यपंचकदल्या॥६२॥ स
तवार्ताको६३॥ द्वेकुष्ठस्यपुष्करमूलस्यैकं६४॥ पडुगस्तिद्रोद्वेपुत्रंजीवस्य६५
द्वेछत्रायाद्वेकुञ्जकस्यद्वेवास्तूकस्यत्रीणिपुनर्नवाया६६॥ द्वेकालशाकस्य
पंचकटुरोहिण्यात्रीणिजलब्रह्म६७॥ त्रीणिशालिचायापंचपेचुकस्य६८
चत्वारिकेशराजस्यद्वेसुनिषंडस्यत्रीणिस्यलपद्मस्य६९॥ द्वेमध्वालोद्वेवरं
डालोत्रीणिलंगेष्टालो॥७०॥ द्वेरसोनस्यचत्वारिकुष्मांडस्य७१॥ पंचकर्कट्या

कर्करः ॥ ७४ ॥ काशोश्चवालः काकेसुर्वनद्वाराश्च जेतुला ॥ गुडस्य
 कर्मधुतूपांस्यादिसुरसिपत्रकः ॥ ७५ ॥ खानोदकोनारिकेलः करका
 भाः शिरफलः ॥ सुरंजनो गोपदलो राजतालश्चुटाफलः ॥ ७६ ॥ करम
 दस्तंतुसारो गुवाकोकोटइत्यपि ॥ रामपूगस्तुकामीनो मुनिपूगः स्तु
 रेवतः ॥ ७७ ॥ पूगवोटस्तुहिंतालः कीबंकिरिदितत्फलम् ॥ घनामयः
 स्यत्खर्जूरौ हौतुकाचिमभंजरु ॥ ७८ ॥ तरौदेवकुलोद्भूतेदूर्वाचुह
 रितालिका ॥ ७९ ॥ इति वनौषधिवर्गः ॥ सिंहकंठीरवोभीमविक्रां
 तः करिमाचलः ॥ पंचशिरवश्चशैलातः पारीद्रः श्वेतपिंगलः ॥ ८० ॥
 सरुत्यवश्चनादोस्यचुक्कारः स्वेदितंचतत् ॥ उत्पादकस्तुशरभः
 शार्दूलोऽष्टापदश्च ॥ ८१ ॥ अश्वहिंस्त्रपशुव्याडिः श्वापदः शिवि
 रित्यपि ॥ बाधीनसस्त्वेकचरोगणोत्साहश्चगंडकः ॥ ८२ ॥ हिंसारुः
 श्वापदो व्याघ्रौ महिषस्तरजस्वलः ॥ दंशभीरुर्जरंतश्च नालिकोय
 मवाहनः ॥ ८३ ॥ अश्वशूकरेवनाहिरदंतायुधचक्रचूजदीर्घरदाः
 ॥ सूचीरोमा बहुसुरारव निकस्थूलनासिकोभूक्षितः ॥ ८४ ॥ एणः

सप्तसुखाशस्य ॥ ७२ ॥ पंचकारवेलस्य हेगोडुंवायाः ७३ ॥ द्वेवंशस्य हेकेतक
 स्य हेवहुमूल्यस्य ॥ ७४ ॥ द्वेकरीरस्य ॥ ७५ ॥ पंचकाशस्य चत्वारिंशोः ७५
 चत्वारि नारिकेलस्य पूगवृक्षस्याष्टौ ॥ ७६ ॥ चत्वारि रामपूगस्य ७७ ॥ द्वे
 हिंतालस्य तत्फलस्येकं द्वे खर्जूरस्य हेवकुलोद्भूतौ द्वौ ७८ ॥ द्वेदूर्वायाः ॥ ७९
 नवसिंहस्य ८० ॥ द्वे सिंहनादस्य चत्वारि शरभस्य ८१ ॥ चत्वारि हिंस्त्रपशोः चत्वारि
 गंडकस्य ८२ ॥ त्रीणि व्याघ्रस्य षट् महिषस्य ८३ ॥ दशशूकरस्य ८४ ॥ पंचकुरंगस्य पंच
 वानरस्य ८५ ॥ षट्पृगालस्य पंचपृगालिकायाः ८६ ॥ पंचविडालस्य ८७ ॥ द्वे श
 शस्य हेखट्वास्याः द्वे गवयस्य त्रीण्येडुकस्य ८८ ॥ त्रीणि खट्वाशस्य त्री
 ण्युंदुरोः द्वे मूषिकायाः ८९ ॥ चत्वारि लुलुंदर्याः पंचककलाशस्य ९०
 त्रीणि पल्याः द्वे कर्णजलौकसः द्वे उपपादिकायाः ९१ ॥ द्वे अष्टपादः चत्वा
 रि पारावतस्य ॥ ९२ ॥ दशोलूकस्य ॥ ९३ ॥ अष्टखंजनस्य ॥ ९४ ॥ ॥

कुरंगमोरिश्यः सादृश्यश्चारुलोचनः ॥ गोलान्गुले कपित्थास्यरधि
 शोणनगाटनाः ॥ ८५ ॥ किरिष्णुदूरवस्तुस्यात्तृगालोघोरस
 नः ॥ लोपाकोमृतमत्तश्च वनश्वाथस्तृगालिका ॥ ८६ ॥ लोमालिका
 दीप्तजिह्वा किरिष्णुलकासुखीचसा ॥ विडालः कुंदमोनक्तचारीदी
 तासृजोदकौ ॥ ८७ ॥ शशकस्तु वनारुः स्यात्खट्वाणीपूतिशूरिजो
 ॥ गवेयस्तु गजालूकोटुकः शिशुवाह्यकः ॥ ८८ ॥ वनछागोऽथ गं
 धौतुखट्टाशोवनवासनः ॥ उदुरुस्तुटुमोरं ध्रुवभ्रुदीनांतुभूषिको
 ॥ ८९ ॥ स्याच्चिकोवेशमनकुलः पुंचयोगंधमूषिकः ॥ स्याद्देदारः क्रक
 चपात्ककलाशस्तृणांजनः ॥ ९० ॥ प्रतिमूयोऽप्यांजनस्तुचित्रकोलो
 हलाहलः ॥ कारुस्कराटिका कर्णजलोको स्यादथोवटिः ॥ ९१ ॥ उपा
 दिकोदेहिका स्यादष्टपादस्तुकिंतनुः ॥ प्रसादकुक्कुटोद्विल्लीकंठो गृ
 हकपोतकः ॥ ९२ ॥ पारावतोऽथ शक्राख्यो दिवांधो वज्रनासिकः ॥ हरि
 नेत्रो दिवासी तोनखाशीपीयूषघरी ॥ ९३ ॥ काकभीरुर्नक्तचारी क
 ण्णाटीनस्तुखंजनः ॥ काकलुटिः खंजखेलस्तालनो मुनिपुत्रकः ॥
 ९४ ॥ भद्रनामारतनिधिः काष्ठकुट्टः शतछदे ॥ दीर्घपादस्तु कंकः
 स्याद्गलेगंडस्तुमर्कटः ॥ ९५ ॥ चातकेवभ्रवापीहृषनतोलनिशंक
 वः ॥ वर्षप्रियोऽथ मेधावीचिरिः कीरः पलाशनः ॥ ९६ ॥ कुक्कुटस्तुवि
 वृत्ताक्षोरात्रिवेदीकलाविकः ॥ उषाकलेऽथ तोआसः काकपुष्टकु
 द्दमुखः ॥ ९७ ॥ मेधुकंठो घोषयितुः कामतालः सुतर्दनः ॥ काकोरत
 ज्वरः सूत्रीश्रावको गूढमैथुनः ॥ ९८ ॥ कारवः परमृत्युश्च लुंटाको
 मोद्गलिर्द्विकः ॥ शक्रजः सत्यवाक्काणोऽपक्ष्णो नगरीवकः ॥ ९९ ॥ ऐं
 द्रिश्चनाडिजंघोथगृध्रः स्याद्दूरदर्शिनी ॥ शितिकंठस्तु दात्यूहः
 काकमङ्गुः कचादुरः ॥ १०० ॥ चिरभणस्तुचिलुः स्यात्खभ्रातिः कंठनी

चत्वारिकाष्ठकुट्टस्य द्वेककस्य द्वेगलगंडपक्षिण ९५ पट्टातकस्य चत्वारिकीर
 स्य ९६ पंचकुक्कुटस्य सप्तकोकिलस्य ९७ सप्तदशकाकस्य ९८ ९९ द्वेगृध्रस्य चत्वारि

४

५

दुकःसूक्तामदनशलाकाचिन्वाहीशारिकावचंडाच॥ शकुनज्ञा
 तुज्येषागृहोलिकाटहनीमूली॥१॥ दीर्घजंघोनिशैतःस्याद्वको
 टःशुलुकवायसः॥२॥ कंकेरुद्वारवलिभुक्शिखीचंद्रविहंगमः
 ॥वकेरुकावलाकास्यातत्कुररोमत्स्यनाशनः॥३॥ द्वंद्वचारीचक्र
 वाकःसारसस्तकलांकुरः॥गोमर्दश्चित्रपक्षस्तुतिरिःस्यात्क
 पिंजलः॥४॥ लघुयांसोमयूरस्तचंद्रकीचित्रमेखलः॥प्रचलाकी
 सितापांगशिखाचलगलवताः॥५॥ मार्जारकश्चाथतिलमयूरः
 स्यादुरुंठकः॥मत्स्याशनोमीनरंकोनासाछिन्नीतुपूर्णिको॥६॥
 पिपीलिकातुहोरस्याद्यमकीटस्तुघुर्घुरः॥स्यान्मर्कटस्तशलक
 आशाबंधोःस्यजालके॥७॥ फालरेवलागुरुद्योधीभारतीव्योम
 नासिका॥चंचिसूचिस्तुसुगृहःपीततुंडोश्चसर्पपी॥८॥ हापुत्रि
 कारखंजनिकातुलिकास्कोरिकेसमै॥करेठव्याधनच्छःस्यात्त
 रुक्मिस्तवाग्गदः॥९॥वर्तिकाविष्णुलिंगीस्याल्लावकौलघुजं
 गलः॥सरःकाकस्तुहंसःस्याज्जालपात्युरुदंशकः॥१०॥गोभेदी
 रःपंककीरःकोयष्टिर्जलकुक्कुभः॥जीवंजीवौविषमृत्युर्जीवजीवौ
 श्रमक्षिका॥११॥माचिकाभंमरालीचंद्रशःस्यादुमरालिका॥भं
 कारीचर्मचट्यांतुजतुनीगृहमाचिका॥१२॥विषसूककाभृंगरो
 लीवरोलस्तृणवट्पदः॥वरटीतुवरालीस्याद्वाह्ययथतमोमणिः

चत्वारिचिलस्य पंचशारिकायाःपंचगृहगोधायाः॥१॥अष्टवकस्य २ द्वे
 लाकायाःद्वेकुरस्य ३ द्वेचक्रवाकस्यत्रीणिसारसस्यचत्वारितितिरेः॥४
 मयूरस्याष्टौ ५ द्वेतिलमयूरस्यद्वेमीनरंकस्यद्वेपूर्णिकायाः ६॥द्वेपिपीलि
 कायाःद्वेघुर्घुरस्यद्वेशलकस्यतज्जालस्यैकं ७ चत्वारिभारत्याःत्रीणिकारंड
 वस्यपंचहापुत्रिकायाः ८ द्वेधनेष्ठोःद्वेवागुदस्य ९ द्वेवर्तिकायाःद्वेलावकस्य
 चत्वारिहंसस्य १० द्वेजलकुक्कुभस्यत्रीणिजीवंजीवस्यत्रीणिमक्षिकायाः ११
 त्रीणिदंशस्यत्रीणिचर्मचट्याः १२ चत्वारिभृंगलोल्स्यत्रीणिवरट्यामंचरवद्यो

नस्य १२

॥१३॥ ध्वातो न्मेषश्चरवद्यो तो ज्योतिर्वीजनिमेषरुक् ॥ भ्रमरश्च
चरीकः स्याद्रोलेबोमधुसूदनः ॥१४॥ इंदिरः पुष्पकीरोमधुद्रो
मधुकेशः ॥ रेणुवासोऽर्थमशको घोषोरणरणश्चसः ॥१५॥ पक्षी
तुनाडीचरणः स्याच्चचुभृदनेकजः ॥ स्युरवगोत्यतवारंककंठाग्रि
व्योमचारिणः ॥१६॥ युगलहं हयुग्मानियुगं यमलयामले ॥ इति
सिंहवर्गः ॥ स्त्रीवधूर्योषितारामाभेदयतीवधूजनः ॥ कन्यकाल
कनेदामाभूषिताधर्मकारिणी ॥१७॥ सस्वेदोचाथतरुणीदिक्करी
धनिकाचसा ॥ मरुंडोच्चललाटास्यात्सश्मश्रुर्नरमानिनी ॥१८॥
स्तुपावधूतीमधुरनिस्वनादसगद्गदा ॥ क्रोधनाभामिनीचंडीदा
रुस्त्रीशालभजिका ॥१९॥ विरक्तादुर्भगासप्तपुत्रस्तु सुतवस्तरा
॥ पतिव्रतैकपत्नीस्याद्विधवाजालिकामता ॥२०॥ विश्वस्तावांछि
नीतुस्याल्लजिकाकलतूलिका ॥ वेश्याशूलावारवाणिर्झर्झरा
प्यथकुट्टिनी ॥२१॥ दुज्यास्याद्रततालीचघटदोसीगणेरुका ॥ म
लिष्ठासरजाः षाण्मातुरहैमातुरोसमौ ॥२२॥ समदुर्दुहितोपुत्रो
द्वितीयकुलधारकः ॥ पिताजनयितावसाशिशुकसौरकठक ॥२३॥
बालोमुष्टिंधयः श्याथश्यालिकाकेलिकुंचिका ॥ नागरोदेवरै
र्यालोवारकीरोथसाशुधीः ॥२४॥ श्वश्रूवृद्धः शतानीकोजर
तस्यादयांशकः ॥ संगंधनातिदायादौमातुलोमातृकेशरः ॥२५॥

नवभ्रमरस्य ॥१४॥ त्रीणिमशकस्य ॥१५॥ पक्षिणोष्ट ॥१६॥ षट्पुगस्य षट्
स्त्रियः हेकन्याया हेअद्विपाय ॥१७॥ त्रीणितरुण्या हेउच्चललाटाया
हेसशमश्रो ॥१८॥ हेरुषाया हेमधुरस्वनाया त्रीणिक्रोधनाया हेदारुहि
य ॥१९॥ हेदुर्भगाया हेसप्तपुत्राया हेपतिव्रताया त्रीणिविधवाया ॥२०॥
त्रीणिवांछिन्या चत्वारिवेश्याया पंचकुट्टिन्या २१ हेस्नानांग्या हेहैमातुर
स्य २२ हेदुहितु त्रीणिपुत्रस्य त्रीणिपितु चत्वारिबालस्य २३ हेशालिकाया
हेदेवरस्य हेश्यालस्य हेश्वश्रा २४ त्रीणिवृद्धस्य चत्वारिजाते हेमातुलस्य २५

भर्ताभरुर्नर्मकीलः प्राणनाथः सुखोत्सवः ॥ हृदये शोरतगुरु
 जीरः पापपतिः समौ ॥ २६ ॥ कुमारभृत्या स्याद्बालतन्त्रगर्भिण्यवे
 स्येण ॥ गर्भाष्टमो देवमासौ नाभिनालामलो स्मृतः ॥ २७ ॥ आधा
 निकं पुंसवनं सीमंतोन्नयनं च तत् ॥ खलीढः खलितिः कल्लोव
 धिरः खोरखेजकौ ॥ २८ ॥ दौर्गन्धुर्बाहुकुंठः स्येदौषधंतुभिषग्जि
 तम् ॥ त्वक्पुष्पिका किला संस्यात्प्लीपदं पादगंडिरः ॥ २९ ॥ यो
 न्यर्शः कंदसंज्ञं स्थात्किणः शष्पव्रणोपि च ॥ अजीर्णं वायुगंडोत्त
 र्वमिश्रपल्लताशयः ॥ ३० ॥ पापरो गोरक्तवटी मुसूर्यथ तमोव्रणः
 ॥ वल्मीकोऽथा तिसारो नगंधिः स्यादुदरामयः ॥ ३१ ॥ कुरंदवृद्धौ सिं
 धाणशेठौ स्कंदनरेचनौ ॥ गर्भदोनाभिगुडकोभिर्मथो लोचनाम
 यौ ॥ ३२ ॥ युवगंडो वगंडः स्यात्पित्तमायुपलंकरः श्लेष्मावलाशो
 मांसंतुजरूथमैथशोणितम् ॥ ३३ ॥ पलसारोऽथ मस्तिस्को मस्तु
 लुंगोऽप्यथ स्नसा ॥ वस्त्रसौथो धरमधुकी वेवक्रासवेः पुमान् ३४
 जिह्वामलंतुकुलुकं पिप्पिकादंतजेमले ॥ पिंडोऽस्त्रियां कुलं स्रव
 शरीरं स्कंदपंजरौ ॥ ३५ ॥ शस्तं वपुः पुद्गलं स्यादंगमंगंतुकोम
 लं ॥ पायुस्तनुद्गदो मार्ग उच्चारस्तु पुरीषणः ॥ ३६ ॥ भगेशु ह्यं वरांगं
 च कलत्रं जन्मवर्त्म च ॥ स्मरागारं रतिगृहं मधोधस्थादिहा व्यये ३७

सप्तभर्तुः हेजारस्य २६ त्रीणि गर्भिणी चर्यायाः हे गर्भाष्टमस्य हे नाभिनाला
 याः २७ त्रीणि संस्काराणामेकैकं हे खलीढस्य हे बधिरस्य हे खंजस्य २८ हे
 बाहुकुंठस्य हे औषधस्य हे कीलासस्य हे श्रीपदस्य २९ चत्वारि योन्यर्शस्य
 चत्वार्यजीर्णस्य ३० त्रीणि वसंतव्रणस्य हे वल्मीकस्य त्रीणि पतिसारस्य ३१
 त्रीणिकुरंदस्य हे रेचनस्य हे नाभिगुडस्य हे नेत्रामयस्य ३२ हे अवगंडस्य
 त्रीणि पित्तस्य हे श्लेष्मणः हे मांसस्य हे रक्तस्य ३३ हे मस्तिकस्य हे वस्त्रसायाः हे
 अधरमधुनः ३४ हे जिह्वामलस्य दंतमलस्येकं त्रीणि शरीरस्य ३५ शस्तं वपु
 षा एकं कोमलांगस्येकं त्रीणि पायोः हे विशिष्टायाः ३६ सप्तदश भगस्य ॥ ३७

नासंधिरधरो वाच्यदेशश्चस्मरकूपकः॥ संसारमार्गश्चरति कु
हरं प्रकृतिः स्त्रियाम्॥ ३८॥ पुष्पापत्यपथौ चाथ नितंबः स्यात्क
टीरकः॥ ३९॥ लिंगं तु लांगलं शोफः साधनं मदनां बुश॥ ४०॥ स्मरस्तं
भश्च कंदर्पमुसलो ध्वज इत्यपि॥ स्त्रियां नागलता चोडकोपस्तु
फलकोषकः॥ ४१॥ नाभिर्द्वयोस्तु दक्षीणं तु दस्तु दिक्करः पुमान्॥
अधोमर्मशकृद्गुरुशुक्लश्च जाघनी॥ ४२॥ भुजावाहचवा
हौ स्यात्कुलिहस्तो भुजादलः॥ कुचौ वक्षोरुहौ प्रोक्तौ हस्तपुच्छं तु
कल्मषं॥ ४३॥ नखः पुनर्भवः कामां कुशः स्यात्करकंटकः॥ करे
रुक्करश्च कश्च पुच्छं तु गुलिमोटनम्॥ ४४॥ स्यात्काकलं कंठमणि
र्नसानस्या चनासिका॥ गंधनाली च नासिक्यं वा गृहलदंतवास
सि॥ ४५॥ दंतश्च रुक्मश्च क्रतुरो जंभो हानुर्हि जस्तथा॥ राजदंतास्तु
चत्वारो दशनानां पुरस्थिताः॥ ४६॥ गोधिभालो महाशरवं दैवदी
पस्तुलोचनं॥ अंबकं चाथ नेत्रांबुवाष्प्यो नाले तं मस्त्रियां॥ कु
टाक्षकाक्षौ कौकुस्तजिह्वा स्यात्प्रतिजिह्विका॥ ४७॥ सुधाश्रवा
चकर्णस्तु श्रोतस्त्री वेधनिग्रहः॥ स्याच्छब्दाधिष्ठानमथ कचर के
शगर्भकः॥ ४८॥ कवरीकूटकश्चाथ कोटिरः स्याज्जटा सटा॥ करा
रो रोगुलीटः स्यात्ताडकः कर्णदर्पणः॥ ४९॥ अंदुकपादकटकोभि
भिषेकस्नानमित्यपि॥ पटच्चरं जीर्णवस्त्रं सच यप्रोथशादकः॥ ५०॥

॥ ३८॥ हेनितंबस्य नवलिङ्गस्य॥ ३९॥ हे अडकोपस्य ४० चत्वारिणाभ्या ॥ ४१ श्री
णि भुजाया श्रीणि भुजादलस्य हेस्तनस्य हेहस्तपुच्छस्य ४२ षट्मुष्मां हे अंगुलि
मोटनस्य॥ ४३॥ हे कंठमणे पंचनासिकाया हे ओष्ठस्य॥ ४४॥ पट्टताना
श्रीणि भालस्य श्रीणि नेत्रस्य॥ ४५॥ श्रीणि नेत्रांबुन हे कटाक्षस्य चत्वारि
जिह्वाया॥ ४६॥ चत्वारि कर्णयो चत्वारि कल्प्या ॥ ४७॥ श्रीणि जटाया
हे अंगुलीयकस्य हे ताटकस्य॥ ४८॥ हे पादकटकस्य हे स्नानस्य हे जी
र्णवस्त्रस्य श्रीणि शादकस्य॥ ४९॥ पचवस्त्रगृहस्य हे श्वरगृहस्य हे मु

पटवापः पटमयं दूष्यं वस्त्रं गृहं स्थलं ॥ खरगृहः खरगृहं कुवातुस्थ
लशादुकः ॥ ५० ॥ चोलोदुकः शिरोवेष्टे विरिंगिन्यवगुंठिका ॥ पाठीय
वनिको सूर्यरक्तसंज्ञं तु कुंकुमं ॥ ५१ ॥ जागुडं दीपनं घस्त्रं सौरभं घु
सृणं च तत् ॥ स्याद्गंगा मातृ काला सा गंधकाष्टं तु जोगकं ॥ ५२ ॥ कपि
चेचल तैलारव्यः सिलहोः शमरलद्रवः ॥ दधि क्षीरघृताब्धः स्यात्तधून
को वन्नि वल्लभः ॥ ५३ ॥ शालवेष्टः सर्जमुणिः कस्तूरी गंधचेलिका ॥ म
दाब्धश्चाथ संचारी धूपो गंधपिशानिका ॥ ५४ ॥ रेणुसारस्तु कर्पूरः श्रु
द्रभस्महिमाब्धयः ॥ वेधको मालयस्तु स्यात्छीरवंडो रोहिणश्च सः
॥ ५५ ॥ विष्टितिस्तु कषायः स्यात्समालंभनं मित्यपि ॥ ललाटिका शं
खचरी विष्टुरः पीठमस्त्रियां ॥ ५६ ॥ निषद्याखट्टिका संदीचातुरस्तु म
सूरकः ॥ प्रतियत्नस्तु रचना कटकौलः पतद्रुहः ॥ ५७ ॥ पूगपीठचरी
पस्तु स्नेहाशः कज्जलध्वजः ॥ दर्शे धनो गृहमणिर्दीपातिलक इत्य
पि ॥ ५८ ॥ शिखातरुर्दीपवृक्षे ज्योत्स्ना वृक्षोऽथ लोचकः ॥ कज्जले
स्यादिरिपके कंदुकश्चोदनागुडः ॥ ५९ ॥ निष्पुक्कणं दंतशाणं पिष्टा
तो धूलिगुच्छकः ॥ ६० ॥ इति मनुष्यवर्गः ॥ वंश्यः कुल्यश्च बीज्यः स्या
द्ब्रह्मचारी बटुः समौ ॥ स्याद्बटुकरणं तूपनयनं गृहमेधिनि ॥ ६१ ॥
ज्येष्ठश्च मीगृहीयानप्रस्थो वैखानसोऽग्रहः ॥ वज्रजस्त्वनमो विप्रो व
र्णज्येष्ठः कठो द्विजः ॥ ६२ ॥ मैत्रः पुनरुक्तजन्मा स्यादथ ब्राह्मणायनः ॥

गहनावृतेः ॥ ५० ॥ द्वे शिरोवेष्टे चत्वारितिरस्करिण्याः सप्तकुंकुमस्य ५१
द्वे लाक्षायाः द्वे अगुरुकाष्ठस्य ५२ ॥ त्रीणि सिलहस्य चत्वारि सरलद्रवस्य द्वे
धूनकस्य ॥ ५३ ॥ द्वे शालवेष्टे त्रीणि कस्तूर्याः त्रीणि धूपस्य ॥ ५४ ॥ पंचक
र्पूरस्य ॥ ५५ ॥ त्रीणि श्रीखंडस्य त्रीणि काषायस्य द्वे ललाटिकायाः द्वे पीठ
स्य ॥ ५६ ॥ त्रीणि खट्टायाः द्वे उपवर्हणस्य द्वे रचनायाः त्रीणि पतद्रुहस्य ५७ षट्
दीपस्य ५८ त्रीणि दीपवृक्षस्य द्वे कज्जलस्य त्रीणि कंदुकस्य ५९ ॥ द्वे दंतशाण्यस्य
द्वे पटवासस्य ॥ ६० ॥ त्रीणि वंश्यस्य द्वे ब्रह्मचारिणः द्वे उपनयनस्य ॥ ६१ ॥

शुद्धसंतानजोविप्रः श्रोत्रं श्रोत्रियतां विदुः ॥ ६३ ॥ स्यात्सुरसुरमुखका
 लासरिकः शिशितासर ॥ काव्यस्य कर्ता भविनी गुणनी शीलनं स्मृ
 तं ॥ ६४ ॥ क्रियाकारो न वच्छात्रः कार्यदिकः समर्मवित् ॥ पार्षत्प रिषद्गो
 गोष्ठीराजसूयो नृपाध्वर ॥ ६५ ॥ कतूतमश्वाश्वे चोद्रायणमिदुव्रत
 स्मृतं ॥ हवनीहोमकुंडं स्यान्महावीरो मखानलः ॥ ६६ ॥ होमधूमस्तु
 निगणो होमभस्मस्तु वैष्टुभं ॥ आर्यकं पिंडपात्रादिपितृकार्यमथोह
 वि ॥ ६७ ॥ होत्रं हविष्यसान्नाय्यं पाठको धर्मभाणकः ॥ सभ्यास्तु प्रा
 श्निकौ देवद्रोणीयात्रादिवौकसा ॥ ६८ ॥ दृष्टापूर्तं तदेकोत्तयायाग
 खातादिकर्मयत् ॥ यज्ञद्रव्यं तु पात्री य प्राघुषास्त्वतिथिर्हयो ॥ ६९ ॥
 कौशलीकुशलप्रश्नः समीची वदनामतो ॥ उपोषणं तूपवासो रोगा
 द्यैर्लघनं च तत् ॥ ७० ॥ द्योतरे न्यतरे भुक्तमाहुः षष्ठा लु कालकं ॥ रा
 जसिद्धमथो चारुव्रतामासोपवासिनी ॥ ७१ ॥ स्याद्वायत्री तु सावि
 त्री ब्रह्मारण्यं तु पाठभूः ॥ पवित्रं यज्ञोपवीतं ब्रह्मसूत्रं द्विजायनी ॥
 ७२ ॥ कच्छाकच्छटिका कक्षाधरी कौपीनमित्यपि ॥ त्रैडालव्रतिकः
 सर्वाभिसंधी च द्यतापसः ॥ ७३ ॥ कमंडलुश्चैव मुखो जोरिंदास्तम
 हाव्रती ॥ उरस्कटपंचवटो बालयज्ञोपवीतका ॥ ७४ ॥ भालेति स्त्रो
 भस्मरेखास्त्रिषुंडुकमथर्षयः ॥ शापास्त्राः सत्यवचसौ व्यासाद्या
 स्तमहर्षयः ॥ ७५ ॥ परमर्षयस्तु भेलाद्या देवर्षयः कणादयः ॥ ब्रह्म

त्रीणि गृहिण त्रीणि वानप्रस्थस्य अष्टविप्रस्य ६२ शुद्धकुलोत्पन्नविप्रस्यैक
 द्वे श्रोत्रस्य ६३ चत्वारि शिशितासरस्य त्रीणि पाठनिश्चयस्य ६४ द्वे न वच्छात्र
 स्य द्वे कार्यदिकस्य त्रीणि परिपदस्य त्रीणि राजसूयस्य ६५ द्वे चोद्रायणस्य द्वे
 होमकुंडस्य द्वे मखाग्रे ६६ द्वे होमधूमस्य होमभस्मनो द्वे पितृकार्यस्यैकं च
 त्वारि हविष ६७ द्वे पाठकस्य द्वे सभ्यानां देवयात्राया एकं ६८ यागखातादि
 कर्मण एकं द्वे यज्ञद्रव्यस्य द्वे अतिथे ६९ द्वे कुशलप्रश्नस्य द्वे वदनाया ७०
 पवासस्य रोगोपवासस्यैक ७१ त्रीणि द्योतरे न्यंतरं भुक्तस्य द्वे मासोपवासि

षोडशसिंहाद्याः सुश्रुताद्याः श्रुतर्षयः ॥ ७६ ॥ अस्तर्पणादयो राजर्ष
 यः कांडर्षयस्त्वमीजैर्मिन्याद्यानारदस्तुकपिवन्नो विधातृभूः
 ॥ ७७ ॥ देवब्रह्मादेवलेश्वरुर्वासास्तकुशारणिः ॥ प्राचेतसस्तुवा
 ल्मीकिः कविज्येष्ठः कुशीवशः ॥ ७८ ॥ अपिवल्मीकवाल्मीकौ क
 तकोटिस्तुकाश्रपः ॥ कृष्णद्वैपायनो वेदव्यासः स्यात्सत्यभारतः
 ॥ ७९ ॥ पाराशरिः सात्यवतो माठरो बादरायणः ॥ वसिष्ठो रुंधती
 नाथो विश्वामित्रस्तुगाधिजः ॥ ८० ॥ गौतमस्तुशतानंदः कणादः
 काश्रपः समौ ॥ धन्वंतरिर्दिवोदासः काशिराजः सुधोद्भवः ॥ ८१ ॥ पा
 लकारव्यागणवती कैरेणुरुचिरासुतः ॥ विष्णुगुप्तस्तुकौडिन्य
 श्वाणक्योद्रोमिणोऽशुलः ॥ ८२ ॥ वात्स्यायनो मंदनागः पसिल
 स्वामिनावपि ॥ उपवर्षो हलभृतिः कृतकोटिरयाचितैः ८३ पाणि
 निस्त्वाहिकेदाक्षीपुत्रः शालंकिपाणिनौ ॥ शाणोत्तरीयोऽथ व्या
 हिर्विध्यस्थो नन्दिनीसुतः ॥ ८४ ॥ मेधावीचाशमेधाजित्कात्यः का
 त्यायनश्च सः ॥ पुनर्वसुर्वरुचिर्गौनर्दीयः पतंजलिः ॥ ८५ ॥ चूर्णि
 कृष्णाव्यकारश्च हूरिर्भर्तृहरिः स्मृतः ॥ रघुकारः कालिदासो मेधा
 रुद्रश्च कोटिजित् ॥ ८६ ॥ भारविः शतपुष्पः स्याद्भवभूतिस्तुविस्मृ
 तः ॥ भूगर्भोऽप्यथयः प्रातः स्मर्यते शुभकाम्यया ॥ ८७ ॥ स्वस्वगृही

हे गायत्र्याः हे वेदपाठभुवः चत्वारिंशोपवीतस्य ॥ ७२ ॥ पंचकौपीनस्य
 त्रीणि छन्दसपस्विनः ॥ ७३ ॥ हे कर्मकुलोः पंचोरस्कटस्य ॥ ७४ ॥ भस्मलेखा
 त्रयस्यैकं त्रीणि नक्षत्राणां ७५ ७६ त्रीणि नारदस्य ७७ ॥ हे देवलस्य हे दुर्वा
 ससः षट्वाल्मीकेः ७८ हे काश्रपस्य सप्तव्यासस्य ॥ ७९ ॥ हे वसिष्ठस्य हे
 विश्वामित्रस्य ॥ ८० ॥ हे गौतमस्य हे कणादस्य अष्टधन्वंतर्यादीनां प्रत्ये
 कं द्वायं द्वायं ८१ नवचाणक्यस्य ॥ ८२ ॥ चत्वार्युपवर्षस्य ८३ षट्पाणिनेः
 चत्वारिव्याडेः ८४ पंचकात्यायनस्य चत्वारि पतंजलेः ८५ ॥ हे भर्तृहरेः
 चत्वारि कालिदासस्य ८६ हे भारवेः त्रीणि भवभूतेः प्रातः स्मर्यस्यैकं ॥ ८७

तनामास्यात्तैर्द्विन्यंभैषजीविको॥ पाषडकौलिकौखंजनरतय
तिमैथुनो॥ ८८॥ अभावादेगनात्यागस्तुरगब्रह्मचर्यकं॥ मुखघंटाहल
दुर्लभागवीटस्तुटोकरः॥ ८९॥ खटकस्त्यक्षरश्याथदारकर्मकर
ग्रह॥ वाधुक्यचविवाहेस्यालुहलिः पूगपुष्पिको॥ ९०॥ नादीकौ
तोरणास्तभोसुरतत्वभिभानिते॥ धर्वितंसेप्रयोगोनारतचाब्रह्मच
र्यकं॥ ९१॥ उपसृष्टंभिभद्रचक्रीडारत्नंमहासुखं॥ इतिब्रह्मवर्गः॥
द्विजलिङ्गीनृपःसन्नसन्निधौप्रजेचरः॥ राजाधिपौमंडलेशएक
जन्माभयापहः॥ ९२॥ स्कंधाचारस्यात्कटकैःशिविरंतुचलस्थिति
आदिराजःपृथुर्वैष्यकाकुत्स्थस्तुपुरंजयः॥ ९३॥ यौवनाश्वस्तुमां
धातोरुवद्वंगस्तुदिलीपराट्॥ रामोदाशरथिःकौशल्याजनिर्दशव
ठजित्॥ ९४॥ मैथिलीजानकीसीतावेदेहीभूमिजोचसा॥ रामपुत्रो
कुशैलवावेकयोक्त्याकुशीलवौ॥ ९५॥ सौमित्रिलस्मणोमेघनाद
जिह्वाश्रगवणः॥ राक्षसेन्द्रोदशमुखोलंकेशोधनदातुज॥ ९६॥ मे
दोदरीशःपौलस्त्योमेघनादस्तुशक्रजित्॥ हनूमान्हुनुगानाजून
योयोगचरानिली॥ ९७॥ हिडिंबारमणोरामदूतश्चैतार्जुनध्वजः॥
ऐंद्रिस्तवालीवालेश्वसुग्रीवोरविनंदनः॥ ९८॥ ऐलःपुरुखावैधि
रुर्वशीवलुभश्चस॥ ययातिर्नाहुषिःशाकुंतलेयोभरतःस्मृतः॥ ९९॥

हेभैषजीविकाया. हेपाखंडस्यहेयतिगोप्यरते॥ ८८॥ अभावाल्ल्रीत्याग
स्यैकहेमुखघंटायाचत्वारिनागवीटस्य॥ ८९॥ चत्वारि विवाहस्यहेविषा
हपुष्पादे॥ ९०॥ हेमगलस्तंभस्यदशसुरतस्य॥ ९१॥ चत्वारिस्ननियस्य
त्रीणिराज्ञत्रीणिमंडलेशस्य॥ ९२॥ हेसेनायाहेसेनास्थानस्यत्रीणिपृ
थोहेकाकुस्थस्य॥ ९३॥ हेमांधातुहेदिलीपस्यचत्वारिरामस्य॥ ९४॥
पंचसीतायाहेरामपुत्रयोरेकैकएकोक्त्येक॥ ९५॥ त्रीणिलक्ष्मणस्यसप्त
रावणस्य॥ ९६॥ हेमेघनादस्यअष्टहनूमत॥ ९७॥ त्रीणिवालेहेसुग्रीवस्य
॥ ९८॥ चत्वारिपुरूरवसहेययातेचत्वारिभरतस्य॥ ९९॥ चत्वारिवा

दोष्यतिः सर्वदमनोः^१ जुनोबाहुसहस्रभृत्॥ हे दयः कर्तवीर्यं^२ अथ
 पयश्लोकस्तु बाहुकः॥ २००॥ नलोः^३ अविनैषधश्च महाभीमस्तु
 शांतनुः॥ प्रतीपो^४ स्य प्रिया कालीदासेयीचद्रपोदरी॥ २०१॥ विचि
 त्रवीर्यचित्रांगदसूर्योजनगंधिका॥ व्यासमता सत्यवती गंगेयो
 गादिनीसुतः॥ २०२॥ देवव्रतः शांतनवो गंगो गंगायनिश्चसः॥ भी
 मः कौणपदंतश्च स्वेच्छामृत्युपुरावसुः॥ २०३॥ धृतराष्ट्रस्त्वांबिकेयः
 पांडुर्माद्रीपृथापतिः॥ दुर्योधनस्तुकुराद्रांधारेयः सुयोधनः॥ २०४॥ ध
 र्मपुत्रोऽजमीढः स्यात्कर्णानुजयुधिष्ठिरौ॥ अजातशत्रुः कांकोथभी
 मसेनः कटव्रणः॥ २०५॥ वीररेणुर्नागवलोगुणकारो वृकोदरः॥ बककी
 चककिर्मीरजरासंधहिडिंबजित्॥ २०६॥ पार्थः किरीटी गंडीवी गुडाके
 शो बृहन्नलः अर्जुनः फाल्गुनो निष्पुर्विजयश्च धनंजयः॥ २०७॥ स
 व्यसाची सुभद्रेशः शाब्दभेदी कपिध्वजः॥ वार्त्रप्रश्वापिबीभत्सु
 द्रौपदी पांडुशर्मिला॥ २०८॥ पांचाली पार्षती कृष्णा वेदिजानित्ययौ व
 ना याजसेन्यश्च राधेयो वसुधेणोर्कनेदनः॥ २०९॥ घटोत्कचांतकः क
 र्णश्चंपेशः सूतपुत्रकः॥ द्रोणस्तु गुरुराचार्योऽथ त्थामातु कृपी सुतः
 ॥ २१०॥ द्रौणा यनोश्च राजर्षिर्जनमेजयसंज्ञकः॥ पारीक्षितोऽप्यथ ज
 रत्कारुर्याया वरो मेतः॥ २११॥ प्रियास्यमनसा देवी जरत्कारुरथैत
 योः॥ आस्तीकनामा तनयो विरोचनस्ततो बलिः॥ २१२॥ बाणो बि
 ध्यावली पुत्रस्तुष्टाष्टो वृत्रोप्यहिश्च सः॥ द्रुमघोषसुतश्चैव श्वेदिरा
 दृशि शूपा लकः॥ २१३॥ बार्हद्रथिर्जरासंधः कंसः स्यादुग्रसेनजः॥

कर्तवीर्यस्य पंचनलस्य॥ २००॥ त्रीणि शांतनोः अष्टसत्यवत्याः॥ २०१॥ दशभीम
 स्य॥ २०२॥ द्वे धृतराष्ट्रस्य त्रीणि पांडोः चत्वारि सुयोधनस्य॥ २०३॥ षट्सुधिष्ठिरस्य
 एकादशभीमसेनस्य॥ २०४॥ षोडशार्जुनस्य॥ २०५॥ अष्टद्रौपद्याः॥ २०६॥ सप्तकर्ण
 स्य॥ २०७॥ त्रीणि द्रोणस्य त्रीण्यथ त्थाम्नः॥ २०८॥ त्रीणि जनमेजयस्य द्वे जरत्का
 रोः॥ २०९॥ द्वे तस्मिन् यायाः तत्पुत्रस्यैकं देवलेः॥ २१०॥ द्वे बाणस्य त्रीणि वृत्रस्य चत्वारि शि

कर्णसुतोमूलदेवोमूलभद्रः कलाकुरः ॥१४॥ मश्रीग्रंथिहरोमात्योहा-
स्थितोवेनधारकः ॥ हौसाधिकोवर्तस्त्रुकेगर्वाटोदंडवासिनिः ॥१५॥ स
हपांशुकिलः स्नेहीवयसोप्यथवार्तिकः ॥ वार्तायनप्रवृत्तुजोमौहूर्तो
दैवलेखकः ॥१६॥ चित्तोक्तिपुष्पशकटीदैवप्रभउपश्रुतिः ॥ लेखको
मसिपण्यः स्याद्वोरकः किरिकोपिसः ॥१७॥ माप्तीधानीमसिमणिर्मे-
लांधुर्वर्णकूपिका ॥ मसीजलंतुमेलास्यात्परांजनमसिर्द्वयो ॥१८॥
लेखनीवर्णतूलीस्यालेखोवाचिकहारकः ॥ वर्णदूतस्वस्तिमुखः क-
चेलंतन्निबंधनम् ॥१९॥ लेखस्थानंग्रथकूटीमुद्राप्रत्ययकारिणी
यातुर्गंतुश्चपथिकोहारिः पथिकसंनतिः ॥२०॥ संदेशः प्राभृतकौश-
ल्युत्कोचस्तूपदानकः ॥ जनोतिकंत्वप्रकाशोलुडीस्यान्यायसार-
णी ॥२१॥ तांबूलदोबागुलिकः सबाहूकोगमर्दकः ॥ चामरंरोमशु-
त्संचकेशरंचावचूलकः ॥२२॥ कुठेरुर्मेशरुः प्रोतोत्सादनं वस्त्रकुटि-
मं ॥ छत्रं पुटोटजराजशृंगकनकः ॥ दंडकः ॥२३॥ हस्तीमहासृगः
पीलुः सिंधुरोदीर्घमारुतः ॥ राजीवोजलकांसश्चनिर्झरः करटीक-
टी ॥२४॥ विलोमजिह्वांतस्वेदपिंडपादलतालकाः ॥ वरांगः पुष्करी-
शूर्पकर्णसामजपेचिलौ ॥२५॥ करिणीवासितागंभीरवेद्यकुशदु-
र्धरः ॥ चालकज्यालकौराजबाह्योविजयकुंजरः ॥२६॥ दृशादंतोम-
हादंतः कर्णास्फालेद्वलद्वलौ मदप्रयोगोव्यस्तारविच्छस्तुकरि-
शाबकः ॥२७॥ आरसः कुंभसंधिः स्यात्संदानोऽष्टीवतोधरः ॥ ना-

हेजरासधस्यषट्कंसस्य १४ त्रीण्यमात्यस्यषट्हास्थितस्य १५ त्रीणि वयस्यस्य
त्रीणि प्रवृत्तिस्तस्य द्वे गणकस्य १६ चत्वार्यकाशवाण्याः चत्वारिलेखकस्य १७
चत्वारिमसिध्यान्या हेमसीजलस्य द्वे कज्जल्याः ॥१८॥ द्वे कलमस्य चत्वारिले-
खस्य पत्रीनिबंधनस्यैक १९ द्वे लेखस्थानस्य द्वे मुद्राया त्रीणि पथिकस्य द्वे प-
थिकसंपन्थ २० त्रीणिसंदेशस्य द्वे उत्कोचस्य द्वे अप्रकाशस्य द्वे न्यायसारिण्या
२१ द्वे तांबूलदस्य द्वे अंगमर्दकस्य चत्वारि चामरस्य २२ द्वे चामरवांतस्य चत्वारि

सापूर्वस्थूलहस्तदंतमूलेकरीरिका॥२८॥ शंखकटौदंतमध्यं प्रवेष्टुः
 पृष्ठतल्पनै॥ आयस्कारः प्रजंघाग्रैः प्रोहश्चरणपर्वणि॥२९॥ ननागात्रा
 वरैर्नीलीकर्णाराकर्णवेधनी॥ आलानेशंकुरैः सौभः शरब्धिर्गजबंध
 नी॥३०॥ पारीतुष्टुंखलाहिंजीरोः स्त्रीस्यादं कुशाश्रमः॥ पित्तज्वरः पा
 कलोस्य दूतपूर्वस्त्रिदोषजः॥३१॥ अश्वहिल्लीहरिकांतः शालिहो
 त्रश्चमुद्गमुद्ग॥ श्रीपुत्रश्चामरीहृषीराजस्कंधोभरुद्रश्च॥३२॥ वाता
 यनश्चैकदाफोयस्तुपंचांगपुष्पितः॥ सपंचभद्रः सूर्याश्वेयातातृह
 रितोसौ॥३३॥ यायावरोश्चमेधीयः पारसीकः परादनः॥ आवृद्धज
 श्वचोस्त्रस्तसिंधुवारोह्योत्तमः॥३४॥ वाताश्वजात्याः॥ जानियाचे
 शरीश्चतरः स्वरः॥ श्रीवृक्षकोहदावर्तोरौचमानो गलोद्भवः॥३५॥ ऊ
 र्ध्वस्थितिः पुरुषिकं विक्रांतिस्तुपलायितं॥ पुलासन्नाहप्रस्वरौक
 विसंकुचिकौच्यते॥३६॥ श्रीवाघंटाघर्षरास्याद्विशिमः प्रवयणंचतत
 ॥ प्रतोदोः॥ अश्वुरोविंशः पुटोलुंठनवैलुने॥३७॥ बलादेतालिकाप
 ल्ययनं पर्याणमस्य तु॥ वंकाग्रभागः स्यादश्ववारोवल्लभपालकैः
 ॥३८॥ नेदिघोषोर्जुनरथोनीतिघोषस्तुगीष्यतेः॥ चंकुरंधोरणैषा

छत्रस्य द्वे स्वर्णदंडछत्रस्य २३ द्वाविंशतिर्हस्तिनः २४ २५ द्वे करिण्याः चत्वार्यं कुशा
 वेतुः द्वे विजयगजस्य २६ द्वे गजदंतस्य द्वे कर्णास्फालस्य द्वे प्रमदप्रयोगस्य द्वे करि
 शावकस्य २७ द्वे कुंभसंधेः संदानस्यैकं नासापूर्वस्यैकं द्वे दंतमूलस्य॥२८॥ त्रीणि दं
 तमध्यस्य द्वे पृष्ठतल्पनस्य द्वे प्रजंघाग्रस्य द्वे चरणपर्वणः २९ द्वे गात्रावरचोरे
 कैकं पंचकर्णवेधिन्याः त्रीणि गजबंधनस्तंभस्य ३० त्रीणि शृंगलायाः त्रीणि अं
 कुशस्य द्वे हस्तिपालकस्य ३१ द्वादशाश्वस्य ३२ त्रीणि पंचभद्रस्य द्वे सूर्याश्वस्य
 ३३ द्वे अश्वमेधीयस्य त्रीणि पारसीकाश्वस्य द्वे सिंधुदेशाश्वस्य द्वे कुलीनाश्वस्य ३४
 त्रीण्यश्वतरस्य द्वे अश्वहृदावर्तस्य अश्वगलावर्तस्यैकं ३५ उर्ध्वावर्तस्यैकं द्वे अ
 श्वगतेः त्रीणि सन्नाहस्य द्वे कविकायाः॥३६॥ द्वे ग्रीवाघंटायाः त्रीणि प्रतोदस्य
 त्रीणि मुखस्य द्वे लुंठनस्य ३७॥ त्रीणि बलायाः द्वे पर्याणस्य द्वे अश्वपालस्य॥३८॥

नमात्रेचक्रं त्वरिस्मृतं ॥ ३९ ॥ लघ्वीत्वाष्ट्रीरथीकालवलनं त्वंकवर्म
णी ॥ मेढोमेढोहस्तिपकैजं पात्राणं तु मंखुण ॥ ४० ॥ स्यान्नायकाग्रे
सरिकौनासीरदर्पऊष्णिगौ ॥ शस्त्रमासुधसुद्धातः स्थावरंतु धनु
गुणी ॥ ४१ ॥ शरावापो धनुः स्त्री स्यात्तृणतात्रिणतापिच ॥ व्यध्यस्तु
प्रतिकायः स्याज्जीवास्याभारवगुणः ॥ ४२ ॥ शस्त्राभ्यासश्चरवुर
लीबाणः स्यादस्त्रकंटकः ॥ स्थूलसेडोविपाठश्चित्रपुंखः शरः
सरः ॥ ४३ ॥ पत्रवाहोविकर्षोऽथतीरं विज्जलशायकैः ॥ लोहनालस्तु
नाराचः प्रसरः कांडगोचरः ॥ ४४ ॥ नृपिः खड्गः स्तरवारिः शस्त्रोभ
द्रात्मजश्च सः ॥ धाराविषोविशसनोन्युज्जखड्गः कटीतल ॥ ४५ ॥
स्यादृनञ्चक्रफलं पशुपरशुरित्यपि ॥ दीर्घायुधः शलः कुंतः श
ल्यः शंकुर्विषांकुर ॥ ४६ ॥ श्रीलोऽस्त्रीसीसकलग्नाः प्रातर्गयास्तु
तिव्रता ॥ भोगावलीबंदिपाठौ वस्तुकीटस्तयाचित ॥ ४७ ॥ वातके
तुः सितिकणः स्यात्पांशुर्मेदिनीद्रवः संभारः सर्वपूर्णत्वेपताकाव्यो
ममंजरं ॥ ४८ ॥ कदलीकंदलीचीनेमस्वाठस्तमल्लभूः ॥ भीरुस्तमे
लोहरिणहृदयः स्यात्पलंकटः ॥ ४९ ॥ विद्रवस्तश्च गालीस्यादाघा
तस्तुवधस्थली ॥ कदनं मारणं मथः सौप्तिकं रात्रिमारणं ॥ ५० ॥
निपातोभूमिलाभश्चमृत्युकरप्यथमारकः ॥ मरणोमारिरुत्पातः

अर्जुनरथस्यैकवृहस्यतिरथस्यैकं द्वेयानमात्रस्य द्वेचक्रस्य ॥ ३९ ॥ त्रीणि
लघुरथस्य त्रीणि वर्मणः त्रीणि हस्तिपस्य द्वेजंघात्राणस्य ॥ ४० ॥ द्वेनाय
कस्य त्रीणि दर्पस्य त्रीणि शस्त्रस्य सप्तधनुषः ॥ ४१ ॥ षट्धनुर्गुणस्य ॥ ४२ ॥
द्वेशस्त्राभ्यासस्य नववाणस्य ॥ ४३ ॥ त्रीणि सायकस्य चत्वारि नाराचस्य ४४
सप्तखड्गस्य द्वेन्युज्जरखड्गस्य ॥ ४५ ॥ द्वेचक्रफलस्य द्वेपरशी षट्कुंतस्य
॥ ४६ ॥ द्वेस्थूलस्य त्रीणि स्तुतिव्रतस्य द्वेस्तुतिग्रंथस्य द्वेयाचकस्य ४७ चत्वारि
पांशो द्वेसंभारस्य पंचपताकाया ॥ ४८ ॥ द्वेमल्लभुव चत्वारि भीरोः ॥ ४९ ॥ द्वे
अपयानस्य द्वेवधस्थल्या त्रीणि मारणस्य द्वेरात्रिमारणस्य ५० त्रीणि मृत्योः

शवस्तु सितिवर्धनः ॥ ५१ ॥ पंचावस्थः कटः स्थागः श्मशानं तु शता
नकं ॥ रुद्रा कीडो दाहसरः संस्त्रिया सन्त्रियो समे ॥ ५२ ॥ चिता काष्ठ
मठी चैत्यं चिता चूडकमिष्यते ॥ चितं चाथांतशय्यायां खट्विर्वा रुठड
त्यपि ॥ ५३ ॥ उपग्रहस्तु ग्राहः स्याद्दंडीकरमरीत्यपी ॥ ५४ ॥ ॥ इति
स्त्रियवर्गः ॥ ॥ तृष्णा धनपिशाची स्याद्दार्धुष्यं धान्यवर्धनी ॥ प्रा
मीत्यमृणमर्थानां प्रयोगः स्यात्कलांबिका ॥ ५५ ॥ ऋणमुक्तिर्विग
णनेक्षेत्रे वारुते मच्यते ॥ हलिर्बृहद्वले मुद्रो हरिनामा बनावुक्कः
॥ ५६ ॥ वासंतश्वाथमसुरो मसूरो व्रीहिकांचनः ॥ सर्वपः स्यात्सरिष
पः कटुस्नेहाचतंतुभः ॥ ५७ ॥ प्रवेष्टः शितशूकः स्याद्गोधूमो म्लेच्छ
भोजनः ॥ ताम्रवृक्षः कुलत्यः स्यान्निःस्वेदश्चंडिका तसी ॥ ५८ ॥ मू
र्वः पुरीषमो माषो राजमाखस्तवर्वटः ॥ फल्लफालः शूर्पवातेन स्त्री
तित उचालनी ॥ ५९ ॥ कंडुन्युदूखलं प्रस्थः पालिः सूदः प्रचेलुकः ॥
कुसूलो व्रीह्यगारं स्यात्कंदुरग्निष्टे उच्यते ॥ ६० ॥ आलिंजरो नानं
दा स्त्रीमृत्नाभांडकमुष्टिका ॥ वारासनं वाः सदनं केणनो हंडि
का सुतः ॥ ६१ ॥ कलसी गर्गरी तुल्या तस्या छरावस्तु मार्तिकः ॥ शा
लाजिरः पार्थिवश्च मृत्कांस्य मथलोहिका ॥ ६२ ॥ खरसोदः खर
पात्रं शिंघाणं काचभाजनं ॥ काष्ठलोही तु वातर्हि जीरको दीप्यकः
स्मृतः ॥ ६३ ॥ कटभंगस्तु शंठी स्यात्कांजिकंतु तुषोदकं ॥ गृहा

चत्वारिमारकस्य पंचशवस्य ॥ ५१ ॥ चत्वारि श्मशानस्य द्वे संस्कारस्य ५२ पंचचि
तायाः त्रीणि शवरस्य ५३ चत्वारि वंद्याः ५४ द्वे तृष्णायाः द्वे दार्धुष्यस्य द्वे ऋ
णस्य अर्थप्रयोगस्यैकं ५५ द्वे ऋणमुक्तेः द्वे क्षेत्रस्य द्वे बृहद्वलस्य चत्वारि मु
द्रस्य ५६ चत्वारि मसुरस्य चत्वारि सर्वपस्य ५७ द्वे यवस्य द्वे गोधूमस्य द्वे कुल
त्यस्य त्रीण्यतस्याः ५८ त्रीणि माषस्य द्वे राजमाषस्य द्वे शूर्पवातस्य द्वे चा
लन्याः ५९ द्वे उदूखलस्य चत्वारि पाल्याः द्वे कुसूलस्य द्वे कंदोः ६० द्वे बृह
ज्जलाधारस्य द्वे भांडमेदस्य द्वे जलाधारस्य द्वे हिंडिकास्ततस्य ॥ ६१ ॥ द्वे

मुसिहसलिलं रसोऽध्रं धातुनाशनः ॥ ६४ ॥ गृहिणी मधुरा हिं गुग्गूल
हृत्सूपधूपनैः ॥ वर्षणी हेमरागिण्यो हरिद्रा पीतवालुका ॥ ६५ ॥ श
डोले स्याद्गुडः स्वादुः पिष्यटा गुडशर्करा ॥ महाश्वेता तु मधुजा प्रय
स्तं स्यात्संस्कृतैः ॥ ६६ ॥ चिपिटो धान्यचमसंश्चित्रा पूषश्च रुद्रण-
॥ आलिपना तर्पणा दीपनं मंडोदकं च तत् ॥ ६७ ॥ वटकः पिष्टपूर-
स्याद्दुत्तोपायनवायने ॥ प्रहेणकं चाथ पोली पूपाली चर्पटी च सा ६८
सक्तुश्चूर्णकं आपूप्यो भक्तं क्रूरं प्रसादनं ॥ मंडो ज्येष्ठां चुरखदिका
लाजा पारीतु दोहनी ॥ ६९ ॥ निपानस्त्री गवी तु चानिलिंपारो हिणी
च सा ॥ गव्यं श्रेष्ठं पुंसवनस्यादोहापनय-युमान् ॥ ७० ॥ अवरोह प
यः क्षीरं प्रायातं चाघनं दधि ॥ कंठं तु दधिस्नेहो जग्धिर्भोजनभक्ष
णो ॥ ७१ ॥ देह्यान्नाविष्वणनं भुक्तं प्रत्यवसानवत् ॥ कल्यवर्तः प्रात
राशः प्रातर्भोजनमिह्यपि ॥ ७२ ॥ अनंद्धान्शां करोगंधमैथुन-श
क्करिर्वृषः ॥ ककुहान्युंगवश्चाथ कंठालाजालगोणिका ॥ ७३ ॥ दो
ग्धाशक्तुक्करिर्वत्सं स्तेषामाटीकनं क्रम- ॥ गवादिकं जीवधनं प
लिङ्गी बालगर्भिणी ॥ ७४ ॥ करकगोमयच्छत्रे गोग्रंथिः शुष्कगोम
यौ ॥ करिषश्छगणो ह्यभारे भणं च गवां ध्वनौ ॥ ७५ ॥ नैचिकं गो शि
रोदेशो वंदनीयातुरोचना ॥ मथानमंथतं काटोऽस्यादुष्टः कंठकाशनः ॥ ७६

कलस्याः पचशरावस्य त्रीणि लोहपात्रस्य ६२ हेका च पात्रस्य हेका षलो ह्याः
हेजीरकस्य ६३ हेमुंठया अष्टकाजिकस्य ६४ त्रीणि हिगुनः चत्वारि हरिद्रायाः
६५ त्रीणि गुडस्य हे शर्करायाः हेसितायाः हेतैलसंस्कृतस्य ६६ हेचिपिटस्य हे
पूषविशेषस्य हे तृप्तेः हेमंडोदकस्य ६७ हेवटकस्य त्रीणि वायनस्य त्रीणि पो
ल्याः ६८ हेसक्तोः चत्वारि भक्तस्य हेमडस्य हे लानानाससदोहन्याः ६९ च
त्वारि गव्यस्य ७० त्रीणि दुग्धस्य एकं भघनदध्न हेदधिस्नेहस्य सप्तभोजन
स्य ७१ त्रीणि प्रातर्भोजनस्य ७२ सप्तदध्नस्य हे कंठालायाः ७३ त्रीणि वत्सस्य
वत्सगतेरेकगवादिधनस्यैकं हे बालगर्भिण्याः ७४ हेगोमयच्छत्रस्य हे शुष्क

लंबोष्ठाध्वगवासंतकुलनाशमरुहिपाः॥भोलिर्बहुकरोवक्रयी
वोमेषस्त,रोमशः॥७७॥संस्फालदुदुभेद्राश्चमेषीस्याज्जालकि
न्यकि॥वर्करस्तुलंबकर्णश्चुा गोबस्तःशिवाप्रियः॥७८॥अल्पायु
र्लघुकायश्चमेनादःपर्णभोजनः॥परिक्रमसहोवुक्कोदेवानांप्रियेदे
त्यपि॥७९॥छागीसंजाचुलंपास्याच्छेकुकर्णस्तगर्दभः॥स्मरस्मर्य
श्चिरेमेहीग्राम्याश्चोरेणुस्त्वितः॥८०॥पशुश्चरीःशुद्धजंघोरुत्तंचा
रुशिलामणिः॥स्वाध्यायीपत्तनवणिग्घेडावुक्कोश्चविक्रयी॥८१
सर्वमूल्यंघृतबीजंदिश्यं चकपर्दके॥चराटकःपुणास्थिस्थाद्रा
सुरःस्फाटिकोपलः॥८२॥शालिपिष्टंधौतशिलंगल्बर्कश्चसुसा
रवत्॥अश्मसारस्तिंद्रनीलोवैदूर्यबालवायजं॥८३॥बालसूर्य
मथोरक्तकंदलोविद्रुमश्चसः॥लतामणिःप्रबालःस्याद्राजपट्टोवि
राटजः॥८४॥कुरुविलुःपद्मरागोदधीच्यस्थितुदीरकं॥स्वर्ण
लोहवरंचाग्रिबीजंचापेयमित्यपि॥८५॥रूप्येष्टेतंरंगबीजंमि
दुकांतेमणीचकं॥ताम्रकंतुलोहितापस्तूर्याब्दंमुनिपित्तलं॥८६
कंसेलुकां स्येकंसास्थिताम्राधर्मश्चमौक्तिकं॥रसोपलंशुक्तिबीजं
सिंदूरंरक्तबालकं॥८७॥पारदःसिद्धधातुस्याद्धरबीजंचसूतकं॥
रंगंस्फरेभंमृदुंगंकुसुंभंग्राम्यकुंकुमं॥८८॥हरितालेतुकबूरंगोदं
तो नटसंज्ञकः॥हारदंतुहिंगुलःस्याद्धिगुलंरक्तपारदं॥८९॥

गोमयस्य द्वे करीषस्य द्वे गो धनेः॥७५॥गोः शिरोदेशस्यैकं द्वे रोचनायाः त्रीणि
मंथानस्य दशोष्ट्रस्य ७६ पंचमेषस्य ७७ त्रीणि मेष्याः द्वादश छागस्य ७८॥७९
त्रीणि छाग्याः अष्टगर्दभस्य॥८०॥त्रीणिरत्नस्य द्वे पत्तनवणिजः द्वे अश्वविक्र
यिणः॥८१॥षट्कपर्दकस्य॥चत्वारिस्फटिकस्य ८२ द्वे इंद्रनीलस्य त्रीणि वै
दूर्यस्य ८३ चत्वारिविद्रुमस्य द्वे विराटजस्य ८४ द्वे पद्मरागस्य द्वे दीरकस्य
चत्वारिस्वर्णस्य ८५ त्रीणि रूप्यस्य द्वे चंद्रवर्णरूप्यस्य चत्वारिताम्रस्य चत्वारिकंसस्य
त्रीणि मौक्तिकस्य द्वे सिंदूरस्य ८७ चत्वारिपारदस्य त्रीणि रंगस्य द्वे कुसुंभस्य ८८

रसगंधोगंधरसोगंधारंमसिवर्द्धनं॥सारंतुस्याद्यवसारोयवश्रु
कश्चरेचक॥२०॥शिलाजतुशिलान्याधिस्तृफलात्रिफलापिच॥
इतिवैश्यवर्गः॥॥श्रुद्र-स्यात्पादजोदासोग्रामकूरोमहत्तरः॥मालि
कःपुष्पलावःस्यात्कुंभकारस्तमृत्करः॥२१॥दंडभृत्यलगडस्तुस
धाजीवीचलेपकः॥कायस्थेकूटकृत्यंजीकरोचित्रकरेक्षणु॥२२॥
चर्मरुःकुरटःपातुकृत्कलादस्तगौजिकः॥नाडिधमःस्वर्णकारो
वात्सीपुत्रस्तनापित॥२३॥चंद्रिलोनखकुट्टश्रृंरजकःकर्मकी
लकः॥कन्यापालपालवणिग्देवलस्त्वमरहिजः॥२४॥अजाजी
वस्तजाबालानिष्कश्वाडालेच्यते॥कुक्कुरेदीर्घस्तरतवातदर
सनालिहः॥२५॥रतव्रणोग्राममृगस्तथेद्रमहकासुक॥कपिलो
वक्रपुच्छशशालुररतत्रपः॥२६॥शुन्याशुन्यशुनीरस्याचौर
शंकितवर्णकः॥स्यात्कुंभिलश्चप्रचुरपुरुषोथकुजंभिरः॥२७॥सु
रंगादिवधश्चौरैर्बंदीकालस्तमाचलः॥प्रसह्यचौरश्चिल्लुभः
स्त्रीचोरोरतहिंडुकैः॥२८॥काव्यचौरश्चंद्रैर्षुकुड्यछेद्यंतुरवा
निकं॥संधिःसुरंगातद्देदाःश्रीवत्सगोमुखादयः॥२९॥कपाल
नालिकातर्कुस्तर्कुशानस्तसामकः॥वर्तनीतर्कुपीठीस्यात्पिंज
नंतूलकामुकं॥३०॥तूलःपिचुपिचुतूलपिजिकातूलनासिका॥

हेहरितालस्यहेगोदतस्यचत्वारिहिंशुलो-२२चत्वारिरसगंधस्यचत्वारियव
सारस्य२०हेशिलाजतुन-हेत्रिफलायान्त्रीणिश्रुद्रस्यहेमहत्तरस्यहेमालि
कस्यत्रीणिकुभकारस्य२१त्रीणिलेपकस्यत्रीणिकायस्थस्यहेचित्रकारस्य
२२त्रीणिचर्मकारस्यचत्वारिस्वर्णकारस्यचत्वारिनापितस्य२३हेरजकस्य
हेकन्यापालस्यहेदेवलस्य२४हेअजाजीवस्यहेचांडालस्यएकादशकुक्क
रस्य२५॥२६॥त्रीणिशुनीसंघस्यचत्वारिचौरस्यत्रीणिवधचौरस्य२७चत्वारि
रुहचौरस्यहेस्त्रीचौरस्यहेकाव्यचौरस्यहेसंधेहेसंधिभेदयोरेकैक॥२९॥हेतर्कु
हेतर्कुशाणस्यहेतर्कुपीठ्याहेतूलधनु॥३०॥त्रीणितूलस्यहेपिंजिका

तत्र काष्ठं तु रीरुन्नी स्यात् ग्रीष्महासेन्द्रतूलकैः ॥१॥ पद्मं ध्रीपादुका प्रा
णिहिता पदस्थीत्यपि ॥ कावारी जंगमुकुटी भ्रमत्कुट्यथखर्परः ॥२॥
वारिन्नामूर्धरवोलश्वसेवपत्रपिशाचिक्र ॥ वासीतुतक्षणी नैस्त्रीक
कचः पत्रदारकः ॥३॥ मद्यं त्वरिष्ठं मैरेयं कतोयं कापिशायनं ॥ माध्वी
चमधुमाध्वीकंकुपिशीकाचमालिका ॥४॥ वीरादेत्या प्रसन्नाचमा
ध्वीगंधमादनी ॥ गौडीचवाल्कली मध्वासवयस्सरसौ नैरि ॥५॥
नलिनी नारिकेलस्य सुरातालस्य तालती ॥ स्मरासवो मुखसुरं
पारिस्थात्यानभाजनं ॥ सुंडापानं मदस्थानं द्यूतकृत् कृष्णकोहलः
देवसभ्यस्तु सभिको लङ्गनकस्तृणमत्कृष्णः ॥७॥ चंचुरीति तिङी
द्युते पंचाली शारिष्टुंखलो ॥ अष्टकांगं नयपीठी नयस्तजतु पुत्रकैः
॥८॥ ॥ इति शूद्रवर्गः ॥ ॥ इति त्रिकांडशेषे द्वितीयः कोऽऽ समाप्तः
श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ हेमं करो रिरुतातिः स्यान्मं द्रं कर शं करौ आ
मुष्यायण विज्ञातौ पुत्रान्नादः कुटीचकः ॥९॥ स्थपुटं विषमं संचा
रजीवी शरणार्थकः ॥ अभिपन्नः शरणार्थी पांडुपृष्ठस्त्वलक्षणः
॥१०॥ उद्गटोद्गमरोत्तालमाविष्टः प्रेतवाहितः ॥ प्रेखोलितस्तरलि
तस्तृपितस्तर्पितः स तृत् ॥३॥ ऊर्ध्वस्थो ध्वं दमौ तुल्यौ ग्राम्यौ ग्रा
मेयकः स्मृतः ॥ पराचीनं प्रतीपं स्यात्समीचीनं समं जसम् ॥४॥

याः हेतुर्थाः हेइन्द्रतूलस्य १ चत्वारिपादुकायाः त्रीणितृणादिष्ठत्रस्य चत्वा
रिजलत्रायाः २ हेतस्यण्याः हेनकचस्य ३ पंचदशमद्यस्य ४ हेगौड्याः हे
पुष्पमद्यस्य ॥५॥ नारिकेलस्य सुराया एकं त्रीणि तालस्य सुरायाः हेपानभाज
नस्य ६ हेमदस्थानस्य हेद्यूतकृतः हेदेवसभ्यस्य त्रीणि लङ्गनकस्य ॥७॥
त्रीणि द्यूतस्य हे शारिष्टुंखलायाः हेनयपीठ्याः हेनयस्य ॥३०८॥ ७॥ ७॥
चत्वारि हेमं करस्य हे विज्ञातस्य हे पुत्रान्नादस्य ९ विषमसंचारजीविनः एकं
त्रीणि शरणार्थिनः हे अलक्षणस्य २ त्रीण्युद्गटस्य हे प्रेतवाहितस्य हे तरलित
स्य त्रीणि तृपितस्य ३ हे ऊर्ध्वस्थस्य हे ग्राम्यस्य हे प्रतीपस्य हे समीचीनस्य ४

स्वस्थानस्थः परान्हेष्ठियः सगोष्ठश्च उच्यते ॥ दाता तु दातुर्मुचिरः
 स्याद्विदग्धस्तनागरः ॥ ५ ॥ विद्वोऽप्यलीकः षट्प्रज्ञा कामकेलिर्विदू-
 षकः ॥ पीठकेलिः पीठमर्दो भविलश्छिदुरो विदः ॥ ६ ॥ प्रघटाविच्छा-
 स्त्रगण्डो मेधावी मेधिरः समौ ॥ युक्तं परिमिते भीमं त्वाभीले प्रश्ल-
 यः प्रलथः ॥ ७ ॥ शिथिलो बोद्धार्द्रः स्याच्चिरस्थो नायकः स्मृतः ॥
 स्यादायः शूलिकतीक्ष्णकर्माशोचो न हं कृतिः ॥ ८ ॥ कुसृत्या विभवा-
 न्वेषी पार्श्वकः संधिजीवकः ॥ वाक्याभिधायी पुरुषः पृष्टमो सादृ-
 च्यते ॥ ९ ॥ भार्याटः स्वस्त्रियो दाताः न्नार्थदूषकपांसनौ ॥ धष्णुर्धृ-
 ष्णाग्धृग्धृष्टौ दशैरः सुसघातकः ॥ १० ॥ देशकः शासिताशास्ताः
 शिक्कुरव्यवसायवान् ॥ चकितः शंकितो भीतः प्रतियत्न प्रयत्नवान्
 ॥ ११ ॥ आधार्मिको धार्मिकः स्यात्प्रसूतातरितो समौ ॥ कृपणो दृढमु-
 ष्टिः स्याद्देवयुधीर्मिकः सुकृतः ॥ १२ ॥ मनः आपो मनोज्ञः स्यात्तच्च सु-
 ष्यः प्रियदर्शनः ॥ लखंडभद्रकं न्युखलद्वहं चारुबधुरः ॥ १३ ॥ भृ-
 द्दारो भगवान्मूज्यः शक्तप्रतिबलौ समौ ॥ पटुः पाटुविको धूर्तः स्थ-
 गस्तीक्ष्णस्तराजघैः ॥ १४ ॥ संबंधी गुणवान्संयुः क्षिप्रयुर्मित्र-
 वत्सलः ॥ धर्मार्थकाममोक्षेषु लोकतत्त्वार्थयोरपि ॥ १५ ॥ षट्सु प्र-
 ज्ञास्तियस्योच्चैः षट्प्रज्ञद्वतिसः स्मृतः ॥ मध्यस्थस्तनिसृष्टः स्या-

गोष्ठस्यैकं त्रीणि दातुः द्वे विदग्धस्य दशः विद्वस्य द्वे देशास्त्रगण्डस्य द्वे मेधा-
 विनः द्वे युक्तस्य द्वे भीमस्य द्वे शिथिलस्य ७ द्वे भार्यटस्य द्वे नायकस्य द्वे ती-
 क्ष्णकर्माणः द्वे अनहंकृते ८ संधिजीवनस्यैकं वाक्याभिधायिन एकं ९ अ-
 न्नार्थस्वस्त्रीदातुरेकं द्वे दूषकस्य चत्वारि धृष्टस्य द्वे सुसघातस्य १० त्रीणि
 शासितुः द्वे अव्यवसायिनः त्रीणि भीतस्य द्वे प्रयत्नवतः ॥ ११ ॥ द्वे अधार्मि-
 कस्य द्वे अंतरितस्य द्वे कृपणस्य त्रीणि धार्मिकस्य १२ ॥ नवप्रियदर्शिनः
 स्य १३ द्वे भट्टारस्य द्वे प्रतिबलस्य चत्वारि धूर्तस्य द्वे तीक्ष्णस्य १४ ॥ त्रीणि
 संबंधिनः द्वे मित्रवत्सलस्य धर्मादिषु प्रज्ञावतः ॥ १५ ॥ द्वे मध्यस्थस्य ९

द्वुग्रपृष्ठस्तसंमुखः॥१६॥ स्यात्कथं कथिकः प्रष्टो विचक्षुर्विमनाः स्मृ
तः॥ प्रतारितो व्यसितः स्यात्त्रोथस्तप्रथितो मतः॥१७॥ माशब्दिकः
प्रतिषेद्धाजडमातृस्तरौ समौ॥ प्रीणं पुराणं भिन्नं तु व्यवहृन्नं विशेष
यितं॥ विना कृतं विरहितं त्यक्ते निर्व्यूढं उच्यते॥ तित्तः कषायः सुरभिः
ककरवदो निर्वहो दृढः॥१८॥ निःसंधिश्च निवातश्च समूहं शोधितं समै
॥ स्यादागंतुकमाहार्यं सैमेपंक्तिमपाकिमै॥२०॥ कोमलं पेलुवं पापे
त्वधमापसदध्रुवाः॥ रोमांचितो हृष्टरोमा अजानेयास्तनिर्भयाः॥२१॥
अन्यासाधारणं त्वावैशिकं प्रातिष्ठितं च तत्॥ भिन्नकः सपणो ह्रीको
बौद्धो वैनायिकः स्मृतः॥२२॥ और्ध्वश्रोतसिकः शैवः कौल आन्वयि
कैः स्मृतः॥ पांचार्थिकः पाशुपतश्चिद्रूपः स्फूर्तिमान्मतेः॥२३॥ प्राज्ञा
उद्घाटितज्ञा - स्याच्छुशुं बशभयवः॥ गौरवितस्तुस्वार्थमिश्रा
श्लाघ्यास्तत्र भवन्मुखाः॥२४॥ स्याद्देवानां प्रियः क्षेपे दूतको बंधुद
ग्धवत्॥ अणुः कनीयानल्पिष्ठः पिंडितं गुणितं हितम्॥२५॥ खट्
वास्तूढोऽविनीतस्त्योन्मरालमसृणे समै॥ प्रांजलः प्रगुणो जिह्वः प्रा
णाध्यः साध्वनिर्दितः २६ त्वत्तु द्विनेचान्यतरं दपष्टुलपमष्टुचो॥ करं वि तं
चरवचितं रुषितं गुरुगुडितं॥२७॥ सपात्रसमितोऽन्यत्र भोजनान्मि
लितो नयः॥ ॥ इति विशेष्यनिघ्नवर्गः॥ ॥ विधिर्विधानं कर्मास्त्रीक्रि

हे संमुखस्य १६ हे पृष्ठः हे विमनसः हे प्रतारितस्य हे प्रथितस्य १७ हे प्रतिषे
धुः हे जडस्य हे पुराणस्य पंच विरहितस्य १८ हे त्यक्तस्य त्रीणि सुगंधैः पंच
दृढस्य १८ हे शोधितस्य हे आगंतुकस्य हे पंक्तिमस्य २० हे कोमलस्य चत्वारि
पापिष्ठस्य हे रोमांचितस्य त्रीणि निर्भयस्य २१ त्रीणि साधारणस्य पंच
बौद्धस्य २२ हे शैवस्य हे कौलस्य चत्वारि पाशुपतस्य २३ हे प्रज्ञायाः त्रीणि
शुभयोः हे गौरवितस्य श्लाघ्यस्यैकं २४ क्षेपे क्ते रेकं हे बंधुदग्धस्य त्रीण्यणो
त्रीणि गुणितस्य २५ हे अविनीतस्य हे मसृणस्य त्रीणि जिह्वस्य त्रीणि सा
धोः २६ चत्वारि भिन्नस्य हे अपष्टुलस्य चत्वारि खचितस्य २७ पात्रसमि

या कृत्याविधाकृतिः॥ न्याप्यतुसाधनं कर्मयुताजयेतुसंगतम्॥ २८
 अंगारितं पलाशाणां कलिकोद्गमने स्मृतं॥ जलयंत्रगृहं धीरैः समुद्रगृ
 हमुच्यते॥ २९॥ जलहेतुविदुः स्वल्पे समालीकुसुमाकरे॥ स्तनाभोगस्त
 नभरः परभागस्तसपदि॥ ३०॥ आलिंगनं त्वगपालिः श्लिषारवद्विस्त्व
 सद्रुहः॥ स्यादधोनेहृकंसग्धिः सहभोजनमित्यपि॥ ३१॥ धार्मिकाणां
 तु संभूय भोजने गणचक्रकं॥ क्रीडाक्रीडकयोर्दोः स्थः सेवायासेवके
 च सः॥ ३२॥ दाने दायाथेदुर्जातदुः समंचा समंजसं॥ कलंजौतौ विषा
 स्त्रेण हतौ यो मृगपक्षिणौ॥ ३३॥ छेदोक्तिर्वक्रभूषितगोमुखं तूपलेप
 नं॥ वार्धायनासयत्पूर्णपात्रपूर्णालकंचतत्॥ ३४॥ बुद्धद्रव्यं स्तौपि
 कं स्यात्सत्त्वद्रव्यचवस्तुचं॥ लेशस्तूपपदगंधोनुबन्धे वत्करावपि
 ॥ ३५॥ छेदः खंडोस्त्रियोगालिः शपने शमने शमः॥ वप्रस्तुधूलिके
 दारः प्रावीतिर्भक्षणंच सा॥ ३६॥ मैत्रेयिका मित्रयुद्धे पर्यकस्त्वव
 सक्थिको॥ अथ हेतुरुपादाने प्रत्ययाः सहकारिणः॥ ३७॥ अनुमा
 त्वनुमानं स्याद्व्याप्यलिंगंच साधनं॥ प्रत्यक्षोपासमध्यक्षं धन्यं धां
 ध्यमपाठवं॥ ३८॥ बोधो बोधिः समंतात्तु ज्ञानं स्यात्समुदागमः॥
 ऋषिशास्त्रकृदाचार्यशास्त्रतु स्मृतिरागमः॥ ३९॥ सांख्ये समीक्षं
 स्याद्विष्यदो हृदंतूपयाचितं॥ कारिणो रूपमिच्छंतिकर्णस्फोलेक्षल

तस्यैकं षट्कर्मण हेसाधनस्य संगतस्यैकं २८ पलाशकलिकोद्गमस्यैकं हेज
 लयंत्रगृहस्य २९ स्वल्पजलयंत्रस्यैकं हेकुसुमाकरस्य हेस्तनभस्य हेसुसं
 पदः ३० त्रीण्यालिंगनस्य हे असद्रुहस्य हे अधसः हे सहभोजनस्य ३१ धा
 र्मिकसहभोजनस्यैकं क्रीडाक्रीडकसेवासेवकानामेकं ॥ ३२॥ हेदानस्य त्री
 णिसमंजस कलजस्यैकं ३३ हेवक्रभूषितस्य हे लेपनस्य हे वार्धायनासस्य
 ३४॥ हे बुद्धद्रव्यस्य त्रीणि द्रव्यस्य पंचलेशस्य ३५ हे खंडस्य हे गाले हे श
 मनस्य हे शेत्रस्य त्रीणि भक्षणस्य ३६ हे मित्रयुद्धस्य हे पर्यकस्य हे हेतो हे
 सहकारिणो ३७ हे अनुमानस्य त्रीणि व्याप्यस्य त्रीणि प्रत्यक्षस्य त्रीणि धधाय

ज्ज्वाला ॥ ४० ॥ रामेण रावणवधो रामायणं मशोच्चयः ॥ वस्त्रग्रंथिश्च
नीवी स्यान्नृणितरतकूजितं ॥ ४१ ॥ श्वभ्रौवपातो हल्लेखस्तर्कस्वी
र्णतुशीलितं ॥ एकीया एकपद्माः स्युः सहायाः सहभाविनः ॥ ४२ ॥ कु
लीरात्स्येगविजनिपदाराष्ट्रनिवासिनः ॥ प्रत्यसी व्यक्तदृष्टार्थश्च
थकर्तनतर्कुटे ॥ ४३ ॥ चिरकालं दीर्घरात्रिमामिदामस्तवाजिनं ॥ त
दात्वं प्रमुखं राजमल्लुत्सित्तुद्धतः ॥ ४४ ॥ द्वैधं विवादं आरंभ आ
दराडुंबराथकः ॥ रभसो गमकारित्वे कौमुदी कार्तिकोत्सवे ॥ ४५ ॥
आवेशाटोपसंरंभाः प्रियावाक्यचतुर्चातुनी ॥ प्रतिरूपं प्रतिच्छंदं सं
वेशनरतिक्रियो ॥ ४६ ॥ अभ्यासः स्वरलीयोग्यानिर्वर्णने निभालने
॥ शालिनीकरणेन्यग्भावनं गंधनसूचनं ॥ ४७ ॥ भावपदार्थो ध
र्मः स्यात्सत्त्वं तत्त्वं च वस्तुच ॥ संदर्भस्तत्प्रबंधः स्योद्ग्रंथो ह्यविंश
दसरी ॥ ४८ ॥ स्वर्गबंधो महाकाव्यं महा रूपकनाटके ॥ अथवा
डुमयभेदाः स्फेष्ट्वं पूरवंडकथा कथा ॥ ४९ ॥ आख्यायिका परि
कथा कलापकविशेषकौ ॥ संदानमनिस्तुद्धं च प्रकीर्णं गुत्सका
दिचै ॥ ५० ॥ सर्गो वर्गपरिच्छेदो ह्यताध्यायांकसंग्रहाः ॥ उच्छ्वासः

हे बोधस्य समंताज्ज्ञानस्यैकं त्रीणि त्रयैः त्रीणि शास्त्रस्य ॥ ३९ ॥ हे सौख्य
स्य हे उपयाचितस्य गजकर्णास्फालस्यैकं ॥ ४० ॥ रामायणस्यैकं त्रीणि
नीव्याः हे रतकूजितस्य ॥ ४१ ॥ हे गर्तस्य हे तर्कस्य हे शीलितस्य ॥ चत्वारि
सहायानां ४२ ॥ हे कर्कटशिरोः हे राष्ट्रनिवासिनां हे साक्षिणः हे तर्कुटस्य
॥ ४३ ॥ हे चिरकालस्य त्रीण्यामिदमायाः हे तदात्वस्य त्रीण्युद्धतस्य ॥ ४४ ॥ हे
विवादस्य त्रीण्यारंभस्य हे रभसस्य हे कार्तिकोत्सवस्य ॥ ४५ ॥ त्रीणि सं
भस्य हे प्रियवाचः हे प्रतिच्छंदस्य हे रतिक्रियायाः ॥ ४६ ॥ त्रीणि शास्त्राभ्या
सस्य हे दर्शनस्य हे न्यग्भावनस्य हे सूचनस्य ॥ ४७ ॥ षट् वस्तुनः हे सं
दर्भस्य हे ग्रंथस्य ॥ ४८ ॥ हे महाकाव्यस्य हे नाटकस्य पंचवाडमयभेदा
नामेकैकं ॥ ४९ ॥ हे तिलकस्य हे दाम्नः हे चामरस्य ॥ ५० ॥ नवकथापरिच्छे

परिवर्तश्चपुटलकांडमस्त्रिया ॥५१॥ स्थानप्रकरणपर्वान्द्रिकंचयं
 यसंधयः ॥५२॥ प्रज्ञातिः परिभाषाशैली संकेतसमयकाराश्च ॥ प्रति
 वाणिप्रतिवचनसमुदाचारास्त्वभिप्रायः ॥५३॥ अप्रतिरूपकथा
 स्यात्संगणिकाच्छोरणपरित्यागः ॥ स्यादुद्धर्धनमंतर्हसस्त्रिषु
 पिंडमाहारः ॥५४॥ अवसर्गः प्राकाम्यं स्वाच्छिद्यानुमननमित्यपि
 च ॥ आकल्पकउत्कठाचिंताकर्मण्यथास्थानं ॥५५॥ आक्षेपो
 त्याकारः स्वाध्यायः स्यान्निरंतराभ्यासः ॥ हर्षस्वनः किलकिला
 सहशस्यंदनंतुनिस्यंद ॥५६॥ अवसानंतुविरामो मध्यमथो म
 डलंचक्रं ॥ स्यादारंभः प्रस्तावनातदासुखमपि ज्ञेयं ॥५७॥ ॥
 ॥ इतिसंकीर्णवर्गः ॥ ॥ ॥ अथनानार्थः ॥ ॥ ॥
 स्वरकाद्यादिकाद्यंतक्रमान्नानार्थसंग्रहं ॥ विहायामरकोशोक्त
 मकापीतुरुषोत्तमः ॥५८॥ शक्रार्कपर्णयोश्चाकोऽभीकस्त्वभ
 यकामिनो ॥ रूपकांतिकयोश्चाकोऽलिमको भेकको किलौ ५९
 अंतिकं निकटंचुलिं नाट्योक्तौ चाग्रजांतिका ॥ अनीको स्त्री
 रणे सैन्ये गौर्यामातरि चोबिका ॥६०॥ स्यादश्मंतकसुद्धानेम
 ल्लिकाच्छदनेपि च ॥ आन्द्रिकं दिननिर्वर्त्य तत्तुल्यं नित्यकर्मणि
 ॥६१॥ स्यादाक्षुरितकंटासविशेषे च नखस्यते ॥ उदर्क एष्यत्का
 लीयफले मदनकंठके ॥६२॥ स्त्रिया मुत्कलिकाहेलोत्कंठासलि
 लंबीचिषु ॥ कोशांगे कोशिको विश्वामित्रे गौर्या च कोशिकी ६३
 कृष्णत्वे च हिमान्या च गौरी काल्योश्च कालिका ॥ वर्षोपले स्त्री
 करका करंके करको स्त्रिया ॥६४॥ कुसंभेदाडिमे पक्षिभेदे च

दानामेकैकषट्पञ्चसंधीनामेकैक ५१ ५२ पचसंकेतस्य द्वे प्रतिवचनस्य द्वे
 अभिप्रायस्य ५३ ॥ अप्रतिरूपकथाया एकद्वेपरित्यागस्य द्वे भतर्हसस्य द्वे
 आहारस्य ५४ त्रीणि प्राकाम्यस्य त्रीणि चिंताकर्मण त्रीणि आक्षेपस्य ५५ द्वे
 स्वाध्यायस्य द्वे हर्षस्वनस्य द्वे नि, स्यंदनस्य ५६ त्रीण्यवसानस्य द्वे चक्रस्य त्रीणि

करकः पुमान् ॥ करमध्यांगुलौ च स्यात्कर्णिका यद्दुमांतरे ॥ ६५ ॥
 द्विके धृष्टे च काकः स्यात्कौतुकं मंगले वृथोः ॥ भोग्येष्वथ स्यात्
 कुलकं श्लोकैकार्थपटोलयोः ॥ ६६ ॥ कुलकौ नाककाकेंदूक
 आत्मा च सुखं च कं ॥ पेचकस्त्रीजितौ काकरुको कोलेयकः पुनि
 ॥ ६७ ॥ कुलीने चाथ कनकं धुस्तूरे नागकेसरे ॥ चंपके किंशुके हेमि
 कृषको फालकर्षको ॥ ६८ ॥ रोमांचे सुद्रशत्रौ च दुमांगे कटको
 स्त्रियां ॥ राजधान्यां नितंबे द्वे र्वलये कटको स्त्रियां ॥ ६९ ॥ वेणौ ना
 कार्मुकं चापे गुणवृक्षे पिकूपकः ॥ कल्को विभीतके तैलादिशेषे
 चाथ कंचुकः ॥ ७० ॥ निर्मौके चोलके वारबाणेः यकुशिको मुनौ
 शाले किष्कुः प्रकोष्ठे पिव्याख्या श्लोके पिकारिका ॥ ७१ ॥ खगे य
 मेष्ठ्यविप्रेकं कः सूच्यां च कूर्चिका ॥ क्रमुको भद्रमुसे पिकोक
 श्वत्रे वृके पिच ॥ ७२ ॥ पुनर्नवाकारवेल्लुपर्णा शेषु कठिल्लुकः ॥ वृ
 कवाकुर्मयूरे पिवंशे दैत्ये च कीचकः ॥ नीचे पिसुल्लुको मूर्द्धत्रा
 णेनां कौचरवालकः ॥ चौरौ दुस्तु च रवनकौ गोलकौ मणिजारजौ
 ॥ ७४ ॥ खगे लग्ने च गोरंकुः सरव्या भेदे पिंगडुकः ॥ शृंग्यां च ग्रामयु
 द्वे च ग्राममङ्गुरिका स्त्रियां ॥ ७५ ॥ गंधिको लेखके पिस्या दुह्य
 कश्छेकनिघ्नयोः ॥ वेश्यायूथ्योश्च गणिका चषकं सरके पिच ॥ ७६
 ग्रंथिको पार्थदैवज्ञौ ग्रंथिपर्णे च नटयोः ॥ कंठालंकारखद्योतविद्यु
 त्सुचिलिमीलिका ॥ ७७ ॥ चारको भोजके बंधे नाटकांगे पिचूलि
 का ॥ चित्रकं चित्रके क्लीबं व्याघ्रैरंडो च चित्रको ॥ ७८ ॥ गृहासत्ते प
 क्षिमृगे छेको नागरिके त्रिषु ॥ कंबोजलकरं कः स्यान्नारिकेल
 फले पिच ॥ ७९ ॥ जैवात्रकः कशे चंद्रे दीर्घायुषि च सत्रिषु ॥ जालि
 का वस्त्रभिलूटकत्वे वत्तौ च जालिकौ ॥ ८० ॥ जंघायामद्रिभित्तौ
 च खनित्रे ग्रावदारणे ॥ कपिल्ये चास्त्रियां टेकसुंदुका बल्पशोण
 कौ ॥ ८१ ॥ तिलकं चित्रके कुम्भिना तरौ तिलकालके ॥ ग्रहदारी
 तंडुको स्त्रीसमासप्रायवाचि च ॥ ८२ ॥ तुरुष्कः सिल्लुके देशे प्रा

ण्यंगे त्रितये त्रिकं ॥ कूपांगे स्त्री तित्त शाकः खदिरे वरुण दुमे ॥ ८३ ॥ दै
 तेनाकर्णधारे च तारकं दृशिभेनना ॥ द्विकौ का कचक्रवाकौ पृथ्वा
 कुंदे दलाढकः ॥ ८४ ॥ नरको निरये दैत्ये नौ बाह्ये स्यान्नि यामकः
 ॥ सभ्ये गुरौ च नव फलिकानवरजस्यपि ॥ ८५ ॥ नालीको पद्मनरा
 चोदं द्वे पिपेटको स्त्रिया ॥ सौभाग्ये पिपताका स्यात्पंको स्त्री कर्द
 मां हंसोः ॥ ८६ ॥ पंचालिका वस्त्रकृत पुत्रिका गीतभेदयोः ॥ मणि
 दोषे शिलाभेदे पुत्रको लोमदुर्षणे ॥ ८७ ॥ पर्यस्यामपि पत्न्यंकः
 प्रियको मृगनीपयोः ॥ पुष्पकं कंकणे पिस्यात्पराको व्रतखट्वयो ८८
 चामरे ग्रंथभेदे च विस्तारे पिप्रकीर्णकं ॥ सितछत्राब्जयोः पुडरीक
 पुंसितुदिग्गजे ॥ ८९ ॥ न्याघ्रे च कोशकारे च पाको पचनशावको ॥ पु
 ष्कलको गंधमृगे कीलके क्षपणे पिच ॥ ९० ॥ कपर्दरज्जुराजीववी
 जको शेवराटकः ॥ चंद्रारको सुरश्रेष्ठे गिरिमेघौ च लाहको ॥ ९१
 पिंजेनासिकताकर्णभूषाकन्याचवालिका ॥ शिवमल्यांबकः क
 ङ्हेराशिभंदारकः सुरे ॥ ९२ ॥ भूमिकारचनायां च मूर्त्यंतरपरिग्रहे
 ॥ मधुका वल्लिभेदे च चर्हिचंद्रे च मेचकः ॥ ९३ ॥ हारभेदे माणव
 कोवाले कुपुरुषे वटौ ॥ मयूरकोऽपामार्गे च हंसभेदे पिमल्लिकः ॥
 ९४ ॥ यूतकं वस्त्रभेदे च यौतुके संशये पिच ॥ यमकं संयमेशब्दा
 लंकारे यमजे त्रिषु ॥ ९५ ॥ याज्ञिको याजके दर्भे विलेरो कंरुचौ पु
 मान् ॥ राकाट्टरजः कन्याकल्लपूर्णंदुपूर्णिमा ॥ ९६ ॥ नीलवस्त्रेऽ
 क्षितारायां लोचको निर्मितौ त्रिषु ॥ नगरीशाखयोर्लंकाकरिण्य
 मपि बंधकी ॥ ९७ ॥ गुरावनाशे गरुडे जिने विघ्ने विनायकः ॥ लूपां
 को शिवभल्लातौ च चक्रौ धूर्तफेरवौ ॥ ९८ ॥ वैदहं को वाणिजके वै
 श्यायामपि शूद्रजे ॥ वैलस्याकार्ययोः क्लीबं व्यलीकं त्रिषु नागरे
 ॥ ९९ ॥ बाल्हीकं बाल्हीकं धीरहिं गुनोर्नाश्वदेशयोः ॥ विषाकः प
 रिणामे पितिलकोपि विशेषकः ॥ १०० ॥ शंकुः कीलकसंख्यास्त्रज
 लजंतुषु दृश्यते ॥ शिशुकः शिशुमारे पिशुकं ग्रंथिशिशिषयोः ॥ १०१ ॥

क्लीबेरावणपात्रेनावचापिशतपर्विका ॥ शल्कश्रूर्णेपिशूकस्तु-
 स्यादनुक्रेशशुंगयोः ॥ २॥ शिलाटकोविलेपेदृशुल्कोयौतुकदा-
 नयोः ॥ श्वाविहसौचशाल्लवयोमणोरखड्गेचसस्यकः ॥ ३॥ शीधौच
 शीधुपानेचसरकोरुन्मथजन्मनि ॥ सूतकंपारदेप्यस्त्रीसूचको
 खलकुक्कुरौ ॥ ४॥ शुग्मेसंघाटिकाकुट्टिन्यांचगद्येपिद्वारकः ॥ वाद्य-
 भेदेदुडुक्कः स्याद्वात्यूहेचमहोत्कटे ॥ ५॥ इतिकोताः ॥ इंदुले
 र्वागुडुच्यांचपूःसरखंस्वर्नभश्चखं ॥ गोमुखंलेपनंवाद्यभां-
 डेसर्पेपिदुर्मुखः ॥ ६॥ त्रिशिखेस्यान्निशूलेपिन्युंखः सान्निमने
 रमे ॥ नखंमुक्तौकररुहेकूर्मेपंचनखोगजे ॥ ७॥ आदौप्रधानेप्र-
 मुखेवैशाखोमंथमासयोः ॥ कांडेनाविशिखारथ्याविशाखोभे-
 गुहेपुमान् ॥ ८॥ लेखोदेवेपिपंतौस्त्रीशिखाचूडाग्रयोरपि ॥
 शाखावेदविभागेपिसर्वाभिन्नसहाययोः ॥ ९॥ सुमुखस्तास्य
 पुत्रे ॥ इतिखाताः ॥ चापवर्गस्यागमोक्षयोः ॥ शरीरोपायप्र-
 धानेष्वंगंपुंभूम्निनीवृत्तिः ॥ संबोधनेः गाव्ययंस्यादयोगो-
 विधुरेपिच ॥ शपथेप्यभिषंगः स्यादनंगः खेस्मरेपुमान् ॥ ११॥ प्र-
 णत्वयत्नावाभोगावायोगोव्यापृतावपि ॥ जंगमेंगितयोरिंगो-
 नाट्यद्वहामृगोवृके ॥ १२॥ फलेपूगस्यचोद्वेगमुत्सर्गोन्यायदा-
 नयोः ॥ सामान्येषुपरागस्तग्रस्तार्कहोश्चदुर्नये ॥ १३॥ हस्तके-
 देतुसस्यानांकटभंगोवृषात्यये ॥ कथाप्रसंगोवातूलेविषवेद्ये-
 पिवाच्यवत् ॥ १४॥ देशेकलिंगोधूम्याटेकलिंगंकोटजेफले ॥
 त्रिषुदक्षेविदग्धेचखड्गोनिस्त्रिंशंगंडको ॥ १५॥ स्वर्गेवज्रेचरश्मौच-
 बलीवर्देचगोःपुमान् ॥ स्त्रीवाणरोहिणीदृग्दिग्वाग्भूमिष्वस्रभू-
 म्निच ॥ १६॥ वैधव्येनृपनाशेचलुत्रभंगः प्रकीर्तितः ॥ अभ्यगंधा-
 पितुरगीतुंगोपुन्नागसौच्छ्रयो ॥ १७॥ दीर्घाध्वगः स्यादुष्टेपि-
 निषंगः संगतूणयोः ॥ नागः श्रेष्ठेभसर्पेषुक्लीबंसीसकरंगयोः
 ॥ १८॥ वृक्षेस्यात्पुंसिपुन्नागः पतंगः शलभेरवौ ॥ काकोदुवरि

कायांस्त्रीफल्युस्त्रिषुनिरर्थके॥१९॥पालनेभ्यवहारेचनिर्वेशेपण्य
 योषिता॥भोगःसुखेधनेचाहेःशरीरफणयोरपि॥२०॥भगंवैरा
 ग्ययोनीच्छाजानैष्ययेषुचेव्यते॥तरंगभेदयोभंगोभंगासस्ये
 शणाब्दये॥२१॥एकदेशांशयोर्भागोभृंगोधूम्याटकेपिच॥भु
 जंगोभुजगेपिङ्गेजामदग्न्यतदौभृगू॥२२॥मृगोऽन्विष्टौचमा
 र्गस्तमासान्वेषणवर्त्मसु॥योगश्चारेपूर्वलाभेस्तूत्रेविश्रब्धघ
 तिनि॥२३॥उपायेसंगतौध्यानौषधसन्नाहयुक्तिषु॥नृत्येरणे
 खलेरागेरंगःक्रीचेत्रपुण्यपि॥२४॥रागःकेशादिकेरक्तेमात्सर्ये
 लोहितादिषु॥चक्रेरथांगंकोकेनारक्तोगोमंगलेपिच॥२५॥व्य
 क्तेसारव्योदितेलिंगंस्थाणौशेफशिलस्पर्णे॥पुंस्त्वादौवरांगंतु
 गुडत्वचिगजेपुमान्॥२६॥बल्युष्ठागेपिवेगस्तुमहाकालफ
 लेपिच॥जलोत्सेपेसमुत्सर्गेभृंगमुत्कर्षचिन्हयो॥२७॥शार्ङ्ग
 धनुर्विष्णुधनुःसंभोगोरतभोगयोः॥द्वितीयांताः॥ओघोः
 स्यात्तद्रुतनृत्येचकाचिघौकाचनोदुरु॥२८॥निदाघौस्वेदता
 पोचप्रतिघोरोषघातयोः॥परिघोयोगभेदेपिमेघोवारिदंसु
 स्तयोः॥२९॥महार्घस्तुमहामूल्यपुंसिलावकपक्षिणि॥पृक्का
 यांस्त्रीलघुःक्रीबंशीप्रेक्षणागुरुण्यपि॥३०॥द्वितीयांताः॥
 प्रतिमापूजयोरर्चाक्रौंचःपक्ष्यद्विभेदयोः॥कूर्चमस्त्रीभ्रवोर्म
 ध्येभ्यश्चुकेतवयोरपि॥३१॥द्विभ्यांस्त्रीगुरुपुत्रेनाकेशेषुष्केत्रणे
 कचः॥देशभेदेपिकांचीस्यादशस्थासकतर्कयोः॥३२॥चर्वि
 कायांचवर्चास्यात्त्वकूस्त्रीचर्मगुडत्वचो॥वामनेपामरेमीचो
 नमुचिर्दितिजेस्मरे॥३३॥मरीचिर्मुनिभेदेपिचौरवन्दीमलिरुलु
 चो॥ककोलेपिचमारीचोमोचाशाल्मरिरंभयोः॥३४॥कुक्कुरे
 रतनारीचःशीत्कारेवरयोषिता॥केलुग्रहेतुविकचोवीचिःस्त
 रवतरंगयो॥३५॥स्वल्पेपिसारिकायांचवचाग्रिष्मानलोशुची॥
 स्तूचीनृत्यप्रभेदेचव्यधनीशिरवयोरपि॥३६॥द्वितीयांताः॥

वाराहीचीरकाकळाकळोः नूपेद्रुमांतरे ॥ पिछारुभीभक्तमंडे
 पिलांगूलेपिछुमस्त्रियां ॥ ३७ ॥ इतिछांताः ॥ पद्यधन्वंतरीचा
 व्नावंडजःखगमीनयोः ॥ निचुलेप्यंबुजोः जस्तत्रह्यविष्णु
 स्मरेष्वपि ॥ ३८ ॥ स्यादंगजः स्मरेकेशो पुत्रे रक्तेन पुंसकं ॥ उत्सा
 हकार्तिकाबूजो केबोजो देशशंखयोः ॥ ३९ ॥ नखेकरंजेकरजः
 कुब्जो न्युब्जो दुमांतरे ॥ खनौसुरागृहेगंजा गुंजे पटहकणले
 ॥ ४० ॥ जघन्यजोः तुजे शूद्रे जलजं शंखपद्मयोः ॥ चिन्हशेफः
 पताकासुखद्वंगे पिध्वजो स्त्रियां ॥ ४१ ॥ नीरजं कमले कुष्टे पिंजा
 हिंसाहरिद्रयोः ॥ भरद्वाजो गुरोः पुत्रे व्याघ्रादारव्ये च पक्षिणि ॥ ४२ ॥
 बुधैःख्यातो भरद्वाजो द्रोणाचार्यमुनावपि ॥ भृंगराजः खगो
 षध्योर्लेघने मुनिभेषजं ॥ ४३ ॥ अगस्त्ये च हरीतक्यां रुजा स्या
 द्रोगभंगयोः ॥ गुल्मे पिवनजो बीजं रेतस्तत्त्वार्थहेतुषु ॥ ४४ ॥
 व्याजः शाठ्ये पदेशे च स्वेदरक्तात्मजाः स्वजाः ॥ निसर्गसहजः
 पुंसि स होत्येवाच्यलिंगकः ॥ ४५ ॥ सन्नद्धसंभृतौ सज्जौ हिमजा
 पार्वतीशची ॥ इतिजांताः ॥ अद्वास्त्रिषु जडे मुखे कृतज्ञः कु
 कुरेपि च ॥ ४६ ॥ संज्ञासूर्यप्रियायां च सर्वज्ञः शंकरे जिने ॥ इति
 जांताः ॥ अरिष्टं सूतिकागारे तत्रेपि च पुमांस्त्वयं ॥ ४७ ॥ काके
 निंबे च लघुने गर्ते बूपे खलेऽवटः ॥ अत्यर्थसौमयोरदुःकृता वि
 ष्टे प्रियेत्रिषु ॥ ४८ ॥ केशतः शोणके विष्णोः क्षपीटमुदरे जले ॥ पुंश्च
 ले कुंडकीटः स्याज्जाराचब्राह्मणीसुते ॥ ४९ ॥ सपथे च क्रियाका
 रे किंलिंजशरयोः कटः ॥ कोटिः संख्यापिकरटो वाद्यभांडकुवि
 प्रयोः ॥ ५० ॥ कुलिरे कर्कटो राशौ कृष्टिः कर्षे बुधेषु मान् ॥ अत्रियेः
 पिकटुः कुंभे कुटो नाभवने ह्ययोः ॥ ५१ ॥ सुरायां स्त्रीकी कटस्तु नि
 स्वेदे शैमितं पचे ॥ खेटुः सिंघाणके हीने गृष्टिर्धन्यो पथीभिदोः
 ॥ ५२ ॥ सूकरे पुंसि घृष्टिः स्यात्स्यर्द्धा पर्वणयो स्त्रियां ॥ घोटो दातु
 वदरे पूगे देहांशे वर्णने चटुः ॥ ५३ ॥ निश्वा सो दशनो छिष्टं शु

चेदंतस्त्रिदेषिच॥परिमाणमुदोर्दिष्टिर्दिष्टःकालोपदिष्टो॥५४॥
 धारादौचातकहयौकपाटेपिचनिष्कृतः॥कोटरेष्यथपटुःस्यात्
 फलकेनृपशासने॥५५॥प्रत्यारव्यातेप्रेषितेचप्रतिशिष्टंत्रिलिग
 क॥कर्पटीपुष्पवृक्षेचपूगादेश्वनवेफले॥५६॥वटीत्रिषुगुणेषु
 सिन्यग्रोधेचकर्पटके॥वर्बटयौव्रीहिभिद्वेष्योनटौभरतकामु
 कौ॥५७॥मोरटंगोर्नवेसीरेःकोटपुष्पेषुमूलयोः॥म्लिष्टंम्ला
 नेकुवचनेमर्कटीशूकशिंज्यपि॥५८॥लाटौशूकेचदेशेचव्यष्टं
 कल्पेत्रिषूषिते॥पथिवास्तुनिवातःस्याद्विकटंविहृतंबृहत्॥
 ॥५९॥वर्कराटःकटाक्षेचस्त्रीणांस्तननखस्यते॥भद्रप्रेरणयो
 र्विष्टिर्वर्णादौकामिगायनौ॥६०॥विटोऽद्रोलवणेविद्वेमूषिके
 खदिरेपिच॥प्रांचलोद्देश्युतिकटःप्रायश्चित्तभुजंगयोः॥६१॥सु
 टिःस्फोटेचकर्कट्यांहृष्टःप्रतिहतेपिच॥इतिटोताः॥वैश्या
 द्विजन्मजंबवृष्टःपाठायूथिकयोःस्त्रियां॥६२॥काष्ठाकालेपि
 कोष्ठस्तस्वकीयेष्यथसुध्वनौ॥ग्रीवादेशोपिकंठःस्यात्कुष्ठं
 रोगोषधीभिदोः॥६३॥दात्यूद्देकालकंठःस्याच्छिवखंजनयोर
 पि॥ज्येष्ठोमासिचवृद्धेचज्येष्ठाचगृहगोधिका॥६४॥अम्लः
 लोप्यादंतशठानाजंबीरकपित्थयोः॥प्रकोष्ठोबाहुगेहांसौ
 वरिष्ठंमारिचेपिच॥६५॥तामेचारुतरेचाथमध्यस्थखल्योः
 शठः॥शोठोऽलसेचमूर्खेचसूत्रकंठोद्विजन्मनि॥६६॥क
 पोतविहगेपिस्यात्पृश्न्यांचप्रसभेहठः॥इतिठोताः॥प्राण्यंग
 कोशयोरंडंकुष्मांडौफलभिद्वणौ॥६७॥कुंडंखातोखयोर्जार
 जेनाकुंडीकमंडलोः॥सिंहोक्तौस्त्रीविषेष्ट्वेदुःपशौक्रोडोनने
 रसि॥६८॥खंडोऽस्त्रीशकलेनेषुविकारमणिदोषयोः॥गंडुः
 कपालेपिटकेष्वेष्टुगंडुकयोःसुमान्॥६९॥चंडौषधिःखरश्चंडो
 दंडौसैन्यार्कपार्श्वगौ॥व्यथाल्मचपीडेहृषोडुःकुंतीपतौसिते
 ॥७०॥पिंडुःसोद्रेगृह्णाशंगेपंडुःषंडेमलौस्त्रियां॥स्तंबेशस्तेप्र

कांडोस्त्रीवरंडोवदनामये ॥ ७१ ॥ समूहेचांतरावेद्योमंडः स्यात्सा
 रपिच्छयोः ॥ एरंडेमस्तनिकीवेमार्तडोरवगदेष्टिषो ॥ ७२ ॥ याहौदे
 त्मंतरेमुंडोमुर्ध्निस्त्रीमुंडिते त्रिषु ॥ रंडास्याद्विधवोषध्योर्वितंडा
 शाकभियपि ॥ ७३ ॥ शिरवेडोतुशिखावर्होमुंडाकरिकरः सुरा ॥ ॥
 इतिहोताः ॥ आपाहोव्रतिनांदंडेमासेमलयपर्वते ॥ ७४ ॥ विचेष्ट
 वालिशोमूढोराठास्याहीसिदेशयोः ॥ पंडकंचुकिनोषढौसमूढः
 पुंजितेनये ॥ ७५ ॥ भुग्नेनुपपुतेष्वेषवाच्यलिगेउदीर्यते ॥ इतिहोताः
 ॥ अरुणोभास्करेः नूरोमंजिष्ठाः त्रिविधाः रुणा ॥ ७६ ॥ त्रिष्वारक्ते
 व्याकुलेः शरद्वस्त्रेव्रीहंतरेष्वणुः ॥ कीलप्राग्याप्रिसीमासुस्या
 दापिबद्धणिर्दयोः ॥ ७७ ॥ अभीष्ट्यांतुभृशेनित्येस्यादिद्राणींद्रयो
 षिति ॥ स्त्रीबंधेसिंधुवारेचचक्षुर्दर्शनमीक्षणं ॥ ७८ ॥ उन्मूलनेषु
 दूरणमुष्णंदक्षेपिना ॥ तपे ॥ स्यात्साधनेगीतनृत्यभेदेकायस्थ
 कर्मणि ॥ ७९ ॥ करणं पुंसि संकीर्णं कल्याणं कांचनेषुभे ॥ कृष्णो
 वर्णं हरीव्यासे कृष्णं मरिचलोहयोः ॥ ८० ॥ पिप्पलीद्रोपदी कृष्णा
 हस्तसूत्रेपिकंकणं ॥ श्रुतिराधेययोः कर्णः पिप्पल्यांजीरके क
 णा ॥ ८१ ॥ कोणोऽश्रौवाद्येलशुडेवधेदेतौचकारणं ॥ ग्रहणं
 स्वीकृतौहस्तेगुणः स्याद्रज्जुसूदयोः ॥ ८२ ॥ अंगुष्ठानामिकोन्मा
 नेगो कर्णोऽहोमृगेपिच ॥ नासिकाऽघ्रातयोर्घ्राणं चूर्णं गंधयुता
 वपि ॥ ८३ ॥ वेदांशेवद्वचादौचब्रध्नेपादेपिचाऽस्त्रियां ॥ चरणं
 श्रुतीर्णपणस्तखर्जूरपिचुमंदयोः ॥ ८४ ॥ जेतरींद्रेजुनेजिणुर्दू
 णिः कठिनदूगयोः ॥ लक्ष्म्याः कुब्जपुष्पेपित्राणोरसितरक्षयोः
 ॥ ८५ ॥ दुर्वयोर्जतेपिस्यात्द्रोणोऽलिः कलुषीद्रुणी ॥ द्युमणो
 तरणिः पुंसिकुमारीनौकयोः स्त्रियां ॥ ८६ ॥ काष्ठागारेंबुचादिन्यां
 शैलसंधौचयेपिति ॥ द्रोणीनस्त्रीमानभेदेद्रोणः काकेकृपीपतौ
 ॥ ८७ ॥ दक्षिणादिशिलानेचदक्षिणः सरलेपिच ॥ असतीस्या
 दुर्धणीचधर्षणानिकृतोरते ॥ ८८ ॥ लुद्धमंत्रेनाडिकायांधार

पयश्च मज्जने ॥ निर्वाणं निर्वृतो मोक्षे प्रद्युषोऽन्नगृहं शयोः ॥
 ॥८९॥ बोलेवातेव लेप्राणः पूर्णे पुभून्निचासुषु ॥ पर्णे पक्षे च पत्रे
 च प्रोक्षणे सेचने बधे ॥ ९० ॥ ग्रंथे कार्पापणे चास्त्री पुराणमनवे
 त्रिषु ॥ पाष्णिः पादे व्यूहपृष्ठे बाणी व्यूतिश्च भारवी ॥ ९१ ॥ मंत्रारण्य
 वेदे विप्रो घे क्लीबना ब्राह्मणो द्विजे ॥ लिगाग्रेऽलिजरे मौक्तिकादौ
 स्त्रीपुंसयोर्मणिः ॥ ९२ ॥ अजागलस्तने चापि मस्तुणौ मृदू कर्कशौ
 ॥ निश्मश्रु पुरुषोद्देशौ मत्कुणावथरोहिणी ॥ ९३ ॥ नक्षत्रे रोहिता
 यांचरणः कृणनसुहृयोः ॥ लक्ष्मणा सारसी दाशरथिः श्रीमांश्च
 लक्ष्मण ॥ ९४ ॥ छागे पिलंबकर्णः स्याद्वेणुर्वंशे नृपांतरे ॥ बा
 णाक्षिं द्यां शरे बाणे वृष्णि र्याद्वमेव योः ॥ ९५ ॥ कर्णे श्रुतौ च श्रव
 णं शरणं मारणेऽपि च ॥ श्रेणिः संतौ स कपात्रे न क्लीबं कारुसंहृतौ ॥ ९६
 कषे मां खचतुष्के च शाणः शोणो न देऽरुणे ॥ पक्षे श्राणं यवाग्वां
 स्त्री श्रीपर्णं गणिकारिका ॥ ९७ ॥ पद्मे च श्रमणा भिक्षुक्यां मुंडी
 र्या च दृश्यते ॥ सुवर्णं मानमेदे पिश्रूणां शूर्मी च दारुच ॥ ९८ ॥ स्था
 णु शंकु शिवौ विष्णो सुषेणः करमर्दकौ ॥ कपिवैद्ये चाथ हतौ हरणं
 यौतकेऽपि च ॥ ९९ ॥ इति णां ताः ॥ मोक्षः सुधायज्ञशेषोऽयाचि
 ते वारिचामृतौ ॥ अमृता तु गुडं च्याह्वरीतक्या मलक्यापि ॥
 ॥१००॥ शेषे विष्णावने तो नागुडूचीदूर्वयोऽस्त्रियां ॥ क्लीबं रवे त्रिष्व
 नवधा वृश्मंतं मरणेऽप्युभे ॥ ११ ॥ चुल्यां च पूर्णिमा भेदेऽनुमतिः संम
 तावपि ॥ स्वरूपे तं विनाशे नानस्त्री शेषेऽतिके त्रिषु ॥ १२ ॥ गते ज्ञाते
 प्यवसितं सर्वं तावद्वलुत्सितौ ॥ अर्वती कुंभदास्यां चाश्रादितं प्रा
 र्थिते हते ॥ १३ ॥ क्षिप्ता द्विभेदयो रस्तः स्यात्प्राज्ञेष्वपि चाक्षतं ॥ कृपा
 वसत्येऽप्यनृतमाकृतिर्जातिरूपयोः ॥ १४ ॥ आसौ लब्धहितो देर्घ्य
 भाविकालेऽपि चायतिः ॥ आचितः शांकटो न्मेयेऽप्यावर्तश्चिंतने
 पि च ॥ १५ ॥ आयस्तस्ते जिते क्षितेऽथारण्या तं तिष्ठिभापिते ॥ अंशे
 तदात्वे चापात आहतं गुणिते हते ॥ १६ ॥ मृषोक्ते चाथ दग्धे स्यात्

दुषितं स्थितवत्यपि ॥ व्यसनात्तैचोपरतुः उदितं प्रोक्त उद्धते ॥
 ७ ॥ स्याद्भुस्तूरे पिचोन्मतः क्षिते मृष्टे पिचोद्धतं ॥ उत्तमं शुष्कमोसे
 पिबन्त्युत्पाते प्युपाहितः ॥ ८ ॥ उदास्थितश्चरेद्वास्थे स्यादतिः
 स्मृतिरक्षयोः ॥ अस्तमुच्छशिले सत्ये एतावागतकर्बुरौ ॥ ९ ॥ ऐरा
 वतो नागरं प्यथ कौतिर्द्युती छयोः ॥ किरातौ म्लेच्छभूनिबौकां
 तस्तु प्रियरम्ययोः ॥ १० ॥ केतुर्ग्रहात्पातचिह्ने कलितं विदिता
 त्मयोः ॥ कपोतः पक्षिमात्रे पिगुप्ते रक्षितगूढयोः ॥ ११ ॥ गतिर्यात्रा
 दशोपायाश्शोढः सूर्यश्च गोपतिः ॥ गृहीसत्री गृहपतिर्गीतं शब्दि
 तगानयोः ॥ १२ ॥ गर्जितं स्तनितेनेभेग्रस्तं वाभेदभुक्तयोः ॥ चर्म
 प्वत्येनदीरंभेजातं व्यक्तौ घजन्मसु ॥ १३ ॥ सूर्यावर्ते पिजामा
 त्तानावाते पिष्टपेजगत् ॥ जातिश्चुन्दसिमालयांचुल्यां जातीफ
 लेकुले ॥ १४ ॥ व्याप्तविस्तृतवाद्येषु ततं तिक्तं सुगंध्यपि ॥ चापे
 तृणत्वे तृणात्तातातः पित्रनुकंपयोः ॥ १५ ॥ दुर्गतिर्नरकेनेख्ये
 दुर्जातं व्यसनेऽपि च ॥ दिवाभीत उल्लूके स्यात्कुम्भिले कुसुदाकरे ॥
 १६ ॥ विसृष्टेरक्षिते दत्तं द्रुतं शीघ्रविलीनयोः ॥ दशने शैलशृंगे च
 दंतः स्यादौषधौ स्त्रियोः ॥ १७ ॥ दिती खंडनदैत्यांबैधृतिस्तुष्टौ
 क्रतावपि ॥ राशौ च धातुनिर्वाणे सुस्थितत्वे च निर्वृतिः ॥ १८ ॥
 अस्वाध्याये कुरूपे च प्रत्यक्तौ स्त्री निराकृतिः ॥ जंबां स्त्री नान
 दीकांतः सिंधुवारे जलाब्धिषु ॥ १९ ॥ निमित्तं हेतुचिह्नं गंतुं देवा
 देशपर्वसु ॥ प्रसृतः कुञ्जिते पाणौ जंघायां स्त्री गते त्रिषु ॥ २० ॥
 प्रकृतिर्गुणसाम्ये स्यात्स्वभावामात्ययोरपि ॥ प्रतीकारे प्रतिक
 तिः प्रतिबिंबेऽथ प्रकृतिः ॥ २१ ॥ पंक्तौ मार्गे पिपूतं तु पवित्रे बहुली
 कृते ॥ श्रेणिर्दशचपंक्तिः स्यात्प्रसूतिर्जन्यतोकयोः ॥ २२ ॥ प्रति
 पत्तिश्चित्प्रवृत्तिः प्राप्तिः प्रागल्भ्यगौरवे ॥ पारावती गोपगीति
 लवली फलयोरपि ॥ २३ ॥ पलितं कर्दमे पि स्याद्बिधौ भूपे प्र
 जापतिः ॥ शक्ते निवारणे तृप्तौ पर्याप्तं स्याद्यथेक्षिते ॥ २४ ॥

प्रेतो मृते प्राणिभेदे पितृसन्धातेषु पक्षिणो ॥ क्लीबं बिंदौ पृषन्नेणे
 पृषतोऽप्यनयोर्नरि ॥ २५ ॥ रवात्तादौ सुरिते पूर्वपातो भ्रंशे च रक्षिते
 ॥ प्रेषितेऽपि प्रतिष्ठासंप्रतीतः सादरेऽपि च ॥ २६ ॥ पुतः स्वेचाभियुक्त
 द्वेतौ च प्रार्थितौ समौ ॥ द्विष्टेऽपि च प्रतिहतः पिष्टं तु गुणिते धने २७
 प्राप्ते ज्ञाते परिगतं प्रपातौ भृशुनिर्झरो ॥ लोकायते कच्छये च ये च
 शुभः स्मृतो बुधैः ॥ २८ ॥ लब्धे समं जसे प्राप्ते पक्षिणो रवपाकयोः
 ॥ पारिजातो देवतरो मंसुरे पारिजातके ॥ २९ ॥ वृत्तिवार्ता प्रवाहेषु
 प्रवृत्तिरथ घोटके ॥ पाने च पीतिः सिते तु प्रोक्षितं निहतैः पिच ३०
 रामानुजेनाल्यशास्त्रे दौःप्यतौ भारती नटे ॥ जिने पूज्ये च भग
 वान् भोगवान्नाल्यनागयोः ॥ ३१ ॥ सेवाविभागयोर्भक्तिर्भवा
 न्युष्मात्सदर्शयोः ॥ पक्षिण्यां वाचि च तौ च भारती भारते पुनः ३२
 जंबुही पेज्या सकृतौ भृतिर्भरणमूल्ययोः ॥ कुड्यभेदनयोर्भि
 तिर्भास्वेतौ सूर्यभास्वरौ ॥ ३३ ॥ पृथिवी जने नीगा बोद्धव्याद्या
 श्वमातरः ॥ मूर्द्धाभिषिक्तो मात्येऽपि लुक्तो निर्वृतमोचितौ ॥ ३४ ॥
 मूर्तेऽस्यान्निषु मूर्च्छाले कठिने मूर्तिमत्यपि ॥ मतिरिच्छाऽप्यथ य
 तिः पाठच्छेदे मुनौ पुमान् ॥ ३५ ॥ न्याययोजनयोर्गुक्तिः पाण्ड्यभि
 यादसांप्रती ॥ रेवती हलिपल्यां भस्मरपल्यां च रेवति ॥ ३६ ॥
 रिक्तं वने पिरीतिस्तलोहकिट्टारकूटयोः ॥ रोहितमृजुशक्ता
 स्वेरक्तेनामृगमीनयोः ॥ ३७ ॥ शैलभेदे सुवर्णालौ शंकरेऽपि च रेव
 तः ॥ स्वर्णाभ्यक्तेऽपि सितं कस्तूरीपृक्कपोर्लता ॥ ३८ ॥ चर्वुला
 धीतयोर्वृत्तं वार्तं कुशलनीरुजोः ॥ वासेऽपि वसतिर्वृक्षमन्त्रेऽपि च
 वनस्पतिः ॥ ३९ ॥ वर्तनेऽपि च तौ वृत्तिर्वर्तिर्दीपदशास्वपि ॥ ला
 भसंबंधयोर्व्यासिर्विष्णुस्ताविधवापि च ॥ ४० ॥ छेदेऽपि नाशे
 विच्छित्तिर्विगतौ वीतनिष्प्रभौ ॥ असाराम्भे भयोर्वीतं वीतं
 कुशकर्मणि ॥ ४१ ॥ अभ्युद्यते विकसिते चेष्टिते च विजृम्भितं ॥ वि
 रुतौ रोगिबीभत्सौ चित्तरव्याते धनेऽपि च ॥ ४२ ॥ दृष्टेऽपि व्यापतं

शुक्तिर्मुक्ता स्फोटाश्चलस्मणोः॥ अस्त्रभेदेपिशक्तिः स्याच्छांतिः
 स्यान्मंगलेशमे॥४३॥ वेतसेपिच शीतोनाशुक्तं पूताम्लनिष्ठुरं
 ॥ शितिर्भूर्जेः सितकृष्णो श्रीमंतौ तिलकेश्वरौ॥४४॥ ब्रह्मशक्तौ
 शतधृतीवार्तायां श्रवणे श्रुतिः॥ दुर्बले निशिते स्यातां शितशा
 तावशो वचः॥४५॥ सरस्वती सरिद्धौ श्वसूतो वंदिनि पारदे॥
 स्मृतिः स्याद्धर्मशास्त्रे पि प्रवाहे पि च संस्मृतिः॥४६॥ रणे सभा
 यां समिति स्तिमितौ किन्न निश्चलो॥ स्थपतिः कंचुकी कारुभे
 दे गीष्पति जा गृह्णत॥४७॥ संबंधे पि च संवित्तिर्मर्यादायामपि
 स्थितिः॥ सीतालांगलरेखा स्याद्धोमगंगा च जानकी॥४८॥
 सूतृतंकुशले सत्ये सुदोहा गोश्वसुव्रता॥ शर्करापि सिताशो
 र्धे सत्यतिज्ञे पि च स्थितः॥४९॥ सती कात्यायनी साध्व्योः संघा
 तो नरके च ये॥ हरीतकी हैमवती गौरी शुक्लवचा वपि॥५०॥ स्त्री
 हरि द्विशिवर्णे नादूर्वा पि हरितामता॥ इति तांताः॥ आति
 थिः कुशपुत्रे पि हरीतक्य पि चाव्यया॥५१॥ अपेक्षाः लंबनं च
 स्यात्स्यादर्शो विषये पि च॥ भटे पुं स्प प्रति रथं यात्रामंगलसा
 म्नि च॥५२॥ उन्माथः कूटयंत्रे पि कुशः कंबलवर्हिषोः॥ काशे
 सुते च सवशुर्ग्रंथो द्वात्रिंशदक्षरी॥५३॥ धनं च ग्रंथनाचापि ती
 र्थं तूपाययोगयोः॥ कट्यं शपो णयोः प्रोथो वीथी पत्तौ गृहांश
 के॥५४॥ चानप्रस्थो मधूके पि स्यात्तृतीये पि चाश्रमे॥ काकोल्या
 मलकी ब्राह्मी वयस्यातरुणे त्रिषु॥ सूर्यमंथानयोर्मंथः सां
 तरे प्यथ मन्मथः॥ कपित्थे कामदेवे पि रथः पौरुषदेहयोः ५६
 पुंसि स्त्रियां च षड्ग्रंथः करंज वचयोः क्रमात्॥ सिद्धार्थः सर्पे
 च द्वे संस्था स्थिति विनाशयोः॥५७॥ संस्था समाप्ति क्रतुषु वस्तु
 यो निजराष्ट्रकः॥ सिक्थो भक्तपुलाके नाम धूर्च्छिष्टे नपुंसकं ५८
 इति थांताः॥ अष्टापदं शारिफले सुवर्णे स्त्री पशौ पुमान्॥ या
 मनेभ्यां स्त्रियां क्लीबं केयूरे नांगदः कपो॥५९॥ अर्बुदो रुजि संख्या

यामामोदोगंधहर्षयोः॥रहस्येस्यादुपनिषत्समीपेसदनेपिच
 ॥६०॥कंदोस्त्रीशूरणेमूलेराजलिंगविषाणयोः॥स्त्रीककुत्क
 दुकंदस्तुभृंगवेररसोनयोः॥६१॥स्त्रीगंभार्योक्तीबमब्जेदिङ्ग
 गकुमुदःकपो॥पुष्पेक्तीवभ्रमोक्कुंदःसोदोरजसिपेषणे ६२शिव
 जूतवराटेपिकपदोथामयेगदः॥विष्णोर्भातिरिचास्त्रेस्त्रीपला
 शोगरुतिच्छदः॥६३॥देशेजनेजनपदोनिषादोश्चपचस्वरौ॥वा
 क्येशब्देःप्रदेशेपिपदं पादस्तनद्वयोः॥६४॥मूलेप्रत्यंतशौलेचप्र
 सादस्त्वनुरोधने॥स्वच्छेकाव्यगुणेचाथप्रतिपत्तिथिसंविदे॥६५
 विप्रुङ्गाताचविंदुस्यान्मंदौस्त्वेरशनैश्चरौ॥हस्तिभेदश्चाथम
 दःस्यात्कस्तूरीभदानयोः॥६६॥गर्वेषुक्नेथमाकंद्यामलक्याना
 म्रपादपैमर्यादाधारणासीम्नोर्महानादोगजेपिच॥मेनादास्तु
 त्रयश्छागमाजोरकशिखंडिनः॥विशूदःपांडुरेव्यक्तेशारदो
 जलदेपिच॥६७॥स्त्रियाचशारदीतोयपिप्यलीसप्तपर्णयोः
 ॥संवित्संकेतकेपिस्यात्समर्यादोतिकेस्थिरे॥६८॥व्यंजनेसूप
 कारेचसूदःसूपवदिष्यते॥धर्मस्वेदनयोःस्वेदःसंपल्लुस्म्यांस
 मुच्चये॥७०॥द्वितीयांताः॥खंडेनासमभागेऽर्धमवधिःसीमकाल
 योः॥आविद्धंप्रहृतं वक्रमानं हूं वाद्यबहुयोः॥७१॥अलंकारोपि
 चाबहुःप्रत्याशाप्याधिरुच्यते॥कुटुंबव्यापृतेधर्मचिंतायाच
 विशेषणे॥७२॥उपाधिरुग्रगंधेतुवचास्येत्रयमानिकेऽपलब्धि
 र्मतिप्राप्त्योर्ऋद्धिःसंपदिचौषधे॥७३॥राहौशिरःशून्यकायेक
 बंधःक्तीबमंबुनि॥गोधातलेनिहाकायांगंधोगर्वेबलेपिच॥
 ७४॥दोग्धागोपेकवौचत्सेदुग्धंक्षीरेप्रपूरिते॥दिग्धंलिप्तेविषा
 क्तेचतुर्विधोरवलदुर्गतौ॥७५॥रोधोनिरोधेनाशेचबुद्धोद्भाते
 जिनेंबुधे॥निषेधबुद्धयोर्बाधोरोहिणेयकवौबुधः॥७६॥देत्य
 चैश्रवसेतेषुद्रुमभेदेचनामधुः॥सिद्धंचिताभिसंक्षेपेनिद्रयांच
 यमागधी॥७७॥पिप्पल्यापूयिकायांनालग्रेमगधजेत्रिषु॥

लघुनेऽतिविषायांचशुंठ्यामयिमहोषधं॥७८॥सीतायोजनगं
 धास्यात्कस्तूरीन्याससूरपि॥विधिर्ब्रह्मणिकालेचप्रकारेवेध
 नेविधा॥७९॥पृक्कामहिंसाचवधूर्विश्वस्तोत्रुद्रतश्चविश्वज्यः
 ॥विश्वज्यंवाह्यंशुद्धंविषुपूतकेवलयोः॥८०॥आर्द्रनिवाये
 अर्द्रालोत्रिषुसाधुर्धनित्यपि॥स्केधःसंधेपिसिद्धस्तुनित्य
 निष्पदनादिषु॥८१॥संधिःसुमान्तरुंगायांभेदेसंघट्टनेभगे॥
 दूतिधौताः॥कुलेख्यातेचभिजनःस्यादध्वाकालवर्त्मनोः
 ॥८२॥दूतिवृत्तेऽवदानंस्यात्कर्मखंडनयोरपि॥अग्रजन्माः
 ग्रजेविप्रेस्यादन्नंभक्तभुक्तयोः॥८३॥विनीतेविप्रभेदेचानूधा
 नोःशीविवाद्यपि॥अंतावसायीचांडालेमुनिभेदेचनापिते८४
 अश्वकुत्सितयोरर्वावज्जेविद्युतिचाशनिः॥वर्णमात्रेविसर्गेचा
 भिनिष्ठानोऽद्देहये॥८५॥पार्थदुर्मेमयूरेनाअर्जुनस्त्रिषुपां
 दुरे॥अर्जुनीगव्युषायांचभृंगंवृश्चिकयोरली॥८६॥आत्मा
 नोप्याकल्लवंविबंधपरिसंख्ययोः॥आवेशनंशिल्पगेहेभूता
 वेशेऽयमंदुके॥८७॥विशेषेचोपधानंस्यात्तुल्यांमुद्गानमुद्ग
 मे॥अगंभीरेपिचोत्तानःशरभ्यासेष्युपासनं॥८८॥स्यात्का
 त्यायन्यर्धवृद्धागौर्योर्वररुचीनरि॥शिरीषाम्रातकाश्वत्थग
 र्दभांडेकपीतनः॥८९॥चीरेपिकोपीनमश्वेषुन्नागेपिचकेसरी
 ॥कुलीनत्वेचगुह्येचकोलीनमश्वकंचुकी॥९०॥स्थापत्यवर्म
 तेसर्पकूटोच्छेदेचकल्पनं॥कामिनोस्त्रेणचक्रौचकृतिनो
 योग्यपंडितौ॥९१॥कांचनंतुहेम्निनागकेसरेकांचनीनि
 शा॥धातुवाहतेकांस्यकारेकारंधमीनरि॥९२॥चर्विकचि
 ल्लदयितेरवकामिन्योप्रकीर्त्यते॥विषदिग्धपशोर्मसिगृजनं
 नारसोनके॥९३॥गहनंगह्वरेदुर्बेवनेथांबुदमुस्तयोः॥घनः
 पुसिघनंवाद्यंचर्मस्यात्फलकत्वचोः॥९४॥चीनोवस्त्रव्रीहि
 भेदेचिन्हंलक्ष्मपताकयोः॥चक्रिणोविष्णुभुजगकुलालया

ग्रामपाजिनः॥१५॥ कंथेनाचलनं कं पेचलनी वस्त्रघर्षरी॥ भूर्जे
 फलकपाणौ च चर्यश्चालं बुधेषुमान्॥१६॥ निवेपिच्छुर्दनं वांते ज
 वलोदेशवेगिनोः॥ बुद्धेजिनो जित्वरेचजीवनं वर्तनां भसो॥१७॥
 शूरेदातरि च त्यागी व्रतिशोच्यौ तपस्विनौ॥ तपनो नरके भातौ वि
 रलेऽल्पे रुशेतनुः॥१८॥ कीडादौ देवनं नाः सेहि जन्मादंतविप्र
 यो॥ दानं गजमदेत्यागेखंडने रक्षणेपि च॥१९॥ दर्शनं वर्णमुकुर
 चक्षुःशास्त्रोपलब्धिषु॥ स्त्रीदीर्घकोप्यां दुर्नामाः शैसिद्युम्नं बलेध
 नो॥२०॥ धन्वामरौ धन्वचापे धावनं गतिशौचयोः॥ निर्भर्त्सनं
 खलीकारालं तयोरथ नंदनं॥२१॥ देवो धाने सते पुंसि नग्नौ क्षपण
 वंदिनौ॥ श्रुतौ दृष्ट्या निश्चमनं खगंगापि नलिन्यथा॥२२॥ ग्रंथि
 प्रस्तावयोः पर्वविषु वत्प्रभृतिष्वपि॥ प्रतिमानं प्रतिक्रिया गज
 गं तांतरा ह्ययो॥२३॥ पाकस्थाने कुलालस्य वाते च पवनः पुमा
 न्॥ दूरीतकीराक्षसी च पूतनाः शबलालके॥२४॥ पाठीनो गुग्गु
 लुद्रौ चरुक्षौ वृक्षौ पलाशिनौ॥ फाल्गुनो मासि पार्थे च स्त्री विदग्धा च वाणि
 नी॥२५॥ वर्धमानः प्रश्नभेदशरावैरंडविष्णुषु॥ सेनानदी च वा
 हिन्यौ छेदेतद्वौ च वर्द्धनं॥२६॥ भुवनं विष्टपेतो ये भिन्नंदीर्घौ वि
 शेषिते॥ जन्माश्रयश्च भवनं भाजलंपान्नयोग्ययोः॥२७॥ भृतिः
 काचनयोर्भर्ममलिनं भूषितेऽसिते॥ मानं प्रमाणेतौ ल्ये च मी
 नो राश्यंतरे द्रुषे॥२८॥ मदनाः सिक्थधूस्तूरतरुभेदमनोभवाः
 ॥ मुनिर्वाचयमेव देहं दंष्ट्रं पाचमालिनी॥२९॥ मातुलानी तु भंगा
 यां मातृभ्रातृस्त्रियामपि॥ राशौ युग्मे च मिथुनं विष्णवली मधुस्त
 दनी॥ ३०॥ पनं स्यान्निरसने कालसेपे च वर्तने॥ चतुःक्रोश्यां च
 योगे च योजनं स्यात्तु वाहने॥३१॥ गतौ च यानं यो निस्तूत्यति
 स्थाने भगेपि च॥ रसनंतु ध्वनौ स्वादे रसज्ञा रास्त्रयोः स्त्रियां॥
 ॥३२॥ यक्षे चंद्रे च राजा स्यात्तूरक्तः कामी च रागिणौ॥ गोपिते रो
 चना कूटशात्मलौ रोचनः पुमान्॥३३॥ निशाहरिद्राजनी

छेदेभूजेचलेखनं॥ राशीनामुदयो लब्धं सक्तलज्जितमोक्षि
 दु॥१४॥ यौषिज्जिह्वाचललनालक्षणं नाभविद्रुयोः॥ रिक्तेवि
 तानसुहृन्नेविलसुं मध्यलग्नयोः॥१५॥ दैवानिष्टफलेसक्तौ
 च समन्निष्पलायमे॥ स्वतंत्रतान्वव्युत्थानं वा मनोविष्णुदिग्ग
 जौ॥१६॥ सर्वभूतफलेशुष्केवानस्यूतेकटेगतौ॥ वृषपवाशि
 वेदेस्तेवैष्टनमुकुटेगतौ॥१७॥ वेशकरेपिविषयीकामिनिक्लीव
 सिद्धिये॥ वृक्षादनीस्याद्वं हायांस्त्रिंशंकुठारकेपुमान्॥१८॥
 समालब्धेविभक्तेच विच्छिन्नं वाच्यलिंगकं॥ लब्धेज्ञातेस्थिते
 विच्छिन्नेदनाज्ञानपीडयोः॥१९॥ वर्तनीतर्कुपीठेपिस्त्रियां वर्तन
 वर्तनीयोः॥ वनश्चाजं बुकेन्याग्नेविपन्नोऽहोविचक्षते॥२०॥ दैव
 शंसिनिमित्तेच शकुनं पुंसिपक्षिणि॥ चूडावानुकुटश्चापिशि
 र्वाशृंगारिणौ त्विनौ॥२१॥ क्रमुकश्च सुवेशश्च पार्थिवोः श्वेतवा
 हनः॥ नयूरेभीष्मशत्रौ च शिखंडयथविद्वेठनं॥२२॥ विद्विंसा
 योविद्वेचयमेनाशमनं वधे॥ प्रयेनः शुद्धे पक्षिभेदेशकुनिः
 सौख्यलेखगे॥२३॥ धान्यभेदेपुमान् षष्टिहायनः कुंजरेपिच॥
 नासाधौ संज्जनं कुसौसाधनं सिद्धमेदयोः॥२४॥ समानोदेहः
 वायो च संस्थानं मृत्युरूपयोः॥ संतानः संततौ देववृक्षेचापत्य
 गोत्रयोः॥२५॥ कृतो रत्नानेच सवर्नं मरणोपि समापनं॥ स्पेदनं
 स्वयणेनातुरथेति निष्पादपे॥२६॥ स्तुतज्ञानेच शयने स्वप्नोः
 अस्पर्शात्तानयोः स्पर्शनं स्पर्शिनो वातः स्तनं पुष्पेफलेपिच॥२७॥
 सेवनं सीवनोपास्त्योः शाश्वताजौ सदातनौ॥ पुत्रे रवौ च सूर्युः
 स्यात्तश्चातर्क्यपिकनीयसि॥२८॥ सीमावाटे स्थितौ क्षेत्रे स्वामीभ
 त्तरिष्यमुदरे॥ धूमवंशशरामर्त्याः सुवर्णाः प्रकीर्तिताः॥२९॥ ह
 नुर्दृष्टविलासिन्यां कपोलावयवेपिच॥ दूतिनां ताः॥ सजलेमहि
 र्धेः नृपोः वलेपः संगवर्गयोः॥३०॥ आक्षेपो भर्त्सनाक्षय्यारा
 कस्यो वेशकल्पने॥ तृणभिद्रुत्स्मिन्पुलुपंचंद्रे नास्त्युदुपः पूवे॥३१॥

कल्पः शास्त्रे विधौ न्याये संवर्तते ब्रह्मणो दिने ॥ धान्ये कुशेष्टमांशे
 न्द्र कुतपश्छागदंबले ॥ ३२ ॥ गुणरुसेपिकूपो विद्वार्यो स्त्रीकु
 णपः शवे ॥ जिह्वापः शुनिमाजरे त्रु सीसकरंगयोः ॥ ३३ ॥ पा
 दुकायां स्त्रियां रुसेपादपीठे च पादयोः ॥ पिंडेषु ष्यौ जवाशौ कौ पु
 ष्यकुसुम आर्तवे ॥ ३४ ॥ ग्रंथां वृत्तौ पेशौ शब्दे स्वभावे नाटकादिषु ॥
 रूपमाकारसौंदर्यमानकेष्वपि दृश्यते ॥ ३५ ॥ शररोषणयोरोपो
 लेपो लेपनजेमने ॥ विटपः पल्लवे स्तब्धे विद्धे मेदो वलंबपा ॥ ३६ ॥
 आक्रोशे शपथे शापस्वापः शयननिद्रयोः ॥ दूतियां ता ॥ त्रिषु
 स्यात्कुत्सितेरेफोरवर्णे तु पुमानयं ॥ ३७ ॥ दूतिफांताः ॥ गजग्री
 वा बिले कंबुः कलंबः शरनालयोः ॥ वृदे कदंबो नीपे नाकादंबो
 शरपक्षिणो ॥ ३८ ॥ प्लुहविप्लवयोर्दिवः प्रलंबो दैत्यशाखयो ॥ विं
 बंबिंबफले रूपे संवस्तुसलानने ॥ ३९ ॥ कल्प्याणवति वज्रे च हेरं
 बोमहिषेः पितृ ॥ दूतिबांताः ॥ स्वर्णारंभाववर्णं भौवाणीच्छेदोप्य
 नृष्टभौ ॥ आरंभउद्यमे दर्पकामे ब्रह्मणि चात्मभूः ॥ अरुषभौ श्रे
 ष्ठरुषभौ कर्भौ ॥ धः करोष्टयोः ॥ ४१ ॥ कुंभां चारस्त्रियाः कांतेरसो
 राशिप्रभेदयोः ॥ वीणाप्रसेवे कुकुभोनगभेदेऽर्जुनद्रुमे ॥ ४२ ॥ गद
 भः मुक्कुमुदेखरेपुं स्पथदानवे ॥ जंबीरे व्यसहारे च जंभोदंतेपि
 चेष्यते ॥ ४३ ॥ दुंदुभिर्दैत्यभेदेऽपि दुर्भः कैतवकल्कयोः ॥ दुर्लभं क
 लुरे काम्ये सदृशव्याजयोर्निभ ॥ ४४ ॥ मुख्यशब्दसत्रयोः पुंसि ना
 भिप्राप्यंगकेद्वयोः ॥ चक्रमध्ये प्रधाने च स्त्रियां कस्तूरिकामदे ॥
 ॥ ४५ ॥ भूर्भू मौस्थानमात्रे च भूमृष्टे भृगुजे प्रमान् ॥ रंभा कदल्य
 सरसोर्विभुः स्यात्स्वामिभृत्ययो ॥ ४६ ॥ पुनर्नवायां वर्षाभूः स्त्रीना
 किंचुलुके पुवे ॥ निरुंभः केलिकलहे निश्वासे प्रणये पितृ ॥ ४७ ॥ सु
 रभिः स्याद्वसंतेपि सभाद्युत्तालये पितृ ॥ दूतिभांताः ॥ अभ्याग
 मो विरोधे च शास्त्रमायातमा गमः ॥ ४८ ॥ मठादौ ब्रह्मचर्यादि च
 तुष्के चाग्रमो स्त्रियां ॥ अंगीकृता तु पगमः समीपगमने पितृ ॥ ४९

उमादुर्गाः तसीचाशपीडायां वीचिवेगयोः॥ वस्त्रस्त्रस्मेचरेखा
 यांचोर्मिः स्त्रीपुंसयोर्मर्तः॥ ५०॥ कुसुमं स्त्रीरजः पुष्पं स्मेमं क
 ल्याणरसयोः॥ स्मेमाचंडाः शकलमालेखनीचौरशालयः॥ ५१
 रेतो निका मकाम्येषुकामं पुंसि स्मरेच्छयोः॥ स्मो ममदुदुकूलेच
 ग्रामः संवसथे स्वरे॥ ५२॥ गुल्मः स्तंबेघटभेदे घर्मः स्वेदातपो
 असु॥ जिह्वाः स्यात्कुतिले मंदेतलिमंतल्पकुट्टिमे॥ ५३॥ तोक्मं
 कर्णमले पुंसि हरिते च हरिचये॥ द्रुमो यक्षे श्वरे वृक्षे द्रुमो द्रुमशुद्धे
 दुयोः॥ ५४॥ धर्मोऽहिंसोपमायोगोपनिषत्सु धनुष्यपि॥ कटे कुं
 ड्याच निगमो नियमो निश्चये व्रते॥ ५५॥ यंत्राणां बंधयोश्चाथ
 पंचमः स्वरसंख्ययोः॥ पद्मो स्त्रीचिंदुजालेऽब्जे व्यूहे संख्यांतरे
 निधौ॥ ५६॥ गजानां दंतबंधे पिप्रतिमाः लुक्तावपि॥ भूमिः स्थाने
 पिदुंदां लुनिर्गमभ्रांतिषु भ्रमः॥ ५७॥ गंगेयभीषणौ भीष्मो भीमः
 शंभौ च पांडवे॥ नरके मंगले भौमः स्वरे मध्ये च मध्यमः॥ ५८॥ य
 मः सैयमकीनाशशुग्मजेष्वशराघवे॥ शम्भुः पशो भार्गवै च रुक्मं
 लोहसुवर्णयोः॥ ५९॥ संपत्कमलयोर्लक्ष्मीर्विभ्रमो भ्रमहाव
 योः॥ श्यामाशुंद्राकौ किलाचश्रामो मंडपकालयोः॥ ६०॥ सार्व
 भौमो गजेराक्षि संभ्रमो साध्वसादरो॥ दूतिमांताः॥ भिन्नास
 मानयो रन्यः स्यादभिरज्जायशस्यपि॥ आत्रेयीपुष्पवत्यां स्या
 नदीभेदे च नासुनो आश्रयः स्कंधआधारे आदित्यो भास्करे सु
 रे॥ ६१॥ वेदोपदेशावन्मायो हृषीकेशे तसींद्रियं॥ इज्या स्यात्सं
 गमेदाने यागेर्चायां गुरोपुमान्॥ ६२॥ उदयोऽद्रावुन्नतौ च कषायः
 सुरभौरसे॥ कायः स्वभावे लक्ष्मे च संघे मूर्तौ कदैवते॥ ६३॥ कौकु
 ल्यमनुतापे स्यात्पुक्तकरणेपि च॥ कश्यपकशादर्मद्ये च काद्र
 वेयोऽहिरंगयोः॥ ६४॥ काव्यं प्रबंधेषु केनाकुलायः स्थाननी
 दुयोः॥ गव्यं गोहितदुग्धादौ ज्यायां गव्यात्तु गोकुले॥ ६५॥ भीष्म
 नाहे निगंगेयं गोप्यो गोप्यचेतको॥ गातव्यगायनौ गेयो गृह्य

मस्वेरिपक्षयोः॥६७॥ चैत्यमायतनेबुद्धविमोद्देशकवृक्षयोः॥ च
 पुष्पं सभगेचसुहितेस्त्रीकेतकेपिच॥६८॥ युद्धेदृष्टेचजन्यं
 स्याज्ज्यास्यानोब्बोक्षितावपि॥ कूटायुर्गुलुद्रोचत्रिवेधां
 त्रितयेन्नयी॥६९॥ निघेचस्त्रगृहेदूष्यंदस्यूतस्करवैरिणो॥ भे
 षजेद्रुविकारेचद्रव्यंभव्येचपित्तले॥७०॥ द्वितीयातिथिभित्य
 ल्योःपार्थेग्रोचधनंजयः॥ निकायौसंघनिलयौनित्येसतत
 शाश्वते॥७१॥ पर्यायःस्यात्प्रकारेपिप्रायोनाभूमतुल्ययोः॥
 पश्यद्वितेभ्यापश्यापानीयंपेयनीरयोः॥७२॥ पैलस्त्यौराव
 णश्रीदौस्वर्गलाभौफलोदयो॥ ब्राह्मण्यंब्रह्मसंघेपिबालेयौमृ
 दुगर्दभौ॥७३॥ वीर्यप्रधानधातौचभयंभीकुब्जपुष्पयोः॥ अत
 धीनेसहायैचभुजिष्योहस्तसूत्रयोः॥७४॥ स्यान्मायाशोबरीबु
 द्धोर्द्वैत्यशिल्पुष्टयोर्मयः॥ मयुरश्वेक्रतुद्वयेरूप्यंत्रिषुसुरूपके
 ॥७५॥ आहतस्वर्णरजतेरजतेचनपुंसक॥ वत्सेवलेबुधेरोहि
 णेयोश्श्लेषवाद्ययोः॥७६॥ लयोयुक्तेचलभ्यस्याद्विषयोदेश
 गोचरौ॥ वर्गप्रस्थानयोर्ब्रज्यावदान्यस्त्यागवान्तवाक्॥७७॥
 स्त्रीमल्यांनिर्जनेशून्यंशौर्यंचारभटीवलं॥ शांडिल्योमुनि
 माल्दूरोसौरभ्यचारुतापिच॥७८॥ साध्यादेवाःफलंसाध्यंस्थे
 यौनेतुपुरोहितौ॥ नाशैलेसह्यमारोग्येसामर्थ्यशक्तियोग्यते
 ॥७९॥ एकत्वादौविचारेचसंख्याक्रीबेचसंयुगे॥ हिरण्यंरत्नसि
 त्त्वर्णमानभेद्वराटयोः॥८०॥ उरस्यपिचबुक्कापोहृदयंमान
 सेपिच॥ द्रुतिपांताः॥ अंकुरोरोष्णिगुरुधरेवारिण्यभिनवोद्भि
 दि॥८१॥ अमरानाभिनालायांगुडूच्यामप्यथांबरं॥ नागभि
 र्द्धंघट्टव्यंचस्यादस्त्रंरुधिराश्रुणोः॥८२॥ प्रस्तावेचसरोवर्षेचो
 ष्ठीनीचेपिचाधरः॥ श्रेष्ठेप्यग्रेऽवतारस्तृतीयेवतरणेपिच॥८३॥
 गलहस्तेप्यर्धचंद्रोऽकूपारःकमठंबुधो॥ अलातेऽस्त्रीकुर्जेगा
 रःश्रेष्ठावाच्यवनुत्तरो॥८४॥ नक्त्रेचौरेचावहारःस्यादभ्रंज्योम

मेघयोः॥ हविर्वन्हीचाग्रिहोत्रौ वृक्षे लघुनिचागुरुः॥ ८६॥ शक्तो
 पिषंडुश्चांडीरावंधिः स्यात्पादमूलयोः॥ आसारः प्रसरणे स्याद्दे
 गवृष्टौ स्तहदले॥ ८७॥ आरः शनैश्चरेभौ मेदं द्रु आत्मनिवासवे
 ॥ गौरीश्चरी शिवास्वामिकंदर्पपीश्वरः पुमान्॥ ८८॥ उदारौ द
 क्षिणस्थूलौ द्रुमे मेद्रेषु दुंबरः॥ उग्रोत्पजेशिवेत्फच्चे उस्त्रो दी
 सौगविस्त्रियां॥ ८९॥ सिंहसटासु पुन्नागे वकुले नागकेसरे॥ के
 सरः पुंसि किंजल्के नस्त्री हिं गुनि नहयोः॥ ९०॥ मक्षिका यामपि
 सुद्रा सुद्रुः स्यात्क्षपणे त्रिषु॥ कद्रुस्त्रिषु कडारे स्यात्कद्रुः स्त्री
 नागमातरि॥ ९१॥ नापि तस्योपकरणे को किलाक्षे पिचसुरः॥ भस्म
 काचरसाक्षाराः कारुः कारकशिल्पिनोः॥ ९२॥ कर्बुरोराक्षसे पापे
 कर्बुरंशवले जने॥ कारापीडाबंधशाले क्रूरी कठिनभीषणौ॥ ९३
 जंबुही पसहा कन्याः कुमार्योश्चाश्ववारके॥ बालके कार्तिकेये
 च कुमारो भर्तृदारके॥ ९४॥ कलिकारस्तधूम्याटे करंजे पीतम
 स्तके॥ सिंहस्थाने पिचक्षेत्रं कर्करौ दृढदर्पणौ॥ ९५॥ शिंशपा
 यां कृष्णसारस्तु ह्याचोथोत्पले पिच॥ कर्णपूरः कुबेरस्तु नंदी
 वृक्षे कपिंगयोः॥ ९६॥ कुशरीरे च शठ्यां च कलुरापामरे त्रिषु॥
 कंदरः स्यात्तुहासृण्योः कोट्टारौ कूपनागरौ॥ ९७॥ कपोले च
 कटाहे च शस्त्रभेदे च कर्परः॥ भिषापात्रे कपाले च खर्यरः स्तस्क
 रे पिच॥ ९८॥ देवताडे खरा स्त्री स्यात्खरौ गर्दभतीक्ष्णयोः॥ भ
 द्रमुस्ते गुवाके च खपुरी शद्रुमे पुमान्॥ ९९॥ रूष्ये खले च खर्ज
 रं खुरः कोलदलेशके॥ खरुरश्चेदरे दर्पे दंतेश्वे ते तुवाच्यवत्॥
 ॥ १००॥ गुरुस्त्रिलिङ्गां महति दुर्जरालुधुनोरपि॥ गायत्री खदि
 रे स्त्री स्याच्छेदस्य पिषडक्षरे॥ १०१॥ गुं द्रस्ते जनके गुं द्रा त्रिलिङ्गां
 भद्रमुस्तके॥ गन्धरे देगुहा गुं जे पूर्यारि हरि गोपुरं॥ १०२॥ नयक
 न्यो मयो गौरी गौरः स्यादुज्ज्वले पिच॥ गोत्रं नाम्नि कुले पुंसि शैले
 भूगव्ययोस्त्रियां॥ १०३॥ स्वरेरणे च गोधारो गृध्रः स्यात्त्रोभिपक्षिणोः॥

कर्बुरेतिलकेचिन्नसुभद्रातारयोःस्त्रियां॥४॥चंद्रःशशिनिकर्पू
 रेचारोबंधापसर्पयोः॥मृतेदेवकुलेचैत्रंनभूमृन्मासमेदयोः॥
 ॥५॥सर्पविष्णोचक्रधरश्चिकुरौरुक्षभित्त्वचो॥चक्रकोकेत्रजे
 पुंसिक्लीबेसैन्यरथांगयोः॥६॥ग्रामजालेकुंभकारभांडेराष्ट्रेचदृ
 श्यते॥नदप्रभेदेवाद्येचद्गद्गरोथगुणध्वनौ॥७॥प्रसिद्धावपितं
 कारस्तारोत्पुचस्वरेत्रिषु॥तारिण्यंगदमात्रोःस्त्रीननात्ररक्षा
 क्षिमध्ययोः॥८॥ताम्रंधेतिमिरंध्वातेतोत्रेप्राजनवैणुके॥ध
 न्याकेतुंवरीशुन्याताम्रंशुल्बेरुणेत्रिषु॥९॥पेटकेनाविचत्त
 रीतुषारःशीकरेहिमे॥दृतिकर्त्तव्यतातंत्रमुपायश्चद्विसाध
 कः॥१०॥तीव्रंकटुनितांतंचदर्दरःशैलभुग्नयोः॥उपायेनिर्ग
 मेद्वारंदारुस्यादेवदारुच॥११॥दासीसुतोष्ट्रोदासेरोदेहयात्रा
 शनेमृतौ॥दिगंबरोंधकारेचवाद्यमेघौचद्दुरौ॥१२॥धात्री
 भुव्यामलक्योचहरिशैलोधराधरौ॥धाराहरिद्राश्वगतिनि
 शांबुसृतिराजिषु॥१३॥धराधरौखड्गमेघौधीरःपंडितमंद
 योः॥धीरंचकुंकुममथोधरापृथ्वीधरोगिरिः॥१४॥नेत्रोनेत
 रिनेत्रंचगुणमूलेविलोचने॥नारंशुंठ्यांनरोधेचनरोजेमान
 वेःजुने॥१५॥नरेंद्रोरजिकेराक्षिविषवैद्येपिदृश्यते॥धान्योस्ते
 पेनिकारःस्याद्गुडूच्यामपिनिर्जरा॥१६॥नभश्चरोपक्षि
 देवोपांशुलाचनिशाचरी॥बलीकबनयोनीत्रंपूरःखाद्येप
 यश्चये॥१७॥सद्भारंभौपरिकारौखड्गफलेपिपुष्करं॥नद्यं
 तरालेपात्रंस्याद्भांडेचाथनिशापतौ॥१८॥पृथक्चरोगजेयूथ
 भंष्टेपक्ष्यंचरःस्मृतः॥स्थाल्यामंथेपिपिठरंपवित्रंकुशमे
 ध्ययोः॥१९॥देहोपांतलिपुत्रेचपुरंस्यात्गुग्गुलोपुरः॥वरो
 जामातरिचतेकुंकुमेचनपुंसकं॥२०॥वक्रशनेश्वरेऋरेपुटभेदे
 तथानृजौ॥कुब्जवृक्षेद्वरेवारोबंधुरंरम्यतम्रयोः॥२१॥भ्र
 मरःकासुकेभृंगेभरोतिशयभारयोः॥विषेस्वादौचमधुरंमल्लि

कायांचमाधुरं॥२२॥ मखाग्नौचमदावीरोमक्षिकायांचमत्सरः
 ॥महेन्द्रोभूधरेशचैतच्चत्रेचमंशरः॥२३॥ विघ्नमन्मथयोर्मारो
 मकरोराशियादसोः॥गमनोत्सवयोर्पात्रारुधिरंकुंकुमेपिच॥
 ॥२४॥ वृक्षभित्वापयोरोध्रौदैत्यभेदेमृगेरुरुः॥लंबोदरःस्याद
 ह्मनेगणानामधिपेपिच॥२५॥ लक्ष्मीपुत्रौस्मरहयोविस्तारौ
 स्तंभविस्तृती॥विप्रस्तातेस्त्रियांक्षेत्रेचयेरेणौचरोधसि॥२६॥
 स्यादुश्चरेचनक्षत्रेवल्लूरंगदनेपिच॥वल्लुरात्रिषुसंशुष्कमांस
 शूकरमांसयोः॥२७॥ वैकेल्पेपिचविश्लेषेविधुरं विकलेत्रिषु॥
 विकारौविकृतेरोगेविश्वकद्रूश्चभित्तवलो॥२८॥ चरोगेकुंकुमे
 वेरंवेठरःशठमंदयोः॥अथव्यतिकरःपुंसिव्यसनव्यतिषंग
 योः॥२९॥ पर्याणोऽक्षोपकरणेशारिःशकुनिकांतरे॥श्रीर्ल
 क्ष्मीवेशसंपत्सुभारतीशोभयोरपि॥३०॥ शिखरंशैलर
 क्षाग्रकक्षापुलकेकाटिषु॥पक्षदाडिमवीजाभमाणिक्यशक
 लेपिच॥३१॥ शुक्रंरेतोक्षिरुक्शुक्रोनाकाव्यज्येष्ठवह्निषु॥
 गजभूषाचभृंगारःशुषिरंगर्तवाद्ययोः॥३२॥ कुटजैवासवेशक्रो
 वरीशच्योःशतावरी॥शक्वरीमेखलाछंदःशवरःसलिलेशि
 वे॥३३॥ स्थिरामहीशालपण्योःशंबरंसंघमेजले॥शंबरोदै
 त्यहरिणोशत्रंस्यात्कैतवेबले॥३४॥ स्रोतोर्जनेचसौवीरंकां
 जिक्वेवदरेपिच॥दलतिग्मकरोसीरौसांद्रंमृदोघनेवने॥३५॥
 तंत्वाद्यग्रंथयोःसूत्रंकारणेपिचदृश्यते॥दूतिरांताः॥शैले
 चलोःचलाभूमावशालःसर्जवक्रयोः॥३६॥ अलिःसुरापु
 ष्यलिहोःकल्लोलेण्याकुलेत्रिषु॥आलुर्गलेतिकायांस्त्रीक्रीबं
 मूलेचमेलके॥३७॥ आलिःसेतुःसखीयज्वाशौटिकश्वा॥सु
 तीबलः॥आभीलंभीषणोहृक्कुंडलाभूवाग्लुधांगनाः॥३८॥
 आर्द्रसूरणयोरोलकालःस्यान्मृत्पुष्पयोः॥अंशेवृक्षाव
 पिकलाकदलीध्वजरंभयोः॥३९॥ कफोपिघातेज्वालेच

कीलावत्कीलद्रुष्यते॥ शिरसोस्थिक्पालोस्त्रीघटादेशः शि
 लेव्रजे॥ ४०॥ काकोविषंचकाकोलोसास्नायामपिकंचलः॥ धू
 नकेपिकलकलःकामलःकामुकेमधौ॥ ४१॥ कुलंगोत्रेगणेदे
 हेननाज्ञानेचकेवलं॥ केपिलाशिंशपाकौत्योःकपिलोश्रीमुने
 शुनि॥ ४२॥ कोलोक्पालावुत्संगेवराहेभेलकेपिच॥ पिप्पल्य
 पिचकोलास्यात्कोलंचवदरीफले॥ ४३॥ मृगेजलेचकमलं
 कुवलेबदरोत्पले॥ कलोलौशान्नबोलोलौपर्कद्व्यांचकमंडलुः
 ॥ ४४॥ कर्मरंगतरौकर्मफलंदुःखेसुखेपिच॥ करालोधूर्णतैले
 पिदेशेकेशेचकुंतलः॥ ४५॥ कौतूहलप्रशस्तेपिरवल्लुश्चर्मणि
 चातके॥ वस्त्रेनिम्नेचाथखलंशस्यस्थानेशठेत्रिषु॥ ४६॥ मंड
 लेमणिकेगोलंगोलागोदावरीसरवी॥ गोपोभूपश्चगोपालोच
 पलःपारदेपिच॥ ४७॥ चपलापिप्पलीलक्ष्मीपुंश्चलीविद्युत-
 स्मृताः॥ कुलं कुलंस्वलितयोर्जबालौपंकशैवलौ॥ ४८॥ जं
 गलोनिर्जनेदेशत्रिलिंगःपिशितेस्त्रियां॥ जालंदंभेपिजंबीरेदेव
 भेदेपिजंभलः४९॥ दूलाः॥ तपोर्मिर्दुहितातलंमूलचपेटयो ॥
 तालोगीतक्रियामानेदरितालेद्रुमौतरे॥ ५०॥ लोहेहारमणौ
 पुंसिपवाग्वातरलास्त्रियां॥ ब्रह्मदारौपिचौतूलंतुलासाद
 श्ययोस्तुला॥ ५१॥ तमालोवरुणेखड्गेतापिष्ठेतिलकेपिच॥
 गुवाकेपिचतांबूलंविटुंगेपिचतंडुलः॥ ५२॥ दुकूलंश्लुष्णवस्त्रे
 पिचार्धेपत्रेष्ठदेदले॥ धवलागविनाशंदेशुकुसुंदरयास्त्रिषु॥ ५३॥
 परमाणौचपीलुःस्याहेहेचात्मनिपुद्गलः॥ शस्ताकारेप्यथतरौपिप्प
 लःपिप्पलंनले॥ ५४॥ शास्त्रमलीशिंशपाचैवपोतिकाचापिपिर
 छिला॥ सशमश्रुयुवतीपालिःपंक्तिःकर्णलतापिच॥ ५५॥ वीणा
 दंडेप्रवालेस्त्रीविद्रुमेनवपल्लवे॥ नलेकाशेपोटगलःपित्तयुक्ते
 चपित्तलः॥ ५६॥ पिगलःस्यात्कपावग्नावाशुब्रीहिश्चपाटलः
 ॥ फलंजातीफललाभेवाणाग्रफलकेपिच॥ ५७॥ फेनिलंबदरेः

रिष्टे बालोऽद्भीबेरकेशयोः॥ बलिर्जराभ्रयत्वे स्त्री गृहदार्ब सु रौब
 ली॥ ५८॥ बलंगंधरसे रूपे क्लीबं वाट्यालके स्त्रियां॥ बहुलः क्षण
 पक्षे पिने लाने दापि वार्त्तलः॥ ५९॥ दुर्हिनेष्वथ वैलास्यात्सिंधोः
 कुले च भोजने॥ ऋषिभेदे पुंवे पुंसि भैलंभी रुहदि त्रिषु॥ ६०॥ मेख
 लाः द्विनितं वेपि ग्रहे नामंगलं शुभे॥ निकटे पिचमूलं स्यात्सूत्रे
 पिचमातुलः॥ ६१॥ मौलिः कंकेलि वृक्षे पिमलः पात्रे कपालिनि
 ॥ बलीयसि च मत्स्ये च मंदुलं परिधोगणे॥ ६२॥ बिंबे देशे नाच
 शुनिरसालस्त्रिषु चूतयोः॥ जिह्वा कमलयोर्लेला शालास्या
 जृहशाखयोः॥ ६३॥ तरुजातौ मत्स्यभेदे शालोहाले नृपे पिच॥
 निगडे पुंस्कटी च ह्रस्वे च शृंखले त्रिषु॥ ६४॥ शालिर्गंधमृगे धा
 न्ये शयालुः कुक्कुरे लसे॥ शकलं बल्कले खंडे शीतलः शिशिरे
 निले॥ ६५॥ षंडाली तैलमानं स्यात्सारसी स्त्री च कामुकी॥ सिध्म
 ला शुष्कमीने स्त्री त्रिलिग्यां तु किलासिनि॥ ६६॥ ऋजौ वृक्षे च स
 रलः सारलौ वरणसर्जयोः॥ हस्तिमल्लो गजास्ये च हेला वशा विला
 सयोः॥ ६७॥ ॥ इतिलांताः॥ यागे च मद्यसंधाने स्नाने चाभिष
 वः पुमान्॥ मृता वसत्वे चाभावः स्याद्रजः पुष्यमार्तवं॥ ६८॥
 आश्रवो गी कृतौ वश्ये आहवौ यागसंगरौ॥ उपप्लवौ राहूत्यातौ
 कितवौ मत्तवं च कौ॥ ६९॥ खलीने स्त्री कविः पुंसि काव्यकृच्छु
 ऋसूरिषु॥ कैतवं तुल्यलेयूते राजिकायां सुति स्त्रवः॥ ७०॥ केश
 वः केशवी न्विष्णुर्गालवो मुनिलो ध्रयोः॥ जीवो स्त्री जीविते पुं
 सि गुरुजंत्योः स्त्रियां गुणे॥ ७१॥ तत्वं विलंबिते नृत्ये स्वरूपे पर
 मात्मनि॥ मेघे राक्षि सुरे देवो द्विजिह्वो व्याडसूचकौ॥ ७२॥ ध्रुवो
 वदे स्मरारौ च गीति सुकृभेदयो ध्रुवा॥ ध्रुवो धूर्तप्यथ नवो नू
 तने वाससे स्तुतौ॥ ७३॥ प्लवो निषादे मर्कट्यां भेके भेले गतौ कपौ
 पल्लवो विस्तरे विंगे किसले विटपे वने॥ ७४॥ पटादौ पार्थिवो राक्षि
 वल्लवः सूदगो पयोः॥ गजे धानि शुक्रे च पर्शुरामे च भार्गवः॥ ७५॥

दूर्वागौरीचभार्गव्योसत्तासंसारयोर्भवः॥भावोगौरवितेजंतौ
 पदार्थभिनयांतरे॥७६॥माधवोहरिवैशाखोराजीवोमृगमी
 नयो॥रौरवौघोरनरकौलवश्छेदनलेशयोः॥७७॥करजभिर्यु
 लेलद्वाःवद्यपक्षिप्रभेदयोः॥विश्वंशुंठ्यासमस्तेचनिर्वाणेविभ
 वोधने॥७८॥अश्वोघेवाडुर्वनस्त्रीपातालेनाद्विजोर्वयो॥वडुवा
 श्वाकुंभदास्योर्योगेकीलेहरेशिवः॥७९॥सरवंक्षेमंशिवंश्यामा
 ॥मलकीचाभयाशिवा॥पाडवस्तरसेरागेसैधवौलवणाश्व
 योः॥८०॥स्वोस्त्रियांज्ञातिधनयोःस्वमात्मनिनपुंसकं॥आधेय
 धारणेसत्वेमेलकेपिचसंभवः॥८१॥द्वतिवांताः॥अपभ्रंशो
 दुष्पतनेभाषाभेदापशब्दयोः॥टीकार्द्व्यणावादर्शावाशातृणा
 दिशोस्त्रिया॥८२॥प्रभुशंकरयोरीशःस्त्रियांलंगलदंडके॥दि
 गबरेकपौकीशःकेशोवालप्रचेतसोः॥८३॥जीवितेशोयमेना
 येदेशःसंहननेपिच॥सर्पक्षतेशज्ञानेचलोचनेदर्शनेचदृक्॥
 ८४॥नाशःपलायनेमृत्यौनिस्त्रिंशोखड्गनिर्दयो॥निशास
 त्रिहरिद्राचमृगादौप्रथमेपशु॥८५॥पुरोडाशोहविर्भेदेचम
 स्यापिष्टकस्यच॥रसेसोमलतायाश्चदुतशेषेचकीर्त्यते॥८६॥
 पाशःकचार्थसंघार्थःकर्णातेशोभनार्थक॥छन्नाद्यंतंचनिंदा
 र्थपाशःपस्यादिवधने॥८७॥वार्ताहरेपुरोगेचसहायेचप्रति
 स्पशः॥लोमशोमेढ्रकेपिस्याद्विवशोवशविह्वलौ॥८८॥वंशो
 वर्गेचपृष्ठांशेवंशोवश्यागृहेपिच॥आयत्तताप्रभुत्वेच्छेवशःपर
 वशेत्रिषु॥८९॥दानेरोगेपिचस्पशःसदृशतूचितेसमे॥द्वति
 शांताः॥आष्टेसुस्थ्यंचरीषेनाकिशोरहरिशंभुषु॥९०॥अभिला
 षेऽनुतर्षःस्यात्पानेच्छाचाप्यश्यामिषं॥सभोगोत्कोचमांसेषुउ
 पावाणात्मजानिशा॥९१॥भलूकेशोणकेचक्षोर्निक्षत्रेपुंनपुंसकं॥
 ऋषिर्वेदेपिकक्षस्तुदोर्मूलेशुष्ककानने॥९२॥कक्षावरत्राप्रकोष्ठ
 स्पर्शेद्रुहणिकासुच॥कुल्माषकांजिकेनातुयवकेस्यादद्याविले॥९३

पापे च कलुषं घोषः शब्दाभीरनिवासघोः ॥ शुचौ दक्षे च नो सत्या
 तर्षो लिप्तापि पासयोः ॥ १४ ॥ दक्षः प्रजापतौ ताम्रचूडे हरचपे प
 दौ ॥ पौरुषं मानभेदे च पुत्रागे पुरुषो नरे ॥ १५ ॥ पक्षौ मासार्धपा
 श्वौ च महिषी राजपद्यपि ॥ मूर्खे माने फले माषो मेघौ राश्यंतरो
 रणौ ॥ १६ ॥ संख्यायां तु ननालक्षं क्रीबं व्याजशरव्ययोः ॥ हरता
 ह्यौ विशालाक्षौ शेषौ नानंतसीरिणौ ॥ १७ ॥ उपयुक्ते तरे त्वस्त्री
 शैलूषो नटबिल्वयोः ॥ शुश्रूषापरिचर्या च सहर्षः स्पर्धते मुदि ॥ १८
 ॥ इति षोडशः ॥ योग्यायामंतिकेभ्या सोऽधिवासौ स्थानसंस्त्रिये ॥
 आख्यायिकापरिछेदे चाप्रचासो निर्वृतावपि ॥ १९ ॥ उदर्चिरुत्तमेव
 न्हावेनः पापापराधयोः ॥ कनीयाननुजेत्त्येव कंसो मानेऽसुरांतरे ॥
 ॥ २० ॥ तैजसे तस्य पाने च कुत्सः स्तवकहारयोः ॥ छंदः पद्यश्रुती
 छासुतरो वेगे वलेपि च ॥ २१ ॥ तमः शोकेऽप्यश्रुहिमर्तो नाधर्मे व्रते तपः
 पद्मे स्वर्णेतामरसं निशादुर्गाचतामसी ॥ २२ ॥ मणितोषेदरे त्रासो रा
 सी वितार्थचेदयोः ॥ झिंक्यां च दासी दीर्घायुर्नरपिः काकश्च शाल्मलिः
 ॥ २३ ॥ योत्रे च वक्रशरव्याने स्वांते सरसि मानसौ ॥ माश्वंद्रमासयोः पुं
 सिखर्जूरैस्त्वोर्महारसः ॥ २४ ॥ राजहंसो नृपाग्रे च जिह्वाभूः शलुकी
 रसा ॥ जलेशरीरधातौ च पारदस्वादयोरसः ॥ २५ ॥ भाषाशृंखलके
 रासः क्रीडायामपि गोदुहां ॥ रहोरते च गुह्ये च रभसो हर्षवेगयोः
 ॥ २६ ॥ विहायाः शकुने पुंसि विहायः स्तेनपुंसकं ॥ पुत्रादौ तर्णके व
 र्षे वत्सः क्रीबंतु वक्षसि ॥ २७ ॥ रसे क्रूरे च विकृतौ बीभत्सस्त्रिषु नार्जु
 ने ॥ व्यासो मुनौ च विस्तारे बर्हिर्नौ कुशशुष्मणोः ॥ २८ ॥ अग्रे प्रधाने
 च शिरः श्रीवासो विष्णुधूपयोः ॥ सुमनाः पुष्पमालयोः स्त्रियां
 नां देवधीरयोः ॥ २९ ॥ वीणाभेदे सर्जरसो धूणकेऽप्यशसारसं ॥ पद्मे
 नापक्षिणीदौ च सरोनीरतद्वागयोः ॥ ३० ॥ हविः सर्पिषि हव्ये च हं
 सस्तखगस्तूर्ययोः ॥ निलोभे नृपतौ विष्णावंतरात्मनि च ष्यते ॥ ३१
 इति सोडशः ॥ अवग्रहः स्यात्प्रकृतिभाववृष्टिविबंधयोः ॥ ३२

अबरोहोवतरणेविदिवेचलतोहमे॥१२॥ आरोहस्तनितवे
 स्यादीर्घत्वेचसमुच्छ्रये॥ शक्तौस्नेहेचाग्रहःस्यादीहातूचमवा
 ल्यो॥१३॥ सूत्रेचपाकपानेचकटाहोमहिषीशिरो॥ खड्गकोपे
 चकलहोदात्तूहश्वातकेपिच॥१४॥ समारंभेपिपटहोब्रह्मण्य
 पिपितामहः॥ प्रवाहोव्यवहारेचबहुर्विपुलसंख्यो॥१५॥ व
 राहःसूकरेमेघेसुस्तकेप्यथमूर्धने॥ अविद्यायोचमोहःस्याह
 षस्कंधेऽनिलेवहः॥१६॥ देहनिर्माणेसैन्येषुबूहःस्यादश्वविग्रह
 ॥ संग्रामेप्रविभागेचदेहविस्तारयोरपि॥ वैदेहीपिप्पलीसीताव
 णिकूसूरीरोचनास्वपि॥ संक्षेपेपिसंग्रहःस्यात्सिंहोवार्ताकु
 वासकौ॥१७॥ राशिभेदेहरोसिंहःश्रेष्ठार्थेचोत्तरेस्थित॥ सौहृदे
 घृततैलादौस्यात्स्नेहोऽप्यव्ययाःपरे॥१८॥ दूतिहोताः॥ अथा
 व्ययाःपरेवाच्यानजभावेनिगद्यते॥ तद्विरुद्धेतदन्येचनिषेधेपि
 चदृश्यते॥२०॥ सादृश्येचषडर्थेचहिरुग्मध्यविलासयोः॥ पुनर
 र्थेगर्भोऽर्थेचसुष्टुत्यर्थप्रशंसयोः॥२१॥ चपादपूरणेपक्षांतरेहे
 तौविनिश्चये॥ हाविस्मयेप्रमोदेचओमेवंप्रणवार्थयोः॥२२॥
 युक्तार्थेसाधनार्थेचसांप्रततद्विशेविदुः॥ दुंसितर्केचानुमतौवा
 र्तायामरुचौकिल॥२३॥ प्रातर्दिनेचपूर्वत्रैत्यर्थेपूर्वेयुरिष्यते॥
 ॥ दूतिनानार्थवर्गः॥ आनंदःस्तुक्शुभंदिष्ट्याकटवेकटचाद्रुते
 ॥ भूर्भुवःस्वस्तिभुवनमनागर्थेदरंस्मृतं॥२४॥ आमंदमभ्युप
 गमेनवरंकेवलार्थकम्॥ प्रांतरर्थेऽनपयतिक्षणमात्रेक्षणस्य
 णो॥२५॥ क्षेमपुण्येस्वस्तिनास्यादुच्चैरर्थेऽदुर्कीर्तितम्॥ वारंवार
 श्चदर्थेवारंवारेणचेष्यते॥२६॥ उताहोयदिवायहाकिंवानेति

अथाव्ययानित्रीणानेदार्थस्यदेभद्रुतार्थस्यत्रिभुवनस्यैकंदृषदर्थस्यै
 क॥२४॥ अभ्युपगमार्थस्यैकंकेवलार्थस्यैकंप्रातरर्थस्यैकंक्षणमात्र
 स्यैकं॥२५॥ द्वेषुण्यार्थस्यद्वेउच्चैरर्थस्यद्वेश्चदर्थस्य॥२६॥ वटविक

समादमे ॥ कित्वर्थेपि तु यद्यर्थे सचैत्रोक्तादिवाचकं ॥ २७ ॥ अस्या
दकालसामान्येतिदंतप्रतिरूपकं ॥ सज्जः सहार्थेनेत्याहनिषे
धेयदिशेषगीः ॥ २८ ॥ विभाषाः न्यतरस्यां वाविकल्पार्थाः प्रकी
र्तिताः ॥ तैदृतिस्या त्वयेत्यर्थे मयेत्यर्थे च मेदृति ॥ २९ ॥ ॥ इत्य
व्ययवर्गः ॥ ॥ लिंगादिसंग्रहेऽनुक्तमभेरेणाभिदध्यहे ॥ स्त्रिया
माजिर्दरजातिपुरुद्वापाः समाः शरत् ॥ ३० ॥ सिकताद्याबहुत्वे
पिविंशत्याद्येकवागपि ॥ पुंस्त्वेहाहाहुहृर्ग्रथिः पाणिः कलिर्दृति
मौलिः ॥ ३१ ॥ अंजलिश्चिः कुक्षिर्मरकलोकोत्तरासंगाः ॥ यवक
वातसेकेतपोतकर्तगरुच्छदाः ॥ ३२ ॥ श्लेष्मोष्मपापयश्मास्या
मोनोवातायनस्तनः ॥ फेनाभिजनकलापनिकाल्पाहारो
हारोपलकलोलः ॥ ३३ ॥ फालचषालकीतंडुलशैवलखलवि
भवप्रसवाः ॥ आनाः पजननाडीभ्योयुगमंगंपदेव्रणो ॥ ३४ ॥
आनंदेदुंदुभिरथबहुत्वेप्यसवोप्रहाः ॥ सक्तवोवल्लजालाजा
दाराः प्राणादशादृति ॥ ३५ ॥ क्लीबेकलत्रविषबीजकटस्वरत्न
तल्योक्तकुंकुमप्रवीडतृणाक्षराणि ॥ शृंगाटपीठगुदभेषजपृष्ठ
किण्वदैवाशुभाशुचिवुकोदुपसाहसानि ॥ ३६ ॥ यकृत्कुहकलि
ध्रानितीरेकालश्वजानुच ॥ धर्मार्धसारमित्राण्यंगदनन्याय्य
बंधुषु ॥ ३७ ॥ पुनपुंसकयोर्दार्जीवातुस्थायुसीधवः ॥ स्याद्वा
स्तुहिगुतिततउसानुकुंबुकमंडलु ॥ ३८ ॥ गोमयकुमुदबिंबकु
बिंबशंखाग्रमशृणसुवर्णतीरणाः ॥ नूपुरशिरवरतूर्याशर
हांकुशबर्हिपल्लवाः ॥ ३९ ॥ व्रतदिनमासवर्षादलवल्कको
टरखंडवासवाः ॥ चदनपद्मधर्मकोलाहलकिसलयदेहदोहदाः

त्यार्थस्य द्वे कित्वर्थस्य द्वे यद्यर्थस्य ॥ २७ ॥ कालसामान्यस्यैकं स
हार्थस्यैकं निषेधार्थस्यैकं ॥ २८ ॥ त्रीणिविकल्पार्थस्य त्वयेत्य
र्थस्यैकं मयेत्यर्थस्यैकम् ॥ २९ ॥

कुलिशध्वजकार्पापणनिधानमुस्ताकर्कारुशृंगवलयाः॥५८॥
 लप्रवालचषकोपवासकासारकटकसेतानाः॥५९॥ आकाशकुं
 जकुतपौदनवारवाणपुस्तावतंसनखमंडपकच्छुच्छाः॥कोता
 रकंकणतडामकिरीटराष्ट्रतीर्थत्रणस्तवकसेक्रेमपीठकानि
 ॥६०॥ समरसरकरणविरपागनागैरिवदेवतकुटागाराः॥प्रो
 थमुदूर्तदिवसफलानिमासनिदाघमुसलतिलकानि॥६१॥
 बल्मीकबाल्मीकवृषणद्रोणगोडीवनिगडानिच॥मुकुलादिच
 विद्वेयंशिष्टसंदर्भतोपरां॥६२॥ अथस्त्रीनपुंसकयोःकेलिर्म
 णिर्घोनिर्मसिर्मुनिः॥मरीचिशाल्मलिःस्वातिःश्रेणिर्मुष्टिस्तिथिः
 सृणिः॥६३॥ ऊर्मिर्गर्भस्तिरशनिर्वेपाष्णीषुधिराशयः॥वस्तिश्च
 किष्कुकेन्दुश्चवैश्वतनिबबाहवः॥६४॥ गंडूषगर्जजागरभुज
 कीलज्वालवर्तकव्रीडाः॥उत्केठसटवराटकरभसाःस्त्रीत्वेतु
 टाबंताः॥६५॥ शल्लकोरुश्विकःकीटःशारस्तूणाघटःकरः॥शं
 फरोवेतसश्चामीस्त्रियाड्युताप्रकीर्तिता॥६६॥ स्त्रीक्रीवयो
 रुदुर्दामाच्छर्दिर्ज्योतिःसरोर्चिषः॥मुखंलसंवणिज्यंचबडिशक्रो
 डपाटलं॥तारकरसननीतमेतेटाबतकाःस्त्रियाम्॥द्व्यंतास्तु
 नगरीस्थानस्थलानिपुरपाटलं॥६७॥ त्रिलिङ्ग्यादुप्रतिसर
 स्कुलिगनेखरागलाः॥केदरंशृखलेनालंबलूरफलमुस्तका
 ॥६८॥ जभश्चटाबंताएतेस्त्रियामथबिभीतकः॥हरीतकाटक
 तटकवाटाश्चगुणेवटः॥६९॥ मंडलेशलभंभल्लावकंकलशकेदलो
 ॥मृणालामलकोदादिमश्वद्व्यंताःस्त्रियामिमो॥करणेत्पुटत्रिपु
 यथातस्यव्याख्यानमित्पदः॥सूत्ररुद्राण्यवशवनुमानदतीच्छ
 ति॥७०॥ ॥दुतिलिङ्गादिसंयुद्देवर्गः॥ ॥दृष्टप्रयोगायेशब्दः
 प्रायस्तद्देहकीर्तिताः॥अप्रयुक्तास्तपाणिन्यादिषुदृष्ट्याप्युपेक्षि
 ताः॥७१॥ दूतितृतीयकाण्डःसमाप्तः॥दूतिश्रीपुरुषोत्तमदेवरचित
 स्त्रिकादुशेषाभिधानकोशःसमाप्तः॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

श्रीगणेशायनमः॥ शुद्धवर्णमनेकार्थशब्दमौलिकमुत्तमम्॥ कं
 ठेकुर्वंतुविद्वांसःश्रद्धधानादिवानिशं॥१॥ शब्दाम्बोधिर्यतो न तो
 कुतो व्याख्या प्रवर्तते॥ स्वानुबोधैकमानायतस्मैवागात्मनेनमः
 ॥२॥ सरस्वत्या प्रसादेन कविर्बधाति यत्तदम्॥ प्रसिद्धमप्रसिद्धं
 वा तत्प्रमाणं च साधु च॥३॥ शिवः शर्वः शिवः शुल्कः शिवः कीलः
 शिवः पशुः॥ शिवा गौरी शिवा क्रोष्ट्री शिवं श्रेयः शिवा भया॥४॥
 गौरी शिवप्रिया प्रोक्ता गौरी गौरी च नामता॥ गौरी स्यादप्रसूता
 स्त्री गौरी शुद्धा भयान्वया॥५॥ हरि रितो हरिर्भानुर्हरिर्विष्णुर्हरि
 र्मरुतः॥ हरिः सिंहो हरिर्भैको हरिर्बाजी हरिः कपिः॥६॥ हरिरंशु
 हरिर्भैरु हरिः सोमो हरिर्ममः॥ हरिः शुक्रो हरिः सूर्यः स्वर्णव
 णो हरिः स्मृतः॥७॥ दिष्टदृष्टिर्द्वितीति स्वर्गावज्जवाग्वाणवारिषु॥
 भूमौ पशौ च गौ शब्दो विद्वद्भिर्देशसु स्मृतः॥८॥ मधुमद्यं मधुसौ
 द्रं मधुपुष्परसं विदुः॥ मधुर्द्वैत्यो मधुश्चैत्रो मधूकोपि मधुर्मतः॥
 क्षुद्रा वेश्या नटी क्षुद्रा क्षुद्रास्यान्मधुमक्षिका॥ असहिष्णुर्नरः क्षु
 द्रः क्षुद्रा स्यात्कंटकारिका॥९॥ वाहो युग्मं घने वाहः प्रवाहो
 वाह उच्यते॥ वाहो माया विशेषश्च वाहो वा हरिति स्मृतम्॥११॥
 दृष्टकादिच यो हारो हारो मुक्तागणः स्मृतः॥ हारो मणिविशेषश्च
 हारो रजत उच्यते॥१२॥ आत्मा भावो मनो भावो भावः सत्ता भवो
 पि च॥ भावः पूज्यात्मको लोको यदर्थो भाव उच्यते॥१३॥ कुप्या
 कन्या समारज्या ता कुप्यः स्यात्करिकम्बलः॥ कुप्यः कुशः कुप्यः
 कीटः प्रातश्भायी द्विजः कुप्यः॥१४॥ कुशे काले तिलेच्छागे कम्बले
 सलिले म्वरे॥ दौहित्रे खड्गपात्रे ग्रीकुतुपाख्या प्रवर्तते॥१५॥ वाणे
 वाचि पशौ भूमौ दिशि रश्मौ जले सिनि॥ स्वर्गो मातरि वज्रे ग्नौ सु
 रवे सत्ये च गो ध्वनिः॥१६॥ स्वर्गे रसे च वज्रे च वली वट्टे च गोः सुमा
 नः॥ स्त्रियां नयनदिग्भागमातृवाग्भूजलेषु च॥१७॥ त्रिपायशसिसौ
 भाग्ये येनौकांती महिम्नि च॥ सूर्ये संज्ञाविशेषे च शशांके च भगश्रुतिः॥१८॥

पर्यन्तेराज्ञिगीर्वाणेन्यवदत्तरिभर्तरि॥मूर्खेवालेजिगीषोचदे
 वाक्तिर्नरिक्वृष्टिनी॥१९॥मूर्द्धितेजलेकायेसुखेब्रह्मणिमारुते॥
 कामेकालेसुवर्णेचकशब्दोद्विणेध्वनौ॥२०॥तूर्यास्येश्रीफले
 पद्मेकुञ्जराग्रकरेदिवि॥क्षीपेतीर्थनिमित्तेचविशिष्टेपुष्करध्वनिः
 ॥२१॥रसोजलंरसोहर्षोरसःशृङ्गारपूर्वकः॥रसःसालद्रुनिर्यासः
 पारदोपिरसोविषं॥२२॥क्षीरेपुष्परसेतोयेमद्येमएहेघृतेसृजि
 सप्तस्वर्गेषुकीलालप्रवदतिमनीषिणः॥२३॥तिलपिष्टेमलेमांसे
 जम्बालेकोमलेश्मनि॥शवेक्षीरेवलेप्राज्ञाःपल्लंपरिचक्षते॥२४॥
 जीवेशाज्ञिविधोधर्मैतपस्विनितुरंगमे॥शीतेपक्षिविशेषेचहंस
 शब्दोदरेपिच॥२५॥हयपुच्छध्वजेपुण्ड्रेशेलेसुसिगुणाधिके॥विषे
 धामनिभूषायांललोमेतिलुधैर्मतं॥२६॥वसुसूर्योवसुर्देवोवसुर्व
 न्दिर्वसुर्मही॥वसुर्त्नंवसुद्रव्यंवसवोष्टौध्रुवादयः॥२७॥अस्य
 राणिस्मृतावर्णावर्णाश्चेतादयोगुणाः॥वर्णोवाद्यगुणोगाथावर्णा
 गेयादिजादयः॥२८॥वर्णोगुणोक्षरजसःशुक्लादिब्राह्मणादिषु॥व
 र्णस्तौक्यापोचवर्णःस्याद्रूपभेदयोः॥२९॥शुक्लोवर्णोज्जुनो
 नामपादुवोप्यर्जुनोमतः॥अर्जुनस्तृणजातिस्यादर्जुनःककुभो
 द्रुमः॥३०॥वलिस्त्रिमध्यभागोर्मिर्वलिर्वर्षजराकृतिः॥वलिपूजो
 पहारःस्याद्वलिर्दानवसत्तमः॥३१॥ब्रणस्यावरणेपटुःपट्टोभूषादि
 ताक्षरम्॥वीरदीप्तास्मृतःपटुःपटुःस्यादपिचासनम्॥३२॥रधेच
 स्त्रेविनामध्येन्यवधानेन्तरात्मनि॥वहिर्योगेवकाशेचविशेषेव
 सरेन्तरम्॥३३॥अरिष्टंगृहमित्युक्तमरिष्टोवृषभासुरः॥काकनि
 म्बावरिष्टोचअरिष्टंक्षेममीरितं॥३४॥मंडलभूमिभागश्चमंडलंश
 रमासुतः॥मंडलंवल्लं प्रोक्तंसेधातोमंडलंमतं॥३५॥इन्द्रियंकेव
 लप्रोक्तकम्बलोरोमजःपटः॥केम्बलंतुगवांसास्त्राकंबलेकंबलं
 विदुः॥३६॥कुतलेदेशपर्यायःकुंतलकेशवाचकः॥कुंतलःसूत्रधार
 श्वकुतहस्तोपिकुंतलः॥३७॥मणिलिंगाग्रिमोभागोमणिप्रोक्तोभग

ध्वजः॥ मणिः कूपमुखं ज्ञेयं पद्मरागादिको मणिः॥ ३८॥ तंत्रं शा-
स्त्रं कुलं तंत्रं तंत्रं सिद्धौषधी क्रिया॥ तंत्रं सुखं बलं तन्त्रं तन्त्रं प-
वनसाधनं॥ ३९॥ नेत्रं वस्त्रविशेषश्च नेत्रं च सुखदा हतं॥ परिवर्त-
गुणो नेत्रो नेत्रः कस्तूरिका मृगः॥ ४०॥ वातादिप्रकृतिधातुर्हृत्तुर्दे-
हरसादिकम्॥ क्रियाभावः स्मृतो धातुर्धातुः शैलो पलोद्भवः॥ ४१॥
सुधाप्रासादभागद्रव्यसुधा विद्युत्सुधा मृतम्॥ सुधैकं भोजनं ज्ञेयं सु-
धाधात्री सुधास्तुही॥ ४२॥ कांडो वाणस्तुला काण्डः काण्डः संघात-
दृश्यते॥ कांडः कालो बलं कांडं कांडं मूलं तरोरपि॥ ४३॥ वेला काल-
विशेषः स्याद्द्वेला सिंधुजलोद्गतिः॥ वेला सेवाङ्गुलीच्छेदे वेला द्रोण्य-
न्तरे ध्वनिः॥ ४४॥ उत्सवे च प्रकोष्ठे च सुहृते नियमे तथा॥ कालश-
ब्दो व्यवस्थायां समयेपि निगद्यते॥ ४५॥ भ्रूणो भीरुर्द्विजो भ्रूणो भ्रू-
णो गर्भाशयः स्त्रियाः॥ भ्रूणो रुजः शिशुर्भ्रूणो भ्रूणो विकल उच्य-
ते॥ ४६॥ अहिर्देत्यविशेषः स्यात्सूर्योऽप्यहिरहिध्वजः॥ भुजङ्गो हि-
समारब्धातः सिंहिकास्तुरप्यहिः॥ ४७॥ व्यालो हिः स्वापदो व्या-
लो व्यालः स्यात्कुटिलः करी॥ प्रमादवान्नरो व्यालो व्यालो बाल उ-
दाहृतः॥ ४८॥ शब्दादिविषयाः पंचप्रसिद्धा इन्द्र संज्ञया॥ श्रेष्ठ इन्द्रः
समारब्धातो देवराट् इन्द्र उच्यते॥ ४९॥ पयस्विन्यर्जुनि धेनुर्धेनुः
कुंजरकामिनी॥ असिपुत्रो मता धेनुर्धेनुर्वृत्तिः शिवं करी॥ ५०॥
धर्मो वृषो वृषः श्रेष्ठो वृषो गौर्महिषो वृषः॥ वृषो बलं वृषः कामो वृष-
णो वृष उच्यते॥ ५१॥ योगो युक्तिविशेषः स्यात्संयोगो योग उच्यते॥
योगश्चागामिको लाभः समाधिर्योग इष्यते॥ ५२॥ शलिर्मुखः श-
लिर्गर्भः शलिर्भृङ्गः शलिर्गदः॥ शलिः सर्पविशेषश्च शलिः कलिरु-
दाहृतः॥ ५३॥ सीतालस्मीरुमासीतासीता सस्याधिदेवता॥ सीता-
शीरध्वजापत्यं सीतामन्दाकिनीमता॥ ५४॥ सीता चालकनंदा च-
चक्षुर्भद्राच्युताः क्रमात्॥ प्रयागादीनां प्रवाहानां गयानामप्रकी-
र्तितम्॥ ५५॥ आदिष्टस्ववियोत्ताभिर्नाभिश्चक्रस्य पिण्डिका॥

कुटुंबस्याग्रणीनाभिर्नाभिर्निम्नोदरीतथा ॥५६॥ गोत्रं नामान्व
 यो गोत्रो गोत्रश्च धरणी धरः ॥ गोत्रावसुंधराज्ञेया गोत्रं च प्रवरं
 स्मृतम् ॥५७॥ शुक्रं देहवतां बीजं शुक्रमक्षिस्त्रजं विदुः ॥ ज्येष्ठमा
 सस्मृतः शुक्रः शुक्रो दैत्यपुरोहितः ॥५८॥ घनो मेघो घनं सान्द्रं कां
 स्य तालादिकं घनं ॥ घनं संघो घनमित्यं घनः स्याल्लोहसुङ्गलः ॥५९॥
 रामास्त्रीजामदग्न्यश्वरामोरामो शिताशितौ ॥ रामपशुविशेषश्च
 रामो दशरथात्मजः ॥६०॥ द्रोणस्यात्कौरवाचार्यो द्रोणः काकदत्तीरि
 तः ॥ द्रोणो गिरिविशेषश्च द्रोणः स्याच्चतुराटकः ॥६१॥ द्रोणी द्रोणाद
 कं प्रस्थात्कुडवश्च पलं विदुः ॥६२॥ शाणको माषकश्चैव यथा पूर्वच
 तुरगुणाः ॥ वीतरागोजिनः प्रोक्तो जितो नारायणस्मृतः ॥६३॥ कन्द
 र्व्योपि जिनश्चैव जिनः सामान्यकेवली ॥६४॥ जयंती नगरी प्रोक्ता
 जयंती च टकानुजाः जयंत्योषधिभेदे स्याज्जयंती शक्रसंभवा ६५
 रोहितं शक्रकोदण्डो रोहितो मत्स्यपुद्गवः ॥ रोहितो लोहितो वर्णो मृ
 गराजस्तरोहितः ॥६६॥ धातकी प्रोच्यते धात्री धात्री चामलकी
 तथा ॥ धात्री वसुंधराज्ञेया धात्री स्यात्स्तनदायिनी ॥६७॥ वीणा
 दण्डुः प्रवालस्यात्प्रवालः पल्लवः स्मृतः ॥ प्रवालो विद्रुमः प्रोक्तः प्र
 वालः सर्वलोभाजः ॥६८॥ तालः कालः क्रियामानं तालः पातालः
 मिष्यते ॥ वृक्षभेदः स्मृतस्तालस्तालः करतलध्वनिः ॥६९॥ का
 ष्ठा निशाककुपकाष्ठाकाष्ठा प्रोक्ता वसुंधरा ॥ काष्ठा कालविशेषः स्या
 त्काष्ठेदारुनिगद्यते ॥७०॥ वृक्षपत्रं पलाशः स्यात्पलाशो राक्षस
 स्मृतः ॥ पलाशो हरिणो वर्णपलाशः पाश उच्यते ॥७१॥ सत्रं गृह
 धनं सत्रं सत्रं सचरितं मंतम् ॥ सत्रं नामा युधं प्रोक्तं सत्रं दानं समी
 रितं ॥७२॥ कलासकुशलः कल्पः कल्पो ज्ञेयो निरामयः ॥ कल्पः
 कालविशेषश्च कल्पं मयं च कीर्तितं ॥७३॥ विष्टरो वर्द्धिपो मुष्टिर्वि
 ष्टरो ज्ञेयमासनम् ॥ विष्टरो द्रुमविशेषश्च विष्टरः क्रतुरेव च ॥७४॥
 साभासमिति रित्युक्ता समितिः संयुगावनी ॥ समितिः समयो ज्ञे

यः संग्रामसमितिर्मतः ॥ ७५ ॥ शितो वृषः शितः शुक्रः शितं रजतमु
 च्यते ॥ शयकोपिशितो ज्ञेयः शितो दैत्यपुरोहितः ॥ ७६ ॥ चित्रकं
 तिलकं प्रोक्तं चित्रकः स्वापदो मतः ॥ चित्रको मूर्खराजिश्च चित्रकोप्य
 न्तरोगरः ॥ ७७ ॥ बलो हली बलं सैन्यं बलं सत्त्वं बलौषधी ॥ रत्नज्यो
 तिर्बलो दैत्यो बलालक्ष्मीर्बलामही ॥ ७८ ॥ परिग्रहो द्विजग्राहः सै
 न्ये पृष्ठे परिग्रहः परिग्रहो नुबन्धः स्यात्स तद्ग्राह्ये परिग्रहः ॥ ७९ ॥ कुमा
 तृकः कदम्बः स्यात्कदम्बः सर्षपः स्मृतः ॥ कदम्बो वृक्षभेदश्च कदम्बे
 निर्गुणः पुमान् ॥ ८० ॥ प्रियको बीजसारश्च प्रियको हीपि चित्रको ॥
 प्रियकः प्रियकोपि स्यात्प्रियको मुक्तिको व्रती ॥ ८१ ॥ असौ विभी
 तको वृक्षः पाशको क्षोष्मिन्द्रियम् ॥ असौ रायणि रित्युक्तः कृत्य
 मक्षन्तु निम्नगम् ॥ ८२ ॥ चक्रः पक्षि विशेषश्च रथाङ्गं चक्रमायुधं ॥
 चक्रं राज्यं च संघं च चक्रं व्यावर्तनं मतम् ॥ ८३ ॥ सत्यसंघः खरो ज्ञे
 यः खरोपि पुरुषो मतः ॥ खरो रासभद्रत्फक्तो व्यवहारे खरः पटुः ८४
 कृषिर्गोत्रविशेषः स्यात्कृषिः कालः कृषिः कपिः ॥ कृषिराढक इत्युक्तः
 कृषिर्वैखानसो मुनिः ॥ ८५ ॥ अपत्ये च पृथिव्यादौ काले तीते च राक्षसे ॥
 प्राप्ते प्राणिनिकीनां शोभूतशब्दे निगद्यते ॥ ८६ ॥ शरभोऽष्टापदो ज्ञे
 यः स्वर्णमष्टापदं स्मृतम् ॥ अष्टापदं शारिफलं कृमिजातिरुदा
 हृतः ॥ ८७ ॥ बालः केशजलं बालं बालं काशतृणं स्मृतम् ॥ बा
 लो मूर्खः शिशुर्बालो बालो वेग उदाहृतः ॥ ८८ ॥ बालकः स्वयरो
 व्याघ्रो बालकः पृथुकः स्मृतः ॥ बालकं गन्धद्रव्यं च जटायूट
 श्च बालकम् ॥ ८९ ॥ जातिः स्यात्सहजाख्यानं मालती जातिरुच्य
 ते ॥ गोत्रादिजन्मजातिः स्याज्जातिर्वल्लीति कथ्यते ॥ ९० ॥ गोवि
 षाणे फणा ज्ञेया भुजङ्गमशिरः फणा ॥ फणा जटा फणा कृष्णा फ
 णामंथानकुण्डली ॥ ९१ ॥ तिलको वृक्षभेदश्च तिलकं चित्रकं वि
 दुः ॥ तिलकं लोमसं द्वा स्यात्प्रधानं तिलकं मतम् ॥ ९२ ॥ गन्ध
 र्वादेव जातिः स्याद्गन्धर्वो हितुरंगमः ॥ गन्धर्वश्च स्मृतो गानो गन्ध

योमृगपुंगवः ॥१३॥ शृङ्गप्रधानमिच्छेतिशृङ्गश्चशिरस्वरंविदुः ॥
 शृङ्गविषाणमित्याहुःशब्दकोशविचक्षणः ॥१४॥ कांतारकाननं
 प्रोक्तंकांतारःपाकशासनः ॥१५॥ सुभेदश्चकांतारःकांतारोदुर्भरो
 दरः ॥१६॥ करणंकारणंविद्यातच्छत्रेकरणमिष्यते ॥ करणोजा
 तिभेदःस्यात्करणानीन्द्रियाणिच ॥१७॥ स्यामारत्रिर्दिष्टत्स्यामा
 स्यामास्त्रीमुग्धयौवना ॥ स्यामाप्रियंगुरारण्यातास्यामास्याह
 दूदारिका ॥१८॥ सारंगश्वातकःख्यातःसारंगःकुंजरोमतः ॥ सारं
 गोभ्रमरोद्देशःसारंगोहरिणोमतः ॥१९॥ सारंगःपातकोद्देशःसा
 रंगोवैष्णवंधनुः ॥ सारंगःपर्वतश्चापिसारंगोदीपउच्यते ॥२०॥
 शुभासुधाशुभासत्पास्तुद्दीक्षीरशुभामता ॥ शुभश्रेयःशुभाशोभा
 शुभारण्याताहरीतकी ॥२१॥ गुरुःपितागुरुर्ज्येष्ठोगुरुःसुरपुरो
 हित ॥ दुर्भरोपिगुरुःप्रोक्तोगुरुःशिष्याभिषेचकः ॥२२॥ वाल्मीकिं
 हिगुरारण्यातंवाल्मीकिंकुंकुमममतम् ॥ वाल्मीकिंस्याज्जनपदोवा
 द्दीकाश्चाश्चजातयः ॥२३॥ खर्जूरःफलभेदःस्यात्खर्जूरंरजतंमत
 म् ॥ खर्जूरःसुद्रजातिःस्यात्खर्जूरोग्रहणाधिपः ॥२४॥ पुण्डरीकः
 स्मृतोव्याघ्रःपुण्डरीकःकमण्डलुः ॥ पुण्डरीकःसितोवर्णःपुण्डरी
 कंसरोरुहम् ॥२५॥ इतिश्रीकाशीराम्नायेमहासप्तमस्कविरचितेने
 कार्थध्वनिमंजरीश्लोकाधिकारःसमाप्तः ॥ अट्टदारेषुशय्या
 यांतल्पशब्दोविधीयते ॥ तारास्वर्गो गृहेस्थानेपिस्म्यमाहुर्मनि
 षिणः ॥२६॥ ततोवप्रःपितावप्रोवप्रःकेदारदुत्यपि ॥ व्यालःसर्प्योवि
 षेव्यालोव्यालोद्देशश्चतुःपथः ॥२७॥ मोचाशाल्मलिरारण्यातामो
 चातुकदलीमता ॥ कक्षातुभवनान्तर्भूमेरवलागजरज्जुषु ॥२८॥ सं
 क्षेपेभक्तशिक्षयेचतुच्छधानेपुलाकवाक् ॥ पक्षेगुरुतिमासा
 र्द्धेपक्षशब्दोनिगद्यते ॥२९॥ मास्याषाढेविशुद्धेगौशुल्केतुपद्वते
 शुचिः ॥ शक्रेपिवर्षकेमेघेमत्तनागेघनाघनः ॥३०॥ अभिरन्येति
 समाख्याताकीर्तीकांतोचनामनि ॥ रम्भादेवाङ्गनाप्रोक्तारंभा

लुकदलीमता॥१०॥ वृक्षभेदे करीरस्यात् घटं वंशं कुंरपि च॥ देहे
 दारेषु केदारे क्षेत्रं वृद्धौ च कीर्त्यते॥११॥ निर्गृहो निर्गता पीडा नि
 र्यासहारभूमिषु॥ अविशब्दो रवौ मेघे पर्वतेऽपि निगद्यते॥१२॥ मृ
 गपर्वतदैत्येषु निरुष्टेऽपि च सस्वरः॥ घनो घने च दर्भे च गच्छरे गह
 नेऽपि च॥१३॥ न्याये तुल्ये विधौ काले वित्ते दण्डे च कल्पवाक्॥ आ
 लोति ब्रह्मवाग्देहे मनोयत्नधृतिष्वपि॥१४॥ पर्याप्तौ शिदितेषु
 ण्येक्षे मे च कुशलध्वनिः॥ प्रत्ययः शपथे छिद्रविश्वासे सत्यहेतु
 षु॥१५॥ पटः पक्ष्मपरित्राणे क्रयवस्तुप्रतिष्ठयोः॥ दोषे चापगमे
 दण्डे स्यादत्ययद्वितीति श्रुतिः॥१६॥ प्रभावे तेजसि स्थाने धामशब्दो
 निगद्यते॥ ज्ञाता वात्मनि चात्मीये धने स्वाख्या प्रवर्तते॥१७॥
 चूडारख्या मृतयंत्रा यो चानामापोत्कटारिषु परिच्छेदे प्रमाणे
 च मात्रारख्या परिकीर्तिता॥१८॥ दुडावर्षे च पानीये भूमौ वा कूप
 सरे मता॥ साधुसत्वा प्रसस्येऽप्युपेक्षे सदिति च ध्वनिः॥१९॥ प्रधा
 ने राजलिंगे च ककुदारख्या प्रकीर्तिता॥ परमं दुनयोर्निष्को निष्कोटीना
 रुक्मयोः॥२०॥ सुसुखोत्सङ्गो रं कः स्यादंके लेख्यलक्ष्म
 णे॥ विशिरस्केन रेनीरे कबंधः रेवचरेऽपि च॥२१॥ मेरौ वृक्षविशे
 पे च वंशशब्दस्तु कार्मुके॥ अक्षिरो मस्मृतं वर्त्म वर्त्म मार्गः प्र
 कीर्तितः॥२२॥ वर्षादेह प्रमाणे स्याद्वर्षादेहश्च कथ्यते॥ दाया
 दो वान्धवः प्रोक्तो दायादस्तनयो मतः॥२३॥ विशदः समरे भेदे
 विशदो वपुरुच्यते॥ प्रकोष्ठः कूर्परस्याधः प्रकोष्ठो द्वारकोष्ठके
 ॥ प्रोक्तं वितानमुल्लोच वितानः शून्य उच्यते॥ सती दायापिणी
 देवी सुचरित्रा वलासती॥२४॥ वधूर्नारी च धूर्भार्या वधूः पुत्रव
 धूरपि॥ रक्षः कशिपु राख्यातः प्रावारः कशिपुर्मतः॥२५॥ आड
 म्वरोगजारावस्तूर्णनादश्च कथ्यते॥ कपटो हरजटाजूटः स्यात्क
 पर्दस्तु कामिनी॥२६॥ तूवरो निविषाणो गोर्निस्त्री शस्तूवरः पुमा
 न्॥ पापीयांसो निशंसाः स्युर्निशंसावन्दिनः स्मृताः॥२७॥

शारदस्तशरत्कालः स्यादधृष्टस्तशरदः॥ उपहृष्टरहस्यानंस-
 मीपं स्यादुपहृष्टम्॥२९॥ प्रस्वेदोपि निदाघः स्यान्निदाघो ग्रीष्म उ-
 च्यते॥ कश्मलः स्यात्पिशाचे विकश्मलो मोह उच्यते॥३०॥ केतु-
 र्ग्रहविशेषश्च ध्वजे चैव उदाहृतः॥ अवज्ञा कथ्यते रीद्वारीद्वारिणी-
 रपीष्यते॥३१॥ वर्द्धनं चेदने प्रोक्तं वर्द्धनवृद्धिरुच्यते॥ कशेरु-
 कज्जलेकन्दे पृष्ठस्यास्थि कशेरुका॥३२॥ निवातमाश्रयं वि-
 न्यादभिन्नकवचं तथा॥ कीनाशश्च कपर्दस्यात्कीनाशो यम-
 कर्षको॥३३॥ नागो वृक्षविशेषः स्यान्नागो वारणपन्नगौ॥ कुलं-
 संचकुलंगोत्रं शरीरं कुलमुच्यते॥ पूगः पूगीफलं प्रोक्तं तथा पूग-
 कदंबकम्॥ ज्ञेयाः सुमनसो देवाः कुसुमानि च सज्जनाः॥३४॥
 कुसुमं पुष्पमित्याहुः कुसुमं रज उच्यते॥ धवः पतिर्धवो मर्त्ये च
 सजातिर्धवो मतः॥३५॥ न्यम्बकस्ताम्रधातुस्यान्यंबकश्च म-
 हेश्वरः॥ शिफा शोफालिका ज्ञेया शिफा शरवा शिफा जटा॥३६॥
 पुण्यं सुविहितं कर्म यन्वित्रपुण्यमेव च॥ खलो नीचः खलो राशि-
 खलः पिण्याक एव च॥३७॥ शाला श्लाघा शिला शाला शाला शा-
 खा च वेश्मनि॥ माल्यं माला शिरोमाल्यं माल्यं माल उदाहृतः॥३८॥
 राढा देशविशेषश्च राढा शोभा विधीयते॥ पलं मांसं पलं मानं पलो-
 मूर्खः पलंतुला॥३९॥ आलिः सहचरी ज्ञेया पंक्तिरालिरुदाहृतः॥
 ॥ दलमर्द्धन्दलं पत्रं दलं हस्यादिसाधनम्॥४०॥ आजिः स्यात्स-
 मभूभागः संग्रामोऽप्याजिरुच्यते॥ प्रतिज्ञा संगरो ज्ञेयः संग्रामः
 संगरो मतः॥४१॥ उलूकः पुरुदूतः स्यात्पुरुदूतः पुरन्दरः॥ आ-
 तं के गजरे कुन्ते मृत्कस्यान्मरणेऽपि च॥४२॥ शपा विद्युत्यवि-शं-
 पा शं पाशं खध्वनिर्मतः॥ उपर्यभोधरे स्वर्णे विदुरभ्रं विपश्चितः॥
 ४३॥ निवृत्तावभिधेये शो धने प्रोक्तः प्रयोजने॥ क्रतौ क्रोधे तथा
 दैन्ये मन्युशब्दप्रचक्षते॥४४॥ बहुला कृतिका ज्ञेया गावश्च
 बहुलामता॥ प्राध्वं बंधनमित्युक्तं प्राध्वं पके च शूरिभिः॥४५॥

हरिणः पांडुरो वर्णः शारंगो हरिणो मतः ॥ करटः कातरो ज्ञेयः कर
टो ध्वांस उच्यते ॥ ४६ ॥ कर्करेदुः स्मृतो गृध्रः कर्करेदुरमर्षणः ॥
सौधावचव विज्ञानगमनेषु कलामता ॥ ४७ ॥ तुषारः सुद्रपाषा
णस्तुषारः शीत उच्यते ॥ अमृतं वारिविज्ञेयं देवभोज्यं तथा
मृतम् ॥ ४८ ॥ कुन्त्या भूमिः समारब्धा ता कुन्त्या कुन्तकदम्बकं ॥
पणेष्वेकितवेद्युतेदुरोदर इति स्मृतः ॥ ४९ ॥ दीप्तौ दृष्टौ च तारा
सुज्योतिः शब्दो विधीयते ॥ रोगाती भाग्यगूढाल्पामंदाः प्रोक्ता
विचक्षणैः ॥ ५० ॥ शास्त्रे प्रमाणमिच्छंति स्थितौ हेतौ च कोविदाः ॥
मणिः कलं क्षुरो ज्ञेयो मणिको मणिरुच्यते ॥ ५१ ॥ विषं पानीयमि
त्युक्तं विषमप्यंतरोरगः ॥ वाजमन्त्रं गरुडाजो वाजं पीयूषमिष्य
ते ॥ ५२ ॥ ब्रजो गोष्ठं ब्रजो मार्गो ब्रजः संघो ब्रजो गणम् ॥ वीर्यं शुक्रं
बलं वीर्यं वीर्यं बीजमुदाहृतम् ॥ ५३ ॥ नक्षत्रस्य मघानामकुन्द
स्य कलिकामघा ॥ द्विजिह्वः सूचको ज्ञेयो द्विजिह्वस्तु भुजंगमः ॥
५४ ॥ विज्ञेयं शयनं शय्या शय्या पुस्तकसंचयः ॥ तरसं मासमारब्धा
तंतरसं बलमुच्यते ॥ ५५ ॥ वारुणी मदि राज्ञेया पश्चिमा दिक् कवा
रुणी ॥ मन्दुरा वाजिशाला स्यादा वा सोपि च मंदुरः ॥ ५६ ॥ सुनृतः शि
क्षितो मर्त्यः सुनृतं सत्यवद्वृत्तः ॥ कीकसो बानरो भिक्षुः कीर्तिं तं चा
स्थि कीकसम् ॥ ५७ ॥ रोमं थः स्यात्पशून् दारो रोमं थः कीटवर्त्तनम् ॥
हरिद्रारजनी प्रोक्ता रजनी च विभावरी ॥ ५८ ॥ परिधः परिघातः स्या
त्परिघो दंड उच्यते ॥ धरा पृथिवी धरा धारा धरः शैलो धरावृत्तिः ॥
मूले कन्दः किले कन्दः कंदो वारिद उच्यते ॥ करो हस्तः करो राश्मिः
करः कर्षकचेतनम् ॥ ५९ ॥ हं हे हुं हुं भिरक्षे च दुन्दुभिः स्यात्तथानकः
॥ प्रोक्तं विपिनमुद्यानमुद्यानं गमनं स्मृतम् ॥ ६० ॥ वर्द्धनी च घटी ज्ञेया
वर्द्धनी तृणकूर्चिका ॥ कुंकुमं रुधिरं ज्ञेयं रुधिरं क्षतजं स्मृतम् ॥ ६१
नंदनः सज्जनः पुत्रो नंदनं स्वर्गवाटिका ॥ मानं संचितमित्युक्तं मानं
संचैदसं सरः ॥ ६२ ॥ धावनं शोधनं प्रोक्तं धावनं शीघ्रवर्त्तनम् ॥ ६३

स्पंदनारन्याद्रुमेशावेस्यन्दनोरथउच्यते॥६३॥तुरायणःसमःस
 द्भोक्रियाहीनस्तुरायणः॥परायणंरिपोस्थानंतत्परश्चपरायणः॥
 ॥६४॥करिपृष्ठेकुलेवेणोवंशाख्याकविभिःस्मृता॥जटाजूटेशिखं
 दोक्तिःकलापेपिशिखंडिनः॥६५॥शिष्टभाजनदेहेषुपात्रशब्दःप्र
 वर्तते॥पादत्राणेदलेपसेसेव्यवस्तुनियमवाक्॥६६॥द्रव्येपिप
 रिवारेपिकृपणेपिचकोशवाक्॥हंसेग्नौगरुडेचन्द्रेद्विजराजदति
 ध्वनिः॥६७॥कैवर्तेपिचकैवर्तःकैवर्तशलिलेचरे॥पिप्पलारन्याज
 लाभ्यत्यवस्त्रेकैवर्तवस्तुषु॥६८॥करवीरोश्वमारःस्यादंगुष्ठंकर
 वीरकः॥करीणांबधनस्थानंवारिवारिजलंमतम्॥६९॥प्रचुरंभू
 रिविज्ञेयंभूरिकांचनमेवच॥सूतःस्यात्सूतपकारश्चसूतोज्ञेयःकु
 टुबिकः॥७०॥भषकोदुर्जनोज्ञेयोभषकःशरमासुतः॥सूतो
 भास्करदुत्कृतःसूतःसारथिरुच्यते॥७१॥प्रतिरोधकस्तुसौधः
 स्यादुर्जनःप्रतिरोधकः॥सौवीरश्चविरोधःस्यात्सौवीरंकंजिकं
 मतम्॥७२॥दौर्मनस्पृष्टाप्रोक्ताघृणाचकरुणामता॥भंगः
 पलायनंवीचिर्भंगःसंस्यचभंजनम्॥७३॥तीक्ष्णतीव्रंसमा
 रण्यातंतीक्ष्णलोहमुशंतिच॥मार्गणःपावकोज्ञेयोमार्गणोपि
 शिलीमुखः॥७४॥भूकुटीसुकरोक्तोभूकुटीचक्षुषीबलः॥मृणा
 लंविशिनीमूलमृणालंचजलाकुलं॥७५॥काव्यातुपूतनाज्ञे
 याकाव्यग्रंथनिबंधनं॥द्रुस्वदीर्घपुतज्ञेयंपुतंपित्तव्यथाकृतिः
 ॥७६॥रुक्मंदेमविजानीयाद्रुक्मंरजतमुच्यते॥उत्पलंनलिनंप्रो
 क्तंउत्पलंकुष्ठमुत्तमम्॥७७॥वसुराचालनीप्रोक्तावसुरापलभा
 स्मृता॥रजतेकलधौतंस्पातकलधौतचकांचने॥७८॥प्रधानंप्र
 कृतिःस्थानंप्रधानंविदुस्तमम्॥चक्रमप्यरविदःस्याद्रविंदःस
 रोरुहम्॥७९॥शृगालोजंबुकोभीरुःशृगालोदानवोमतः॥विद
 शामरुतःप्रोक्तामरुतोपिसमीरणाः॥८०॥कुंडलमंडलंज्ञेयंकुं
 डलंकर्णभूषणं॥प्रतिबंधःकुलाधारःप्रतिबंधोवलक्रिया॥८१॥

वर्तिर्दीपशिखासूत्रं वर्तिर्नेत्रांजनोचितम् ॥ धुम्याटश्चकलिंगः
 स्यात्कलिंगोदेश उच्यते ॥ ८२ ॥ शैलेतृणविशेषैर्केविषुगर्मुदि
 मिध्वनिः ॥ वाल्मीकस्तुसमीकस्याहाल्मीकोवाग्विसारदः ॥ ८३
 सामजः कुंजरोद्देशः समाजः सामजोमतः ॥ वाजिकायसिजातिः
 स्याद्वाजिका नीलमक्षिका ॥ ८४ ॥ सारसोत्तस्मणः प्रोक्तोत्तस्मणो
 राघवानुजः ॥ लस्मास्यात्कंदजातिस्त्यात्चिन्हं लस्मचलस्मणं
 ॥ ८५ ॥ शंकरेवृषभेच्छन्दो विशेषे शांकरम्मतम् ॥ केजः केशेनिधौ
 कंजं कंजं पीयूषपद्मयोः ॥ ८६ ॥ दूतिश्रीकाश्मीराम्नायेमहास
 पणकविरचितेनेकार्थध्वनिमजया मर्धश्लोकाधिकारः समाप्तः
 ॥ अथपादाधिकारमाह ॥ राजाचंद्रो नृपो राजापयः क्षीरं पयोजलं
 ॥ मित्रो भानुः सुहृन्मित्रंदरं छिद्रंदरो भयं ॥ १ ॥ श्रीकंठः स्थावरं स्था
 णुर्हरच्छागाच्युताग्रजे ॥ गोविंदौ हरिगो संख्यौ शिवकृष्णौ वृषा क
 पि ॥ २ ॥ शरीरोत्सेधयोः कायः संख्यावधिप्रतिज्ञयोः ॥ तेजःपुरीष
 योर्वर्चः सौवर्चो भक्तरक्तयोः ॥ ३ ॥ सरित्समुद्रयोः सिन्धुशालः प्रा
 कारवृक्षयोः ॥ वातकात्पल्पयोः स्तोत्रं पापव्यसनयोरघम् ॥ ४ ॥
 पिपाशालोभयोस्तृष्णाभुवनं लोकतोययोः ॥ कारोवधेनिश्चये च
 वाडवोवन्द्दिविप्रयोः ॥ ५ ॥ शय्यं बालतृणं प्रोक्तं दारुका वृनिगद्य
 ते ॥ शैशवं दारके बाल्यं किंकिनी सुद्रघंटिका ॥ ६ ॥ संध्यावमद्ययोः
 कस्यंधरो धूर्ते च पर्वते ॥ निस्त्रिंशो खड्गपापिष्ठो भृंगबाणौ शिली
 मुखौ ॥ ७ ॥ सुरमीनाव निमिषौ बाष्पउष्मा तथा श्रुवा ॥ ओघः पु
 रोयवेगश्चवनं काननमंबुच ॥ ८ ॥ दूला भूमिर्मता गौश्च संज्ञाचि
 त्तं च नाम च ॥ शैलोद्रिरं शुमानिंद्रो भानुर्भानुरहस्करः ॥ ९ ॥ भषको
 दुर्जनः प्रोक्तो भषकः सरमासुतः ॥ वृक्षजातिगजे पीलू प्रहरो गमा
 गणौ ॥ १० ॥ शुकक्रोष्टौ चक्रभौ हावौ क्रंदनविभ्रमौ ॥ वनारण्या
 नलोदावौ जीमूतौ मेघपर्वतौ ॥ ११ ॥ बल्लवौ सूदगोपालौ चिकुरौ
 केशचंचलौ ॥ मय उष्टुश्च गंधर्वौ लक्ष्मीर्माच निगद्यते ॥ १२ ॥ ९९

कंपानीयं शिरः प्रोक्तं निहारमिह शीतले ॥ अरिष्टपिष्टकौ कल्के वृ
 त्तौ दानववैरिणौ ॥ १३ ॥ पंगूपक्षारुणो शोणो अम्बरे व्योमवा शशी
 ॥ उदात्ताख्यो मरुद्वंद्वौ न्यग्रोधौ वटका मुको ॥ १४ ॥ ध्वांसका को व
 को ध्वांसः नगः शैलोनगो दुमः ॥ खलोद्गस्वः खलः क्रूरः क्षितिः पृथ्वी
 क्षितिः क्षयः ॥ १५ ॥ क्षयंगे हृक्षयो ह्रास श्रमः खेदः श्रमः क्रिया ॥ कं
 ठो ध्वनिर्गलः कण्ठः प्रहिः कूपः प्रहिः सरः ॥ १६ ॥ दरे च शूकरे को लः
 कलिः कलहः कालयोः ॥ कांडः शरो जलं कांडं घोरस्या दभिसारक
 ॥ १७ ॥ शशांकः स्वर्णयोश्चंद्रः करिः शूकरलोहयोः ॥ वर्हिर्दभोजलंब
 हिर्लाङ्गलंदलमिष्यते ॥ १८ ॥ निमित्तहृदयोर्दुर्हरो वज्रमहेश्व
 रौ ॥ कश्मीरप्रशुको कीरो वीरो विक्रमवान्धवौ ॥ १९ ॥ कौशिकौ वा
 सवोलूकौ सायको बानमार्गयोः ॥ ध्वान्ता च लोमतौ विन्ध्यौ शिखि
 नौ बर्हिपावकौ ॥ २० ॥ धीरो सात्विकधीमन्तो वरौ श्रेष्ठदुताशनौ ॥
 उत्संगसुकरौ क्रोष्टौ वत्सौ तर्णकपुत्रकौ ॥ २१ ॥ कान्ताना तपयोः
 क्वापादया हिंसा लुके पयोः ॥ दुमो वृक्षेषु शैलेषु ध्रुवौ नक्षत्रनिश्व
 यौ ॥ २२ ॥ संधाते पूरणो पूरः सूरौ सूर्यनरेश्वरौ ॥ मकरः कोमले का
 न्ये समरो युद्धसंघयोः ॥ २३ ॥ पतंगो सलभानंता वकौ स्फटिकभा
 स्करौ ॥ कार्य्यशुद्धेतथा कृत्येव भ्रूनकुलपिंगलो ॥ २४ ॥ स्पष्टप्र
 द्यौ स्मृतौ व्यक्तौ दीप्तिश्चेच्छा तथा रुचिः ॥ शुद्धे कार्य्ये च कौपीनं
 संज्ञारव्येनामचेतने ॥ २५ ॥ मधुरौ च प्रियस्वादौ शम्भू ब्रह्ममहेश्व
 रौ ॥ नित्यं स्वंच निजं प्रोक्तवलदीप्ती तथौ जसी ॥ २६ ॥ हायनं वा
 षमो जश्वदेती शस्त्रार्द्धिभीमते ॥ आसासंदेककुप्रीक्तास्तनमे
 धौ पयोधरौ ॥ २७ ॥ अभिरूपे बुधे कान्तिर्यामिश्च स कुलस्त्रियो
 ॥ उद्याधिगमो प्राप्ती वसुसूर्यो विभावसू ॥ २८ ॥ वृजिन मलिने
 पापे प्रज्ञासंबुद्धिचिन्हयोः ॥ समर्थः धिक्कृतेऽध्यक्षो नीर्यो दोगो
 पराक्रमौ ॥ २९ ॥ वराहो मूर्खकेभीरौ पूवंगः कपिभेकयोः ॥ यज्ञपू
 जा च दानश्च दृष्टिरक्षितश्यामतौ ॥ ३० ॥ चीवरं वल्कले वस्त्रे कक

पठतथोदरे॥पाथसि श्रवणेकर्णःसूतुःपुत्रेतथातुजे॥३१॥कुस्था
नसमरेमत्स्येरूपंमूर्तेचदुम्बरे॥अवतारव्योक्पगर्तोदन्तविप्रो
तथाहिजो॥३२॥असत्यप्रियोव्यलीकोचवचोवाक्यंचगीर्मता
॥अंतेवासीतिशिष्येचनापितेपितथास्मृतः॥३३॥अंतेवासीग
णानोचनानाशब्दार्थसारणे॥उपान्यस्पतसौभाष्यंपठतांशृ
ण्वतामपि॥३४॥द्वितीयाकाशमीरान्नायेमहाक्षपणकविरचिते
नेकार्थध्वनिमंजरीपादाधिकारःसमाप्तः॥॥श्रीरामचंद्रायनमः

॥अश्वहारावलीलिरन्यते॥

श्रीगणेशायनमः

श्रीवज्रयोगिन्यैनमः॥भुजगपतिविमुक्तस्वच्छनिर्मोकवल्ली
विलसितमनुकुर्वन्त्यस्यगंगाप्रवाहः॥शिरसिसरसभास्वन्मा
लतीदामलक्ष्मीलपयतिदिमगोरःसोस्तवःसाध्यसिद्धौ॥१॥
कल्यावसानसमयेस्थितयेकवीनांदेहांतरंकिमपियासृजति
प्रसन्ना॥यस्याःप्रसादपरमाणुरपिप्रतिष्ठामभ्येतिकामपिन
मामिसरस्वतींताम॥२॥निर्मत्सराःसुकृतिनःखलुयेविविच्य
कर्णेगुणस्यकणमप्यवतंसयंति॥येषांमनोनरमतेपरदोषवा
देतेकेचिदेवविरलाभुविसंचरंति॥३॥मुक्तामयातिमधुरामस्त
णावदातच्छायाधिरागुतरलामलसद्गुणश्रीः॥साध्वीसतांभ
जतुकंठमसौप्रियेवद्वारावलीविरचितापुरुषोत्तमेन॥४॥कि
नैवसंतिसुधियामसिधानकोशःकिंतुप्रसिद्धविषयव्यवहा
रभाजः॥गोष्ठीषुवादपरमोदफलास्तकेषांद्वारावलीनविदधा
तिविदग्धिमानं॥५॥संकंतमेवगणयंतिपरंविदग्धावाचांविद
ग्धिमनिमज्जति यस्यलोकः॥गोष्ठीषुयःपरमशाब्दिकदुर्गमासु
दुर्बोधशब्दगतसंशयमुच्छिनत्ति॥६॥आन्याधशब्दतःश्लो

कैरधैरातलिनात्ततः ॥ शब्दाः पादैर्विचोद्ध्व्या-प्राग्नेकार्थत
 स्ततः ॥ ७॥ ॥ विषमनयनशंकुचंद्रमौलिर्भगालीरुषभगति
 गणेशोरेरिक्षाणोवृषांकेः ॥ त्रिपुरदहनशूलिस्थाणुरवदोगिहि
 डिप्रियतमशितिकंठाभर्म्यकल्माषकंठौ ॥ १६॥ ८॥ शतधासा
 चतुष्पाणिः पृश्निगर्भो गदाग्रजः गदीकोस्तभवस्याश्रयांचन
 न्यधरोच्युतः ॥ ८॥ ९॥ वैनतेयः पक्षिसिंहः शाल्मलीहरिवाहनः
 ॥ अमृताहरणस्तास्योनागाशनखगेश्वरो ॥ ८॥ १०॥ खगपतंग
 विषन्मणिभानवोहरिभगेननिर्दापकराद्रयः ॥ किरणमालिवि
 रोचनहेलयोदिनमणिस्तरणिश्चदिनप्रणीः ॥ १५॥ ११॥ श्रुतश्र
 वोत्तुजः क्रोडोमंदश्छायासुतः शनिः ॥ सप्तार्चिर्नीलवसनः पात
 गिः क्रूरलोचनः ॥ ८॥ १२॥ दासायणीपतिवल्लभगुपक्षजन्मतु
 गीशरात्रिमणिदर्शविपत्सुधांगः ॥ राजासमुद्रनवनीततमो
 नुदौमांगलोरिंदुरेणतिलकोहरिरोहिणीशो ॥ १६॥ १३॥ महामृ
 गः पुष्करदीर्घमारुतौ विलोमजिह्वोजलकोसिसिंधुरो ॥ द्वि
 पायिस्त्रयश्रुतिकुंभिसामजामहामदः पेचकिष्विपीलवः ॥ १४
 ॥ १४॥ दूर्वाकरोविषधरः श्वसनाशनोहिश्चक्रीफणाभरविषायु
 धदीर्घपृष्ठाः ॥ कुंभीनसद्विषसर्पसमकोलदंष्ट्रिगोकर्णकुंडलि
 लतारसनाविषास्य ॥ १६॥ १५॥ मयास्योपकृतं पूर्वमयंचोपक
 रिष्यति ॥ द्वितीयः क्रियते संधिः प्रतीहारः स उच्यते ॥ १॥ १६॥ शे
 षमक्षरमादायप्रतिश्लोकक्रमेणयत् ॥ अन्योन्यंपठ्यते श्लो
 के-प्रतिमालेतिसामता ॥ १॥ १७॥ तभश्चरोवायुदारुर्वनदोग
 गनध्वज ॥ न्योमधूमोजलमसिः खतमालययोधरः ॥ ८॥ १८॥
 हर्षादुत्सवकालेयदलंकारांवरादिकम् ॥ आकृष्यगृह्यते पू
 णपात्रे पूर्णानर्कंचतत् ॥ १८॥ सुरते कर्णदेशेषु यच्च देशीयभा

पया॥दंपत्योर्जल्पितंमंदंमन्मनंतद्विदुर्बुधाः१॥२०॥यदीय
 तेतुदेवेभ्योमनोराज्यस्यसिद्धये॥उपयाचितकंदिव्यदोददंत
 द्विदुर्बुधाः२॥२१॥नक्तंनिर्गत्ययत्किंचिदुभाशुभकरंवचःश्रु
 यतेतद्विदुर्धीरादेवप्रश्नमुपश्रुतिं२॥२२॥वृद्धस्त्वल्कमित्याहुरि
 द्रतूलंमनीषिणाः॥ग्रीष्महासंवशकफंवाततूलंमरुध्यजं६॥२३
 दशंधनोगृहमणिःस्नेहाशःकज्जलध्वजः॥जटाज्वालोदशाक
 वीकथितोबहुदृश्यभिः६॥२४॥गोमयच्छत्रिकामाहुर्दिलीरंच
 शिलीध्रकं॥उर्व्यंगंचवशारोहंगोलासमपरेद्विदुः६॥२५॥हिमवा
 न्१हेमकूटश्च१निषधो१मेरु१रेवच॥चैत्रः१कर्णीच१शृंगी१
 चसप्तैतेवर्षपर्वताः॥२६॥दूतिश्लोकावधिः॥व्याधोमृगवधा
 जीवोनिषादःपुल्कसःपुवः५बालवायजमिच्छंतिवैदूर्यमणि
 मुत्तमाः॥२७॥कालग्रंथिःसमाःसंवत्सासमानोयुगोसकः५
 मासोवर्षाशकःश्रामोवर्षागःस्यादहर्गणः५॥२८॥मद्योगवि
 धानंतु व्यस्तारं१करिणांविदुः॥पृष्ठवंशस्ययन्मांसं
 तल्पनं१तत्प्रचक्षते॥२९॥कर्णवेधनिकाप्रोक्तानास्त्रिके१ति
 विषाणिनां॥प्रवेष्टु१मंतःस्वेदानंदंतमांसंविदुर्बुधाः३०॥कुमा
 रभृत्या१गर्भिण्याःपरिचर्याभिधीयते॥नवोढावस्त्रमानंदप
 ट२मिच्छंतिस्त्रयः॥३१॥कर्णीसुतोमूलदेवोमूलभद्रःकुलांकुरः॥

रस्य२॥१२॥चंद्रमसः१६॥१३॥गजस्य१४॥१४॥सर्पस्य१६॥१५॥प्रत्युप
 कारार्थकृतसमंजसः१॥१६॥अंत्याक्षरक्रमेणश्लोकपाठस्य१॥१७॥मे
 षस्य८॥१८॥दुर्षवस्त्राद्याकर्षणस्य२॥१९॥दंपत्योःशनैःकथनस्य१॥२०॥दं
 शार्थदेवेभ्योदीपमानद्रव्यस्य२॥२१॥आकाशवाण्याः२॥२२॥आकाशेउ
 दीपमानसूत्रस्य६॥२३॥प्रदीपस्य६॥२४॥गोमयच्छत्रिकायाः६॥२५॥सप्त
 वर्षपर्वतानांप्रत्येकमेकैकं॥२६॥व्याधस्य५॥वैदूर्यस्य२॥२७॥संवत्सरस्य
 ५॥मासस्य१॥२८॥करिणांमद्योगविधानस्य१॥गजपृष्ठमांसस्य१॥२९॥

अर्धश्लो.

॥४॥ ज्येष्ठामूलीयमिच्छतिमासमाषाढपूर्वजं ॥३२॥ नित्यकर्म
समाचारनिष्ठुरत्वेकदुःकता ॥१॥ वीणानुबधो धीमंद्भिरुपनाहो
२॥ मिधीयते ॥३३॥ स्यात्पालिकाकुंतलिका रूढ्यादिच्छेदनीतु
पा ॥ वैशाखोदधिचारः स्यात्तक्रातः करघर्षणः ४ ॥३४॥ स्यादोषा
ढभवो भौमो नैवार्चिर्गंगनो लमुक ॥४॥ पंचार्चिश्च अविष्टाजो ज
रकांगः प्रहर्षणः ५ ॥३५॥ दीदिविर्द्वादशार्चिः स्याज्जीवः प्राक्फ
ल्गुनीभवः ॥४॥ काव्योदैत्यपुरोधः स्यात्सोडशोर्चिर्मघाभवः ४
॥३६॥ उपप्लवोकचः केतुराश्लेषाभव आहिक ॥५॥ ज्योतीरथो ग्रहा
धारो ध्रुवउत्तानपादजः ४ ॥३७॥ स्वर्भानुंग्रहकल्लोलं विदुरभ्रपि
शाचिके ३ ॥ वनीयकोपाचनकोवसुकीदोमुखे पचः ४ ॥३८॥ जा
यमानविषाणाग्रेकदाहो १ महिषी शिशो ॥ छेदो हस्तेन सस्माना
कदभंग १ उदाहृतः ॥३९॥ जलत्राजंगमकुटीकावारीमूर्द्धकर्प
री ४ ॥ उष्णवारणमुत्कूटेश्वक्रांगचपुटोदजं ४ ॥४०॥ सुनीनी
च चित्तकुल्यापणी दजसहोदजो ॥२॥ कारोत्तरश्च वीनादीप्र
हिरंधूर्जलां विका ४ ॥४१॥ जलकूपी जलापीलीतलकंपुष्करि
ण्यपि ४ ॥ असन्नास्तमयः कश्चिदुपधूपित १ दृश्यते ॥४२॥ तत
स्सणादित्यमुक्तांतुवदं त्यंगारिणी १ दिशं ॥ अगारितं १ पलाशा
नां कलिकानिर्गमो भवेत् ॥४३॥ गांधारं रक्तचूर्णं तु सिंदूरं रक्त
वालुकं ४ ॥ कुसुत्याविभवान्वेषी पार्श्विकः संधिजीवक ॥४४॥

गजकर्णवेधिन्या १ गजदेहमोसस्य १ ॥३०॥ गर्भिणीपरिचर्याया १ नवो
ढावस्त्रस्य २ ॥३१॥ ग्रामप्रधानदेवतायाः ४ ज्येष्ठमासस्य १ ॥३२॥ नित्यक
र्माशक्तताया १ वैरानुबधस्य २ ॥३३॥ दध्यादिच्छेदिन्या २ दधिमंथनदं
डस्य ४ ॥३४॥ मंगलस्य ४ बुधस्य ५ ॥३५॥ वृहस्पते ४ शुक्रस्य ४ ॥३६॥ केतो
५ ध्रुवस्य ४ ॥३७॥ राहो ३ पाचकस्य ४ ॥३८॥ जातशृगस्य महिषी शिशो
१ हस्तेन मस्य छेदस्य १ ॥३९॥ जलत्राया ४ छत्रस्य ४ ॥४०॥ मुनिविताकु

अधश्चरो भवेच्चौरः कुसुमालः कुजंभलः ४ ॥ प्रोक्तः करिकुसुंभ
स्तनागकेसरचूर्णकः २ ॥ ४५ ॥ बर्बरं बर्बरीकंच बर्बरीत्यपि चे
ष्यते ॥ अभावात्स्त्रीपरित्यागस्तरगब्रह्मचर्यकं १ ॥ ४६ ॥ यमि
नां यद्रतंगोप्यंतत्वं जननतरं विदुः १ स्यादाचामनकः प्रोक्तः कट
कोलः पतद्गुहः ४ ॥ ४७ ॥ मेलामंदमसिमणिर्मसिधानीमसिप्र
सूः ५ ॥ वालोपरीतंतुविदुः पंचावटसुरस्कटं ३ ॥ ४८ ॥ नारीणामं
डलीनृत्यं बुधाहलीषकं १ विदुः ॥ मारीचोयाजकगजोराजह
स्तीमदोत्कटः ॥ ४९ ॥ अलंकारसुवर्णं यत्तच्छृंगीकनकं १ मते ॥
रतिलक्षं निधुवनं संयोजनं ३ मिति स्मृतं ॥ ५० ॥ जीमूतकुटकु
ट्टीरकुट्टाराः कंदराकः ४ ॥ उद्देशोगंडकूपस्तपर्वतस्याभिधी
यते ॥ ५१ ॥ वासिताधेनुकाचैव वशाचकरिणी ४ मता ॥ ब्रह्मा
ग्रभूः क्रतुपशुः सिंदू विन्नांतवाजिनौ ४ ॥ ५२ ॥ समुद्रगानिर्दू
रिणी तलोदाजं बालिनी शैवलिनितरंगिणी ६ ॥ विपाठकाटं
वकपत्रवाहाः पत्रीखगोवीरतरोरुत्रकंटकः ॥ ५३ ॥ वर्णदूतः
स्वस्तिमुखो लेखो वाचिकद्वारकः ॥ लेखो निबध्यते येन तत्र
काचनकाभिधा ॥ ५४ ॥ साराळं माणिमंथंच विदुः सिंधूपलंबुधा
३ ॥ पिशितं पललं मांसं क्रव्यमाभिषमुहसंधं ॥ ५५ ॥ पारावारम
हाकच्छौमहीप्राचीरदारदौ ४ ॥ जिह्वादरः कीकशास्यश्चंभुम

त्याः २ कूपस्य ४ ॥ ५१ ॥ पुष्करिण्याः ४ आसन्नास्तमयस्य १ ॥ ५२ ॥ तत्सणादि
त्यमुक्तदिशः १ पलाशकलिकायाः १ ॥ ५३ ॥ सिंदूरस्य ४ पिशुनस्य २ ॥ ५४ ॥ दि
वाचौरस्य २ नागकेसरचूर्णस्य २ ॥ ५५ ॥ बर्बरस्य ३ ॥ अभावात्स्त्रीपरि
त्यागस्य १ ॥ ५६ ॥ यतीनांगोप्यं मेशुनस्य १ पतद्गुहस्य ४ ॥ ५७ ॥ मसिधा
न्याः ५ बालकपरिधानवस्त्रस्य ३ ॥ ५८ ॥ स्त्रीनृत्यस्य १ राजहस्तिनः ४
॥ ५९ ॥ अलंकारसुवर्णस्य १ मेशुनस्य ३ ॥ ५० ॥ पर्वतस्य ४ पर्वतोच्चस्थल
स्य १ ॥ ५१ ॥ हस्तिन्याः ४ अश्वस्य ४ ॥ ५२ ॥ नद्याः ६ शरस्य ७ ॥ ५३ ॥ लिखनपत्र

तरुशापिनो ॥ ५६ ॥ इंद्रकीडासरः प्राज्ञैर्नदीसर १ इति स्मृ
 तं ॥ ५७ ॥ धूमोर्जापतिरुद्दिष्टो यमो महिषवाहनः ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ य
 योधने मेघकफो घनो पलो मेघास्थिबीजो दकतो यडिभाः ६
 शं पाचिराभाचपला लुटाभाद्वादिन्यधीराघनवल्लिकाच ॥ ७
 ॥ ५८ ॥ पादालिंदीतरंडानो स्तरणिस्तारणि स्तरिः ६ ॥ किलाटः
 शोषितक्षीरपिंडः २ स्तूरिभिरिष्यते ॥ ५९ ॥ कालाय समग्रस्तीक्ष्ण
 गिरिसारंच शस्तकं ॥ ५९ ॥ दृष्यंगवीनं रसजं मंथजं च कलंबुटं ६
 ॥ ६० ॥ एकशफांघ्रिकं बंधमाहुर्दामां च लंबुधाः ॥ वेत्तास्त्रीपुं
 सयोश्चिन्हं सामुद्रिक १ उदाहृतः ॥ ६१ ॥ तितिलीकाः स्थिभि
 र्द्युतकीडायां चुंचुलिर्भवेत् ॥ वक्राललाटंगास्तिस्त्रोभस्मरे
 खास्त्रिपुंड्रकं ३ ॥ ६२ ॥ हालाकामालिकामंडाधीरास्यात्तमद
 नीचमाध्वीच ६ ॥ आहुश्चषकंतुपात्रं पात्रं पारीमप्यनुतर्षणं क
 बींद्राः ॥ ६३ ॥ कुशुंभः करकश्चैत्यमुखः कमंडलुः ४ स्मृतः ॥ आ
 सहायो नर्तकश्च तालावचर १ दृष्यते ॥ ६४ ॥ कथितः कोमुदीच
 क्षोदीपवृक्षः शिखातरुः ३ ॥ कोजागरे तथा सद्भिः कोमुदीचारै
 दृष्यते ॥ ६५ ॥ समुद्रगृहमित्याहुर्जलयंत्रनिकेतनं २ ॥ प्रेतादिभि
 र्गृहीतो यः स आविष्टो भ्रमन्त्वहिः ॥ ६६ ॥ हिममिंद्राग्निधूमश्च
 खवाप्योरजनीजलं ४ ॥ येशिवायतनोत्सृष्टास्ते संध्याबलयो
 वृषाः ॥ ६७ ॥ विषाक्तास्त्रहतस्याहुः पशोर्मसंतुगुंजनं १ ॥ धूमि

स्प ४ पत्रीबधनस्य १ ॥ ५४ ॥ सैधवल्लवणस्य ३ मोसस्य ६ ॥ ५५ ॥ समुद्रस्य ४
 पक्षिणः ४ ॥ ५६ ॥ इंद्रकीडासरसः १ यमस्य ३ ॥ ५७ ॥ मेघप्रस्तरस्य ६ विद्युत
 ७ ॥ ५८ ॥ नौकाया ६ शोषितक्षीरपिंडस्य २ ॥ ५९ ॥ लोहस्य ५ नवनीतस्य
 ४ ॥ ६० ॥ एकखुरयुक्तचरणबंधनस्य ३ स्त्रीपुरुषचिन्हवेतु १ ॥ ६१ ॥ अस्थि
 भिर्द्युतकीडाया २ ललाटस्थभस्मरेखाया ३ ॥ ६२ ॥ सुराया ६ पानपात्रस्य ४
 ॥ ६३ ॥ कमंडले ४ असहायनर्तकस्य १ ॥ ६४ ॥ क्षोदीपवृक्षस्य ३ कोजागराया ६ ॥

काधूममहिषीहिमदंष्ट्रिः कुहेलिका ४॥६८॥ पोताच्छादनमाहुः
 स्तवरकमथवस्त्रकुट्टिमंकवयः॥ तत्रविमुक्तंवासोनिष्प्रवणिं
 निष्प्रवाणिं १च॥६९॥ महाघोषंक्रपारोहं हृदं पण्याजिरं ४विदुः
 ॥ बहुमानुषसंकीर्णनिघटंचकरांगणं॥२॥७०॥ शालभंजीदा
 रुगर्भाकुरंटीदारुपुत्रिका ४॥ कादेविनीनवोमेघः कालीस्याका
 लिका ३पिच॥७१॥ क्रोशध्वनिः क्रोशतालोढकाविजयमर्दलः
 ४॥ स्यात्प्रतिपत्तिः पटहोलं पापटह ३द्वयपि॥७२॥ कुक्कूलंकाय
 बलनंतनुत्रंदशनं ४विदुः॥ शिरस्त्रंशीर्षरक्षं चशीर्षण्यंशीर्षकं ४
 चतत्॥७३॥ स्याज्जालिकालोहमयीजालप्रायांगरक्षिणी २॥
 पन्नंध्रीपादविरजाः कोशीपादस्थी ४भवेत्॥७४॥ रुचकंलवणं
 स्मारंतीक्ष्णंजलरसं ३विदुः॥ ज्योतिर्वीजंचखद्योतंध्वांतोन्मेषं
 तमोमणिः ४॥७५॥ जलशूकरजलजिह्वोजलकंटकवार्भटौ त
 थानक्रेः ५॥ जलनकुलजलविडालोनीराखजलपुवावुद्रे ५॥७६॥
 शिशुमारोजलकपिश्वपलांगोऽसिपुच्छकः ५॥ ग्राहोजलकिराट
 श्वनक्रराजोजलांटकः ४॥७७॥ मृतकांतकश्चभीरुर्वकधूर्तश
 यालुवंचकाभरुजः ७॥ शालामृगोस्थिभक्षोग्राममृगोमंडलः क
 पिलः ५॥७८॥ उल्कामुखीशृगालीयादीसजिह्वे १तिसामता ॥
 स्केधवाहस्तुशंकश्चशृंगीगौरक्षधूर्तिलः ५॥७९॥ हेरेबःकासरश्चै

जलयंत्रार्थगृहस्य २प्रेतादिगृहीतस्य १६६॥ हिमस्य ४शिवालयोत्सृष्ट
 वृषस्य ३६७॥ विषाक्तास्त्राहतपशुमांसस्य १कुहेलिकायाः ४॥६८॥ पोताच्छा
 दनस्य ३तत्रविमुक्तवाससः १॥६९॥ हृदस्य ४बहुनरसंकीर्णहृदस्य २॥७०॥
 काष्ठपुत्रलिकायाः ४नूतनमेघजालस्य ३॥७१॥ ढक्कायाः ४पटहस्य ३॥७२॥
 वस्त्रांगरक्षिण्याः ४शिरस्त्राणस्य ४॥७३॥ लौहवर्मणः २उपानहः ४॥७४॥
 स्मारलवणस्य ३खद्योतस्य ४॥७५॥ नक्रस्य ५उद्रस्य ५॥७६॥ शिशुमारस्य
 ४ग्राहस्य ४॥७७॥ शृगालस्य ७शुनः ५॥७८॥ उल्कामुखीशृगाल्याः १॥७९॥

वरत्तास्यः सैरिभ ४ स्तथा ॥ रोमशो बहुरोमास्यादुरणश्च पृथूदरः
 ४ ॥ ८० ॥ दृडिक्स्तुबालवां ह्यावनच्छागोतिरोमशः ४ ॥ वरणो धूम्र
 शूकः स्यादुष्टः श्रुंखलुक ४ स्तथा ॥ ८१ ॥ चक्रं मुखः सूचिरोमात्र
 राहः स्थूलनासिकः ४ कंठीरवस्तुपारीद्रः केसरी गजमाचल
 ४ ॥ ८२ ॥ नेत्रपिंडो वृषाहारो मेनादः कुंदम ४ स्मृतः ॥ गंधारवुर्गंध
 नकुलश्चुचुः पुं वृष ४ उच्यते ॥ ८३ ॥ द्रोणोरिष्टोनालिजंघआत्म
 घोषस्तुमौजलिः ५ ॥ गोभडीरः पंककीरोहापुत्रीराजभट्टिका ४
 ॥ ८४ ॥ गंगाचिल्लीतुदेवट्टीविश्वकाजलकुक्कुटी ४ ॥ विट्सारिका
 तुक्कुणपीगोरादीगोकिराटिका ४ ॥ ८५ ॥ मृगेंद्रचटकोघातिपक्षी
 ग्राहकमारको ४ ॥ कुलालकुक्कुटंप्राहुः कुक्कुभंकुहकस्वरं ४ ॥
 ८६ ॥ कर्करासः कलाटीनः खंजलेखंस्तरंजनः ४ ॥ प्रासादकुक्कु
 टोद्वलकंठोगृहकपोतकः ३ ॥ ८७ ॥ ध्वासपुष्टः कलकंठोमधुकं
 ठः कुहूसुखः ४ ॥ झंपाशीमत्स्यरंकः स्याज्जलमहुर्मणीचकः
 ४ ॥ ८८ ॥ कलविंकश्चित्रपृष्ठोगृहनीडोवृषायणः ४ ॥ वरंडाचित्र
 पादचचित्रनेत्राचसारिका ४ ॥ ८९ ॥ मयूरचटकोदक्षकवाकु
 निर्शाकरः ४ ॥ शतपत्रः सितापोंगः प्रचलोकीचचंद्रकी ४ ॥ ९० ॥
 किसलयमपितरुगोविदुर्लतायावक्रं प्रवालंच ॥ ९१ ॥ कंदकसंज्ञा
 म्तरुनखसिंताग्रदलंसूचिरांकिलद्रुमराः ६ ॥ ९२ ॥ द्रोणीदलसू
 चिपुष्पोजंबूलः क्रकचछदः ४ ॥ मंडातिष्ठफलाधात्रीवल्यापं

कटादिवाहकवृषभस्य ५ ॥ ९३ ॥ महिषस्य ४ मेघस्य ४ ॥ ८० ॥ लृहहानरस्य
 ४ उष्ट्रस्य ४ ॥ ८१ ॥ वराहस्य ४ सिंहस्य ४ ॥ ८२ ॥ विडोलस्य ४ छुछुंदर्पा ४
 ८३ ॥ दग्धकाकस्य ५ हापुत्र्याख्यपक्षिण ४ ८४ ॥ गंगाचिल्या ४ विट्सा
 रिकाया ४ ८५ ॥ श्येनस्य ४ वनकुक्कुटस्य ४ ८६ ॥ खंजरीतस्य ४ कपोत
 स्य ३ ८७ ॥ कोकिलस्य ४ मत्स्यरंगस्य ४ ८८ ॥ कलविकस्य ४ सारिका
 यो ४ ८९ ॥ ग्रामकुक्कुटस्य ४ मयूरस्य ४ ९० ॥ नूतनेपलवस्य ४ रुद्रकंद

अर्धश्लो-

चरसाशिवाद् ॥ १२ ॥ सहस्रवीर्याविरजाभार्गवीमंडलीरुहा ५
 प्रहर्षिणीनिशाब्दाचलसागंधपलाशिका ४ ॥ १३ ॥ मृदुपुष्पः
 शूकतरुः शिरीषोविषनाशनः ४ ॥ वरहकालीकथितः सूर्या
 वर्तस्तुशाब्दिकैः ॥ १४ ॥ वज्रवल्गुस्थिसंहारोहस्तिमुंडीव
 नालिका ४ ॥ वनतिक्तस्त्रियांग्रीष्मातिरीटः पद्मसुंदरः ३ ॥ १५ ॥
 मधुपुष्पोमधूकश्चगुडपुष्पोमधुद्रुमः ४ ॥ वृत्तपुष्पः प्रावृषेण्यो
 हारिद्रस्तहलिप्रियः ४ ॥ १६ ॥ गलात्त्वचिसुगंधाचपुटिकाचर्म
 सभवा ४ ॥ कूष्मांडकः पुष्पफलोघनवासश्चवेष्टकः ४ ॥ १७ ॥ वे
 षणः कासमर्दश्चपत्रोपस्करइत्यपि ॥ ओकोदशालीप्राचीर
 मोघोलिरवहालिका ॥ ५ ॥ १८ ॥ कल्पवर्तः प्रातराशः प्रातर्भोज
 नमिष्यते ॥ शृंगालिकाचडिंबचंडमरंविद्रवोऽपिच ॥ १९ ॥ स्कं
 धफलः स्फुटुंगश्चनारिकेलः पुटोदकः ४ ॥ गुडदारुर्मधुतृण
 मसिपत्रोमहारसः ४ ॥ १० ॥ राजालुकोमहाकंदोमूलकोहस्ति
 दंतकः ॥ सुद्रसातिक्तगुंजासरघाविलूषकटी ४ ॥ ११ ॥ सुद्रप
 त्राचचांगेरीसुद्राम्लाचाम्ललोणिका ४ प्राचीनामलकरक्तंबद
 रामलकं ३ तथा ॥ १२ ॥ पिष्टसौरभमेकांगं श्रीखंडंमालयं ४ विदुः
 ॥ मृगनाभिर्मृगमदोगंधशेखरइत्यपि ॥ १३ ॥ सिताभ्रंतरुसा
 रंचवेरकरसकेसरं ॥ १४ ॥ कालेयवंशकंजोंगंकालीयंवरचंदनं
 ५ ॥ १५ ॥ तृणसारामृत्युफलारंभाचकदली ४ भवेत् ॥ ऊर्ध्वासितः

कस्य ६ ॥ ११ ॥ केतकस्य ४ धात्र्याः ६ ॥ १२ ॥ दूर्वायाः ५ गंधपलाशिकायाः ४
 ॥ १३ ॥ शिरीषस्य ४ सूर्यावर्तस्य २ ॥ १४ ॥ अस्थिसंहारस्य ४ लेधस्य ३ ॥ १५ ॥
 मधूकचृक्षस्य ४ कदंबस्य ४ ॥ १६ ॥ गलायाः ४ कूष्मांडस्य ४ ॥ १७ ॥ कासमर्द
 स्य ३ भित्तेः ५ ॥ १८ ॥ प्रातर्भोजनस्य ३ भीत्यापलायनस्य ४ ॥ १९ ॥ नारिकेल
 स्य ४ दूषोः ४ ॥ १० ॥ मूलस्य ४ करंजस्य ४ ॥ ११ ॥ आम्ललोणिकायाः ४ प्राची
 नामलकस्य ३ ॥ १२ ॥ श्रीखंडस्य ४ ॥ १३ ॥ कस्तूर्याः ३ ॥ १४ ॥ कर्पूरस्य ४ अगुरुइति

परारुस्यात्तथाराजपटोलकः३॥५॥कुंकुमपीतकावेरंघुसृणंकु
सुमात्मकं४॥अरकोजलकेशश्चकावारंशैवलं४विदुः॥६॥उन्म
तःकाहलापुष्पोवृहत्पाटलिघाटिको४किंशुकःकरकःपर्णी
लासावृषःसुभीरवः४॥७॥अमंडपंचांगुलवर्धमानागंधर्वहस्त
रिन्निपुटीफल५श्व॥रेणुःसतीलस्तृणकेलुमृत्फवीजौकिलाटी
चततःसुपर्वा६॥८॥कचमालोमरुद्वाहोधूमोमंभःशिशिध्वजः
५॥शारवानगर१माहस्तद्यद्भ्यर्णपुरातरं॥९॥आहुर्जलकरंक
श्चजलजसूचिकासुखो॥उपजिह्विकोत्पादिकाचवटिरुद्देहि
कादिवी५॥१०॥शुल्बमौदुंबरंरक्तंम्लेच्छास्यताम्रकं५विदुः॥
दुर्नामादीर्घकोषीस्यात्यंकशुक्तिःसितालिका४॥११॥आकाश
मूलीकुत्तणंकुम्भिकाजलवल्लल४॥शंबूकोजलडिंबःस्याहु
श्चरःपंकमंडुकः४॥१२॥आटीलकंतर्णकानांस्यलीसुक्तीडनं
मत॥यष्टिःशब्दवतीधीरैखेखीरक१दतिस्मृता॥१३॥लेखान्न
यांकितंभालंविपताकं१विदुर्बुधाः॥अर्धचंद्रंकर्करेटविदुरंगु
लितोरणं३॥१४॥सिद्धजलंचगृहाम्लमवेतिसोमंतुषोदकशु
क्त५॥नगनाटकनिर्ग्रथकभटंतदिगंबरकानग्ने५॥१५॥कर
पात्रंजलक्रीडाव्यालुक्षीकरपत्रिका४॥शराणांपन्नरचनाप
त्रणा१परिकीर्तिता॥१६॥पंचभद्राहयास्तेयंपंचस्वंगेषुपुष्पिता
यश्चारकोमुद्गभुजांसस्याहल्लभपालकः१॥१७॥निगालस्थो

ख्यातस्य५॥८॥कदल्याः४पटोलस्य३॥५॥कुंकुमस्य४शैवलस्य४॥६॥
धूसूरस्य४पलाशस्य४॥७॥एरंडस्य१वंशस्य६॥८॥धूमस्य५नगरं
तिकपुरस्य१॥९॥शेखस्य३उपजिह्विकाया५॥१०॥ताम्रस्य५पंकशु
क्ते४॥११॥कुम्भिकाया४शंबूकस्य४॥१२॥तर्णकक्रीडनस्य१शब्दव
तीयष्ट्याः१॥१३॥लेखान्नयांकितभालस्य१गलेहस्ताधानस्य३॥१४॥कां
जिकस्य५दिगंबरयोगिन५॥१५॥जलक्रीडाया४शरपन्नरचनाया१॥१६॥

यथावर्तः सहिदेवमणि १ स्मृतः ॥ तथावक्षसिवाहस्पृशी वृक्ष
क १ उदाहृतः ॥ १८ ॥ बंधः पलाशपत्राणां शीर्षे पत्रपिशाचिका ॥
सुवसंतक १ शब्देन उच्यते मदनोत्सवः ॥ १९ ॥ कर्वटं १ द्विशतग्रा
ममध्ये ग्राममनोहरं ॥ तथा चतुःशतग्राममध्ये द्रोणमुखं १ वि
दुः ॥ २० ॥ यद्यात्रामंगलं सामतदप्रतिरथं १ विदुः ॥ शालाघ्रासाद
शिरवरे चंद्रशालेति १ कीर्तिता ॥ २१ ॥ ॥ दूत्यर्धश्लोकावधिः ॥
तलिनंतुच्छ २ मित्यादुर्गृहाशमागृहकच्छपः २ ॥ खसंचारिपुरं सौ
धं १ रथ्यापांशुकली २ भवेत् ॥ २२ ॥ एकनदः स्यात्कथको २ भंड
श्चादुपदुः २ स्मृतः ॥ मक्षिका भस्मराली २ स्यात्पांशुरोदंशकः २
स्मृतः ॥ २३ ॥ देवोद्यानंतु वैभ्राजं २ दीपाली दीपमृखला २ ॥ सुकु
मारपिसोमालं २ विषमेस्यपुटं २ विदुः ॥ २४ ॥ द्रुणहः खड्गपिधा
नं २ सारिणीचप्रणालिका २ ॥ यज्ञस्थानं यज्ञवाट २ स्तृणाधन
पिशाचिका २ ॥ २५ ॥ स्मृताबाल्वंगिरिवारुः २ स्फुटिरिवारुशु
क्तिका २ ॥ नाटाश्रस्तिमिषः सेतु ३ कोमासिका तुजालिका ॥ २६ ॥
पुंजातुकः फलेलांकु २ स्तृणताधनु २ रिष्यते ॥ कैरातो दीर्घह
सामाः ३ सिंघाणं काचभाजनं २ ॥ २७ ॥ दर्वटोदंडवादी २ स्यात्
स्तेनः शंकितवर्णकः २ ॥ प्रारब्धिः करिवंध २ स्यात्कष्टस्थानंतु
वारकं २ ॥ २८ ॥ भोगावली वंदिपाठः २ सेतुपूरणपिंडलौ २ ॥

पंचकल्याणघोहकस्य १ अश्वचारकस्य १ ॥ १७ ॥ अश्वगलोद्देशस्यावर्त
स्य १ अश्ववक्षः स्यावर्तस्य १ ॥ १८ ॥ पलाशपात्राणां शीर्षे बंधस्य १ मदनो
त्सवस्य २ ॥ १९ ॥ द्विशतग्राममध्यग्रामस्य १ चतुःशतग्राममध्यग्रामस्य
१ ॥ २० ॥ यद्यात्राकाले सामवेदपाठस्य १ प्रासादशिरवरस्य शालायाः १ ॥ २१ ॥ तुच्छ
स्य २ पेषणशिलायाः सौधस्य २ राजमार्गस्य २ कथकस्य २ भंडस्य २ मक्षिकायाः २ दंशस्य २ ॥
देवोद्यानस्य २ दीपावल्याः सुकुमारस्य २ विषमस्य २ ॥ २४ ॥ खड्गपिधानस्य २ जलनिर्गममा
र्गस्य २ यज्ञस्थानस्य २ लोभस्य २ ॥ २५ ॥ दर्वटोः स्फुटोः नाटाश्रस्य २ आलिकायाः २ ॥ २६ ॥ जीवनह

पादावधिः

देवदोणीदेवयात्रा २ शूनाधोजिह्विका २ मता ॥ २९ ॥ पालिः समु-
 स्थितश्मश्रु २ स्मरं डो ॥ चललाटिका २ ॥ रां का १ दृष्टरजाः कन्यापो
 टा १ म्नी पुंसलक्षणा ॥ ३० ॥ महत्तरो ग्रामकूटो २ स्मरं रो १ ॥ अन्यक्तनि-
 स्वनः ॥ शिवालय पितृवनं २ चिता काष्ठमठीचितिः ३ ॥ ३१ ॥ कर्ण
 वंशो भवेन्मंचः २ श्रीग्रहः शकुनिप्रपा २ ॥ तांबूलदो वागुलिकः २ सु-
 रभिः फाल्गुनानुजः २ ॥ ३२ ॥ तांबूलरागो मसुर २ स्तरुवारिः कृपा
 णकः ॥ स्वागतं कुशलप्रश्नः २ सार्मीची वंदनो मंता ॥ ३३ ॥ समुद्रः
 संपुटो २ ज्योहयस्कंधो हयछटा २ ॥ पिंडारो महिषीपाले २ मसूरे
 चगभोलिकः २ ॥ ३४ ॥ काहलीतरुणी २ प्रोक्ता छुरालुकथिता सुभा-
 २ ॥ कापिलिकारोचनिका २ कालिका वंस्कराटिका २ ॥ ३५ ॥ कालि-
 काक्षीरकीटः स्पातवंडपालस्तखंडिकः ॥ २ पांशुरः पीठसर्प २
 स्पादुल्लोरो मशः २ स्मृतः ३६ ॥ पूगपानिफस्वकं २ कबंधोरुं
 ड २ मुच्यते ॥ तूलिका स्पान्नवतिका २ स्पान्नमालस्प २ मुच्यते
 ॥ ३७ ॥ भाजने कमठे प्रोक्तं पुण्यश्लोकेन लो २ मत्तः ॥ गौरवे प्रतिपू-
 तिः २ स्याद्गारिः पथिकसंहतिः २ ॥ ३८ ॥ यामं किन्पिया मिस्त्री
 हाफिका चोपपुष्पिका २ ॥ वातपुत्रे विटधरो ३ निर्माल्यं निर्मलं २

क्षस्य २ धनुषः २ बलवत्पुरुषस्य ३ काचभाजनस्य २ ॥ ३९ ॥ दंडवादिनः
 २ चौरस्य २ गजबधनस्तंभस्य २ कष्टस्थानस्य २ ॥ ४० ॥ बंदिपाठस्य २ सेतो
 ३ देवयात्रायाः २ उलूखलादिपंचशूनायाः २ ॥ ४१ ॥ सश्मश्रु स्त्रियाः २ उच्च
 श्रुस्त्रियाः २ दृष्टरजः कन्यायाः १ पुंसलक्षणायाः १ ॥ ४२ ॥ महत्तरस्य २
 अन्यक्तशब्दस्य १ स्मशानस्य २ चितायाः ३ ॥ ४३ ॥ मंचस्य २ पक्षिण-पा-
 नीयशालायाः २ वसंतकालस्य २ तांबूलदातुः २ ॥ ४४ ॥ तांबूलरागस्य
 २ खड्गस्य २ कुशकृष्णस्य २ स्तुतेः २ ॥ ४५ ॥ संपुटस्य २ हयस्कंधस्य २ महि-
 षीपालस्य २ रुद्रहन्मसूरस्य २ ॥ ४६ ॥ तरुण्या २ लेपद्रव्यस्य २ रोचनिका
 या २ वृषिकायाः २ ॥ ४७ ॥ क्षीरकीटस्य २ मोदकस्य २ खंजनघोटकस्य २

पादावधिः

मतं ॥३६॥ दंद्रासनेमतागुंजा २ गुलुंचो गुलुकोमतः ॥ भोगावा
 सोवासगृहं २ मेठोहस्तिपकः २ स्मृतः ॥४०॥ मायुः पलायिः प
 ललं ३ ज्वरः स्यादजीर्णमंत्रंधमिरामयश्च ४ ॥ तृप्तिश्चमोहित्य
 मुदंतिका ३ स्यात्सुत्सारिका भोगपिशाचिका ३ च ॥४१॥ भोगो
 जलवरं २ स्यात्कुंभीरमक्षिका २ ॥ वहलं बाबटः पोत ३
 स्तरालुश्चाहिपुत्रकः २ ॥४२॥ काहलस्तमहानादो २ मार्दंगपत्त
 नं २ विदुः ॥ स्यादरित्रंतरिरश्च २ पात्रपालस्तुलाधटः २ ॥४३॥ का
 किनीपणतुर्योशे १ ज्वलदंगारउल्मुकं ॥१॥ अयानंचस्वभावः २
 स्यान्मोजिकावास्संदरी २ ॥४४॥ नीलमणिर्मसारः २ स्यादुंजापा
 ठहिका २ मता ॥ भार्यापाणिगृहीती चदुकूलं सौम २ मुच्यते ४
 ग्रंथस्य निर्मितौ शय्यावधूठीवधुटीजनी २ ॥ वंदिचौरोमाच
 लः २ स्यात्कुंभिलः संधिहारकः ॥४६॥ अभ्रमु १ स्त्वभ्रनागस्य
 कुमुदस्य तु पिंगला १ ॥ अंगना १ वामनस्य स्यादंजनस्यांजनाव
 ती १ ॥४७॥ कपिलापुंडरीकस्यानुपमा १ सुप्रतीकस्य ॥ शेषस्य
 ताम्रकणी १ च शुभ्रदंती १ सार्वभौमस्य ॥४८॥ सेवाचाटूक्तिरा

बहुरोमयुक्तस्य २ ॥३६॥ पूगपत्रस्य २ कबंधस्य २ चित्रलेखिन्याः २ आ
 लस्यस्य २ ॥३७॥ पात्रस्य २ नलराजः गौरवस्य २ पथिकश्रेण्याः २ ॥३८॥ या
 मिकस्त्रियाः २ जंभायाः २ महाधूर्तस्य ३ निर्माल्यस्य २ ॥३९॥ गोजेतिप्रसि
 द्धस्य २ गुलुंचस्य २ वासगृहस्य २ हस्तिपकस्य २ ॥४०॥ पित्तस्य ३ अंत्रस्य
 ४ तृप्तेः ३ सुधायाः ३ ॥४१॥ जलवसंतारव्यव्रणस्य २ कुंभीरमक्षिकायाः २ पो
 तस्य ३ नौकाजलोत्सारकस्य २ ॥४२॥ वृहत्ढक्कायाः २ मृदंगस्य २ अरित्रस्य
 २ तुलाधटस्य २ ॥४३॥ पणचतुर्थोशस्य १ ज्वलदंगारस्य १ स्वभावस्य २ वे
 श्यायाः २ ॥४४॥ नीलमणेः २ गुंजायाः २ भार्यायाः २ ॥४५॥ पट्टवस्त्रस्य २ ॥४५॥
 ग्रंथनिर्माणस्य १ नवीनस्तुकायाः २ वंदिचौरस्य २ संधिहारकस्य २ ॥४६॥ एरा
 वतदिग्गजपत्न्याः १ कुमुददिग्गजपत्न्याः १ वामनदिग्गजस्त्रियः १ अंजन

पादावधिः

लोको २ मंठोगंत्रीरथः स्मृतः ॥ चिपिटो धान्यचमसः २ खाजिको २
लाजउत्तुषः ३ ॥ ४९ ॥ अभ्यासो गुणनीयः २ स्यान्मादिः पत्रशिरा २
मता ॥ भौतो देवलकः २ व्यातः २ खेटकवसुनंदके ३ ॥ ५० ॥ पुरंदरा
तु सुरला २ कावेरी चार्धजान्दवी २ ॥ कौमुदः कार्तिको मासः २ सौ
भिकस्त्विंद्रजालिकः २ ॥ ५१ ॥ प्रहेलकं वाचनकं २ वीक्षापन्नः स २
विस्मयः २ ॥ कुटलं पतलं नीत्रं ३ वीथी गृहतटी २ मता ॥ ५२ ॥ सर्व
वेशी नटः प्रोक्तो २ मदाक्षेतुनटांतिका २ ॥ मृत्फली कुठिकः २ प्रोक्त
शालूरो वृष्टिभूः पुवः ३ ॥ ५३ ॥ स्वेदः सिप्रस्तनुरसः ३ स्त्वक्पुष्पे तु त्व
गंकुरः ॥ २ ॥ नवोढानववरिका २ दिक्करी नवयौवना ॥ ५४ ॥ सौवर्चले
चरुचक्रे २ हिगुले रक्तपारदम् २ ॥ रक्तोपले गैरिके च २ पारदे स्तुतकं
विदुः ॥ ५५ ॥ माशूकः कंबलः २ स्यात्तर्दमा त्वकंदुरो वणः ३ ॥
कपटः पारिहार्यः स्यात् २ दीर्घ्यालुः कुहनः २ स्मृतः ॥ ५६ ॥ ऋणमो
क्षे विगणनं २ लग्नके ऋणमार्गणः २ ॥ भिक्षाशित्वतुपैशून्यं २ मेढ
पिच्छांधस ३ स्तथा ॥ ५७ ॥ वायुकेतुः क्षितिकणः स्यादास्फाले इ
लद्दाला ॥ १३ ॥ नष्टासिद्धत्वे लोभं स्याद्याप्ययानं शिवीरथः ५८

दिग्गजस्त्रिय १ ॥ ४९ ॥ पुंडरीकदिग्गजस्त्रिय १ सुप्रतीकदिग्गजस्त्रिय १ पु
ष्पदंतदिग्गजपत्न्या १ सार्वभौमदिग्गजपत्न्या १ ॥ ४८ ॥ सेवनस्य ३ शकट
स्य २ चिपिटस्य २ लाजानां ३ ॥ ४९ ॥ अभ्यासस्य २ पत्रभगस्य २ भूतसेवक
स्य २ धनवृद्धिजीवकस्य २ ॥ ५० ॥ गगायाः २ कावेर्याः २ कार्तिकमासस्य २
इंद्रजालिकस्य २ ॥ ५१ ॥ प्रहेलिकायाः २ विस्मितस्य २ समूहस्य ३ विध्या
२ ॥ ५२ ॥ नटस्य २ लज्जायाः २ कुष्ठाख्योषधस्य २ भेकस्य ३ ॥ ५३ ॥ सेदस्य ३
रोनाचस्य २ नवोढायाः २ नवयौवनायाः ३ ॥ ५४ ॥ सौवर्चललवणस्य २
हिगुलस्य २ गैरिकस्य २ पारदस्य २ ॥ ५५ ॥ कंबलस्य २ वणस्य ३ कटकस्य
२ दीर्घ्यायुक्तस्य २ ॥ ५६ ॥ ऋणमोक्षस्य २ लग्नकस्य २ पैशून्यस्य २ मेढस्य
॥ ५७ ॥ धूले २ आस्फालस्य २ चौरनीतद्रव्यस्य किंचित्प्राप्तं शिवीरथस्य ॥ ५८

मल्लयात्रामालुवीस्यान्निर्भर्त्सनमलक्तकः२॥ कौशलिकाया
भृतकस्मदुकंलासकं२विदुः॥५॥ स्वदोषाच्छादनंमक्षरं
लीस्यान्मलकारिका२॥ वाताश्वोभूमिपक्षः२स्याद्गुरुर्विज
यकुंजरः२॥६॥ प्रभातेगोसगोसगो३ वंजनीलेपकामिनी॥
उत्कटोगंडकुस्समं२सिद्धसौमेधिकोमतः२॥६१॥ वृषाकपिः
शिखीशुष्मा३ भस्मपार्घटमर्घटं३॥ उष्ट्रवाहीमीरयोध्युष्ट्रौगं
त्रीलघ्वीद्विवेशा३॥६२॥ कृकणःकृमिरुद्विष्टः२शकृत्कीटेः
न्यकारुका३॥ भारवाहोभारिकःस्यात्तत्कंधचापोविद्वेगिका
२॥६३॥ उन्नतोऽजगरः२प्रोक्तोद्विमुखाहिरहीरणिः२॥ पुरोटिः
पुरसंस्कारे२हृदीपुरतटी२मता॥६४॥ मृणालिनीपुटकिनी२
स्यासकोबुद्बुदो२भवेत्॥ कलाचीतुप्रकोष्ठःस्यात्तद्वस्तपुच्छस्त
कन्युषं२॥६५॥ उत्साहःसूत्रतंतुःस्यात्पिंडीरोनीरसः२स्मृतः
॥हरिणहृदयोभीरुःसंदेशोक्तिस्तवाचकं२॥६६॥ शालाजिरो
वर्धमानं२कुसीदंतुकलांबिका॥२॥ चर्वातलप्रहारःस्यात्कर्क
रं२मुद्गरंविदुः॥६७॥ गोष्ठागारेऽपिगंजः२स्याच्चितावेशमनि
द्वार्वटं॥२॥ म नग्रंशिर्भवेन्मंतुर्निष्कटोगृहवाटिका२॥६८॥

मल्लयात्रायाः२निर्भर्त्सनस्य२प्राभृतकस्य२अट्टालिकायाः२॥५॥ स्व
दोषाच्छादनस्य२चुल्याः२वाताश्वस्य२विजयकुंजरस्य२६०॥ प्रभात
स्य३लेप्यकामिन्याः२संजातमदस्यहस्तिनः२सिद्धस्य२६१॥ अग्नेः३
भस्मनः३ उष्ट्रपुत्तरथस्य२लघुरथस्य३॥६२॥ कृमेः२विष्टायाः२भार
वाहस्य२वंशादिनिर्मितशिक्याधानस्य॥६३॥ अजगरस्य२द्विमुखस्य२पु
रसंस्कारस्य२मुद्गरहृदस्य२॥६४॥ पुटकिन्याः२बुद्बुदस्य२॥६५॥ विस्तृतक
रस्य२हस्तपुच्छस्य२॥६५॥ उत्साहस्य२रसशून्यस्य२भयशीलस्य२सं
देशवाक्यस्य२॥६६॥ शरावस्य२कुसीदस्य२तलप्रहारस्य२मुद्गरस्य२
६७॥ गोष्ठागारस्य२मंत्रणागृहस्य२अपराधस्य२गृहवाटिकायाः२॥६८॥

शैलस्य कट्के दंतस्तद्दिनं प्रतिवासरे ॥ सूत्रमेव सूत्रतंतुः ॥
 कृशराः पितिलौ दने ॥ ६५ ॥ स्यादासं वोपिकुरसः ॥ संरक्तं मद्य
 भाजने ॥ निश्वृक्कणं दंतशाणं ॥ गो ग्रंथिः शुष्कगोमये ॥ ७०
 अष्टाष्टदं नयपीठी ॥ नयस्तु जलपुत्रकः ॥ २० ॥ विंदुतंत्रो भवेदक्षः
 पाचाली शालिशृंखला ॥ ७१ ॥ प्रस्तारस्तलिनं शय्या ॥ रोमगु
 च्छः प्रकीर्णकं ॥ शिवालोपाशिका ॥ दोयासरमातुंबरी शुनी
 ॥ ७२ ॥ पादो गदीहंसकः ॥ स्यात्प्रतिकर्मप्रसाधनं ॥ कर्णपा
 ली तु कर्णादूरंगुलीयकं मूर्मिका ॥ ७३ ॥ खातभूः प्रतिकूपः
 ॥ स्यात्प्रभास्या द्वाटशृंखला ॥ कंधरातोरण कंठी ॥ सूत्रालीग
 ले मेखला ॥ ७४ ॥ शासनं धर्मकीलः ॥ स्यात्सकृत्तशूद्रशास
 नं ॥ पट्टोलिका कुसकीला ॥ सिंदुरं रक्तशासनं ॥ ७५ ॥ रास
 स्तगोदुहा क्रीडा ॥ गीतिः पारावती ॥ तथा ॥ वेणुर्यवफलो वं
 शो ॥ नवीने नवकालिका ॥ ७६ ॥ मुखघंटा दुलदुली ॥ तला
 ची नलपट्टिका ॥ नीपोधरा कदंब ॥ स्याद्दीरभद्रस्तवीरणं ॥
 ७७ ॥ खड्गटस्तबृहत्काशं ॥ कोशांकमित्कटं ॥ विदुः ॥ गंडी
 रक्तसमंठः ॥ स्याद्दीवेरवारिवालकं ॥ ७८ ॥ शितोत्पलं मंघ

शैलनितंबस्य ॥ प्रतिवासस्य ॥ सूत्रस्यै सतिलौ दनस्य ॥ ६५ ॥ मदिशभेद
 स्य ॥ मद्यभाजनस्य ॥ दंतशाणस्य ॥ शुष्कगोमयस्य ॥ ७० ॥ शारिफलस्य
 ॥ गुटिकाया ॥ पाशकस्य ॥ शारिशृंखलाया ॥ ७१ ॥ शय्यायाः ॥ चामरस्य
 ॥ शृगाल्या ॥ कुकुरस्त्रिय ॥ नूपुरस्य ॥ ७२ ॥ वेवस्य ॥ ताटंकस्य ॥ अंगुली
 यकस्य ॥ ७३ ॥ परिखाया ॥ वाटशृंखलायाः ॥ कठ्या ॥ गलसूत्रस्य ॥ राज
 शासनस्य ॥ ७४ ॥ शूद्रशासनस्य ॥ पट्टारव्यपन्नस्य ॥ रक्तशासनस्य ॥ ७५
 गोपक्रीडाया ॥ गोपशिषुगीतस्य ॥ वंशविशेषस्य ॥ नवीनस्य ॥ ७६
 मुखवाद्यस्य ॥ नलिपट्टिकाया ॥ धराकदंबस्य ॥ वीरणस्य ॥ ७७ ॥ बृह
 त्काशस्य ॥ कोशांगस्य ॥ गंडीरस्य ॥ दीवेरस्य ॥ ७८ ॥ शितोत्पलस्य ॥

पादावधिः

सोमं २ हरिमंथोतिमुक्तकः २॥ कर्कोरुकस्तकालिंगः २ शृंगाटोज
लकंटकः २॥ ७५॥ हिलमोचीजलब्रह्मी २ वायसीकाकमाचिका २
पुन्नागः केसरश्चैव २ चांपेयोनागकेसरः २॥ ८०॥ स्याद्दोलिकाचहिं
दोला २ ल्यावणंलवणं २ मतं ॥ सुखाशोराजतिमिषः २ कटुकोराज
सर्षपः २॥ ८१॥ सितमाषोराजमाषो २ मस्तूरोत्रीहिकोचनः २॥ म
धुक्षीरस्तरवर्जूरः २ शालः शकुंतल २ र्मतः ॥ ८२॥ मुस्तोराजक
शेरुः २ स्याद्दोहिणश्चंदनद्रुमः २॥ काकमदुर्जलरंकः २ कोयष्टि
र्जलकुक्कुभः २॥ ८३॥ वर्तिकाविष्णुलिङ्गी २ स्याद्दूनासुः शशकः
स्मृतः ॥ ताम्रकमिरिंद्रगोपो २ गृहगोधागृहालिका २॥ ८४॥ दि
वांधोहरिनेत्रः २ स्याद्गोनंदीलक्ष्मणामता ॥ कुरंकुरः पुष्कराब्जो
२ वातुलिस्तरुतूलिका २॥ ८५॥ कोलपुच्छस्तकंकस्याद्गर्गादोषो
गनाविकः २॥ ग्राम्यमदुरिकाशृंगी २ राजशृंगस्तमदुरः २॥ ८६
पंकग्राहस्तमकरः २ शफरः श्वेतकोलकः २॥ चिंगटस्तुमहाश
ल्कः २ पोताधानंजलोडकं २॥ ८७॥ फलकीतुचित्रफली २ मत्स्य
राजस्तुरोहितः २॥ काकोचिकस्तुकाकोचीवकाचीवकचिचिका २
॥ ८८॥ कवयीककचपृष्ठीरवलेशस्तुखलेशयैः ॥ इल्लिशोराजशफर २
दंचाकोजलवृश्चिकः ॥ २॥ ८९॥ दंडपालोर्धशफरः २ कंकनोटो
जलव्यथः २॥ लघुगर्गस्त्रिकंटः स्यात्सितांकोवालुकागडुः ॥ ९०॥

अतिमुक्तस्य २ कर्कोरुकस्य २ शृंगाटस्य २ ७५॥ हिलमोच्याः २ काकमाच्याः
पुन्नागस्य २ नागकेसरस्य २ ८०॥ हिंदोलिकायाः २ सौंदर्यस्य २ सुखाशकस्य
राजसर्षपस्य २ ८१॥ सितमाषस्य २ सुद्रुमस्तूरस्य २ खर्जूरस्य २ शालवृक्ष
स्य २ ८२॥ मुस्तस्य २ रक्तचंदनस्य २ जलरंकस्य २ कारंडवपक्षिणः २ ८३॥ व
र्तिकायाः २ शशस्य २ ताम्रकमेः २ ८४॥ मुशल्यः २ पेचकस्य २ सारसयोवितः
सारसस्य २ वातुलेः २ ८५॥ कंकपक्षिणः २ गर्गादिमत्स्यस्य २ शृग्याः २ मदुरस्य
२ ८६॥ मकरस्य २ शफरस्य २ चिंगटस्य २ रोहितादिशिशोः २ ८७॥ फलक्याः

प्रादावधि-

कनकपलः कुरुविस्तः करिकवल्लो विधानस्यात् ॥ ब्राह्मी तु
पंकगडकः शकुलोदंडपालकः ॥ ११ ॥ निचोलक निचुलकं
मंदामणिश्लिंजरः ॥ वेदिः स्पंडिलसितकं ॥ पत्न्याटो निष्कुठ-
स्मृतः ॥ १२ ॥ लोपासिका खिंखिरी स्यात्पत्न्याटो निष्कुटः ॥ स्मृ-
तः ॥ अंकेष्वेवं कामंगानि स्मृतमुत्तानमुत्कटं ॥ १२ ॥ स्यान्मा-
जितारसाला चबुक्कारः सिंहनादकः ॥ कर्णगूथं कर्णमलं
सिंहाणं नासिकामलं ॥ १४ ॥ दंतमलं पुष्पिका स्यात्कुलक
रसनामलं ॥ कारंधमी धातुवादी ॥ दरिद्रोदुर्विधः स्मृतः ॥ १५
स्यान्मंत्रगंडको विद्या ॥ पक्षहारं खड्गिका ॥ आर्द्रवस्त्रं जल-
द्रुः स्याद्दोषश्चादीनवोमतः ॥ १६ ॥ योजनं मार्गधेनुः ॥ स्यान्न-
ल्वः किष्कुचतुःशतम् ॥ चोलको वाणवारः ॥ स्यात्कुर्पासस्त्व-
र्धचोलकः ॥ १७ ॥ नागोदरसुरस्त्राणं ॥ जंघात्राणं तुमंशण
॥ स्यात्प्रासादो देवकुलं ॥ ततुचैत्यं ॥ विनामुखं ॥ १८ ॥ तृणपू-
ली तु चंचा ॥ स्याद्द्वयार्थं तु यथा तथं ॥ आघातनं वधस्थानं
॥ काराबंधनवेश्मनि ॥ १९ ॥ स्कधाग्निः स्थूलकाष्टाग्निः स्त-
णाग्निः स्तभवेत्सम ॥ दृंगलस्तकरीषाऽग्निः ॥ र्ज्वराग्निस्तवा

रोहितस्य ॥ काकोचिकस्य ॥ चकचिचिकाया ॥ २० ॥ कवची मत्स्यस्य
॥ खलेयशस्य ॥ इलिशस्य ॥ जलवृश्चिकस्य ॥ २१ ॥ अर्धशफरस्य ॥
जलव्यथस्य ॥ त्रिकंटकस्य ॥ वालुकागडस्य ॥ २२ ॥ कनकपलस्य ॥
करिकवलस्य ॥ पंकगडकस्य ॥ शकुलस्य ॥ २३ ॥ निचोलस्य ॥ अलि-
जरस्य ॥ वेद्या ॥ उपवनस्य ॥ २४ ॥ खिंखिरिकाया ॥ पत्न्याटस्य ॥ अं-
गस्य ॥ उत्तानशयनस्य ॥ २५ ॥ नक्रस्य ॥ सिंहनादस्य ॥ कर्णमलस्य ॥
नासिकामलस्य ॥ २६ ॥ दंतमलस्य ॥ निहामलस्य ॥ स्वर्णकारस्य ॥ दरिद्रस्य ॥ २७ ॥
विद्याया ॥ पक्षहारस्य ॥ आर्द्रवस्त्रस्य ॥ दोषस्य ॥ २८ ॥ योजनस्य ॥ न-
ल्वस्य ॥ कवचस्य ॥ कूर्पासस्य ॥ २९ ॥ उरस्त्राणस्य ॥ जंघात्राणस्य ॥

धिमन्यवः २॥२००॥ श्वशुरः स्वामिजनकः २ साधुधीर्वरवत्स
ला २॥ भगमार्यस्तथाविद्धो २ हेलालुकोः २ अवित्रयी २॥१॥ गृह
वित्तो गृहपतिस्तुं बीषुष्यं लतां बुजं २॥ लोहिकारवरसोनिः २
स्यान्निलिपस्त्रिदशः स्मृतः ॥२॥ गंडुपदीभूलता २ स्यान्मंड
रीधुर्धुरी २ मता ॥ स्वच्छट्यं गुलिसंदेशो २ लंघनं चापतर्पणं २॥३॥
गजदक्कामताम्नातः २ शृंगारोगजमंडनं २॥ प्रतिमोरणरंकः २
स्यात्वेटकः कदरः शृणिः ॥३॥४॥ वीचीजललताभृदिः ३ फेणा
ग्रं बुद्धुर्देविदुः ॥ जंबालोजलकल्कः २ स्यादारणिः कुलदंडकः
२॥५॥ विनाकृतं विरहितं २ गंडुषो मुखपूरणे २॥ काष्ठमल्लः श
वयानं २ कषायस्तूवरोरसः ॥६॥ पर्ववधिः परग्रंथिः २ पिंजो
लापत्रकाहला ॥ गोहलं छगलं मोविट् ३ परिघो द्वारकंटकः २
॥७॥ कर्करं चूर्णखंडे २ स्यात्कर्कसारं करं भकं २॥ स्पर्द्धायाम
पिसंहर्षः २ कठोरं कर्करं २ विदुः ॥८॥ बंदीं कवरकी २ माहुरासं
दीलपुखदिका २ घटराजः स्मृतः कुंभो २ गगरी कलशिर्भता
॥९॥ विदुरजन्यमुत्पातं २ निर्घाते व्योममुद्गरः २॥ पर्वतिकागुण
अंशो २ गगरी कटशर्करा २॥१०॥ उक्ताकुलुकुगुजा २ स्यात्कु

देवप्रासादस्य २ यज्ञस्थानभेदस्य २॥८८॥ तृणपूल्याः २ यथार्थस्य २ व
धस्थानस्य २ वेधनवेश्मनः २॥८९॥ काष्ठाग्नेः २ तृणाग्नेः २ करीषाग्नेः २
ज्वराग्नेः २॥९०॥ श्वशुरस्य २ श्वश्रुः २ कुटिलस्य २ अश्ववित्रयिणः २
॥९१॥ गृहपते २ तुं बीषुष्यस्य २ लोहपुष्पस्य २ त्रिदशस्य २॥९२॥ भूलतायाः २
धुर्धुर्याः २ अंगुलीध्वनेः २ लंघनस्य २॥९३॥ गजदक्कायाः २ गजशृंगारस्य
२ रणकातरस्य २॥९४॥ अंकुशस्य २॥९५॥ तरंगस्य ३ फेनाग्रस्य २ जलक
ल्कस्य २ आरण्यः २ विरहितस्य २ गंडुषस्य २ शवयानस्य २ कषायस्य
२॥९६॥ अंगुलीपर्वणः २ पिंजोलायाः २ गोमयस्य ३ द्वारलगुडस्य २॥९७॥ कर्क
रस्य २ दधिसक्तो २ स्पर्द्धायाः २ कठोरस्य २८॥ कवर्याः २ लपुखदायाः २

लङ्कस्तालमर्दलः २॥ सूत्रकोणेदुमरुक् २ सूत्रवीणाचलावु
की ॥ ११ ॥ मेलानंदोमसिमणिर्लेखनीवर्णतूलिका २ धातूपल
कठिनिका २ मेलापत्रांजनंमसिः ३ ॥ १२ ॥ तर्कुटीसूत्रलातर्कु
र्ल्लोलस्तर्कुलासकः २ ॥ वर्तुलातर्कुपाटीस्या २ संजिकातूल
नालिका २ ॥ १३ ॥ निर्वेष्टनंनाटिचीरंदग्धेष्टकास्याद्द्वामकम्
॥ दोलात्रेखापुमान्प्रेखो ३ वारासनंवारसदनं ॥ १४ ॥ पिष्टवर्त्ति
स्तचमस २ श्वित्रापूपश्चरुव्रणः २ ॥ स्लेक्षितं परभाषायां २ लुंदि
कान्यायसारिणी २ ॥ १५ ॥ शूकापूटुस्तृणमणि २ श्छात्रगंडः प
दाद्यवित् २ ॥ कोशकारः काष्ठतेतु २ घुणः स्यात्काष्ठलेखकः २ ॥
॥ १६ ॥ विषशृंगीभंगशेलो २ वरोलस्तृणषट्पदः २ ॥ तुदुमोरंध्रव
भ्रुः २ स्याद्दीनालिंगालिका २ स्मृता ॥ १७ ॥ विदारुक्कचपादो
२ द्रुणश्चालिश्चरुश्चिकः ३ ॥ पद्मासंपद्मबीजं २ चकर्णिका
बीजमातृका २ ॥ १८ ॥ रंगमाताभवेच्छासा २ धीलटिर्दुहिता २
मता ॥ चाटलोलश्चदुल्लोलो २ जंगटोदोददः २ स्मृतः ॥ १९ ॥ धौ
तांजलीधौतबली २ वज्रकंदुग्धपाचनं २ ॥ चित्रोक्तिः पुष्पशक
टी २ चासेचनमत्सिकृत् २ ॥ २० ॥ कालरात्रिर्भीमरथी २ अ

कुंभस्य २ कलश्याः २ ॥ २१ ॥ उत्पातस्य २ निर्घातस्य २ गुणभ्रंशस्य २ कट
शर्करा २ ॥ २२ ॥ १० उल्काग्ने करताल्ल ३ मरुकस्य सूत्रवीणाया २ ॥ ११ ॥ मसि
मणेः २ कलमस्य २ धातूपलस्य २ मसे ३ ॥ १२ ॥ तर्कुट्या ३ तर्कुलासक
स्य २ तर्कुपीठ्याः २ तूलनलिकायाः २ ॥ १३ ॥ निर्वेष्टनस्य २ दग्धेष्टकाया
२ दोलायाः २ जलस्थापितमेतस्य २ ॥ १४ ॥ यज्ञपात्रविशेषस्य २ चित्रपि
ष्टकस्य २ अपशब्दस्य २ लुंठिकायाः २ ॥ १५ ॥ तृणमणेः २ पादाद्यवेतुः २ को
शकमे २ घुणस्य २ ॥ १६ ॥ विषशृंगिनः २ तृणषट्पदस्य २ रंध्रवभ्रौः २
दीनायाः २ ॥ १७ ॥ क्रकचपादस्य २ रुश्चिकस्य ३ पद्मबीजस्य २ पद्म
कोशस्य २ ॥ १८ ॥ लाक्षायाः २ दुहितुः २ सुचंचलस्य २ गर्भिण्यभिक्षापस्य

पादावधि

स्वाध्यायोन्निराकृतिः २॥ ब्रह्मवादः श्रुतादानं २ विष्णुकदुरखेति
कः २॥ २१॥ हिंसालुकः १ खादुकः २ आयोगितोऽलर्क २ इष्यते ॥ २२॥
गडस्तूर्यगंडः २ स्यादादर्शमुकुरः २ स्मृतः ॥ २३॥ राहुत्सृष्टोर
सोनः २ स्यादंगरीकोलनासिका २॥ मयटः स्तृणहर्म्यः २ स्यालु
त्रंगोमंचमंडपः २॥ २४॥ स्ववद्रंगः पणग्रंथि २ श्रितिकाकटिशृ
खला २॥ विशारदः प्रसिद्धे २ स्यात् श्रीर्लक्ष्मीरिंदिरा ३ मता २४
॥ ॥ इति पादावधिः ॥ ॥ प्राकृशालाचुकशब्दादर्थः पादैरतः
परंशब्दाः ॥ नानार्था अपिशब्दैर्गजशब्दात्त्वभूतिविज्ञेयाः २५

॥ १६॥ धौतांजल्याः २ दुग्धपाचनस्य २ सुद्रुशंकटस्य २ अतृप्तिकृतः २१०
कालरात्र्याः २ अस्वाध्यायस्य २ ब्रह्मवादस्य २ मृगयाकुशलमुनः २ २११
हिंसालुकमुनः २ उन्नतमुनः २ सूर्यविशेषस्य २ आदर्शस्य २ २२॥ लसुन
स्य २ कोलनासिकायाः २ तृणयुक्तहर्म्यस्य २ शस्परक्षार्यकुटीरस्य २ २३
पणग्रंथेः २ कटिशृंखलायाः २ प्रसिद्धस्य २ लक्ष्म्याः २ ॥ २२४ ॥ ॥

॥ अथ नानार्थः ॥

क्षीरदारोगुडुक्षोदे गुडे मधुनिचेष्यते ॥ कृपीठपानमिच्छंतिकेनिपा
ते च वारिधौ ॥ २६॥ रसालारसनायां स्यान्मथिते दध्नि पाणिना ॥
पांचलोद्देशुतिकटः आयं पित्ते सरीसृपे ॥ २७॥ विटोदौ लवणे पि
ड्ने मूषिके खदिरे पिच ॥ वितंडाकरवीर्यो च दर्विवादप्रभेदयोः ॥ २८
कारंडवैकरंडः स्यान्मधुकोषे दलाढके ॥ खटः श्लेष्मण्यंधकूपे
प्रहारांतरतंकयोः ॥ २९॥ पिच्छा पूगच्छराकोषे चोलिका फणिलाल
योः पित्तले स्फोटिका वात्या रामा वाता सुपांशवः ३०॥ धरांकुरो
वायुफलेनासीराशी करे पिच ॥ कोद्वारो नागरे कूपे पुष्करिण्या च
पाटके ॥ ३१॥ नागांजना नागयष्टिः करि सुंदरिका कुचित्र ॥ पूत्यं
डः मृत्तिकादे च गंधकीदे च दृश्यते ३२॥ कटुकायां कंचटके कथि

ताशकुलादनी॥क्रौंचादनस्तघेंचुल्याचिचोटकमृणालयो ॥
 ३३॥संतानिकाक्षीरसरेतथामर्कटजालके॥खड्गधेनुफलेफेने
 परांजस्तैलपत्रके ३४॥भालाकोलोहितेदृष्टःकरपत्रेचकच्छपे॥
 संकरोग्निचंदत्कारेसंमार्जन्यपसारिते॥३५॥गोधाकलंविका
 दंतिवधूषुचकटेभरा॥पंकारःशैबलेसेतौसोपानेजलकुब्जके
 ॥३६॥पृष्ठशृंगीतिशब्दोयंदंशभीरौपृथूदरे॥मेघपुष्पंतुनादेये
 पिडांभ्रेसलिलेविदुः॥३७॥पित्तज्वरेकुलालस्यपवनेकूटपाल
 कः॥स्तनरुंतेपिप्पलकंतथासीवनसूत्रके॥३८॥पाटलिको
 न्यमर्मज्ञेच्छानेस्यात्कालदेशिनि॥जिह्वायोरुषदंशेचस्यादिं
 द्रमहकर्मणि॥३९॥लोभेकामगुणेरूपेआमिषारव्यालुभोजने
 ॥छायापथेचदूर्वायांहरितालीध्वनिर्मतिः॥४०॥मालुधानश्चि
 त्रसर्पेमहापद्मेपिदृश्यते॥उन्मतेक्षपणेनर्थकरेकार्यपुटध्व
 नि॥४१॥सांघाटिकांविदुर्युग्मेकुट्टन्याजलकंदके॥शराहतेच
 सर्पेचप्रचलाकंप्रचक्षते॥४२॥चंद्रिकायामब्जधूलौरक्तागेहरि
 चंदनं॥स्त्रीरत्नेचहरिद्रायांलासायावरवर्णिनी॥४३॥रुकलासे
 चित्रकोलेतृणगोधाध्वनिंविदुः॥डिंबंभयेचकललेफुप्फुसेचप्र
 चक्षते४४॥धुधुमारःशक्रगोपेगृहधूमेगृहालिके॥तिक्तपर्वाहि
 लमोचीगुडूचीमधुपंष्ठिषु॥४५॥जलबिल्वःकर्कटकेपंचांगेज
 लवल्कले॥चौलकीनागरंगेचकरीरेकिष्कुपर्वणि॥४६॥कुला
 लचक्रेबाहनेदंडारःशरयंत्रके॥दिग्जयेवरयात्रापंदडयात्रांविदु
 र्बुधा॥४७॥उष्ट्रदांसीसुतेचैवदासेरकदत्तिस्मृत॥जलगुल्मी
 जलावर्तेकच्छपेजलचत्वरे॥४८॥काहलावेणुवीणादिध्वनि
 नानाध्वनिंविदुः॥॥घोंघेकारुंडिकायांचजाहकध्वनिरिष्य
 ते॥४९॥विद्यादुत्कलिकाशब्दमुत्कंठावीचिवाचकं॥दृष्टिवि
 वेसूचकेचद्विजिह्वःपरिकीर्तितः॥५०॥मदमत्ताविदग्धस्त्रीन
 र्तकीषुचकणिनी॥रोमावलीमेघमालाकरटीषुचकालिका॥५१

मंजुलोमधुरेकुंजेजलरंकेजलांचले॥अनुकंपस्तरस्वीस्या
 तपस्वीचधृतव्रतः५२॥॥द्वितीनार्थार्धश्लोकावधिः॥॥
 शाल्यवृकोकपिशूनौनिधुरःकठिनेऽत्रपे॥छर्दनोलंबुषेनिंबे
 व्युष्टंकल्पेतथोषिते॥५३॥दूक्षौकरीरेकोवांगेव्रणचिन्देघुणे
 किणः॥नर्मठंचंचुकेपिंगेछेकःषडुध्रिचक्रयोः॥५४॥धारात
 श्वातकेवाहेलंजःस्यात्पंगुकल्लयोः॥नर्मटःस्वर्परैस्तूर्येगोकी
 लोमशलेहले५५भुंडिरीर्वारुकूष्मांडोफाणिगुडकलंबयोः॥तंडकःसं
 जनेफेनेलद्वाशिन्यांखगांतरे५६गजेपिनागमातंगौविशेषस्ति
 लकेपिच॥निष्पारःसूर्यवातेपिसूत्रकंठोद्विजेपिच५७विदुष्यपि
 स्मृतोवेधाःपुरंदेहेपिटश्यते॥स्वरेपिकंठआख्यातःशरत्संवत्सरेपिच५८
 ॥लाक्षापिजलुकाप्रोक्तालग्नाचार्येपिहिंडिकः॥नौसेचने
 पिवासुंदःपादालिंदेपिपंकिलः॥५९॥कचोगीष्यतिपुत्रेपिकुंदेपि
 भ्रमरोब्रतौ॥भांडंभूषणमात्रेपिरुधिरंकुंकुमेपिच॥६०॥
 गोमेदकेपिगंगोलःकटाहोनिरयेपिच॥मरीचेपिभवेत्कृष्ण
 शूबांगेगुणिकाभवेत्॥६१॥शस्त्र्यामपिखड्गधेनुर्निस्त्रिंशोः
 करुणेपिच॥स्कंधावारेऽपिकटकोविंदुस्तुविदुरेपिच॥६२॥
 जलसूचिर्जलोकापिवेश्यायामपिपिंगला॥अहिरप्युदरा
 वर्तेविशाखापिखनित्रकः॥६३॥भ्रमरःकासुकेपिस्यादंगी
 कारेपिचायकिं॥महालयेपितीर्थःस्यात्भोजनेपितथान्दि
 कं॥६४॥बलिश्चामरदंडेपिपादपीठेपिपादपः॥गोदंतोहरि
 तालेपिवानीरश्चित्रकेपिच॥६५॥आधारेप्याश्रयःप्रोक्तोग
 जसंघेष्यवग्रहः॥कथितासाजटायांचमार्गणेपिमृगःक
 चित्॥६६॥मूषिकापिभवेद्धीनाजटातंकोहरेपिच॥अश्रम
 कृतेपिफांटंमृद्गांडेऽप्यष्टिकाभवेत्॥६७॥अंगसादेपिसद
 नंवनदावेपिद्विंदिमः॥दंतमांसेपिवेलास्यालुल्कंनारीधने
 पिच॥६८॥निंबेपिद्विगुनिर्यासोमेलानंदेपिवार्दलं॥लेखन्या

कर्णिकापि स्यात्कटिन्पामपि वर्णिका ॥ ६२ ॥ पटलेपिका सम
र्हो दिष्टदैवेपि कीर्तितं ॥ दाडिमेपि च हिंडीरं वंशो वेणो कुलेपि
च ॥ ६३ ॥ ॥ इति नानार्थः ॥ ॥

काव्यादीनामनंतत्वाच्छब्दादीनां विशेषतः ॥ क्वदा केन किं
दृष्टमिति को वेदितुं क्षमः ॥ ७१ ॥ अतः शब्दः कट्टो यमर्थत
श्चापि कीदृशः ॥ इति काव्यमलीकं स्यान्मात्सर्यमलिनात्म
नां ॥ ७२ ॥ शब्दार्णव उत्पत्तिनी संसारावर्तदृश्यपि ॥ कोषावाच
स्पतिव्यादिविक्रमादित्यनिर्मिताः ॥ ७३ ॥ आदायसारमेतेषां
मन्येषां च विशेषतः ॥ हारावलीनिर्मितेयं मया द्वादशवत्सरै
॥ ७४ ॥ उपास्य सर्वज्ञमनंतमीशं भूत्वा तिथिः श्रीधृति सिंह
वाचां ॥ हारावली द्वादशमासमानैर्विनिर्मितेयं पुरुषोत्तमेन ॥
॥ ७५ ॥ नानाकाव्यपुराणनाटककथाकोषेति हासस्मृतिज्यो
तिः शास्त्रगजाश्वमानवभिषक्कोषान्प्रयत्नादिय ॥ दृष्टान्या
निचशाब्दैकैः सह कृता हारावली यत्नतः कर्तव्योन्नतसंश
यः सुमनसः शब्दार्थलिंगेष्वपि ॥ ७६ ॥ सुधिया जनमेजयेन
यत्नात् धृति सिंहेन समं निरूपितेयं ॥ विदितो बहु दृष्टवभिः
कवींद्रैर्भुवि कोषानुमतः प्रमोदनीयः ॥ ७७ ॥ हित्वा महाश
ब्दिकताभिमानं मात्सर्यमन्यत्र मुहुर्निधाय ॥ हारावलीयः
प्रकरोति कंठे विदग्धगोष्ठीषु परं सभाति ॥ ७८ ॥ ॥ इति श्री
महामहोपाध्यायपुरुषोत्तमदेवप्रणीता हारावली पर्यवसिता

॥ इति हारावली समाप्ता

श्रीगणेशायनमः॥ तन्नमामिपरंज्योतिरवाङ्मनसगोचरम्॥ नु-
^{= न्मू}मीलयत्यविद्यां पट्टिद्यामुन्मीलयत्यपि॥ १॥ ^{दशसुखास्य}ह्येद्वितर्गमुभयं ^उयं
मलं युगलं युगं॥ युग्मेदं हं यमं ^{ते १०}ह्येधं पादयोः पातु जैनयोः॥ २॥ ^{हादशत्रये}अवि-
र्यतिर्मुनिर्भिषु स्ताय सस्मयतो ब्रती॥ तपस्वी संयमी योगी वर्णी
^{१२}साधुश्च ^{चत्वारिंशदस्य}पातु वः॥ ३॥ ^{सिद्धो तस्य त्रीणि}दीप्ति तमो ^३पटुं ^३शिष्यं ^२चतमं ^३ते वा ^{सप्तविंशतिर्भूमः}सिन्नु विदुः॥
^{= कार्य}कृतान्तागमसिद्धांस्तान् ग्रन्थशशास्त्रमतः परम्॥ ४॥ भूमिभूः पृथि-
वी पृथ्वी गङ्गा मेदिनी मही॥ धरा वसुमती धात्री क्षमा विश्वं भ-
रावनिः॥ ५॥ वसुधा धरणी क्षोणी क्षमा धरित्री क्षितिश्च कुः॥
कुंभिनी लोवरा चोर्वी जगती गोर्वसंधरा॥ ६॥ तत्पर्यापि धर-
शैलं स्तत्पर्यायपतिर्नृपः॥ तत्पर्यायसुहो वृक्षं शब्दमन्य च
^{होशपर्वतस्य}योजयेत्॥ ७॥ ^{चतुर्दशरासः}दरीभृदचलः शृंगी पर्वतस्सानुमानगिरिः॥ नग-
शिलोच्चयोः द्विश्च शिखरी त्रिककुन्मरुतः॥ ८॥ प्रस्थपार्श्वे
तदं सानुमैखलौ पत्यकातदी॥ नितं बमैतो दंतश्च तद्गानपि गि-
रिः स्मृतः॥ ९॥ ^{१४ हादशवृक्षस्य}राजाधिपः पतिः स्वामी नाथः परिवृढः प्रभुः॥ द-
^{१२}श्वरो विभुरीशानो भर्तेन्दुनर्दशिता॥ १०॥ ^{नववनस्य}अनोकहस्तसुः
शाखी वितपी फालिनो नगः॥ द्रुमोऽदुःप्रिपः फलेग्राही पादपो
गौवनस्पतिः॥ ११॥ तत्पर्यायचरो देयो हरिर्वलिमुखः कपिः॥ वा-
नरः पुवगश्चैवंगोलो गूलोऽथ मर्कटः॥ १२॥ विपिनं गहनं कक्षम-
रपयंकाननं वनम्॥ कान्तारं मटवी दुर्गं तच्चरस्याद्वैतचरः॥
^{नवसलस्य}१३॥ पुलिन्दः शबरो दस्युर्निषादो व्याधलुब्धकौ॥ धानुष्कोऽथ
किरातश्च सौरण्यानी चरः स्मृतः॥ १४॥ ^{अष्टादशजलस्य}वावारिकं पयो भोः
वुपाथोर्णः सलिलं जलम्॥ शरवणं कुशं नीरं तोयं जीवनं म-
^{१८ ॥ १५ ॥}विषम्॥ तत्पर्यायचरो मत्स्यस्तत्पर्यायप्रदो घनः॥ तत्पर्या-
योद्भवे पद्मं तत्पर्याय धरोऽम्बुधिः॥ १६॥ ^{एकादशमत्स्यस्य}पृथुरो माष दुष्पीणो या-
देवैसारिणो ब्रूषः॥ विशारी शफरी मीनः पाठीनो निमिषस्ति-
^{११ एकादशमेघस्य}मिः॥ १७॥ घनाघनो घनो मेघो जीमूतोऽब्रवलाहकौ॥ पर्ज-

उयं
मुडितं

श
हिः
हिः

न्योमुदिरोनभ्रातृतदित्सौदामनीपविः॥१८॥आकालिकीस
 पारुचिर्विद्युत्तत्पतिरंबुदः॥निघातिर्मशनिबज्जमुल्काशब्दच
 योजयेत्॥१९॥परिषत्कर्मःपंकस्तज्जितामरसंविदुःकमलेन
 लिनपद्मसरोजसरसीरुहम्॥२०॥खरदण्डकोकनदपुंडरीकं
 महोत्पलं॥द्वंद्वीवरंचारविदंशतपत्रंचपुष्कर॥२१॥सौगंधिकंतु
 कल्हारहलुकंरक्तसन्ध्यकम्॥स्यादुत्पलं कुवलयमंघनीलां
 बुजन्मच॥द्वंद्वीवरंचनीलेस्मिन्सितेकुमुदकैरवै॥२२॥तद्वती
 विसिनीज्ञेयाव्रततीवल्लुरीलता॥वल्लीनामानियोज्यानिवारिधि
 र्वर्ण्यतेधुना॥२३॥स्त्रोतस्विनीधुनीसिंधुःस्त्रवंतिनिम्नगीपगा
 नदीनदोद्विरेफश्चसरिन्नाम्नीतरंगिणी॥२४॥तत्पतिश्चभवत्य
 ष्धिःपारावारोःमृतोद्भवःअपारवारोःकूपारोरत्नमीनाभिर्धा
 करः॥२५॥समुद्रोवारिराशिश्चसरस्वान्सागरोऽर्णवः॥सीमापि
 कण्ठतीरंचपारोर्धोऽवधिस्तदम्॥२६॥भृंगैस्तरंगैःकल्लोलो
 वीचिरुत्कलिकावलि॥पालीवेलातटोच्छासीविभ्रमोयमु
 दन्वतः॥२७॥मनुष्योमानुषोमर्त्योमनुजोमानवोन्नरः॥नोपु
 मानुपुरुषोगोधोर्ध्वःस्यात्तत्पतिर्नृपः॥२८॥भृत्याश्चभृतक
 पत्तिःपदातिःपदगोऽनुगभटोऽनुजीन्यनुचरःशस्त्रजीवीच
 किंकरः॥२९॥स्त्रीनारीवनितामुग्धाभामिनीभीरुरंगना॥ल
 लनाकामिनीयोषितयोषासीमेतिनीचधूः॥३०॥नितंबिन्यव
 लावालाकामुकीचामलोचना॥भामातनूदरीरामासुंदरीयु
 वतीचला॥३१॥भार्याजायाजनिःकुल्याकलत्रंगेहिनीगृहं॥
 महिलामानिनीपत्नीतथादाराःपुरंध्रयः॥३२॥वल्लभाप्रेय
 सीप्रेष्ठारमणीदयिताप्रिया॥दृष्टांचप्रमदाकांतांचंडीप्रणयि
 नीतया॥३३॥सतीपतिव्रतासाध्वीपतिवत्यैकपत्यपि॥म
 नस्विनीभवत्यार्याविपरीतानिरूप्यते॥३४॥बन्धकीकुलदाम
 क्तापुनर्भूःपुंश्चलीखला॥स्यशाभिसारिकादूतीस्वैरिणीसफ

लीतश्री ॥३५॥ गणिकालंजिका वेश्या रूपा जीवा विलासिनी ॥ पण्य
 स्त्रीदारिका दासी कामुकी सर्ववल्लभा ॥३६॥ कान्तैष्टोदयितः प्री
 तः प्रियः कामी च कामुकः वल्लभोऽस्तपतिः प्रेयान् विदुश्चरमणे
 वरः ॥३७॥ सावित्री जननी माता जनकः सविता पिता ॥ देहो प
 ण्यः कायोः दुर्बलः संहननं तनुः ३८॥ कलेवरं शरीरं च मूर्तिरस्मि
 न्भवस्तुतः ॥ पुत्रस्तुतुरपत्यं चतुकृतो केचात्मजः प्रजा ॥३९॥
 उद्धतस्तनयः पातोदारको नन्दनो भक्तः ॥ स्तनंधयोत्तानशो यो स्त्री
 त्वेदुहितरविदुः ॥४०॥ वयस्याली सहचरी स धीची सवपाः सखी
 ॥ आली विवर्जितमित्रं सम्बन्धो मित्रपुं कमुहृत ॥४१॥ सहकृत्वा
 सहकारी सहायः सामवायिकः ॥ सनाभिः संगोत्रो बन्धुः सौदर्यो
 वरजोऽनुजः ॥४२॥ कनीयानग्रजो ज्येष्ठो भ्रातृजानी स्वसानजा
 ॥ भक्तस्वसाननान्दस्यान्मातुलानी प्रियाम्बिका ॥४३॥ वैय्यरा
 तिरमित्रोरिदृत्सपत्नौ द्विषद्विपुः ॥ भ्रातृव्यो दुर्जनः शत्रुर्दुष्टो ह
 वीखलोऽद्विषः ॥४४॥ दीधितिर्भानुस्त्रोऽशुर्गमस्तिः करणः करः
 पादोरुचिर्मरीचिर्भास्तेजोर्विर्गौर्युतिः प्रभा ॥४५॥ दीप्तिर्ज्योतिर्म
 हो धामरश्मिरूज्यो विभावसुः ॥ शीतोष्मप्रायपूर्वत्वे तदंता बिंदुभा
 स्करौ ॥४६॥ शशी त्रिधुस्सुधारश्मिः कोमुदीकुमुदप्रियः ॥ कलाभृ
 चन्द्रमाश्चन्द्रः कान्तिमानोषधीश्चरः ॥४७॥ उदुनिभानितारक्षने
 सन्नेतत्यतिनिशा ॥ क्षणदारजनी नक्तं दोषाण्यो माक्षपाकरः ॥
 ॥४८॥ तरणिस्तपनो भानुर्ब्रध्नः पूषार्थमारविः ॥ तिग्मः पतंगोद्युम
 णिर्मर्त्तंडोऽर्को ग्रहाधिपः ॥४९॥ दूनः सूर्यस्तमो ध्वान्तस्तिमरारि
 विशेचनः ॥ दिनैर्दिवाः हर्दिवसो वासरस्तत्करश्चमः ॥५०॥ चक्र
 वाकाञ्जपर्यायबन्धुः कुमदविप्रियः ॥ यमुनायमकानी नजन
 कः सविता मतः ॥५१॥ बाहोऽश्वस्तुरगो बाजी हयो धुर्यस्तुरं
 गमः ॥ सतिर्बाहरी रथ्यः सप्ताऽश्वश्चमयूरखवान् ॥५२॥ खवि
 हायो विषह्यो मगनाकाशमम्बरं ॥ द्यौर्नभोऽभ्रान्तरिक्षं च मेघ

मेघपथ वायुपथ पक्षिण विद्याधरस्यापि ॥
 वायुपथोऽप्यथ ॥ ५३ ॥ तच्चरः खेचरस्तग पक्षीपत्रीपतन्यपि ॥ श-
 कुन्तः शकुनिर्विश्वं पतंगो विष्करो वया ॥ ५४ ॥ जाड्मलपिशितं मा-
 सपलपेशी च तत्त्रियः ॥ मातुधानैस्तथौरसोरान्यादिचरदृश्यते ॥
 ५५ ॥ सुतोऽदितैस्तडिद्वन्वासेन्द्रो देवः सुरैः मरुतैः स्वर्गैः स्वर्गैः य-
 नाकैश्च तद्वासस्त्रिदिवो मतः ॥ ५६ ॥ तत्पतिश्शक्र इन्द्रश्च सुनासी-
 रश्शतक्रतुः ॥ प्राचीनबर्हिः सुत्रामावज्जीवा खण्डुलो हरिः ॥ ५७ ॥
 शत्रुर्वलस्य गोत्रस्य पाकस्य नमुचैरपि ॥ वृत्रहा च सहस्रासौ गी-
 र्वाणेशः पुरन्दरः ॥ ५८ ॥ विडौजाश्वाः पुरोनाथो वासवो हरिवा-
 हनः ॥ मरुतश्च मरुत्वाश्च वृषा चैरावणाधिपः ॥ ५९ ॥ शतमन्यु-
 स्तुरीषाङ्गु पुरुद्वतश्च कौशिकः ॥ संक्रन्दनोऽथ मघवान्युलो मा-
 रिर्मरुत्सरवः ॥ ६० ॥ काष्ठाककुहिगांशा च दक्षकन्या तथा हरित-
 तत्पथो यात्परं योज्यं प्राज्ञैः पालगजाः स्वरमू ॥ ६१ ॥ पवनः पवमानश्च
 वायुर्वातोऽनिलो मरुत् ॥ समीरणो गन्धवाहः च सनेश्च सदा गति-
 ॥ ६२ ॥ नभस्वात्मा तरिश्वा च चरेण्युर्जवनेश्च लः ॥ प्रभञ्जनौ स्य प-
 र्यायपुत्रो भीमो जनात्मजौ ॥ ६३ ॥ तत्सरवोऽग्निश्शिखी वह्निः पा-
 वकश्चा शुशुक्षणिः ॥ हिरण्यरेताः सप्तार्चिर्जातवेदास्तनूनपात् ॥ ६४ ॥
 स्वाहापतिर्हताशश्च ज्वलनो दहनोऽनलः ॥ वैश्वानरः क्षशानुश्च
 लोहिताश्वो विभावसुः ॥ ६५ ॥ वृषाकपिः शमीगर्भो हव्यवाहो हु-
 तार्शनः ॥ धनेजयो वीतिहोत्रः कृष्णवर्मा ह्युषर्वुधः ॥ तदादिस्तु-
 सेनानीः स्कन्दस्तु शिखिवाहनः ॥ ६६ ॥ कार्तिकेयो विशारवश्च कुमा-
 रः षण्मुखो गुहः ॥ शक्तिमान् क्रौञ्चभेदी च स्वामी शरवणोऽङ्गवः ॥ ६७ ॥
 उजन्मा ब्रह्मचारी च महौजा दैत्यघातकः ॥ तत्पिता शंकरश्शंभु-
 र्शिवस्त्यागुर्महेश्वरः ॥ ६८ ॥ त्र्यम्बको धूर्जटिश्शर्व पिनाकी प्रम-
 थाधिपः ॥ त्रिपुरारिर्विशलाक्षो गिरिशो नीललोहितः ॥ ६९ ॥ रुद्रो दु-
 मोली यज्ञारिस्त्रिनेत्रो वृषभध्वजः ॥ उग्रः शस्त्री कपाली च शिपिवि-
 द्रो भवो हरः ॥ ७० ॥ उमापतिर्विरूपाक्षो विश्वरूपः कपर्दीपि ॥ भागी

रथीःत्रिपथगाजान्द्वीहिमवत्सुता मन्दाकिनीद्युपर्यायधुनी
 गंगानदीश्वरी विधिर्वेधाविधाताचंद्रहिणोऽजश्चतुर्मुखः॥७०॥
 पद्मपर्याययोनिश्चपितामहविरंचिनो॥हिरण्यगर्भःस्वष्टाचप्र
 जापतिःसहस्रपातु॥७१॥ ब्रह्मात्मभूरनन्तात्माकस्तत्सुत्रो
 हिनारदः॥कृष्णादामोदरोविष्णुसुपेन्द्रःपुरुषोत्तमः॥७२॥के
 शवश्चहृषीकेशःशाङ्गीनारायणोहरिः॥केशीमधुर्वलिर्षाणो
 हिरण्यकशिपुर्मुखः॥७३॥नदादिस्तदनश्शोरिःपद्मनाभोऽप्य
 धोक्षजः॥गोविन्दोवासुदेवश्चलक्ष्मीःश्रीगोमितीन्दिरा॥७४॥
 तत्पतिःशैलभूम्यादिधरश्चक्रधरस्तथा॥तत्पुत्रोमन्मथःकामः
 रूपकारिरनन्यजः॥७५॥कायपर्यायरहितोमदनोमकरध्वजः॥७६॥
 शिलीमुखःशरोबाणोमार्गणोरोपणःकणः॥७६॥दृषुकांडेशुर
 प्रचंचनराचंतोमरंखगः॥कामुकं धन्वचापंचधर्मकोदंडकेधनुः
 ॥७७॥शिलीमुखादेरसनंतत्कोटिमटनीविदुः॥पुष्पसुमनसःकु
 ललतान्तप्रसवोद्गमो॥७८॥प्रसूनंकुसुमैर्द्वयतदायस्त्रःशरः
 स्मरः॥स्वान्तमास्वनितंचितंचेतोन्तःकरणंमनः॥७९॥हृदयंविशि
 खाकूतमारस्तत्रभवोमतः॥मौर्वीजीवागुणो गव्याज्यालिभृदुः
 शिलीमुखः॥८०॥भ्रमरःषट्पदोज्ञेयोहिरेफश्चमधुव्रतः॥मौर्वी
 दिप्रान्तमल्यादिकन्दर्पस्यभवदुनुः॥८१॥हृतिरस्त्रायुधंश
 स्त्रं पुष्पाद्यस्त्रःस्मरोमतः॥ध्वजपताकाकेतुश्चचिन्हंतद्वैजयं
 त्यपिदत्ततदंतोद्गधाद्यादिशोभोर्विघ्नकरःस्मरः॥कौक्षेयकोसिर्निस्त्रि
 शःशूपाणःकरवालकः८३ तरवारिर्मंडलग्रंखड्गनामा बलिं विदुःअसौ हि
 भीबलोनीकंवाहिनीसाधनंचमूः॥धजिनीसेनापृतनोसैन्यंदोवरूपिनी
 कदनंसमरंयुद्धं संयुगं कलहंरणम्॥८५॥संग्रामःसम्यरायाजी
 संयदाहुर्महाहवम्॥गजोमतंगजोहस्तीवारणोऽनेकपःकरी॥
 ॥८६॥दन्तीस्तेभ्येरमःकुम्भीहिरदंभौमतंगमः॥शुण्डालःसाम
 जोनागोमातंगःपुष्करीद्विपः॥८७॥करेणुःसिन्धुरस्तेषुयन्तानि

अलिर्भुजस्तरश्चरोरुंबश्चशिलीमुखःषट्पदोज्ञेयोहिरेफश्चमधुव्रतः
 व्रतः१भ्रमरोमधुपश्चवेषुषालिदकमलासनः

मौर्वीज्याशिलीजीवागुणो गव्याज्यालिभृदुः

स्तिपके सुते ॥ सिंहस्य

तानिषाद्यपि ॥ नागाद्यरिः कंठीरवो मृगेन्द्रः केसरीहरिः ॥ ८८ ॥
 व्याघ्रश्च शूरः शार्दूलः शरभोः घापदो घृयात् ॥ क्रोडो वहारो दं
 द्री च घृष्टिः पोत्री च शूकरः ॥ कोलः किरिः किटिर्चोणी भूदरः क
 र्दमप्रियः ॥ ८९ ॥ उष्ट्रो मयः शृंगवलकः करमः शीघ्रगामिकः ॥
 कोलेयैकः सारमेयो मंडलः श्वापुरोगतिः ॥ ९० ॥ जिह्वापो ग्राम
 शार्दूलः कुक्कुरो रात्रिजागरः ॥ हेमचाशपदं स्वर्णकनकाज्जु
 नकोचनम् ॥ ९१ ॥ सुवर्णहिरण्यभर्मजातरूपच हाटकम् ॥ ज
 तपनीयकलधौतं च कर्णस्वरं शिलोद्भवम् ॥ ९२ ॥ रूप्यै रजतगुलि
 काशुक्तिजमोक्तिकनया ॥ वितवस्तवस्तद्रव्यस्वार्थराद्रविण
 धनम् ॥ ९३ ॥ कः स्वरतत्पतिप्रोदुः कुबेरचैकपिगलम् ॥ वैश्रवण
 राजराजमुत्तराशापतिलया ॥ ९४ ॥ अलकानिलयश्रीदधनपर्या
 यदामकम् ॥ राष्ट्रजनपदोनग्रीजनान्तो विषयः स्मृतः ॥ ९५ ॥ पु
 रीषः पुरनगरी पत्तनं पुटभेदनं ॥ वक्रलपनमास्यं च वदन्ति व
 दनं मुखम् ॥ ९६ ॥ आननश्रवणश्रोत्रश्रवः कर्णश्रुतिविदुः ॥
 दृगक्षिचक्षुर्नयनदृष्टिर्नेत्रं विलोचनम् ॥ ९७ ॥ कटाक्षकैकरीपाग
 विभ्रमस्तस्य वैकृतम् ॥ दन्तावासोऽधरोऽप्योष्टावर्णितो दश
 नह्रदः ॥ ९८ ॥ शिरोधरो गलोऽग्रीवा कंठश्च धमनी धमः ॥ दादो पा
 च भुजा बाहुपाणिर्हस्तः करस्तथा ॥ ९९ ॥ प्रादुर्वाहुशिरोऽसंच
 हस्तशाखा करंगुलिः ॥ नासाघ्राणमुरो वक्षः कुक्षिस्याज्जठरो
 दरम् ॥ १०० ॥ स्तनं पयोधरं कुक्षौ वक्षोजादुतिवर्णितौ ॥ कटिर्नि
 तम्बश्रोणी चैजघनं जानुजन्दुचं ॥ १०१ ॥ चलनं चरणं पादः क्र
 मोऽग्निश्च पदैविदुः ॥ शिरोमूर्ध्नी तमागकप्रारभ्य प्ररितै रितम् ॥
 ॥ १०२ ॥ वाग्वचो वचनं वाणी भारती गीत्सरस्वती ॥ सिंहद्विपधने
 मेजो ह्येषा श्वेद्वृद्धिते गजे ॥ १०३ ॥ स्फोटकृतधेनुकलभेस्तनितं
 जलदेतथा ॥ स्पन्दने चोत्कृतं मंत्रभट्टघृष्टौ च हुहु तम् ॥ १०४ ॥
 सौत्कृतं मणितं कामे स्वदु तं शृङ्खलायुधम् ॥ मंजीरं कंतुलाका

^{नृपराशब्दस्य} ^{प्रसिद्धस्य लब्धस्य} ^{मृतस्य} ^{के} ^{१॥} ^{५॥} ^{६॥} ^{७॥} ^{८॥} ^{९॥} ^{१०॥} ^{११॥} ^{१२॥} ^{१३॥} ^{१४॥} ^{१५॥} ^{१६॥} ^{१७॥} ^{१८॥} ^{१९॥} ^{२०॥} ^{२१॥} ^{२२॥} ^{२३॥} ^{२४॥} ^{२५॥} ^{२६॥} ^{२७॥} ^{२८॥} ^{२९॥} ^{३०॥} ^{३१॥} ^{३२॥} ^{३३॥} ^{३४॥} ^{३५॥} ^{३६॥} ^{३७॥} ^{३८॥} ^{३९॥} ^{४०॥} ^{४१॥} ^{४२॥} ^{४३॥} ^{४४॥} ^{४५॥} ^{४६॥} ^{४७॥} ^{४८॥} ^{४९॥} ^{५०॥} ^{५१॥} ^{५२॥} ^{५३॥} ^{५४॥} ^{५५॥} ^{५६॥} ^{५७॥} ^{५८॥} ^{५९॥} ^{६०॥} ^{६१॥} ^{६२॥} ^{६३॥} ^{६४॥} ^{६५॥} ^{६६॥} ^{६७॥} ^{६८॥} ^{६९॥} ^{७०॥} ^{७१॥} ^{७२॥} ^{७३॥} ^{७४॥} ^{७५॥} ^{७६॥} ^{७७॥} ^{७८॥} ^{७९॥} ^{८०॥} ^{८१॥} ^{८२॥} ^{८३॥} ^{८४॥} ^{८५॥} ^{८६॥} ^{८७॥} ^{८८॥} ^{८९॥} ^{९०॥} ^{९१॥} ^{९२॥} ^{९३॥} ^{९४॥} ^{९५॥} ^{९६॥} ^{९७॥} ^{९८॥} ^{९९॥} ^{१००॥}

गभीरी विलयना ५.५५ के तऱ दोप ५.५५

अर्जुनः फाल्गुनोजिष्णुः श्वेतवाजीकपिध्वजः ॥ गांडीवकार्मु-
 कीसव्यसाचीमध्यमपांडवः ॥ ४२ ॥ वृषसेनासुनिर्मोकोदैर्धामि-
 शक्रनंदनः ॥ कर्णशूलिः किरीटीचशब्दभेदी धनंजयः ॥ ४३ ॥
 समवर्तीयमः कालः कृतान्तो मृत्युरन्तर्कः ॥ कुरुकीचकपोः श-
 त्रुर्वापुपुत्रो वृकोदरः ॥ ४४ ॥ धर्मात्मजो जातरिपुः कौतेयो भता-
 न्वयः ॥ कौरव्यो राजलक्ष्मा च सोमवंशो युधिष्ठिरः ॥ ४५ ॥ क-
 ष्णं नीलांसितं कालं धूमं धूम्रमलिप्रभं ॥ तमोऽन्धकारस्तिमिरंधां-
 तं सन्तमसन्तमः ॥ ४६ ॥ श्वेतार्जुनः शुचिः श्वेतो बलस्य सितपा-
 ण्डुरम् ॥ शुक्लवहातंधवलपाण्डुशुभ्रशशिप्रभम् ॥ ४७ ॥ लोहि-
 तं रक्तमाताम्रपाटलविषटारुणम् ॥ गौरपीतुद्रिद्राभं पलाश-
 हरितं हरितम् ॥ ४८ ॥ हरिणीलोहिणीशोणीगौरीशयेनीपिशंग्य-
 पि ॥ सारङ्गीशचरीकालीकल्माषीनीलपिजरी ॥ ४९ ॥ पुराणम-
 धुकिंजल्कं मकरन्दचकोसुमम् ॥ उपचाराद्रजः पांसुरैणुं धूली-
 चयोजयेत् ॥ ५० ॥ कलंकावद्यमलिनं किंजल्कं लक्ष्मलां छनं
 निर्वधमंधमपंकमलीमसं मपित्यजेत् ॥ ५१ ॥ जनोदाहरणं की-
 र्तिसाधुवादयशोविदुः ॥ वर्णगुणाबलिरव्यातिमवधानंतुसाह-
 मेम् ॥ ५२ ॥ प्रेष्यदेशनिदेशाज्ञानियोगः शासनं तथा ॥ सन्देशः
 प्रिययावार्ताप्रवृत्तिः किम्बदत्यपि ॥ ५३ ॥ कठोरकठिनं स्तब्धं कर्क-
 शं परुषं हृदम् ॥ अश्लीलकादलफल्गुकोमलमृदुपेशलम् ॥ ५४ ॥
 प्रत्यग्रसाम्प्रतं नव्यं नवनूतनं मयि मम् ॥ पुराणजरठं जी-
 र्णं प्राकृतं सुचिरं तनम् ॥ ५५ ॥ भौरेहोपि चामन्त्रं कश्चित्किञ्चनं
 संशये ॥ द्राक्क्षणे द्वाये सपदि निषेधं मनवत्त्वलम् ॥ ५६ ॥ उच्चै-
 रुच्चावचं तुङ्गमुच्चमुन्नतमुच्छ्रितम् ॥ नीचं न्यगातनं कुब्जं नीचं
 ह्रस्वं नयेत्यरम् ॥ ५७ ॥ अमासदसमं साकं सार्द्धं सन्नसज्जः समा-
 शयदरिस्तिर्यचं शृण्विणः ॥ गौश्वेतुष्यात्पशुस्तत्र महिषीनामदेहिको ॥ ५८ ॥

विशेषितश्वेतश्वेतवल्गुसंज्ञोपांशुः

सारसमुज्ज्वलाकारकतकार्यमदेहिच

वियोगस्य

३४ ॥

स्नेहस्य

३५

३६

३७

३८

३९

४०

४१

४२

४३

४४

वियोगमदनावस्थाविरहपल्लवविदुः॥ प्रेमाभिलाषमालम्बरा
 गः स्नेहमैतः परम्॥ ६०॥ संहितः संहितं युक्तं संपृक्तं संभृतं युतं
 ॥ संस्कृतं समवेतं च प्रादुरन्वीतमन्वितम्॥ ६१॥ वत्सः ॥ ध्वंस
 रणिः पन्थामार्गप्रचरसञ्चरौ॥ त्रिमार्गकानामगङ्गाधोषागो
 मण्डलव्रजः॥ ६२॥ कृती नदी स्मोनिष्मातकुशलो निपुणः पटुः
 ॥ क्षणः प्रवीणः प्रागल्भ्यकोविदश्च विशारदः॥ ६३॥ विदग्धश्च तु
 रोधूतश्चादुक्तितवः शठः॥ कापि नागरिको ज्ञेयो गोत्रसंज्ञ
 कनामैतत्॥ ६४॥ मुग्धो मूढो जडो जेडो मूको मूर्खश्च कट्टः॥
 स देवानां प्रियो प्राज्ञो मन्दो धीनो मवर्जितः॥ ६५॥ षोडशिकः क
 लमशालित्रीहिः स्तवकरिस्तथा॥ वत्सः शकृत्करिर्जितः॥ ६६॥
 षट्दर्शनः स्मृतः॥ ६६॥ शौण्डिरीमवर्जितः स्तब्धो मानी चाहं दु
 ह्तः॥ उद्धीव उद्धरो दृष्टौ नीचश्च पिशुनो धर्मः॥ ६७॥ चौरैका
 गारिकस्तेन तस्करप्रतिरोधका॥ निशाचरो गूढचरो हेरिकश्च
 णिधीश्वरः॥ ६८॥ अस्तरौ पल्लवापाणदृषद् धातुशिलाघनौ॥
 तत्र जातमयो लोहं शातकुम्भं नयेत्परम्॥ ६९॥ साधो यो त्यर्थम
 त्यन्तानि तां तसुष्टु वैभृशम्॥ स्फुटसाधुखलुस्पृष्टं विशदं पुष्कलाः
 मलम्॥ ७०॥ चित्राः ॥ अर्थाद्भुतं चोद्यं विस्मयः कोतुकोप्यहो॥
 अभियोगो द्यमो द्योगो उत्साहो विक्रमो मतः॥ ७१॥ क्षामं शान्तं
 रुशं क्षीणं दीनं जीर्णं पुरातनम्॥ शीर्णं वसानं न्यूनं च धैर्यं
 शीर्ष्यं च यौ रूपम्॥ ७२॥ रहो नुरहसौ पांशुरहस्यं चाभिनतिकः
 ॥ कीनाशरूपणोलुब्धो मुग्धो दीनो भिन्नापुर्कः॥ ७३॥ क्षिप्रः
 शुभद्रस्वरं शीघ्रं सहसा द्युतिरित्युतम्॥ तूष्णं जवः स्पृहोरं होरयो
 वेगस्तरोलपुः॥ ७४॥ पाशनीतः सितो वद्धस्सन्धानी तो नि यन्त्रि
 तः॥ नियामितः शृङ्खलितो निबद्धः पाशितोरिपुः॥ ७५॥ का
 लं च कमनं कम्प्रकमेनीयं मनोहरम्॥ अभिरामं रमणीयं रम्यं
 लोभं च सुन्दरं॥ ७६॥ चारुस्लक्ष्णं च रुचिरं प्रशस्तं हृद्यवन्धुरम्॥

दर्शनीयं मनोत्तमं च चित्तपर्यायहारि च ॥ ७७ ॥ अवश्या यस्तुषा
 रश्च प्रालेयं तु हि न हि मम् ॥ नीहारं तत्करं विद्धि मृगां कं रोहिणी
 पतिम् ॥ ७८ ॥ पुनागं सन्नरं प्रादुस्ति लक च विशेषकम् ॥ ल
 लाटिका लला मापि पूर्णवा दंतथा टुमं ॥ ७९ ॥ अञ्जनं कज्जलं
 नागं गजं पाटलमारुणं ॥ शालं परिधिं वृक्षं च कुल्या स्त्री सारिणी
 विदुः ॥ ८० ॥ चारो वसर्पः प्रणधिर्निगूढपुरुषश्चरः ॥ तद्वा नुक्तः
 सहस्राक्षः सत्यार्थे स्तनतामृतम् ॥ ८१ ॥ अत्यन्ताय चिरायैति
 प्रहे कस्माद्दलादिति ॥ प्रयेणेति कुतश्चैति विभक्तिप्रतिरूपकं
 ॥ ८२ ॥ रश्मि रश्मी कदली चिन्हं मोचासारतरुश्च सा ॥ कीचको
 ध्वनिमद्वेषु स्तालौ गेयक्रमोद्भवः ॥ ८३ ॥ पुष्करं मुरजं पद्मं ह
 स्तिहस्ताग्रनायकम् ॥ निस्तलं वल्लुलं वृत्तस्थपुटं विषमोन्नतं
 ॥ ८४ ॥ दीर्घं प्रांशुं विशालं च बहुलं पृथुलं पृथु ॥ उल्लंघनदारुणं
 तिग्मं घोरं तीव्रं मुत्कटम् ॥ ८५ ॥ शीतं कतिमिरं याप्यं मन्दं
 विद्धि विलं वितम् ॥ सोहादं सोहदं दृचं सोहदं सरण्यं सोरभं ॥
 ८६ ॥ मैत्री मैत्रेयिकां जय्यं सहाय्यं संगतं मतम् ॥ स्वभावः प्रह
 तिः शीलं निसर्गो विश्वसो निजः ॥ ८७ ॥ योगो गुणानिकाः भ्या
 सः स्यादभीष्टा पुनर्मुहुः ॥ भृषालीकं मुधामोघं वितथं विपलं
 वृथा ॥ ८८ ॥ विधुरं ज्यसनं कष्टं कृच्छ्रं गदबं मुदुरेत् ॥ समस्तं
 सकलं सर्वं कृत्स्नं विश्वं तथैव ॥ खिलम् ॥ ८९ ॥ शीकलं विकलं खं
 दुं शल्कं लेशं कणं लवणं ॥ वैर्मकोशं च कलहं परिवादं कलहं नयेत्
 ॥ ९० ॥ शोणितं लोहितं रक्तं रुधिरं क्षतजाः सृजम् ॥ स तताना
 रताः जरत्राः न्वहं कन्यापतिवरा ॥ ९१ ॥ उद्वाहः परिणयनं वि
 वाहश्च विवेशनम् ॥ शुचिरं विवरं रन्ध्रं छिद्रं गतं च गच्छरम् ॥
 ९२ ॥ श्वभ्रं रस्यं च पातालं नरकं पात्यं मेघसः ॥ अद्भ्रं भूरि
 भूयिष्ठं बहिष्ठं बहुलं बहु ॥ ९३ ॥ प्रचुरं नैकमीनं त्यं प्राज्यं प्रभू
 तपुष्कलं ॥ भावो भवश्च संसारः संसरणं च संसृतिः ॥ ९४ ॥

बुद्धि

श्रवणादिपञ्चानस्य

तत्त्वज्ञश्चतुरोर्धीरस्य जैज्जनमाजवैजवी॥ ऊर्जस्यूर्जस्वी
 तरस्वीतेजस्वीचमनस्य ^{रव्य}पि॥ ८५॥ भास्करोभासुरः ^{प्राकाशकस्य}शूरःप्रवी
 णः ^{अस्तु}सुभटोमतेः॥ ८६॥ उररीकृतमप्युरीकृतमङ्गीकृतंतथा॥ ८६॥
 अङ्गीकरोः ^{अस्तु}भुपगमः ^{साई}सत्यकारः ^{कवचस्य}पणार्पणम्॥ तनुत्रवर्म
 कवचमावृत्तिर्वाणवारणम्॥ ८७॥ कूर्प्यासंकंचुक ^{छातोद्विरव्या}छत्रमावपत्रो
 ष्मवारणम्॥ केशंशिरोरुहंवालकचंचिकुरमीदयेत्॥ ८८॥
 चूडोपाशचधम्मिल्लकवरीकेशबंधनम्॥ क्षेमंकल्याणंम
 भयंश्रेयोभद्रचमंगलम्॥ ८९॥ भावुकभविकंभव्यंकुशलंक्षे
 ममस्त्रियाम्॥ ९०॥ वक्तावाचस्यतिर्य्यत्रश्रोताशक्रस्तथा
 पितौ॥ शब्दपारायणस्यान्तंनगतौतत्रकेवयम्॥ ९१॥ तथापि
 किचित्कस्मेचित्प्रतिबोधायसूचितम्॥ बोधयेत्क्रियदुक्तिज्ञं
 मार्गज्ञं सहयातिकिम्॥ ९२॥ प्रमाणमकलकस्य पूज्यपादस्य
 लक्षणम्॥ हिस्सन्धानंकवेः काव्यंरत्नत्रयमपश्चिमं॥ ९३॥
 कवेर्धनंजयस्येयसत्कवीनांशिरोमणेः प्रमाणं नाममालेति
 श्लोकानांचशतद्वयम्॥ ९४॥ ब्रह्माणंसमुपेत्यवेदनिनद्व्या
 जातुषाराचलस्थानस्थावरमीश्वरसुरनदीव्याजातथाके
 शवम्॥ अप्यभोनिधिशायिनंजलनिधिध्वानापदेशदहो
 शृत्कुर्वन्ति धनंजयस्यचमियाशब्दाः समुत्पीडिताः॥ ९५॥

॥द्वि श्री धनंजय कृतौ निघण्टुः॥ समाप्तः॥

श्रीगणेशायनमः॥ पाशांकुशप्रभृतिभूषणभूषितांगीसर्वांगर
मपरमणीयविचित्रवेषां॥ ब्रह्मादिसेवितपदांकमनीयरूपांदुर्गा
भजामिसततंविपुलरिसेव्यां॥ १॥ शब्दबहुविधालोकेसंतिय
द्यपि विस्तरात्॥ तथापि केचिद्व्यंतेष्वामाभावत्कहेतवे॥ २॥
जातिशब्दाः क्रियाशब्दागुणशब्दास्तथापरे॥ संज्ञाभेदाभवंत्य
नसंक्षेपादुच्यतेविधिः॥ ३॥ गौरश्चःपुरुषोद्गस्तीशकुनिब्राह्मण
स्त्विति॥ एधतेधयतेशेतेभवतीत्येवमादयः॥ ४॥ रक्तःश्वेतो
बुद्धःकृष्णःएवंद्विद्व्यकपित्यवत्॥ पुंसिकेचित्त्रयामन्येकी
वैकेचिदुदीरिताः॥ ५॥ स्तनकेशवतीस्त्रीस्याल्लोमशःपुरुषःस्म
तः॥ अनयोरंतरंयच्चतद्वैप्रोक्तंनपुंसकं॥ ६॥ दृष्ट्वाजैमिनिकोश
सूत्ररचनांकात्यायनीयंमतं व्यासीयंकविशंकरप्रभृतिभिर्य
ज्ञापितंनिश्चयात्॥ यच्चानंदकविप्रवीरचितंबहुंचयदृढिना
यद्वाक्यायनशास्त्रादिकथितंकुर्वेऽभिधानाद्भुतं॥ ७॥ माकुर्वे
तुभयंकरालकलितःप्रायःश्रुतेर्नाशनात्सर्वभ्रातृजनादनेकक
विताहीनप्रगल्भाश्रयात्॥ उद्धारंभवतांविधायहृदयेभोभ्रात
रोयंमयाकर्तव्यःपरमोद्यमःश्रमविधेःशब्दात्कुतःसीदथ॥ ८
किंपद्यभाररचनाभिरनेकवारंकिंवल्लभैःकिमिहदर्पपरीतवा
क्यैः॥ यल्लभ्यतेकिलसमाधिविधेर्विधानात्किंतन्नविस्तरविवे
चनवाभिरर्थः॥ ९॥ कोवेदशब्दजलधेरखिलस्यपारंसारंविधा
यविधिनामनसोविचारत्॥ शंबूकमर्कटझषादिभिरेवसंगः
प्रायोभवेदिह्नरत्नमिलिःकदापि॥ १०॥ यावान्कश्चिन्नोतःशब्दो
ननपुंसकेहिवाद्भ्यः॥ वर्जहिपुनर्मन्त्रश्चिन्नानेवंगरित्रंच॥ ११॥
यावानितिसमुच्चयोकश्चिद्यश्चोतःशब्दःसनपुंसकेवोद्भूयः॥
पुनर्मन्त्रश्चिन्नशब्दान्वर्जयित्वेत्यर्थःयथा॥ सूत्रंशस्त्रंशास्त्रं
मित्रंपुत्रंपवित्रंच॥ गात्रंपोत्रंपात्रंक्षत्रंसत्रंपरित्रंचेत्यादि॥ अ
यंपुत्रःसुतःअयंमन्त्रोहोमवाच्योवेदश्च हिशब्दोनुक्तसमु

चयार्थः॥तेनछत्रछात्रविष्णुमित्रादीनांपुंस्त्वप्राप्तेःसिद्धिः॥अयं
 छत्रोनर्त्तकःआतपवारणवाचकस्यछत्रशब्दस्यनपुंसकतैव॥
 इदंछत्रंवर्षातपवारणं॥अयंछत्रोऽध्येताअयंविष्णुमित्रःकश्चि
 त्सुरस्य॥यात्रामात्राभस्त्रादंष्ट्राविद्यास्त्रियांवरत्राच॥इदूदंतंय
 चैकाचूशरद्वरदृषत्वारुषश्चैव॥१२॥यात्रामात्रादिकान्शब्दा
 न्स्त्रियांस्त्रीलिंगेविद्याज्जानीयादित्यर्थः॥इयंयात्रातीर्थादि
 गमनं॥इयंमात्राःक्षरावयवस्तोकंच॥इयंभस्त्रालोहधमनी॥
 इयदंष्ट्रादशनविशेषः॥इयवरत्रात्रिगुणीकृतारज्जु॥वरत्रादी
 नामपित्रांतत्वान्नपुंसकत्वप्राप्ते॥ब्रूमः॥अप्रत्ययाभावात्तद्व्यवस्था
 भावादिति॥भावांतत्रच॥भाववाचकाद्भातोस्त्रप्रत्ययःस्यात्॥
 ईच्चउच्चईदूतौतावंतेयस्यतदिदंशब्दरूपमीदूदंतअंतःशब्दः
 प्रत्येकमभिसंबध्यते॥इदूतेश्रूयमाणपदंप्रत्येकमभिसंबध्य
 तेइत्युक्तत्वात्॥एकोच्चस्यतत्सकाचूएकस्वरमित्यर्थः॥ई
 दूदंतंयचैकाचूस्त्रियांतच्छब्दरूपंभवति॥इयंस्त्रीयोषित्॥इ
 यश्रीर्देवताविशेषःप्रभुशक्तिश्च॥इयंभूरक्ष्णोरूपरिरेखा॥एका
 नितिकिं॥सेनानी॥ग्रामणी॥शरदादयोपिस्त्रियां॥इयंशरत्
 न्तुविशेष॥इयंदरत्नीवास्थानं॥इयंदृषत्तशिला॥इयंप्रा
 रुदजलधरसमयः॥चकारसमुच्चयार्थः॥एवकारोवधारणे॥स्त्रू
 णोर्णस्त्रीयोगेस्तोगृहशशपूर्वकयोर्नपुंसकता॥सर्वस्यासिनास्ते
 जलनाम्नश्चैवमुक्ताय॥१३॥स्त्रूणोर्णदिति॥स्त्रूणांचोर्णांचस्त्रूणे
 र्णस्त्रीयोगेस्तःस्त्रीलिंगेभवतइत्यर्थः॥इयंस्त्रूणाकाष्ठमपीद्विकर्ण
 का॥इयमूर्णामेषलोमा॥तयोरेवस्त्रूणोर्णयोर्थथासंख्यगृहशश
 पूर्वकयोर्नपुंसकत्वं॥इदगृहस्त्रूणं॥इदंशशोर्णगृहशशपूर्वक
 योरितिकि॥इदमाभूत्इयंशालास्त्रूणा॥इयमेषोर्णा॥सर्वशब्दोनि
 विशेषवाची॥सर्वमसिनामजलनामचनपुंसकेभवति॥असिना
 मतावत्॥इदमसिलोचनं॥नेत्रंनयनचक्षुर्दृगंबकमीक्षणादि॥

जलपर्यायद्वन्द्वं जलं तोयं सलिलं मंजुनीरं वार्वारिकाननमुदकं वन
मिलयेवमादि॥ जलशब्दत्वादपूशब्दस्यापि न पुंसकत्वं प्राप्नोतीत्या
हमुत्क्रायः अपूशब्दं वर्जयित्वेत्यर्थः॥ अस्य हि स्त्र्यधिकारात् स्त्री
त्वं॥ इमा आपः बहुवचनांतः सदैव॥ जलकुसुमनामसर्वे न पुंसक
स्यात्पद्यस्तु विभाषया॥ अभ्रादृतेषु दारव्यादि केशनखदंतसंज्ञा
श्च॥ १४॥ जलकुसुमनामसर्वे निर्विशेषं न पुंसकलिंगं भवति तद्यथा
॥ दूदं कमलं पंकजं कोकनदं कल्हारं कुशेशयमित्यादि॥ जलकुसु
मद्वारेण न पुंसकत्वे प्राप्ते पद्यस्य विभाषा क्रियते॥ दूदं पद्यं॥ अयं प
द्यद्वय इति उक्तं च॥ वसंतेशीतभीतेन कोकिलेन वने रुतं॥ अंतर्जल
गताः पद्माः श्रोतुका माद्वोत्थिताः॥ क्रतेशब्दो वर्जनार्थं वर्तते
॥ अत्र शब्दमेकं वर्जयित्वा अंबुदामेघास्तेषामारव्या संज्ञा पर्याया
दुत्पत्त्यर्थः तेषु दारव्याः शब्दाः पुंसि भवंति तद्यथा॥ इमे अंबुदामेघाः
पयोधरा धनजीमूता जलधरा बलाहकाः कंधरा दूत्येवमादयः॥ इ
मे केशाः॥ इमे दंताः॥ इमे नखाः॥ कंठस्तनवा दूनां संज्ञाः पुंसि स्त्रि
यां भवेद्ग्रीवा॥ पृष्ठललाटां शोदरजत्रूणि न पुंसकानि स्युः॥ १५॥ कं
ठसंज्ञाः स्तनसंज्ञाः बाहुसंज्ञाश्च पुंसि भवंति॥ अयं कंठः॥ गलद
त्यादिः॥ स्तनसंज्ञाश्च॥ अयं स्तनः कुचः पयोधर इत्यादिः॥ बाहु
संज्ञाश्च भुजस्तरणः धरणः चालन इत्यादिः॥ कंठसंज्ञकत्वाद्ग्रीवा
शब्दस्यापि पुंसि प्रयोगः प्राप्नोतीत्याह॥ स्त्रियां भवेद्ग्रीवा॥ ग्रीवाश
ब्दस्य स्त्रीलिंगता भवति॥ इयं ग्रीवा शिरोधरा कंधरा दूत्येवमादयः
॥ पृष्ठादयः शब्दान पुंसकैः स्युः॥ तद्यथा॥ दूदं पृष्ठं पार्श्वं योर्यष्टिः इ
दं ललाटे भ्रुवोरुपरि स्थानं॥ दूदं मंशस्तनयोरुपरि स्थानं॥ दूदमुद
रं जठरः॥ दूदं जत्रुस्कंधसंबन्धिः॥ दूत्येवमादयः॥ ऊर्मिध्वन्यं जल
यः पुंस्योष्ठकपोलगुल्फसंज्ञाश्च॥ यत्रैरच्चक्रदोरस्य दूदं हलमंध
कारश्च॥ १६॥ ऊर्मिश्च ध्वनिश्च अंजलिश्च ऊर्मिध्वन्यं जलयः॥
एतेशब्दाः पुंसि भवंति॥ अयं मूर्मिस्तरंगः॥ अयं ध्वनिः शब्दः अ

यमंजलिः करपुट-ओष्ठकपोलगुल्फसंज्ञाश्च संज्ञाशब्दः प्रत्येक
मभिसंबध्यते ओष्ठश्च कपोलश्च गुल्फश्च ओष्ठकपोलगुल्फा
॥ एतेषां संज्ञाः पर्यायास्तेषु सिभवंति ॥ अयमोष्ठः अधरद्वेतत्
दः अयंकपोल-गंडुद्वेत्येवमादयः ॥ अयंगुल्फः पादग्रंथिः घूठ-
घूठद्वेत्येवमादयः घञ्च एरञ्च क्रदोरश्च पदरुजं वेगस्पृशो घञि
त्येवमादिना प्रकरणे घञो विहित इति ॥ येन विधिस्तदंतस्येति घ
ञ्प्रत्ययांताः शब्दाः पुंसि भवंति ॥ तद्यथा ॥ पादः रोगः वेगः स्पर्श
पाकः त्यागः योगः प्रसादः भेदः छेदः दाहः दोषः प्रकारविकार इ
त्येवमादयः ॥ एरजिति ॥ एरजर्द्धवर्णांतादच् प्रत्ययः स्यात् ॥
अयंजयः नयः तथा क्रदोरप् ॥ क्रवर्णांतादुवर्णांताच्च धातोरप्
प्रत्ययः स्यात् ॥ तत्र क्रवर्णांतात् ॥ अयंकरः ॥ वरः ॥ भरः ॥ शरः
नरः ॥ इत्येवमादय उवर्णांतात् ॥ अयंलवः ॥ पवः ॥ भवः इत्येव
मादयः ॥ घञेतादंधकारशब्दस्यापि नित्यं पुंस्त्वस्यादित्याह ॥
बहुलमंधकारश्च ॥ अंधकारो बहुलं पुंलिंगे भवति ॥ विभाषा भ
वतीत्यर्थः ॥ इदं अंधकारः ॥ अयं अंधकारः ॥ तथा चोक्तं ॥ नेहा ग
मोस्ति शलभस्य नमारुतस्य स्नेहस्योपिन भवेत्प्रथमे प्रदोषे
अन्यक्तवस्तु पुरुषप्रतिबोधितेन पारावतेन पतता कृतमंधका
रं ॥ प्राण्यगमिदंतं वस्ति कुक्षिपाणी त्विगुच्य सर्वस्त्री ॥ जंघाशि
रास्तु धानासिका चूडा वसा चैव ॥ १७ ॥ प्राणो नाम वायुः सोऽस्यास्ति
ति प्राणीतस्यांगं प्राण्य गंडुकारः अंत्यस्य तदिदंतं ॥ तत्सर्वस्त्री
लिंगं भवति ॥ तद्यथा दूयंकटिः श्रोणिः अंगुलिः पंक्तिरित्यादिव
स्ति कुक्षिपाणी नाम पीदंतत्वाच्च स्त्रीत्वे प्राप्ते बाधः क्रियते ॥ ए
तान्विमुच्य वर्जयित्वेत्यर्थः ॥ पुंसीत्यधिकारान्तेषां पुंस्त्वमेव भव
ति ॥ अयं वस्तिः नाभेरधः ॥ अयंकुक्षिरुदरस्थानं ॥ अयंपाणि
र्हस्त इति ॥ जंघादयः शब्दाः स्त्रियां भवंति ॥ दूयंजंघाजानुनोर
धस्तात् ॥ पादस्योपरिस्थानं ॥ दूयं शिरादेहधारिणी ॥ दूयं स्तुषा

पुत्रवधूः॥द्वयं नासिकागंधहारिणी॥द्वयं चूडाशिखा॥द्वयं वसा
 शोणितविकारः॥स्नेहश्च॥स्त्रक्स्तुक्स्फिकृत्वगवाग्योषितो
 द्विविद्यास्त्रियांद्युनावौच॥दीधितिमेकामुत्कारश्म्यभिधानं
 तुपुंस्येव॥१८॥स्त्रगादयःशब्दाःस्त्रियां भवन्ति॥तद्यथा॥द्वयं स्त्र
 कुमाला॥द्वयं स्त्रुक्यपक्षोपकरणभांडं॥द्वयं स्फिकृकटिप्रदेशः
 ॥द्वयं त्वक्चक्षुश्चर्म॥द्वयं वाक्वाणी द्वयं योषित्वाला॥द्यौश्च
 नौश्च द्युनावौचस्त्रियां भवतः द्वयं द्यौः स्वर्गः॥द्वयं नौः जलतरणि
 ॥द्विशब्दः पादपूरणे दीधितिमेकां वर्जयित्वा रश्मिवाचकाः शब्द
 पर्यायाश्च ये ते पुंसि भवन्ति॥तद्यथा दमेरश्मयः प्रग्रहाः किरणाः
 अंशवः पादाः मयूरवाः॥अभीषवः॥गभस्तयः॥घृणयद्वत्पेव
 मादयः॥दीधितिशब्दः स्त्र्यधिकारात् स्त्रियां भवति॥द्वयं दी
 धितिः॥तुशब्दः पादपूरणे॥मूर्द्धोक्षतक्षमज्जश्लेषात्माश्म
 मूवपूषराजभीरहितं॥सर्वं च्छेनांतं न पुंसकं पुंसि वा भवेद्ब्र
 ह्मा॥१९॥मूर्द्धन उक्षन्तक्षन्मज्जनश्लेषान् आत्मन् अश्म
 न्पुवन् पूषन् इत्येतैः शब्दैरहितं वर्जितं यदन्यत् द्व्यक्षं द्वि
 श्वरं च्छेनांतं प्रातिपदिकं तत्सर्वं न पुंसकं भवति॥यथा दूदं च
 र्मवर्मशर्मभस्म सद्रलोम इत्येवमादयः॥मूर्द्धादयोपि नांत
 त्वात्तु च्छेनांतस्तेषामपि न पुंसकता प्राप्नोति॥तदर्थमिति
 प्रतिषेधः कृतः मूर्द्धोक्षतक्षेत्यादिपुंलिंगाधिकारात् पुंसि भ
 वन्ति॥यथा अयं मूर्द्धाशिरः॥उक्षातृषभः॥मज्जासारः॥तक्षा
 बर्जुकिः श्लेषाधातुविकारः॥आत्माशरीरस्थः॥अश्मानी
 लः॥युवातरुणः॥पूषादित्यः पुंसि वा भवेद्ब्रह्मेति॥द्व्यक्षत्वा
 न्नांतत्वाच्च ब्रह्मशब्दस्य न पुंसकत्वे प्राप्ते पुंस्त्वं वा विधीयते
 ब्रह्मशब्दो वा न पुंसकलिंगो भवति॥दूदं ब्रह्मा वेदाध्ययन
 मीश्वरश्च॥अयं ब्रह्मा प्रजापतिः॥यद्येवं यत्तद्यच्च न्नांतं तन्न
 पुंसकं॥एवं सति राजन् शब्दस्यापि न पुंसकता स्यात् पुंस्यं

तर्भावोद्गृह्यः॥१९॥ त्रुटिसीमसंध्याशत्रयःस्त्रियांधूलिवेणि
 स्वार्यश्च॥ पुंसिनिशीथोज्योत्स्नाद्याशलाकास्त्रियांनित्यं॥२०
 एतेशब्दाःस्त्रियांभवन्तिइयंनुटिःस्वल्यः॥ इयंसीमाग्राममया
 दा॥ इयंसंध्यादिनावसानं॥ इयंरान्निःशर्वरीइयंधूलिःपांसुः॥ इ
 यंवेणीकेशरचना॥ इयंखारीपरिमाणविशेषःनिशीथशब्दःपुं
 सिभवति॥ अग्रनिशीथोर्ध्वशत्रः॥ ज्योत्स्नाद्याशलाकाःस्त्रियां
 भवन्ति॥ इयंज्योत्स्नान्चंद्रप्रभा॥ इयंदयाकरुणाइयशलाकालो
 हधमनी॥ नित्यग्रहणंविभाषानिष्टत्यर्थः॥ पुंयोगेकर्णहनुनपुं
 सकेश्मश्रुजानुगुदशब्दाःएकाभिधानतास्यादस्त्राश्रुणोर्नित्यं॥
 ॥२१॥ पुंसोयोगःपुंयोगःतस्मिन्कर्णहनुभवतः॥ यथाअयंकर्णः
 अकुंतीपुत्रश्चहनुकपोलप्रदेशः॥ श्मश्रुजानुगुदशब्दाःनपुंसकेभवं
 ति॥ इदंश्मश्रुमुखैकदेशरोमराजिःइदंजानुजंघामध्यस्थानं।
 इदंगुदमपानं॥ अभिधीयतेऽनेनेत्यभिधानंएकंचतदभिधानं
 चतस्यभावःएकाभिधानतास्यात्तत्तत्तद्वेदित्यर्थः॥ अस्त्राश्रुणो
 र्नित्यनपुंसकताभवति॥ इदमस्त्रं॥ इदमश्रु॥ नयनजलमिति॥
 एकएवार्थःनित्यवचनेपूर्ववत्॥२१॥ घुसकिरुपसर्गपूर्वःपुंस्य
 न्योपपदेवेषुपूर्वःस्त्री॥ येभ्योनञ्जलान्युस्युक्तान्याञ्चाविनावि
 द्धिः॥२२॥ घुदति॥ दाधाध्वदवितिषष्ठांधातूनांघुसंज्ञाविहितता
 ॥ सहकिनावर्त्ततद्वतिसकिःउपसर्गघोःकिरित्यादिनाविहितःकि
 प्रत्ययोगृह्यतेउपसर्गाप्रादयः॥ उपसर्गःक्रियायोगद्वति॥ उप
 सर्गःपूर्वोयस्यसएवपुंलिंगोभवति॥ यथाअयमादिनिधिः॥ प्रणि
 धिःआधिःसन्निधिः॥ इत्येवमादयः॥ अन्योपपदकर्मण्यधि
 करणेचेतिकिप्रत्ययः॥ अयमंभोधिः॥ जलधिःउदधिःतोयधिः
 शरधिःइत्येवमादयः॥ इषुशब्दोपपदेवास्त्री॥ इयमिषुधिः॥
 अयमिषुधिः॥ नूणीरंयेभ्योधातुभ्योनञ्प्रत्ययः॥ तान्युस्युक्ता
 विद्धिजानीहि॥ यांचशब्दंवर्जयित्वा॥ यज याच यत विद्धि

प्रच्छ॥ रसो न डितिन दुप्रत्ययः॥ अयं यज्ञः॥ यत्नः॥ विष्णुः॥ प्र
 षाः॥ रक्षणः॥ एवं तर्हि यांच शब्दस्यापि न डंतत्वा न्नपुंस्त्वं स्यात्
 ॥ इत्यत आह॥ यांचो विनेति॥ स्त्र्यधिकारात् स्त्री यांचार्थना॥ २२
 तनुकायशरीराणि स्त्री पुन्रपुंसकेषु जानीहि॥ दधिसक्थ्य
 स्त्री निस्पुर्नपुंसके स्त्री तु कक्षा स्यात्॥ २३॥ एतान् शब्दान् यथा
 संख्यं स्त्री पुन्रपुंसकेषु विद्धि॥ इयंतनुः॥ अयं कायः॥ इदं शरीरं
 ॥ दधिसक्थ्यस्थि शब्दान् पुंसकेस्युः॥ यथा इदं दधि॥ क्षीरविका
 रः॥ इदं सक्थि उर्वोर्मध्यं॥ इदमस्थि कीकसं॥ कक्षा शब्दः स्त्रियं
 भवेत् यथा इयं कक्षा बाहुमूलं॥ अन्यच्च॥ जघनाभरणे स्त्रीणां
 करीणां मध्यबन्धने॥ अबस्थासु च हर्म्याणां नित्यं कक्षाव्यव
 स्थिता॥ २३॥ सुमनोऽसरो विरहितमद्यक्षमसंतंतुपुंसि स्यात्॥
 द्यक्षं पुनर्नपुंसकप्रकृतादन्यत्र वैजरसः॥ २४॥ सुमनसोऽसरो
 इत्येताभ्यां विरहितमुद्भितमित्यर्थः॥ असंभंते यस्य तदिदमसं
 तंतुपुंसि भवेदित्यर्थः॥ अयमंगिराः चंद्रमाः स्थूलशिराः॥ पुरुरवाः
 ॥ उच्चैश्च वाः॥ दुर्वासाः॥ पृथुयशा इत्यादयः॥ सुमनसोऽसरोऽस्य
 स्त्र्यधिकारात् स्त्रियां प्रवृत्तिः॥ इमाः सुमनसः कुसुमानि॥ इमा अ
 सरो देवस्त्रियः॥ द्यक्षमसंतंतुपुंसकं भवति॥ इदमोजः तेजः
 वर्चः शिरः यशः छंदः श्रोतः चेतः पयः॥ तपः अंभः जरसु शब्दस्या
 पि नपुंसकता स्यादित्यत आहान्यत्र वैजरसः॥ नपुंसकात्प्रकृता
 च पुल्लिङ्गादन्यस्मिन् जरसु शब्दो भवति॥ स्त्रियां॥ इयं जरारुह
 भावः॥ २४॥ पुंसि सुरखुरबिंद्विषु पायुमणि कीलके लिवलयः॥ नि
 पसंघोद्घोषघ्नौघविघ्नघर्मार्घवर्णाश्च॥ २५॥ एतेशब्दा पुंसि भवं
 ति॥ तद्यथा॥ अयं सुरः॥ नापितोपकरणः॥ अयं खुरः पशुपादः॥
 अयं बिंदुः विसर्जनीयावयवः॥ अन्यच्च॥ अयमिषु स स्पजातिः
 ॥ अयं पायुः अपानं॥ अयं मणिः॥ रत्नं कीलः शंकुः प्रहरणविशेषः
 ॥ अयं केलिः॥ हासः॥ अयं कलिः॥ कलहः॥ अयं बलिर्देवः॥ रा

जगृह्यदेवतोपहारौ च ॥ निघादयः शब्दाः पुंसि भवन्ति ॥ अयं निघः
 पर्वतः ॥ अयं संघः समूहः अयमुद्धः प्रशस्तः ॥ अयमुपघ्न आश्र
 यः ॥ पर्वतश्च ॥ अयमोघो नदीवेगः ॥ पुरुषारंभश्च ॥ विघ्नः कर्मनि
 घातः ॥ घर्मो निदाघः ॥ अर्घः पूजामूल्यविशेषः ॥ वर्णो हरितपीत
 दिः ॥ ब्राह्मणादिः ॥ अकारा दीनि चाक्षराणि ॥ २५ ॥ पणगुणगण
 कणशोणाः किणफणघुणशाणवाणचूर्णाश्च ॥ नित्ये हि पुंसि पं
 थावाष्पोष्माध्वानश्च विज्ञेयाः ॥ २६ ॥ पणादयः शब्दाः पुंसि भवन्ति
 ॥ अयं पणो विंशतिगंडुकः ॥ अयं गुणः संख्याख्यः सुक्लादिपाटला
 दिश्च अयं गणः संघातः अयं कणः परमाणुः ॥ शोणो नदः किणो नि
 कषः फणो भुजंगफणः घुणः कीटविशेषः ॥ शाणः पाषाणविकारः ॥
 वाणः शरः असुरः घृष्टिका च ॥ अयं चूर्णः शकलः खंड इत्यर्थः ॥ अ
 यं पंथामार्गः ॥ अयं बाष्पोऽश्रुः ॥ अयमूष्मा घर्मः ॥ अयमध्वामार्गः
 नित्यग्रहणं विभाषा नित्यर्थः ॥ २६ ॥ ॥ नपुंसकेष्वभ्रतृणरणार्णा
 नि ॥ वीणातूणाघोणाघृणास्तु नियतं स्त्रियां विद्यात् ॥ २७ ॥ एते
 नपुंसकलिंगे भवन्ति ॥ इदं श्वभ्रंगर्तः ॥ इदं तृणं गृह्णाद नद्रव्यवि
 शेषः रणं युद्धं ॥ ऋणमुद्धारः ॥ अधमर्णश्च एतान् शब्दान् स्त्रि
 यां नियतं निश्चितं विद्यात् ॥ इयं वीणा वाद्यविशेषः ॥ तूणादृषु
 धिः द्यंघोणानासिका ॥ द्यंघृणादस्याबुद्धिः ॥ तु शब्दः ॥ पादपूर
 णो ॥ २७ ॥ यदनांतमकर्त्तरि नन्मपुंसके विद्मनिः स्त्रियामेव ॥ यौ
 भावेऽणापौ तौ पुंस्फक्तौ मन्युमृत्यूच ॥ २८ ॥ अनअंते यस्य तदि
 दमनांतं अकर्त्तरि अन्प्रत्ययांतं यत्प्रातिपदिकं तन्मपुंसके वि
 द्मिजानीदि ॥ नपुंसकाद्भावेत्तद्व्यञ्जवर्त्तमाने ल्युट्तेति ल्युट् ॥ यु
 चोरनामित्यनादेशः वचनं ॥ भजनं भाजनं ॥ पानं आसनं प्रया
 णं शासनं ॥ अधिकरणमित्यादि ॥ अकर्त्तरीति किं ॥ नंद्यादिभ्यो
 ल्युट् ॥ नंदनः ॥ मरणः मदनः ॥ कुलनः ॥ शतनः ॥ दमनः ॥ संकर्ष
 ण ॥ मधुसूदनः जनार्दन इत्यादि ॥ अनिः स्त्रियामेव ॥ एवका

रोवधारणार्थः आक्रोशेन ज्यनिः । यथाद्वयमंभोजनिः अकारणि
 अहरणिः अखादनिः ॥ अशरणिरित्येवमादिः ॥ अणचअप्रअ
 पापौ यौतौ पुंस्युक्तौ ॥ णौ अणचेत्यणप्रत्ययः । त्यागः । उपदेशः
 उपसर्गः इत्यणप्रत्ययः ॥ निघ्नः पर्वतः ॥ किंचान्योमन्युमृत्यु
 पुंसिभवतः ॥ अयंमन्युर्दयाशोकश्चमृत्फर्नाशः ॥ २७ ॥ पट
 पुटकटघटचंटवाटजूटवटाहिपुंस्फक्ताः ॥ अवटखटपट्टकि
 राटकीटाश्चकूटतटयोश्चनपुंसकता ॥ २८ ॥ एतेपटादयः श
 ब्दाः पुंसिभवन्ति ॥ अयंपटः प्रावरणः ॥ पुटः पत्रस्य ॥ कटस्तृण
 स्य ॥ कटोगजकुंभश्चघटः कलशः ॥ चंटः फलनिबन्धनं ॥ वाटः मार्गः
 जूटः केशबन्धनं ॥ वटो वृक्षविशेषः ॥ अवटः कूपः ॥ खटः शिरसिप्रहा
 रः ॥ पट्टः राजप्रसादः ॥ किराटो वणिकः ॥ कीटः कृमिः ॥ कूटतटशब्दौ
 नपुंसकेभवतः ॥ इदंकूटद्रव्यस्थानं ॥ दूदंतटं नदीकूटं ॥ २९ ॥ घंटाज
 टासटानां प्रथमाप्रकृतिर्वसाशिफानां च स्वर्नाम्नां पुंयोगस्त्रिविष्ट
 पंस्यादुभयहीनं ॥ ३० ॥ एतेघंटादयः शब्दास्त्रिधा भवन्ति ॥ प्रथमा
 कृतिः स्त्रीलिंगमित्यर्थः ॥ इयंघंटावाद्यविशेषः ॥ इयंजटाकेशविन्या
 सः ॥ इयंसटाकेशरः ॥ इयंवसामेदः ॥ इयंशिफाकंदः ॥ अयंस्वर्गः
 नाकः ॥ अयंत्रिदिवः स्वर्गादिनामत्यात्सुंस्त्वंत्रिविष्टपस्यप्राप्नोती
 त्यत आह ॥ त्रिविष्टपंस्यादुभयहीनं ॥ नस्त्रीनपुमानित्यर्थः ॥ इदं
 त्रिविष्टपंस्वर्गः ॥ ३१ ॥ संवत्सरगिरिमासार्णवर्तुदेवासुराभिधानानां
 ॥ नित्यं पुं योगः स्याच्छरासिपंकारिनाम्नां च ॥ ३२ ॥ अभिधानशब्दः
 प्रत्येकमभिसंबध्यते ॥ संवत्सरभिधायिनां शब्दानां संवत्सरपर्या
 याणां च ॥ गिर्यादिपर्यायाणां च ॥ पुंयोगः स्यादित्यर्थः ॥ तद्यथा ॥ अ
 यंसंवत्सरः हायनोब्दइत्यादि ॥ अयंगिरिः पर्वतः धरशैलइत्यादि ॥ मा
 साभिधायिनां ॥ अयंमासः ॥ द्विपक्षः ॥ मासविशेषोपिपुंसिअयंचैत्रः
 वैशाखः ज्येष्ठः आषाढइत्यादि ॥ अर्णववाचिनां अयमर्णवः ॥ समु
 द्रः सागरः पारावारः सरित्यतिरित्यादि ॥ अयमृतुः वसंतः ॥ ग्रीष्मः

देववाचिना॥ देवः सुरः॥ असुरवाचिना॥ असुरः दैत्यशराभिधा-
यिनाशरः कांडः॥ अयमसिः खड्गः मंडलाग्रः॥ अयंपंकः कर्दमः
जंबालः॥ अयमरिः शत्रुः वैरी॥ रिपुः॥ विपक्षद्वयादि॥ ३०॥ भाष्क-
रुकशारज्जिह्वाकांश्चनित्यं स्त्रीयामीषिकाच॥ विद्युद्दिग्भूम्यभि-
धानवल्लीसरितांचविशेषं॥ ३१॥ एतेशब्दाः नित्यं स्त्रियां भवति॥
द्वयभाः॥ दीप्तिः॥ कलुः यामा॥ कशादनीरज्जुः कुशमयी॥ दृष्टका-
पकमृत्तिका॥ दृषिकावीरणशलाका॥ कष्टिकाच॥ विद्युदादीना-
मभिधानस्त्रियां भवति यथा द्वयं विद्युत्तत्तडित्॥ चंचला॥ शतद्र-
दाक्षणाप्रभासौदामिनी॥ ऐरावतीत्यादि॥ दिगभिधानं॥ आशा॥
काष्ठाककुप॥ विदिगित्यादयः भूम्यभिधानं॥ द्वयं भूमिः॥ धरार-
सा॥ पृथ्वीसमाश्माद्व्यादिः॥ बल्यभिधानं॥ द्वयं वल्ली॥ व्रतति-
प्रतानिनीद्व्यादयः॥ सरित्त्रिभिधानं॥ द्वयं सरित्॥ नदीकुल्यास्त्र-
वतीनिम्नगातरिनीत्यादयः॥ ३१॥ छायासुरानिशालुकाः स्त्रि-
यांस्युश्चमूकं थेशश्च॥ आपत्संपत्तिपत्तिपत्तिमिद्विषुषश्चैव॥
३२॥ छायादयः शब्दाः स्त्रियांस्युर्भवेयुरित्यर्थः॥ यथा छायावृ-
क्षादेः प्रतिबिंबः॥ सुरामदिरानिशारानि॥ वलुकासिकताचमू-
सेना॥ कंथाप्रसिद्धा॥ दूराजलभूमिः॥ एतेशब्दाः स्त्रीलिङ्गे भव-
ति॥ यथा द्वयमापत्त्यन्यसना॥ सपत्नं॥ विपत्तदुःखं प्रतिपत्तिथि-
विशेषः॥ समित्काष्ठं॥ विप्रद्विंदु ॥ ३२॥ कुशकूबरकुंजांकुरकु-
ठारकुदकुतुषाहिपुंस्फक्ता॥ कुलकूलकुंकुमानितुनपुंसकान्ये-
वजानीयात्॥ ३३॥ एतेशब्दाः पुल्लिङ्गे उक्ताः॥ यथायंकुशः॥ दर्भ-
॥ अयंकूबरोरथस्कंधः॥ कुंजोगहनः॥ अकुरोचीज्जप्रादुर्भावः॥ कु-
ठारः परशुः॥ कुंदपुष्पजातिः कुतुषश्चमपात्र॥ एतानि नपुंसका-
निजानीयात्॥ सवकारोवधारणे॥ इदं कुलंब्राह्मणानां॥ कुलं न-
दीतटं॥ कुंकुमकाश्मीरं॥ ३३॥ लोहसुखपर्णवनधनसंज्ञाश्च न-
पुसके प्रोक्ताः॥ शीराथैपि स्युक्ता वटवीतूक्ता स्त्रियामेव॥ ३४॥

संज्ञाशब्दः प्रत्येकमभिसंबध्यते ॥ लोहादिसंज्ञानपुंसकेभ्य
ति ॥ दूदं लोहमायसं ॥ मुखं लपनंतुंडमाननमित्यादि ॥ दूदं पर्णं प
लाशमित्यादि ॥ वनं विपिनं काननमित्यादि ॥ दूदं धनं द्रविणं वस्त्रि
त्येवमादि ॥ शीरार्थो शब्दो पुंसि भवतः ॥ अयं शीरोलंकारः ॥ अर्थे
द्रव्यं ॥ अटवीतूत्तान्त्रिग्रामेव ॥ इयमटवीवनं ॥ ३५ ॥ राशिपलां
डुकमंडलुगडुतूलमुदूर्तपरशुशंकूनां ॥ दृतिसीधुंकंकटानां पुंसि
चगदितः प्रयोगो हि ॥ ३५ ॥ एषां प्रयोगः पुंसि गदितः कथितः ॥ रा
शिधन्यादीनां ॥ पलांडुर्लसुनजातिः ॥ कमंडलुः काष्ठमयं जल
पात्रं ॥ गडुः कुब्जं ॥ तूलः कार्पासादेः ॥ मुदूर्तोद्दिदशात्मकः ॥ पर
शुर्वृक्षभेदीः ॥ शंकुः चिन्हं किलञ्च ॥ दृतिश्चर्म ॥ अयं सीधुः सुरा ॥ अ
यंकंकटो हस्तिकवचं ॥ ३५ ॥ शालामालादोलावेलोफेलाशिला
तुलालीला ॥ सेनापालिबलिद्रुवागुराश्च स्त्रियामुदिताः ॥ ३६ ॥ एते
स्त्रीलिंगे उदिताः कथिताः ॥ इयं शालागृहविशेषः ॥ मालास्त्रक ॥
दोलाक्रीडासाधनं ॥ वेलाकूलं समुद्रस्य ॥ फेलाभक्तो छिष्टं ॥ धा
नाश्च शिला अश्मा ॥ तुलापलशतानुमानं ॥ लीला अतिरसकोविद
श्च सेनादूरूपश्च पदातिसमुदायः ॥ पालिः पंक्तिप्रदेशः ॥ बलिः क
रः उपहारः ॥ दद्रुः कुष्ठविशेषः वागुरा मृगबंधनी रज्जुः ॥ ३६ ॥ पा
तालजालमलखलकपालशैवालशीलनालानि चीरचीवरवियं
ति च विहित् तृतीया प्रकृतिकानि ॥ ३७ ॥ एतेषां तृतीया प्रकृतिः तृती
या रूढ्यानेन पुंसकस्य दृष्टत्वात् पातालादीनि तृतीया प्रकृतीनि वि
द्विजानीहि ॥ यथा दूदं पातालं रसातलं जालं मत्स्यबंधनं गवाक्षश्च
॥ मलं ॥ पापं ॥ खलं मर्दनं स्थानं व्रीदीणां कपालं मस्तकास्थि ॥ खंडं च
शैवालं जलसंभवं ॥ शीलं विनयनालं पद्मादीनां ॥ चीरं जीर्णवस्त्रं
॥ चीवरं भिष्मा प्रावरणं ॥ वियदाकाशं ॥ ३७ ॥ मुंडनितं बक्षपगुल्म
सान्वंकवंशपूगशंखरश्चाश्च पुंसि स्युः ॥ जघनावरफलमूलांगा
नितुविमुच्य ॥ ३८ ॥ एते शब्दाः पुंसि स्युः ॥ अयं मुंडो मुंडितशिराः ॥

नितंब पश्चाद्भागः स्त्रीकक्षः ॥ ह्रस्वशारवाभूलकोरुसः सपः ॥
 गुल्मशारवापत्रप्रवरणं सानुः पर्वतैकदेशः ॥ अंकश्चिन्दं ॥ वेशो
 न्वयः ॥ पूगः क्रमुकः ॥ शरवः कंबुः रथः स्पंदनः ॥ नपुसकाधिकारात्
 जघनादपोनपुंसकेऽस्युः दूदं जघनकटिप्रदेशः ॥ भंवरमाकाशव
 र्चः ॥ फले वृक्षादीनां ॥ मूलं शिफा ॥ अंगं मवयव ॥ ३८ ॥ स्त्रीरोद
 स्ति नवनीतवर्षकुंडाडघृतभगगगनानि ॥ विद्या नपुंसकान्यो
 दनश्च पुंसि स्त्रिया ज्ञात्वा ॥ ३९ ॥ एतानि नपुंसकानि स्युः ॥ यथा इ
 दं स्त्रीरंदुग्धं ॥ इदमुदस्ति तत्र विशेषः नवनीतं दधिविकारः ॥ व
 र्षं संवत्सरः ॥ कुंडं पेयादिपात्रं ॥ अंडं बीजादिप्रादुर्भावः ॥ घृतमा
 ज्यं ॥ भगं योनिः ॥ गगनमाकाशः ॥ ओदनस्तु ॥ पुंसि भवति ॥ अय
 मोदनः ॥ भक्तं ॥ स्त्रियां ज्ञात्वा ॥ धनुषो गुणः ॥ ४० ॥ विषसंज्ञा पुं
 सि विषंतु नपुंसकस्यास्त्रियां तिथिर्वेत्ता ॥ अतिथिस्तु पुंसि शकृ
 नीतशोणितानीतरप्रकृतौ ॥ ४१ ॥ विषसंज्ञाः पुंसि भवन्ति ॥ हाल
 हलः ॥ कालकूरः ब्रह्मपुत्रः ॥ विषं नपुंसकं ॥ इदं विषं सर्पशरीरजं
 चे ॥ तिथिशब्दो वा विभाषया स्त्रीलिंगे भवति पुंलिंगश्च ॥ यथा द्ये
 तिथिः ॥ अयं तिथिः अतिथिशब्दः पुंसि भवति ॥ अयं मतिथिरभ्य
 गतः ॥ शकृदित्यादीनीतरप्रकृतौ नपुंसके भवन्ति ॥ इदं शकृत्पुं
 र्णीतं घृतं ॥ शोणितं रुधिरं ॥ ४२ ॥ मुक्तादिनाहनीदिवसनामा
 नि पुंसि स्त्रियां त्विदुदुताराः पाणियुगः पुंस्फक्तः स्त्रियां समाश्चै
 व वर्षाश्च ॥ ४३ ॥ दिनाहनी मुक्ता अन्ये दिवसपर्यायाः पुंसि भवेति
 अयं दिवसो नासरः घ्नस्त्रसूर्यकरदूत्यादिः ॥ दिनाहनी नपुंसके
 भवतः इदं दिनमहः ॥ स्त्रियां त्विदुदुताराः त्विडादयः शब्दा स्त्रि
 यां भवन्ति ॥ इयं त्विदुकांतिः ॥ इयं मुहुर्नक्षत्राः इमास्ताराः नक्षत्रा
 नि ॥ पाणियुगः पुंसि भवति ॥ अयं पाणियुगः ॥ पाणियुगग्रहणम
 न्ययुगनिवृत्त्यर्थः ॥ ४४ ॥ भवति नपुंसकयोगः संख्या पूर्वस्य रात्रि
 शब्दस्य ॥ स समासस्य तु तस्यैव पुंसि योगं न जानीयात् ॥ ४५ ॥

संख्यापूर्वोयदिराविशब्दस्तदानपुंसकेबोद्धव्यः॥यथाददमेक
 रात्रं द्विरात्रं त्रिरात्रमित्येवगादयः॥सहसमासेनवर्ततइतिसस
 मासःससमासस्यतुरान्निशब्दस्यपुंसियोगंविजानीयात्॥य
 थापूर्वरात्रःअर्द्धरात्रःवर्षारात्रः॥४२॥पुरमधुजगंतिविद्यान्पुं
 सकेवास्त्रियांभवेदर्चिः॥त्वतलौनपुंसकस्त्रीविधाबहःपुंसिसं
 ख्यादिः॥४३॥पुरादीनिनपुंसकेविजानीयात्॥ददंपुरंनगरं॥म
 धुसौद्रं॥जगद्विश्वंअर्चिःशब्दःस्त्रियांभवतिवा॥दयमर्चिः॥द
 दमर्चिर्दीप्तिःत्वतलौप्रत्ययौयथासंख्यंनपुंसकस्त्रीविधौद्रष्ट
 व्यौ॥ब्राह्मणस्यभावोब्राह्मणत्वं॥ब्राह्मणता॥एवमिदंशूद्रत्वं
 दयंशूद्रता॥अहःशब्दःयदासंख्यादिःतदापुल्लिङ्गोभवतिअय
 मेकाहःद्वादहःत्र्यहः॥संख्यादेरिति किं॥पुन्याहं॥प्रत्यहं॥४३॥
 रुत्वंतापुंसिकशेरुदारुजतुवस्तुमस्तुभिस्त्यक्ताः॥स्युःसग्रंथि
 प्रच्छादसुसूध्यजंतानानपुंसकता॥४४॥रुशब्दंतास्तुशब्दो
 तास्तुकशेरुदारुजतुवस्तुमस्तुभिस्त्यक्तारहिताः॥सग्रंथिप्रच्छ
 पुंसिभवेपुंरित्यर्थः॥यथायत्सरुःखड्गमुष्टिःभरुर्मर्ता॥मरुर्निर्ज
 लोदेशः॥चरुर्मन्त्रतप्तपाकः॥शत्रुरिपुःतरुर्वृक्षः॥मरुर्मृगः॥मेरु
 र्बलद्रव्यादिःअयंकेतुरुत्पातः॥सेतुबंधः॥हेतुकारणं॥तंतुः
 षट्प्रकृतिः॥धातुःश्लेषादिः॥कशेरुप्रभृतयोनपुंसकेभवंति॥
 ददंकशेरुभूसंभवं॥ददंदारुकाष्ठं॥जतुलाक्षा॥वस्तुवाक्य
 प्रबंधहेतुः॥मस्तुदधिसंभवं॥ग्रंथिप्रच्छोचपुंसिभवतः॥अयं
 ग्रंथिः॥गोठिरितिप्रसिद्धः॥प्रच्छःपरिमाणं॥दसंतानामुसंता
 नांचध्यजंतानांचनपुंसकतास्यात्॥ददंसर्पिःघृतंहविर्देवान्नं
 ॥बर्हिःपवित्रमित्यादि॥ददंवपुःशरीरंआयुःजीवितपरिमाणंधनुः
 शस्त्रमित्यादिः॥ध्यञ्ग्रहणेनवर्णदृढादिभ्यःष्यञितिगृह्यते॥न
 ब्राह्मणादिभ्यःसौकुमार्यं॥शीक्यं॥कात्स्न्यं॥दाक्ष्यमित्यादि॥४४
 पुंसिस्त्रियांचपाटलिगोमुष्ट्यशनिबाहुसिंधुमणयः॥आशीर्धूःपुष्टु

तुङ्गिरःस्त्रियांमुद्रुषोच॥४६॥ एतेशब्दाःपुंसिस्त्रियां॥भवेति॥अयं
पाटलिं द्रुयं पाटलिं वृक्षविशेषः॥अयगौ॥द्रुयंगौ॥अयंमुष्टिरियं
मुष्टिः॥अयमशनिरियमशनिः॥अयंबाहुरियंबाहुः॥अयंसिंधुरि
यंसिंधुः॥अयंमणिरियंमणिः॥एतेशब्दाःस्त्रियांभवन्ति॥द्रुयमा
शी द्रुष्टोसंसा॥द्रुयधूःभारकीलश्व॥द्रुयंपूःपुरी॥द्रुयंमुद्रुभुक्षा
॥द्रुयंतृट्पिपासा॥द्रुयंगीर्वाणी॥द्रुयंमुतर्हर्षः॥द्रुयंरुद्रोषः॥४६॥
शीकरतुषारतुषबुद्बुदफेनोसतुंडुलपूपाःपुसिस्त्युः॥आलिमुक्ता
जिदर्विसिकता स्त्रियांमुदिताः॥४६॥एतेशब्दाःपुंसिस्त्युर्भवेयुरित्य
त्यर्थः॥शीकरोंबुकणः॥तुषारोहिमसंतति॥तुषीधान्यवुषःकडंग
रश्चांबुद्बुदोजलकंकरः॥फेनोजलस्य॥समुद्रस्यओसोवश्यायः॥
तुंडुलोधान्यविशेषः॥अपूपःपिष्टकस्य॥एतेशब्दाःस्त्रियांमुदिताः
कथिताः॥द्रुयमालिःपेक्तिःमुक्तारत्नं॥आजिर्युद्धं दर्विर्भक्तसाधनी
॥सिकतावालुका॥अजिनाजिरशैवालनलमृणालतुहिनोदुपाज्य
संस्पानि॥हारास्पदकाष्ठानिचनपुंसकान्येवपटलंच॥४७॥एते
शब्दानपुंसकेभवन्ति॥द्रुमजिनंमृगत्वक्॥द्रुमजिरमंगणं॥शैवा
लजलसंभवं॥नलस्रवर्णभाजनं॥मृणालपद्ममूलं॥तुहिनंतुषा
रः॥उडुपंप्लवः॥ओज्यंघृतं॥सस्यं॥व्रीहिः॥हृरगृहस्य॥आस्यदंश
शो॥काष्ठमिधनं॥पटलगृहस्य॥तिमिरंवा॥एवकारोवधारणे४७
त्रिष्वप्यक्षेत्रेन्द्रियसंज्ञकाएतान्यपुंसकेविद्भिः॥शेषा पुंसिप्रोक्ताः
॥श्रीपिष्ठायाश्चनिर्यासाः॥४८॥त्रिष्वप्यक्षेत्रेन्द्रियसंज्ञकम
संनपुंसकेविद्भिः॥द्रुमक्षमिन्द्रियशेषास्त्वस्याःपुंसिप्रोक्ताः॥अयंदे
वानामक्ष कटाक्षःश्रीपिष्ठाधानिर्यासाश्चपुंसिभवन्ति॥अयश्रीपि
ष्टःसर्जरसः॥गुगुलद्रुत्येवमादयः॥४८॥विंशतिरानवतेःस्त्रीन
पुंसकेतालुहृदयकुड्यानि॥पार्श्वकुकुंदरविरयतलधानलवणा
राष्ट्राणिचावेदि॥४९॥विंशतिप्रभृतयो नवत्तिपर्यन्ताःस्त्रियांभवन्ति
॥द्रुयंविंशतिः॥त्रिंशत्॥चत्वारिंशत्॥पंचाशत्॥षष्टिः॥सप्ततिः॥

अशीतिः नवतिः॥ एतानि नपुंसके भवन्ति॥ दूदंतालुवदनैकदेशः॥
हृदयं जीवनस्थानं॥ कुटुंबमितिः॥ एतानि नपुंसकान्यवै हि अव
मल्ले स्पर्शः॥ दूदं पार्श्वं शरीरस्य॥ कुकुन्दरं नितं बकूपद्वयं॥ विष्णुद्र
व्यं॥ तलमधः॥ धनं द्विषां॥ लवणं रसविशेषः॥ राष्ट्रं जनपदस्थानं
॥५०॥ क्रोडाघाताजिह्वाशिरोधराशष्कुलीस्पृहामायास्त्रियां वि
द्धि॥ शाखाशिखाकलामेखलारेखाराजिपंक्तीच॥५१॥ एतास्त्रि
यां विद्धि दूयं क्रोडाअंकः॥ घाटाग्रीवा॥ शिरोधराग्रीवा॥ जिह्वार
सना॥ शष्कुलीखंडस्य भस्मद्रव्यं॥ स्पृहावांछा॥ मायाजनवचने
च्छा॥ दूयं शाखावृक्षस्य॥ शिखाचूडा॥ कलाविज्ञानमेखलाकांची
॥ रेखाराजिर्घनस्य पंक्तिर्देतानां॥५१॥ स्नायुश्चोत्काश्च स्त्रियां
खद्वाभवेन्नेता॥ ताणावाणाप्राणाविश्वाणासंक्रुणाविकोणाच ५२
एतेशब्दास्त्रियां भवन्ति॥ स्नायुः शरीरस्य॥ श्रद्धाआदरः॥ उल्काआ
काशोत्पातः॥ ज्वालाच॥ खद्वाशयनीयं॥ नेतायुगं॥ ताणासूत्रर
चना॥ वाणावापी॥ प्राणाश्रद्धा॥ विश्वाणालीलासंक्रुणानासिका
॥ विकोणानेत्रविद्युब्धिः॥५२॥ भयबीजसिद्धापदवर्द्धशुक्रतक्रसु
खदुःखशिखराणां॥ विद्यान्त्रपुंसकत्वमसृगित्पस्यसदैव॥५३
एतेशब्दाः नपुंसके भवन्ति॥ दूदं भयं त्रासः॥ बीजमंकुरोत्पत्तिकार
णं॥ सिद्धं कुष्ठविशेषः॥ पदं स्थानं॥ बर्द्धमयूरपिच्छं शुक्रं रेतः॥ त
क्रमयितं॥ सुखं भोगः॥ दुःखं पीडा॥ शिखरं शृंगं॥ असृकरक्तं॥
सदैवेति वचनाद्भयादीनां व्यभिचारः॥ अयं भयः॥५३॥ पाषाणो
पलशृंगारप्रसृष्टभृंगारमस्तकस्तबकाः॥ रूपं मुक्ताशब्दरसस्पर्श
गंधादयश्चोक्ताः सदापुंसि॥५४॥ एतेशब्दाः सदापुंसि भवन्ति
॥ यथायं पाषाणः प्रस्तरः॥ उपलः शिलापाषाणस्य च॥ शृंगारो वि
दग्धता॥ प्रस्थः परिमाणं॥ भृंगारः सुवर्णमयः कलशः॥ मस्तकः
शिरः॥ स्तबकः पुष्पोत्करः॥ शब्दो ध्वनिः॥ रसो माधुर्यादिः॥ स्पर्शो
मृदुकर्कशादिः॥ गंधो नासिकाग्राह्यः कुसुमादेः॥ रूपं मुक्ता

रूपविहाय॥रूपनपुंसकेभवति॥इदंरूपंचसुग्राह्यं॥५४॥शेख
 रपूपपुरोडाशकूपसूपलवशब्दाः॥धर्ममयवासोदशादाराःपुं
 सिबहुत्वंचैषां॥५५॥एतेशब्दाःपुंसिभवन्ति॥अयंशेखरःपुष्प
 संघातः॥उत्तुंगोवा॥यूपोयज्ञभांडं॥पुरोडाशोयज्ञपिंडकिं॥
 कूपोवटः॥सूपोव्यंजनं॥लवोलेश॥शब्दोवालतृणं॥धर्म
 उपवासादिः॥मयोवेश्म॥वासांसिबस्त्राणितेषांदशाः॥दाराःस्त्रि
 यश्चपुंसिभवन्तिबहुत्वंचैषांसदाभवति॥इमेवासोदशाःवस्त्रा
 तसूत्रं॥इमेदाराःस्त्रियः॥वासइतिकिं॥दशाअवस्त्वा॥५५॥म
 सविवराभिधानंनपुंसकेविद्वितीर्थतुंडेच॥यवमाषाद्याव्रीहय
 पुंसिप्रियंगवश्चस्त्रियामेव॥५६॥मांसाभिधानंविवराभिधा
 नचतीर्थतुंडेचनपुंसकेविद्विजानीहि॥यथामांसंपलंपल्ल
 क्रान्यमित्यादिद्वंद्विवरंबिलंछिद्रंभ्रंकुहरंसुषिरमित्यादि॥
 द्वंद्वीर्थंपुण्यस्थानं॥तुंडवक्रंयवमाषाद्याव्रीहयपुंसि॥यथा
 इमेमाषा॥मुद्गाकुलत्थासोष्टागोधूमातिलाकलापाःमसू
 राः॥सर्षपा॥प्रियंगवश्चस्त्रियामेवद्वमाप्रियंगवः॥५६॥पल्ल
 वउक्तःपुंसितुनपुंसकेकिसलयास्त्रियालाक्षा॥ऋग्रोचनापि
 ङकाकंडूक्षपांचैव॥५७॥पल्लवशब्दःपुंसिभवति॥अयंपल्लव
 ॥द्वद्विशलयप्रवालं॥लाक्षास्त्रियांस्यात्॥द्वयंलाक्षाजतु॥
 ऋगादयशब्दास्त्रियांभवन्ति॥द्वयमृक्वेदावयवः॥रोचना
 गोपितं॥पिंडकाशरायगं॥कडूखर्जूः॥क्षपारात्रिः॥५७॥कल
 लकफपूयकुल्माषकल्ककल्पगेहमखलौहित्या॥क्षुद्रैरपुं
 खचषालाश्चपुंसिकटाहमत्स्यौच॥५८॥एतेशब्दापुंसिभव
 ति॥अयंकललोगर्भाशयः॥कफःश्लेष्मा॥पूयःशोणितविकारः
 ॥कुल्माषःसस्यजातिःकल्कःसर्षपादीनांचूर्णं॥कल्पःकालप
 रिमाणं॥गेहंगृहं॥मखोयज्ञः॥लौहित्योनदविशेषः॥क्षुद्रैरोवा
 दिन्नविशेषः॥पुंखःशरस्य॥चषालोयूपाग्रं॥कटाहोलोहभाज

ने॥ मत्स्यो मीनः॥ ५८॥ शवपलकतल्पसद्वबलिशामिशनिमित्त
 पित्तचित्तानिकिल्बिषवृजिनानितथानपुंसकेपीठपापेच॥ ५९॥ ए
 तेशब्दाः नपुंसके भवन्ति॥ यथा दूदंशवं मृतशरीरं॥ पलकं नेत्रशे
 विशेषः॥ तल्पं शयनीयं॥ सद्यनिवासः॥ बलिशं मत्स्यबंधनं॥ आ
 मिशंगृहद्वारं॥ निमित्तं कारणं॥ पित्तधातुविकारः॥ चित्तं नमः॥ कि
 ल्विषं पापं॥ वृजिनं कुटिलं॥ पीठमासनं॥ पापं पातकं॥ ५९॥ बल्व
 जलाजासूनां पुंयोगः स्याद्बहुत्वं च॥ स्थूलशाठूलशिविराणां नपुं
 सकत्वं स्त्रियां पृतना॥ ६०॥ बल्वजादयः शब्दाः पुंसि भवन्ति॥ बहुलं
 चैषां सदैव॥ दूमे बल्वजाः शय्याः॥ दूमे लाजाः भ्रष्टधान्यानि॥ अ
 सवः प्राणाः॥ एतेशब्दाः नपुंसके भवन्ति॥ दूदं स्थूलमरण्यप्रदेशः
 शाठूलं हरिततृणं॥ शिविरं शकटस्थानं॥ पृतनाशब्दः स्त्रियां भव
 ति॥ दूयं पृतनासेना॥ ६०॥ दूष्यारुचिः स्फुलिङ्गाः शय्यानिः श्रेणी
 कोटिः कुटीवाणी॥ पेशी वरूथिनी च स्त्रियां कुथानाडिका कंथा॥
 ॥ ६१॥ एतेशब्दाः॥ स्त्रियां भवन्ति॥ दूयमीष्याः सूया॥ रुचिर्दीप्तिः
 ॥ अभिलाषो वा॥ स्फुलिङ्गा अग्निकणाः॥ शय्या शयनीयं॥ निः
 श्रेणी अधिरोहणी॥ कोटिः संख्या॥ कुटी गृहं॥ वाणी वाक्॥ पेशी
 मांसपिंडी वरूथिनी सेना॥ कुथा ऊर्णा कृता॥ नाडिका कालपरि
 माणं॥ कंथा जीर्णवासः प्रावरणं॥ ६१॥ नाड्युपपदं व्रणं पुंसि वृ
 क्षजनपांशुकंदुककलशाश्च॥ पंजरपलितद्वंद्वद्वाराणि विद्या
 दितरजातौ॥ ६२॥ नाडी पूर्वव्रणं पुंसि भवति अयं नाडी व्रणः॥ ना
 ड्युपपदं इति किं॥ दुष्टव्रणं॥ वृक्षादयः॥ पुंसि भवन्ति॥ अयं वृक्षस्त
 रुः॥ जनो लोकः॥ पांसुः श्वूर्णं॥ कंदुः स्वेदनी॥ कलशो घटः॥ पंजरा
 दीनिदतरजातौ नपुंसके जानीयात्॥ दूदं पंजरं शकुनिबंधनं॥ प
 लितं जरा॥ द्वंद्वं वैरं॥ अक्षरं वर्णः॥ ६२॥ मेधारसनानि द्रातं द्रातं
 न्यः स्त्रियां समं जिघाः॥ मदिरामंदुराकृशरे स्यातां वाक्षदुं दुभिः
 श्व॥ ६३॥ एते स्त्रियां भवन्ति॥ दूयं मेधाधारणा शक्तिः रसनाश

किर्मेखलाचानिद्रासुप्तिः॥ तद्राआलस्यं॥ तंत्रीवाद्यविशेषः॥ मंजि
 ष्ठारागद्रव्यं॥ स्यातांभवेतामित्यर्थः॥ द्यमदिरा॥ सुरामंदुरावाजि
 शाला॥ कुशरातिलयवागू॥ असैर्दीव्यतेअस्यग्रहणावादित्रसंबंध
 निवृत्त्यर्थः॥ वाद्यंदुंदुभिरित्यर्थः॥ ६३॥ धान्यद्विदलाशुकवितानवल
 यरत्नमिथुनश्मशानानि॥ विसतिमिराण्यपि विद्यान्पुंसकेग्रवे
 चैव॥ ६४॥ एतेशब्दानपुंसकेभवति॥ इदंधान्यंसस्यं॥ द्विदलमुद्गा
 दीनाअंशुकवस्त्रा॥ वितानवस्त्रमयमावरणं॥ वलयंसुवर्णादी
 नं॥ रत्नंमणिः॥ मिथुनरत्नीपुंसद्वंद्वं॥ श्मशानंमृतस्थानं॥ विसंप
 द्यमूलं॥ तिमिरंतमः॥ अग्रशिरवरंश्रेष्ठेवा॥ स्वमाकाशः॥ ६४॥ पुंजा
 ट्रिकोणकरीषकषायतरत्नपिण्याकगर्भदर्भाभिर्भक्ष्यपुंसिस्यु॥ पतन
 शुल्बताम्रचापनाम्नानपुंसकता॥ ६५॥ एतेशब्दाः पुंसिस्युः॥ अ
 यपुंजः संघातः॥ अद्रिः पर्वतः॥ कोणोगृहादीनां॥ करीयोगोमयवि
 कारः॥ गर्भऔदर्यः॥ दर्भः कुशः॥ अर्भोबालः॥ पत्तनादीनांयेपर्या
 याः शब्दास्तेषांनपुंसकता॥ इदंपत्तनंनगरपुरमित्यादि॥ शुल्ब
 म्लेच्छमुखः॥ ताम्रमुदुंबरमित्यादि॥ चापंधनुः कार्मुकमित्यादि॥
 ६५॥ विट्त्वणस्त्रीजेयासस्त्रावीथ्यौचनीविभेयैचि॥ मंजूषागंडू
 षामूषापरिषद्गुहाचैव॥ ६६॥ विट्शब्दोयदाअवर्णस्तदास्त्रियाभ
 वति॥ यथाद्यविट्विष्टा॥ अवर्णइतिकिं॥ अयंविट्त्वैश्यस्तु
 तीयोवर्णः सास्त्रादयस्त्रियाभवन्ति॥ सास्त्रागलकंबलः॥ वीथी
 गृहावयवः॥ नीवीमूलबंधनं॥ भेरीवाद्यविशेषः मंजूषापेटासु
 स्तकादीनां॥ गंडूषाहस्तजलः॥ मूषासुवर्णधमनिका॥ परिषत्सभ
 ॥ गुहापर्वतस्य॥ ६६॥ दृष्ट्माकृपापताकारश्याकविश्वकाकिणी
 चैव॥ एतेस्त्रियाभवतिप्रतिशीराधाराचनेमिश्र॥ ६७॥ एतेतृष्णा
 दयः शब्दाः स्त्रियांभवन्ति॥ द्यतृष्णापिपासा कृपादयापताका
 चिन्हं॥ रथ्यामार्गः॥ कृषिर्वैश्यवृत्तिः॥ काकिणीपणचतुर्भगि॥ प्र
 तिशीरातिरस्करिणी॥ धाराप्रपतनं॥ ऊर्णामयीपर्वतस्यरेखाच

नेमिश्चक्रपिंडिका॥६७॥चतुःपथयुगलललचेलखोलधिष्या
 गलशफानो॥विद्धिनपुंसकभावंपण्यस्यचपिच्छपलपोश्च॥६८
 चतुष्पथादीनांनपुंसत्वंलिङ्गिजानीहिदूदंचपुष्पयं॥युगलंयुग्मं
 ॥ललंलजः॥चेलंवस्त्रजातिः॥खोलंभग्नभाडं॥धिष्यंगृहं॥
 अगलंद्वारपिधानंशफंखुरः॥पण्यंविक्नेतव्यंपिच्छंमयूरस्य॥प
 लंचतुःपलिपरिमाणं॥६९॥रयमंडपनरककपालगुडमणिमे
 दूददुरकुसुलाः॥युग्माकाशव्रतशृंगवर्जिताःमंचःसदापुंसि॥
 ६९॥एतेशब्दाःपुंसिभवन्ति॥अयंरयोवेगः॥मंडपोजनाभयः॥न
 रकोदुर्गतिः॥अवीचिरित्यादि॥असुरश्च॥कपालःसिरोवयवः
 ॥भिष्माभाजनंच॥गुडदुसुविकारःमणिःरत्नं॥मेदुःशिश्नं॥दूदु
 रोभेकः॥कुसूलोधान्यादिस्त्रित्याधारः॥युग्माकाशव्रतशृंगव
 र्जिताइति॥युग्मादयश्चनपुंसकेभवन्ति॥दूदंयुग्मंयुगलं॥आका
 शंनभः॥व्रतंनियमः॥शृंगेविषाणंपर्वतस्यच॥मंचःकाष्ठकृतः
 ॥६९॥स्त्रूलालक्तककर्पाससूर्यकूर्पाससारथितरंगाः॥अलक
 समुडावराटकतूपुरकंकणाःपुंसि॥७०॥एतेशब्दाःपुंसिभवन्ति॥
 अयंस्त्रूलोराशिः॥अलक्तकःपादादिरागद्रव्यं॥कर्पासःसूत्रद्र
 व्यंसूर्योरविः॥कूर्पासःकंचुकं॥सारथिःसूतः॥तरंगःकल्लोलः
 ॥अलकःकेशरचनासमुडाःसंपुटकः॥वराटःकपर्दकं॥७०॥
 सैन्यायुधमंगलनगरवृत्तफलमूलहरितालबिंबमुकुटकुडम
 लतस्तृतीयाप्रकृतिः॥पुंस्यवसथस्तथोद्गीथःसंवीथःकाल
 गीथश्च॥७१॥सैन्यादीनि तृतीयाप्रकृतौजानीहि॥दूदंसैन्यंवलं॥
 आयुधमस्त्रं॥मंगलंप्रशस्तं॥नगरंपुरं॥वृत्तंप्रसवबन्धनं॥फ
 लंमूलंहरितालंप्रसिद्धंबिंबंप्रतिरूपंमुकुटंशिरोभूषणं॥कुडम
 लंकलिका॥अवसथोद्गीथौपुंसिभवतः॥अयमवसथःपरिव्राज
 कः॥अयमुद्गीथःसाम॥संवीथोघटिकात्रयं॥कालगीथोपितदेव
 ७१॥दर्पणमृदंगजठराःपुंस्युक्ताःकुंतकुतपधूमाश्च॥व्रातहृददेवं

कुशकटाक्षसंग्रामविटपाश्व॥७२॥ एतेशब्दः पुंस्युक्ता॥ अयं दर्प
णः आदर्शः॥ मृदंगो मुरजः॥ जठरः कुक्षिः कुंतः प्रासः॥ कुतपः शस्त्र
॥ कालविशेषश्च धूमो वह्निः संभवः॥ एते पुंसि भवन्ति॥ अयं ब्रातः सं
घः हस्तः स्तब्धः आङ्गा॥ लकुटश्च॥ अकुशः शृणिः॥ कटाक्षः अपांगदृष्टिः
॥ संग्रामो युद्धं॥ विटपो लतागुल्मः॥७३॥ पामास्त्रियां निगदिता पुंसि
वेमाकुणपकूर्चौ च॥ केदारयूथप्रोथोऽश्ववंशरेणुध्वजाश्चैव॥७३॥
पामाशब्दः स्त्रियां कथितः॥ दूयं पामाविचर्चिका॥ कलूः वेमादयः
पुंसि भवन्ति॥ अयं वेमातंतुवायस्पृक्कुपापोमृतशरीरं॥ कूर्चः श्मश्रुः॥
अयं केदारः पर्वतस्यैकदेशः॥ यूथं संघातः॥ प्रोथोऽश्वस्य नासिका
विवरमोरुपरिदेशः॥ वंशो वेणुः॥ रेणुः पांसुः॥ ध्वजः केतुः॥७३॥
केदारः खंडप्रशमाश्च पुंसि नित्यं कपाटाश्च॥ हेलाकोची लाला सुधा
पुधाऽस्य स्त्रीयां प्रवेणी च॥७४॥ एते पुंसि भवन्ति॥ अयं केदारः से
त्रः॥ खंडः दुसुविकारः॥ प्रशमो धान्यच्छेदनः कपाटो ह्यपिधानः॥ ए
ते स्त्रियां भवन्ति दूयं हेला अनादरः कोची मेखला॥ लाला म्लेष्मवि
कारः॥ सुधाऽमृतं॥ पुधाऽसुद्धं प्रवेणी केशरचना॥७४॥ हानिग्ला
निर्वापी विषणी सार्थश्चैतथा स्वाहा॥ लक्ष्मीमनः शिलोपानह
स्त्रियां स्थाण्वणुज्वराः पुंसि॥७५॥ एते स्त्रियां भवन्ति॥ हानिरप
चयः॥ ग्लानिरशक्तिः॥ वापी पुष्करिणी॥ विषणी पण्यविधिकी
॥ सारीपटोलिका॥ स्वाहा मंत्रावसानं॥ लक्ष्म्यादयः स्त्रियां भवन्ति
॥ इयं लक्ष्मी श्रीः॥ मनः शिला धातुद्रव्यं॥ इयं मुपानतपन्नध्री॥
स्था एवादयः पुंसि भवन्ति अयं स्थाणुः शिवः कीलश्च॥ अणुः सूक्ष्म
ज्वरो रोगः॥७५॥ पुंसि स्यात्प्राग्वंशस्त्रिषु लिंगेषु शृखलं विद्धि॥ चम
सस्तभे निदाघं पशुशूकविटकाश्च पुंस्युक्ताः॥७६॥ प्राग्वंशशब्दः
पुंसि भवति॥ अयं प्राग्वंशो यशकुटी॥ शृखलं त्रिषु लिंगेषु जानीहि
॥ अयं शृखलः इयं शृखला॥ दूदं शृखलं॥ एते पुंसि कथिताः अ
यं चमसः सोमपात्रः॥ अयं स्तभः निदाघो घर्मः॥ पशुर्गवादिः शूको

धान्यादीनां॥ विटकः पिंडुकुतपरिमाणद्रव्यं शौंडोवा॥ ७६॥ वल्क
लकुंडलहिमचिन्हखलीनककुदगुह्यशुल्कशकलानि॥ तीरोलू
खलकवचानिचविद्यादितरजातो॥ ७७॥ वल्कलादीनिनपुंसके
जानीयात्॥ इदं वल्कलं वृक्षत्वकू॥ कुंडलं कर्णभूषणं॥ हिमं तु
हिमचिन्हमंकः॥ खलीनं॥ कंडिका॥ ककुदं वृषभस्य॥ गुह्यं गो
प्यस्थानं॥ शुल्कं मूत्रस्थानं॥ शकलं खंडः॥ तीरं नदीकूलं॥ उलू
खलं धान्यादिशोधनं॥ कवचं सन्नाहः॥ ७८॥ मंडलकेसरभांडो
त्तरीयसोपानकल्मषानि॥ प्रादेरंतं नपुंसके सहकुटुंबपुलिनाभ्यां
॥ ७९॥ एतेनपुंसके भवन्ति॥ इदं मंडलं सूर्यस्य॥ केशरं किंजल्कः
॥ भांडुमुपकरणद्रव्यं उत्तरीयं प्रावरणं॥ सोपानं खंडखंडिका॥
कल्मषं पापं अधपापं च॥ प्रशब्दादेरंतरं शब्दं नपुंसके विद्धि॥ इ
दं प्रांतमतएवानुपसर्गस्तुपुंस्येवांतशब्दः॥ कुटुंबपुलिनशब्द
भ्यां सह नपुंसके॥ इदं कुटुंबं गोत्रवर्गः इदं पुलिनं द्वीपं॥ ८०॥
स्थाली सभाजराणां स्त्रीत्वं स्थल्यश्च वीच्याश्च॥ छविकट्योर्म
जयाविल्याश्चैवं विजानीयात्॥ ८१॥ स्थाल्यादीनां स्त्रीत्वं भव
ति॥ इयं स्थालीरंधनभांडं॥ सभागोष्ठी॥ जरावृद्धत्वं॥ स्थली उ
च्चनिर्जलो देशः॥ वीचीतरंगः॥ छविल्लवण्यं॥ कटिः श्रोणी॥ मंजरी
वृक्षस्य॥ वल्लीलता॥ ८२॥ शिल्पं छूर्तिस्त्वनंशमलमरकतपला
लकुष्ठाणि॥ मंदिररिक्थे च नपुंसके मंदुरांतुस्त्रियां विद्धि॥ ८३॥
एतेनपुंसके भवन्ति॥ इदं शिल्पं कलादिकं कर्म॥ छूर्तिर्वीतिः॥ अन्न
भक्ष्यं॥ शमलममेध्यं मरकतरत्नं॥ पलालं धानादीनां॥ कृच्छ्रं क
ष्टं॥ मंदिरं गृहं॥ रिक्थं द्रव्यं मंदुराशब्दं स्त्रियां जानीयात्॥ इयं मं
दुरावाजिला॥ ८४॥ कल्ककृमिमुन्यंगारवप्रग्रहहोमर्षियक्षरेफः
॥ मंडकरंडवरंडाश्चपुंसिशपथांवरीषौ च॥ ८५॥ एतेपुंसि भवन्ति
अयं कल्कः पापं॥ दंभश्च॥ कृमिः कीटः॥ मुनिस्तपस्वी॥ अंगारः
काष्ठस्य वप्रः प्राकारः॥ ग्रहउपरागः॥ होमोमंत्रादुतिः॥ ऋषि

स्तापसः॥ यस्मारोगः रंफोवर्णविशेषः॥ अधमश्च मंडोन्नविका
रः॥ करडः कुशभांड ॥ वरंडः काष्ठविशेषः॥ शपथः प्रत्ययकर
णो॥ अंबरीषो भ्राष्ट्रः॥ ८१॥ मथुरातनुस्तनूर्वर्त्तिनी सूचियवागू
र्वर्णिनिकाशाशर्कराः स्त्रियां पुंसितर्कश्च॥ ८२॥ एते स्त्रिया भवं
ति॥ दूयमथुरानगरी । तनुः शरीरं॥ तनूस्तदेव । वर्त्तिनी काष्ठे द्वे
शब्दसौधनं॥ सूचीमूलपापस्य । यवागूः अन्नविकारः॥ वर्णि स
र्णि॥ निकाशाकर्षविकारः॥ शर्करागुडविकारः॥ तर्कः पुंसि भव
ति॥ अयतर्कउद्ः॥ चशब्दः पादपूरणे॥ ८३॥ बंधुरविषाणयोस्त्रि
कं भवेत्यल्वलंतृतीयस्यात्॥ शकतोशीरकुतूहलशराववंदा
निजानीहि॥ ८४॥ त्रिकमिति लिंगत्रितयः॥ अयंबंधुरः॥ दूयंबंधुर
॥ इदंबंधुरं उच्यते मोसं॥ अयं विषाणः दूयं विषाणं॥ शृगं पल्लवं
तृतीयं न पुंसकमित्यर्थः॥ इदं पल्लवं॥ अल्पसरः॥ एतानि न पुं
सकानि जानीहि॥ इदं शकटं यानं॥ इदं मुशीरं वीरणमूलं॥ कुतू
हलं कुतुकं॥ शरावं मृन्मयभाजनं॥ वंदं समूहः॥ ८५॥ यूकोल्का
शुक्लपौषधिवर्त्तिभुकुटयः स्त्रियां मुदिताः॥ वाल्मीक्यध्वरनिर्यूह
व्यूहस्तुक्काः पुंसि कुंभश्च॥ ८६॥ एते स्त्रिया मुदिताः॥ दूयं यूका
मस्तककुंभमि॥ उल्का संघातदूयं॥ दग्धकाष्ठंच॥ शुक्तिर्जलसंभ
वं॥ ओषधिः फलपाकांतो वृक्षविशेषः॥ वर्त्तिर्दीपस्य॥ भुकुटिर्भूभ
गः पुष्परचनावा॥ वाल्मीक्यादयः पुंसि भवंति॥ पश्चात् वाल्मीकिः
त्रैरपि॥ मृत्कूटश्च॥ अध्वरोपांगः निर्यूहश्च दूपाणिः व्यूहः समूहः
॥ प्रभूतः पुस्तको गंधद्रव्यंच कुंभो घटः॥ ८७॥ केयूरतरलतूर्याग
दानित्यं न पुंसके विद्धि॥ पुंसि गवाक्षं विद्यात्स्त्रिया श्यामाभु
षुंडीभांडीच॥ ८८॥ केयूरादीनि न पुंसके जानीहि॥ इदं केयूरं वा
हुभूषणं॥ इदं तरलमलंकारः॥ तूर्यं वादित्रं॥ अंगदवाहुभूषणं॥
गवाक्षं शब्दं पुंसि विद्याज्जानीयात्॥ यथा अयं गवाक्षो वातायनः॥
एतेशब्दाः स्त्रियां भवंति॥ दूयं श्यामाब्जं॥ भुषुंडी आयुधं भांडीभि

डिपालः॥८५॥भवतोऽपजनोपपदावंगपदोपुंसिनित्यमिमनिच॥
 रक्षणकोष्ठभेषाश्चसहनिपातोपसर्गाभ्यां॥८६॥अपोपपदेअंगश
 ब्दःजनोपपदेपदशब्दश्चपुंसिभवतः॥यथाअयमपांयोनेत्रांतः
 ॥अयंजनपदोलोकः॥पृथ्वादिभ्यदमनिच॥अनदृत्यनुवर्तते॥
 ऐरितितिलोपः॥स्वरितोहलादिर्लघोरितिरिरेफादेशः॥इमनिचूप्र
 त्ययांताःपुंसिभवन्ति॥अयंप्रथिमा॥गरिमा॥लघिमा॥दृढिमा॥
 दृत्येवमादयः॥एतेपुंसिभवन्ति॥अयंरक्षणस्तरुस्थानं॥अयंको
 ष्ठोहरिशाला॥अयंभेषोऽन्यायःनिपातश्चादिः॥उपसर्गःप्रादिः
 ॥८६॥स्थावराणञ् यपद्युठग्यक्बुञस्तु॥यदिवाभावेकर्मणि
 स्युस्तदैषानियतानपुंसकता॥८७॥अण॥अज्य॥यत्॥युठ
 क्॥यक्॥बुञ्॥एतेप्रत्ययाःभावेकर्मणिवायदिष्युस्तदातदैता
 नामेतेषानपुंसकत्वंजानिहि॥यथाहायनांतपुरोहितादिभ्योऽण
 ॥द्विहायनस्यभावः॥कर्मवा द्वैहायनं॥पूनोभावःकर्मवायौवनं
 ॥नघृतदूतिनलोपेप्राप्तेदृत्यण्पठ्यतदूतिप्रकृतिभावःस्थावरं
 यजमानं॥दगंतत्वेनलघूपधदृत्यण्॥मृदोर्भावःकर्मवामार्दवं
 ॥पाटवःलाघवं॥आर्जवं॥अजप्राणिजातिभिर्जातिवयोवचनो
 गोत्रादिभ्योऽञ्॥अश्वस्यभावःकर्मवाआश्वं॥गार्दभं॥वयोव
 चनात्कोमारं॥शैशवं॥उद्गानादेः॥दृढमौद्गानं॥सरण्युर्दूतियः
 सरण्युर्भावःकर्मवासरण्यं॥स्तेयन्मलोपश्चेतियत्प्रत्ययः॥स्तेय
 स्यभावःकर्मवास्तेन्यं॥होत्रादिभ्योऽयुःहोतुर्भावःकर्मवाहोत्रीयं
 ॥पोत्रीयं॥अंगत्रीयं॥दुहित्रीयं॥ठक्॥कपेर्भावःकर्मवाकापेयं
 ॥रोहितादिभ्योऽयक्॥बृहस्पतेर्भावःकर्मवाबार्हस्पत्यं॥सैन्याप
 त्यंबुञ्॥योपधादुरूपोत्तमाहुञ्॥रमणीयस्यभावः॥कर्मचार
 मणीयकं॥अहोरूपमित्यादिकेद्रष्टव्यं॥८७॥व्रजशूलौपुंसिनपु
 सकेचमृधं॥कंबलतोमरमुकुलकंदुकाःपुंसिभास्त्रास्त्री॥८८॥
 व्रजशूलशब्दौपुंसिभवतः॥अयंव्रजःअयंशूलः॥मृधंनपुंसके

विद्धि॥ इदमधुयुद्धं॥ एतेशब्दाः पुंसि भवन्ति॥ अयं कंबलः कर्णः
 वस्त्राः॥ अपंतो मरः॥ शरप्रहरणं॥ मुकुलः कुंडलः॥ कुटुको
 यानं॥ भास्त्राशब्दः स्त्रियां भवति इयं भास्त्रा कमलपत्री॥ ८८॥
 आकारेकारांतस्थावरं जंगमं स्त्रियां भवेन्नित्यं॥ क्वचिदकारांतस
 पि प्रोक्तं वा पुंसि योनिः स्यात्॥ ८९॥ आकारांतमीकारांतं यत्स्थ
 वरं जंगमं तत्सर्वस्त्रीलिंगं भवति॥ आकारांतं स्थावरं यथा॥ इयं
 गंगा यमुना॥ नर्मदा॥ ईकारांतं शरावती सरस्वतीत्यादि॥ आका
 रांतं जंगमं यथा॥ इयं देवदत्ता॥ यद्देवता बलाका॥ अंबिकेत्या
 दि॥ ईकारांतं॥ कुमारी गौरी॥ ब्राह्मणी॥ हस्तिनी॥ श्वश्रूः॥ वधूः॥
 क्वचिदितिकिं॥ कटपूः॥ धान्यलूः॥ अयं योनिः इयं योनिः॥ ९०॥
 वाग्विषयस्य च महतः संक्षेपतएव विधिरुक्ताः॥ यन्नोक्तं मन्त्रस
 द्विस्तल्लोकतएव बोद्धव्यं॥ ९०॥ ॥ इति श्रीमदखिलवाग्वि
 लासमंडितसरस्वतीकंठाभरणानेककविशरणश्रीनरपतिसे
 वितविक्रमादित्यकिरीटकोटिनिघृष्टचरणारविंदाचार्यवररु
 चिविरचितोलिंगविशेषविधिः समाप्तः॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु॥

॥ इति वररुचिकोशः समाप्तः॥

श्रीगणेशायनमः॥ गणितस्यनाममालावक्षेगुरुप्रसादतः॥ वा
लानां हि सुबोधाय हरिदत्तो द्विजाग्रणीः॥१॥ अथ नक्षत्रनामानि॥
अश्विनीदस्त्रभंदास्त्रनासत्पंतुरगंहयम्॥ भरणीयमभंयाम्यं प्रोक्त
मंतकमांतके॥२॥ कृत्तिकाग्निभमाग्नेयं कृशानंदव्यवाहनं॥ अ
नलंदहनर्क्षचवह्निभंचदुताशनं॥३॥ रोहिणंरोहिणीब्राह्मं प्राजा
पत्यंचधातुभं॥ मृगशीर्षंमृगशिरंसौम्यंमृगश्रशोभनं॥४॥ ऐं
दवंचंद्रशशिभमिंदुंचंद्रभमुच्यते॥ आर्द्राशिवंशिवर्क्षचशिवभं
रौद्रमीश्वरं॥५॥ दर्शंचशंकरंशर्वेशंकरंशशिशोवरं॥ पुनर्वसुपुन
प्रोक्तमादित्यंचतथादिति॥६॥ पुष्यंतिष्यगुरुभंचअश्लेषासर्पदे
वतं॥ साध्यंभंसर्पभंसाध्यंमघाचपितृदेवतं॥७॥ पितृभंपितरंपि
त्रंपूर्वाफाल्गुनिभाग्यभं॥ भगंभाग्यंतथाप्रोक्तोत्तराफाल्गुनिचा
र्यभं॥८॥ उग्रार्थमास्ततोहस्तअर्कचैवतथार्कभं॥ करंसवित्तस्त
र्यर्क्षचित्रात्वाष्ट्रंचत्वष्ट्रभं॥९॥ सुरवार्द्धकिसंज्ञंचतथास्वातिंचमा
स्तुतं॥ अनिलंवायुनक्षत्रंविशाखेंद्राग्निदेवतं॥१०॥ शक्राग्निभद्वि
देवंचमैत्रंमित्रानुराधकं॥ ज्येष्ठाशान्रंचशक्रर्क्षपौरुहूतंतथेंद्र
भं॥११॥ तथैववासवर्क्षंचमूलनैष्ठितिनिर्ऋति॥ पूर्वाषाढातथापू
षात्तोयभंचतथांबुभं॥१२॥ ऊषाचैवोत्तराषाढाविश्वंचविश्वदेवतं
॥ श्रवणंवैष्णवंविष्णुर्गोविंदंहरिभंश्रुतिः॥१३॥ वासुदेवंधनिष्ठाच
श्रविष्ठावासवंवसु॥ शतभिषावरुणंचैववारुणंशततारका॥१४॥
अजमार्जपदंपूभंतथाजचरणंमतं॥ तथोत्तराभाद्रपदमाहिर्बुधं
चभंस्मृतं॥१५॥ रेवतीपूषभंपौष्णंपूषमांत्यंचपौष्णभंपूषंचैवांत्य
संज्ञंतुकथितंशास्त्रकोविदैः॥१६॥ दूतिनक्षत्रनामानिअथनक्ष
त्रसंज्ञा॥ धिषंयभमर्क्षनक्षत्रंतारकादूतिगद्यते॥ दूतिनक्षत्रसं
ज्ञाअथैकादशकानांसंज्ञा॥ एकंदुरजनीनाथकुभुचंद्रंचमेदिनी॥
धरा रूपनिशानाथरजनीशानिशकरा॥१७॥ वसुधाशर्वरीकांतश
शोकावनयस्तथा यन्नभूमीदुनामानिप्रोक्तातत्रैकसंज्ञका॥१८॥

हिनेत्रलोचनः पद्मादरुणाक्षियमबाहवः॥ यमलाश्विभुजापाणिक
 रमुग्मादयोमताः॥२०॥ कृशानुगुणरामाग्निपावकानलवन्द्यः॥
 हुताशनास्त्रयस्त्रिस्तः प्रोक्ताश्च शिखिनांबुधेः॥२१॥ चतस्रश्चतु
 शेवेदासागराब्धिकृताश्चतुः॥ समुद्रांभोनिधिपुगाश्रुतिनीररगी
 श्वराः॥२२॥ शरमार्गर्णवाणेषु सायकानिलमारुतः॥ समीरणाश्च
 पवनाः पंचवातास्तथाश्रुगाः॥२३॥ षष्ठसंज्ञाषड्रत्नगरसाप्रोक्ताम
 नीधिभिः॥ मुनिपर्वतशैलादिसंज्ञाचलनगास्मृताः॥२४॥ संज्ञाह्या
 श्वनुरगासप्तागमुनेयोपिच॥ अष्टानीं वसुनागे भद्रस्ती देत्यष्टकुं
 जराः॥२५॥ गोनंदाकनवानांच ग्रहखेटारखगास्तथा॥ शून्याश्च गग
 नव्योमखमंवरनभोवियत्॥२६॥ आकाशनामयत्रैवनत्रशून्य
 मुदा हतं॥ ककुपदिक्काष्ठाचदशसंज्ञासदैवहि॥२७॥ शिवैका
 दशरुद्राश्च सर्वेशाभवशंकरा॥ यत्रेश्वरस्य नामानि तत्रैकादशकी
 र्तिता॥२८॥ भास्करादित्यसूर्यार्कहादशंच दिवाकरः॥ रवि-सह-
 स्त्रकिरणदिनकृत्मानवो ध्रुवः॥२९॥ बुधैर्द्वादशविज्ञेया यत्र नामभ
 वेद्रविः॥ विश्वेत्रयोदशः प्रोक्तः द्वादशकश्चतुर्दशः॥३०॥ आखंडरु
 सुरपतिः सुरेशमनुवासवाः॥ तिथिः पंचदशः प्रोक्तानृपभूपति
 षोडशः॥३१॥ ज्ञेयाषोडशसंज्ञावैनामस्याद्यत्र भूपते॥ अथ स
 पदशास्यष्टितत्रैवाष्टदशाधृतेः॥३२॥ द्वाविंशतेराकृतिश्च नखसं
 ज्ञास्तुविंशतिः॥ सिद्धाजिनाश्चतुर्विंशत्तत्त्वच पंचविंशतिः॥३३॥
 सप्तविंशतिनक्षत्रं धिष्ण्यर्षोर्दुश्च कथ्यते॥ दंतारदाश्च द्वाविंशत्
 संज्ञोक्ता मुनिसंमतं॥३४॥ त्रिदशादेवता देवास्त्रयस्त्रिंशत्सुराबु
 धाः॥ त्रिविष्टपाश्च विबुधा संज्ञाकानां सदा स्फुटा॥३५॥ दूत्यंकसं
 ज्ञा॥ अजक्रियोपेयसंज्ञा प्रोक्ता बुधैश्च गोचरं॥ मिथुनोवैणिको युग्मो
 प्रोक्तो चर्कश्च कीटकः॥३६॥ मृगारिमृगराट्सिंहो मृगेद्रः केसरीहरी॥
 नारीस्त्रीयुवतीयोपिक्तन्याच प्रमदोगना॥३७॥ वणिक्तुसावाणिजश्च
 वृश्चिकोलिसरीसृपः॥ चापो धनुश्च धनुषोको दंडकार्मुकोपिच॥३८॥

तथैव विबुधैः प्रोक्तो नक्रश्च मकरो मृगः ॥ घटकुंभश्च कलशो म
 त्स्यो मीनो द्वापो मतः ॥ ३९ ॥ इति राशि संज्ञा ॥ प्रथमे तनुश्च मूर्तिराद्यंदे
 दृशरीरकं ॥ द्वविणंधनं द्वितीयं च द्रव्यं च समर्थं विधिः ॥ ४० ॥ कुटवं
 स्वासंच मुखं विभवश्चैव वैभवं ॥ सहजं सहस्रं तीयं च पराक्रमं स
 होदरं ॥ ४१ ॥ विक्रमं विश्वदुश्चिक्क्यं चतुर्थं दिबुकं जलं ॥ जननी मा
 तृपातालं बंधुतूर्यं सुरवं सुहृन् ॥ ४२ ॥ रसातलांबुवेशमोक्तं पंचमं
 सुतमात्मजं ॥ संतानं बुद्धि संज्ञा च विद्या धीश्चैव नंदनं ॥ ४३ ॥ अरिः
 षष्ठं विपक्षं च द्वेष्यः शत्रुश्च षट्द्विषं ॥ विरोधी वैरि संज्ञं च षट्कोणं चैव
 सप्तकं ॥ ४४ ॥ कलत्रं सप्तमं चाथ द्यूनं च स्मरमन्मथं ॥ जामित्रं मदना
 ब्धानं कामंततोष्टमं मृतिं ॥ ४५ ॥ निमीलनं च निधनं रं धर्मपुर्विना
 शनम् ॥ छिद्रं वसुततो भाग्यं धर्मं च नवमं तपः ॥ ४६ ॥ त्रिकोणं च त
 थाकाशं व्यापारं दशमं विपत् ॥ कर्म बिराज्यं व्योमं च गगनं पुष्करं
 नभः ॥ ४७ ॥ एकादशं भवं लाभं प्राप्तिमापमुदाहृतं ॥ अंत्यं व्ययं द्वाद
 शमं रिष्यं प्रादुर्मुनीश्वराः ॥ ४८ ॥ इति द्वादश भावानां संज्ञा ॥ अन्यच्च
 चतुर्थं मष्टमं प्रोक्तं चतुरस्रं सदैव हि दशैकादश षष्टि संज्ञाश्चो
 पचयानि च ॥ ४९ ॥ अन्याह्यपचयानि स्युर्गर्गाद्यैर्गदितानि वै ॥ कंट
 कं केन्द्रमित्युक्तं तथा बुधैश्च तुष्टयं ॥ ५० ॥ द्यूनांबुदशमैकानित
 तः पणफरं स्मृतं ॥ द्विपंचाष्टमलाभानां ततश्चापोक्लिमं भवेत् ५१
 व्ययारि सहधर्माणां त्रिकोणनवपंचमं ॥ इतिकेन्द्रत्रिकोणपण
 फर आपोक्लिम संज्ञा ॥ आलयं भुवनं गेहं गृहं क्षेत्रं च मंदिरं ॥ ५२ ॥
 स्थानं च सदनं वेशमतथा वासं विनिर्दिशेत् ॥ इति भुवन संज्ञा ॥ आदि
 त्यः सविता सूर्यस्तिग्मोऽशुर्दिनस्तद्रविः ॥ ५३ ॥ सहस्रकिरणः पूषा
 प्रद्योतनो दिवाकरः ॥ पतंगः स्तपनो मित्रो मार्तण्डस्तरणिर्भगः ॥ ५४
 विकर्त्तनः सप्तसप्तिः सप्ताश्वद्युमणिः खगः ॥ विरोचनो दिनकरो
 दिनमणिस्तुरहर्षतिः ॥ ५५ ॥ दिवांपतिर्दिनेशश्च दशसप्ताश्वुर्यमा
 विवस्वानिनोऽशुमालिः प्रभाकरश्च भास्करः ॥ ५६ ॥ अर्कस्त्रयीत

नुभानुस्तिग्माशुभिहिरोहरिः॥५७॥ इतिसूर्यनामानि॥ चंद्रमार
 जनीनाशोरोहिणीवल्लभोविभुः॥ दोषाकरोनिशानाशोप्रालेया
 शुनिशापतिः॥५८॥ अब्जोराजाशशिश्चंद्रोमृगोकरजनीकरः
 रजनीशोयामिनीशःसपाकरोनिशाकरः॥५९॥ इंदुर्निशीथिनी
 नाथसपेशोशर्वरीपतिः॥ शशांकःशीतरश्मीश्वसोमोस्त्रिनयने
 मतः॥६०॥ शीतकिरणोहिमरश्मिःशीतद्युतिर्हिमद्युतिः॥ सराजा
 श्वेतरश्मिःशीतांशुर्यामिनीपतिः॥६१॥ भेशोहिमरश्मिमालिषिषो
 शस्तारकाप्रभुः॥ उदुपोरोहिणीकांतो द्विजेंद्रोरोहिणीप्रियः॥६२
 इतिचंद्रनामानि॥ मंगलोस्तृक्भूमिसुतोलोहितोभूमिनंदनः॥ सो
 णिजोमेदिनीस्तुतुर्भूमिजोधरणीसुतः॥६३॥ क्षितिजःपृथिवीस्त
 तुर्मेदिनीनंदनःकुजधरासुतो धरणिजोवक्रोभूमिजभूमिभू॥
 ॥६४॥ धरात्मजोधरास्तुतुरसोणीसुतःकुभुः॥ उर्वीस्तुतोप्यव
 निजोभूस्तुतुःक्षितिनंदनः॥६५॥ इतिभौमनामानि॥ रोहिणीनंदन
 सोम्यश्वादिश्चंद्रस्तुतोबुधः॥ इंदुजोदुश्चशशिजोरोहिणीजोश
 शांकजः॥६६॥ सोमजोवितशशीजश्चंद्रजोहिमरश्मिजः॥ शशक
 श्चंद्रमास्तुतुःकोविदोगदितोबुधैः॥६७॥ इतिबुधनामानि॥ सूरीर्
 हस्पतिर्जीवोधिषणोदेवेंद्रपूजितः॥ इंद्रमंत्रीदेवगुरुर्नकिनापक
 चर्चितः॥६८॥ त्रिदेशेज्योवासवेज्योदेवेज्यःसंचिवोगुरुः॥ वाचस्प
 तिश्चागिरंसोवाक्पतिश्चांगिरासुतः॥६९॥ इतिगुरुनामानि॥ क
 विर्देत्यगुरुःशुक्रोभार्गवोभृगुनंदनः॥ असुरेज्योदानवेज्योउशनो
 देत्यपूजितः॥७०॥ सितःप्रथमदेवेज्योपूर्वदेवगुरुर्भृगुः॥ आ
 स्फुजिर्निदशाशीज्योस्मृतोदेवारिपूज्यच॥७१॥ इतिशुक्रनामानि
 शनैश्चरोयमःशौरीशोराकृतनयोर्कजः॥ रविजोभास्करिश्वा
 किंछायास्तुतो रवेःसुतः॥७२॥ पंगुर्मंदोरवेःस्तुतुर्मर्तुडस्तनयो श
 निः॥ सूर्यजोसूर्यतनय छायातनयसेनकः॥७३॥ मार्तण्डजोसूर्यसु
 तोभानुशुभानुजशनिः॥ सूर्यपुत्रोभानुसुतोदिनेशोनंदनोऽसितः॥७४॥

द्तिशनिनामानि राहुर्विधुंतुदोब्जारिःसिंहिकेयस्तथा तमः॥स्व
 भानुश्चंद्रमाशत्रुकेतवः शिखिनोमतः॥७५॥ द्तिराहुकेतुना
 मानि॥स्वेचरोद्युचरोखेटोद्युचरोखेचरोग्रहः॥व्योमवर्त्माव्योमचा
 रीव्योमगश्चरवगोद्युगः॥७६॥ विषज्ञोगगनश्चारीगगनगोनभश्च
 रः॥तथागगनवर्त्मान्चद्युगाभीचमरुत्पथी॥७७॥ द्तिग्रहनामानि
 चैत्रादिनाममासानांलुधैःसंज्ञाप्रकीर्तिता॥मधुश्चमाधवःसुक्र
 शुचिर्नभोनभस्यलै॥७८॥ द्धूर्जोसहःसहस्योतथातपतपस्य
 को॥आद्रपदंघ्रौष्ठपदःप्रोक्तश्चाद्यैर्मुनीश्वरैः॥७९॥ द्तिमासना
 मानि॥मासोदर्शावधिश्चांद्रसौरोर्कराशिचारतः॥सावनोदिन
 विंशद्दिर्नाक्षत्रश्चंद्रभाक्रमात्॥८०॥ द्तिचक्षुर्विधमाससंज्ञा
 अक्षरैःषष्ठिभिर्दीर्घैःपलमेकंलुधैःस्मृतम्॥पलैश्चरवरसैर्ना
 डीप्रमाणंभवतिस्फुटं॥८१॥ नाडीघटीचघटिकाविनाडीप
 लमीरितम्॥दिनस्यरात्रेस्तूर्याशौसोयामःप्रहरोच्यते॥८२॥
 द्तिघटीपलप्रहरसंज्ञा॥वासरोदिवसोघस्रस्तथाहोद्युर्दिन
 स्मृतं॥द्तिदिनसंज्ञा॥निशीथिनीक्षपारात्रिःप्रोक्तानत्तेचशर्व
 री॥८३॥ दोषानिशास्त्रियामाचरजनीयामिनीतमी॥द्तिरात्रि
 संज्ञा॥दिनार्द्धाद्वतमध्यान्हंरान्यर्द्धाच्चमहानिशा॥८४॥ निशीथो
 मध्यरात्रिश्चरान्निशेषस्ततःपरं॥तथैवरात्रेःपूर्वार्द्धंसूपस्तिच
 गतानिशा॥८५॥ सूर्योदयाच्चमध्यान्हंयावत्पूर्वान्हसंज्ञकं॥त
 थामध्यान्हतःपश्चाद्दिनशेषेपरान्हकं॥८६॥ द्तिपूर्वान्हपरान्ह
 संज्ञा॥दिनरात्रेरहोरात्रंप्रोच्यतेषष्ठिनाडिकं॥दिनैःपंचदशमि
 तैःपक्षैकोपिनिगद्यते॥८७॥ पक्षशुक्लःसितःश्वेतोबलक्षोबहु
 लोत्तरः॥असितोबहुलःक्षणाशुक्लोत्तरसितेतरः॥८८॥ द्तिप
 क्षसंज्ञा॥पक्षद्वयेनमासस्यात्त्रयुर्मासद्वयेनचत्रयुत्रयेणाय
 नःस्यादयनद्वयेनवत्सरः॥८९॥ वर्षाब्दहायनशरःसंवत्सरः
 समास्मृतः॥द्तित्रययनवर्षसंज्ञा॥अवृत्तिथीनांनामानिबु

धाः प्रतिपदादितः ॥ ९० ॥ वृद्धिसुसंगलप्रदातुबलाखलाततः परं ल
क्ष्मीवती यशमित्राबलासुमहती तथा ॥ ९१ ॥ उग्रकर्माधर्मिणी च
यशोवत्तिजयाततः उग्राततः पंचदशी सौम्या च पौर्णिमा सिका ॥
९२ ॥ चतुर्दशी दिवाभूता चैकादशी हरेर्दिनं अमावास्या नष्टकला
दर्शनेष्टं दुर्लभं ते ॥ ९३ ॥ एकादशी तिथिर्न द्वाषष्ठी च प्रतिपत्तथा
द्वितीया सप्तमी भद्रा गदिता द्वादशी बुधे ॥ ९४ ॥ अष्टमी तृतीया त
द्वितीया त्रयोदशी जयारिक्ता चतुर्थी नवमी तथा प्रोक्ता चतुर्दशी ॥
९५ ॥ पंचमी दशमी पूर्णा पूर्णमासी तथैव च प्रोक्ता च पूर्णिमा राका
प्रतिपत्संयुता यदा ॥ ९६ ॥ पूर्णिमानुमतिस्तद्वदचतुर्दशी युता
अमा चतुर्दशी युक्ता सिनीवाली बुधे स्मृता ॥ ९७ ॥ तथैव प्रतिप
न्मिश्रा सामावास्या कुतूः स्मृता नक्षत्रमृक्षमं प्रोक्तं प्रस्तावा द्वाशि
संयुतं ॥ ९८ ॥ अंशो भागो लवः प्रोक्तो लिप्ता च कलिका कला वि
लितिका च विकला सदा बुधेर्निगद्य ते ॥ ९९ ॥ षष्ठिभिर्विकला
भिस्तु कलिकैका च कथ्यते ॥ कलाभिः षष्ठिभिर्भागो राशिरंशे श्वरवाभि
भिः ॥ १०० ॥ राशिभिर्द्विरसौ श्वक्रं तथैव भगणं मतं ॥ इति राश्यंशक
ला संज्ञा ॥ षड्भिश्च राशिभिर्भाज्यं च कार्द्वयं प्रवदेति च ॥ राशेरर्द्धं भवे
द्धोरद्रेष्काणस्त्रितियांशकः ॥ तथैवाकांशको राशिद्वादशांशमु
दाहता ॥ १०१ ॥ राशेरर्द्धं शान्मि तो भागस्त्रिंशं शो विबुधैः स्मृतः ॥ पूर्वा
प्राची तथैवैद्री सुरेशदिशिरुच्यते ॥ १०२ ॥ आग्नेयी वन्दि कोणा च तश्च
वानलदिग्मतः ॥ यमदिग्दक्षिणायाम्यारसो दिग्नेर्ऋतिस्तथा ॥ १०३ ॥
पश्चिमावा रुणी प्रोक्ता प्रतीची स्यादिशा जला ॥ वायव्या निलामारु
ता च सौम्यो दीची तथोत्तरा ॥ १०४ ॥ दृशनी शिवदिग्रोद्री शंभवी शंक
रस्य दिक् ॥ इति दिग्नामानि ॥ राशयश्चरसंज्ञोक्ता मृगाजलुलक
केरा ॥ १०५ ॥ कुंभालिष्टसिंहाश्वकीर्तिता स्थिर राशयः ॥ चापयु
ग्मद्वेषा प्रोक्ता कन्या च द्विस्वभावका ॥ १०६ ॥ इति चरस्थिरद्विस्वभा
वसंज्ञा ॥ कर्कादिराशिषट्स्ये भास्करे दक्षिणायनं रवौ मृगादिष

द्वाशो स्थिते चैवोत्तरायणं ॥ ८८ ॥ इति दक्षिणोत्तरायणसंज्ञा ॥ सूर्ये
 स्यादुत्तरे गोलो मेषादिषड्भुजं स्थिते ॥ यामगोलो भवेद्वर्कस्थिते
 षड्भुजस्तुलादिभिः ॥ ८९ ॥ इति उत्तरदक्षिणगोलसंज्ञा ॥ स्थिरराशौ
 च संक्रांतौ भानोर्विष्णुपदातिसा ॥ तथैव द्विस्वभावा च खड्गशी
 तिसुखी भवेत् ॥ ९० ॥ भानोर्मकरसंज्ञा च प्रोक्तोत्तरभिधायनं ॥
 क्रियस्तुला विषुवती संक्रांतिर्गदितारवेः ॥ ९१ ॥ इति संक्रांतिसं
 ज्ञा ॥ मीनाजसंस्थिते भानो वसंतर्तौ उदाहृतः ॥ ग्रीष्मश्च वृषभ
 मस्थे वर्षा कर्कटौ स्थिते ॥ ९२ ॥ कन्या तुलस्थे तपने ज्ञेयः श
 रहतुः सदा ॥ हेमंतश्चालिचापस्थे शिशिरो मृगकुंभयोः ॥ ९३ ॥
 इति क्रस्तुसंज्ञा ॥ तुलामिथुनसंज्ञाश्च कोटं द्वाद्यं दलं नराः ॥ नक्र
 स्पां त्यदलं मीनो घटश्च जलराशयः ॥ ९४ ॥ गोसिंहाजमृगाद्य
 र्द्धधनुरंत्यं चतुष्पदा ॥ कीटस्तकर्कटो राशिर्वश्वकोपिसरी
 सृपः ॥ ९५ ॥ इति नृचतुष्पदजलकीटसरीसृपसंज्ञा ॥ वृषाज
 चापिमिथुननक्रकर्कानि शावला ॥ तथापिमिथुनाजश्च पृष्ठो
 द्याश्च राशयः ॥ ९६ ॥ पक्षांतरे ॥ पृष्ठो द्या कर्किधन्वी नक्राजव
 षभं स्मृतं ॥ अन्ये शीर्षो द्या ज्ञेयामीनस्यादुभयो दयः ॥ ९७ ॥ उ
 त्तः स्वोच्चस्थितो दीप्तस्वस्थश्च स्वगृहो ग्रहः ॥ उदितो मित्रगेह
 स्थो शांतश्च शुभवर्गगः ॥ ९८ ॥ शक्तस्फुटमयूखश्च विकलोस्त
 गतो ग्रहः ॥ पीडितः पापसंयुक्तः खलः पापगणो स्थितः ॥ ९९ ॥
 तथैव नीचो दीनस्य ग्रहो नवप्रकारकः ॥ इति नवप्रकारकसंज्ञा
 ॥ भौमशुक्रबुधेर्द्वर्कसौम्यशुक्रारसूरयः ॥ १०० ॥ मंदार्किजीवास्व
 गृहे क्रमान्मेषादिसंस्थितः ॥ इति स्वगृहसंज्ञा ॥ भजवृषमृगा
 वाला कर्कमीनतुलाधिपाः ॥ १०१ ॥ स्थिता सूर्यादयस्तुंगे प्रोक्तांशे
 परमोच्चकैः ॥ इति सूर्यादीनामुच्चसंज्ञा ॥ तुलालिकर्कमीनेषु मृ
 गकन्या क्रियेषु च ॥ १०२ ॥ प्रोक्तांशे परमो नीचस्थिता संख्या दयः
 क्रमात् ॥ इति सूर्यादीनां नीचसंज्ञा ॥ आसा गुणाष्टविंशतिति

शिभूतत्रयमितेनख ॥२२॥ भागेषु परमोच्चस्थानीचसूर्यादयो
 पिच ॥ इति सूर्यादीनां परमनीचसंज्ञा ॥ क्रमान्मूलत्रिकोणस्था
 न्नेषां सूर्यादयो ग्रहाः ॥२३॥ सिंहो रूषो मेषकन्याचापतौ लिघटे
 ष्वपि ॥ इति सूर्यादीनां मूलत्रिकोणसंज्ञा ॥ सिद्धे नखांशा सूर्यस्य
 त्रिकोण स्वगृहस्ततः ॥२४॥ रूषे भागास्त्रयः स्वोच्चविधौ परं
 त्रिकोणकं ॥ मेषेकांशास्त्रिकोणचधराः सूनोस्ततः स्वतः ॥२५॥
 कन्यायां तिथ्यो भागाः स्वोच्चपंचततः परं ॥ त्रिकोणसंज्ञा सौम्य
 स्य ततः स्वगृहमुच्यते ॥२६॥ चापस्त्रिकोणपंचांशा स्वक्षेत्रं चा
 परगुरोः ॥ शुक्रस्त्रिकोणविध्यशास्त्रलायां स्वालयंततः ॥२७॥
 नवांशाश्च त्रिकोणोक्तततः स्वभवने घटे ॥ इति स्वगृहोच्चमूल
 त्रिकोणसंज्ञा ॥ कंडोल्लङ्घाति विप्रेण हरदत्तेन धीमता ॥ नाम
 मालाकृता श्रेष्ठा गुरोः प्रासादतो मया ॥२८॥ इति श्रीहरिदत्ताचा
 र्येण विरचितं गणितस्य नाममाला समाप्ता ॥ ७ ॥ श्री ॥

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीगणेशं महेशानम्भारतीमीश्वरंशिवम्॥ न
 त्वावक्ष्येमात्रिकाणान्निघण्टंवालबुद्धये॥ १॥ ओं ध्रुवस्तारस्त्रिच
 ह्रस्ववेदादिस्तारकोव्ययः॥ प्रणवश्च त्रिमात्रोपि ओंकारो ज्योतिरा
 दितः॥ २॥ अः श्रीकण्ठः केशवश्चापि निवृत्तिश्च स्वरादिकः॥ अका
 रो मात्रिकाद्यश्च वातदत्यभिधीयते॥ ३॥ आनारायणस्तथानन्तोमु
 रवृत्तौ गुरुस्तथा॥ विष्णुशय्या तथा शेषो दीर्घ आकार एव च॥ ४॥
 दूमाधवस्तद्वस्मसं दूश्च विद्यादक्षिणलोचनम्॥ गन्धर्वः पांचजन्य
 श्च दूकारश्च मुकांकुरः॥ ५॥ ईगो विन्दश्च त्रिमूर्तीशः शान्तिस्तथा
 ह्रामलोचनम्॥ नृसिंहास्त्रन्तथा मायार्दूकारोपि सुरेश्वरः॥ ६॥
 उ० अमरेशस्तथा विष्णुरिन्धिका च गजांकुशः॥ दक्षकर्णश्च वि
 जयी उकारो मन्मथाधिपः॥ ७॥ ऊ अर्वाशो दीपिका वामश्रवण
 मधुसूदनः॥ इंद्रचापश्च पमुखश्च ऊकारो रक्षणाधिपः॥ ८॥
 ऋदेविका दक्षनासा च भारभूतिस्त्रिविक्रमः॥ देवमातारिपुत्र
 श्च ऋत्कारस्तपनस्तथा॥ ९॥ ॠ अतिथीशो वामनश्च मोचिका
 वामनासिका॥ दैत्यमाता च दैवज्ञ ऋत्कारस्त्रिपुरान्तकः॥ १०॥
 लश्रीधरश्च परास्याणुर्दक्षगण्डुस्त्रिवेदकः॥ एकाग्रिर्वज्रदण्ड
 श्च व्योमर्द्धिलस्वरस्त्रिमृतः॥ ११॥ लृहृषीकेशो हरस्तूष्मो वाम
 गण्डुकुबेरदृक्॥ अर्द्धचैनीलचरणोलृकारश्च त्रिकूटकः॥ १२॥ ए
 षिं दीशः पद्मनाभश्च शक्तिस्तूष्मामृताभगः॥ ऊर्द्धोष्ट्रगः
 कामरूप एकारश्च त्रिकोणकः॥ १३॥ ऐज्ञानामृतो भौतिकश्चाध
 रोदामोदरस्तथा॥ वागीशो वर्मभयदसेकारस्त्रिपुरस्तथा॥ १४॥
 ओसघोजातो वासुदेव ऊर्द्धदन्तस्त्रिमात्रकः॥ आप्यायनीम
 न्ननाथ ओकारो नागसंज्ञकः॥ १५॥ औसंकर्षणीनुग्रहेशो मु
 रारिव्यापिनीतथा॥ अथोदंतगतो मायीनृसिंहांगस्तथोरसः॥
 ॥ १६॥ अं अंकुरो व्योमरूपश्च प्रद्युम्नश्च नृसंज्ञकः॥ अनुस्वारस्त
 था विन्दुरंकारश्च शिरोव्ययः॥ १७॥ अः अनन्तश्च महासेनोऽ

निरुद्धोरसवर्णकः॥कन्यास्तननिभस्सर्गोविसर्गश्चांतिमस्त्वर॥
 १८॥कःक्रोधीशोधातृसंज्ञश्चक्रीसृष्टिश्चकरादिगः॥वर्गादिगःपा
 द्वेषककारःकामगस्मृतः॥१९॥खक्रुधर्द्धिगद्विचण्डीशःखेदो
 दक्षिणकूर्परः॥कैटभारिश्चमातंगसंहारःखार्णकःस्मृतः॥२०॥
 गस्मृतिपंचांतकश्शाङ्गीगणेशोमणिवन्धगः॥गोमुखोगजकुं
 भश्चगकारःसिंहसंज्ञकः॥२१॥घखड्गीशिवोत्तमोमेधादक्षिणा
 दुलिमूलगः॥घनोघनस्वरश्चैवघकारोडादिमस्मृतः॥२२॥ड
 संज्ञाकोरुद्रकान्तिश्चदक्षांगुल्यग्रसंस्थितः॥क्लीववक्त्रश्चभद्रेशो
 डकारश्चानुनासिकः॥२३॥चहलीकूर्मेश्वरोलक्ष्मीवीमवाब्हादि
 गस्तथा॥चित्रधारीचंचलश्चचकारस्सस्मृतोबुधैः॥२४॥छएक
 नेत्रश्चमुशलीवामकूर्परगोद्युतिः॥त्रिबिन्दुकस्तथाचारीछकार
 श्लेषकाभिधः॥२५॥जस्थिराजपन्नोजपजश्मूलीचचतुराननः॥
 मणिवन्धगतोवामेजकारांजनकोत्तमः॥२६॥झस्थितिपाशीत
 थोजेशोवामांगुलितलस्थितः॥स्वस्तिकस्तथाणुसंज्ञश्चझकारो
 जान्तसंज्ञकः॥२७॥ञवामाङ्गुल्यग्रतःसिद्धिरंकुशीसर्वसंज्ञकः॥
 मातंगोह्यनुगोसनश्चञकारश्चनिरंजनः॥२८॥टजरासुकुंदस्सो
 मेशोदक्षपादादिगोमुखः॥गजांकुशश्चवालेंदुरमृताद्यष्टकस्मृ
 तः॥२९॥ठलांगलीशोनन्दजश्चपालिनीचकमण्डलुः॥दक्षजानु
 गतस्तथापीठकारस्तथविरस्मृतः॥३०॥डनंदीक्षातिदीर्घश्च
 डामरोदक्षगुल्फगः॥न्याघ्रपादश्चुर्भाघ्रिश्चडकारस्तोमरोमतः॥
 ३१॥ढरेष्परीचार्द्धनारीशोनरश्शाखांतराकृतिः॥दक्षपादांगुलीमू
 लोढलोढकोढकारकः॥३२॥णजमाकांतोनरकजिह्वतिर्दक्षपदाग्रग
 ॥निर्वाणस्त्रिगुणाकारस्त्रिरेखोणस्समीरितः॥३३॥तषामोरुमूल
 निलयभाषाढीकामिकाहरिः॥तीव्रश्चतरलोनीलस्तकारःकीर्ति
 तोबुधैः॥३४॥थदण्डीशोवरदःकृष्णोवामजानुगतस्त्वरः॥शौ
 रीचापिविशालाक्षस्थकारःपरिकीर्तितः॥३५॥दसत्योत्रीशो

ल्हादिनीचवामगुल्फगतस्तथा ॥ श्रुलीकुलेरोदाताचदकारोधादिम
 स्मृतः ॥ ३६ ॥ धमीनेशस्सात्वतप्रीतिर्वामपादांगुलीगतः ॥ धनेशोध
 रणीशश्चधकारोदांतिमस्मृतः ॥ ३७ ॥ नशौरीमेघेष्वरीदीर्घावामपा
 दाग्रसंस्थितः ॥ नरोनदीनोनादीचनकारश्चानुनासिकः ॥ ३८ ॥ पती
 ष्णाचलोहितश्रुरोदक्षपार्श्वश्चपार्थिवः ॥ पद्मेशोनान्तिमः फादिप
 कारोपिप्रकीर्तितः ॥ ३९ ॥ फजनार्दनीशिरवीरौद्रीवामपार्श्वकृतालयः
 ॥ फट्कारः प्रोच्यते सद्भिः फकारः पांतिमस्मृतः ॥ ४० ॥ बल्ललगण्डोभू
 धरश्चभयापृष्ठगतस्तथा ॥ सुरसोवज्रमुष्टिश्चबकारोभादिमौमतः
 ४१ ॥ भविश्चमूर्तिर्हिरण्येशोनिद्रानाभिगतोपिच ॥ भुकुटीचभरद्वाजो
 भंकारश्चजयापहः ॥ ४२ ॥ मवैकुण्ठश्चमहाकालस्तन्दीजठरसंस्थि
 तः ॥ मन्त्रेशोमण्डलोमानीविषस्सूर्योमकारकः ॥ ४३ ॥ यमुधावाला
 चवायुस्त्वग्धृतश्चपुरुषोत्तमः ॥ यमुनोयामुनेयश्चयकारोपांति
 मस्मृतः ॥ ४४ ॥ रः क्रोधिनीचभुजंगेशीज्वालीरुधिरपावकौ ॥ रोचि
 ष्णान्दक्षिणांशश्चरुचिरोरेफर्दूरितः ॥ ४५ ॥ लक्रियाककुद्गतोमांसं पि
 नाकीभूर्बलानुजः ॥ लंपटः शक्रसंज्ञश्चवाद्योरंतोलकारकः ॥ ४६ ॥
 ववालोवामांसनिलयोमेदोवारिद्वारुणौ ॥ उत्कारीजलसंज्ञश्च
 खट्वाशीपिवकारकः ॥ ४७ ॥ शमृत्फर्वकोवृषघ्नश्चहृदोदक्षकरस्थि
 तः ॥ शंकुकर्णोस्थिसंज्ञश्चशकारोविद्धिरीरितः ॥ ४८ ॥ षट्षः श्वेतेश्व
 रः पीतामज्जाः हृद्ग्रामबाहुगः ॥ षडाननषकारश्चकीर्तितश्चबु
 धैः खरः ॥ ४९ ॥ सभृगुश्चैतस्तथाहंसो हृदोदक्षिणपादगः ॥ सम
 यस्सामगश्चुक्रसंगतिस्सारणिकप्रशशी ॥ ५० ॥ हनभोवराहो नकु
 लो हृदोवामपदस्थितः ॥ सदाशिवोरुणप्राणो हकारश्चहृद्याननः ॥
 ५१ ॥ लुहृदग्रान्नाभिसंस्थानशिवेशोविमलोसितः ॥ लघुप्रयत्नश्चो
 पान्त्योलुकारः प्रोच्यते बुधैः ॥ ५२ ॥ हंसवर्त्तको नृसिंहश्च हृद
 यान्मुरवसंस्थितः ॥ अनन्तः परमात्माचवज्रकायोऽन्तिमाक्ष
 ३ ॥ ५३ ॥ ॥ इतिहादिमतेमातृकाकोशः समाप्तः ॥ ॥ श्री ॥

श्रीगणेशायनमः॥ अथ अन्ययकोशप्रारम्भ ॥ गजानननमस्तैस्तु
सर्वविघ्नहरेनमः॥ विश्वस्याकहरेहारे सर्वलोकशिवकरं ॥१॥ श्री
गुरुं परमानन्दं देवदेवानन्दविग्रहं ॥ यस्य सान्निध्यमात्रेण चित्तान्
दयते वपु ॥२॥ अन्ययार्थप्रकाशं श्रीमहादेवः कृती सुधीः ॥ सिद्ध
तकौ मुदीतत्वबोधिनीं सुमनोरमा ॥३॥ पुराणकाव्यकोशादीन् स
मालोच्य गुरुकृतः ॥ विसिक्तानां प्रतनुतै बालानां बोधसिद्धये ॥
॥४॥ क्वचमत्सदृशो मन्दः क्वचैयं कृतिरुद्धता ॥ गंगाधरपदं भोज
क्षपयाकृतये विभुः ॥५॥ स्वः स्वर्गे परलोके स्याद्वैर्महति सूरिभि
॥ नीचैर्मना किंचिद्दीपदेतान्ये मनीषिभिः ॥६॥ क्रधक्सत्ये वि
योगे च शीघ्रसामीप्ययो रपि ॥ लाघवार्थे समारब्धा ते नाना नैक
निषेधयो ॥७॥ जेषं भौने सुरेवं च स्यात् आरादुरसमीपयोः ॥ अतै
मा किमकिमा कीमं तरेण हिरुक् विना ॥८॥ जैतरा च पृथक् क्वर्ज
पादपूर्ती तु कस्मृत ॥ चिरेण चिरान्नायं चिरस्य च चिराय च ॥९॥
चिरं चिराद्दीर्घकाले प्रोक्तं क्वारि मूर्धनि ॥ पुनो ज्व पारणे धीरैर्वि
शेषा प्रथमार्थयोः ॥१०॥ अबो बहिर्ब्रह्म बाह्यार्थे प्रागतीतार्थकं
स्मृत ॥ मध्ये समीपे समया तुल्यार्थे विप्रवत् स्मृतं ॥११॥ कथा सु
धाविधौ व्यर्थे निदा भर्त्सनयोश्चधिक ॥ नक्तं रात्रौ घृषा दोषा निजि
प्रोक्तानि सूरिभिः ॥१२॥ नानो ननना संवधे निषेधार्थे मनीषिभिः ॥
प्रादुरिद्धा विरेतानि प्रकाशेनाग्नि सूरिभिः ॥१३॥ अर्थे जुगुप्सिते
सामिप्रेत्या मुत्र भवांतरे ॥ स्फुटे वधारणे तत्त्वे चां ह्यप्रोक्तं मनीषिभि
॥१४॥ निषेधा शंकयो र्मास नूने तर्कै र्थनिश्चये ॥ सनात्स नत्सना
नित्ये कदर्थे कुत्सिते कुर्व ॥१५॥ श्रीप्रार्थक्यलभूय रत्नाधुनार्थ
प्रश्नकेषु व्योक् ॥ अकस्मिके विमर्शे च सहसोक्तं मनीषिभिः १६
अद्वायद्राक् शुक्रमं सुप्रतिद्रागि तिहुते ॥ आशु सयः सपद्यु
क्तै विशेप विकर्तयोः ॥१७॥ भौने तु तु ह्मी वृस्मी कं प्रोक्तं साय
निशु सुरे ॥ अलं भूषणयप्यसि शक्तिवारणवाचकं ॥ १८॥ १८

उपांशुचाप्रकाशेवाउच्चारणरहस्ययोः॥ प्रोक्तमिथोमिथोन्योन्ये
 सहार्थेचरहस्यपि॥१९॥ ऊर्ध्वार्थेसमकालेचप्रवादुकंप्रवादिका
 ॥ अनुकंठैवितर्कचत्वंजसाशेषप्रसत्त्वयोः॥२०॥ ख्यातानेकार्थकेस
 त्वासाकेसाहंसमेसह॥ अंतिकेनिकषाधीरैःकूपैत्वश्रप्रशंसयोः
 ॥२१॥ वाविकल्पोपमापादपूरणौपिसमुच्चये॥ अन्वाचयेसमाहा
 रंदतरंतरयोगके॥२२॥ सादृश्यानवकृत्योश्चत्वंवधारणसाम्ययोः
 शश्वन्नित्येसहार्थेपित्वाधिक्येचावधारणौ॥२३॥ विशेषेप्रथमा
 र्थेपिन्वैरदानेत्वंनादरे॥ एवावधारणेसाम्पानवकृत्योर्मनीषिभिः
 २४॥ यावत्तावच्चसाकल्येवधौमानेवधारणौद्वैत्यमर्थयोःसाम्या
 वधारणमतैपिच॥२५॥ अमंगीकारउक्तंज्ञेयंरंगीकारेतुचामस्मृ
 तं॥ प्रतिषेधेविचारेपिनेत्समुच्चयशंकयोः॥२६॥ मंगलानंतरंभ
 प्रश्नकात्स्नोधिकारके॥ समुच्चयेप्रतिज्ञायामर्थोयोचप्रकीर्तिता
 २७॥ हुंकुत्सनायांवार्तायामलीकैपिकिलस्मृतं॥ अवर्धेनवकृतौ
 चंगर्हायांयत्रकीर्तितं॥२८॥ पादपूर्तावतीतेस्वप्रभेचांनुनयेत्व
 पि॥ हंतहर्षेनुकंपायांवाक्यारंभविवादयोः॥२९॥ निषेधवाक्या
 लंकारजिज्ञासाऽनुनयेखलुउपक्रमेचहिंसायांकुत्सनेत्वादहस्मृतं
 ३०॥ जातःप्रभातेउपधाभेदेप्रोक्तानतौनमः॥ अंतर्मध्येरुषोक्तावा
 अहोआमंत्रणेद्रुते॥३१॥ अंतर्हानेतुसनुतःक्रियामांघ्रेशनैस्मृतं
 ॥ यतुप्रोक्तंप्रातिलोम्येपादपूरणहिसयोः३२॥ स्वाहादेवहविदनि
 श्रौषड्दोषदुष्टदस्वधा॥ अन्यार्थेन्यत्समाप्तौशंबदचित्ताभिमु
 ख्ययोः॥३३॥ ग्लानोप्रतोसमानार्थेप्रशान्तिस्तारकेप्रशान्॥ बला
 त्कारेकर्तृहलंविहसाविषदर्थके॥३४॥ असूयायांमुपगमेस्वच्छंदे
 काममीरिते॥ विशेषेप्रथमार्थेवावधारणसहार्थयोः॥३५॥ मुहुःपु
 नःपुनःशश्वदृशीस्यमसरुत्समाः॥ सुकंप्रकामंबलवद्विकल्पे
 तिप्रार्थेसमा॥३६॥ अनित्यंत्वंजस्वमेनिशंसंततंनित्यदासमाः॥ सा
 तत्यर्थेपृथिव्याभूतारिहोभुवस्मृतं॥३७॥ रोदसीयोपृथिव्यर्थे

निंदायादुष्टकीर्तितं॥ अंगीकारे ब्रह्मणी च मत्तमो तु प्रकीर्तितो॥ ३८
 प्रशंसायां विकल्पे च सुष्टु प्रोक्तं मनीषिभिः॥ न्याये द्वे सांप्रतस्थाने
 नाशे स्तमेति निर्भरे॥ ३९॥ पूजनैः पिसु च प्रोक्तं साक्षात् स्वसुखं
 योः॥ सावि प्रोक्तं तिर्यगर्थं उत्कर्षे वरषस्मृतम्॥ ४०॥ विततार्थं मृ
 षामिथ्या यथार्थं तु यथा तथं॥ हृद्दोषतार्थं के प्रोक्तं सादृश्ये वस्मृतं
 बुधैः॥ ४१॥ संवद्वर्षेऽवरे त्वं वाग्यथा स्वतु यथा तथं॥ निष्पन्नं दुष्य
 मंगह्ये त्वं वश्यं निश्चये स्मृतं॥ ४२॥ आनुषक्तं त्वं नुमानार्थं शुक्लप
 से सुदि स्मृतं॥ कृष्णपक्षे वदि प्रोक्तं प्रत्यारंभे न ह स्मृतं॥ ४३॥ पादपू
 र्णं प्रसिद्धौ हं कचित् कामप्रवेदने॥ प्रतीच्यां चरमे पश्चात् निर्देशार्थं
 तथा हितुं॥ ४४॥ अवदत्तं प्रदाने स्यात्सम्यगर्थं पशु स्मृतं॥ हेतौ च
 पंचेत्तद्यद्यदि च पक्षांतरनिमित्तयोः॥ ४५॥ परिप्रश्ने वितर्कं च भर्त्स
 ने हं प्रकीर्तितं॥ चटुचाटुप्रिये वाक्ये सादृश्यार्थं द्वं स्मृतं॥ ४६॥ आ
 दौ षडर्थे भिव्यासौ सीमा धात्वर्थयोगयोः॥ मर्यादायां स्मृतं सद्भि
 रां तु स्मरणवाक्ययोः॥ ४७॥ संबोधननिषेधांश्चाधिपक्षेषु मनी
 षिभिः॥ आस्तुकोपे च पीडायां मिति विस्मयजुगुप्सयोः॥ ४८॥ ओ
 ष्याट्पाड् गह्वैर्भेदौ भौएरे उऊ भगोः॥ अये घोस्त्विति संबुद्धौ
 लघने तीव्रनिर्भरे॥ ४९॥ प्रकर्षार्थं पि पूजायां मिति स्वित्प्रश्नतर्क
 योः॥ चान्ता च पो समाहारदूतरेतरयोगके॥ ५०॥ समुच्चये पादपूर्णे
 वानदे विस्मये स्मृतं॥ अर्धांगीकारके सत्यं मसा सहसमीपयोः
 ५१॥ कुत्सेपे दर्शे पापे कुक्कि पृच्छायां जुगुप्सने॥ मंगलाशी-क्षेपपुण्ये
 स्वस्ति प्रोक्तं मनीषिभिः॥ ५२॥ भेदे वधारणे पादपूरणे तु मनीषिभिः
 खेदानुकंपासंतोषविस्मया मंत्रणे वता॥ ५३॥ प्रश्नावधारणानुज्ञा
 नुनयामंत्रणेऽपि॥ विरोधोक्तो ननु प्रोक्तं वितर्कप्रश्नयोर्न च॥ ५४॥
 इति हेतुप्रकरणावधारणसमाप्तिर्पु॥ प्रकर्षे द्वे त आनन्द आर्यावधे
 मनीषिभिः॥ ५५॥ स्यात्प्रबंधचिरातीते विकटो गामिके पुरा॥ अत्य
 रिते समाख्यात विशेषा प्रथमार्ययोः॥ ५६॥ दृश्यभूतारज्यानके च

बीशालक्षणभागके॥अभिप्रोक्तंचविद्वद्भिर्वर्जनेत्वंपकीर्तितं
 ५७॥इत्थंभूतारव्यानकेचबीशालक्षणभागके॥वर्जनेचपरिप्रो
 क्तंमुपेहिनेधिकेबुधैः॥५८॥प्रथमेत्वरितैरव्यातैर्निकटागामि
 केयतः॥इत्थंभूतारव्यानकेचबीशालक्षणभागके॥५९॥प्रति
 दानेप्रतिनिधौप्रतिप्रोक्तंमनीषिभिः॥इत्थंभूतारव्यानकेचबी
 शालक्षणभागके॥६०॥प्रतीच्यांचरमेहीनेसादृशेनुमनीषिभिः॥
 गर्हासमुच्चयेप्रश्नेशंकासंभावनास्वपि॥६१॥गर्हासमुच्चयेप्रश्ने
 शंकासंभावनेसुचं॥विकल्पउतसंख्यातमेवद्वयैत्कमर्थयोः॥
 ६२॥साम्येवधारणेप्रोक्तंमत्तएवमनीषिभिः॥नामप्रकाशसंभा
 व्यक्रोधोपगमकुत्सने॥६३॥उरयूरीचौररीचविस्तारेगीकृतौ
 त्रये॥समीपोभवतःशीघ्रसाकल्याभिमुखेभितः॥तिरोतर्धौति
 र्यगर्थेनिर्निश्चयनिषेधयोः॥यद्वायथातथासाम्येधीरैर्हीहीच
 विस्मये॥दिष्ट्याशमुपजोषंवाआनंदमास्मवारणे॥सकृत्सहै
 क्वारेस्यादहंहादुतखेदयोः॥६६॥अवधारणहेत्वोश्चपत्सूता
 कोविदैःस्मृतम्॥यत्तद्यत्तस्ततोहेतावसकल्पेतुकिंचन॥६७॥
 कदाचिज्जातुचैकार्थेहाविषादशुगार्तिषु॥अनुकूल्यार्थकंप्रा
 ध्वंप्रसह्यतुप्रगृह्यतु॥६८॥हृदार्थेचसमारव्यातेविशेषाप्रथ
 वार्थयोः॥अंगावधारणेप्रोक्तंविकल्पेकिंकिमुद्युचं॥६९॥अहोता
 ह्येकिमुतप्रोक्तान्येतानिस्त्रिभिः॥समंततस्तुपरिभिःसर्वतोवि
 ष्वगिष्वपि॥७०॥तदातदानींयुगपदेकदासर्वदातदा॥एतर्हि
 संप्रतीदानीमधुनासंप्रतंतथा॥७१॥उभयेद्युश्चोभयेद्युःपरैत्वेद्भि
 परेद्यवि॥ह्योतीतेनागतेन्हिश्चपरेश्वस्तुपरेहनि॥७२॥दिग्देश
 कालेपूर्वाहोपागुदक्प्रत्ययादयः॥अद्यात्राह्यपूर्वेन्हित्पाहोपूर्वो
 न्नरापरा॥७३॥श्रीमदव्ययकोशंहिसतासेतोषकारकम्॥पठता
 मपिमंदानांज्ञानंभवतिनिश्चितं७४॥अंबत्वत्पदपंकजयोस्त्वक्कारितो
 र्थितोयंग्रथोतः॥वित्पितृनांभजतांज्ञानंभूयात्प्रसादते७५इतिअ०को०स०

